

કાઠીયાવાડના સોરઠીયા પ્રજાપતિ બંધુઓની
ભાવિ પરિપદ સંબંધી

નિવેદન

[પત્રવ્યવહાર તેમજ રીપોર્ટ સાથે]

ક્ર ક્ર ક્ર

[' પ્રજાપતિ-પ્રકાશ ' ના આરંભ અંકનો વધારો]

* * *

સંપાદક, મુદ્રક તથા પ્રકાશક :

ગણાભાઈ આણંદજી ચાવડા

અવસ્થાપક :

હીરજી જેરામ વીસાવાડીયા

મેથજી ભુડાભાઈ ચાંડેગળા

ક્ર

જ.મ. ' પ્રજાપતિ-પ્રકાશ ' કાર્યાલય

૫૬/૬૫ ફર્ગાદેવી સ્ટ્રીટ,

મુંબઈ નં. ૪

સને : ૧૯૩૬

દેશ પરદેશના સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ બંધુઓ પ્રત્યે

ન મ્ર નિ વે દ ન

સુવિનય નિવેદન કે ઠાઠીયાવાડમાં આપણા સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિબંધુઓની પ્રાર્થનિક પરિપદ લેવા સંબંધી અમોએ કરેલા પ્રયત્નોની સવિસ્તર હકીકત આપ સૌ ભાઈઓની જાણ માટે અત્રે પ્રગટ કરતાં અમોને અત્યંત આનંદ થાય છે. ઠાઠીયાવાડ પ્રાંતમાં જુનાગઢ ૧ આપણી રાજી મુખ્ય ગણાવી હોવાથી તેમજ ભૌગોલીક રીતે એ સ્થળ સગવડભર્યું જણાયાથી ત્યાંની જ્ઞાતિ સાથે અમોએ પરિપદ લેવા સંબંધી પત્રવ્યવહાર શરૂઆતમાં ચાલુ કર્યો હતો. પરસ્પરનો આ પત્રવ્યવહાર પરિશિષ્ટ નં. ૧ આપવામાં આવેલ છે.

એ વખતે જુનાગઢની જ્ઞાતિમાં એ પક્ષ હોવાની અમોને જાણ થતાં બીજા પક્ષનો પણ અમોને આ કાર્યમાં સાથ મળે એ ઇચ્છાથી તે પક્ષના આગેવાનો સાથે પણ અમોએ પત્રવ્યવહાર ચાલુ કર્યો હતો જે પરિશિષ્ટ નં. ૨ માં આપવામાં આવેલ છે.

રૂબરૂ સુલાકાતથી કદાચ પરિપદ બાબતનો જટિલ નિર્ણય આવી જશે એવું જણાયાથી અમર એક વ્યવસ્થાપક બંધુ શ્રીમુત મેઘજીભાઈ જુનાગઢ અડિંગરા જુનાગઢના આગેવાનોને જઈ મળ્યા હતા. ત્યાંથી તેઓએ કેરોડ વી. બીજા સ્થળોની પણ સુલાકાત લીધેલી જેનો વીગતવાર રીપોર્ટ અમોને એમના તરફથી મળેલો છે, જેમાંથી અગત્યનો એવો ઘણો ખર્ચ લાગ પરિશિષ્ટ નં. ૪ માં આપવામાં આવેલ છે.

મેઘજીભાઈના પ્રથમ રીપોર્ટ પરથી કેરોડના એક અગ્રગણ્ય બંધુશ્રી પ્રેમજીભાઈ પુલ્તેમાંઈ દેવળીયા એમને એક પત્ર પરિપદ બાબત અમોએ લખેલો જે પરિશિષ્ટ નં. ૩ માં આપવામાં આવેલ છે. એ પછીથી મેઘજીભાઈ કેરોડના કેટલાક આગેવાન ભાઈઓને રૂબરૂ જઈ મળેલા જેની હકીકત પરિશિષ્ટ નં. ૫ માં આપેલી છે. બ્યારે જુનાગઢની એમની બીજી સુલાકાતની હકીકત એ પછીના ભાગમાં આપેલ છે.

મેઘજીભાઈના અભિપ્રાયની નોંધ પરિશિષ્ટ નં. ૬ માં આપવામાં આવેલ છે. અમોએ આ પરિપદનો પ્રશ્ન ઉપાડ્યો તેને આજ છ મહિના થયા. એ દરમિયાન અમોએ જે કાંઈ કર્યું છે તે તો આ પત્રવ્યવહાર તેમજ રીપોર્ટ પોતે જ દેહી દે છે એટલે એથી વિશેષ કાંઈપણ કહેવાની જરૂર અમો જોતા નથી. ઉચ્છીએ છીએ કે સુસ્ત વાંચક બંધુઓ આ હકીકત વાંચીને પોતાનો નિર્ણય બાંધી લેશે.

આપણાથી હલકી ગણાવી જ્ઞાતિઓમાં બ્યારે જ્ઞાતિ ઉત્તતિના પ્રયાસો થઈ

રહેલા આપણે નીહાળીએ છીએ, ત્યારે કાઠીયાવાડની સુખ્ય ગણાતી જ્ઞાતિ સગવડ છતાં જ્ઞાતિ ઉન્નતિના આવા પ્રાથમિક પ્રયાસ પ્રત્યે પણ ઉદાસીનતા બતાવે એ બીના ખરેખર ખેદ ઉપજાવે એવી છે.

પરિપદનો પ્રશ્ન એ કાંઈ અમારા એકલા માટેનો પ્રશ્ન નથી. કાઠીયાવાડના સર્વે લાઈઓના સહકાર વિના આ કાર્ય એકલે હાથે થઈ શકે એમજ નથી. આ કાર્ય જુના વિચારના આપણા વૃદ્ધ પુરૂષોનું છે તેના કરતાં વિશેષ આપણા યુવકોનું છે એવો અમારો મત છે. જુના વિચારના વૃદ્ધ પુરૂષો પરિપદના આ પ્રશ્નને ન સમજતાં શરૂઆતમાં વિરોધી વક્ષણ બતાવે એ બનવા જોગ છે, પણ તેમને સમજાવવું એ કાર્ય આપણા શિક્ષિત યુવકોનું છે. જ્યાં સુધી કાઠીયાવાડના યુવકો આ પ્રશ્ન પર હાથ નહિ લે ત્યાં સુધી આ પ્રશ્નનો નિવેડો આવે તેમ નથી એવી અમારી નમ્ર માન્યતા છે.

ઇચ્છીએ છીએ કે કાઠીયાવાડના યુવકો આ પ્રશ્ન વેળાસર ઉપાડી લે.

પરિપદ બાબતનો અમારો આ પ્રયત્ન આટલેથીજ અટકશે એવું કોઈ રખે માને; કાઠીયાવાડની યુવક શક્તિને જ્વલત કરવાનો અમારો આ પ્રયાસ છે. પ્રમુ અમારી મુશ્કા પાર પાડે એ વિનંતી.

હેલે જે જે બંધુઓએ અમારા આ પ્રયાસ પ્રત્યે પોતાની સહાનુભૂતિ છે બતાવી એ સર્થનો અત્રે અમે આભાર માનીએ છીએ અને ઇચ્છીએ છીએ કે પોતાની એ શુભ લાગણી લવિષ્યમાં પણ તેઓ અહીં રાખશે

‘પ્રજાપતિ-પ્રકાશ’ કાર્યાલય

૫૯/૬૫: દુર્ગાદેવી સ્ટ્રીટ,
મુંબઈ, તા. ૨૮-૫-૧૯૩૬.

લી. સેવકો,

‘પ્રકાશ’ના કાર્યકર્તાઓ.

અ નુ કે મ શિ કા

વિષય:

પાત્ર:

૧	કાર્યકર્તાઓનું નિવેદન
૨	જૂનાગઢ સાથેના પત્રવ્યવહાર
૩	જૂનાગઢનાં બીજાં પક્ષ સાથેના પત્રવ્યવહાર	૧
૪	કેશદ સાથેના પત્રવ્યવહાર	૧૫
૫	શ્રી મેઘલંબાઈના પ્રથમ પ્રવાસનો રીપોર્ટ	૧૯
૬	શ્રી મેઘલંબાઈના બીજા પ્રવાસનો રીપોર્ટ	૨૦
૭	શ્રી મેઘલંબાઈની મોંઘ	૨૩
		૨૮

પરિશિષ્ટ નં. ૧ :

જુનાગઢ સાથેનો પત્રવ્યવહાર

[૧]

જા. નં. ૪૬ મુંબઈ તા. ૨૮-૧૧-૧૯૩૫

શ્રીયુત પટેલ જેઠાશાહ ધના કુટુંબીયા,

શ્રી. હરમન છવા ડાંવા,

શ્રી. અરવિંદ શ્રીશુ કુંડડીયા,

શ્રી. કાના બીમા રાવન,

શ્રી. ધનાશાહ જોગીયા,

શ્રી. હરજીભાઈ દીડા ભરડવા તથા જુનાગઢની
નાન સમસ્ત જોગ,

મુ. જુનાગઢ. (કાઠીયાવાડ.)

સ્વચિત્ર નિવેદન કે આપણી સાતિનું

આ પ્રથમ પત્ર ‘પ્રકાશ’ ને પ્રગટ થવાને આજ પાંચ માસ થયા તે આપ સૌ ભાઈઓ સારી રીતે જાણે છે. આ દાહમ હરમન કાઠીયાવાડના જુદાજુદા ભાગના જે જે ભાઈઓના સમાગમમાં આ પત્રદ્વારા અમે આવ્યા તે ઉપરથી અમે જાણી શક્યા છીએ કે આપણી સેરકીયા સાતિનું એક જઘાણ થાય અને આપણા સેરકીયા ભાઈઓ ઉપા આવે એમ સૌ ભાઈઓ ખરા અંતઃકરણ પૂર્વક ઇચ્છે છે, પણ દરેક લાગણીવાળા ભાઈઓ સૌ પોતપોતાની સંસારની વી. ની અનેકવિધ મુંઝવણોમાં મુઝાએલા પડ્યા હોવાથી જાનિમદ્દઓના ભક્ષા ખાનર સાતિ સેવા કરવા તરફ કોઈ ધ્યાન આપી શકતા નથી. આવી જ રીતે અપણી જ બેરહકારીને લઈ જીજ્ઞ સાતિઓની ટ્રિસ્ટિએ આપણી જાનિ ધણી જ પડાન રહેલી છે.

આપણાથી હજારો ગણતી સાતિઓ જમાનને અનુસરીને પોતાની જાનિની ઉન્નયિના માર્ગોના વિચાર કરે છે તે માટે પરિવ્રમ સંમેલન કે ન્યાત મેળાઓ આયતનવાર ભરીને જુદાજુદા ભાગના ભાઈઓને એકત્ર કરે છે, અને નાના મોટા કે ગરીબ તરંગર સૌ ભાઈઓનું ભણું કેમ થાય તેની જુદીજુદી યોગનાઓ ધરીને તેનો અમલ કરે છે. જ્યારે આપણે સાતિના આવા હિતના કાર્ય તરફ અત્યાર સુધી કંઈ પણ એકત્ર ધ્યાન આપ્યું નથી એમ કહો તો ચાલે. પણ હવે જમાનો એવા આવ્યો છે કે આરા કાર્ય તરફ આપણે હવે ધ્યાન આપવા સિવાય ચાલે એમજ નથી જમાનનો એવા અચળ નિયમ જ છે કોઈ પણ વસ્તુ એકની એક સ્થિતિમાં નો રહી શકતીજ નથી. પ્રત્યેક ક્ષણે આપણી સ્થિતિનું રૂપાંતર થવા જ રહે છે. જે સમય વસ્તુ છે તે જ આ જમાનમાં ટકી રહે છે, જ્યારે નિર્જળ વસ્તુ આસ્તે આસ્તે હતી ન હતી થઈ જાય છે. દશ દશ કે પચ્ચીસ પચ્ચીસ વર્ષો પહેલાંની આપણી સાતિની-આપણા ભાઈઓની-સ્થિતિ તપાસો ને અત્યારની આપણી સ્થિતિ સાથે સરખાવી જુઓ, કે એમાં કેટલો આદમાન જામીનનો તફાવત જણાય છે. તે જખને આપણે ચમુષ્ઠ હતા. અજવાન હતા. કારણ કે આપણું સંજ્ઞન હતું, આપણે એકત્ર હતા, આપણામાં ભાઈચારાની લાગણી હતી. આપણામાંથી એ વસ્તુ નીકળતી ગઈ તેમ તેમ આપણે ધરાના આકાશ ને આવી હજારો દશાને પામ્યા હઈ

પણ આપણે આપણી રિયલિટી નહિ તપાસીએ તો આનાથી પણ હજારી દશાને પામીશું.

ભાઈઓ, આ સર્વ બાજતોનો વિચાર કરી તેનો અમલ કરવાની હવે જરૂર છે. એકત્ર મળીને વિચાર કરવાનું કામ આપણી જાનિના (કાસિઆવાડના) બુદ્ધાલુદા ભાગના પટેલો તથા આગેવાનોનું છે. એટલે કોઈ સુઅવસરે આવા બુદ્ધ બુદ્ધ ભાગના આગેવાનોને એકત્ર કરવામાં આવે તો આપણી નાતનું આ ગાહું (!) કંઈક સરાણે જરૂર ચડે એવું અમે માનીએ છીએ.

નજીકમાં નજીકનો એવો ગ્રામી અવસર બુનાગઢના મહાશિવરાત્રીના મેળાનો આવે છે, જે વખતે બુદે બુદે ઠેકાણેથી આપણા ઘણા ભાઈઓ મોટી સંખ્યામાં ત્યાં આવીને એકઠા થાય છે. આવા મોક્કાને વખતે જ ને બુદા બુદા આપણા આગેવાનોની એક પરિષદ (મંડળ) નો ખે ત્રણ દીવસનો કાર્યક્રમ ગોઠવવામાં આવે અને તેમને ખાસ આમંત્રણ મોકલી બોલાવવામાં આવે તો એક પંથ ને ખે કાજ જેવું આપણું કામ સરળ થઈ જાય.

ભાઈઓ, આજ કારણથી આ પત્ર લખવા અમે પ્રેરાયા છીએ. આવા કામમાં સૌ ખસેડી આવે, ખર્ચ રહેજમાં થઈ જાય એ અમે સમજીએ છીએ. પણ આપણી જાતિનું મંત્રેલન કે પરિષદ ને બોલાવવામાં આવે તો એક ઉત્તેજન તરીકે આફ્રિકાના ખે ઉત્સાહી ભાઈઓ જે ફૂંડમાં રૂ. ૨૫૦ અઢીસોની રકમ આપવાને તૈયાર છે. અને કામ ને એક વખત ચરાણે ચડે તો તો પછી એવા બીજા ઘણા ઉત્સાહી ભાઈઓ નાતના આવા ફૂંડમાં ભરવા

તૈયાર થશે એમ અમારું માનવું છે. આવા કામમાં ફક્ત આગેવાન કાર્યકર્તાઓએ જ આગળ આવવાની જરૂર છે. ને આગેવાનો બહાર પડે તો તો પૈસાની બીજી મદદો જરૂર આપણને મળી જ રહેશે.

બુનાગઢના મેળા વખતે આવી સમા બોલાવીને તેનું કામકાજ તથા બીજી વ્યવસ્થા રાખવાનું ને આપ સૌ ભાઈઓ ઉપાડી લેતા હો તો અમે પણ અમારાથી બનતી સેવા ત્યાં હાજર થઈને આપવા અમે તૈયાર જ છીએ. આવી સલાનો જમવા કરવા વી. નો ખર્ચ ઉપર જણાવેલી ફૂંડની રકમમાંથી જ થશે. ત્યાંના કોઈ પણ ભાઈ ઉપર આ બોલે પડશે નહિ. આપણે તો જાતિની સેવા બનત્યે એવા આગેવાન કાર્યકર્તાઓની જ જરૂર છે.

જાતિ સેવાનું આ કાર્ય આપ સૌ ભાઈઓ જરૂર ઉપાડી લો એવી આપને આગ્રહપૂર્વક અમે વિનંતી કરીએ છીએ. અને માનીએ છીએ કે જાતિ સેવાનો આ અમુલ્ય અવસર તમે ભાઈઓ સુકશે તો નહિજ.

ત્યાંના મેળાને હજી અઢી મહિનાનો ટાઇમ છે અને બીજી ઘણી બાજતોની વ્યવસ્થા કરવાની આપણને જરૂર પડશે, તો આ પત્ર-અમારી આ વિનંતી-ઉપર વિચાર ચલાવી તેનો યોગ્ય અને સંતોષકારક જવાબ જેમ બને તેમ જલદીથી અમારા ઉપર લખી મોકલવા મહેરબાની કરશો. એજ વિનંતી.

લી. સેવકો,

સંપાદક તથા વ્યવસ્થાપકો.

[૨]

જા. નં. ૬૬ મુબઈ તા. ૧૮-૧૨-૧૯૩૫
શ્રીમાન પોસ્ટ બેંકલાઈ ધના કુટુંબીઆ,

તથા જુનાગઢની જાતિ સમસ્ત જોગ,

મુ. જુનાગઢ. (કાડીયાવાડ)

સુવિનય નિવેદન કે ગઈ તા. ૨૮-૧૧-૩૫
ના દીને લખેલો અમારો પત્ર નં. ૪૬ આપને
મળી ગયો હશેજ. અમારો એ પત્ર ત્યાંના
આપણા સૌ જાતિભાઈઓ સમક્ષ વાંચી જતા-
ઓ હશેજ. એ પત્ર લખ્યાને આવ વીસ
દિવસ થયા છતાં પણ તેનો આપના તરફથી
કંઈ પણ જવાબ નથી તેમજ તેની પહોંચનો
પત્ર પણ આપના તરફથી આવેલ નથી તેથી
અમે ચિંતા કર્યા કરીએ છીએ.

જુનાગઢના મેળાને હવે ફક્ત બેઠ્ઠ મહિ-
નાનો દાઢમ બાકી રહ્યો છે અને આપણે
તૈયારીઓ થઈ કરવાની છે, તેમજ જુદા જુદા

ભાગના આપણી કાડીયાવાડની જાતિના અંગે-
વાનો તથા પોસ્ટોને ખાસ આમંત્રણો વી.
મોકલવા પરથી તેમજ તેને અંગેની બીજી થણી
થણી તૈયારીઓ અમેને કરવી પરથી, તો આ
ખાખત તારીખની સમજી અમારા આગતા
પત્રમાં લખેલી જાખતનો સંતોષદારક જવાબ
વળતી ટપાલે તુરત લખી મોકલવા મહેરબાની
કરશેજ.

જાતિભાઈઓની સેવા કરી જાતિની ઉન્નતિ
કરવાના આશયથીજ આ કાર્ય અમેએ ઉપા-
ડ્યું છે. અમેને અંગત કંઈ પણ લાલ નથી.
તો અમારા આ કાર્યમાં જુનાગઢના સૌ
જાતિભાઈઓ અમેને સાથ આપવા જગત
પાછી પાતી નહિં કરે એમ અમે ખાતરીપૂર્વક
માનીએ છીએ. જગત તુરત લખશેજ.
એજ ચિનંતી. લી. સેરફો,

સંપાદક તથા વ્યવસ્થાપકો.

[૩]

સં. ૧૯૯૨ ના પોપ સુ ૧ ને શુક્રવાર

સ્વસ્ત શ્રી મુબઈ મહા શુભ રથાને પુલ્ક
રાધે પ્રગંપતિ ભાઈશ્રી કાલાભાઈ આણંદજી
ચાવડા તથા હીરજી જેરામ પીસાવાડીયા તથા
મેઘજી જુડાભાઈ ચોડેગળા તથા જાતિ સમસ્ત
સહ સર્વેના પરિવારની ચીઃ થણી હોન્ને.
હંથર કમાણીમાં મહાત્મ જરફત આપે એવું
સદાને માટે મંચનાર જોગથી જુનાગઢથી
લી. જાતિ સમસ્ત હ. જેડા ધના તથા
અરજણુ જીજી તથા કાનાબીમા તથા કરસન
જીરા તથા નંધુ રૂડા તથા જાતિ સમસ્તના
થણી ખુશીના વખતે રામ રામ વાંચશે.
બીજું લખવાનું કે આપના તરફથી પત્ર જે

મળ્યા. અમે વાંચી થણા ખુશી થયા છીએ
તે વળી પણ ખુશીના પત્ર લખવા મહેરબાની
કરશે. વિશેષ લખવાનું કે આપે મહાશીવરાત્રીના
મેળા ઉપર સંમેલન (સત્તા) ભરવાનું લખ્યું
તે વાંચી અમે જાતુ જ ખુશી થયા છીએ કે
અમારા પણ અહોભાગ્ય કે જાતિશ્રીનાં અમને
પણ દર્શનનો લાલ મળે ને આવા મોટા
મેળા ઉપર જાતિ ભાઈઓ આવે તે થણું જ
સારું ? પણ હાલનો સમય થણોજ ખારીક છે
તે આપ જાણોજે. વળી શીવરાત્રીના મેળા
ઉપર આપણી જાતિને તે શીવાય બીજી
જાતિના માણસો પણ આપણા જાતિ ભાઈઓ
બેળા હોયજ અને આ શીવરાત્રીના મેળા

ઉપર ૨૨ વર્ગે ૧૦૦૦ થી ૧૨૦૦ માનુષ્ય સુધી આપણા જ્ઞાનિ બાધ્યો પધારે છે. તથા બીજી કે આપણા વડીલોએ એટલે કામ છૂટકા માટે પરેશ તથા આજુબાજુ આવડા આવેશ અને તેણે શીવરાત્રીના મેળામાં જે જ્ઞાનિ બાધ્યો આવેશ તેને જમણવાર આવેશ પરંતુ નેમાં જમવા વખતે આપણા જ્ઞાનિ બાધ્યો અદારથી આવેશ તેની સાથે બીજી જ્ઞાનિ અને સદને આવેશ. હવે જમવા વખતે અમારે ક્યો ઉપાય લેવો. માટે તે વખત શરો દતો જેથી કાંઈ બાગનનો વધો આવ્યો નહિ પણ આ મંહેસન (સખા) ભરવાને વીગે ત્યારે વધારે માનુષ્ય થઈ જાય તો તેના માટે જોઈતી સગવડ ખાવા પીવા નથા પગરણ પધારી વીગે કરી જોઈએ કેમકે આંદી આપણી જ્ઞાનિનું બોલામાં બોલું' ધર ૮૦ ને આગરે છે. ત્યાં પણ દરેક દેશો પાંચ પચીસ મંહેસનો દેવ જ તો આ સગવડ ઉપાડવાને માટે લુનાગઢની જ્ઞાનિ અત્યારે વખતના પ્રમાણમાં ખર્ચ ઉપાડી શકે તેમ નથી તેમ આપણા જ્ઞાનિ બાધ્યો સદને આવે તેમ પણ જાણવું નથી તેમ કરાવી હાંસી કરેને મંહેસની જાય તો પણ પાછા બેમાંથી કાઢકર આવે અને જાડીના આવે તેમ નથી કેમકે અમેએ આંદીઆ આપણા કાડીવાવાડી બાધ્યો પછીક જમવાએ બેમા થયેસ તેમાં કાઢકર દેશો ને વીગેના ખર્ચ આગેવાનોએ બોજવવા પડ્યા છે. માટે તેમ આ વખતના પ્રમાણમાં કરાવી કાંઈ પણ આપવાના આવે પરંતુ સેવા કરી અને ખવરાવવું પીવરાવવું તથા સેવામાં ઉત્તું રહેવું એ પણ આજ કાળનો બેસો પડતો નથી. વળી આપણા

જ્ઞાનિબાધ્યોમાં હાથ દેવા સંપ છે તે પણ આપ જાણો છો તેમ આપણી જ્ઞાનિ બીજને ખર્ચ આપી સેવા કરાવી શકીએ તેમ પણ બનવું કઠણ છે. જે આપ જેવા ગૃહસ્થો કરવા માગે તો કરી શકે વળી આંદી લુનાગઢને વીશે બે પડા છે તે આપ આરી રીતે જાણો છો અને તેના તરફથી આપને લખાણ પણ દેવાંજ નોંધ્યો. પરંતુ અમારા દીકમાં તે વીશે બીનભાવ કાંઈ પણ નથી અને તેમ આમા પસવાળા આ વીશે આગેવાન થઈ કામ ઉપાડવા માટે લીમન ધરે તો અમારાથી પણ જે જનને તે શેષા કરશું અને જે પ્રમાણે આપ કહેશે તેમ ઉમા રહેશું અને અમારાથી બનતી નેવા જનવવા રીવાર રહેશું. વળી આજના જમાના પ્રમાણે આપ દીકરાનું કહેવું માનતો નથી અને દીકરા જાપનું કહેવું કરતો નથી એવો સમય છે તો આવા વખતની અંદર આપ જેવા ગૃહસ્થ માણસોએ જ્ઞાનિ બાધ્યોના લોન માટે જે કામ કામમાં લીધું છે તો તે કામ ધ્યેર કૃપા કરે અને આપને થક મજે તેમાં અમે પણ બદ્ધ ખુશી છીએ. માટે આ ઉપરથી આપને શીવરાત્રીના મેળા ઉપર પધારવાનું છે કે આગળ પાછળ પધારવાનું છે કેમકે શીવરાત્રીનાં મેળા ઉપર ૫૦૦ માનુષ્ય આપણા જ્ઞાનિબાધ્યો ધારે તો તેની સાથે બીજી ૨૦૦ માનુષ્ય તો દેવજ તેમ આ સંમેસન (સખા) ભરવાના આંદી કાડીવાવાડીએ એટલે લુનાગઢમાં આપણા જ્ઞાનિબાધ્યોને તમામ ખજર થઈ ગયા છે તો માનુષ્ય લગભગ એકદમ વધારે પડતું થવાનો સંભવ રહે છે માટે આ વીશે આપ

વિચાર કરી ચોથા ખુલાસો દેવા કૃપા કરવા મહેરબાની કરશે કેમકે જોહામાં જોહો ખર્ચ રૂ. ૨૦૦૦ અને બે હજાર સુધી થવા સંભવ રહે છે. કારણ કે જુનાગઢનું નામ પડે એટલે

ન કોઈ દીવસ નીકળતા હોય તે પણ આવ્યા વગર રહેજ નહીં ને આવેજ એટલે ખર્ચ જરૂર વધે. બસ એજ.

દઃ કાહ્યા બેઠા કુટાણીયા.

[૪]

જા. નં. ૭૬. મુખ્ય તા. ૩૧-૧૨-૧૯૩૫.
શ્રીમાન પટેલ બેઠાલાઇ ધના કુટાણીયા
તથા જુનાગઢની જ્ઞાતિ સમસ્ત બેઠા,
સુ. જુનાગઢ (કાઠીયાવાડ)

સુવિનય નિવેદન કે આપનો તીથી પોચા શુદ્ધ ૧ નો લખેલો પત્ર અમેને મળ્યો, પાંચી ખીતા જાણી છે. આપનો પત્ર વાંચી બેતાં અમેને જણાય છે કે એકંદરે આપની ગેર-સમજ થઇ છે. અમે જે સજા બોલાવવાની અત્યારે વાત કરીએ છીએ તે ‘સંમેલન’ ની નહિ પણ બિવિધનું ‘સંમેલન’ (ન્યાત મેળો) બરવા માટે વિચાર કરવા કાઠીયાવાડની આપણી જ્ઞાતિના જુદા જુદા ભાગના પટેલ તથા આગેવાન ચોવડીઆઓની એક પરિષદ એટલે કે એક સભા, આગેવાનોની સંખ્યા આપણે કદાચ પાંચસોથી છસોની ધારીએ તો તેમાં કાંઈ આવડેલો બધો ખર્ચ થાય નહિ. આપ જે ખર્ચ જોહામાં જોહો રૂ. ૨૦૦૦ બે હજારનો બતાવે છે તે મોટા. ન્યાતમેળામાં થાય તે ખર્ચજરૂર છે; જો કે અમે તો તેથી પણ ધિરેય ખર્ચ તેમાં થાય એમ માનીએ છીએ. આપે મોટો ખર્ચ તો આપણે બિવિધમાં કરવાનો રહેશે. તેની અત્યારે ચીંતા કરવાની આપણે જરૂર નથી અત્યારે તો મેળા વખતે આગેવાનોની સભા જે બોલાવવાની આપણે

વાત કરીએ છીએ તેની જ ચીંતા આપણે કરવાની છે; અને તેનો ખર્ચ કાંઈ વધુ આવે એમ અમે ધારતા નથી. પાંચસોથી છસો આગેવાનોને આપણે ખાસ આમંત્રણથી ત્યાં બોલાવીએ તો તેમનો બેદલાકાનો ખાધાખર્ચનો આંકડો કેટલો ધારો છો? જો કે ખીજા નાતી-લાઓ હજારથી દોઢ હજાર મેળામાં હાજર દર વર્ષે થાય છે પણ તેમનો ખર્ચને વ્યવસ્થા તો દર વરસે થાય તેમજ થતી રહે. આપણે તો જે આગેવાનોને ખાસ આમંત્રણથી તેડાવીએ તેની જ વ્યવસ્થા ને ખર્ચ આપણે કરવાનો રહે છે. પછી આપા આવેશ આગેવાનોની ખાત્રીવાની વ્યવસ્થા સૌ નાતીલા બેગી રાખે કે જુદી રાખે તેને માટે અમેને ખાસ કાંઈ વાંધો નથી. એ બાબત નક્કી કરવાનું આપના ઉપર અમે છોડીએ છીએ. દર વર્ષે મેળામાં જે નાત તરફથી ખર્ચો થાય છે તે જુદો રાખો; પણ સભાનો ખર્ચ રૂ. ૨૦૦ થી ૨૫૦) અહીંસો સુધીનો અમે ધારીએ છીએ. કદાચ પચાસ કે સો રૂપિયા ખર્ચ વધે તો તેમાં પણ આપણું કાર્ય કંઈ અટકે તેમ નથી. જો નાતીલા તથા આગેવાનોની વ્યવસ્થા બેગી રાખેતો પણ નાતને જે વધુ ખર્ચ થાય તે આ ‘સંમેલન કંડ’ની રકમમાંથી આપી દેવાય. સમજો કે સભા માટે ખાસ તેડાંથી છસો આગેવાન લાઇએને આપણે બોલાવ્યા તો

તેમાં બધાનો નજ આવી શકે. તેમાં ત્રણસોથી ચારસો લગલગ આવીને હાજર થાય. આમાંના અરધા તો દર વરસે જેમ આવતા હોય તેમ આવે, એટલે ખાસ આમંત્રણથી તો જસોથી અઢીસો આગેવાનો આવે. આવી સભાને લીધે કદાચ પચાસ સો નાતીલા વધુ આવે એ બનવા ભેગ છે. એકંદરે ચાલુ દરવર્ષની વ્યવસ્થા કરતાં બેહુદા બેગ્ગે વ્યવસ્થાનો વધી પડે એમ અમે માનતા નથી. નવું કામ ઉપાડવામાં આપણને મુશ્કેલી આવે પણ જે દરવર્ષે ચાલુ કામ છે તેમાં વધુ સંખ્યાને લીધે વ્યવસ્થાનો બેગ્ગે વધી પડે એટલું જ. બાકી પાંચ પચાસ ફીઆનો ખર્ચ વધી પડે તો કાંઈ કામ અટકી પડે તેવું નથી.

બીજાં ત્યાંની નાતમાં હાલ જે પક્ષ છે તે અમે પણ જાણીએ છીએ. ત્યાં નાત છે ત્યાં એક કે વધુ પક્ષો હોય, પણ તેથી કાંઈ નાતના હિતનાં કામ બંધ નથી પડી રહેતાં. બીજી નાતમાં જુઓ. ત્યાં તો ચાલુજ રહે છે. આપણેજ ફક્ત આપણી નાત તરફ અત્યાર સુધી બેદરકાર રહ્યા છીએ. કાંઈ કાર્યમાં એક વખત આપણને વિજય ન મળે તો તેથી નિરાશ ન થવું જોઈએ, તેમ કામ પડતું પણ ન મુશ્કેલું જોઈએ ફરી ફરી વલ ચાલુ રાખવાથીજ કાંઈ મુશ્કેલ થાય છે. ત્યાંના બીજા પક્ષની તમે જે વાત કહો છો, તો આવા નાતહીનના કાર્યમાં તે પક્ષ આડો પડ્યો એમ અમે નથી માનતા. તે પક્ષ તરફ આપને મિત્રભાવ નથી એ વાંચી અમે લજા રાજ થયા છીએ. એ બીજા પક્ષમાં પણ સમજી બાઈએ તો હશેજ; તો તેઓ પણ આપણા

આ કાર્યમાં જરૂર આપણને ટેકા આપશેજ એમ અમે માનીએ છીએ. એ કાર્યને માટે પણ અમે અમારાથી બનતી તબક્કીની ફરી છુટકું. નાતહીનનું કામ કે જેમાં બધાય નાતીલાનું હિત સમાવેલું છે એ કામ કાંઈ આવા કારણોથી બંધ રાખી શકાય નહિજ એમ અમે માનીએ છીએ.

હવે આપણે યાત્રિના આગેવાનોની સભા ફરી રીતે બોલાવવાની છે તે વીગતવાર આપને નીચે પ્રમાણે જણાવીએ:-

(૧) મહાશીવરાત્રિ મહા વદ ૧૪ ને શુક્રવારે (૨૧-૨-૩૬) આવે છે. તો આપણું સભાનો કાર્યક્રમ (પ્રોગ્રામ) તેની બે દહાડા અમાઉનો એટલે કે મહા વદ ૧૧ ને ૧૨ વાર મંગળ તથા શુધનો બે દીવસનો રાખવો, અને જહોર પણ તે મુજબજ કરવું. કદાચ કામ બે દહાડામાં ન આટોપાય તો ત્રીજે દહાડો લંબાય એ જુદી વાત છે.

(૨) આખા કાઠીયાવાડ પ્રાંતના જુદાજુદા ગામડાઓ તથા શહેરોનાં પટેલો તથા ચોપડીયા વી. આગેવાનો હોય તેના દરેક ભાઈને છાપેલાં આમંત્રણો મોકલી સભામાં હાજરી આપવા માટે તેમને વિનંતી કરવી. બને તો સાથે સાથે એક નિવેદન પણ છપાવી મોકલવું જેમાં અ.પણે જે કામ ઉપાડ્યું છે તેની હુકી સુદ્ધસરની વીગત દર્શાવવી. સભાને બે દીવસનો કાર્યક્રમ હોય તે આમંત્રણ પત્રિકામાં જણાવી દઈએ તો પણ ચાલે.

(૩) આવી આમંત્રણ પત્રિકા ઉપર જુનામઢની નાતના જે પાંચથી સાત આગેવાનો મુખ્ય ગણાતા હોય તેવાની સહીઓ

લઈને તે સહી સાથે આમંત્રણ મોકલવું.
કારણ કે નિયમ એવો હોય છે કે જે સ્થળે
સભા લગાય તે સ્થળની જાનિના આગેવાનો
તરફથી આવા આમંત્રણો (નાતર) જાય.
ખીજ નિવેદન પત્ર ઉપર ત્યાંના ગમે તેટલા
ભાઈઓની સહી થાય તો હરકત જેવું નથી.

(૪) જુનાગઢમાં બે પક્ષ છે એવું કાંઈને
માનવાને પણ કારણ ન મળે એ માટે સામા
ખીજ પક્ષમાંથી પણ બે ત્રણ ભાઈઓની
સહીઓ આમંત્રણમાં દાખલ કરવી; તેમજ
નિવેદન પત્ર ઉપર પણ તેમના પક્ષના માણ-
સોની સહીઓ જોડવી મળે તેટલી હેરી. આ
સાથે આમંત્રણનો ખરડો તમારી જાણ માટે
મોકલ્યો છે. તેમાં ચોખ્ખું લખે તે ફેરફાર
જણાવશે ને તેમાં જે પાંચ ભાઈઓનાં નામો
અગત્ય કરવા હોય તેમની સહી લઈને
અમારા ઉપર પાછો મોકલી આપશો. બંને તો
આમા ખીજ પક્ષના બે કે ત્રણ ભાઈઓની
સહી લેશો ને જે ન જને તો પછી અમે
તેમની પાસેથી પરખારી સહી મંગાવી લેવા
પ્રયત્ન કરીશું. નિવેદન પત્રનો ક્લારક પંજીથી
અમે મોકલશું.

(૫) અમે અહિંથી મહા વડ ૯ ને
અધિવાર તા. ૨૬-૨-૩૬ ના દહાડે સ્ટીમરમાં

ઉપડી ચેરાવળ થઈ ખીજે દહાડે અપેરે જુના-
ગઢ આવીએ એમ હાલતો અમેએ નક્કી
કરેલ છે.

(૬) કાઠીયાવાડના જુલજુલ ભાગના જે
જે આગેવાન પરોસો તથા ચોવટીયાઓ હોય
તેમના નામકામ તમો જાણતા હોય તેટલાના
અંગેને તુરત લખી મોકલાવો.

જુનાગઢના વ્યવસ્થા તમો ભાઈઓ
મંભાળી લેવા રૌપર હો તો પછી ઉપર લખેલી
બાજતોની વ્યવસ્થા અમે કરી લઈશું. પરિ-
પક્ષી વ્યવસ્થા આપણે સંભાળવાની રહેશે.
આ સાથે ‘પ્રકાશ’ નો સાતમો અંક મોકલ્યો
છે તમારો જવાબ આવ્યો તે પહેલાં અરથો
અંકેતો હવાઈ મળે હતા એટલે ચોથા પાના
ઉપર અમારે ખુલાસો જાહેર કરવો પડ્યો છે
તે જાણશે. ‘પ્રકાશ’ ના આવતા અંકમાં
સત્યાની જાહેરાત કરવી પડશે. તેને એક મહી-
નાનો જ ફક્ત રાષ્ટ્રમ બાકી રહ્યો છે અને
તે દરમ્યાન બે ત્રણ કાગળ પત્રોનો વ્યવહાર
આપણી વચ્ચે થશે માટે આ પત્રનો જવાબ
વહેલામાં વહેલી તકે મોકલવા મહેરબાની
કરશેછ. એજ.

લી. સેવકા,

સંપાદક તથા વ્યવસ્થાપકો.

[૫]

સંવત ૧૯૨૨ના પૌષ સુદી ૧૬ ને અધિવાર.

સ્વસ્ત શ્રી મુંબઈ મહાશુભસ્થાને પ્રજા-
પતિ ભાઈશ્રી. પાંચ ગાલાભાઈ આણંદજી
ચાવડા તથા મેધજી શુકાભાઈ ચાંડેગરા તથા

હીરજી જેરામ ચીસાવાડીયા તથા જ્ઞાતિ
સમસ્તની ચીરણજીની ધણી હોન્ને. કમાણીમાં
ધુધર બરકત આપે ને સદાય ચડતી કળા
રખે ને લાંબુ આયુષ્ય ધુધર આપે એવું
સદાને માટે ધ્યેયનાર નેગ. શ્રી જુનાગઢથી
શ્રી પ્રજાપતિ જેઠા ધના તથાજ્ઞાતિ

સમસ્તતા ધણા ખુશીને વખતે રામરામ વાંચ્યો, બાદ લખવાનું કે આપનો પત્ર સં ૧૯૬૨ ના પોશ શુદ્ધ ૯ ને ગુરુવારે મળ્યો, વાંચી વીગત મળી અમો ધણા ખુશી થયા છીએ. અને વળી પણ દરવખત ખુશીના પત્ર લખવા મહેરબાની કરવા કૃપા કરશો. બીલું આપે લખ્યું છે તે ઉપરથી અમોએ આંહીના આપણા જ્ઞાતિભાઈઓને ભેગા કરી આપનો પત્ર વંચાવ્યો. આપ લખો છો કે આમંત્રણથી તેડાવીએ તે માણસ પાંચસોની ગણતરી થાય. તેમાંથી પણ પુરા ન આવે એવું આપનું માનવું છે. અને તેનો ખર્ચ રૂ. ૨૦૦ થી ૨૫૦ સુધીનો આપે ગણે છે. પરંતુ આંહી આપણા જ્ઞાતિભાઈઓનું કેવી રીતનું વાતાવરણ છે અને કેવી રીતે વર્તે છે તે આપે કાંઈ વખત જોએલું નહિ હોવું જોઈએ. તો અહીં આપણા જ્ઞાતિ ભાઈઓનો એવો રીવાજ છે કે આપણે તો પટેલ અને ચોવડીઓને જોડાવવાનું આમંત્રણ ક્યું હોય પરંતુ આમંત્રણ લેવાયાના પહેલાં ચોવડીયા સાથે બીજા પક્ષીસ માણસ આવેજા? તો તે વીધે તેને મેળાની ગણતરીમાં ગણવા કે સંમેલન સાથે ગણવા? જો સંમેલન સાથે ગણીએ તો તેનો ખર્ચ વધી જાય અને તે પણ તેને મુકીને જમવા બેસેજ નહિ. માટે આ ઉપરથી તમો ૨૦૦ થી ૨૫૦ નો ખર્ચ ગણો છો. વળી તેની સાથે આવતક માણસની સાથે બૌરો છોડનાં પણ હોયજ ને બીજું આપ મેળો ૧૭ તોરસ ને ૧૪ ગૌદસ બે દિવસનો માનો છો તો આપની એ મોટી

ભૂલ છે. પરંતુ આંહી શીવરાત્રિનો મેળો તો મહા વઢી હતી નો)) અમાસ સુધી ગણાય છે. તેટલા દીવસ સુધી આવે છે માટે આપના લખવા મુજબ આમંત્રણથી તેડાવેલ માણસની ગણતરી કરો અને તે પ્રમાણેજ યાગ પરંતુ શીવરાત્રિ અગાઉ દિવસ પંદર અથવા શિવરાત્રિ પછે દિવસ પંદર પાછળ સંમેલન થયું થવાનું થાય તો આપના કેવા પ્રમાણે ખર્ચ થાય. તે અમો પણ સારી પેઠે સમજીએ છીએ. વળી મેળા સંબંધે દરેક માણસને ત્યાં મેમાન હોયજ તો આ સગવડમાં ઉભું રહેવું કે તે સગવડમાં ઉભું રહેવું તે પણ દરેકને વિચારવા જેવું રીયે છે અને સંમેલન વખતે મેળામાં આવેલ હોય તે પણ ત્યાં સાંભળવા આવે ને જમવાનો વખત થાય તો તેને પણ જમવાનું ક્યું જોઈએ જ. માટે આ વિષેમાં ઘણી અગવડતા આવે છે ને તેનો ખર્ચ કેનો ઉપાડો? માટે આપ । મેળા ઉપર જ આવવા ખરો વિચાર હોય તો આપ અગાઉથી આવી આંહીના રીત રીવાજથી વહેંકે થઈ પડી દરેકને જોડાવો તો આપને ખાત્રી થાય જ અને પેલા પત્રમાં આપે લખ્યું કે ખર્ચ વિષે તમારે જુનાગઢની જ્ઞાતિ ઉપર પડે તેમ નથી તો તે આગતમાં આપ અગાઉ આવી સગવડ કરવા કૃપા કરો તો આપના કેવા મુજબ થાય. માટે આપ આપના નામોથી જ આમંત્રણ કરો એમાં અમો ઘણાજ ખુશી છીએ ને અમારાથી પણ હાથ જોડીને જે સેવા બનશે તેમાં સાથ આપશું.

દા. ડાયા જેઠા કુટાણીયા.

[૬]

નં. નં. ૮૬. મુંબઈ તા. ૧૨-૧-૧૯૩૬.
શ્રીમાન પોલ જોશલાઇ ધના કુટુંબીવા.

તથા જીનાગઢની શાંતિ સમસ્તની સેવામાં.

સુ. જીનાગઢ. (કાશિયાવાઃ)

સુવિનય નિવેદન કે મીની સંવન ૧૬૯૨
ના પોલ શુદ્ધ ૧૨ ને શનિવારનો લખેલો
આપનો પત્ર અમેને મળ્યો. વાંચી બીના
જાણી છે. આપ લખેલો કે આમંત્રણ પડેલો
તથા ચોવડીયાઓની સાથે પાંચ પચ્ચીસ
માણસો કે ખેડાં છોકરાં પણ આવે (મેળો
તેમજ નાત મેળાનો પ્રસંગ રહ્યો એટલે
આફીને આવે જ) એટલે માણસોની સંખ્યા
બે હજારથી અડી હજારની થાય એ બરાબર
છે. જે કે આવેલા માણસોના બોજન સંબંધી
વ્યવસ્થામાં કોઈ જાનતાં વધેલા આવે નહિ.
પણ જીનાગઢના શાંતિ ભાઈઓના ઘરોની
સંખ્યા જોતાં આવેલા માણસોના ઉતારા વિ.
ની વ્યવસ્થા રાખવામાં મોટી મુશ્કેલી નડે.
તેમાં વળી મહા મહિના જેવી કંડી ઋતુમાં
તો એ કામ વધુ મુશ્કેલ થાય એ અમે પણ
સારી રીતે સમજી શકીએ છીએ. જે કે
મેળા વખતના ત્યાંના વાતાવરણ સંબંધી
આપનાં લખવા મુજબ અમેને જાત અનુભવ
વધુ ન હોય એ બનવા જોય છે તો પણ
એકંદરે આપના બંને પત્રોમાં જણાવેલી
મુશ્કેલીઓ અમે સમજી શક્યા છીએ. આ
કારણથી આજેવાનોની પરિપક્વ (સલા) મેળા
વખતે ન બોલાવતાં પંદર દિવસ આગળ કે
પાછળ રાખવાના વિચાર પર ન છુટકે અમે
આગ્રહ છીએ. આપના એ વિચારને અમે

મળતા યમએ છીએ.

થોડો સમય હોવાને લીધે મેળાના અગાઉ
સભા રાખવાનું બની શકે તેમ નથી. પણ મેળો
થઈ ગયા બાદ કામચુ માસમાં હોળી પછી
વડ ૬-૭-૮ વાર શનિ રવિને સોમ તા.
૧૪/૧૫/૧૬/૧૭-૩૫ નો સજાનો પ્રોગ્રામ
રાખ્યો હોય તો તે કીડ પડે. આમાં બે દલાડા
અગાઉથી ત્યાં વપ્રમે આવી શક્યું. આ સિવાયની
હોળી પછીની કોઈ પણ બીજી તીથીઓ નકકી
કરવાનું આપની સગવડ ઉપર અમે છોડીએ છીએ.

આમંત્રણ આપની સહીઓથી પ્રગટ કરવા
માટે કેમ અટકા છે તેનું કારણ અમે સમજી
શક્યા નથી. કદાચ આપ એમ માનતા હશે
કે સભા કંઈ જીનાગઢના ખર્ચે નથી બોલાવાની
એટલે ત્યાંના ભાઈઓની સહીની કંઈ જરૂર
નથી. પણ આમાં આપની ગેરસમજ થાય છે.
જે રથએ સભા કે સંમેલન ભરાવાનું હોય તો
તે રથગના ગામના નામથીજ આમંત્રણો જાય
એવા રીવાજ છે અને તેજ ઉચિત ગણાય. આ
સભા અમારે ખર્ચે કાંઈ બોલાવાતી નથી પણ
શાંતિના સંમેલન ફંડમાં જે રકમ ભરાઈ છે
તે ખર્ચથીજ એટલે કે શાંતિના ખર્ચથીજ
આ સભા બોલાવાય છે એટલે આમાં કોઈએ
જોડું મનમાં લાવી કંઈપણ ગેરસમજ કરવાની
જરૂર નથી. આ ઉપરાંત મંત્રીઓ તરીકે
અમારી સહીઓ પણ સાથે આવશેજ. તો
ત્યાંની નાત તરફથી પાંચ ભાઈઓની સહીઓ
કરીને આમંત્રણ પત્રિકા અમારા ઉપર મોકલી
આપવા મહેરબાની કરશો.

સજાના ખર્ચ વી. ની જવાબદારી આપના
ઉપર લાદવા અમે ઇચ્છતા નથી. સજાની

પહેલાં ચાર દિવસ અગાઉથીજ એ માણસો અમારા તરફથી ત્યાં આવશે તેમને સાથે રાખીને સમાની સર્વ પ્રકારની વ્યવસ્થા થોડી રીતે આપ કરાવી તેમજ કરી લેશે.

માનીએ છીએ કે અમારા ઉપરોક્ત લખાણથી આપ સૌને સંતોષ થયો હશે જ. તો સભા બોલાવવા સંબંધીનો આપનો નિર્ણય અમોને જેમ અને તેમ જલદીથી જણાવવા કૃપા કરશે.

અમારા આગમના પત્રમાં જણાવેલી બીજી કેટલીક જાણતોનો પણ આપના પત્રમાં કંઈ પણ ખુલાસો થયેલ નથી તો એ જાણતોનો પણ સંતોષકારક જવાબ લખી મોકલવા

આપને વિનંતી કરીએ છીએ.

મહાશીવરાત્રિના મેળા અગાઉ વચ્ચે એક અંક ‘પ્રકાશ’ નો આવતી પહેલી તારીએ નીકળશે એટલે તેમાં સભા સંબંધી જાહેરાત આવવી જોઈએ એજ ધ્યાન છે. તો આપનો નિર્ણય મોડામાં મોડા આઠ દસ દિવસની અંદર અમોને જરૂર લખી જણાવશે.

જ્ઞાતિ ઉન્નતિના આ કાર્ય પ્રત્યે આપ સૌએ ખતાવેલ સહાનુભૂતિ માટે આપનો અમે આભાર માનીએ છીએ અને હૃદયથી છીએ કે આપનો એ શક્તકાર ચિરંજીવ ટકી રહે. એજ વિનંતી. લી. સેવંક,

સંપાદક તથા વ્યવસ્થાપકો.

[૭]

વિક્રમ સંવત ૧૯૬૨ના પોશ વહી ૨૦ ને સ્વિવાર. તા. ૧૬-૨-૩૬.

સ્વસ્તી શ્રી મુન્યહ મહાસુભર્યાને સર્વ શુભ ઉપમા લાવક શ્રીમાન પ્રજાપતિ ભાઈ શલાભાઈ આજુદજ આવડા, તથા મેઘજી ભુડા ચાંગેરા તથા હીરજી જેરામ વીસાવાડીઆ તથા જ્ઞાતિ સમસ્તના કુટુંબ પરિવારની ચીરજીવી ધણી હોલ્ને એતાનશી જુનાગઢથી જ્ઞાતિ સમસ્તના ધણા ખુદીને રામ રામ વાંચશે. વિશેષ સર્વિનય કે આપનો તા. ૧૨-૧-૩૬ નો લખેલ પત્ર મળ્યો, વાંચી વીગત જાણી. આપ લખો છો કે ત્યાંના પાંચ ભાઈઓની સહી લેઈએ એજ અને તેની સાથે અમે પણ સહીઓ કરશું પરંતુ સંમેલન વિશે જુનાગઢની જ્ઞાતિ ઉપર કાંઈ ખર્ચ, પડશે નહિ. પરંતુ સંમેલન વિશે

આપ મારફત જે જે ફાળો થયા અને તે રકમ આપ સાહેબોએ ભેળી કરી તેના પણ તમને ખબર. વળી આપ આસરે જો કે ૨૦૦ થી ૨૫૦ રૂ. નો ખર્ચ આવશે એવું તમેએ પ્રથમ પત્રમાં દર્શાવેલ પરંતુ આ સંમેલન વિશે અમારે આંહીના બીજા પક્ષમાંથી જે જણ આવી આ વિશેની વાતચીત થતાં આપ સાહેબોએ સંમેલન વિશેના ખર્ચનું પણ તમેએ પુછેલ અને ઉપરથી તેણે અમને ૨૦૦ થી ૨૫૦ રૂ. ખર્ચ થશે એવું જણાવેલ તે વિશે આંહી અમારી રૂબરૂમાં વાતચીત કરી ગયા તો આ ઉપરથી જ્યારે સંમેલનના આવકની ખબર આપને છે, તો પછી આંહી વાળાની સહીઓ મંગાવવાની. આપને કાંઈ જરૂરીઆત રહેતી નથીજ. કેમકે ખર્ચ સંમેલનને જોગવાઈ છે. આપ જેવા એ જ્ઞાતિના ભલા માટે જે કામ હાથમાં લીધું

છે તે સફળ થશે અને આ વિશે અમારાથી પણ જે જાતની સેવા થાશે તે કરવા હિસા રહેશે, પરંતુ અમે આ તરફના માણસો તે અલગ જોઈએ અને પુરૂ સમજ ન થાય, જોઈએ અમારાથી ખુલાસાવાર સંતોષકારક જવાબ કેમ લખવો? વળી આપે જોતો અભિપ્રાય પ્રથમ પુછેલ તે તો પુરૂપુરા લખેલ જોઈ તે સમજી શકે અને તેની સહી આપ મંગાવી આમંત્રણ કરવા કૃપા કરો તો આપ સાહેબોની અમેા મોટી કૃપા સમજીશું, અને તેની સાથે અમેા પણ અમારા તનમનથી સેવા કરવા હિસા રહેશે. બીજું આપે પ્રત્યપતિ પ્રકાશમાં પણ દરેક જગ્યાએ લખીને જાણ મોકલ્યા છે કે જુનાગઢની જ્ઞાતિ તરફથી સંતોષકારક જવાબ મળતો નથી આજુ તમામ જગ્યાએ દર્શાવેલ છે; તો સાહેબ, સંમેલન કરવા વિશે તો રૂ. ૨૦૦૦ નો ખર્ચ લાગશે તોજ જુનાગઢમાં સંમેલન ભરાશે અને નહિ તો ૨૦૦ થી ૨૫૦ રૂ. માં આંહી સંમેલન ભરાશે નહિ ને પાછળથી તમારા અને અમારા દરેકના ટીકા ચવાનો વખત આવી જાય. જોઈએ અમેા તમોને સંતોષકારક કેમ જવાબ લખીએ? અને તમેા લખો છો અમારે કાંડીયાવાડ આખીની આપણી જ્ઞાતિમાં મોટે મોટે કેમણે આમંત્રણ મોકલ્યાં છે, તો ખર્ચ ઉપર પ્રમાણે હોય તો જ જની શકે તેમ છે. વળી આપે જ્ઞાતિના લગ્ન મારે જે ઇચ્છા ઉપાડી છે તો આપ સાહેબોને પંદર દિવસ કે માસ એક જોજામાં જોઈ અગાઉ આવીને જ્ઞાતિના રીતરીવાજ જાણી માહિતગાર થઈને અને આંહી જ્ઞાતિમાં પણ આપ વકિફગાર થાવ. તે પછી અમેા તમારી

સાથે હિસા રહેવા તૈયાર રહેશું. અને વળી જુનાગઢ એટલે આખા કાંડીયાવાડની આપણી જ્ઞાતિનું મૂળ સ્થાન છે ને જવાનું પણ મોટું સ્થળ છે ને બહાર આપણા કાંડીયાવાડી ભાઈઓ જુનાગઢ આવવા ઇતેજાર છે. કેમકે આપના લખાણ ઉપરથી ને જુનાગઢ આપણું મુખ્ય સ્થાનક છે તેથી માણસો ક્યારના રાહ જોઈને બેસી રહ્યા છે. આપ એમ ન સમજતા કે આમંત્રણ આપણું એટલાજ આવશે. એ વાત આપના ખ્યાલ બહાર રીપે છે કારણ કે જુનાગઢ સંમેલન ભરાય તો સંમેલન ન સમજે પરંતુ નાત ચોરાસી ભેગી થાય તેમ સમજે છે ને માણસો દરેક ગામથી જરૂર આવવાના જ અને આપ જ્યારે આંહી પધારસો તે વખત જુનાગઢની જ્ઞાતિના સંમેલન વિશે આગળ પગલાં છે કે પાછળ પગલાં છે તે આપને છેવટે મારે ખબર પડશે. આપણી જ્ઞાતિ જાણ ઉપરથી સમજી જઈને જાણમાં લખેલી રીતલાત પ્રમાણે વર્તે તેમ નથી. પરંતુ આ વિશે જ્ઞાતિ તરફથી જ્ઞાતિ રીવાજ પ્રમાણે દાખ હોય અને પક્ષાપક્ષી બીજા ન કરે તો જ્ઞાતિનું લજુ ચવામાં કાંઈ દરકત થાય તેવો સંદેહ નથી. કેમકે ગુનાયતને પાંચે ન જ ચરે તો લજુ થાય. પરંતુ આપણી જ્ઞાતિનો કેવો રીવાજ છે કે જેણે ગુન્હો કર્યો હોય તેના પક્ષના સગા સંજમથી કપકા નહિ આપના તેના સાથે મળી જાય છે. મારે આ ઉપરથી આપે વિચાર કરવો જરૂરી છે. અને બીજું અજાણ પટેલશાહી તોડી પાડે તો આ જાગળ આપને વિચાર કરવા જેવું રીપે છે. કારણ કે આજ સર ધરના પટેલ દરેક છે.

તેમાં પટેલશાહી છે જ ક્યાં? આતો આગળના એક નામ છે અને વળી પટેલને શું આવક છે કે ન્યાયની રીતે વર્તે છે કે નહિ તે આપ બરાબર જાણી શકો છો. પટેલ એટલે શું કે જ્ઞાતિનું કાંઈ કામકાજ હોય તો તેને ઘેર બેસીને તેની સમગ્રતા ધરના પૈસાથી કરે છે અને કાંઈ વખત જ્ઞાતિના પૈસાથી સમગ્ર કરે છે અને જે કાંઈ બે પૈસા આવે તો તે જ્ઞાતિમાં રીપે છે અથવા જ્ઞાતિદિનના કામમાં વપરાય છે. માટે પટેલો તો નામનાજ છે ને તેમાંથી કાંઈક જ આપના અન્નપતિ પ્રકાશમાં જાણીને

મોકલ્યા તેવા પણ હશે. પરંતુ આંહી કેટલા ને કેવા છે. આંહીના કાઠીયાવાડી ભાષના લખાણ ઉપરથી આપ જાણીને મોકલો છો તે બહુજ ઠીક. સુબંધની જ્ઞાતિ તરફથી કેટલા પ્રદ્વેષો પધારવાના છે? કે આપ લખો છો તેજ પધારવાના છે? કેમકે આપણી જ્ઞાતિના ઓછામાં ઓછા પાંચસોથી ઇસો ધર છે. વળી ઈશ્વર કૃપાથી મોટા મોટા લક્ષાધીપતિ પણ છે, તો તે ગરીબ જ્ઞાતિ ઉપર કૃપા કરી જ્ઞાતિનું બહુ ઈચ્છવા માટે તે પણ વધારશે કે કેમ? તેના પણ અમેને અગાઉ ખબર આપવા કૃપા કરશો.

[૮]

જા. નં. ૬૪. સુબંધ તા. ૩૧-૧-૧૯૩૬.
માનવંત પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ ધના કુટાણીયા,
તથા જ્ઞાતિ સમસ્તની સેવામાં.

મુ. જુનાગઢ (કાઠીયાવાડ).

સુવિનય નિવેદન કે આપનો તારીખ ૧૯-૧-૩૬ નો પત્ર મળ્યો. વાંચી બીના જાણી છે. અમારા ઉદ્દેશ પત્રનો યોગ્ય જવાબ લખવાને બદલે આપે કેટલીક ભ્રમણીજ બાજતોનો ઉદ્દેશ આપના આ પત્રમાં કર્યો છે એ વાંચી અમે ઘણા અનયય થયા છીએ; એટલાજ અમે દીક્ષગીર પણ થયા છીએ.

આગળના આપના બે પત્રોમાં જણાવેલી મુશ્કેલીઓ ધ્યાનમાં લેતાં તેમજ મેળા બદ આગળ પાછળ બે પરિપદ (સમા) રાખનામાં આવે તો ધારેલા ઓછા ખર્ચમાં કાર્ય થાય એવા આપના લખાણ ઉપરથીજ અમે પરિપદ મેળા પછીથી બોલાવવા માટે સંમત થયા અને તે મુજબ આપને અમેએ લખ્યું, તો તે

યોગ્ય સંતોષકારક જવાબ આપવાને બદલે ગમે ત્યારે પણ ફીઆ બે હજારનો ખર્ચ થાય એમ બતાવો છો એ જોષ અમે વિચારમાં પડી ગયા છીએ. મેળા જેવા વખતે કદાચ વ્યૂતોત્તર્યા એવા સંકેતો ભાષ્યોની હાજરી પરિપદમાં થઇ જાય એ જાનવા જોગ છે, પણ મેળા થઇ મયા પછી મહીના પંદર દહાડે જે પરિપદ ભરવામાં આવે તો વ્યૂતોત્તરેલા ભાષ્ય-ઓ પણ નોતરેલાની સાથે ત્યાં આવે એ અમે માની શકતા નથી. એટલી દહ સુધી ચાપણા ભાષ્યો મોટ હોય એ અમારી તો કલ્પનામાં પણ આવતું નથી. દલીલ ખાતર કદાચ માનો કે એવા આવે તો તેની સંખ્યા સંકેતોની ન હોતાં પચીસ પચાસ સુધીનીજ હોય. આડે દહાડે નોતરેલાં માણસોનો ખર્ચ બે દિવસમાં ફીઆ બે હજાર જેટલો થઇ જાય એ અમરી કલ્પનામાં પણ ઉતરતું નથી. જ્યારે અમે નોતરેલાં માણસોની પરિપદની વાત કરીએ છીએ ત્યારે તમે ન્યાત મેળાની વાત લખો છો. આ બાજતોનો

પુણ્યો આપણા આગળના પત્રમાં કરેલ છે છતાં પણ આમ કેમ થાય છે તેનું કારણ અમે સમજી શકતા નથી.

સંમેલનના ભરાએલા ફાળાની જે અમેને ખબર છે તેના બધા અમેએ આપણા આગળના પત્રમાં આપને કરી દીધા જ છે; અને અમે કરીથી જણાવીએ છીએ કે એ ફંડમાં બે વ્યક્તિ તરફથી રૂ. ૨૫૦) અડીસો ભરાએલા છે ને જે આ પરિપત્તિ આપના તરફથી નક્કી થતું હોય તો માગણી થએથી એ બંને વ્યક્તિઓએ એ રકમ આપવા તૈયાર જ છે. આ રકમથી જે વધુ ખર્ચ થતો હોય તો મો-પચાસ રૂપિયાની ખાત્રી અમે આપણા પોતાના તરફથી આપીએ છીએ.

આપે આગળનાં એક પત્રમાં અમેને જણાવેલ કે જુનાગઢની જાતિમાં અત્યારે બે પક્ષ છે. આ ઉપરથી જાતિના ભક્ષના કાર્ય માટે અમે તે બીજા પક્ષને લખવા પ્રેરયા. આપણા જખાણ ઉપરથી એ પક્ષના બે માણસો આપને રૂબરૂ મળી ગયા અને આપની સરદારી નીચે એ પક્ષના ભાઈઓ પણ જાતિના હિતને ખાતર પોતાની સેવા આપવાને તૈયાર છે. આપે આગળ અમેને જણાવેલ કે એ પક્ષ તરફ આપને જરાય ભેદભાવ નથી એ વાંચી અમે ઘણા ખુશી થયા. એ પક્ષ ત્યારે પોતાની સેવા આપવા તૈયાર છે ત્યારે હવે તમે લખો છો કે બીજા પક્ષના ભાઈઓની સહીથી જ આમંત્રણ બહાર પાડો. અમારે કરીથી જણાવવું જોઈએ કે આપ જે ઇચ્છતા ન હો તો એ પક્ષના ભાઈઓ પોતાની સહીઓ આપવા માટે આમંત્રણ પંચુ દેખતા નથી. આપની

અગેવાની હેઠળ એ પક્ષ પોતાની સેવા આપવા આ કાર્ય માટે તૈયાર છે. અમેને ત્યાં ત્યાં પગ વ્યવહારનો સંબંધ છે ત્યાં ત્યાં અમે દરેક કાર્યની સલાહ માગીએ છીએ. આનો આપ ઉઠો અર્થ કેમ કરો છો તે અમે સમજી શકતા નથી.

અનિવાર્ય કારણોસર પરિપત્તિ મેળા વખતે ભરી શકાય તેમ નથી એવી જાહેરાત ‘પ્રકાશ’ ના આવતા (ફેબ્રુઆરીના) અંકમાં અમેએ છપાવી દીધી છે એટલે કાઠીવાવાડના ભાઈઓમાં કંઈ પણ ગેરસમજણ થવાનો બીજા કક્ષ સંભવ નથી.

આ કાર્ય એટલું મદાભારત જેવું નથી કે જેથી અમારે પોતાને ત્યાં મહિનો પંદર દિવસ અગાઉ આવવાની જરૂર રહેતી હોય. વ્યવસ્થિત સંસ્થાઓમાં પણ અવ્યવસ્થા થતી જેવામાં આવે છે તો આ તો જાનિનો કાર્યભાર છે. તેમાં અવ્યવસ્થા થવાનો સંભવ ને તેના દોષ પાત્ર કરે આગેવાનો; પણ આગેવાનોની તો ફરજ જ હોય કે એ તરફ દુર્લક્ષ કરે ને જાતિના હિતને માટે પોતાની જે ફરજ હોય તે બજાએ જાય. આગેવાન થઈને જાતિના હિત તરફ દુર્લક્ષ કરવું કેમ જ પાલવે ?

જાતિમાં રહેલી પક્ષાપક્ષીનો આપે જણાવેલા દાખલો બરોબર છે. એવું થતું તો દરેક જાતિમાં આપણે ક્યાં નથી જોતાં ? આપણાથી ઉચ્ચ ગણાતી સુધરેલી જાતિમાં પણ એવા દાખલા ક્યાં નથી બનતા ? આવું મૂળ કારણ તો આપણી અજ્ઞાનતા ને જીવણીનો અભાવ એ જ છે. આપણી જાતિમાં રહેલી આવી બધી અપૂર્ણતાઓ દૂર કરવા

માટે તો આપણો આ પ્રયત્ન છે ને આપ સૌ ભાઈઓ પણ તેમાં અમોને સાથ આપો એમ ઇચ્છીએ છીએ.

જો કે આ સર્વ બાબતો આપણા આ પત્રવ્યવહાર સાથે સંબંધ ધરાવતી નથી છતાં આપે પત્રમાં ઉલ્લેખ કર્યો છે એટલે અમારે લખવું પડે છે કે ‘પટેલશાહી’ કે એવી કાંઈપણ ‘શાહી’ તોડી પાડવાનો ઉદ્દેશ અમારો નથી, તેમજ આગેવાનોને તોડી પાડવાનો પણ અમારો ઇરાદો નથી. અમારો ઉદ્દેશ તો ભાઈ-ઓમાં સત્તાદ સંપત્તિ વધારો કેમ થાય, આપણામાં રહેલી ખામીઓ કેમ દૂર થાય ને જાતિતું કેમ હોત થાય એજ જોવાનો અમારો ઉદ્દેશ છે. દરેક ભાઈઓના લેખો ‘પ્રકાશ’ માં છાપવાનો અમારો ઉદ્દેશ દેશપરદેશના આપણા ભાઈઓ એક ખીમતના વિચારોની આપ લે એથી કરી શકે એજ છે. તેમાં જાતિની કાર્ય-

[૮]

વત. નં. ૧૦૯ મુંબઈ તા. ૧૮-૨-૧૯૩૬.
માનવંત પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ પના ફટાણીયા.

તથા જુનાગઢની જાતિ સમસ્તની એકામાં.

સુ. જુનાગઢ. (કાકીયાવાડ)

સુવિનય નિવેદન કે અમારો તા. ૩૧-૧-૩૬

નો પત્ર નં. ૯૪ આપને મળ્યો દર્શીજ. તેમજ તે સર્વ ભાઈઓને વંચાવ્યો દર્શીજ.

પિંજીપમાં લખવાનું કે અમારા એક વ્યવસ્થાપક શ્રી મેઘજીભાઈ જુનાગઢ યોગેશ્વર દવાદેર માટે દેશમાં માંગરોળ પંદર દિવસથી ગયા છે. આપના આગળના પત્રમાં કુશળ મળ્યા અમોને લખેલ તો તે કારણથી આપ સૌ ભાઈઓને કુશળ મળ્યા માટે તેમજ આપણું

વાહી સીવાય કોઈ પણ ભાઈ ઉપર અંગત આક્ષેપ ન થાય એ જોવતું કામ અમારું છે.

કાકીયાવાડના આગેવાનોને જેમ આમંત્રણ જશે તેવી રીતે અહિંની જાતિના જે આગેવાનો છે તેમને પણ આમંત્રણ મોકલારોજ. અમો સહી કરનારા તો આવશું જ પણ આમાંથી કોણ ને કેટલા આવશે તે અત્યારે કેમ કહી શકાય? એવો કોણ મૂઠ હોય કે જાતિહીનના આવા પ્રસંગે ચોતાને બધી બનતી સગવડ હોય છતાં હાજર ન થાય? આ બાબત અમો અમારાથી બનવું કરશું જ એ જાહેર આપ બેસીકર રહેશો.

અમારા આગળના પત્રોનો ખુલાસાવાદ સંતોષકારક જવાબ લખી મોકલવા આપને વિનંતી કરીએ છીએ.

લી. સેવકા,

સંપાદક તથા વ્યવસ્થાપક.

પરિપક્વ સગથી વાતચીત કરવા શ્રી મેઘજીભાઈને અમોએ માંગરોળ લખ્યું છે. તેમની જે તબીબત ફીકે લશે તો ધણું કરીને તેઓ મેળા ઉપર જુનાગઢ આપને મળવા માટે આવશે તો તેમની સાથે વાતચીત કરી અમોને ખુલાસાવાદ જવાબ જેમ બને તેમ જલદીથી લખી મોકલારોજ.

અમો માનીએ છીએ કે કુશળ વાતચીત થવાથી ઘણી બાબતોના ખુલાસા થશે. એથીજ અમોએ આ માર્ગ પસંદ કર્યો છે.

અત્યારે આપ સૌ ભાઈઓ મેળાની વ્યવસ્થા કરવામાં રોકાઈ ગયા દર્શો. તો એ કાર્ય પતી ગયા પછીથી વેળીસર સંતોષકારક જવાબ લખી મોકલવા આપને વિનંતી કરીએ છીએ. એજ

લી. સંપાદક-વ્યવસ્થાપક

પરિશિષ્ટ નં. ૨ :

જુનાગઢના બીજા પક્ષ સાથેનો પત્રવ્યવહાર

[૧]

જા. નં. ૭૭ સુબંધ તા. ૩૧-૧૨-૧૯૩૫

શ્રીયુત (બાણ) રાવજીભાઈ જેરામ વકુકુળ

શ્રી મૂળજીભાઈ રાવજીભાઈ ગોલા

તથા અન્ય જ્ઞાતિભાઈઓની સેવામાં.

સુ. જુનાગઢ (હાહીયાવાડ)

સુચિત્ર નિવેદન કે આપતો તા.

૨૭-૧૧-૩૫ નો પગ મળ્યો; વાંચી લેવો હર્ષ

યોગે. અન્ય પ્રતિષ્ઠાની રોકાણને લીધે પ્રત્યુત્તર

જરૂરીથી ન લખાયો તો માફ કરશો. હાહીયાવા-

ડમાં આપણી જ્ઞાતિનું એક સંમેલન લાગવા

સંજોગથી અર્થા ‘પ્રકાશ’ના હેતુના ત્રણ અંકોથી

અમોએ ઉપાડી છે પણ આપું સંમેલન લાગવા

તે પહેલાં તેનો વિચાર કરવા માટે જાતિના જુદા

જુદા ભાગના પોણા તથા આગેવાન ચે.વી.આ-

ઓની એક પરિષદ (સભા) જુનાગઢના મેળા

વખતે જુનાગઢમાં બોલાવવા અમોએ વિચાર કર્યો

છે. આ સંજોગથી એક લાંબુ નિવેદન ગદ્ય તરીકે

૨૮-૧૧-૩૫ ના દીને ત્યાંના પટેલશ્રી તથા

આગેવાનોના નામથી સમસ્ત જ્ઞાતિભાઈઓ ઉપર

મોકલેલું જેના સમાચાર આપે જાણવા તો હશેજ.

તેનો જવાબ એક મહિના બાદ (પરમ દિવસે)

મળ્યો છે, પણ તે કેંઈક આશાભર્યો હોય તેમ

જણાય છે. તે પત્રનો પ્રત્યુત્તર લંબાણપૂર્વક

આજરોજે અમોએ લખી મોકલ્યો છે, જેમાં

આવી પરિષદ કર્યા કેવી રીતે અને કયે વખતે

બોલાવવી તેની સવિસ્તર યોજના અમોએ

જણાવી છે, તે યોજના ટુંકામાં આવી રીતે છે:-

(૧) મહા વદ ૧૪ ના મેળા અગાઉ
બે દિવસ-વદ ૧૧-૨ નો-સભાનો ટાઇમ
રાખવો. તેટલામાં કામ ન પતે તો ત્રીજે દિવસ
કદાચ લંબાય.

(૨) હાહીયાવાડના પ્રાંતના શહેરોના તથા
ગામડાઓના સર્વ આગેવાનો તથા પોરોને
ખાસ આમંત્રણથી સભામાં હાજર થવા ત્રિનંતી
કરવી. આવા આગેવાનો માનો કે છસો એક
હોય તો તેમાંથી ત્રણસોથી ચારસો તો આવેજ.

(૩) આવી આમંત્રણ પત્રિકા જુનાગઢના
આગેવાન ગણતા પાંચ કે સાત સભ્યોની
સહીથી પ્રગટ કરવી. આ સાથે એવી આમંત્રણ
પત્રિકાને ડ્રાફ્ટ (ખરડો) આપની બાજુ માટે
મોકલ્યો છે ને તેમાં યોગ્ય ફેરફાર હોય તે
મુયવજો અને આપના તરફથી બે કે ત્રણ
લાઈઓની સહી લખને મોકલી આપશો.
આવીજ નકલ પોરણ શ્રી જેઠાભાઈ ધના ઉપર
મોકલી છે ને તેમના તરફથી ચાર પાંચ
લાઈઓની સહીઓ મંગાવી છે. જો બની શકે
તો તેમની સાથેજ સહી કરશો. નહિં તો પછી
જે મોકલ્યું છે તેના પર સહીઓ કરાવીને
મોકલી આપશો. આ બાબત યોગ્ય લાગે તેમ
કરશો. દીવ કરશો નહિં, આપું આમંત્રણ
સાત લાઈઓની એકજ સહીથી પ્રગટ થશે.

(૪) સાથે સાથે એક લાંબુ નિવેદન પણ
હાહીયાવાડના આગેવાન લાઈઓને ઉદ્દેશીને
પ્રગટ કરવું અને તેમાં જુનાગઢના જેટલા બને
તેટલા લાઈઓની સહીઓ મેળવવી. નિવેદનનો

ખરડો આપતો જવાબ આપ્યા પછીથી અમો મોઢલી આપશું. એ ઉપર પણ નેટલી સહી મેળવવાનું અને તેટલી મેળવવા પ્રયત્ન કરશો.

(૫) જે પરિપક્વ નક્કો થાય તો અમોએ સલાતે આગલે દહાડે ત્યાં આવી પહોંચવાનો નિર્ધાર કર્યો છે.

ઉપર લખેલી યોજનામાં કાંઈ ફેરફાર હોય અગર કાંઈ નવીન સુચના હોય તો સુચવવા નેહરુજાની કરશો.

પોત્ર શ્રી જેઠાભાઈના પત્રમાં અમોએ જણાવ્યું છે કે જુનાગઢની વ્યવસ્થા કરવાનું સૌ માથે લેતા હોય તો ઉપરની યોજના મુજબ તૈયારી કરવા અમો તૈયાર છીએ. પરિષદનો કાર્યક્રમ સફળે સંભાળવો પડશે.

વિશેષમાં જુનાગઢમાં હાલ જે પક્ષ છે એવું જાણી અમોને ઘણો ખેદ થાય છે. આપ ક્યા પક્ષમાં છો તે અમો જાણતા નથી; પણ આપ આ બીજા પક્ષના ભાઈએને સમજાવી શાનિહીતના આ કાર્યમાં ખરા દીક્ષથી સાથ આપવા જરૂર પ્રેરશો એવી અમોને ખાતરી છે. ન્યાં શાંતિ છે ત્યાં એક કે વધુ પક્ષો મત-બેઠને લીધે હોય છે, છતાં પણ ન્યાં શાંતિ-હિનના પ્રસંગો આવે છે ત્યાં શાંતિના દરેક

પક્ષો એક થઈને જે પ્રસંગને સફળ બનાવે છે આ પરિપક્વ એ પણ એવો જ એક પ્રસંગ છે કે જેમાં જુનાગઢના સ્થિતિભાઈઓનું, અરે ! કઠિયાવાડના આપણા ગરીબ કે તવંગર સંવે ભાઈઓનું એક સરખું જ હીન સમાચારું છે. તો અમો આશા રાખીએ છીએ કે તમે સૌ ભાઈઓ પક્ષાપક્ષી જરાય ન બતાવતાં સૌ સાથે મળીને આ શાંતિનું શુભ કાર્ય સફળ બનાવશો. કઠિયાવાડમાં આપણી જુનાગઢની શાંતિનું નામ દીધાવે એવા સર્વ પ્રયત્ન આ કાર્યમાં કરશો. અન્ય સૌ ભાઈઓ અમારા કન્ટાં વધુ સમજી છે એટલે વિશેષ લખવાની અમો જરૂર નેતા નથી. સામા પક્ષને આપના પ્રત્યે જરાય લિનન જાવ નથી એ અમો ખાતરીપૂર્વક આપને જણાવીએ છીએ, તો આપ સૌ ભાઈઓ મનમાં જરા પણ ખટકા રાખ્યા વગર આ કાર્યમાં પડીને તેને સફળ બનાવશો. અમારા નિવેદનનો જવાબ ત્યાંના ભાઈઓ તરફથી મોટો મળ્યો; ‘પ્રકાશ’નો અરધો અંક છપાઈ ગયો હતો, એટલે આ અંકના એવા પાનાં પર નેહરુજા કરવી પડી છે. પત્રનો જવાબ જેમ અને તેમ જલદી લખવા નેહરુજાની કરશો. એ જ વિનંતિ.

લી. સંપાદક-વ્યવસ્થાપક

[૨]

જુનાગઢ. તા. ૬-૧-૩૬.

સ્વરત શ્રી મુંબઈ પ્રજ્ઞપતિ ડાહ્યાભાઈ આણંદજીની ચીરણુછવી યણી હોજી. જુનાગઢથી લી. પ્રજ્ઞપતિ સવજી જેરામના ઘણા કરીને રામરામ શાંતજી. આપનો પત્ર તા. ૨૧-૧૨-૩૫ નો પોંચ્યો છે. મુજબ હાલમાં

રજા ઉપર વેરાવળ ગયો છે તથા અન્ય કામની રોકાણને લીધે તથા વૃષ્ઠાવસ્થાને લીધે હાલ હલે છે. લખતાં તેથી જરૂરે તેવું. લખાતું નહીં હોવાથી દીકર થઈ છે. હું તા. ૧૭ મીએ પોત્ર જેઠાભાઈ ધનાને મળ્યો હતો ને પ્રાય-મિક સંમેલનની વાત થઈ ને મેં બધી બાજ-તનો ખુલાસો કર્યો કે ન્યાં બધી શાંતિના

હિતની વાત છે ત્યાં ત્યાં સમજવા નહિ. હું ને
અમારા પક્ષના બધા તમે (એટલે પટેલ
જેઠાભાઈ) સૂચના આપો તે પ્રમાણે કરવા તૈયાર
હીએ. આ કાર્ય આપણી સાતિના ધરીએ તેમજ
અગ્રેસરોનું છે અને ભરાવાનું નક્કી કરી
વિચાર કરી જાણવડું ત્યારે બધા પ્રજાપતિ
ભાઈઓનું સંમેલન ભરાવાનું નક્કી કરશે.
એટલે તેઓ બંદોબસ્ત તેઓ એટલે મુંઝવણમાં
કરશે. મને તેમની વાત પરથી લાગ્યું કે
અહિંના પ્રજાપતિ ભાઈઓની આર્થિક સ્થિતિ
પણ નબળી છે છતાં તે માટે વધો નથી
ને સહુની સાથે જનતા કાળે પેશાની જાળમાં
સંવા માટે જાને તે આપવા પણ હરકત નથી;
ને મારે મત પણ તેઓના મતને મળતો છે.
વિશેષ લખવાનું કે તમે જેમ જુનાગઢ લખ્યું
તેમ બીજા ગામના પટેલો ને અગ્રેસરોને લખી
તેઓના મત કેળવો તો વધારે સુગમ થશે.
(લખ્યું કે સાતિનું સંમેલન જુનાગઢમાં મોડા
વહેલું ભરાશે) ને હું ઘાડું છું કે તેમ ચલું
જાળવી છે. કારણ અહિંયાના જુના માણ-
સોને આજે નવું થાય છે. તેને નકામું સમજે
છે. કારણમાં કેળવણીનો અભાવ છે એટલે
સંસ્કાર નથી પડ્યો; પાડવાની જરૂર છે. જે
તમારાથી જાતનું કરી શકશે તો થશે. શક-
આતમાં તો તકલીફ છે. કરે તેને સહુ કહે
ને ભોજવડું પણ પડે. ખીચી છ... ..
પ્રજાપતિ નાતમાં હતા ત્યારે અમદાવાદના
પટેલો તરફથી કાંઈક ભોજવડું પડ્યું હતું.
માટે હિમત રાખવી. પીડાળા હશે તો
પણ જરા થોડું સોમનું પડે. તેઓને પહેલાં
સંમેલન શું છે, તે શા માટે ભરવું પડે છે,

તેના ખરચનો કેવી રીતે બંદોબસ્ત થાય તેમ
છે વગેરે જાજનનો ખુલાસો કરી તેઓ
મરજી તેમ બધે ખરચ તેઓને શીરે
નહિ પડે તેવું; તેમને સમજાવ તો ભેગા
થાય. બાકી તો કરે તે ભોજવે તેવું
સમજતે કાંઈ ન કરે. હું સારી રીતે અહિંના
સાતિથી વાકિફગાર છું પડી ભોજવે તેવું છે
તો મારે કહેવાનું કે તમે હીલચાલ ઉપાડી
છે તો (પ્રાથમિક સંમેલનની) ફટલા પડે
ને અગ્રેસરો થાશે તેનો અંદાજ ખરચ તમે
અહિંના એટલે જુનાગઢના તેમ પોરબંદર,
રાણપાલ, જાંદવા, માણવડર, માળીઆડાડીના
વેગવળ, ચોરવાડ, વંધળી, જામનિધિપુર,
ભાણવડ વગેરેના પટેલો ને અગ્રેસરોને લખી
તમે શું કરવા માંગો છો તે જાણી અભીપ્રાય
પ્રથમ માંગો. મને તેમ અમારા પક્ષનાને
કાંઈ વાંધો નથી. અમારાથી જનતા સેવા
નથા તમે છપ્પે તેમાંથી ફૂલ નહિ ને ફૂલની
પાંખડી ધરી સેવામાં હાજર રહેશું. પીંતનું
કહેવાય નહિ. પટેલને મારી મુલાકાત દરમ્યાનની
વાતચીત ઉપરથી તો ફીપીઆ બેલન્ટરની અડસો
લાગે (જણાવ્યો). મેળા ટાણું હોવાથી
તેથી મેળાના ટાણા શીવાય જમે તે વખત
ગળે તો (પછી પંદર કે વીસ દિવસ અ-
ગળ પાછળ) ખરચ ઓછો થાય તેવો સંજવ
છે. પછી જેનો આપની મરજી. વધારામાં હું
આપને એવો મત આપું છું કે પહેલાં તમે
પૈસા મેળવો ને હાથમાં આવે તે પ્રમાણે
જાળગ કામ લીધો. નહિ તો જાળગના વખત-
માં પડી ભોજવે તેવું થશે. આ લિટર મારા
હાથનો છે. તમારે સમજવનું છે. મારી સલા-

હતી જરૂર પડે તો હું ખુશીથી મારા અનુભવ પ્રમાણે સલાહ આપીશ. રમરણ સહિત કંઈક કમ થય છે એટલે ભુલી જવાય છે, તો સુધારી

વાંચશો એજ.

લી. સુભેચ્છક,

રાવજી જેશમ વડુકર

[૩]

વત. નં. ૬૫ સુબંધ તા. ૩૧-૧-૧૯૩૬
શ્રી. (ખાત્રુ) રાવજીભાઈ જેશમ વડુકર.
શ્રી. સુલજીભાઈ રાવજીભાઈ ગોલા

તથા અન્ય જાનિયાંધુઓની સેવામાં.

સુ. લુનાગઢ. (કાંઠિયાવાડ)

સુનિવર્તન નિવેદન કે આપનો ૬-૧૧-૧૯૩૬ નો પત્ર મળ્યો, વાંચી બીના તપ્પી છે. પટેલ શ્રી. જેઠાભાઈ ધનજીના આગળના એ પત્રો ઉપરથી અમે તપ્પી રાક્ષા હતા કે કેટલીક અનિવાર્ય મુશ્કેલીઓને કારણે આગેવાનોની પરિષદ લુનાગઢના મેળા વખતે તો ભરી શકાય તેમ નથી. એટલે આપનો આ પત્ર અમેને મળ્યો તે પહેલાંજ પરિષદ મેળા પહોંચી કાગળ માસમાં દોળી બાદ રાખવા માટે પટેલ શ્રીને અમેએ લખી નાખ્યું હતું; જેના પ્રમાણે આપને પણ થયા હશે જ. એ પત્રનો જવાબ અમેને દરેક દિવસ ઉપર મળ્યો છે જે વાંચીને અમે સુખેદાયક પાંખા છીએ. પત્રનો સીધો જવાબ લખવાને જદસે એઓ શ્રીએ કેટલીક અસંબંધ જાગ્યોનો ઉમેરવો એમના પત્રમાં કર્યો છે. વધુમાં એઓશ્રી જવાબમાં લખે છે જેનો સાર આ મુજબ કારી શકાય: “અમે ત્યારે પણ પરિષદ બંદો પણ તેને માટે રૂ. ૨૦૦૦ જે દરમર કે તેથી વધુ રકમ દરેક તો જ ભરી શકાશે. અમારી સહીઓ આમંત્રણ પત્રિકામાં કરવા મોકલના નથી, આમા

પસંદગીની મંજૂરી બહાર પાડો, અમે ફક્ત હાથ લેડીને પ્રસંગ વખતે ઉભા રહેશું, તમેને (અમેને) કાંઠિયાવાડની નાતનો અનુભવ નથી માટે મદિનો પંદર દિવસ અગાઉથી અહીં આવી તે નાતનો અનુભવ મેળવો પી.”

એમના આ પત્રનો જવાબ અમેએ આજે જ મોકલ્યો છે. મેળાની આગળ પાછળ જે પરિષદ ભરવામાં આવે તો ધારેલા મોજા ખર્ચમાં કામ થાય એવા એમના જ અગાઉના લખાણની એમને અમેએ યાદ આપી છે. નેમજ વધુમાં એમને લખ્યું છે કે જે આપ ન ઇચ્છતા હો તો સામે (બીજો) પણ પોતાની મંદીઓ આમંત્રણ પત્રિકામાં આવવા માટે આગ્રહ રાખતો જ નથી. એ પણ તો આપની (પટેલની) આગેવાની ઉડળ પોતાની સેવા આ કાર્ય માટે આપવા તૈયાર જ છે. આ કાર્ય એવું મહાભારત જેવું નથી કે જેથી કરીને ખાસ અમારે પોતાને મદિનો પંદર દિવસ અગાઉથી ત્યાં આવવાની જરૂર પડે પી. આ સર્વ જાખન આપની રહેજ નાખ્યું માટે લખી જત્યાની છે.

કાંઠિયાવાડની ભુદી ભુદી જાનિના આગેવાનોને આ પરિષદ ખાખન જાખ્ય કરવા આપે લખ્યું તે જાખ્યું. પરિષદનું જે નક્કી થાય તો તેની અગાઉ એક લાંબુ નિવેદનપત્ર સર્વ આગેવાનોને ઉદ્દેશીને લુનાગઢના આગેવાન સૌ બાદઓની મંજૂરી આપણે દરેક રમર

મોક્ષશુભ, જેથી આપે જણાવ્યા મુજબનો ઉદ્દેશ આપણો મતરાશ એવો અમારો મત છે જુનાગઢનો નક્કી હા નો જવાબ અમેને મળી જાય તો આવી મુર્ખ યોજનાનો નિર્ણય થઇ શકે એમ છે.

જાતિના આ કાર્યમાં સાથ આપવા માટે આપે જણાવેલી ઉત્સુકતા માટે આપનો આભાર માનીએ છીએ. આ છતાં પણ જો બને

પક્ષના આપણા ભાઈઓમાં હજી પણ કંઈ એરસમજ રહેતી હોય તો તે દૂર કરવા પ્રયત્ન કરવા, તેમજ પરિપદ ફાગણ માસમાં હોળી પછીથી ભરી રાકાય એવા યોગ્ય પગલાં લેવા આપ સૌ ભાઈઓને અમે વિનંતી કરીએ છીએ. જવાબ લખશે:છ. એજ વિનંતિ.

લી. સેવકા,

સંપાદક તથા વ્યવસ્થાપકો.

પરિશિષ્ટ નં. ૩ :

કેશોદ. સાથેનો પત્રવ્યવહાર.

[૧]

જા. નં. ૧૧૩. મુજબ તા. ૧૨-૩-૧૯૩૬ શ્રીયુત પ્રેમજીભાઈ પુનલ દેવળીયા ભેગ, ઠે. પરામાં, કુંભારવાડા, મુ. કેશોદ (કાઠીયાવાડ).

સ્વનિય નિવેદન કે ‘પ્રકાશ’ ના પ્રથમ વર્ણના આપના લવાજમનો રૂ. ૫૦ અંકે રૂપીએ એક અમારા એક વ્યવસ્થાપક અંધુ શ્રીયુત મેધજીભાઈ એમના પ્રચાર-પ્રવાસ દરમ્યાન કેશોદ-આવેલા ત્યારે આપના તરફથી એમને મળ્યો, જેના સમાચાર અમેને મળ્યા છે. મળતુર લવાજમની અમારી પાછી રસીદ નં. ૧૬૧ આ સાથે ખીડી છે તે સંભાળી લેશે:છ.

શ્રીયુત મેધજીભાઈના કાઠિયાવાડ-પરિપદ પ્રચાર-પ્રવાસની વીગતવાર નોંધ અમેને એમના તરફથી મળી છે. જેમાંથી અમે જાણી શક્યા છીએ કે જે આગેવાનોની આ પરિપદ કેશોદ મુકામે ભરાવવાનું કદાચ નક્કી થાય તો ગમે તેટલી હાજરી તેમાં થાય તેનો એક દિવસનો

ભોજન ખર્ચનો આંકડો આપના તરફથી આપવા આપે પ્રમુદ્ધ જણાવી છે. આ સમાચાર જાણી અમે ધણી ખુશી થયા છીએ. આવી ઉત્તેજનદાયક પ્રમુદ્ધ વ્યક્ત કરવા માટે આપનો અમે આભાર માનીએ છીએ. તેમજ જાતિ હિતની આપે બતાવેલ આવી લાગણી પ્રત્યે માનભરી દ્રષ્ટિથી અમે નોંધએ છીએ.

વિશેષ આનંદની વાત એ છે કે જે પરિપદ કેશોદમાં ભરાવાનું નક્કી થાય તો ત્યાંના ખીજ પાંચ માત્ર સેવાભાવિ ને ઉત્સાહી એવા સુવાનો તરફથી પરિપદની વ્યવસ્થાનું કામકાજ ઉપાડી લેવા શ્રી મેધજીભાઈને ખાત્રી મળેલી છે. પરિપદ ભરવા ગાયતમાં આવા અતુલ્ય મંત્રેજો! કેશોદ તરફથી જેવામાં આવે છે. વળી કેટલાક ભાઈઓ તરફથી એમ સ્વંવવામાં આવે છે કે તળાસા મુકામે પરિપદ બોલાવવી.

પરિપદ સંબંધી જુનાગઢના ભાઈઓ સાથે શ્રી મેધજીભાઈની થએલ વાતચીત એમણે આપને રૂઝમાં જણાવી તો હશે જ. એ ઉપ-

રથી આપ બંનેથી શક્યા હશે કે ત્યાંના ભાઈ-ઓનો વિચાર એ જાગૃતમાં જરા મેળો દેખાય છે. તેનાં આંતરીક કારણો શા છે તે આપણે સમજી ન શકીએ. જો કે બહારથી નો તેઓ મોટા ખર્ચાનું (શ. ૨૦૦૦) નું જૂત ખતાવે છે. પણ જો પરિષદ બીજે ભરવાનું રાખવામાં આવે તો સંમેલનના ફંડમાં જુનાગઢની જ્ઞાતિ તરફથી શ. ૫૦)પચાસ આપતા તેમજ ત્યાંના આગેવાન ભાઈઓ હાજરી પણ આપવા ખાતો આપે છે. આમ આડકત્રો પણ આ કાર્યને ટેકા નો તેઓ આપે છે જ.

જુનાગઢના આવા પ્રતિકુળ જવાગર્થી ન છુટકે પરિષદ કોઈ બીજે સ્થળે લગ્યા માટે વિચાર દોડાવશે પડે છે સર્વ પ્રકારનો વિચાર.

કરતાં અમારી પસંદગી પણ કેશવ ઉપર જ ઉતરે છે. તો આ જાગૃતમાં ત્યાંના બીજા આગેવાન ભાઈઓનો મન પુઝાવવા આપને વિનંતી કરીએ છીએ. આપનો ત્યાંનો અનુકુળ જવાગ આપેથી આપ લખી જણાવશો તો ત્યાંની જ્ઞાતિ સમસ્તના નામે અમે રીતસરનો પત્ર આ જાગૃત લખી મોકલશું. આ જાગૃત અમારા વ્યવસ્થાપક બંધુશ્રી મેઘજીભાઈને પણ માંગરોજ પત્ર લખીએ છીએ ને વધુ ખુલાસા માટે જો જરૂર પડે તો તેમને ત્યાંથી બોલાવી લેવા આપને વિનંતી કરીએ છીએ. પત્રનો જવાગ લખશોજ. એજ વિનંતી.

લી. દર્શનાભિલાષિ,
સંપાદક અને વ્યવસ્થાપક.

પરિશિષ્ટ નં. ૪ :

શ્રીયુત મેઘજીભાઈના પ્રથમ પ્રવાસનો રીપોર્ટ

[૧]

જત આજ દીને શ્રીયુત મેઘજીભાઈ જુનાગઢની જ્ઞાતિના પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ ધના દ્વારણીયા એમને પરિષદ સંબંધી મળવા જતાં ત્યાંની જ્ઞાતિની એક જનરલ મીટીંગ જ્ઞાતિના મંદિરમાં સાંજના ૪-૩૦ વાગે બોલાવવામાં આવી હતી જે વખતે (૧) પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ ધના દ્વારણીયા, (૨) ગોવિંદભાઈ ચાવડા, (૩) કરસનભાઈ લાધા, (૪) કાનાભાઈ રાવત, (૫) નથુભાઈ રૂડા, (૬) નારણ નથુભાઈ નેના, (૭) શ્રી જેરામભાઈ કાળા માળીયાવાળા, (૮) લાધાભાઈ નથુ, (૯) શ્રી રાયા મુલજી, (૧૦) શ્રી જાડવ નારણ કુકડીયા, તેમજ બીજા પક્ષ તરફથી (૧) પટેલ શ્રી મુલજીભાઈ રાજ ગોડા, (૨) દામાભાઈ કાળા ચાંડેગળા, (૩) દેવરાજભાઈ વેલજી ગોડીક ઉપરાંત બન્ને પક્ષના ઈતર જ્ઞાતિબંધુઓ પણ હાજર હતા. પરિષદ સંબંધી ચર્ચા આક્રમિક થતાં નીચે મુજબ પ્રશ્નોત્તર પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ સાથે મેઘજીભાઈને થયા જે એમના જ શબ્દોમાં અત્રે આપીએ છીએ:—

પટેલ:—અમેને ઉદ્દેશીને પ્રથમ પટેલ જેઠા ધનાએ કહ્યું કે બોલો તમે શું કહેવા માંગો છો ?

મેઘજીભાઈ:—કહેવાનું એમ કે લુનાગઢ પરિષદ બોલાવવા સંબંધમાં મુંબઈથી લગભગ ચાર માસ થયાં પચગ્ગહાર ચાલે છે. પરંતુ અત્યાર સુધી ઉવટનો નિર્ણય થયો નથી. અત્રે જતે પૂના આગેવાનોને અમે આજીજ સાથ જણાવીએ છીએ કે આપ આ કાર્ય હાથમાં લઈ તેને નિર્ણયને પાર પાડવામાં આપનો સંપુર્ણ સાથ આપો.

પટેલ:—સાથ આપવા અમે તૈયાર છીએ. પરંતુ એક શરતે કે પ્રથમ અમેને ખર્ચ માટે રૂ. ૨૦૦૦ જે હજારની નમીનગીરી મળે તો. અમે પત્રમાં પણ જણાવી ગયા છીએ અને આજે પણ એજ કહીએ છીએ. વળી આમંત્રણો મોકલવાના તમે છો એટલે કેટલા અને કેને કેને આમંત્રણ આપશો ને અમારા ખ્યાલમાં કેમ આવી શકે ? વળી આપણા ભાઈઓ પરિવહની સ્પષ્ટતા ન સમજતાં અમારું નામ પ્રગટ થતાં ધારવા કરતાં અનેક ગણું માણસ થઈ વળે ત્યારે અમારે શું કરવું તે ભય રહે છે.

મેઘજીભાઈ:—આપને અમેએ જે વખત પત્રમાં ખુલાસો કર્યો છે કે આ સંમેલન નહીં પણ સંમેલન બોલાવવાનો વિચાર કરવા ગામ દીક જેમે આગેવાનોને હાથ આમંત્રણ મોકલવાનાં છે. આવા આમંત્રણોની વધુમાં વધુ ૫૦૦ ની સંખ્યા આપને જણાવી ગયા છીએ અને તે સર્વ આમંત્રણોનું લીસ્ટ આપનાજ સમક્ષ કર્યું. માનો કે આમંત્રણ જેટલાં સર્વ આવે

બધકે તેનાથી સેઃ દોઢસોની સંખ્યા વધે તોપણ આપ માનો છો તેટલો ખર્ચ તો ન જ થાય. વળી આપ આપના પત્રમાં પણ જણાવી ગયા છો કે જે શીવરાત્રિ પછી અગર પહેલાં પરિષદ બોલાવવામાં આવે તો રૂ. ૩૦૦૦ના આશરે ખર્ચમાં પતી જાય, અને આપના જે લખાણના આધારે જ અમે ફાગણ વદમાં પરિષદ બોલાવવાની વાત ઉપર આવ્યા. અત્યાર સુધી અમારી પાસે “સંમેલન ફંડ” માં ભરાયેલ રકમ પુરતી જગાજદારી લેવા અમે બંધાઈએ છીએ એટલું જ નહિ પરંતુ એ રકમ અગાઉથી આપને મળી જાય તેવા પણ બંદોબસ્ત કરી શકીશું. માનો કે તેનાથી સેઃ બસો રૂપીઆ ખર્ચ વધે તોપણ એ રકમ માટે સાનિહિતાનાં આર્થા કાર્યો નહિજ અટકે. વળી આફ્રિકા અને મુંબઈ વસતા ભાઈઓ આપણા કાડીયાવાડ માટે આવી શુભ લાગણી બતાવે ત્યારે શું આપ ઈચ્છો તો આપણાં તરફનાં ગામેમાંથી કોઈજ રકમ ઉભી ન જ કરી શકે !

પટેલ:—એ મારે અમે જનનું કરીએ છીએ અને કરશું. કુતીયાણા, ખાંડવા, વંથલી વગેરે મહાસો પાસે અમેએ માગણી કરી છે. અહીંની સાતિમાં પણ એક ફાળો ચાલુ છે. પરંતુ એ ભરાસે અમે જોખમ ખેડવા તૈયાર નથી. તમે કહો છો કે મેળા પડી બોલાવવામાં રૂ. ૩૦૦૦નો ખર્ચ થશે તેમ તમે લખી ગયા છો તો જગાજમાં કહેવાનું કે ત્યારે કદાચ લખ્યું હશે, પરંતુ અત્યારના સંલેગો જોતાં ખર્ચ વધવા અમેને સંભવ લાગે છે. વળી જોઈ ખર્ચમાં પતી જશે તેમ બીજાં કોઈ કહેવા હોય તો રૂ. ૫૦૦ પચાસ અમે

અમારા પક્ષ તરફથી “સંમેલન ફંડ” માં આપીએ છીએ. ઉપરાંત કામકાજમાં પણ ઉત્તર આપી આપીએ છીએ. વળી જીનાગઢ સીવાયના કોઇપણ આમે પરિવદ લરાવા નથી થયું હોય તો અમે જરૂર હાજરી આપશું અને ઉપર કહેલી રૂ. ૫૦૦ની રકમ પણ આપશું.

મેઘલસાઈ-આપ ત્યારે હવેટ સુધી જોઈ જવાનું આપે છે કે રૂ. ૨૦૦૦ની જામીનગીરી સીવાય એ કાર્યમાં સાથ આપવા ઇચ્છતા નથી. તો અમારે લાચારીએ એ માર્ગ આપને સુચવે પડે છે કે હાલ તુરત એ સંબંધી ચર્ચા બંધ કરી ‘સંમેલન ફંડ’ ને આગળ ધપાવવું. તેમજ બીજા ગામેના લાઇઓ સાથે પણ આ સંબંધી ૫૨ વ્યવહાર અસાધ્યો આમે જવાનું આપ સુગંધ લખી નાખશો. તેમજ આ તરફના બીજા તાળાના મહાસોમાં પૈસાની માગણી આપ પણ કરો ‘તેમ વિનંતી કરું છું’.

[ઉપરની માગણી માન્ય રાખવામાં આવ્યા બાદ પટેલશ્રીએ રૂ. ૫૦) ની જાહેર કરેલ રકમ તેઓના મોટે ત્રણ વખત ઉપર મુજબ ૧૩ જાનિભાઈઓ, અમે બંને, તેમજ મંદિરના બાવા સમક્ષ કથુલાત લેવામાં આવી અને તે રૂ. ૫૦૦ જાપામાં જાહેર થાય તો હરકત નથી ને? તેના જવાબમાં કાના રાવત તથા બીજા લાઇઓ તરફથી કહેવામાં આવ્યું કે અમેને તેમ થાય તો હરકત નથી.]

મેઘલસાઈ-(પટેલશ્રીને ઉદ્દેશીને) આપની સુચનાથી સામા પૂરના આગેવાનોને ફં

અહીં તેડી લાગ્યો છું માટે તેઓ સાથે ધરતી ચર્ચા કરવી ચોગ્ય લાગે તે કરશે. અમેને તો તેઓ જે સહકારથી કાર્ય કરવા બંધાય છે અને કહે છે તે આપને પણ મેં રજૂ કર્યું છે. છતાં રૂબરૂમાં આપને ચોગ્ય લાગે તે ચર્ચા કરશે.

પટેલ-સામા પક્ષ સાથે કાંઈ પણ ચર્ચા કરવા અમેને જરૂર જણાતી નથી. તેમજ તેમની સાથે અમેને કાંઈ દેવગાવ પણ નથી.

મેઘલસાઈ-અગાઉ ઘણીએ વખત આપની આગેવાની નીચે ચોર્વાસી બેળી થઈ છે જેમાં કેટલાક પ્રસંગો તો જોવાનું હશે કે એકાદ કોઈ વ્યક્તિ મુન્હેગાર હોય ને આપને ચોર્વાસી બેળી કરવા અરજ કરતાં આપે ચોર્વાસી બોલાવી હશે. છતાં આપ જેમ અત્યારે બે હાજરની જામીનગીરી માંગો છો તેવી પ્રથમ કોઈ પાસે આપે જામીનગીરી લીધેલી હોય તેને એકાદ દાખલો આપ આપી શકશે? અને એવી કોઈ જામીનગીરી અગાઉ લીધાતું ન બન્યું હોય તો આ વખતે આપનીએ સોરડીઆ ત્રાતિના હીન નો સલાહ છે તે વખતે આપ આવી જામીનગીરી માગવા માટે કેમ તૈયાર થાઓ છો?

પટેલ-અગાઉના સમય જુદા હતા. ત્યારે હું જુદા જુદા મહાલના પટેલોને કહેતો કે તુરતજ તેઓ વંધાશકિત રકમ આપીજ દેતા અને અત્યારે મને તે વિશ્વાસ નથી. માટે બે ખર્ચને માટે અમે પુરતો બંદોબસ્ત થાય તો પછીજ જોવાવવા મારી ઇચ્છા છે.

[૨]

જુનાગઢથી બીજો દીવસે રવાના થઈ શ્રી મેઘજીભાઈ વંથળી આવે છે ત્યાંના આગેવાન ભાઈઓ સાથે પરિપદ સંબંધી ચર્ચા કરી તેમની સહાનુભૂતિની જાત્રી મેળવે છે. અહિંથી શાપુર જઈ ત્યાં રાત રોકાઈ બીજો દીવસે કેરોલ આવે છે. અહિંની એમની મુલાકાતનો રીપોર્ટ એમના જ શબ્દોમાં અત્રે આપીએ છીએ:—

“તા. ૩-૩-૩૬ ની સવારની દ્રેઘનમાં રવાના થઈ ૬ વાગે કેરોલ આવ્યા. ત્યાંના આગેવાનો શ્રીયુત પ્રેમજીભાઈ પુંજ દેવળીયા, શ્રી આંબાભાઈ જોડા વડે, સુનાર ભગવાનજી મુળજી વી, સાથે જુનાગઢ થએલ વાતચીતથી વાંકે કરી હવે શું કરવું તે મત જણાવ્યા. તેમજ તેઓ તરફથી ખાત્રી મળી કે પરિપદ ગમે ત્યાં લગાય છતાં અમે અહિંની જ્ઞાતિ તરફથી જનની રક્ષા કરવામાં આપશું જ..... કેરોલના આમણીઓની મુલાકાતમાં એક વરતુ ખાસ નોંધવા લાયક છે કે ત્યાં શ્રી પ્રેમજીભાઈ પુંજ દેવળીયા સારી સ્થિતિમાં છે.

અને તેઓ જ્ઞાતિ માટે સારી લાગણી ધરાવે છે. તેઓ તરફથી અમેને કહેવામાં આવ્યું કે જે પરિપદ કેરોલમાં બોલાવવાનું નક્કી થાય તો ગમે તેટલા માણસો પરિપદમાં આવે તે સર્વનો એક દીવસનો ખર્ચો ખર્ચ અમે ભોગવીશું. એટલે તેઓ એકલાજ એક દીવસનો ખર્ચો માથે લીએ છે. એ લીસામે પરિપદ કેરોલમાં બોલાવવાનું નક્કી થાય તો અમેને ઉત્તમ માર્ગ લાગે છે. વળી ત્યાંના આગેવાનો ઉપરાંત પાંચ સાત યુવાનો પણ પોતાનો ભોગ આપવા તત્પરતા બતાવે છે.”

પરિશિષ્ટ નં. ૫ :

શ્રીયુત મેઘજીભાઈના બીજા પ્રવાસનો રીપોર્ટ

કેરોલ, તા. ૧૦ મી એપ્રિલ, ૧૯૩૬.

ગયા પ્રવાસના અનુભવ ઉપરથી પરિપદ સંબંધી કેરોલનું વાતાવરણ અત્યુચિત્તે જોતાં શ્રી મેઘજીભાઈ આજ દીને પરિપદ જાળવત ચર્ચા કરી નક્કી કરવા માટે કેરોલ આવે છે. એમના આ બીજા પ્રવાસનો વીગતવાર રીપોર્ટ અમારા પર મોકલી આપ્યો છે જે થોડા ઘણા ફેરફાર સાથે એમનાજ શબ્દોમાં અત્રે આપીએ છીએ:—

“તા. ૧૦-૪-૩૬ ના રોજ સવારના ૧૦-૩૦ વાગે માંગરોલથી મોટરમાં રવાના થઈ ૧૧-૧૫ કલાકે કેરોલ આવ્યા. કેરોલ પહોંચતાં ત્યાં અચાનક શીશવાળા મારતર કચરાભાઈ કાળા ગોદીકાનો બેટો ધર્યો તેઓ

તેમના કામ પ્રસંગે અહીં આવેલ. મારા કાર્યમાં તેઓ ઉપયોગી થશે એ ધૃત્વગ્રાથી તેઓને સાથે લઈ અમે ખાત્રી થઈ શ્રી પ્રેમજી પુંજભાઈને ત્યાં ગયા. આવખતે તેઓ ઘેરજ દતા. તેમને મળ્યા બાદ જમવાનું તૈયાર થતાં ત્યાં અમે

જામીને બેઠા અને વાતની સરખાત કરતાં પ્રથમ જ શ્રી પ્રેમજી પુનઃમાત્ર તરફથી અમેને કહેવામાં આવ્યું જે આખોર તેમજ મુગ્ધને એમ બંને પત્રો મને મળ્યા છે. કેટલીક વ્યાવહારિક ઉપાધીઓને લઈ જવાળ લખી સકપો નથી તે જાણ માફ કરશો. હવે પરિપદ ક્યાં અને ક્યારે બોલાવવા મળે છે તેમ અમેને પુછતાં જણાવ્યું કે જે આપ તેમજ અહીંની સ્થિતિ સાથે મળે તો અમારે પરિપદ કેશોદ જ બોલાવવા ઇચ્છા છે. અને જેમ અને તેમ નાચકનાજ ટાઇમમાં જોરસે વૈરાગ્ય વડે મુધીમાં પરિપદ જે બોલાવવા તો વધારે ઉત્તમ છે. આના જવાબમાં શ્રી પ્રેમજીભાઈ દેવળીયાએ અમેને જણાવ્યું કે હું પ્રથમ આપના પાસે એક દીવસનો ખર્ચ આપવાની મારી ઇચ્છા વ્યક્ત કરી ગયો છું તે તો ગમે ત્યારે પરિપદ બોલાવો તો પણ આપના બંધાઉં છું પરંતુ મારી પોતાની અનુકૂળતા સચવાય તેમ ઇચ્છતા હો તો અમારૂં માસમાં પરિપદનું ગ્રાપ્સો તો તે મને વધારે અનુકૂળ થશે કારણ કે તે પહેલાં મારા ખીજનેસને લખને મારે ઘણી અગવડતાઓ વેંકવી પડશે. વળી જે વૈરાગ્ય માસમાં પરિપદ બોલાવવા તો આપણા માટી કમને બંધો કરનાર ભાઈઓ પણ નહીંજ આવી શકે. માટે સર્વને અનુકૂળ એવો ટાઇમ તો ચોમાસાનોજ ગણાય... બધાને બેળાં કરતાં પહેલાં શ્રી આંખા જેણે વડ તથા સુતાર લંગવાનજ વીગેરેને આપ મળી તેની ઇચ્છા શું છે તે જાણી લેશો અને તેઓની સંમતીથી બધાને બેળા કરવાં.”

ઉપર મુગ્ધ વાતચીત કરી અમે ત્યાંથી

આંખાભાઈ વડની દુકાને તેઓને મળવા ગયા ત્યાં પરિપદ સંબંધીની અત્યાર સુધી અનેલી ઘટનાથી તેઓને માહેલાયાર કરી હવે પછી કઈ રીતે કામ લેવાં તેમ તેની સલાહ માંગી. તેઓ તરફથી અમેને કહેવામાં આવ્યું કે જે પ્રેમજીભાઈ તરફથી એક દીવસનો ખર્ચ આપવા ખાતરી મળતી હોય તો પરિપદ અહીં બોલાવવામાં પણ હરકત નથી. પરંતુ એ સીવાય આર્થિક મદદ વિશેષ અહીંથી મળવા સંભવ નથી. અહીંના ભાઈઓ કામકાજમાં ઉશ્ચ રહે તેવો બંદોબસ્ત કરવા હું માનથી બનતું કરીશ અને આજે અહીં જે રાત રોકાવાનું નક્કી રાખે તો આપણે સર્વને બેળા કરી એ સંબંધીની ચર્ચા કરીએ. એ ઉપરથી અમેને ત્યાં રાત રોકાવા હા પાડી.

...ઉપર મુગ્ધ વાતચીત થયા બાદ ખીજનેસ એક બે ભાઈઓને મળી શ્રી કાશ્યાભાઈ મીઠા છંપાને ત્યાં ગયા. તેઓ ત્રણ માસ થયા આફ્રિકાથી આવ્યા છે. લગભગ બે કલાક તેઓની સાથે ચર્ચા આપણી દરેક પ્રવૃત્તિઓ તેમને સમજાવવામાં આવી. છેવટ તેમના તરફથી કહેવામાં આવ્યું કે જે કેશોદ પરિપદનું નક્કી થાય તો વધારે સાફ જે મારાથી બનતું હું પણ કરીશ. પરંતુ હું નથી ધારતો કે અહીંના આપણા ભાઈઓ એ કાર્યને માટે સંમત થાય. છતાં પ્રયાસો કરવા એ આપણી ફરજ છે.

...શ્રી પ્રેમજીભાઈને આંખાભાઈ સાથે ચર્ચેસ વાતચીત જણાવી. તેમજ આજે રાતના અહીંના ભાઈઓને બેળા કરવા આંખાભાઈએ કહ્યું છે તે કહેવામાં આવ્યું. બાદ તેઓએ અમેને કહ્યું જે આંખાભાઈને ત્યાંથી હમણાં માણસ

આનું હતું અને તેઓ મને બોલાવે છે એટલે ‘ત્યાં હું જઈ આવું’. ત્યાંથી આવ્યા બાદ જે નક્કી થશે તે મુજબ વર્તશું. એમ કહી તેઓ આંગાલાષ્ટને ત્યાં ગયા અને અમો બંને શ્રી પ્રેમજીલાષ્ટને ઘેરે ગયા. લગભગ રાત્રીના ૯-૩૦ વાગે તેઓ આંગાલાષ્ટને ત્યાંથી આવ્યા બાદ અમો સર્વ જમવા બેઠા. આંગાલાષ્ટ સાથે થએલ વાતચીત સંબંધમાં અમોએ પુછતાં તેઓના જવાબો દરેક નિરાશામયજન હતા. માત્ર એટલાજ દાષમમાં તેના વિચારોનું પરિવર્તન થતું જોઈ અમોને આશ્ચર્ય થયું. જેમાં ખાસ વાતો એ હતી કે “તમો હાલ પરિપક્વતા દાષમ આગળ લંબાવી દેડને આગળ ધપાવો. બનતાં પરિપક્વતાં જુનાગઢમાંજ નક્કી થાય તો ફરી તેવા પ્રયાશો કરો. એક દિવસનો જે ખર્ચ આપનાં જાહેર ક્યું છે તે પરિપક્વતાં ગમે તે ગામ બોલાવો ત્યાં આપીશ જ. જુનાગઢે જે રૂ. ૨૦૦૦૭ ડીપોઝીટ માગ્યા તે જરાબર છે. કારણ કે આપણી જ્ઞાતિ એટલી અજ્ઞાન છે કે જરૂર માણસો વધશે જ. વળી હાલ જુનાગઢના બંને પક્ષો વચ્ચે મુદ્દેલ થઈ છે. એટલે કદાચ તેઓ પણ પરિપક્વ બોલાવવા તૈયાર થશે જ વી. વી.” અમોએ માન્યું કે જરૂર આંગાલાષ્ટએ એમના વિચારોમાં ફેરફાર કર્યો છે. અમોએ તેમને કહ્યું જે અંતે બધાને બેળા કરવાના હતા તેનું શું થયું? જવાબમાં આંગાલાષ્ટ હમણાં અહીં આવશે એટલે તેઓ કહે તેમ કરશું. જાતે બેઠા હતા ત્યાં સાંકડશના સુભારે આંગાલાષ્ટ આવ્યા અને તેઓ અમોને કહેવા લાગ્યા કે મેં તમારી ઘણી રાહ જોઈ કારણ કે અત્યારે આપણે બધાને બેળા કરવાના

હતા જેથી તમો આવી ગયા બાદ સર્વ બદલ બસત કરત, પરંતુ હવે અત્યારે તો કાંઈ થઈ શકે નહિ. જો કાલે તમો રાત રોકાઓ તો બધાને બેળા કરીએ. તેઓની આવી વાત સાંભળી અમો તો ઠંડા જ થઈ ગયા. પછી આંગાલાષ્ટને અમોએ કહ્યું જે આપ બંનેજ અહીંની જ્ઞાતિમાં જે કરવા માગો તે થઈ શકે તેમ છે એટલે અહીં પરિપક્વ બોલાવવામાં આપને જે હરકત આવતી હોય તે સ્પષ્ટ રીતે અમોને કહો એટલે તેના ઘટતા ખુલાસાઓ અમો કરીશું. છેવટે નીચે મુજબ ચર્ચા અમારે આંગાલાષ્ટ સાથે થઈ:—

આંગાલાષ્ટ—પ્રથમ તો ખર્ચને માટે અમોને હરકત આવે છે જે રૂ. ૨૦૦૦૭ જુનાગઢની ન્યાતે માગ્યા તે જરાબર છે. અમોને પણ એ મુજબ જાહેરથી આપતા હો તો અમો પરિપક્વ બોલાવવા તૈયાર છીએ.

મેંધજીલાષ્ટ—જુનાગઢના લાઈઓ અસિક્ષિત હોવા ઉપરાંત આપણી આવી પ્રવૃત્તિઓના દટા વિરોધી હતા. વળી તેઓ પરિપક્વતાં સમેલન જ સમજતા હતા એટલે એવી માગણી કરે જ. પરંતુ તમો સિક્ષિત અને સમજનારો છતાં તમારી આવી માગણીથી અમોને નવાઈ લાગે છે. વળી પ્રથમ અમોએ આમંત્રણની સંખ્યા ૫૦૦ ગણેલ તેના બદલે હવે ૩૦૦ થી ૪૫૦ ને આમંત્રણ દેવાં તેમ મારી ઇચ્છા છે; એ હિસાબે હું ચોક્કસ માનું છું કે આપણને ખર્ચ સંબંધી જરા પણ હરકત આવશે નહીં.

આંગાલાષ્ટ—જુનાગઢ જેવી જ્ઞાતિએ હિંમત ન ફરી અને અમો બોલાવીએ તો એક તો તેમને ગૌરવજન ઉત્પન્ન થાય અને

જરૂર તેઓ અગાઉથી એવો પ્રચાર કરે કે માણસો વધારે આવેજ. આપણે ત્યારે ૫૦૦-૫૦૦ માણસની સંગત રાખી હોય ત્યાં બે દબાર માણસ કદાચ આવી પડે તો તેઓની સંગત સાચવવા અમો બીજાકુટ અસમર્થ હીએ. વળી ઉપર કહ્યું તેમ જીનાગદરાણીઓ ખાસ અમારી આંગર પાડવા ખાતર પણ એ મુજબ કરેજ ત્યારે અમારે શું કરવું ?

મેઘજીભાઈ—તમો સમજી છે છતાં આવી વાતો કરો છો જે જોઈ અમોને તો નવાઈ લાગે છે. માત્ર આગેવાનોનીજ પરિવદનું સ્પષ્ટીકરણ નિવેદન તેમજ આમંત્રણ પત્રિકામાં કરવા છતાં માણસો આવીજ આવે એ માનવા અમો તૈયાર નથી. વળી જો પ્રસંગ એવેજ બને અને ફક્ત આખર પાડવાની ઘાનતથીજ વધારે માણસો બેળા કરી કોઈપણ ધાંધલ કરે તો પ્રમુખને કેટલી રિસાણ સત્તા હોય છે તે આપ જણવા હશેજ. એવા વખતે પ્રમુખ પોતાની સત્તાનો ઉપયોગ કરી રોકેલી

મદદથી પણ એવા ધાંધલોરોને સીધા કરી શકેજ. એટલે આવા જવાબો આપના અસ્થાનેજ ગણાય. પરંતુ પ્રશ્ન એકજ છે અને તે અર્થનો. એ મટે આપને કહેવાનું કે તમે ને ભય રહેતો હોય તો પ્રથમ અમો એ રીતનો દસ્તાવેજ આપને લખી આપીએ કે ગમે તેટલો અર્થ વધે તે સંબંધમાં કેશોદની જાતિને કાંઈ ભોગવવાનું નથી. વળી વ્યવસ્થા જનજવામાં પણ ૩૦ થી ૩૫ જેટલા મહારના સ્વયંસેવકો અમો આપશું, તેમજ અમો કાર્યકર્તાઓ પણ ચાર દીવસ અગાઉ આવી જશું. હવે આપને અમારા માનવા મુજબ કોઈપણ જાતની મુશ્કેલી રહેતી નથી.

આંખાભાઈ—માત્ર દસ્તાવેજના આધારે અમો આમંત્રણ પત્રિકામાં સહીઓ કરવા તૈયાર નથી, પરંતુ કોઈ જાતની સહીઓ છતાં તમો સવારની ગાડીમાં જીનાગદ જવાના છો ત્યાંથી બપોરના આવીને જે અહીં રાત રોકાશે તો વળી બધાને બેળા કરશું. એટલે આપને એકસ જવાબ મળી જશે.

[૨]

જીનાગદ, તા. ૧૧ મી એપ્રિલ, ૧૯૩૬.

જીનાગદની જાતિના બંને પક્ષે વચ્ચે હવે સમાધાની થઈ ગઈ હોવાથી કદાચ પરિવદ જીનાગદમાં ભરવા સંગઠીનો નિવેડો ત્યાં આવી શ-શે એવું માનીને શ્રી મેઘજીભાઈ માસ્તર કચરાભાઈ સાથે જીને દહાડે કેશોદથી જીનાગદ નીકળે છે. ત્યાંના બંને પક્ષના આગેવાન ભાઈઓને આ સંગઠમાં મળે છે જ્યાં તેમાંના કેટલાક ભાઈઓની સાથે પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ ધનાને મળે છે. આ પ્રસંગનો વાર્તાલાપ એમના જ શબ્દોમાં અમે આપીએ છીએ:-

પટેલ:-અમોએ તમને અગાઉ જ જાણ આપી દીધી છે કે જે રૂ. ૨૦૦૦ ની જાતિ-નગીરી હોય તોજ પરિવદ બોલાવી રાકશે.

મેઘજીભાઈ:-હું કેશોદ આવેલો અને ત્યાંથી બે કલાકનું મારે જીનાગદમાં કામ હોયતે આવ્યો છું. પરંતુ અહીં આવ્યા બાદ કેટલાક

જાતિભાઈઓ તરફથી અમોને મુચના મળી કે દાક્ષમાં ગયા મૈત્ર સુદ ૧૪ ઉપર પટેલને ત્યાં નીચ પરણાવનાં બધાને એકત્ર કર્યા જે એટલે ને દલાલ હવે પરિપક્વ માટે આપ પ્રવર્તન કરો તો સફળતા મેળવા સંભવ છે. તેઓની આ મુચના ઉપરથી આપને દલી એ સંબંધી અરજ કરવા આપ્યો છું. માટે ને આપ ધ્યાનમાં લઇ સતોપકારક જવાબ આપો તો ફીટ થશે.

[ગુનાગઢની જાતિનો પટેલ તો બીજો છે. હું નથી.] ‘તમે તો પટેલશાહી તોડવા માગો છો’ આમ કરે છે, તેમ કરે

છો. વી. એવી અર્થહીન તેમજ અપ્રા સંગિક બાબતોનો ઉલ્લેખ પટેલશ્રી તરફથી આ તકે થતાં મેઘજીભાઈએ તેનો યોગ્ય ખુલાસો કર્યો હતો. વાર્તા લાપનો આ ભાગ બીનજરૂરી હોવાથી અત્રે આપ્યો નથી.]

પટેલ: જવાબ તો અગાઉ આપને આપેલ જ છે કે રૂ. ૨૦૦૦ ની જમીનગીરી હોય તોજ અમે આમંત્રણમાં સહીઓ કરશું અને અત્યારે પણ એજ જવાબ છે; છતાં આ જમીને આવજો તો ચર્ચા કરીશું.

ગુનાગઢ, તા. ૧૨ મી એપ્રિલ ૧૯૩૬

ગઈ કાલે રાત્રે કોઈ ધારણસર પટેલ સાથે મેળાપ થઈ શક્યો નહિ. ત્યાંન કેટલાક ભાઈઓ તરફથી મેઘજીભાઈને સુચવવામાં આવેલ કે શ્રી. અરજણભાઈ ઝીણા કુકડીયા જે જવાબ આપે તે પટેલ બહુ અહિંની (ગુનાગઢની) જાતિ આપે છે તેમ સમજ્યો. આથી શ્રી મેઘજીભાઈ શ્રીયુત હરજીભાઈ ટીકાભરડવાને લઈને એમની મુલાકાતે આજે સવારે ગયા. જ્યાં પરિપક્વ સંબંધી વાર્તાલાપ થતાં શ્રીયુતે અરજણભાઈએ નીચેના મુદ્દા પર જવાબ આપ્યો કે:-

૧. પરિપક્વ નહિ પરંતુ સંમેલનજ બોલાવીએ અને તે એક યત્રે કે “ફૂડ” ની રકમ સીવાય રૂ. ૧૦૦૦ એક હજાર સુબધવાળાઓ આપે. પછી ગમે તેટલો ખર્ચ થાય તે તમામ જવાબદારી અમે લેશું.

૨. તમે કહો છો તેવી પરિપક્વ ને બોલાવવી હોય તો રૂ. ૨૦૦૦ પટેલ કહે છે તે પ્રમાણે અગાઉ આપવાજ પડશે.

તેમની સાથે લગભગ એક કલાક ચર્ચા થઈ જેમાં ઉપરનો આખરી જવાબ તેમના તરફથી મળ્યો. તેના જવાબો અમોએ નીચે મુજબ આપ્યા:-

૧. સંમેલન માટે તમોએ કહેલી રૂ. ૧૦૦૦ ની રકમ માટે તો મુબસ મારે પ્રહાવવું પડે તે હું સુબધ લખીશ.

૨. રૂ. ૨૦૦૦ ની જે તમે જમીનગીર માગો છો તે સંબંધી અત્યાર સુધીમાં અમોને “ફૂડ” માં મળેલી રકમ આપને સુપ્રત દેરીએ ઉપરાંત એક દસ્તાવેજ અમે કાર્યકર્તાએ લખી આપીએ કે પટેલ શ્રી તરફથી જે રૂ. ૫૦૦ કહેવામાં આવ્યા છે તે સીવાય એક પાક પણ ગુનાગઢની ન્યાયે ભોખવવાની નથી. હવે ને અમારામાં તમોને વિશ્વાસ હોય તો એ રીતનું પણ તમારા મનનું સમાધાન અમે

જોખમ ખેડીને પણ કરી ચકાસું.

અરજીલાઈ:-એવા દરનાવેને ઉપર વિશ્વાસ નહીં રાખતાં અમે તો રૂ. ૨૦૦૦) પ્રથમ રોકડા મુકાવવા માગીએ છીએ.

આ વખતે શ્રી. દરજી ડીડાલાઈ તથા બીજાં જાતિલાઈ તરફથી તેઓને કહેવામાં આવ્યું કે હદથી પણ આગળ વધીને તેઓ

મેઘજીલાઈને જુનાગઢમાં વધુ રોકડાણ થતાં ત્યાંથી વળતાં તેઓ કેશોદ ફરી ન જતાં પરભારા માંગરાણ ગયા હતા.

પરિશિષ્ટ નં. ૬ :

મેઘજીલાઈની નોંધ.

ઉપરના બંને પ્રવાસોના અનુભવને પરિણામે જે કાંઈ તત્ત્વ મેઘજીલાઈને જણાયું તેઓએ પોતાના મત સાથે અમેને નીચે પ્રમાણે જણાવે છે:-

૧. ફલીકેને ખાતર પણ માત્રા કે જુનાગઢના આગેવાનોને રૂ. ૨૦૦૦ ની જમીન-મીટી પણ આપીએ પરંતુ એ રીતે જોડાવાની પરિપત્ત પણ આપણા ધ્યેયથી વિરુદ્ધ હતી. કારણ કે આપણે જાતિના આંતરીક અધ્યા-ઓમાં હાલ નહિં પડતાં એક એક અસાધ્ય સંસ્થા જન્માવવાની ઇચ્છા ઉપર છીએ ત્યારે ત્યાંના આગેવાનોની મનોદશા એ છે કે આપણે બેળા થઈ અનેક ગુન્હાઓના ફેસલા કરી અનેક ગણી દંડની વસુલાત કરી લેવી. જે એ માર્ગ પ્રહસ કરવામાં આવે તો પરિપત્ત કામગીર જાતિથી પતી જવાને બદલે આપણે જાતિમાં મોટાં ખજાણાં ઉમેરે યેશે અને એ સર્વનો કારણભૂત આપણે બનશું. એ દ્રષ્ટિએ

પણ જુનાગઢની વાત જતી કરવી હું ચીંત્ય માનું છું.

૨. જે ગામ માટે આપણે પ્રવાસ કર્યું તો ત્યાંના લાઇઓ પ્રથમ તો જુનાગઢની ઉપરવટ થઇને પ્રથમ તો હાજર નહિં પાડે અને કાંઈ બે હાંમત કરશે તો ડીપોઝીટ રકમની તો દરેક માંગણી કરવાનાજ.

૩. માણસો વધવા સંભવ છે એટલે ત્યારે પણ પરિપત્ત નક્કી થાય ત્યારે આપણે નિવેદનમાં તેમજ આમંત્રણ પત્રિકામાં એક કલમ એવી નાંખવી કે આમંત્રણથી જોડાવા સીવાયના જે આઇઓ આવશે તો તેના પાસેથી રૂ. ૨૫ ડેલીવેટ શી નો વસુલ કરી સંભારણાનમાં તેને દાખલ કરવામાં આવશે.

*

‘પ્રજાપતિ-પ્રકાશ’

* * *

||| શ્રી સૌરઘીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ બંધુઓનું |||

* માસિક મુખ પત્ર *

આ માસિકના આદ્યક ચતુ' એ પ્રત્યેક
પ્રજાપતિ બંધુઓની ખાસ ફરજ છે.

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં :

રૂ. ૭
એક રૂપીઆ } -

પરદેશમાં :

{ એ રૂપીઆ
અથવા રૂ. ૭.

*

[શ્રી સોરડીયા પ્રજાપતિ સામ્રાજ્યનું મુખપત્ર]

પ્રજાપતિ - પ્રકાશ

ઓરમ્ બસતો મા સદ્ગમય । તમસો મા જ્યાંતિર્ગમય ॥

મુપાદક, મુદ્રક તથા પ્રકાશક:-

વ્યવસ્થાપક:-

હાલિયાભાઈ આણંદજી આચર્યા *

હીરજી જ્વેરામ વીસાવાડીયા

મેઘજી ભુલભાઈ ચાંડેગળા

વર્ષ: ૨ ભુ.]

ભુવણ, ૧૯૩૬.

[અંક ૧ ભા.]

દેશમાં:

૧ : વાણિક લવાજમ :

પરદેશમાં:

રૂ. ૧ એક રૂપીઆ

: કાર્યાલય :

રૂ. ૨ ત્રણ થીલીંગ

પદ/કપ, દુર્ગાદેવી સ્ટ્રીટ, મુંબઈ. નં. ૪.

શ્રીકૃત કુરુલભાઈ રામજી મજેવડીઆ

['જાનિ મહેતન' ક્રમાંક ૨, ૧૫૭]
આપનાર નાણેચીના પ્રથમ ખંડ

તમારે ત્યાં સાવિત્રી છે ?

એક મનનીય પ્રશ્ન

અમારા ગામમાં કદાચ સવારના પહેરમાં બહાર નીકળે તો નદીએ પાણી ભરવા જતી જોડેનાની હારતી હાર જોવા મળે. વહેણ પાંચ વાગ્યેથી ગામનો નારી સમુદાય જમ્મે ને પાંચ પાંચના ટોળામાં ત્રાંચા પિત્તળનાં ખેડાં માથે લઇને આવતો જતોજ હોય.

પણ થોડા દિવસ પહેલાં એક સવારે હું તાહી થોડાને પુરતકાલપમાં જોતો હતો ત્યાં મને રોજ કરતાં લુહું જ દરખ જોવા મળ્યું. રંગભેરંગી વસ્ત્રો અને આભૂષણોમાં સજ્જ થએલી સ્ત્રીઓનાં રોજોરોળાં માથે પાસ્ટીનાં ખેડાંને જદાં દાઢમાં પૂતળે યાજ લઇને કપાંક જતાં હતાં.

થોડી વાર પછી મને ખબર પડી કે આજે વડ સાવિત્રીનું પર્વ છે એટલે પરિશિન સ્ત્રીઓ પોતાના પતિને માટે મન લઇને વડપૂજન કરવા માટે ગામને પાટર ત્યાં છે.

x x x

મદાભારતમાં આ પર્વની કથા કંઈક આવી છે; સાવિત્રી નામની એક રાજકુમારી પોતાનું યોગ્ય લગ્નવય થતાં પોતાના જીવન સાથી માટેની પર્વદંગી કરતી હતી. સત્તા ધન અને રાજવૈભવના પ્રતીકનમાં ન તણાતાં, રાજપાટ ગૂમાસી જોડેલા અને વનવાસ વેડતા એક અંધ રાજરાણીના પુત્ર સત્યવાન સાથે એણે લગ્ન કર્યું. પોતે જોજતી હતી કે સત્યવાનની જિંદગીનું હવે એકજ વર્ષ બાકી છે. એમ જતાં પણ એના ગુન અને પરાક્રમથી આકર્ષાઈને એની સુધે લગ્ન કરી દીધું.

લગ્ન કર્યા પછી એક વર્ષને અંતે નગરે સત્યવાનનું આયુષ્ય પુરું થયું ત્યારે ધર્મરાગ એના શરીરમાંથી પ્રાણ લઇ જઈ શરીરને ત્યાંજ છોડી દઈ ચાલવા માંડ્યા. સાવિત્રીએ એમની પ્રાથે અતિ મીઠાશ અને નમ્રતા પૂર્વક જીવન વિધેના તત્વજ્ઞાનની ચર્ચા કરી. એની લાખા, એનું જ્ઞાન, એની નિર્મળ બુદ્ધિ અને ધાર્મિકતા જોઈને ધર્મરાગ પ્રસન્ન થયા અને પાંચ વરદાન આપ્યાં. એ વરદાનના બજે સત્યવાનને ચારસો વરસનું આયુષ્ય મળ્યું.

x x x

આ કથામાં કંઈ ઔનિદાસિક સત્ય હો કે ન હો પણ એમાં રહેલો વિચાર તો અતિ સુંદર છે. સ્ત્રી પોતાના વિવેકશીલ અને તપોમય જીવનથી પુરુષની જીવનશક્તિ વધારી શકે છે એ સત્ય આ દરખનાદારા ખૂબજ અદ્ભુત રીતે રજુ થયું છે. એ સાવિત્રી ભણે કથાકારની કલ્પનામાં હોય તો પણ એ વંદના યોગ્ય છે. વડપૂજનના નિમિત્તે એ સાવિત્રીના નિશ્ચય અને તપના જળની આપણી સ્ત્રીઓને કંઈક પણ જાંખી થઇ શકે તો એવાં વડપૂજન ભણે થાય.

પણ આમ વિચાર કરતાં મને બીજો વિચાર સ્ફુર્યો. મને થયું કે આ વડપૂજન હળવે વર્ષથી આરંભ સ્ત્રીઓ કરતી આવે છે. વરસો વરસ લાખો દરોડો સ્ત્રીઓ પર્વદંગી વસ્ત્રો પહેરીને ધૂધદીપ વગેરે પૂજનની સામંત્રી થઈના થઈમાં ધરી છે એવું પરિણામ શું? એથી આપણા પ્રયોગનું આયુષ્ય કંઈ વધે

છે ખરું ?

આજના આંકડા શાસ્ત્રીઓ કહે છે કે હિંદુસ્તાનનું સરેરાશ આયુષ્ય ૨૩ વર્ષનું છે. એમાં પણ સ્ત્રીઓ પુરુષ કરતાં વધારે જીવે છે. એ ગણતરી જ્ઞાનમાં લક્ષ્યે તો પુરુષનું આયુષ્ય માંડ ૨૧ વર્ષનું થાય. વળી વિધવાની સંખ્યા લાખો સુધી પહોંચી છે. એમાંય આજ વિધવાના આંકડા તો આંખમાં બોલીનાં આંસુ લાવે એવા છે. આ બધી હજારો એકઠી કરીએ તો કદાચ મગજ લમી જાય. રોજ સાંજ પડે છે ને હિંદુસ્તાનમાંથી દશ વીસ હજાર સત્યવાન ઇશ્વરના દરગાહમાં ચાલ્યા જાય છે. પાછળ રહેલી એ હજારો સાવિત્રીઓમાંથી મોટા ભાગ ખીજે સત્યવાન શોધવાની ખટપટમાં પડી જાય છે. સમાજ જેને એ નથી કરવા દેતો એ પોતાની મનો-સૃષ્ટિ ઉભી કરીને એમાં ભુલ ભુલ સત્યવાનને એસાડીને એનું રક્ષણ કર્યા કરે છે. થોડીક સાવિત્રીઓ સમાજે રચી રાખેલાં નિયમોમાં બંધાઈને કાળજી ખવાઈ ગયેલાં નીનિસૂત્રો જાળ્યા કરીને જેમ તેમ શાંતિ મેળવવાનાં કાંકાં ચર્ચા કરે છે.

મને થયું કે આનું કારણ શું ? હજી હમણાં સુધી આપણે પુરુષ સો સો વર્ષ જીવતો એને બદલે આજે ૨૩ વર્ષ જ કેમ ? દર વર્ષે આટલી ભય રીતે લાખો કરોડો વડવાની પૂજા થાય છતાંય આયુષ્ય કાં ને વધે ? વધવાનું તો કીક પણ દિવસે દિવસે ઘટતું કાં જાય ? આમાં કંઈ પૂજા સામગ્રીની ઉંચુપ છે ? કંઈ સત્યવાનનો દોષ છે ? કે આપણી સાવિત્રીમાંજ કંઈ ખતો છે ?

આમ વિચાર કરતાં કરતાં ને દિવસે પૂજા કરવા નીકળેલાં સાવિત્રી સ્વરૂપોતો હું ખ્યાલ કરવા માંડ્યો.

એક બહેનને મેં પૂછ્યો યાજ્ઞ લઈને જતાં જોઈ. એ અમારા ગામના પાસેના ગામનીજ એક બ્રાહ્મણની દીકરી હતી. રાંડી-રાંડ માતી આ એક જ દીકરી. બીજા ચાર પાંચ નાનાં છોકરાં. દળાણ પાણી કરતાં પણ પેટનું પુકું ન થાય એટલે ખૂબજ કંટાળેલી. અમારા ગામના દેવચંદ્રલાલ મુંબઈ કમાના તે ૪૨ વર્ષની અવસ્થાએ ધરભંગ થયા. બીજું તો કીક પણ એમને રસોઈ દરવાનું દુઃખ થયું. એ ટાળવા માટે એમણે આ વિધવા બાઈ સાથે પાંચ હજારમાં સોદો કર્યો. બિચારી રંડવળ માનાં છોકરાં સુખી થયાં અને દેવચંદ્રલાલને રોટલાનું દુઃખ ટળ્યું.

આ પંદર વર્ષની બ્રાહ્મણ પુત્રી એના ૪૨ વરસના માએ સેવિકા સત્યવાનની પૂજા કરવા જતી હતી.

* * *

બીજાં એક બહેન દનાં. એમની ઉંમર બારીસ ત્રેવીસ વર્ષની હશે. એ જાહેન આરા સંસ્કારી કુટુંબમાં જન્મેલાં. કંઈક શિક્ષણ પામેલાં ખરાં. એની ન્યાતમાં સારા સારા છોકરાઓ તો હતા. પણ એને યોગ્ય ન હતા. એને યોગ્ય એટલે કે એના બાપાને યોગ્ય. એના બાપાની પ્રતિષ્ઠાને યોગ્ય ન હતા. આખરે પરદેશ વેપાર ભેગતા એક પ્રતિષ્ઠિત (એટલે કે ધનવાન) કુટુંબના નગીરા સાથે એનું લગ્ન થયું. બાપાને થયું કે છોકરાં કંઈક ખાનો તો ખરો પણ દવે આપણી

સમોવડનું થર ખીજે ક્યાંથી મળે? માળાપની પ્રતિષ્ઠા ખાતર છોકરીએ બિચારીએ કંચવાને મને લાભ કરી નાંખેલું. એ ૨૩ વર્ષનાં સાવિત્રી એના ૨૦ વર્ષની ઉમરના સત્યવાનની રક્ષા અર્થે વડપૂજન માટે જતાં હતાં.

x x x

એક ત્રીજી બહેન તરફ મારું ધ્યાન ગયું. પહેલાં એનું વેવિશાળ શયેલું તે એ વરસ રહેલું. એઓ કાગળખત લખતાં અને પ્રણય વધારતાં. એ વરસ પછી છોકરો સત્યામહમાં જન્મી અને ‘લામનસર ન હોવાથી’ એનું ખીજે ટેકાણે એક વેપારીના છોકરા સાથે લગ્ન કર્યું. એ લગ્નબગ એક વર્ષ ચાલ્યું. છોકરાંના માળાપ મુંબઈ રહેતાં હોવાથી છોકરી બેએક વખત મુંબઈ આવેલી, બન્ને જણ સાથે દરવા-દરવા જતાં અને એક ખીજા માટે અનન્ય લાપ બતાવી એકઠીલી વધારતાં.

વરસ દિવસ પછી છોકરો મરી ગયો. છોકરીને અનાજના વેપારીને ત્યાં નોકરી કરતા એક એકલોટલ પણ હોશિયાર છોકરા સાથે પરણી.

એ મહેન એના સત્યવાન (I) પ્રત્યેની બહિન રિધર કરવા માટે પૂજાયે જતી હતી.

x x x

ચોથી એક બેન ઉતાવળે ઉતાવળે જતી હતી. એ ત્યારે કુમારી હતી ત્યારે એને પડોશના એક વિદ્યાર્થી સાથે પ્રેમ થયેલો, એની સાથે એને લાભ કરવાની ઇચ્છા હતી.

ખીજા વર્ષનું આપનું લવાજમ ન આપવા મેહુરખાની કરશેવડ;

તે એટલે સુધી કે “પરણ્યું” તો એનેજ, નહિ તો એરે ખીને મરી જવું.” માળાપને ન્યાનની પ્રતિષ્ઠા આડે આવી, છોકરીનું કાંઈ ચાલ્યું નહિ, એરેએ પીવાણું નહિ ને ન્યાનના એક ગૃહસ્થને ત્યાં પરણાવી દીધી. કહે છે કે માયરા વખતે એને હાથ ખેંચીને બેસાડી પડેલી,

આવી આવી ફેટલીએ બહેનો જતી હતી. સમભયે વગર સમભયે સૌ જતી હતી. પૂજા કરવા જતી હોય કે પછી રોજના ધરેડીયા કામમાંથી છુટીને આનંદ કરવા જતી હોય પણ પુજાની સામગ્રી લઈને જતી તો હતી જ.

કોઈ રસ્તામાં સત્યવાનની વાત નહોતું કરતું, કોઈ સાવિત્રીના નિર્મળ તપ, અખંડ નિશ્ચય, જ્ઞાન, વિશુદ્ધસુદ્ધિ, સેવા અને સ્વાર્થ-ત્યાગની ચર્ચા નહોતું કરતું, ત્યાં તો ટેકાણી જેઠાણીના ગ્રધરાની, સામુના સંતાવની, આડોશી ષાડોશીના આણાપરિયાણાની નિંદા અને કુચકીની વાતો રસ અને કિત્સાહપૂર્વક થતી સંભળાતી હતી.

આ વિચારનું વિચારતા મને બધા ખુજાસો મળી ગયો કે આપણે ત્યાં વડસાવિ-ત્રીનું જત વર્ષોથી પગાતાં છતાં સત્યવાનનું આયુષ્ય કેમ વધતું વધી.

સાવિત્રી તરીકે ઉછેરવામાં આવતી હોય તો સાવિત્રી તરફે છતી શકેને? તો સત્યવાનનું આયુષ્ય વધેને?

તમારે ત્યાં સાવિત્રીને ઉછેરશે? સાબરમતી:]

‘નવરચના’ માંથી

મોકડ્યું હોય તો વેળાસર મોકલાવી

વ્યર્થ કિ હોય બંધી

ભગવાન શ્રી કૃષ્ણચંદ્ર ગીતાશ્રમાં વહે છે કે:-

(“અમૃત અનિત્ય”) વસ્તુ અમર હોતી નથી અને સત્ વસ્તુનો નાશ થઈ શકતો નથી” એ બંને વિષે એવોજ સિધ્ધાંત તત્ત્વશિષ્યોએ જોયો જાણ્યો છે.

એ સિદ્ધાંત અનુસાર સત્યને વળગી રહી શુદ્ધ બુધ્ધિથી, માત્ર જ્ઞાતિ સેવાર્થે ઉદ્ધવેલાં એવાં કોઈ પણ જ્ઞાતિય અદોષનો અક્ષય જ્યાં નથી, જતાં નથી, અને જવાનાં પણ નથી, પરંતુ કાર્યસાધકાએ શ્રદ્ધાપૂર્વક નિશ્ચિન બની કાર્યમાં ઉદાસીનતા નહીં લાવતાં ધ્યેય પ્રાપ્તિના માર્ગે પોતાની કુચ આગળ અને આગળ ધપાવવા તમર રહેવું જોઈએ.

આજે આપણી પ્રગતિ શ્રેષ્ઠ પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ રહીચુરત લુહમગારોનું લુહમ રથાન બની રહી છે, બાળ લગ્નોની વેદીપર હોમાઈ અનેક શુભક-યુવતીઓનાં છાન નષ્ટ થતાં અપણે જોઈએ છીએ, વંશનાં ત્રાસદાયક બાનાં હેઠળ અનેક આપણી બહેન બેટીઓની બેઠકજરત થવાનું અનેક વખત સાંભળીએ છીએ. એ સીવાય પ્રેનબોજન, કન્યાવિક્રય પગિરે અનેક જાતના સડાઓ વગેરે થયાં આપણામાં ઘર કરી બેઠા છે. આવી અકલ્પનિય અવદશામાં અથડાના આપણા પ્રજાપતિ સમાજનો પૂનરોદ્ધાર ક્યારે થશે? કહ રીને થશે? એ પ્રશ્ન સર્વ કોઈ જ્ઞાતિ દિનચિંતકોને અત્રે મુંઝવી રહ્યો છે.

આવા અનેકવિધ અટપટા પ્રશ્નોના ઉકેલ લાવવાના માર્ગે શોધી જ્ઞાતિનું એક વ્યવસ્થિત

તંત્ર રચવા આજનો મુશિક્ષિત અને સમજદાર વર્ગ ઉત્સુક બન્યો છે, જ્ઞાતિને બહારના હુમલાઓથી સુરક્ષિત બનાવી ઉચ્ચ દશા પ્રાપ્ત કરાવવા તેમને નમત્રા જાગી છે, આપણી જ્ઞાતિનું આધુનિક જીવન આદર્શ અને સંસ્કારી બનાવવા એ વર્ગે ઝંખના કરે છે. ત્યારે ઇશ્વરી પ્રેરણાથી ઉદ્ભવેલ શક્તિને દાખી દેવા આપણા આપણુદ આગેવાનો અધીકારીત્વના નશામાં મરડ બન્યા છે, જ્ઞાતિજનોનાં દુઃખ દર્દો સાંભળવા અત્રે તેમના કાનો બહિરા બન્યા છે, એકધારા શાસન તરે ચગદાતી કોમને બચાવી જ્ઞાતિની કંઠાલીયત મીઠાવવાનાં માર્ગે શોધવા તેઓને કુરસદ નથી. આ સર્વ દેખીતો વિરોધ અત્રે કળી શકતા નથી, જ્ઞાતિનાં ક્યા પાપો તેમને એ માર્ગે લઈ જતા હશે તે પણ અમારી કલ્પનામાં આવતું નથી. ઉપલબ્ધ દ્રષ્ટીએ આવાં જ્ઞાતિહિત વિરુદ્ધ વર્તન અજાવનાર તંત્ર વાહકો પ્રત્યે સ્વાભાવિક રીતે આપણને ખેદ ઉપજે છે, પરંતુ આમ થવામાં તેઓમાં હાડોહાડ વ્યાપેલી અજ્ઞાનતા દૂર કરી પ્રગતિનો ખરો રાહ બનાવવા આજના શિક્ષિત યુવકોને હું આમહ સાથે વિનંતી કરું છું.

જ્ઞાતિના મુધારક વર્ગની એ શુભ લાગણીને અવરોધી આપણે એ કહેવાતો આગેવાન વર્ગે કહ વસ્તુ હાંસલ કરવા માગે છે! એ સમજતું નથી. આ અવગણનામાં દેખીતો તેઓને કાંઈ સાલ નથી, જ્ઞાતિ દિતની જેમાં સલામતી નથી, અરે સત્ય અને ન્યાયનું પણ

જેમાં એક તત્વ નથી. છતાં પણ એ શાળા સત્તાધારીઓ પોતાની એ હક હજી પણ ત્યજવા તૈયાર નથી. કચ્છીયું કે ઇશ્વર તેઓને સદ્બુદ્ધિ અર્થે અને આ સર્વ ધટના શાન્ત-પણે વિચારી જાતિ પ્રત્યેની પોતાની ફરજનું વચ્ચે પાલન કરે.

અંતમાં હું જ્ઞાનિના આગેવાનો, વૃદ્ધ મુરબ્બીઓ, અને જાતિહિત ઇન્દ્રિજનાગ એવા કોઈપણ જાતિ ખંધુઓને વિનવ સાથ જળ્યા-ત્રીશ કે આવાં કોઈપણ જાતિહિત સાધક આંદોલનો કોઈપણ પાણુ અટકાવ્યાં નહિ અટ-

રમુજી

એક દીવસ મારા મીસીસ રતન પરમાર આનંદી મીઝગર્માં મારા ક્ષેત્રમાં આવાં. તેને બહુ પુશીમાં જોઈ મીસ્તર લખમણ બહુજ હરખાવા લાગ્યાને સાથે આનંદની વાતો યાવા લાગી. મારા મીસીસને વાત કરવાનો મુખ્ય પ્રશ્ન મારી પાસે રજી થયો અને વાત આગળ ચાલી. અરે હું એક વાત તમને કેવાની છું પણ કેતા મને તમારાં વુખામી મીજગર્ની ડર લાગે છે મારેજ નથી કેતી. જો તમે શાન્ત થઇને સાંભળો અને ગુસ્સે ન થાવું એવા સોગન લીધો તો કહું. આ સાંભળીને વાત જાણવાની મને તાલાવેલી થઇને મેં સોગન પણ ખાધાં. ત્યારે હવે સાંભળો. લગ્ન તમે મને સાડી ચોળી તેમજ ધાપરા પેરવે. નાના હતાં તીયારે તો ઠીક હવું, પણ જીવોને અપણેને બાલકયાં થીયાં છે તો. તેને કીયાંય પરજાવાં પણ જોસે, તીયારે આવું કીયાંય આસે એમ મને ખ્યાં કીયે છે. મેં મારા મીસીસને કહું કે જો નહીં ચાલે તો આપણે

કતાં યથાસમયે પોતાની સત્વતા પુરવાર કરી એ પ્રવાહ આગળ અને આગળ અવર્તિતો જ જશે. કોઈ પણ શક્તિ એ પ્રવાહને અટકાવવા અસમર્થ જનરો. છતાં પોતાનું વિરોધી વર્તન પ્રદર્શિત કરી કોઈ પણ વ્યક્તિ તેના સામે અનેક પડ્યુંતો રચી કૃતીમતાની દીવાલો ખડી કરશે, તો એ કૃતીમ દીવાલો-એ નિરર્થક કિલ્લેજાંથી નષ્ટ કરી એ દીવ્ય શક્તિ સમય આવતાં જાતિમાં પોતાનું સામ્રાજ્ય અવશ્ય પ્રાપ્ત કરશે.

મોંગરોળ:] મેવજી જુલાભાઈ આંડેગળા

દુચકા

પૈડા નાખસું પછી કાંઈ છે અને બધાને કેસું કે તમે પૈડાવારા ગાડાને ખેંચો નકર પછી. એન્જન લગાડીશું. મારો હિઝાલિ જાપાન જાણી મારા મીસીસ ગુરસે થીયાને કહું કે તમોને તો અક્કલ ન આવી તે નજ આવી. તેના જાપાનમાં કહું કે કીયાંથી અક્કલ આવે? જીવોને મારા જાપનાં વારસામાં એકે વાટકા પણ મળે નથી. તો અક્કલ જેવી કીંમતી વસ્તુ કીયાં વારસામાં મળે તે તો તમો જાણો છો. આ સાંભળી મારા મીસીસ બહુજ ગુસાને પાત થીયાં અને મારી ઉપર બેંગ કેંકા. અરે તમોને શરમ છેજ કીયાં? નહીં તો અમ હોઈ? મેં પણ હરહોજ ફેકલ બેંગ છલી લીધો અને કહું કે શરમ તો પૈસાદારને થરે હોઈ છે અને તમારે જેતી હોઈ તો લાજ કાઢવી. પછી કાંઈ છે? અને સાથે કહું કે હું દરરોજ દરવા આવું છું અને કીયાંય શરમ આવતી હસે તો હું તેને પકડી લાવીશ.

ચે.રણદર:]

લ. રા. પ.

આપણી દુર્દશા

આજે આપણે નાતિસમાજ કેટલો બધો પછાત છે તે દરેક જ્ઞાતિજંદુઓ જાણતા હશે. છતાં પણ આપણે હજી સુધી ઉન્નતિનો માર્ગ શોધી શક્યા નથી. કારણ કે ત્યારે જ્ઞાતિના સંબાલકો પોતે આદરભેદના કાર્યો અધવચ્છી પડતા મુખી બીજા કાર્યો પ્રત્યે દોરાવ છે. ત્યારે આપણે કોઈપણ કામ આરંભીએ ત્યારે જે સંબાલકો પોતામાં મુર્ખુજ આત્મચક્ષુ રાખી લોકનિંદાને ન ગણકારતા પોતાનું કામ આગળ ધપાવી પોતે મનન કરી બીજા જ્ઞાતિજંદુઓ આગળ મનન કરાવતા વખતેના કચ્છે, તો આપણી જ્ઞાતિનો જે અગ્રુપટલો રાડો દાન કેટલાક વરસોથી ચાલી આવેલ છે, તે સુધારવા આપણને અથડું નહિ પડે. આપણી જ્ઞાતિમાં કુરિવાળે ધણા છે; જેવા કે જ્ઞાતિના વડાઓ, નેરમાનું કારજ, ફેળીનીવાડ, બાગસમ અને એના ઉપરાંત બીજા કેટલાક કુરિવાળે છે એવા એવા કુરિવાળે દરેક જ્ઞાતિજંદુઓની જાણ બદલ નહિ હોય. શ્રીમંતના મુકુર્તનો વિચાર દરેક જ્ઞાતિઓમાં લેાય છે પણ આપણી જ્ઞાતિના બેટા કેળા પ્રમાણે હોતો નથી. જે આપણે પણ બીજા જ્ઞાતિના: વિચાર પ્રમાણે ચાલીએ તો આપણી જ્ઞાતિના ગરીબમાં ગરીબ અંધુઓને પરવડે એવી ગે.અ. સંસ્કાર વીધી આપવાને સમર્થ સહએ. આપણી જ્ઞાતિના કુરિવાળેના સમાજી અંદર નહિ કસાતા ચોગ્ય સાદો રહેતો લેવે: તે આપણા દરેક જ્ઞાતિજંદુઓની ફરજ છે. તો તેવી ફરજ અદા કરવા

કોઈપણ જ્ઞાતિજંદુ લોકવાયકાને ન ગણકારતા અર્થ ખરથ નહિ કરતા પોતે આત્મચક્ષુ ઉપર વિશ્વાસ રાખી કામ આગળ ચલાવવું.

કોઈપણ જ્ઞાતિજંદુઓને એવો સંસાર થાય કે આપણા પુર્વજોના વખતથી ચાલી આવતા દિવાળેને કેમ નાશુદ કરવા? પણ આપણા પુર્વજોના વખતનો ઇતિહાસ જોતાં હાજની આપણી પરિસ્થિતિમાં થોડો ફેર છે. આપણી જ્ઞાતિ એટલે શ્રી સોરઠીઆ પ્રમુખનિ કુંભાર. પણ હાલમાં આપણને પ્રમુખાતિનો અર્થ લાગુ પડતો નથી. દાખલા તરીકે જોતાં આપણા પુર્વજોના વખતમાં રાજા મહારાજાઓ, સાહિબજી, પદેદી મુસાફરો પ્રમુખનિ કુંભારને ત્યાં જે ચાર દિવસોને માટે આશ્રય લેતા. તો એ વખતમાં આપણા પુર્વજોને પોસાવું. કારણ કે એ લોકોને દાર અને માંસાહાર એ શું ચીજ છે એવો એમને સ્વપ્નામાં ખ્યાલ ન હતો. ત્યારે જો વખતમાં પુન્યભાવ કેમ બનાવવો, મનની સ્થિતિ કેમ રાખવી, અને અતિથિનો આદરસત્કાર કેવી રીતે કરવો એના તેમના મનમાં એક રમત વાત હતી. આપણે પણ એવી રીતે ચાલવા મનમાં ધારણ રાખવી જોઈએ. હાલમાં તેથી હાલના સંસ્કારો આપણી જ્ઞાતિમાં જતાં ત્યાં નજર પડે છે. દરેક જ્ઞાતિજંદુ સાદો ને ચોગ્ય રહેતો હાલ આગળ વધે તેથી ફરીને આપણા ઘરમાં જો પૈમાની બચત રહેશે તો તે પૈમા આરા અને સન્મર્જ વાપરવા અને આવી અનેક કુરોચી અક્ષમ રહે એજ મુજાઈ:] પરસોત્તમ માંડવું દેવળીઆ

ચ ચાં પ ત્ર

રા. રા. પ્રકાશના તંત્રી સાહેબ.

નીચેનો લેખનો આપના માસીકમાં સ્થાન આપવા કૃપા કરશે.

શ્રીયુત ઓધવજી દામજી જેકવા (લંડુડી-વાળા) અમરાપુર (ભાગીયાલાડીના) ને જલ્થા-વરાનું કે અમોએ પ્રત્યપતિ-પ્રકાશમાં તા. ૧ મે ૧૯૩૬ ના અંકમાં 'આપણું પોલાક પરિવર્તન'ના નામનો એક લેખ પ્રગટ થયેલ છે તે વાંચ્યો છે.

મુગ ભાષણો અને ગદ્યો, હું પણ એ ચમ્દ લખું છું તો મારા લખવામાં ખામી હોય તો અનર્થનો અર્થ કરીને વાંચવા આપ સર્વેને નમ્રતાપૂર્વક વિનંતી છે. હું પણ વિકાસ તથા લેખક તો નથી જ મને પોતાને પણ શિક્ષણમાં એકડા ખગડા જેટલું જ્ઞાન છે. હું જે લખું છું અથવા બોલું છું તે સ્વસ્થતાથી તો નથી લખી કે બોલી શકેતા. તો મારી ભુલોનો વાંચક ભાષણો સારે અર્થજ કરશે એજ અભીક્ષાપા.

શ્રી ઓધવજીઆપણું પોલાક પરિવર્તનમાં જે વિવેચન કરે છે તે પરદેશના ભાષણોને કટાક્ષમાં તો સંબોધતા તો નથી જ પણ મીનતાઈ તરીકે ઉપજી પદ સંબોધતા હશે? તો એટલું તો હું જરૂર લખીશ કે તે પદ મારાં ધારવા મુજબ પરદેશના ભાષણોને લાગુ ન પડી શકે. કારણ એજ કે અહીં પરદેશમાં ઇસ્ટ આફ્રીકા અને સાઉથ આફ્રીકામાં કુલ બંધા મળીને આપણા સોરઠીયા ભાષણો ૧૦૦ સો એક વચંવાટ કરે છે. તેમાં પણ

અર્ધા તો એકલાજ છે ને અર્ધા કુટુંબ સહીત છે. તેમાં પણ અર્ધા ભાષણો તો આપણી ભુતી પદ્ધતિ પ્રમાણે થેપાડાં પહેરાવે છે, અને અર્ધા ભાષણો સાડીઓ પહેરાવે છે. તો આ હીસાએ એ ચાર ભાષણો સાડીઓ પહેરાવે છે. તેઓ પણ રવંદેશ જાય છે ત્યારે જે આપણને આપણા આપ દાદાનો સુશોભીત પોલાક જે વારસામાં થેપાડું (પેરણું) મળેલ છે તે તુરંતજ આપનાવી હોય છે. કારણ એજ કે ઊડી દમ્બે તો પછી કુંભારણ તરીકે ક્યાંથી એજાખાઈએ? આમાં આફ્રીકાના ભાષણોની વાત જ ક્યાં રહી? પણ મારા અનુભવ પ્રમાણે અત્યારે દેશમાં ચાલુ સમયમાં ૧૦૦ એ ૨૫ ટકા તો સાડીઓ પહેરાવે છે. તો લેખકજયંધુ પહેલા દેશમાં તપાસી જુએ તો તેમને વધુ માહીતી મળશે.

શ્રી ઓધવજીઆપોતે એટલું તો જાણતા હશે કે આપણી જાતી જેટલી ગરીબાઈમાં કુમેલી છે તેજ પ્રમાણે ખીજી કોમો આપણાથી જે ઉચ્ચ કોમો છે તે પણ આપણાથી વધુ પ્રમાણમાં ગરીબાઈમાં કુમેલી છે. લેખક પોતે પણ એટલું તો કહે છે કે ઉજળું એટલું દુધ હોતું નથી. એમ ન જાણવું કે જેટલી ઉચ્ચ કોમો છે તે અંધી ધનાઢય છે; તેમાં પણ ગરીબાઈ તો છેજ. અર્થાત કે ઉજળું એટલું દુધ હોતું નથી.

થેપાડા જેવાં એછી માંમનનાં વસ્ત્રો રાતદીવસ રાખ મારી જેવા મહેનતના કામમાં વધારે ટંકી શકે તે પણ ખરું; ત્યારે મારીનું

કામ તો ગુજરાતમાં પણ આપણા લાઇઓ માટીનું કામ કરે છે ને ત્યાં ઝીંકાઓ સાડીઓ પહેરે છે તો તે ક્રીમની પોપાક કેમ ચઢાવી લેતા હશે? તેજ વાચવાનું રહ્યું. તદુપરાંત જેમ આપણે માટીનો ધોધો મહેનનનો છે તેમજ જે બીજા કામો ખેતીનું કામ કરે છે તેના ઝીંકાઓ સાડીઓ પહેરે છે તો ખેતીનું કામ કેટલું મહેનતનું છે કે ખેતરોમાં ઝીંકાઓ દેશું સાથે આપણા ઝીંકા કરતાં વિશેષ મહેનતનું કામ કરે છે ને ખેતરમાં તો ઘોરડીઓ છપરા વગરમાં તો સાડલા જલદી ચીરાઈ નવ? તો તેઓ સાડીઓના ખરચા કેમ ચઢાવી લેતા હશે? ને તેમાં પણ ગરીબી તો હશે જ.

સાડીઓ જેવા ક્રીમની પોપાક ગરીબ દાસતમાં પોશાક નહીં ત્યારે પુરુષવર્ગ આપણી જુની પદ્ધતી પ્રમાણે કેમ પોપાક પહેરતા નથી? પુરુષવર્ગ શર્ટ, વાસકોટ અને કોટ ઉપરાંત ઉપર ત્રણ કપડા ખરચાણ ક્રીમનાં પહેરે છે ત્યારે તે તન્ન કાઢી પાન પણ આપતું નથી, પણ ત્યારે સ્ત્રીની વાન આવે છે ત્યારે ફીલાઈઓ પોતાને કોકો બનાવે છે કે ખરચો વધે છે. દુરસ્તનો પણ ન્યય પુરુષ અને સ્ત્રી બન્નેને સરખો છે તો પુરુષ અને સ્ત્રીના સરખા હોવા જોઈએ. જુઓ આજ કાલ મારા જેવા આંગડીકે ઉનારી ઉનારીને કોટ પાટલું પહેરવા મંડી ગયા છે તો કોટ પહેનારને એટલું તો પુષ્ટી જુઓ કે આપણા આજ દાસઓએ કોટ પહેર્યા? તદુપરાંત એ પણ પ્રશ્ન કરું છું કે આંગડી-ઉમાં કમુ કેટલી ઉંચ? હું પોતે પણ

ભુસી ગયો છું કે આંગડીઉમાં કેટલી કમુ છે. પણ મારા વડીલો મહારા કુટુંબમાં જે જુની પદ્ધતી પ્રમાણે પોશક પહેરે છે તેમાં આંગડીકે તથા મોલ જેવી પાધડી તો નથીજ લુટ્યા.

“જમાના પ્રમાણે આપણી પહેરોમાં સાડી જેવા પોશક થતાં માટીની ઝોળખાણુ પણ રહેશે નહીં” તો આ વિષયમાં લેખકજંધુની હતો ભુજંગ માનું છું કે આપણી દંભી મનોવૃત્તીઓજ આજ અમલમાં મુકવા માગે છે. નહીતર આજ જેવાએ તો સુધારક તરીકે બહાર પડવું જોઈએ ને સાડીઓ પહેરવાની પહેલાં અમલમાં મુકવી જોઈએ, પણ લેખક પોતે કુરિવાળેને માનનારા દેખાય છે. તો પછી આ સુધારા ક્યાંથી એમને માફક આવે? ચેપાડા પહેરાવીને આપણે શ્રદાંજર આજેકુળ કુંભારણુથી ઝોળખાવીએ તોજ કુંભારણુ કહેવાય? શું સાડી પહેરે તો કુંભારણુ ન કહેવાય? આમાં આપની સમજણુ ફેર થાય છે. મારો તો પુરના પ્રમાણમાં ચેપાડામાં વીરોધ છે. બીજા અન્ય કામો નગર, ભાટીયા, લાલગુ, વાણીયા એવી પણ વિશેષ કામોમાં સાડીઓ પહેરે છે તો તે ગંધી ચાલીના ઝીંકાં પોતાની માટીમાં ફેરી રીતે ઝોળખાતાં હશે?

“ધનાદય ભાઈઓને અને દુકાન કે ઘરે બેસી ગુજરાન ચઢાવનારને સાડીઓ પોશાક તેમ છે” એ શબ્દો પણ અરથાને છે. ગંધાને જવાડનાર જગન્નિયંતા પરમેશ્વર છે. આપણામાં કહેવન છે કે “દાથીને દાદો ને કીડીને કણ” એ પ્રમાણે પ્રજ્ઞ. ગંધાને મેળવી આપે જે. અત્યારે આપણે ચેપાડા પહેરીને છીએ તો ચેપાડા મળે છે ને સાડીઓ પહેરાવાને તો

ગાડીઓ મળે એતો શંકા થીનાતું છે.

“વળી થેપાડા જેવા સર્વ પોશક વસ્ત્રોને ફક્ત પરદેશમાં વરતાઃ લક્ષ્મીનદનો જ દુર કરવા પ્રેરાય છે.” મા' જ છુના પોપાડને ત્યાગ અગર તે પ્રત્યે લક્ષ્મી દ્રષ્ટીથી જુઓ છે તેમ માનવાનું કારણ આમાં હોય જ ન શકે કેમકે ધનવાન અગઃ ધનહીન, સર્વતે કપડાં તો બેઢએ. માટે તે આખા તો સર્વની પ્રવૃત્તિ ઉપર જ રહે છે. કાંણુ થેપાડું અગર સાડી તે કુમાંથી બને છે. ફક્ત તેનું રૂપાંતરજ થાય છે.

આ જમાનો પ્રગતિનો છે એમાં કાણુ ના કહી શકે તેમ છે? આપણી જુની કુડીઓ તથા ડોશી શાસ્ત્ર જે હતાં તે કેતાં કે દેશ સુકીયે પણ વેશ ન સુકીયે તે વાતો જૂતકાળમાં રહી, કાંણુ તે મોગકાર્થ આજે નથી. પણ આતો સુધારાનો જમાનો છે. અત્યાર દરેક કામો સુધરી, દેશના દેશ સુધર્મા, શહેરના શહેરો સુધર્મા, રસ્તાના રસ્તા સુધર્મા, મકાનો નથા મકાનની ગાંધણી સુધરી, મુસાફરી કરવાના વાદનો પણ સુધર્મા, પણ આપણા મોઢીના ભાષણો જરૂરી થેટાની માફક આપણે આપણું પોપાડ પરિવર્તન દલું સુધી સુધારી ન શક્યા.

જેમ જુદારે કાંદું ધડવા નવાવું હોય તે ગરમ ચાવ કે તુરતજ ધારેત્રા ઘાટ ધડવા માટે છે તેમજ આ ચાતુ જમાનો પણ સુધારા ધડવા માટેજ છે. આપણી કામમાં સુધારાને માટે દરેક રથને ગરમાગરમ તાવાવરણુ ચાલે છે તો તેને કંડુ પડવા દેશું તો પાછું ગરમ કરતાં વખત લાગશે. તો આ ચાતુ જમાનને જાળણી ન આપણે પણ આપણા પોપાડમાં પરિવર્તન

(ફરફાર) કરવાની ખાસ જરૂર છે. લેખકખંધુ લખે છે કે “અનેક બધોમાં વિદેશ વસના દુઃખથી દિવસો ગુળરે છે તે પ્રત્યેક વીરશી લક્ષ્મી વાંતો વીચાર કરો” તો તેમાં પરીપૂર્ણ વીચાર કર્યો છે કે જે જે મનુષ્યને જેનું પોતાનું પ્રારબ્ધ હોય તેને અનુસારે તેના દેવને સુખ દુઃખ ચાવ છે. તો આમાં દેશ તથા પરદેશનું બેવાનું નથી. આજનો જમાનો આગળની આપણે ઘણા કુધારામાંથી સુધારા કરવા ઘણા લેખો લખાઈ, મવા પણ દલું સુધી સુધારામાં તો મોટું ૦. મીંકુ આપ્યું છે, આજ કાંઈ ભાઈ આપણા પોપાડ ઉપર વિદ્યુત્ત જનનું કરશે તો કાંસે કાંઈ જી પ્રેનમેજન ઉપર લેખ લખશે કે કાંઈ આપણાનો ચીત્રો મુકાય? ને કરતા દતા તે શું સુખ દતા? તો આપણે શું ને સ્વીકારીશું? દલું આપણે સુધારાના સ્વપ્ના સેવીએ છીએ, પણ જરા આપણા કુંડાળાથી જરા દુર નજર કરીએ તો પ્રત્યક્ષ દાખલા મળી રહે છે જે નીચે જણાવું છું.

જુઓ તમારીજ નજરે તમાને જીવના જંગના દખત્રા આપું છું કે કોંકાએ પહેલાં ચીનમાં એવી રૂઢી હતી કે કન્યાનો જન્મ થતો કે તુરતજ નીકોશ ગાજાને લોખંડની બેરીથી બંધીવાન કરતા ત્યાં એવી રૂઢી હતી કે ચીનાઈ બૌદ્ધના પગના પોચા એકદમ કુંડાંજ હોવા મળ્યે. કરણુ એજ કે ચીનની સ્ત્રી દુનીવાના કાંઈ બીજા રથને જાય તો ચીની તરીકે જાળણાની કે આ ચીનાઈ સ્ત્રી છે. ત્યારે અત્યારે ચાતુ જમાનામાં તે રૂઢી નાશુદ થઈ છે તે દલે ચીનની સ્ત્રીઓ પણ મોટા પગે થઈ છે તો અત્યારે તેની જાળણાનું કેવી

રીતે થતી દશે ?

દુર્કસ્થિતિમાં પણ ત્યાંની ખૈરીએ જીરખે પેરતી. અત્યારે ત્યાં પણ જમાના પ્રમણે જીરખાતો રીવાજ નાબુદ થયો છે. ત્યારે ત્યાંની ગૃહિણીઓ કેવી રીતે ઓળખાતો દશે ?

આપણાજ હીંદુસ્થાનમાં રાત્રિમહાદાન્યએ પણ ઓળખતો જીરખો રાંખતા તે પણ અત્યારે નથી. તો તે જીરખો જતાં શું જાણવું ? યુરોપમાં પણ ખૈરીઓ પગની ધુટી મુધી પોશાક પહેરતાં પણ અત્યાર તેમાંનું કાંઈ નથી. તો તેમાં પણ શું પારવું ? આવા પોશાક પરિવર્તનનાં દાખલા લખાણપૂર્વક લખવા બેસીએ તો ૨૧-૩૦ પાનકની એક છોક યાપ એમ છે.

આપણે પણ આપણું પોશાક પરિવર્તન કરવું જ નોંધએ. જે આપણે કુંભાર છીએ એ તો કુંભાર તો રહેવાનાજ પણ ખીજી અન્ય જ્ઞાતિની સરખામણીમાં તો રહેવું નોંધએ.

વિશેષમાં આજ કાલના ચાલુ જમાના પ્રમાણે ઘણા માણસો દેવદર્શન કરવા મંદીરમાં જતા પણ અવકાશ છે અને જતા પણ નથી પણ મંદીરમાં જવાથી લાંબે પુત્ર ન થતું હોય પણ પાપ તો મચાતું નથીજ. તેજ પ્રમાણે આપણે આપણા ખૈરીને પોશાકમાં સાડી પહેરાવીએ તો તેમાં કાંઈ નીચો દરજ્જો તો પ્રકટ કરતા નથી પણ શ્રેષ્ઠ દરજ્જો લઈએ છીએ. નાચરોળી:] ફરજી રામજી મળેવડીઆ.

જ્ઞાતિ સમાચાર

જીનાગઢ :- તા. ૧૧-૬-૩૬ ના દિને અદિના અંધુ શ્રી માતૃ કેશવ ચંદરનો મોટો કોકરો ભાઈ નારણ ૨૫ વર્ષની ઉંમરે આઃ દીવસ તાવ આવવાથી મૃત્યુ પામેલ છે. જેથી તેના પિતા આદી ઘરનાં સંઘર્ષો કુટુંબને ઘણાજ આધાન પડ્યોયો છે.

* * * જીનાગઢમાં એક સુવરની ખેડ પડી છે, શ્રી પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા મુન્દારના આત્માને ચિરઃશાન્તિ અર્પો.

વેરાવળ :- મુત્રાપાદના રવીશ દાસ વેરાવળના પ્રજ્ઞપતિ શ્રી કરમન રામચંદ્ર દેવળીવાની સ્ત્રી ઉંમર વર્ષ ૧૬ ની બાઇ રાણી ગાદા ગાદામાં ચાસલેલ છાંરી ગર્ભ લેક વડી ૦)) ને દીવે રાતના નવ વાગે ઓરડાના આરણાં અંધ ફરી આપધાન કર્યાનું કહેવાય છે. પેતાની લાકડવાઈ પુત્રીનું આમ અધાનક મૃત્યુ થવાથી મુન્દારના માતૃશ્રી વીંધવાયાઈ માતૃગાદને બહુજ આધાન થયો છે અને તેના કડખાંતનો પાર રહ્યો નથી.

* * * વિધવા બાબને યજ્ઞેષ આ આધાન પ્રત્યે અમારી દીસસોજી બનાવીએ છીએ. મુંગઢ :- અગેના એક જ્ઞાતિઅંધુ શ્રી નારણ ડાભાબાઈ દેવળીવાની પતિનું મુન્દરી જતાં તેની પાછળ પ્રેન બેઠાનનું કારણ એમણે (તા. ૦૫-૬-૩૬) અંધ કર્યાનું કહેવાય છે.

* * * જ્ઞાતિમાં એક મુધાગના દ્રષ્ટિથી ને આ પછાતું એ અંધુ નથી એમના પ્રાગતવાળગના બાઈઓ નરકથી ભરવામાં આવ્યું હોય તો તે ખરેખર પ્રશંસાને પાત્ર અમો સેખીએ દંડીએ. દંડીએ છીએ કે એ અંધુ તેમજ તેમના લાગતવાળગના અન્ય અંધુઓ પેને દોરસા મુકારાના આ નિવમને બિપિયમાં પખાસપખા રીને વળગી રહીને અન્ય જ્ઞાતિભાઈઓમાં મારો લખતો બેસાડો.

સંપાદક,

પી. ન્યુ લક્ષ્મી પ્રીટીંગ પ્રેસ, માંડવી, મુંગઢ ૩

[શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ લાઇઓનું મુખપત્ર]

પ્રજાપતિ — પ્રકાશ.

ઓરમ્ અસતો મા સદગમય । તમસો મા જ્યોતિર્ગમય ॥

* * * *

શ્રી ઓધવજી દામજી જેઠવાએ
પરિપદમાં ગાએલું.

[ગરજ.]

મમ જ્ઞાતિ ગંગ મૈયા. વળી સર્વ જે સુકાની.
વડીસો નમન છે માહરા, કહે અર્જુન ધન્ય માની.
આજે મુખલાન તજો. ગત જુન કાળ ભુલી
મત ભેદ છાડી દેવા, રહી ચાલી જેહ કુલી
મંગળ દીવસ ગણાયે. અહો દર્શનો કર્યાધી
પ્રભુ વાણી સર્વ માનો, થવણે વચન ધર્યાધી
ધોરણ અંધાવ જેવાં. જે સર્વ વાણી વદતાં
સત્યતેજ માનવાથી, કીર્તી મુખશ પમાયે
'શ્રી બાપ' માત જનની. ભક્ત પ્રભાવશાળી
ગૌરવવંત ગણાઈ, અમ જ્ઞાતિ ભાગ્યશાળી
કુસંપ કાપી નાખો. વળી જ્ઞાતિ હીત દાખો
ગૌરવ હૃદયમાં રાખો, જ્ઞાનીનું હીત ચાહો.
'શ્રી બાપ' પ્રજા જનની. વળી જ્ઞાતિ અર્જુ સેવા
પામું હું સર્વ સમયે. દેવે દેવાથી દેવા
ઝોધવજી અરજ વામું નીત જ્ઞાતિ સેવા પામું
દીન દાસ હું પ્રજામું. મુજ બાળ શક્તિ માનું.
અમરાધુર.] સ્વરચિત

સંપાદક, મુદ્રક તથા પ્રકાશક:-
ડાહ્યાભાઈ આણુંદજી આવડા

વ્યવસ્થાપક:-

હોરજી જેશમ વીસાવાડીયા
મેધજી ભુઠાભાઈ ચાંડેગળા

* * *

વર્ષ : ૨ ભુ—અંક : ૨-૩

ઓગસ્ટ-સપ્ટેમ્બર

સને : ૧૯૩૬

* * *

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં : રોક રૂપિયા

પરદેશમાં : બે રૂપિયા

અથવા ત્રણ શીલીંગ

*

: કાર્યાલય :

પટ્ટાકપ, દુર્ગાદેવી સ્ટ્રીટ,

મુંબઈ. નં. ૪.

પ્રકાશના યતિ વર્ષના નોંધાવેલા ગ્રાહકો

અ. નંબર	નામ :	સ્થળ :	અ. નંબર	નામ :	સ્થળ :
૧	શ્રી જ્ઞાનચંદ્રભાઈ નામદજી વડે (આફ્રિકા) ડીરા	અંધાલગીમલીનીકા	૨૨૧	શ્રી બાગવાન દેવાલાલ બેદેરા	રથળ :
૨	હરજીભાઈ જાદવ ગાધેર	અંધાલગીમલીનીકા	૨૨૨	સનાર રામજી હવાભાઈ	તેરાવળ
૩	પ્રેમજીભાઈ હરજી ગાધેર	રાણાવાવ	૨૨૩	ભાવજીભાઈ ગોવા જોશીકા	ગોરવાડ
૪	ઘોડ રામજીભાઈ વેલજી આડેગળા	મુંગલ	૨૨૪	બીમજીભાઈ ગોવિંદ ચિત્રોડા	કથાવાલ
૫	ભાણુ રામજીભાઈ જોરામ ચંદુકુળ	લુનાગઢ	૨૨૫	આંગાભાઈ વરના રાડીયા	(આફ્રિકા) બોમ્બે
૬	મુળજીભાઈ રામભાઈ ગોસા	"	૨૨૬	હીરજીભાઈ જાખગણ પાળુભાણીયા	હાંઘટી
૭	માતર આંગાભાઈ રતના હાંયા	ગીખલી	૨૨૭	મીનાભાઈ દેવડી ચંદુકુળ	ગોરગાંધર
૮	જમનાદાસ પુંગભાઈ પ્રતાપનિ	અમદાવાદ	૨૨૮	ગોવીંદભાઈ નારણ આચડા	(આફ્રિકા) એસિા
૯	જગનસીંહેવરાજભાઈ વડે	(આફ્રિકા) ડીરા	૨૨૯	ભાવજીભાઈ કાનજી ભરડવા	રાણાવાવ
૧૦	શ્રી પ્રીમીઅર સીદિક ગઝાર લી.	() અમદાલી	૨૩૦	બીમજીભાઈ નથુ પાળુભાણીયા	ઓખાપોર્ટ
	(મીન ફરસનદાસ જે. શીંગડીયા)		૨૩૧	દેવજીભાઈ આસા ભરડવા	"
૧૧	હરજીભાઈ ડીંગા ભરડગર	લુનાગઢ	૨૩૨	હવાભાઈ પરસોતમ દેક	કદવાલ
૧૨	નાનજીભાઈ મુળજી મડીયા	"	૨૩૩	રામજીભાઈ અરદાસ ધળા	વંશમળીયા
૧૩	હાગભાઈ રાધવજી ડાંક	કરાંચી ફેરપ	૨૩૪	ચણરામભઈ હરજી ડાંક	ઉના
૧૪	પ્રેમજીભાઈ નારણ શીંગડીયા	મુંગલ	૨૩૫	રામજીભાઈ પુના રોડા	આલીંદર
૧૫	હરજીભાઈ માંડળ આપા	યાજા	૨૩૬	પરમાશ રામભાઈ શીંગડીયા	ખારડોડ
૧૬	જગજીભાઈ રામજી કુકડીયા	લુનાગઢ	૨૩૭	લીંગભાઈ મીસા વીસાવાડીયા	વેરાવળ
૧૭	વીરજીભાઈ પુંગભાઈ યાદવ	માણાવદર	૨૩૮	ગીરાભાઈ ઝીણા ચીત્રોડા	ઉમજ
૧૮	નારણભઈ દેવજી જેડવા	વેરાવળ	૨૩૯	વિશ્વામભાઈ અના ચાવડા	ગોગડા
૧૯	નારણ ગાહાભાઈ જેડવા	"	૨૪૦	હવાભાઈ માંડળ ભરડવા	સનખડા
૨૦	હરજીભાઈ નથુ વીસાવાડીયા	"	૨૪૧	ગોળગદરા વાસજી દેવળીયા	યાજા

[ગીચીના પૃષ્ઠ પર ચાલુ છે]

ઃ આહક બંધુઓ પ્રત્યે :

‘પ્રકાશ’ના બીજા વર્ષનો આ બીજો નવા
 વીજો સંકુલત અંક ‘લુનાગઢ પરિણામ’ અંક
 તરીકે આપના કરકમળમાં ગ્રાહક કરનાં અમેને
 અત્યંત આનંદ થાય છે. એગરક માસનો
 બીજો અંક જપાનો દતો એ દરમ્યાનમાં
 અમેને પરિપક્વ દાણે લુનાગઢ અગ્રધાર્યુ જવાનું
 થતાં એ અંક ગઈ પહેલી તારીખે નિયમસર
 પ્રગટ કરી શકાયો નહિ. ત્યાંથી આગળ આદ
 એ અંક પ્રગટ થતાં અધો મહીનો તો નીકળી
 ગયો હોય અને વળી પંદર દરદા પછી
 એ પછીનો અંક તો પ્રગટ કરવાનું પડે. એટલે
 બન્ને અંક સાથેજ પ્રગટ કરવાનું આપને
 અમેજો નક્કી કર્યું, તો હન્ગીએ છીએ કે
 દેશપરદેશના આદકબંધુઓ અમારી આ અબ્ધ-
 ધારી અને અનિવાર્ય વૃદ્ધિ સ્વચારી સેશે.

વિશેષમાં જણાવવાનું કે ‘પ્રકાશ’નું વાર્ષિક
 લવાજમ વર્ષની શરૂઆતમાં અગાઉથીજ વસુધ
 લેવામાં આવે છે. બીજું વર્ષ આજુ યગાને
 આ વીજો મહિનો થયો જતાં દેશપરદેશના
 ધબ્બાખરા આદકબંધુઓના લવાજમે દર સુધી
 અમને મળ્યા નથી. તો ને બંધુઓને પોતાના
 લવાજમે વેગાસર અમેને મોકલી આપવા
 આથી વિનંતી કરીએ છીએ. ગયા પ્રથમ
 વર્ષમાં દેશના જે પથાર આદકો કરી તોંધાયા
 હતા તેઓ પણ પોતાનું આ વર્ષનું લવાજમ
 મોકલી આપશે એમ હન્ગીએ છીએ.

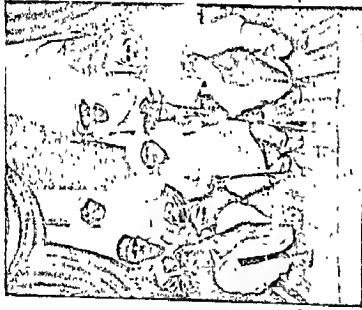
આ ઉપરાંત દેશપરદેશના જે જે બંધુઓ
 ઉપર ‘પ્રકાશ’ની નકલો દર માસે જાય છે
 જતાં આદક તરીકે નામ તોંધાવ્યું નથી તો ને
 બંધુઓને પણ પોતાનું લવાજમ મોકલી
 ‘પ્રકાશ’ના આદક થવા આથી વિનંતી કરીએ
 છીએ. અનરથાપદો : ‘પ્રજ્વલપતિ-પ્રકાશ’

મેધલ્લ જુડાભાઈ ચાંડેગળા

વ્યવસ્થાપક :

‘ પ્રજનપતિ-પ્રકાશ ’

પટેલ માંડળી રાજી વાંટેલ-પટેલ આણંદ ગાંધી યોદીયા

(મરમટ)

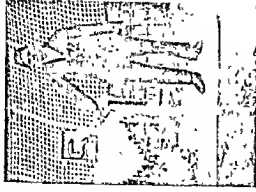
(કુતીયાળા)

પટેલ જુડાભાઈ ધના કંટાળીયા

[જુનાગઢ]

ધુરંદરભાઈ જોરામ વીરવાદીયા રાંઠાભાઈ આણંદલ્લ આનંદ

વ્યવસ્થાપક : ‘ પ્રજનપતિ-પ્રકાશ ’ સંપાદક : ‘ પ્રજનપતિ-પ્રકાશ ’

હરંદરભાઈ વલ્લભ ગાધેર

(ગાંધીવાચની-સાથ માસગારકર)

[જામણે ‘ નાતિ અંગેલન કંડે મા’
કા. ૧૦૦૭ ની રકમ આપી છે.]

પ્રજાપતિ-પ્રકાશ

વર્ષ ૨ જી.]

આગસ્ટ-સપ્ટેમ્બર
સને ૧૯૩૬.

[અંક : ૨-૩

જુનાગઢની પ્રાથમિક પરિષદ સંબંધી નમ્ર નિવેદન

સુવિનય નિવેદન કે ગઈ તા. ૩૦-૭-૩૬ થી તા. ૧-૮-૩૬ સુધીના દીવ-
સોમાં જુનાગઢના બાર મહાસેના આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનોની જુનાગઢ મુકામે
ભરાજોડી પરિષદનો સવિસ્તર અહેવાલ આપ સૌ બંધુઓની જાણ માટે પ્રગટ
કરતાં અમેને અત્યંત આનંદ થાય છે.

કાઠીયાવાડના આપણા સોરઠીયા પ્રજાપતિ બંધુઓની લાંબી પરિષદ ભરવા
માટે અમેએ કરેલા પ્રયત્નોની હકીકત દર્શાવતું એક નિવેદન; સૌભાઈઓની જાણ
માટે એક જુદી પુસ્તિકા રૂપે આજથી ત્રણ મહિના ઉપર અમેએ સવિસ્તર પ્રગટ
કરેલું. એ વખતે તરતજમાંજ આવી કોઈ પરિષદ કાઠીયાવાડમાં ભરાશે એવો
અમેને ખ્યાલજ નહોતો. એટલે જ્યારે ઉપરોક્ત પરિષદ બોલાવ્યા સંબંધીનું
આમંત્રણ જુનાગઢની જ્ઞાતિની વતીથી ત્યાંના પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ ધના ફટાણીયા
તરફથી અમેને અણુધાર્યું મળેલું ત્યારે અમે જરા આશ્ચર્ય પામેલા.

આ સમયે પ્રતિકુળ સંજોગોને લીધે આમ અંતરીયાળ અમે જુનાગઢ જઈ
શકીએ તેવી સ્થિતિમાં નહતા છતાં પણ જ્ઞાતિ સેવાને તથા જ્ઞાતિભાઈઓના
દર્શનને આમ અણુધાર્યો તેમજ અમૂલ્ય લાભ મળતો હોઈ તે ન ચૂકવો એવી
પ્રબળ ઇચ્છા હોવાથી થોડાજ દહાડાનો ટાઇમ મેળવીને પણ છેક છેલ્લી ઘડીએ
પરિષદને દહાડે કંઈ પણ પૂર્વ તૈયારી વગર અમે જુનાગઢ પરિષદમાં હાજર
થયા. ઈશ્વર કૃપાથી પરિષદનું કાર્ય ઉડતાળીશ કલાકથી પણ ચોછા વખતમાં સાંજો-
પાંચ પાર પડ્યું.

આ બાદ જોકે અમારા હાથમાં થોડોજ સમય બાકી રહ્યો હતો છતાં જુદા
જુદા ગામોના ભાઈઓના આગ્રહને વશ થઈ અમે કેંગોલ, માંગરાળ, ખાંટવા વીગેરે
સ્થળોએ ગયા હતા. સમયના અભાવે ખીજ ગામોના ઘણાખરા ભાઈઓના
દર્શનનો લાભ અમે મેળવી શક્યા નથી, તેથી અમેને મનમાં એટલો અસંતોષ રહી
જાય છે. અમારા એ બંધુઓ અમેને દરજીજર કરે એ વિનંતી. પાંચ દીવસના અમારા

આ પ્રવાસ દરમ્યાન દેશના જુદા જુદા જાંધુઓએ અમારો જે ભાવભીનો આદર સત્કાર કરેલો તે માટે તેમનો આ તકે ધારા અંતઃકરણપૂર્વક અમે આભાર માનીએ છીએ.

અમે માનીએ છીએ કે કાઠીયાવાડની આપણી સમસ્ત જ્ઞાતિનું મોટું સંમેલન (ન્યાત મેળો) ભરતાં પહેલાં આવી નાની નાની પરિષદો પૂર્વ તૈયારી રૂપે જુદા જુદા ભાગોમાં અવારનવાર આપણને ભરવી પડશે અને તોજ જ્ઞાતિ ઉત્તતિના આપણા ધ્યેયને આપણે પૂર્ણ રીતે પ્રાપ્ત કરી શકીશું.

કેવળ નવ મહિના જેટલા ટુંક સમયમાં પરિષદ ભરવાની અમારી પ્રગણ ઈચ્છા આમ અણુધારી રીતે ફળીભૂત થયા બદલ સર્વે પ્રાણી માત્રના પ્રેરક જગન્નિયંતા એવા ઈશ્વરનો અમે આભાર માનીએ છીએ.

આપણી આ પ્રથમ પરિષદને તો અમે ‘પાશેરામાં પહેલી પૂણી’ સમાન લેખીએ છીએ. જ્ઞાતિ ઉત્તતિના આપણા ‘પાશેરા’માં પ્રાથમિક પરિષદરૂપી આવી અનેક ‘પૂણીઓ’ મુકવાનું સામર્થ્ય ઈશ્વર આપણામાં પ્રગટ કરે એ અંતિમ અભિલાષા. અરુત.

‘પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ’ કાર્યાલય :

મુબઈ : તા. ૧ જી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૬.

લી. સેવકા,

‘પ્રકાશ’ના કાર્યકર્તાઓ

: પ્રાસંગિક નોંધ :

એક અનોખું લગ્ન :

અમદાવાદી (સા. ડોરેશીયા-આફ્રિકા) રાજા શ્રીયુત જ્ઞાતિના કાનજી શ્રીમદીવાના મોટાં પુત્રી શ્રીમતી લક્ષ્મીજીનેનાં જુન લગ્ન મોરબાસાના શ્રીયુત લીમસીંહ જીવાભાઈ દેવળીયા સાથે મઠ તા. ૨-૧-૩૬ ના દિને મોરબાસામાં થત ગયા. એ બાજનમાં લાગનાવળગતા એક નાનિયધુ કેટલીક જાણવા ગોચ દ્રશ્યકત મોરબાસાથી અમેને લખી મોકલે છે કે:—

૧ મજકુર લગ્ન વડીલોની કાષ્ઠપજ્ઞ અનની દરમ્યાનગીરી વગર વરવધુની પરંપરાની રાજ-પ્રતીતિ થયું હતું.

૨ મજકુર લગ્ન જ્ઞાતિભાઈઓ ઉપરાંત પરજ્ઞાતિના લગભગ દરેક જાણીઓની હાજરીમાં આપસમાજની વિધિથી થયા હતા. જેમાંના લગભગ અરધા સોકા તો વાંચુનોતપા ક્રૂત આવા પ્રકારના લગ્ન નેવાની ઉત્કંઠા થીજ આવ્યા હતા અને લગ્ન વિધિ પૂર્ણ થતાં મુઠ્ઠી હાજર રતા હતા.

૩ વિશેષ નોંધવા ગોચ તો એ છે કે મજકુર લગ્ન વિધિ વખતે હાજર રહેલા મોરબાસાના આપણા ૧૪ જ્ઞાતિજાંધુઓમાંથી ૪ ભાઈઓએ મજકુર લગ્ન ‘લાજ’ કાઢવા વગર થતું હોવાના કારણથી તેમાં ભાગ લેવા ના પાડી હતી. સંપાદક.

‘જુનાગઢ પરિષદ’નો હેવાલ

[પ્રથમ દીવસનું કામકાજ]

તા ૩૦-૭-૩૬ ના રોજ જુનાગઢ મુકામે ભરાનારી શ્રી જુનાગઢના બાર મહાશયના આગેવાનોની પ્રાથમિક પરિષદમાં હાજરી આપવા અમે તા. ૩૦-૭-૩૬ સુરવારના રોજ સવારના સાડા દસ વાગે માંગરોળથી મોટરમાં રવાના થઈ રેશોદ આવ્યા. ત્યાંથી ઉપકતી ગમેરની ૧૨-૨૬ ની ટ્રેકનમાં ખેસી ૧-૪૫ વાગે જુનાગઢ આવ્યાં. રેશને તપાસ કરતાં ખગર પડ્યા કે સર્વે આવનાર ભાઈઓના ઉનારો માટે જાતિના મંદિરમાં સગવડ રાખી છે, એટલે અમે ત્યાંથી મંદિરે ગયા. ત્યાં સર્વે જાતિ ભાઈઓને મળી પોરૂ શ્રી નેકાભાઈ ધના ફટાણીયાને મુંબઈ તરફના મુમાયાર માટે પુછતાં જવાબ મળ્યો કે શ્રી રાઘાભાઈનો તાર છે. અને તેમાં આજે રાતના આઠ વાગે અહીં આવનાર મેઘમાં આવવાનું લખે છે. ત્યાર બાદ કેટલીક સર્ચા કરી જમવાનું તૈયાર થતાં સર્વ જમવા ઉઠ્યા. જમી લીધા બાદ આંજના મેઘ આવવાનો દાખમ થતાં શ્રી અગરજીભાઈ કુકડીયા, કાનઃ ભાઈ રાવત, વગેરે પંદરેક આગેવાનો તેમજ અસંખ્ય જાતિ ભાઈઓ સાથે મુંબઈથી આવનારા મહેમાનોને લેવા અમે રેશને ગયા.

સ્વાગત

મુંબઈથી ‘પ્રકાશ’ના સંપાદક શ્રી ગણાભાઈ આણંદજી આવડા તથા વ્યવસ્થાપક શ્રી હીરજીભાઈ જેરામ વીઠ્ઠાવાડીયા તથા બાંટવા-વાળા શ્રી આંબાભાઈ નરસી ડાંયા એ વળુ પંખુઓ આપ્યા હતા રેશને જુનાગઢના આગેવાન

ભાઈઓ તરફથી આવનારા મુંબઈના ભાઈઓનું ઘણું જ સુંદર સ્વાગત કર્યા બાદ મહેમાનોને મોટરમાં ખેસાડી અમે સર્વે જાતિના મંદિરે આવ્યા. ત્યાં સર્વે પરસ્પર મળ્યા બાદ જમવાનું થતાં સર્વે જમવા ઉઠ્યા. જમી લીધા બાદ તુરંત જ જાતિના મંદિરમાં સભા ભરવામાં આવી. જેમાં લગભગ પાંચસોની સંખ્યામાં જાતિ ભાઈઓની હાજરી હતી. જે કે પરિષદ આગેવાનોની હતી. જનાં પણ અન્ય જાતિનાં ધુઓની આટલી મોટી હાજરી ખાસ ધ્યાન ખેંચે તેવી તેમજ ઉમાદ પ્રેરક હતી. ખરેખર એ વખતનો સમાનો દેખાવ કદી પણ વીમરી ન શકાય તેવો અને ધણે જ આશ્ચર્ય હતો.

કામકાજની શરૂઆત

સર્વે હાજર થયા બાદ ધડીમર વાતાવરણ તદ્દન શાંત અને પ્રગતિ મુગ્ધ બન્યું હતું. શરૂઆતમાં સ્વાગત મંત્રી શ્રી. અગરજીભાઈ ઝીણાભાઈ કુકડીયાએ દેશ પરદેશથી જુનાગઢના આંગણે પધારેલા મહેમાનોનો આભાર માની મહેમાનોની પરીચાલનની વ્યવસ્થામાં કાંઈ પણ ઉગુપ જણાય તો તે બદલ દરમુજર કરવા સર્વે જાતિ ભાઈઓને વિનંતી કરી હતી.

બાદ શ્રીમાન નેકાભાઈ ધના ફટાણીયાને પરિષદના પ્રમુખ નીમવા શ્રી. મેઘજીભાઈ ચાંડેગા તરફથી દરખાસ્ત રજુ થઈ હતી. અને તેને શ્રી. આંબાભાઈ નેકા વડે તથા

શ્રી. અરજી જીણાભાઈ કુકડીયાના ટેકાથી તેમજ શ્રી કાલાભાઈ ચાણુદંડ ચાવડાના વધુ ટેકાથી શ્રીમાન પટેલ જેઠાભાઈ પના ફાણીયાએ પ્રમુખપદનો સ્વીકાર કર્યો હતો.

વિષય વિચારીણી સમિતિની નીમણુંક બાદ પ્રમુખશ્રીની સુચનાથી શ્રી. મેઘજીભાઈએ અત્રે સર્વને બેળા થવાનું કારણ (કામકાજનો હુંક અહેવાલ) સમજાવી એક વિષય વિચારીણી સમિતિની ચૂંટણી કરવા માટેની સૂચના રજુ કરતાં જીલ્લા જુદા ગામના ૪૭ સભ્યોની એક વિષય વિચારીણી સમિતિની નીમણુંક કરવામાં આવી હતી; અને એ વિષય વિચારીણી સમિતિની મીટીંગ કરવાનો ટાઇમ અરધા કલાક બાદજ રાખવામાં આવતાં સભામાં જરૂરીયાત પુરતી ચર્ચાઓ કરી સભા બરખાસ્ત કરવામાં આવી હતી.

જ્ઞાતિના ધારાધોરણોનું ઘડતર રાત્રીના અગીયાર વાગે મંદીરના હોલમાં વિષય વિચારીણી સમિતિની બેઠક પટેલ શ્રી

[બીજી દિવસનું કામકાજ]

જનરલ મીટીંગ

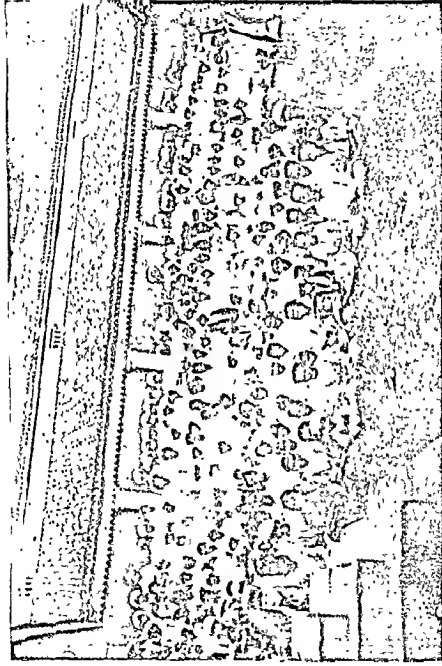
તા. ૩૧-૧૦-૩૬ શુક્રવારના સવારના નેવ વાગે સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓ પોતપોતાના નિત્ય કામથી પરવારી જ્ઞાતિના મંદિરે હાજર થઈ ગયા હતા. એટલે એજ ટાઇમે મંદિરના ઉપરના ભાગમાં સભા ભરવામાં આવી હતી જે વખતે પહોં ઉપરના બેને હોલ તેમજ ચાલી માનવ-મેટીથી ખીચેખીચ ભરાઈ ગઈ હતી.

પસાર થયેલ ધારાધોરણો

સર્વે હાજર થયા બાદ પ્રમુખશ્રીની સુચનાથી

જેઠાભાઈ પનાના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી. જેમાં ધણીજ લાંબી ચર્ચાઓના અંતે આપણી જ્ઞાતિનું એક અધારણ સર્વાનુમતે ધણીમાં આવ્યું હતું. આ ધારાધોરણો સવારના જનરલ સભામાં સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓ સમક્ષ પાસ થવા રજુ કરવા હાજર થયું હતું. અત્રે ધણીજ મોકું થતાં સમેત્રનની બાબત તેમજ શ્રીચાઈની બાબત વી. સવારે જનરલ સભામાં રજુ કરવાનું હતું હતું. સમિતિનું કામકાજ રાત્રીના અગીયાર વાગ્યાથી સવારના પાંચ બજતાં સુધી એટલે ૭ કલાક સુધી ચાલ્યું હતું. અમેને જણાવતાં ખુશાલી ઉપજે છે કે આખીએ રાત્રીના ઉત્તરગરા છતાં દરેક સભ્યોનાં મન પ્રકુ-લીન અને ધણીજ આનંદી જણાતાં હતાં અને તે એક પ્રગતિના શુભ ચિન્હ તરીકે જાણી શકાય. એ સમિતિનું કામકાજ ખતમ થતાં મીટીંગ બરખાસ્ત કરવામાં કરવામાં આવી હતી. અને સર્વ પોતપોતાને સ્થાને બેઠ નિદ્રાદેવીને શરણે થયા હતા.

શ્રી મેઘજીભાઈ ચાડેગળાએ વિષય વિચારીણી સમિતિએ પસાર કરેલા ધારાધોરણોની કસમે એક પછી એક જનરલ સભામાં વાંચી જનારી હતી. તેમાં એકાદ બે કસમે સંબંધમાં શરૂ-આતમાં કેટલીક ગેરસમજુતી ઉભી થતાં શીલવાળા થી વેલજ જેઠાભાઈ ગોહીસે પોતાનો વાંધો રજુ કર્યો હતો. પરંતુ પાછળથી એ ધારા સંબંધમાં કેટલીક સ્પષ્ટતા કરતાં શ્રી વેલજભાઈના મનનું સમાધાન થયું હતું અને તેણે પોતાનો વાંધો પાછો ખેંચી લીધો હતો. એ સીવાય તમામ ધારાઓ શાંતીથી પસાર

श्रीरङ्गीया प्रलपति प्राथमिक पत्रिका अ. लुनागढ

[ना. ३०-७-३६ श्री ता. १-८-३६ मधी]

યથા હતા, જેમાં સેશમાત્ર પણ મતભેદ ઉભો
યથા પામ્યો ન હતો. લગભગ ૧૧-૩૦ કલાકે
વિષય વિચારીણી સમિતીએ રજુ કરેલ ધારાઓ
સર્વાનુમતે પસાર થઈ એ કામકાજ ખલાસ
થયું હતું. આ તકે ત્યાંના સ્થાનિક જ્ઞાતિ
વહીવટ સંબંધી શ્રી દામા છવા ધોષ્ટીઆ તથા
તેના માતૃશ્રી વેલુભાઈ તરફથી એક અરજ
જાતિ સમક્ષ રજુ થઈ હતી અને તેનો મોખ્ખ
જવાબ પ્રમુખશ્રી તરફથી તેઓને આપવામાં
આવેલ. ત્યાર બાદ જુદા જુદા વક્તાઓ તરફથી
પ્રસંગોપાત પ્રવચનો થયાં હતાં. ઉપર જણાવેલ
બંધારણ બાર મહાસભી જ્ઞાતિએ હવે પછી
કઈ રીતે જ્ઞાતિઅવહારોથી વર્તવું તેટલા પુરતું
હતુ એટલે એ સંબંધમાં એ ધારાધોરણોના
શુભ દોષોનું અમે અત્રે વર્ણન કરવા તેમજ
તેને કેઈ મદતનું રૂપ આપવા અમે
મંત્રણા નથી.

જ્ઞાતિનું ભાવિ સંમેલન

ઉપરોક્ત બંધારણ જનરલ સભામાં
પસાર થયા બાદ ભાવિ સંમેલન સંબંધી
મહત્વના પ્રશ્ન વિશે ઘણીજ ચર્ચા ચાલી હતી.
એ સંબંધમાં લાંબી ચર્ચાના અંતે દરેક
મહાસભા આગેવાનોની એક મનિથી એવો ફાવ
એક હતો કે દરેક મહાસભા પોતેએ પોતાના
તેમજ તાજાનાં ગામોમાંથી સંમેલન ફંડની
શરૂઆત કરવી અને વહીવટમાં વહેલી તકે ફંડની
રકમ એકઠી કરી પ્રમુખશ્રી જેઠાભાઈ પ્રના
ફાણીવાને એ હપ્તકન ગુરત જણાવવી. આ
ફંડ માટે મોઢામાં મોડી રજુ માસની મુદત
નથી કરી હતી અને તે મુદત દરમ્યાન દરેક
મહાસભા પોતેએ આ કામમાં કામગીરી પૂર્ણ

કામ લેવા ફરજિયાત હતું.

શ્રીખાઈના ફંડની વ્યવસ્થા

એ ફાવ પાસે થયા બાદ શ્રી હીરજીભાઈ
લીસાવાડીવા તરફથી આપણી જ્ઞાતિની તેમજ
શ્રીખાઈના લાગાના લેવાતા પૈસાઓ જ્યાંના
ત્યાં અનોમત પડ્યા છે જે સર્વ એકઠા કરી
તેનો સફળયોગ થાય તેવો પ્રયત્ન કરવા તેમજ
હવે પછી શ્રીખાઈની આવક સંબંધમાં વ્યવસ્થાની
બંધારણ રચના બાબત ઘણુંજ અસરકારક
ભાવણું કરવામાં આવ્યું હતું. એ સંબંધમાં
સભામાં કેટલીક ચર્ચા લંબાણપૂર્વક ચાલ્યા બાદ
છેતરે ફાવવામાં આવ્યું કે જે જે ગામના ભાઈઓ
પાસે શ્રીખાઈની અનામત હોય તેણે જુનાગઢ
પટેલશ્રી જેઠાભાઈ ઉપર મોકલી આપવી અને
તે રકમ મળ્યા બદલ તેની રીતસરની પહોંચ
પટેલશ્રી જેઠાભાઈ તરફથી આપવામાં આવશે.
તેમજ હવેથી દર વર્ષની આખરમાં દરેક
મહાસભા પોતેએ ઉધરાવેલા શ્રીખાઈના લાગાના
પૈસા જુનાગઢના પટેલશ્રી પાસે જમા કરાવવા
અને તેનો આવક-પૂર્વ સંબંધીનો હિસાબ
પણ દર વર્ષે પ્રગટ કરવામાં આવશે. ત્યારબાદ
કેટલુંક પ્રસંગોચિત વિવેચન થયા બાદ ટાઇમ
થતાં સભા બરખાસ્ત કરી સર્વ જમવા
ઉડ્યા હતા.

પરિષદનો ફોટો લેવાયો

જમી લીધા બાદ ફરી કામકાજની શરૂ-
આત થઈ હતી અને ચારેક વાગાના અરસામાં
અત્રે મળેલી પરિષદનો (સભાનો) ફોટો લેવાનું
નક્કો થવાથી એ સંબંધી તજવીજ કરવામાં
આવી હતી અને સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓ ત્યાંથી
હાજી થી ભાડીયાની ધર્મશાળામાં એકત્ર થયા

હતા. ત્યાં સભા થઈ હતી અને લગભગ ૪-૪૫ કલાક પરિવહની સભાનો કુસસાઈક્રમાં ફોટો લેવામાં આવ્યો હતો. ફોટો લેવા વખતે પરિવહના નામનું બોર્ડ અંતરીયાળ તૈયાર કરવામાં શ્રી હરજી દીડાભાઈ સરદારજી તથા પેઇન્ટર શ્રી જીવરાજભાઈ રામજી કુડીયાએ બંને બંધુઓએ લીધેલો શ્રમ ખરેખર પ્રશંસાનેપાત્ર હતો. ફોટાનું કામકાજ પતી ગયા બાદ શ્રી મેધજીભાઈ ચાંડેગળા તરફથી ઈશ્વર પ્રાર્થના, વિદ્યા સંબંધી શ્લોકો અને જ્ઞાનિ મૈયાની પ્રાર્થના ગવગવવામાં આવી હતી. આમાં ત્યાંના આઠ દશ યુવકો સ્વયંસેવક યુવાનોએ પ્રાર્થના વીગેરે મુક્ત કંઠે ગાત્ર આપીએ સમાના મનદંજન કર્યા હતા. આ પ્રસંગને તાળીઓના ગડગડ સાથે વધારી યુવક વર્ગની ખૂબજ પ્રશંસાઓ થઈ હતી.

‘પ્રકાશ’ની કહર

અત્રે ફેટલાદ મુખ્ય આગેવાનોએ પોતાનો મનોભાવ વ્યક્ત કર્યો હતો કે આપણી જ્ઞાતિમાં એટલી જગતિ હુંક મુદતમાં લાવવા જદલ આ સર્વ માટે આપણે આપણી જ્ઞાતિના પત્ર ‘પ્રકાશ’ અને તેના સંચાલકોને આભાર માનવો યોગ્ય છે. આપણી જ્ઞાતિમાં જે ‘પ્રકાશ’ ફી મશાલ પ્રગટ ન થઈ હોતો તો કાલુ જાણે ફેટલાએ વર્ષો મુધી આપણે અંધકારના પડળ હેઠળ જવાયા રહેતે. ઈશ્વર ‘પ્રકાશ’ ને વધુ અને વધુ જળ આપો અને તે આપણી જ્ઞાતિમાં તેમની જાણ પાડી જ્ઞાતિ સેવાના ધ્યેયને મૂળ સ્વરૂપ આપી તે વિજયશાળી બને એજ અભિપ્રાય અમે તો સેવીએ છીએ. ઉપર મુજબ કાર્પ પત્રી ગયા બાદ ત્યાંથી સર્વ લાઇઓ જ્ઞાતિના

મંદીરે આવ્યા હતા. જ્યાં કામકાજતી શરૂ આત થતાં પ્રથમ પરિવેદ પાસ કરેલા ધારા-ધોરણોમાં જુનાગઢના નયા જહારગામના આગેવાન ભાઈઓની સહીએ લેવાનું કાર્ય શરૂ થયું હતું. ત્યારબાદ જમવાનું તૈયાર થતાં સર્વે જમવા બેસા હતા.

રાત્રીના ફરી સભા

જમી લીધા બાદ ફરી રાત્રીના ૮ વાગે મંદીરના ઉપરના હોલમાં સભા થઈ હતી. શરૂઆતમાં મુજબના લાઠ પ્રજ્ઞપતિ ડોક્ટર શ્રી ખંડુભાઈ કેશવજી કુશળકર તરફથી આવેલ અભિનંદનો પત્ર વાંચવામાં આવ્યો હતો. બાદ જુદા જુદા વક્તાઓ તરફથી જ્ઞાતિહિતને લગતાં થયું જ અસરકારક ભાષણો થયા હતાં. જેમાં શ્રી મેધજીભાઈ ચાંડેગળા તરફથી જુદા જુદા વિષયો ઉપર વિશેષતો કરી જેવડે ‘પ્રકાશ’ સંબંધી બોલતાં ‘પ્રકાશ’ના પ્રગટ થવા પછીથી અત્યાર મુધીનો અહેવાલ તેમજ ‘પ્રકાશ’ના ઉપરેલો સમન્વયવામાં આવ્યા હતા. તેમજ સર્વ લાઇઓને ‘પ્રકાશ’ના પ્રાદક્ષિનવા અપીલ કરતાં એજ વખતે સારી સંખ્યામાં પ્રાદક્ષિ તોંધાયાં હતાં.

‘સેવા મંડળ’ની સ્થાપના વિષે.

વિશેષ જ્ઞાતિ સેવાના સર્વ કાર્યો સરળતાથી ચાલી શકે એવા આશયથી કાંચિયાવાડ ખાતે એક મધ્યસ્થ સંસ્થા (સેવા મંડળ) સ્થાપવાની એમણે દરખાસ્ત કરી હતી અને તેનો ઉદ્દેશ વીગતવાર સમજાવ્યો હતો. આ બાબત લંબાણપૂર્વક ચર્ચાયા બાદ એમની એ દરખાસ્ત સંમેલન વખતે રજૂ કરવાનું

આખરે નક્કી થયું હતું.

કેટલીક અરજીઓ

એ સર્વ કાર્યો દશ વાગાના મુમારે પતી ગયા બાદ ત્યાં જુનાગઢના એક બંધુ શ્રી હરજી ડીડાભાઈ બંરડવા તરફથી પોતાના શ્વસંસાર સંબંધમાં એક ફરીયાદ રજુ થઇ હતી. ગમે તે કારણે આ બંધુની ફરીયાદનો તાત્કાલીકમાં સભામાં અમારી હાજરી હતી ત્યાં સૂધીમાં કાંઈપણ જવાબ આપવામાં આવ્યો ન હતો. તે સીવાય મેંદેરડા ગામના

[ત્રીજા દીવસનું કામકાજ]

પ્રમુખશ્રીનો ફોટો લેવાયો

તા. ૧-૮-૩૬ ના સવારના બાદ વાગે નિત્યકર્મથી પરવાયો બાદ સર્વ આગેવાન બાદશ્રી પ્રમુખશ્રીના આગ્રહથી તેઓના ઘેર ગયા હતા. અમો પણ સર્વની સાથે પ્રમુખશ્રીને ત્યાં ગયા હતા જે વખતે સારી રીતે સર્વ બાદશ્રીનું પ્રમુખશ્રીએ સ્વાગત કર્યું હતું. ત્યાં કેટલીક ચર્ચાઓ થયા બાદ સર્વે મનિતા મંદીરે આવ્યા હતા. અત્રે પ્રમુખશ્રીનો એક જુદો ફોટો લેવાનું નક્કી થયું હતું. પ્રમુખશ્રીના આગ્રહથી ખીજા ચાર બાદશ્રીને સાથે બેસાડ્યા હતા. જેમાં એક ૧ કુનીયાવાળાનાં શ્વ પટેલ આજુબાજુમાં પોત્રીઆ તથા ૨ મરમટવાળા માંડણભાઈ વાટેર ૩ 'પ્રકાશ'ના સંપાદક સાહિબ શ્રી ડાહ્યાભાઈ આજુદંડ સાવડા તથા ૪ 'પ્રકાશ'ના એક વ્યવસ્થાપક શ્રી હીરજીભાઈ જેરામ વીસાવાડીયા એમ મળીને પાંચ બાદશ્રીનો ફોટો લેવામાં આવ્યો હતો. ત્યાર બાદ જમવાનું તૈયાર થતાં સર્વ જમવા બેસા હતા. જમી સંધ્યા બાદ આજે

ભાદ્રપદ તરફથી પણ એજ વખતે એક લેખીત અરજી ન્યાત સમયે રજુ થઇ હતી અત્રે તે સંબંધમાં વચ્ચી તપાસ કરી ચોગ્ય જવાબ પ્રમુખશ્રી તરફથી આપવામાં આવ્યો હતો તેમ તપાસ કરતાં જણાયું હતું. અત્રે મુદ્દાનું સર્વ કામકાજ પતી જવાથી મુખ્ય અગેવાનો સીવાય ખીજા દરેક તાતિભાઈઓ સભામાંથી વીખરાયા હતા. અમો પણ રાત્રીના અગીયાર વાગાના મુમારે પ્રમુખશ્રીની રજા મેળવી નિંદ્રા દેવીને બોલે પોદયા હતા.

સર્વ મહેમાનો વિદાય થવાના હોવાથી તુરતમાં સભા હરવામાં આવી હતી. પ્રથમ શ્રીબાહ્યા ધરમદાનો કાળો થતાં કુલે ૧૩-૪-૦ રૂપિયા તેર ને ચાર આના સભામાંથી થયા હતા જે શ્રીબાહ્યાની જગ્યાનો વહીવટ કરતી કમીટીના અધીશરીઓને તાજાના પહોંચાવા માટે માળી-આવાળા શ્રી. જેરામભાઈ કાળા આંડેગયાને એ રકમ સોંપવામાં આવી હતી. ત્યાર બાદ શ્રી ઓધવજી દામજી જેડવા અમરાપુરવાળાએ ઘણાજ મુકત ફોટાં ધર પ્રાર્થના ગાઇ બતાવી. બાદ પોતે તૈયાર ફરેલી તાતિમેવાની સ્તુતિ ગાતાં સભામાં આનંદની લહેરીયો રફૂરી હતી

પ્રમુખશ્રીનું વિવેચન

ત્યાર બાદ પ્રમુખશ્રીએ મંદીરમાં બીરાજેલ કોકરજીની મુર્તિ સમૂખ હોબી અરધો કલાક સુધી એવું બોધક ભાષણ કર્યું હતું જે ચાંચળી સભા તદન મુગ્ધ બની ગઇ હતી. સભા જનોનાં મન તદન નિર્મળ અને પ્રજ્વલીત બનેલાં દેખાતાં હતાં. એ ભાષણ પૂરું થતાં ખુબ જ નાલીઓના ગડગડાં થયા

બાદ સલામાં શાન્ત વાતાવરણ બન્યું હતું. આખીએ સલામાંથી એ સ્વર નીકળ્યો હતો કે આપણ સર્વના સહભાગ્યે આજે આપણને પટેલ શ્રી જેવા જ્ઞાતિના મુકાની મળ્યા છે. આપણે એ અભિમાન સાથે કહેવું જોઈએ કે જ્ઞાતિનું નેતૃત્વ એક લાયક વ્યક્તિને સોંપાયું છે અને તેઓના ધારેલા માર્ગે ચાલતાં જરૂર હુંક મુદતમાં જ આપણી અત્યારની સ્થિતિનું શુભ પરિવર્તન થવું જોઈએ આપણે ભાવશાળી બનશું.

લાવભરી વિદાય

બાદ સ્વાગત સમિતિ વતી પ્રમુખશ્રીના સ્વહસ્તે "પ્રકાશ" ના સંપાદક તથા બંને વ્યવસ્થાપક બંધુઓને સલામાં ફૂલના દારતોરણો પહેરવામાં આવ્યા અને ત્રણેને સાકરના પડાઓ આપી ખુબ આભાર માન્યો હતો. એટલું જ નહિ પણ જુનાગઢના આંગણે આ માંગસિક પ્રસંગના ઉજવણી માટે "પ્રકાશ" ને જ કારગૃહીત માન્યું હતું. બાદ પ્રમુખશ્રીએ "પ્રકાશ" ના બે વરંનું લવાજમ આપવાની પ્રથમ શરૂઆત કરતાં એજ વખતે "પ્રકાશ" ના અદ્યાર પ્રાદેશો નોંધાયા હતાં.

આભાર દર્શન

બાદ "પ્રકાશ" ના કાર્યકર્તાઓ તરફથી પોતાનાં કરેલા સત્કાર બદલ આભાર માની શ્રી કાલામાઈ આબુંદજીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે આપ સર્વે ભાઈઓના અમારા પ્રત્યેના પ્રેમ અને લાગણીને માન આપી અમારે સર્વ રીકાર્ડ રાખવું જોઈએ જ. પરંતુ એટલા બધા માનને પાત્ર અમે નથી.

અને એવા માનને અમે પ્રિયતા પણ નથી. અમે તો જ્ઞાતિના સેવકો છીએ. અને એ સેવક વૃત્તિ લક્ષમાં રાખીને જ્ઞાતિ સેવામાં જ સદા પ્રવૃત્ત રહીશું. મધ્યર પાસે અમારી એજ અવધર્ષના છે કે તેઓની રૂપા મં. અમારામાં મોદ જુદી પ્રવેશી ન શકે અને સદા જ્ઞાતિના સેવક રહી બીય પ્રાપ્તિના માર્ગે દીનપ્રતિદીન સુદહ બની અમારાં કાર્યોનાં એ સદાયક અને. એ બોલી રહ્યા બાદ સર્વ પરસ્પર બેટી વીલય માગી હતી. જે વખતે જેમ કાઠ બાળ મીત્રા પીપ્પુટા પડનાં અશુધારા છુટે તેમ પરસ્પર પ્રેમનાં અશુધારા સર્વના નયનોમાં ટપક્યાં હતાં. બાદ ત્યાંના અગિયતો તેમજ અનેક જ્ઞાતિ ભાઈઓએ મહેમાનોને રોશન મુખી વળાવી લાવવાની વીલય આપી હતી.

પ્રચાર પ્રવાસની હુંક યોજના

જુનાગઢની આલુગઢજીનાં પાંચ સાત મહાજના ગામોના ભાઈઓ તરફથી "પ્રકાશ"ના કાર્ય કર્તાઓને ખાસ આમંત્રણ થયાં હતાં. પરંતુ વિશેષ ટાહમ નહીં હોવા છતાં દરેકના આમદને માન આપી પ્રચારથે દેરલાએક ગામોમાં ફરી વળવા યજોજ હુંકો મોઢામ અમે એ નકો કર્યો હતો. અમે એ તેજ દીવસે બપોરના ૨-૧૦ ની ટ્રેનથી જુનાગઢ છોડ્યું હતું. અમે ત્યાંથી રવાના થઇ બે દીવસમાં પ્રચાર-કાર્ય માટે કર્યાં કર્યાં અને દેરલાં ગામો કર્યાં તેમજ જે જે ગામોમાં જે કાંઈ કાર્ય થયું એ સર્વનો પીગનવાર રીપોર્ટ* જુદો પ્રગટ કરવામાં આવ્યો છે. અસ્તુ.

મેઘજી જુલાલાઈ ચાંદેગળા

માંગરેળા:]

વ્યવસ્થાપક.

* સ્થળ મોકલ્યને લીધે પ્રવાસનો રીપોર્ટ આ અંકમાં આપી શકાયો નથી. આવના અંકમાં તે આપવામાં આવશે.

સંપાદક

પરિપદમાં થએલ ભાષણો

પ્રમુખશ્રી જ્ઞાતિભાઈ ધના ફટાણીયાનું ભાષણ

જ્ઞાતિભાઈનાં પુત્રો,

આપ સર્વ દુર દુરથી આપના દીમતી વખત અને પૈસાનો ભેગ આપી અત્રે આપણી જ્ઞાતિનું દિન વિચારવા જુનાગઢ પધારી અમેને જે દર્શનનો અમુક લાભ આપ્યો છે તે કદી પણ પીસરી શકાશે નહિ. અમેને તો યર. બેઠાં (જ્ઞાતિભાઈ) ગંગામાં સ્નાન કરવાનો ધન્ય અવસર પ્રાપ્ત થતાં એટલા બધા હર્ષધેલા બન્યા છીએ કે આપ સર્વનો કેવા સજ્જમાં આભાર માનવો તે સમજાતું નથી. અમે છશ્વર પાસે એજ માગીએ છીએ કે મુદાએ અમેને જ્ઞાતિ-સેવાનો લાભ મળે અને આપ જેવા જ્ઞાતિપંથુઓના દર્શન થતાં રહે.

આપ સર્વ જાણુના હશેજ કે મારી વૃદ્ધાવસ્થાને લઇ હવે કામકાજ કરવા હું અશક્ત બન્યો છું. મારી એટલી ઉમરમાં મારાથી જે કાંઈ જ્ઞાતિની સેવા બની તે હું કરી ચુક્યો છું અને હવેથી જ્ઞાતિના કામકાજોથી નિવૃત્ત બની ઇશ્વરમય છવન ગુમરવા અભિલાષ-સેવું છું. અત્રે મજેલી પરિપદમાં મારાથી કેાઈ વિશેષ લાયક તેમજ વધુ શિક્ષત ભાષાને જે પ્રમુખ તરીકે નીમવામાં આપ્યો હોત તો મહાંજ સાચું હતું છતાં ત્યારે આપ સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓની મારા પ્રત્યે હૃદયપૂર્વક લાગણી અને પ્રેમ ભેડે' છું ત્યારે આપના એ આશ્રયનો હું અનાદર કરી શકતો નથી. ઇશ્વર મને આપેલ જ્ઞાન અને શુધ્ધિ અનુસાર જ્ઞાતિદિન લક્ષમાં રાખીને મારાથી બનતી જ્ઞાતિ સેવા બજાવવા હું તત્પર રહીશ. જ્યાં મારો વૃદ્ધાવસ્થાને લઇ જાણે અભાવે પણ અગાઉ થઇ ગયેલી અને હવે પછી યતારી જુલો જલ વિચારણ કરી રાખી જ્ઞાતિપંથુઓ તે હરશ્વર કરશે તેમ નમ્રતા પુર્વક જણાવું છું.

હવે આપણે મુખ્ય મુદ્દા ઉપર આવીએ. અગાઉ ધણીએ વખત આપીજ રીતે આપણે સર્વ એકત્ર મળી આપણી જ્ઞાતિના ધારણેરણો ધરી તે પ્રગટ કરવામાં આવ્યા છે. પરંતુ જાણુવતાં મને દુઃખ થાય છે કે એ મુજબ આપણી જ્ઞાતિ વર્તવામાં અત્યાર સુધી બેદરકાર બની છે. આપણી એ બેદરકારીને કારણે આપણે દુઃખી છીએ. આપણામાંના કુસૃપે આપણને હીનબીતં કરી મુક્યા છે. હજી પણ આપણે આપણી હાલત સુધારવા પ્રત્યે ખ્યાન નહીં આપીએ તો આનાથી પણ કોણ જાણે કેવી અધોગતિમાં મુકાશું તે સમજ પડતી નથી. આપણુ સર્વ એકત્ર મળીને આવા બંધારણો ધરીને નીચે સડીએ કરવા પુરતીજ જવાબદારી સમજતા હોઇએ તો તેવા બંધારણોની કાંઈ દીમતજ નથી. પરંતુ ગમે તે ભેગે પણ એ બંધારણના નિયમોને વળગી રહી દરેક ભાઈઓ શુદ્ધ અને નિખાલસ દીલે તે મુજબ વર્તવા તત્પરતા ન બતાવે તો આવા ફરવેનો કાંઈ અર્થ નથી. આપણુ સર્વ આંતરકલ્પ શ્રુતી વર્ધ જે એક સંપથી જે કાંઈપણ જ્ઞાતિ દિનનું કાર્ય કરવા તૈયાર થશું તો જરૂર વેલામાં વેલી તક આપણી જ્ઞાતિને ઉત્તતોના

માર્ગે લઈ જવા લાગ્યશાળી થયું જ અને ત્રીજી જાતિઓની માફક આપણે આપણા પગ પર ઉભા જોડણી તાકાત નરૂર મેળવ્યું જ. આપ જે મોટાઈ મને આપી રહ્યા છો તે બદલ સર્વેનો આભાર માનું છું. હું તો જાતિનો એક દાસ છું. મોટી તો મારી ન્યાત છે તેમ માનું છું. હું મારી જાતિથી જ ઉજળો છું. જાતિ એ મારી કામ-શક્તિની પાંખો છે. અને મારી એ પાંખો ઇશ્વર સલામત રાખે અને જાતિ સેવા કરવાનો મને વીશિષ્ટ લાલ મળે.

અંતમા હું મારા જાતિ બંધુઓને વિનય સાથ જણાવી શકે અત્રેની પરિપદમાં પસાર થયેલા કરાવોનું સુસ્ત પછે સર્વ પાત્રન કરે. ખીજાઓ પાસે પાત્રન કરાવે, અને 'એ ધારા ધોરણને અનુસરીને જ સર્વ વર્તે તોજ આપણે બધા એકત્ર થઈને અત્રે લીધેલો શ્રમ ફળીભુત થશે તેમ હું માનીશ. પીણેપમાં જે ભાઈઓએ મુંબઈ જેવા દુર દેશવરથી અદિ પધારી જાતિ સેવાયે પોતાનો ભોગ આપ્યો છે તે બદલ તેઓને ધન્યવાદ ધરે છે. તેઓનો દાખલો લઈ આપણે આપણી જાતિનું કેમ ભડું થાય તે વિચારતા થવું જોઈએ.

આ તકે એ શબ્દો કહેવા હું ઉચ્ચિત ધારું છું કે આપણું પ્રગ્નપ્રતિ પ્રકાશ જાણ આપણને જાતિ સેવાના પાકે બજાવનાર માસ્તર તરીકે હું માનું છું અને સર્વે ભાઈઓ એ જાણા પ્રત્યે પોતાની ભલી લાગણી આજી રાખશે તેમ ઇચ્છું છું. ઇશ્વર સર્વે જાતિ ભાઈઓને શારી ક્ષુદ્ધિ આપે અને સર્વે દળીમળીને એક સંખીથી વરતે.

શ્રીમાન હાલ્દાભાઈ આણંદજી આવડાનું ભાષણ

માનવતા પ્રમુખ સાહેબ તેમજ અન્ય જાણિણંધુઓ,

આજે દરેક જાતિ, સમાજ અને દેશ પવન વેગે ઉત્તરિના માર્ગે પ્રયાણ કરી રહ્યાં છે, ત્યારે આપણેજ કુંભકર્ણની નીંદ્રામાં ઉઘી અત્યાર મુખી આપણી જાતિની ઉન્નતિ પ્રત્યે એકત્ર ધ્યાન આપ્યું નથી. આજથી લગભગ એક વર્ષ પુર્વે અમેને જોઈતો સાથ અને સાધનો ઇશ્વર કૃપાએ પ્રાપ્ત થતાં અમેને એ વિચાર ઉદભવ્યો કે દેશપરદેશમાં વસતા આપણી જાતિભાઈઓ પરસ્પરના સમાગમમાં આવે, પરસ્પર મુશ્કેલીઓ જાણી તે ટાળવા પ્રયત્નો કરે અને આપણું જાતિવર્તન યવચ્ચીત જાને એ ઇચ્છાથી 'પ્રગ્નપ્રતિ-પ્રકાશ' નામનું આપણી જાતિનું માસીક પત્ર અમેએ મુંબઈથી પ્રગટ કર્યું. એ પત્ર પ્રગટ કર્યા પછીથી દેશપરદેશના ફેટલાક ભાઈઓ તરફથી અમેને સુચના મળી કે જે કાઠિયાવાડમાં આપણું એક સંમેલન ભરવાલી ખાસ નરૂર છે. એ મટે આક્રીધાના એ ઉત્સાહી ભાઈઓએ સંમેલન ફંડમાં યોગ્ય રકમ ભરીને ફંડની શુભ શરૂઆત પણ કરવામાં આવી છે જે ખીજાં આપ સૌભાઈઓ સારી રીતે જાણો છો. સંમેલન એટલે ન્યાન મેળા. આવે ન્યાત મેળા ભોલાયીને. તેના ખર્ચને પહોંચી વળવા જોઈતું ફંડ આપજા પાસે નહોતું એટલે અમેને એક ખીજો માર્ગ સુજા આપ્યો કે અત્રું એક સંમેલન ભોલાવવા પહેલાં જે આપણા કાઠિયાવાડના આગેવાનોની એક

પ્રાથમિક પરિપદ (સભા) બોલાવવામાં આવે તો સંમેલન તેમજ બીજા કેટલાક નાના મોટા પ્રશ્નોનો નીચેડો લાવી શકાય. માત્ર આ લાવનાથી પ્રેરાઈને અમેએ લુનાગદના પટેલશ્રી તેમજ અન્ય આગેવાનો સાથે પત્રગવહારથી તેમજ રૂબરૂમાં પરિપદ સંબંધી મસલન ચલાવી. પરંતુ કેટલાક અનિવાર્ય પ્રતિકુળ સંજોગોને લઈને એ વખતે લુનાગદ પરિપદ અશક્ય બની. એ સર્વ બીના સુચિત્તર અમેએ બે સાત ઉપરજ પ્રગટ કરી છે તે આપ સર્વના ખ્યાલમાં હશેજ. પાછળથી જ્ઞાતિના સદસ્યોએ લુનાગદના લાઇઓ તરફથી એઓની પરિપદ બોલાવવાના અમેને ખબર પડ્યા એટલુંજ નહિ પણ આ પરિપદમાં હાજરી આપવા અમેને પણ આસન્ન થયું થોડા દીવસ પહેલાંજ આવ્યું. અને તે પણ છ સાત દીવસ જેટલા ગાળામાંજ. એટલી ટુંક મુદતમાં જે જે યોગનાઓ અમારે તૈયાર કરવી હતી તે બની ગઈ નથી છતાં ઈશ્વર કૃપાએ અમે અહીં હાજર થઈ આપ સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓના દર્શનને; લાલ મેળવી શક્યા તે બદલ અમે ઈશ્વરના આભારી છીએ. અંતમાં લુનાગદના જ્ઞાતિમંદુઓ સ્વાગત સમિતિના સભ્યો તેમજ યુવક દ્વયસેવકોએ જે રીતની આવનારા લાઇઓની સગવડો બાળવી જ્ઞાતિ સેવાયે પોતાનો બોગ આપ્યો છે તે બદલ તેઓને પણ હું અભિનંદન આપું છું.

આપણુ સર્વનાં ધન્ય ભાગ્યે પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ જેના આપણને મુકાબી મળ્યા છે અને આ પરિપદનું કાર્ય સંતોષકારક રીતે જ પસાર થયું હોય તો તે શ્રીમાન પ્રમુખ સહિજનેજ આભારી છે.

હવે પરિપદમાં પસાર થએલ કામકાજ સંબંધી બે બોલ હું કરીશ. અહિં એકત્ર થએલા સર્વ લાઇઓને આગ્રહપૂર્વક લક્ષ્યભણુ કરું છું કે અગ્રે ધડાએજ આપણી જ્ઞાતિનાં બંધારણને અનુસરીનેજ સર્વે વર્તેજ અને એ સુચ્ય વર્તવા દરેક સદસ્યાના રાખે તોજ આપણા બધા પ્રયાસો સફળ થયા ગણાય. વિશેષમાં આપણા ભાવિ સંમેલન સંબંધમાં જે કાંઈ સર્વાનુમતે પસાર કરવામાં આવ્યો છે તે દરેક મહાત્મના પટેલો વક્ષમાં રાખી એ કાર્ય કાળજીપૂર્વક હાથમાં લઈ વહેલામાં વહેલી તકે સંમેલન બોલાવી શકાય તેવા પ્રયત્નો કરે.

વિશેષમાં 'પ્રકાશ' સંબંધી બે રાખેા કહેવા રજૂ લઉં છું કે આજે એક એક વર્ષથી આપણી જ્ઞાતિની સેવા બજાવતું એ પત્ર અમેએ શરૂ કર્યું ત્યારથી જ જે જે લાઇઓના નામ અને સરનામા અમેને મળ્યાં તે સરખેને 'પ્રકાશ'નો મદદેશો પહોંચાડવા અમેએ બળતું કર્યું છે. માત્ર એક જ વર્ષમાં જે અત્યાર સુધી થયા છે એટલા ગ્રાહકો પણ થશે તે અમારી કલ્પનામાં પણ ન હોતું. એક વર્ષ જેટલા દાયકામાં 'પ્રકાશ' આપણા અનેક જ્ઞાતિ લાઇઓનો પ્રેમ પ્રેરણ કરી કામનું એક માનીતું પત્ર બની ગયું છે. એ ઉપરથી અમે અમારા પ્રયાસો સફળ થયા તેમ માનીએ છીએ. તેમજ સર્વે જ્ઞાતિભાઈઓને નમ્રતા પૂર્વક જણાવીએ છીએ કે જે જે લાઇઓ 'પ્રકાશ'ના ગ્રાહકો ન બન્યા હોય તેઓ સત્વરે ગ્રાહક તરીકે પોતાના નામે લખાવશેજ.

માર્ગે લઈ જવા લાગ્યાશી યશું જ અને જીજ્ઞાસાતિઓની માફક આપણે આપણા પગ પર ઉભવા જેટલી તાકાત જરૂર મેળવશું જ. આપ જે મોટાઈ મને આપી રહ્યા છો, તે બદલ સર્વેનો આભાર માનું છું. હું તો જ્ઞાતિનો એક દાસ છું. મોટી તો મારી ન્યાન છે તેમ માનું છું. હું મારી જ્ઞાતિથી જ ઉજળો છું. જ્ઞાતિ એ મારી કાર્ય-શક્તિની પાંખો છે. અને મારી એ પાંખો હૃદયર સહાનુભૂતિ રાખે અને જ્ઞાનિ સેવા કરવાનો મને વીશિષ્ટ લાભ મળે.

અંતમાં હું મારા જ્ઞાતિ મંત્રીઓને વિનય સાથે જણાવી શકે અંગ્રેની પરિપદમાં પસાર થયેલા ઇરાવાનું ચુસ્ત પહે સર્વ પાત્રન કરે. ખીજાઓ પાસે પાત્રન કરાવે, અને એ પાત્ર ધોરણને અનુસરીને જ સર્વ વર્તે તોજ આપણે જ્યાં એકત્ર થઈને અત્રે કીચેતો શ્રમ દુર્ણાશુત થયો તેમ હું માનીશ. વીશિષ્ટમાં જે લાઇઓએ મુંબઈ જેવા દુર દેશવરથી અહિં પધારી જ્ઞાનિ સેવાર્થે પોતાનો ભોગ આપ્યો છે તે બદલ તેઓને ધન્યવાદ ધરે છે. તેઓનો દાખલો લઈ આપણે આપણી જ્ઞાતિનું કેમ બહુ યાત્ર તે વિચારતા થવું જોઈએ.

આ તકે બે સપ્તેક કહેવા હું ઉચિત ધારું છું કે આપણું પ્રજ્ઞપતિ પ્રકાશ જાણું આપણને જ્ઞાતિ સેવાના પાક બહુવાનર મારતર તરીકે હું માનું છું અને સર્વે લાઇઓ એ જાણ પ્રત્યે પોતાની ભક્તિ લાગણી આપુ રાખશે તેમ મંત્રી છું. હૃદય સર્વે જ્ઞાનિ લાઇઓને સારી કુદ્ધિ આપે અને મર્વે દુર્ણાશુતને એક સંપીથી વરતે.

શ્રીમાન હાલ્દાભાઈ આણંદજી આવડાનું બાપણ

માનવંતા પ્રમુખ સહિષ્ણુ તેમજ અન્ય જ્ઞાતિમંદુઓ,

આજે દરેક જ્ઞાતિ, સમાજ અને દેશ પવન વેગે ઉત્તરિના માર્ગે પ્રયાણ કરી રહ્યાં છે, ત્યારે આપણેજ કુંભકર્ણની નીંદ્રામાં ઉઘી અત્યાર મુખી આપણી જ્ઞાનિની ઉન્નતિ પ્રત્યે એકત્ર ધ્યાન આપ્યું નથી. આજથી લગભગ એક વર્ષ પુર્વે અમેને જોઈતો સાથ અને સાધનો હૃદયર કૃપાએ પ્રાપ્ત થતાં અમેને એ વિચાર ઉદભવ્યો કે દેશપરદેશમાં વસતા આપણી જ્ઞાતિભાઈઓ પરસ્પરના સમાગમમાં આવે, પરસ્પર મુશ્કેલીઓ જાણી તે દાખવા પ્રવર્તે કરે અને આપણું જ્ઞાનિવતંત્ર ચલચીત્ર બને એ હૃદયથી ‘પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ’ નામનું આપણી જ્ઞાતિનું માસિક પત્ર અમેએ મુંબઈથી પ્રગટ કર્યું. એ પત્ર પ્રગટ કર્યા પછીથી દેશપરદેશના કેટલાક ભાઈઓ તરફથી અમેને સુચના મળી કે જે ઠાકીયાવાડમાં આપણું એક સંમેલન ભરવાની ખાસ જરૂર છે. એ મટે આક્રીકાના બે ઉત્સાહી ભાઈઓએ સંમેલન ફંડમાં યોગ્ય રકમ ભરીને ફંડની શુભ શરૂઆત પસંદ કરવામાં આવી છે જે ખીજાં આપ સૌભાઈઓ સારી રીતે જાણો છો. સંમેલન એટલે ન્યાન મેળો. આવો ન્યાત મેળો, શ્રોતાવીને તેના અર્થને પહોંચી વળવા જેટલું ફંડ આપના પાસે નહોતું એટલે અમેને એક ખીજે માર્ગ સુજી આપ્યો કે અનુ એક સંમેલન શ્રોતાવતા પહેલાં જે આપણા ઠાકીયાવાડના આગેવાનોની એક

જલ્લાવવામાં અમેને ખુશાલી ઉપજે છે કે આજે આપણે મોડા મોડા પણ જનજનની આપણી જ્ઞાતિનું તંત્ર સુધારવા સર્વત્ર એકઠા થયા છીએ. પ્રભુની મીઠી કૃપાએ આજે આપણું જીવનગદ પરિપક્વનું કામકાજ નિર્વિઘ્ને સફળ થયું છે. આજે એકત્ર થયેલા મારા સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓને હું નમ્રતાપૂર્વક જલ્લાવીશ કે પરિપક્વમાં જે જે કામો પાસ થયા છે તેનું યથાર્થ પાલન કરવા તથા કરાવવા સદ્ભાવના રાખી બધા તત્પર રહેશો. આજે આપણા આટલા કાર્યથી તો એટલુંજ કહી શકાય કે એક પ્રગતિના માર્ગે જવા હકત આપણે એક ચીજો (માર્ગ)જ પકડ્યો છે. આપણા કાર્યની આ એક શરૂઆતજ થઈ છે. હવે તો એક મકાનનો પાયો નાખ્યા પછી તેના ઉપર કેવું સજ્જત કરવું તે આપ સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓ ઉપરજ એ કાર્યનો આધાર રહે છે. અત્યારે જે જનજનની આપણામાં આવી છે તે જનજનની કાયમ ટકાવી રાખવા સર્વ જ્ઞાતિભાઈઓને વિનંતી કરી એસી જવા રજા લઉં છું.

શ્રીયુત મેત્રજી જીહાભાઈ ચાંડેગાળાનું ભાષણ

માનવંતા પ્રમુખ સાહેબ અને સભાજનો.

પ્રભુના પરમ ભક્ત નરસિંહ મહેતાની આ જન્મ ભુમિમાં, ગરવા ગીરનારની છાયાં તળે અનેક શુભ કાર્યોની શરૂઆત થઈ હશે તેવી જ રીતે આજે આપણે સર્વે પણ તેનીજ છાયાં તળે આપણી ગરીબ અને પછાત જ્ઞાતિનું દિત વિચારવા બધા એકત્ર થયા છીએ. અને પ્રમુખશ્રી કે જગત પિતાની મીઠી કૃપાએ આપણાં ધારેનાં સર્વ કાર્યો નિર્વિઘ્ને સફળ થાઓ.

અમારી કદમ્બનામાં પણ એ ન હતું કે આપણી પરિપક્વનું કામકાજ એટલું બધું જલ્લાવી અને સંતોષકારક રીતે પાર પડે. પરંતુ આવી ઝડપથી અને ક્ષેત્રમંદીથી પરિપક્વનું કામકાજ પસાર થયેલું જેમ અમેને ખુશાલી ઉપજે છે. આપણા સદભાવે પેટર થી જેહાભાઈ કૃપાવીયા જેવા મુક્તની આપણને સફળતા છે. અને આ સર્વ ખીના તેઓશ્રીની કાર્ય દક્ષતાનેજ આભારી છે.

આજે આપણી આ પરિપક્વમાં જે જે ધારા ધોરણો પસાર થયાં તે હવે પછીથી આપણા ગાર મહાસની ન્યાતે ફરી રીતે વર્તવું તે પુરતાજ છે. પરંતુ આ સીવાય આપણે જ્ઞાતિ સેવાનાં ધણાંએ કાર્યો કરવાનાં જાણી છે આજે આપણામાં બાળકાન, કન્યાવિક્ષય, પ્રેન બોજન, બેડની યુગ્મી, વીગેરે અનેક જનતા સડાઓ જેમ ભુખ્યો વડે સિધારનો ભક્ષ કરે તેમ આપણી જ્ઞાતિનું સત્વ ચૂસી રહ્યા છે. આપણા અનેક કંગાળ, વૃદ્ધ, અને અર્પંગ ભાઈ બહેનો આજે નિરાધાર બની દુઃખથી ત્રાહી ત્રાહી પોકારી રહ્યા છે. આ સર્વને અચાવી લેવા આપણી પાસે કંઈ સાધન નથી. કંઈ સંદેશ નથી. તેમજ જ્ઞાતિનું એવું કાંઈકુંડ પણ નથી. આપણા અશિક્ષિત બાળકોને જલ્લાવવા જેટલી મદદ પુરી પાડવા આપણે શક્તિવાન પણ નથી. એટલે હું એ દરખાસ્ત રજુ કરું છું, કે ઉપર જનજનને જ્ઞાતિ કાર્યોને પહેલવી વળતારને

એક મધ્યસ્થ સંસ્થાની સ્થાપના થાય અને એ સંસ્થાદ્વારા એક પછી એક સકલતાનુસાર જ્ઞાતિ સેવાના માર્ગો વિચારી તેમને અમલમાં મુકવામાં આવે તો જરૂર વેદમાં વેદી તકે આપણી જ્ઞાતિની હુદ્દસા મીટાવી અન્ય કોમો સાથે જોડાઈ જઈ દરવા જેટલી તાકાત અવસ્થ કેળવશું જ.

આપ સર્વ જાણતા હશે કે છેલ્લા એક વર્ષથી આપણી જ્ઞાતિનું ‘પ્રજાપતિ-પ્રકાશ’ નામનું એક પત્ર મુંબઈથી પ્રગટ થાય છે. અને તે જાણનારી વધુ પ્રમાણમાં નહિતા પ્રગટ કરી ગુજરાત, કઠીયાવાડ, આંધ્રોડ, મુંબઈ, કર્ગંચી વીગેરે સ્થળોએ ન્યાં ન્યાં આપણું જ્ઞાતિ ભાઈઓ વાંચે છે અને જેનાં જેનાં અંગેને યતનામાંજો મળ્યાં છે તે સર્વને સહઆનંદી અમો મોહકતા આપ્યા છીએ. અને મોહકતા રહેશે. ‘પ્રકાશ’ ના જન્મ પછીથીજ આપણું જ્ઞાતિની વિશાળતાનો અંગેને ખ્યાલ આ પો છે. આપણી જ્ઞાતિ એટલી બધી વિશાળ છે, કે જે તે નભાવવા માટે તો આવાં અનેક ‘પ્રકાશો’ ને દે નભાવી શકે છે, છતાં અમારે દીનમીરી સાથે જણાવવું પડે છે કે દરમામે બહાર જતી આસને: જેટલી કોમીમાંથી માત્ર ત્રણેનો અંદરજ આઠક સંખ્યા અત્યાર સુધીમાં મળે છે. આવા કોઈપણ કાર્યોની સહઆત હરતાં પહેલાં કેટ-કેટલી મુશ્કેલીઓ વેંચી પડે છે તે આપ સર્વ જાણતા હશેજ. એવીજ રીતે અનેક વિદગ-જ્ઞાઓમાંથી પસાર થઈ પ્રમુ કૃપાથી ‘પ્રકાશ’ પોતાના બીજા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે. આ પત્ર કોઈ વેધારની દ્રષ્ટિએ નહિ પરંતુ માત્ર જ્ઞાતિ સેવાયેજ પ્રગટ કરવામાં આવ્યું છે. અમો ખાત્રી સાથે જણાવીએ છીએ કે ત્યાં સુધી કોઈ અજુકાવાળાં અકસ્માત રીતેજ ‘પ્રકાશ’ બંધ થશેજ નહિ એક બતીમાં ત્યાં સુધી દીવલ દશે ત્યાં સુધીજ એ પ્રકાશ આપી શકશે. એ વસ્તુ ખ્યાલમાં લઈને ‘પ્રકાશ’ ને રસસંધ અને તેજસ્વી બનાવવું તે આપ સર્વ જ્ઞાતિ ભાઈઓનાજ હાથમાં છે. અંધુઓ, વિચાર કરો કે આપણે એક સાધારણ બાળકમાં અજુકાવાળાં અર્થ કરી બેસીએ છીએ. ત્યારે આ આપણી જ્ઞાતિની સતત સેવા જાગૃતતા પત્રને તેની સેવાના જહાજમાં આખા વર્ષનું એક રૂપીયા જેટલું લવાજમ પણ આપણે જો ન ભરી શકીએ તો તે બાળક આપણને કેટલી બધી શરમાવનારી ગણાય? અંતમાં જે જે ભાઈઓ ‘પ્રકાશ’ ના અત્યાર સુધી આઠક બતી તેનું વવાજમ જેણે ન આપ્યું હોય તે આપી પોતાનું ‘પ્રકાશ’ ના આઠક તરીકે નામ નોંધાવશે. અને એ રીતે પોતા ઉપરના ત્રણમાંથી મુકત થશે.

વિશેષમાં હું પ્રમુખશ્રી તેમજ સર્વ જ્ઞાતિ અંધુઓને નમ્રતા પૂરેક વિનંતિ કરીશ કે આપણા ભાનિ સંમેલન સંબંધી જે હરાવ પરિપટે પસાર કર્યો છે તે સંબંધમાં વહેણમાં વહેલી તકે સંમેલન બોલાવી શકાય તેવા ઉતાવળા પ્રયાસો સર્વ ભાઈઓ તરફથી આવું રહેશેજ. અને હુંક મુદતમાં સંમેલન નિમીત્તે આપણું સર્વ મળી શકીએ. પ્રમો અમારી જ્ઞાતિનું સામર્થ્ય વધારે અને અત્યારની જગૃતિ પ્રતિમાન થાઓ એજ અર્થાર્થના.

શ્રી ઓલવલ દામલ જેઠવાનું ભાષણ

શ્રીમાન પ્રમુખ પટેલશ્રી અને અન્ય સુરખી જાતિભાઈઓ,

હું એક ગરીબ સેવક મારી અધ્યમની અનુસાર જે ઓલવલવા આજ રાખું છું તો મારા કાંઈ સખ્તોમાં ખામી જણાય તે સુધારી લઈ યોગ્ય દરમુજર કરશે તો હું મારા આ પ્રથમ પ્રવાસને સફળ ગણી કૃતાર્થ ધર્મશ.

ભાઈઓ, આજે એક દર્પથી શ્રી પ્રજાપતિ-પ્રકાશના કાર્યકર્તાઓના સતન પરીશ્રમથી અને તેમની જાતીકીનની શુભ લગણીથી આપણા સર્વ ભાઈઓના અનન્ય દર્શનનો રમ્ય લાગ મળ્યા તેને માટે આપણે આપણા વડીલ શ્રી પટેલ જેઠાભાઈના પ્રવળ ઉત્સાહને અવા ફીન રસમમાં પણ જે સુવચર્યા કરારી આપી તે માટે તેઓશ્રીના મદદ ઉપકારને ભુલી શકાય તેમ નથી. પરમકૃપાળુ પરમાત્મા તેમને દીર્ઘાયુષ્ય અર્પી તેમના આજ સુકાર્યના પ્રસંગે તેમના મુદરને નિરંતર થય જેથી તેમના જીવનને ઉજવળ કીર્તીવાન બનાવે એવી આજના મંગળ દીવસે મારી અંતઃકરણની મુદ્દાઈના કંઈ છું.

હવે આપણે આપણા યથેતા જુગ દેરકર સાથેના જ્ઞાની બંધારણને ધર આજા ગણી ને પ્રમાણે માસન કરી આપણા ભાઈઓને પણ તે મુજબ વર્તવા પ્રેરણા કરવી જોઈએ કે જેથી આજના મંગળ દીવસની વાઙ્ગીરી માટે તેમના મદદ ઉપકારનાં બદલે આપી આપણી જ્ઞાનીતા પ્રથમોદય થયે હોય એમ માની શકાય.

આપણા ભાઈઓમાં અતેક જુગ જુગ કરણોથી દેશ ભાવ દશે તે નદન ન રાખતાં આપણે એક જ પીતા પ્રજાજના પુત્રો છીએ જેથી સર્વે ભાઈઓએ એક રૂપ થવું જોઈએ, અને આપણા વડીલોને પ્રસન્ન કરીએ જેથી તેઓ આપણા ઉપર નરદર દયા દરદી કરશે અને ભવિષ્યમાં આપણે ઉચ્ચ જીવનને શીખરે પહોંચી શકીએ.

વળી આપણે આપણાં પૂન્ય માતૃશ્રી ભગવતી શ્રીજાણે ભુલી જવાં ન જોઈએ કેમકે અજાણ ભક્તીના પ્રભાવથી આજે આપણા ભાઈઓને મુખી અને વીધારંત થયેલા જોઈ સફારે છીએ અને તે ભક્તીના પ્રનાયે જ આજે કાંઈ અદ્વય રહેલી શક્તિ જોઈએ, છીએ.

હવે આપણે પ્રજાપતિ-પ્રકાશ જાગત વીચારવું જોઈએ કે જેના એક વરસના તેજોમય કીરણોના પ્રનાયે-નેતા હુંક મૂલના જ પ્રભાવમાં-આપણે સર્વને બેળા થઈ અન્યોન્ય દર્શનનો લાભ લઈ જુદા જુદા આપણા વીચારો ક્રાંતિની મંબગારી સદયા છીએ, તો તે 'પ્રકાશ' પેપર ભવિષ્યમાં પણ ઉચ્ચ મનીમાન કરશે તે શકની તેમાં છે એમ આપણે માની શકશું.

જેલે મારી પરમ કૃપાળુ જગન્નિવંતા પરમેશ્વરને તેમજ મહામાયા શ્રીદેવીને પ્રાર્થના કંઈ છું કે મારી જ્ઞાની મહામણીને સુધીચારો અર્પી સુધીતીવાન બનાવી મૌરવવંત ભાગ્યશાળી બનાવે. અસ્તુ.

પ્રકાશ નો વાર્ષિક વૃત્તાન્ત તથા હીસાબ-પ્રકાશ ના ગવા પ્રથમ વર્ષનો વાર્ષિક-વૃત્તાન્ત તથા આવક-વલકનો હીસાબ સ્થળ સંકેતને લીધે આ અંકમાં આપી શકાયો નથી. આવના અંકમાં તે અવસ્ય પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે. વ્યવસ્થાપિતો.

જ્ઞાતિ સંભાષણ

મુંબઈ:—દુર્ગદેવીરોડ પર આવેલ મ્યુ. ગુજરાતી શાળામાં અભ્યાસ કરતા આપણી જ્ઞાતિના ફેટલાક છોકરા તથા છોકરીઓને પાંચ પુસ્તકો વીગેરે અત્રેની શ્રી. સોરઠિયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિસેવા સમાજ (મુંબઈ) તરફથી ગયા વર્ષના જોમ આ. વર્ષે પણ બેટ આપવામાં આપ્યા હતા.

*** શિક્ષણ પ્રચારના આ કાર્ય જાહેર સમાજના કાર્યકર્તાઓને અમારા અભિનંદન. કીટાલે (આફ્રિકા):—અત્રેના એક જ્ઞાતિજંધુ મીસ્ત્રી માવજીભાઈ વીશરામ ગોહીલની અઠાર વર્ષની પુત્રી બહેન પાનીબેનનું દશ કલાકની બીમારીમાં ગઈ તા. ૧૬-૬-૩૬ ના દિને અચાનક અવસાન થયું.

*** પોતાની યુવાન પુત્રીના આવા અચાનક અવસાનથી તેના માતાપીતાને થયેલ આઘાત પ્રત્યે અમારી દીલસોજી દર્શાવીએ છીએ. પરમકૃપાળુ પરમાત્મા મરનારના આત્માને ચિર: શાન્તિ અર્પો એમ ધૃત્વીએ છીએ. વિશેષમાં એમની બહાસી પુત્રીના અવસાન નિમિત્તે શ્રી માવજીભાઈએ 'પ્રકાશ'ના સદાયક ફંડમાં દશ શીશીંગ બેટ આપીને જે દાંખણે બેસાડ્યો છે એ ખરેખર પ્રશંસાને પાત્ર છે.

લાઈ (સરદાર ગઢ):—અહીંના એક બંધુ શ્રી જીભાભાઈ કેશવ ટાંકનો અઠાર વર્ષનો યુવાન પુત્ર ગઈ તા. ૧૩-૭-૩૬ ના રોજ પાણીમાં ડુબી જઈ મરણ પામ્યો છે.

*** આ અકાળ મૃત્યુથી મરનારના માતાપીતા પ્રત્યે દીલસોજી બતાવીએ છીએ. ઇશ્વર મરનારના આત્માને ચિર: શાન્તિ અર્પો.

જુનાગઢ:—જુનાગઢના બારે મહાવંશ આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનોની એક પરિપક્વ કાકીવાવાડના સોરઠિયા બંધુઓનું એક મોટું સંમેલન ભરવા માટે ચર્ચા કરી નક્કી કરવા માટે અત્રેની જ્ઞાતિના આગેવાનો તરફથી ગઈ તા. ૨૦-૭-૩૬ ના દિને બેઠકવચમાં આવી હતી.

*** જુનાગઢના આગેવાનોએ ફરીથી વિચાર કર્યા બદલ અમારા અભિનંદન.

ખાતળા (ચેરવાડ):—અહીંના એક જ્ઞાતિભાઈને પોતાના ગામના અમલદાર વર્ગની વેડ કરવા કનડગન હતી તેથી તેણે જુનાગઢ જઈ હીમ્મત પુરવંક તરજ કરી જેની અસર ચતાં ના. દીવાન સાહેબે આજી રેટેટના બંધા અંગેમાં વેડ નહીં કરાવવા ફરમાન કર્યું છે.

x x x આ રીતે વેડ નીવારણ કમવશ માટે આ બાકીને ધન્યવાદ થયે છે આ ભાઈના વર્તનને અનુસરી બીજા ભાગના ભાઈઓ હીમ્મતભેર વેડ નહીં કરવા બંધનું કરશે તો તેમને પણ જરૂર ફતેહ મળશે એમ અમે માનીએ છીએ.

સંપાદક

સુધારો:—જાણના જૂતની જૂલથી આ અંકના ધણખરા પાનાઓના હેડીંગમાં 'જુનાઈ-ઓગસ્ટ' જણાયું છે તેને બદલે 'ઓગસ્ટ-સપ્ટેમ્બર' થાયવું. સંપાદક.

प्रत्यपति-प्रकाशः—

भार्यासह नवपरिवर्तित सौन्दर्या प्रत्यपति युगम्

श्रीमती लक्ष्मीबाई
लीमन्नी देवणीया

श्रीधर लीमन्नी
लवाबाई देवणीया

આપણું તાત્કાલિક કર્તવ્ય.

આપણા પોપાક પરિવર્તનની આ જાગરૂક અત્યારે અર્થમાં પહેલું સ્થાન લીધું છે. જ્યારે કેમ અમારા સુધારાઓ પોપાક પરિવર્તનમાં જ આવી જતા હોય! અને એક તેથી જ આપણે બીજા કોમની દરેકમાં આવી જતા હોઈએ!

હુંકામાં પોપાકનો ખાસ ઉપયોગ કરીને નાસ્તો દરોડી રાખવા પુરતો જ છે. પણ આજે પોપાકનો ઉપયોગ ફરજમાં તથા વિવિધરૂપે ઓળખાણના સ્વીચાર (Uniform) તરીકે થાય છે, અને તેનો મૂળ અર્થવૃત્ત કોઈને યાદ નથી.

ખરી રીતે પોપાક મરજીઆન હોવો જોઈએ. જેમ જેને ફાંચ તેમ પહેરી શકે. જેમ આપણે પુરો-પાથરી-હેટ અગર ખુરદે માથે કરી રાખીએ તેમ સ્ત્રીઓ પણ દેશ-કાળ અને તેણીની ફરી પ્રમાણે પોપાકમાં પરિવર્તન કરી શકે. જનાં આપણાં કેટલાક લોકોએ તે પરિવર્તન ઉપર ખુબ ભાર મુકે છે. અને તેમાં જ તેઓને આપણી નથી સમજતા સંસ્કારીતા અમારું સુખ દેખાય છે.

જો પોપાક પરિવર્તનથી-આપણે આપણું નારીચત્રન પૂર્ણસંસ્કારીત-પૂર્ણતાની રાએ પહોંચવું હોય તો-જે અમારું સુખ તેમણી જ આવી જતા હોય તો-દુનિયાની સૌથી સંસ્કારી દેશની પ્રજાઓને જ પોપાક આપણે આપણી સ્ત્રીઓને શા માટે ન પહેરાવવા માંડે? જેવો કે “પેરીશટ” “હેટ” “ઓજકટ” વગેરે.

દેશ અને વિચિત્રને અનુસરીને જેણે

પરિવર્તન કર્યું હોય તે અજાણ છે. તેવા લોકોએને વગોવરાવું કે નીંદવવું ન જ હોઈ શકે. પણ કેટલાક લોકોએ દેખાદેખીથી વગર સમજે પે તે પછાત ન રહી વ્યવ ને આગર આ દેશમાં પરિવર્તન કરે છે અને પછી કેવું કારણ કરી મુકે છે તેનો અને અનુભવ છે. તેથી જ તેવા પરિવર્તનકારી લોકોએને હું નમસ્કાર પુછું છું કે તમે તમારી પત્નિની પુરતી સંમતીથી પરિવર્તન કરેલું છે? કે તમને તે પુતળી આઈફ લાગે તે ખાતર, તમારી પોતાની મરજીથી, નંમારા કહેવાતા દફની રૂએ તેણી પાસે પોપાક પરિવર્તન કરવાની ફરજ પાડવામાં આવી છે?

જનાંસુધી આપણે આપણી પત્નિની સંમતિ વગર જે પરિવર્તન કરીએ તે સાચું પરિવર્તન નથી પણ ભરાયાની ભરાઈ જેવું જ કહેવાય. અને તેનો અનુભવ તેવા દરેક લોકોને થતો જ દેશે. અને તેમ કરીને આપણે “તે પોપાકથી ઉંચે જતા નથી. પણ તે સમ્ય પોપાકને નીચે આણીએ છીએ. તેની કીંમત ઘટાડીએ છીએ.”

આમાં હું “છતિદાસ” “આપદાદાને આદરો” “ગરીબાઈ” વગેરે જ્ઞાનાંઓને માનતો નથી. હુંતો એટલું જ માનું છું કે પહેલાં આપણે આપણા પંડને સમ્ય સમાજને અનુકૂળ બનાવવું. પછી આપણાં નારીચત્રને કમે કમે આપણા અનુકૂળ બનાવવું અને જેમ આપણે પોતે કર્યું છે તેમ આપણી નારી જેટલી અનુકૂળ થતી વખતે તેટલી તેણીની સંમતી તેમાં વધતી વધ. જેમ સંસ્કારો પ્રદતી

જાય તેમ પોપાક ફેરવતી જાય. અને એ રીતે પોતાને અને પોપાકને બધાને શોભાવતી જાય. પણ અજ્ઞાન નારીને તેની મરજી વિરુદ્ધ જે કંઈ ફરજ પાડવી તેવો અસુખ્યતા, અને! પશુતામાં જ્યાં જેવું જ છે. સૌથી ઉપયોગનું તો એકે પહેલાં આપણે પ્રશ્નને જ હલુ તો મન, કમ વાચાથી તે બિંદુએ પહોંચવાનું છે. આપણી નારીઓ તો વગર માગે ત્યાં ખેંચાશે. અને પછી જ પરિવર્તન શક્ય થશે.

વળી એવો જેમ સમજે કે વગર સમજે દશ ટકાએ આપ મેળે પરિવર્તન કર્યું છે તેમ થતું જ રહેશે, અત્યારે તો આપણે તે પરિવર્તનનાં બિંદુએ જ્યાં માટે ફટકું આપણું માનસ કેળવવું પડશે તે વિચારવાનું અને તે પ્રમાણે વર્તવાનું છે.

ગત વર્ષના લેખો પ્રત્યે એક દ્રષ્ટિપાત

બાળલક્ષ્મી-બાળલક્ષ્મી ઉપધ્યયી આપું મનુષ્ય ફી બાલ બીજું ને બીજું સુકામ જાય છે તો તેમાંથી કેવા ફળની આશા રાખવી? માળાપો બાળલક્ષ્મી કરારી ખરાં મનુષ્યોની પ્રજાને બહેલે પ્રાણોર, કમલોર, ગમહીયુ છવડાનો જ વધારો કરે છે. બાળલક્ષ્મી કુટુંબમાં ક્ષય રોગ વારસામાં ઉતર છે ને જેણે બંધ પડીતે વંશ જાય છે. પણ પુખ્ત વયે લગ્નથી દેવ જેવી પ્રજા જન્મે છે.

અકરણ પરિપક્વ:-હવે આપણે આમાં ૦૦૦૦૦ મીંડાં ગોતવાને બહેલે આવા ૧ એકલાજ ગોતવા મુનાસજ છે. કાલ પજુ વર્તુળનું મધ્યબિંદુ આપણાજ ભોતરમાં હોતાં આપણાજ હૃદયને મધ્યબિંદુ ફાળીને ત્યાંથી વર્તુળ દોરવાનું

પોપાક પરિવર્તન કરતાં બીજા અનેક વિષયો આપણી પાસે વિચાર માગે છે અને જે આપણી કામને પાપમાત્ર કરે છે. જેવા કે અનેક વ્યસનો, બાળવિવાહો, વરાઓ, બહેમો અને અજ્ઞાનતા તેમાં સગવડનું આપણું નારીરત્ન, તેને લક્ષીને રક્ષણનાં હકધુત થતાં આપણાં બાળકો એક દૃશ્ય ક્રીડનેયથી, પરંતુ જીવાનો, અને તેવું ધણું જ વિચારવા માંડીએ તો તેની આગળ પોપાક પરિવર્તન ખાસ મહત્વનું નથી લાગતું. અને આ ગાધું વિચારી આપણે છોડીએ અને સમજવી બીજા માધ્યમોને તે શહે લઈ શકીએ અને એવું માનસ એકબું વિશાળ માનસ પરિવર્તન આપણે કરી શકીએ તો બીજું શું શક્ય છે?

પોરબંદર : } મનજી સવજી પરમાર

લેખકો. આપણેજ એકઠો બની જાયું. ભણે પ્રથમ નાનું નાનું વર્તુલ દોરાય. હુ કામાં કહેવાનું કે આપણે પોતે એકલાજ એકલાં પ્રથમ અમુક સુધારાને અમલમાં મુકવા માંડી આપણા જ વિચારનો બીજો ત્રીજો ચોથો એમ આરને આરતે વધનાં વધનાં જેટલા જાતિબંધુઓ આપી મળે તેવું વર્તુલ બનાવવું. કાર્ય ચાલુ રાખી વર્તુલનો પરિધિ વિશાળ કરો. આમાં પૈસાનો ભોગ આપવાનો નથી, ફક્ત નિર્ધવન જનરાની જરૂર છે. એ પ્રમાણે પ્રવૃત્તિ દરેક ગામે ભણે નાને પાથે રાત્ર ચાલ તોપણ “લાજની પાણી” ગણાશે એમ થયાં પછી ચોગ દેશને ચોગ્ય કાળ લેધને પરિપક્વ ભણે લેરાય. “વિવાહ પહેલાં આપણી” કેમ આપ ?

“યુધકેને સાચી સલાહ” એ મથાળે એક લેખ મેં “પ્રકાશ” માં લેયો કે “આપણી જ્ઞાતિનાં ધારાધોરણ જે ચાલુ છે તે કેટલાં મજબુત ચીચારથી ગાયેલાં છે (આદી અને વળી અનાદી!) વર્ગોથી ચાલુ છે.” અરે વાદ! કેવા મુંઢર શબ્દોમાં આપણાં ખાપના ખાતરાં જેવા કુવાનાં વખાણુ! લક્ષ્યા વાંચકજનું! એ વખાણુ સાચાં જ હોય તો પછી આ “પ્રજાપતિ-પ્રકાશ” અગર આપણે સૌએ તો કાંઈ કાંઈ કે સુધારા કરવાની તકલીફ લેવાની જરૂર નથી નાં? ગરીબીની દવાની માત્રા માટે ગૈલતો ખપ જ નથી નાં?

“ટીકાખોરોને”:-ત્યારે ત્યારે સંપાદકજી, આપને કુધારાપી અસાધ્ય રોગની દવાનું નિદેપણુ કરતો મુદ્દાસર એક લેખ મળે અને ત્યારે ત્યારે અગર ત્યારજવાદ તે દવાને વેડી નાખવા જેવા ખીજે લેખ પ્રસિદ્ધ કરવા મળે તે બેજે પ્રસિધ્ધ થાય તેમાંથી વાંચકોને સત્ય શોધવું મહા મુશ્કેલ થાય ખાસ કરીને આપણી જ્ઞાતી પૈકીના અભણુ વર્ગને ગુંચવાડો થાય. હા, સંપાદકનો જડબે સલાહ અભિપ્રાય તેજ વખતે હપાય તો રંગ રડી જાય. જે ટીકાખોરો અંદર અંદર મોટેથી ટીકા કરતા હોય છે. તેમાં કાંઈ અંરકાષદંસરપણું હોય તો કેટલો આશરો લઈ નીચ ટીકા માટે દીવાની યા ફાળદારી પગલાંથી સજ્ન કરાવી શકાય છે. ટીકાખોરો ધણે ભાગ અભણુ તે અજ્ઞાતી હોય છે. ખીચારા ‘પ્રકાશ’ દ્વારા ક્યાંથી બોલી શકે? તેવા ટીકાખોરો દવાને પાત્ર છે. સરસ્વ રીત તો એ છે કે હાથીની પુકે ગમે તેમ થાય પણ હાથીએ ધૈર્ય ભરેલી ચાલ ન તજવી

પણ જો ટીકાખોરો પ્રત્યે લક્ષ દેવા જઈએ તો આપણું ધ્યેય સુકાઈ જાય. અને સાચે સાચે “ધોખીએ ધોખી” થઈ જવાય. અને વળી આપણી તત્તવાણ ગણાય તે વળી નોખું. હા, ટીકાખોરોને જ્ઞાનની ખાસો પાઓ. (મહુડાના ચલણી દારનો ખાસો નહીં હો!)

ખરી નિરૂતા:-સપાદકજી, આપે પ્રાસંગિક તોંધમાં જે એડિટર All Prajapati Aikya સંબંધી જે પ્રશ્નમાળા પુછી છે તેનો સ્વિકરત જવાય થોડા સમયે “પ્રકાશ”માં જાપશે તો દુનિયાભરના પ્રજાપતિઓ આભારી થશે. આપની આ નીરૂતા ભરેલી પ્રશ્નમાળા માટે ધન્યવાદ ધરે છે.

“અટારીએથી”:-એ લેખથી વળી સલાહ આપવામાં આવી છે કે, “સંમેલન (ન્યાત મેળો) બેસાવવાનું કાર્ય જ્ઞાતિ પરોક્ષોનું છે.” અરે વાદ, નાત તેડું (કે નાત ધોણું!) એક તરફથી જિયારા પરોક્ષોને ઝાટકવા અને સુધારાની કડવી ઝેર જેવી દવા પરોક્ષોને ગળે ઉતરાવવી (કે જે મૃત્યુ ધંટ ગણાય) અને વળી તેઓ દારા કાર્યની આશા રાખવી. તો શું આપણે તો ભાઈ મૂળા? વાંચક ભાઈ, ચાલ ચાલ ભાવનામય થઈને પુંજ એકડો થાવાનું માન ખાડીને નવાઈ કર. પીર્થવાન તો કાંટાવાળો માર્ગ લીએ. તે લાંબામાં લોટે નહિ. ખીમના મરવાથી આપણે સ્વર્ગે ન જઈ શકીએ. તો સ્વર્ગ માટે આપણેજ મરવું જોઈએ. હવે ક્યારે જાગશું? કહ્યું છે કે: રણુતો ધીરાનું પીરાનું, નહિં ઉતાવળા કાયરનું ધીર ધીર જે હોય તેજ ખુબ,

મંકટ સામે યાયે
પદાડ પેડે રણમાં રહે ઉભો.

લેશ નદિ ગભરાયે.—રણનો
ધીર વીર કે પ્રસંગ શોધે,

સહેવા કપ્પે બારે
જાણી નેમને આદત ગોરે,

ગાંધી શા સે ત્યારે.—રણનો
ડાહ્યો તે દેશાવર પેડે,

જાની બાંધ અથડાયે.
ધીર વીરના પગ સફટમાં,

હદી નદિ લયડાયે.—રણનો
“ચાર હત્યાઓ.” “પ્રતિજ્ઞા પાલન”

એ મથાળે મેં એક લેખ “પ્રકાશ”માં લેખા.
તેમાં તરસાઈ ગામે થયેલા મરવાની વાત

અને ચાર હત્યાની વાત યદ્ય છે. પણ
કન્યાવિકલ્પ (ધોરા પૈસાથી પણ કાંઈ

વહેંચવું તે વિકલ્પ જ કહેવાય) બાળકનો
એક આરોગ્યમાં—પ્રેનબોજન આરોગ્યમાં—દાક

દીવના—માંસ ખાવાં. એવા એવા એકમેને
એક ફરીવારને અને બટાચારો ટાળવા માટે

તરસાઈમાં શું કીધું છે? કેળવણી—મંપ
મનાનન ધર્મનાં નતોનું પાલન, સ્ત્રીસન્માન

એવી એવી અનેક સંસ્કારી બાળને માટે
દાય ધોવામાં શું રચ્યું છે. (જમીને લાય

ધોવા તે દાયધોવાનું) તે બધું “પ્રકાશ”માં
પ્રકાશ કરી કાઢ બાઈ નાની અંગેને આભારી

કરશે? મદ્યનન, પવિત્રતા અને સદાચારથી
હત્યાઓ પુછી થ લીં નામે. પણ બાંધના

કુરાચાર—અધાર્મિકતા—ધર્મથી તે હત્યા મર
જેવું ડાહ્યું કાઢે. બાકી હત્યા કાંઈ જરૂરપદાર્થ

નથી કે માથામાં લાગીને લીમાયું કરે. સુધારા
કેળવણી—સંસ્કૃતિથી હત્યા અંગેની નાંખો!

આત્મસેવા—એકવાર રસો જાપાનીઝ
લગ્નમાં પોર્ટ આર્થરમાં જાણી નેમને મનવાર

સાથે પુછી મરવા અમુક સપ્તામાં જન
દેવાર જાપાનીઝ ઉમેદવારોની જરૂર પડી.

જવાંબમાં થયું અરજીઓ મળે. તેમાં જે
માણસોએ પોતાના જ શરીરના લોહીથી અરજીઓ

લખીને મોકલી હતી તેને પગંદગી મળી.
અભયે જાપાન હત્યું. અને તે શહીદોના નામે

મુવલ્લાદારે હનિદાસમાં લખાયા. પ્રતપતિ યુરફો
તમારા આવે આત્મચાગ કે બોગ તે ત્યાં દહી

પણ ફક્ત જાપદાદાને નકરો રહેને અધોગતી
અને ગરીબીને રહેને લઈ જવો ફૂટીતો ચીંતો.

મુકવા જેવું પણ તમારાથી ન અને!
નૈયા ઉતારો પાર—એ મંત્ર આપ

મહેનને ત્યાં પગર નદિ સિદ્ધ થાય. નૈયા
બીચારી નિર્જીવ. આપજોને લડ્યા જેવાઓને

પડ્યાં પડ્યાં કેમ પાર ઉતારે! શું આપણે શાપ
હીએ કે ઉપારીને નૈયા બીચારી મમાન

અઝીએ આપજો “પાર ઉતારે”? મુખાદારથી
દલેમાં મારવાની આપણે જરૂર છે.

આફ્રિકા:] એક દહા

પરિપક્વતા ફાટાઓ:—આ અંકમાં આપેલા જે ફાટાઓમાંથી જે કામ બંધુને ફાટાઓ
લેવા હશે તે તે નીચે ગણેલા સ્થળેથી નીચેની ક્રમિતે તેમને મળી શકશે:—

ફિમ્લ: મોરો ફોટો ફા. ૨૧—તત્તો ફોટો આના આર (પોરેજ સાથે)
મળવાનું સ્થળ:—અજદાલ રહેમન મરમાઇલ. (ફોટોગ્રાફર) જુનાગઢ (કાડીયાવાડ)

ફોટો દાકર, તથા સ્ટુડી,

[ઉપરના પૃષ્ઠ પંદરી-ચાલુ છે]

૪૨	શ્રી રામજીભાઈ પુન ગાથેર	રણધરાવ	૨૬૬	શ્રી અરજીભાઈ ચેમર	અરજીભાઈ ચેમર	૬૦
૪૩	જીવાભાઈ ઝોમધવજી દેવલીયા	ધૂલ્લા	૨૬૭	" વલજીભાઈ રાજસીં	વલજીભાઈ રાજસીં	૬૦
૪૪	જોડાલાલ બીમજી રાવન	મુંબઈ	૨૬૮	" કરસનભાઈ જીવા ભાંયા	કરસનભાઈ જીવા ભાંયા	૬૦
૪૫	મોડીભાઈ અરજીભાઈ અરજીભાઈ (અ કીલા)	મુંબઈ				
૪૬	વેલજીભાઈ નરુભાઈ	મુંબઈ				
૪૭	નાથાભાઈ રાવજી લાન્ના	"				
૪૮	જનકજી રીલાભાઈ વડેર	મુંબઈ				
૪૯	લીલાધર રેડા ચાવડા	"				
૫૦	લક્ષ્મણભાઈ સુભાઈ ચાવડા	"				
૫૧	નરુભાઈ નરસી પાણીખાણીયા	"				
	વધુ નામો આવતા અંકમાં					

"આથી નીચાનીચાના બધાંજો બીજા વર્ગથી માલક થયા છે.

મથમ વર્ગના વધુ આહતો

૨૫૯ શ્રીયત ધનાભાઈ જીવગીયા

૨૬૦ પટેલ શ્રી જીવભાઈ ધના ફરાહીયા

જુનાગઢ

કાઈ પતો આપશે ?

શ્રીયત ફેરહાભાઈ પ્રેમજી શાજે તેના રહેવાસી કમુરીના હલ ફોરથી અમોને નીચેની હપ્તિત પ્રગટ કરવા વિનંતી કરે છે—

"સારો ભાઈ નાથાલાલ પ્રેમજી તેના અહીંથી અંવત ૧૯૮૧ માં આફ્રિકા મધ્યે ગએલા શરૂઆતના પાંચ વર્ષ તેઓ અમોને કિલિજ સંભાળત મલતા નથી. જો કાંઈ પ્રાણુકાર બધું અમારા જો લાભગો પતો હે. કેલારમા યુ. ફોર (કાડીયાવાડ) એ સીરનામે અમોને લખી જણાવશે તે તેના અમે ધણીજ અંભારી અરથું."

સા ભાં ર રની કા ર

‘ પ્રકાશ ’ નું સહાયક ફેડ

ગયા અંકમાં જણાવી ગયા બાદ મજકર ફેડમાં નીચે જણાવેલી વધુ રકમો અમોને મળી છે જેનો આભાર રસીકાર કરીએ છીએ—

૨૭	આગળનો સરવજી	ફે. ૩૫- ૮-૬
૨૮	શ્રી મવજીભાઈ વિશ્રામ જોડીલ. કીરાસે	" ૬-૧૦-૦
૨૯	નાથાભાઈ રાવજી લાડવા કીમુમ	" ૭-૧૦-૦
૩૦	ધનજીભાઈ પ્રેમજી મજેવડીયા	" ૧-૧૦-૦
૩૧	મોડીભાઈ અરજીભાઈ અરજીભાઈ (પુત્ર જન્મ નીમિત્તે)	" ૪-૧૦-૦
૩૨	વેલજીભાઈ નરુ મધેર	" ૧-૫-૦
૩૩	રામજીભાઈ જીવગ મદી	" ૦-૧૦-૦

કુલ સરવજી: ફે. ૩૭૨-૧૫-૧

વિષય વિચારણી સમિતિના સભ્યોના નામ

નંબર:	નામ:	ગામ:	નંબર:	નામ:	ગામ:
૧	પટેલ શ્રી જીવભાઈ શેતા દેરાણીયા	જીનાઢ	૨૪	પટેલ શ્રી કેદારભાઈ હરજી	આસાગામ
૨	મીસ્ત્રી: શવજીભાઈ જીરામ વડકેજી	"	૨૫	શ્રી જોતાભાઈ કાળાટાંક (મડીયાભાવાળા)	"
૩	શ્રી સુજીવ રામભાઈ જોશી	"	૨૬	માધુભાઈ કાળા જોશી (બાંધણીવાળા)	"
૪	અરેન્જર શ્રીભીમભાઈ કેકડીયા	"	૨૭	રામનભાઈ ચીરા ચરિંગળા (આમળાસાવાળા)	"
૫	હરજી ડીરાભાઈ બરડવા	"	૨૮	વીરજીભાઈ જોશી	સુંદરગ
૬	માસર જીવજીભાઈ કાનજી ચરિંગળા	મોગેગળ	૨૯	વજરામ કાનાભાઈ	કેડોદ
૭	નરુભાઈ રામ	"	૩૦	અંગાભાઈ જોડા વઢે	"
૮	જીભાભાઈ મોહટે	"	૩૧	રજીવજીભાઈ કેવરા મોના	"
૯	પટેલ શ્રી આશુક ગાંધી ઘોડાગા	કેતીઆળા	૩૨	રમેશભાઈ પુંગ દેવળીયા	"
૧૦	શ્રી મીડાભાઈ દેમરી	"	૩૩	રાધાભાઈ મીડા જોશી	"
૧૧	રામજીભાઈ સુદા	"	૩૪	ભગવાનજી સુજીવ પાણીઆણીયા	તાસાળા
૧૨	ગોડાગભાઈ દસા	"	૩૫	કાનાભાઈ ખીમા ડાબી	"
૧૩	ગોડાગભાઈ કાલાભાઈ	માર્ગપર	૩૬	જગમજીભાઈ જોડા	"
૧૪	ભીમજીભાઈ રેગા જનક	"	૩૭	દેવાભાઈ જોશી ચાવડા	માંગીઆ નાડીના
૧૫	માંગજીભાઈ રામ વાટે (ગરમદવાળા)	"	૩૮	વૈભવભાઈ જગમજી લાડરા	"
૧૬	કાળાભાઈ જીરામ ગોલીસ	કીસ	૩૯	જીરામભાઈ કાળા ચરિંગળા	"
૧૭	વેનજીભાઈ જીરામ ગોલીસ	"	૪૦	રામેશભાઈ રેગા	"
૧૮	પટેલ શ્રી કાળાભાઈ પીનાગંગ	વંચગી	૪૧	અંગાભાઈ નરસી ચાવડા	પાટજીવાવ
૧૯	શ્રી દેવરીઆ કાના	"	૪૨	કાનાભાઈ સુદા લાડરા	"
૨૦	પટેલ શ્રી નાથાભાઈ આશુક ચિત્રોડા	જાંટયા	૪૩	સુજીવભાઈ જોશી કેકડીયા (બાંધણી)	કાલાડી
૨૧	પટેલ શ્રી મેળાભાઈ દેવાસુક ચાવડા	"	૪૪	સુદાભાઈ અમલ સીંગડીયા	ચંદ્રદાસજી
૨૨	શ્રી મેવજીભાઈ પીડા ચાવડા	"	૪૫	મેડામજી રામન ચરિંગળા (બી રંગવાળા)	"
૨૩	રામજીભાઈ રેગા	"	૪૬	રામજીભાઈ નાગજી મેગડ	પોરખંદર
૨૪	રામજીભાઈ રેગા	"	૪૭	અરેન્જરભાઈ મીના કેડાગીયા	મેરાવળ

[શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ લાઘાઓનું મુખપત્ર]

પ્રજાપતિ — પ્રકાશ

ઓશિમ્ અસતો મા સદગમય । તમસો મા જ્યોતિર્ગમય ॥

* * * * *

સંપાદક, મુદ્રક તથા પ્રકાશક:-
અલ્લાભાઈ આણંદજી ચાવડા

વ્યવસ્થાપક:-

હીરજી જેરામ વીસાનાડીયા
મેધજી જીહાભાઈ ચાંડેગાથા

* * *

વર્ષ : ૨ જી — અંક : ૪ થી

અક્ટોબર

સને : ૧૯૩૬

* * *

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં : એક રૂપિયા

પરદેશમાં : બે રૂપિયા

અથવા ત્રણ શીલીંગ

*

: કાર્યાલય :

મદદ/૬૫, દુર્ગાદેવી સ્ટ્રીટ,

મુંબઈ. નં. ૪.

જીવનનું સાફલ્ય

અથા જન્મના સુદૃઢથી, શુભ દેહ માનવનો મળ્યો;
વરયા ગુમાવી જીંદગી તે, દેહ સાફલ્ય નવ ક્યો;
શું દેહ ધરવાનું પ્રયોજન, તે વિચારો બંધુઓ;
કાણે બનાવ્યો દેહને, પ્રકૃતિ તણા છે શુશ્રુષો;
હું ક્યાંથી આવ્યો, ક્યાંકારણે, સ્વરૂપ શું મારું અરે;
હું ક્યાં જન્મ્યો હવે પછીથી, શું કરશે મારું અરે;
ખરું સંજ્ઞી કાણ છે ને, જ્ઞાને મેં માની લીધા;
જો સર્વનો વિચાર કરીને, રાખું કે એ પરહરું;
મોહાંધ માયામાં ફર્યા તે, પ્રપંચમાં પડ્યા અરે;
માયાની પટને દુર કરો, વિનંતી તાતિને કરે;

પાળેદ :
(ગાંધી)

}

દેવશી રાજભાઈ ગોલા
(ભારતર)

* * * * *

‘પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ’, પત્રનો પ્રથમ વર્ષનો-તા. ૧-૭-૩૫ શ્રી તા. ૩૦-૬-૩૬ સુધીનો
આવક બચકનો વાર્ષિક હિસાબ.

૭

૩૦૬-૦-૦ શ્રી વાર્ષિક સ્વાસ્થ્ય ખાતે જમા :

રૂા. ૨૦૭૭ દેશના પ્રદેશના

” ૧૦૮૭ પરદેશના પ્રદેશના

૩૫૦ ૮-૬ શ્રી સહાયક ફંડ ખાતે જમા :

૨૫૦-૦-૦ શ્રી સંચાલન ફંડ ખાતે જમા :

૮૨-૦-૦ શ્રી રીઝર્વ ખાતે જમા :

રૂા. ૪૭૭ શ્રી હરજી મદદ ગ્રાંટના

સ્વાસ્થ્યના રૂા. આવેલા

” ૩૫૭ બીજા વર્ષના સ્વા-

” જમા પર આવેલા તે

૩-૬-૨ શ્રી વ્યાજ ખાતે જમા :

” ૫૧ સેન્ડેલ જોડના સેવીંગ ખાતાના

” વીજના આવ્યા તેના

સરવાળા : રૂા. ૮૬૪-૧૪-૬

મુજાફ : તા. ૧૫ મી ઓગસ્ટ

સને ૧૯૩૬

૪૧૩-૧-૦ શ્રી ગર્વ ખાતે ઉધાર

૨૪૪-૧૨-૦ શ્રી કમલો ખર્ચ ખાતે

૧૩૪-૧૧-૦ શ્રી પોસ્ટલ ખર્ચ ખાતે

૨૫-૧૨-૦ શ્રી પરચુરલ ખર્ચ ખાતે

૭-૧૪-૦ શ્રી રેશનરી ખર્ચ ખાતે

૪૧૩-૧-૦

૫૮૧-૧૬-૬ શ્રી પુરાંત અલ્પસ બાકી છે :

૫૪૯-૪-૬ ૫૧ સેન્ડેલ જોડના સેવીંગ

ખાતાના

૩૨-૯-૦ શ્રી રેશન બાકી

સરવાળા : રૂા. ૮૬૪-૧૪-૬

હીરજી જ્ઞાનમ વીસાવાડીયા

મેમ્બર બ્રહ્મભાઈ ચાંડેગળા

અવસ્થાપક.

‘પ્રકાશ’નો પ્રથમ વાર્ષિક વૃત્તાન્ત

[સને : ૧૯૩૫-૩૬]

દેશ પરદેશના સર્વે જ્ઞાતિજંતુઓ પ્રત્યે,

સ્વનિય નિવેદન કે આપણી સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિના આ પ્રથમ પત્ર ‘પ્રકાશ’ પોતાના જન્મથી અત્યાર સુધીમાં બળવેલ ચત્કિચિત જ્ઞાતિ સેવાનો ઉવાસ આપ સૌ જંતુઓની જાણ માટે અત્રે પ્રગટ કરતાં અમોને અત્યંત આનંદ થાય છે.

‘પ્રકાશ’ની પૂર્વ હકીકત

આજથી લગભગ સવા ત્રણેક વર્ષની વાત ઉપર મુંબઈના કેટલાક યુવકો તરફથી જ્ઞાતિ સેવાના શુભ આશયથી એક સંસ્થા સ્થાપવામાં આવી, અને તે દ્વારા જ્ઞાતિ સેવાની જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓ ચાલુ થઈ. આ સમયે જ્ઞાતિજાતિઓમાં કેળવણીના પ્રચાર અર્થે એક ‘પત્ર’ મજબૂર સંસ્થા દ્વારા પ્રગટ કરવાનું જરૂરું જણાતાં એ દિશામાં અમારા પ્રત્નો અમોએ ચાલુ કર્યાં; પણ એટલામાં અહિંની જ્ઞાતિમાં અમુક મતભેદને લીધે એક હુઝાર અનીચ્છનીય બનાવ બનવા પામ્યો જેને લીધે અહિંના જ્ઞાતિજંતુઓમાં તિન મતભેદ જાગૃત થઈ જે પક્ષ જેવું થઈ ગયું. તેને પરિણામે જ્ઞાતિ સેવાની દ્રષ્ટિથી નિર્માણેલ ઉપરોક્ત સંસ્થામાં શિથિલતા આવી અને એક ‘પત્ર’ કાઢવાના અમારા મનોરથ આવી રીતે મનમાં જ રહી ગયા.

ત્યારબાદ લગભગ એક વર્ષના ગાળા પછી પૌરબંદરના અમારા એક સ્નેહી જંતુના પરિચય પત્ર સાથે કાઠીયાવાડના આપણા એક ઉત્સાહી તેમજ સેવાલાયક જ્ઞાતિજંતુ કે જેઓ નોકરીને અડે કેટલાક માસથી મુંબઈ આવી વસ્યા હતા તેમનો અમોને અચાનક ભેટો થાય છે. અમારી ઉપરોક્ત સંસ્થાની વાત જાણતાં તેઓ પશ્ચ એના સભાસદ તરીકે હાજલ થાય છે. અને શિથિલ બનેલાં એ સંસ્થામાં પ્રાણવાયુ ફૂકવાના નિષ્ક્રાંત સ્વાસ્થ્ય અમારી સાથે સાથે એ જંતુ પણ સેવતા થઈ જાય છે. જ્ઞાતિ સેવાની એમની આ ધગશ જોઈ જ્ઞાતિમાં કેળવણીનો પ્રચાર કરવા માટે એક ‘પત્ર’ કાઢવાનો અમારો જુનો વિચાર ફરીથી જાગૃત થયો. કાઠીયાવાડના

આ સુદ્ધ બંધુ અમારા આ વિચારને મળતા થયા. અને તે કાર્યમાં પોતાની શક્ય તેટલી સેવા આપવા સંપૂર્ણ તૈયારી બતાવી. એક યોજના નક્કી થઈ અને પરિણામે અહિંના બે બંધુઓની આર્થિક મદદથી આપણી એ રડીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિના પ્રથમ પત્ર એવા આ 'પ્રજાપતિ-પ્રકાશ' માસિકનો જન્મ થયો. દીર્ઘાંશી એવા કોઈ પણ સુદ્ધ વાંચક બંધુ માટે ઉપરોક્ત ત્રણ બંધુઓના નામ કળી શકવા અશક્ય ન હોવાથી એમના નામો અને પ્રગટ કરવા અમે યોગ્ય ધારતા નથી.

‘પ્રકાશ’ની શુભ શરૂઆત

સને ૧૯૩૫ ના જુલાઈ માસની બીજી તારીખે ‘પ્રકાશ’નો પ્રથમ અંક બહાર પડ્યો, જેની પાંચસો નકલો છપાવવામાં આવી. દેશપરદેશના આપણા જ્ઞાતિ બંધુઓ પર અમારે ખર્ચ અંક મોકલતાં સર્વે નક્કી પડી પડી, ત્યારે જ આપણી જ્ઞાતિની વિશાળતાનો અમાને કંઈક ખ્યાલ આવ્યો. આ કારણથી બીજે જ અંકથી સાતસો અને સાતમા અંકથી આઠસો નકલો છપાવવામાં આવી. ગરીબ કે તવંગર દરેક જ્ઞાતિબંધુના ખીસ્સાને પોસાય અને છુટથી બ્રાહ્મક થઈ શકે તે માટે ‘પ્રકાશ’નું વાર્ષિક લવાજમ ઘણું ઓછું (દેશમાં રૂ. ૧ અને પરદેશમાં રૂ. ૨. અથવા શી. ૭) રાખવામાં આવ્યું. પત્રનો જેમ જેમ ફલાવો થતો ગયો તેમ તેમ ‘દેશપરદેશના જ્ઞાતિ બંધુઓ’ તેના બ્રાહ્મકો થતા ગયા; એટલું જ નહીં પણ કાઠીયાવાડના ગામડાંઓમાં ‘પ્રકાશ’નો પુરતો ફલાવો થાય એવા શુભાશયથી નાયરોળીના એક ઉત્સાહી બંધુ શ્રીયુત કુરજલાઈ રામજી મળેવડીયાએ રૂ. ૫૦ પચાસ અમાને મોકલી આપ્યા અને તેમાંથી ગામડાંઓના પચાસ લાઈઓને બ્રાહ્મક બનાવવા વિનંતી કરી. એ બંધુની જ્ઞાતિ પ્રત્યેની આવી લાગણીની અમે કદર કરીએ છીએ.

‘પ્રકાશ’ માટેનું સહાયક ફંડ

‘પ્રકાશ’નું કાર્ય સરળતાથી ચાલી શકે એવા ઇરાદાથી તેના શુભેચ્છક એવા આફ્રિકાના અમારા મિત્રોએ ‘પ્રકાશ’ને માટે એક સહાયક ફંડ નાયરોળીથી ચાલુ કર્યું અને તેની જાહેરાત ‘પ્રકાશ’માં આપવા અમાને લજામણ કરી. આ ફંડની જેમ જેમ જાણ થતી ગઈ તેમ તેમ ‘પ્રકાશ’ પ્રત્યે લાગણી ધરાવનાર એવા દેશપરદેશના બંધુઓ પોતાનો યથાશક્તિ ફાળો એમાં મોકલતા રહ્યા. વર્ષની આખરમાં કુલ રૂ. ૩૫૦-૮-૬ ની રકમ આ ફંડમાં ‘પ્રકાશ’ને માટે એકઠી થઈ અને તેનું કાર્ય આમ સરળ થયું, આ ફંડનો નામવાર તથા રકમવાર વિવરણ ‘પ્રકાશ’ના અંકોમાં થઈ ગયેલ હોવાથી તેનું લીસ્ટ કરીથી આપવાની જરૂર અમે બેતા નથી. પોતાનો યથાશક્તિ ફાળો ભરી દેશપરદેશના જે જે બંધુઓએ ‘પ્રકાશ’ પ્રત્યે

પોતાનો પ્રેમ દર્શાવ્યો છે એ માટે એ સર્વ બંધુઓનો અમે આભાર માનીએ છીએ.

આપણી જ્ઞાતિનું ભાવિ સંમેલન

કાઠીયાવાડના આપણી જ્ઞાતિના સર્વે બંધુઓ એક સ્થળે એકત્ર મળી જ્ઞાતિ ઉન્નતિના ઉપાયો ચોજી શકે એવા આગયથી જ્ઞાતિનું એક સંમેલન કાઠીયાવાડ ખાતે ભરાવવાની આશા 'પ્રકાશ' સેવી રહ્યું છે. આથી આ કાર્ય સરળ અને સફળ બનાવવા માટે કાઠીયાવાડના લુહા લુહા ભાગના જ્ઞાતિના આગેવાનોની એક પ્રાથમિક પરિષદ દોઢ મધ્ય સ્થળે બોલાવવા અમેએ પ્રયત્ન કર્યો. કાઠીયાવાડમાં જુનાગઢની જ્ઞાતિ મુખ્ય ગણાતી હોવાથી તેમજ એ સ્થળ ભૌગોલીક રીતે સગવડભર્યું જણાયાથી પ્રથમ આ આગતનો પત્રચલદાર ત્યાંની જ્ઞાતિ સાથે અમેએ કર્યો છ મહિનાના અમારા સતત પ્રયત્નના અંતે એ પરિષદ ત્યાંના જ્ઞાતિભાઈઓના પૂર્ણ ટેકાના અભાવે અમેને અશક્ય લાગી. અમારા આ પ્રયત્નોની સવિસ્તર હકીકત જણાવવા માટે દેશપરદેશના ઘણાખરા બંધુઓ ઉત્સુક બન્યા અને ભાઈઓની એ ઉત્કંઠા શમાવવા ખાતર અમારું નિવેદન એક પુસ્તિકા રૂપે ગયા વર્ષની આખરમાં અમેએ પ્રગટ કર્યું.

જુનાગઢની પ્રાથમિક પરિષદ

અમારા આ નિવેદનથી જુનાગઢના આગેવાન બંધુઓ પરિષદના આ પ્રશ્ન ઉપર ફરી વિચાર ચલાવે છે અને આખરે જુનાગઢના ખાર મહાસેનાના આગેવાનોની સમરત કાઠીયાવાડની જ્ઞાતિના આગેવાનોના નહિ-પ્રાથમિક પરિષદ પોતાને આંગણે બોલાવે છે; અર્થાત્ કે જે વસ્તુ 'પ્રકાશ' પોતાની જવાબદારીથી કરવા માગતું હતું, તે વસ્તુ નાના રૂપમાં પણ જુનાગઢ પોતાની જવાબદારી ઉપર આખરે કરી બતાવી. આ પરિષદમાં જે કાંઈ થયું તેની સવિસ્તર હકીકત 'પ્રકાશ' ના છેલ્લા 'પરિષદ અંક' માં આપી હોવાથી તેને પુનરુલ્લેખ અત્રે કરવાની જરૂર અમે જોતા નથી.

'જ્ઞાતિ સંમેલન' ફંડ

જ્ઞાતિ સંમેલન ભરવા વિષેના અમારા પ્રયત્નોની વ્તણ આફ્રિકાના બે બંધુઓ [૧] શ્રીયુત કુરુજીભાઈ રામજી મજેવડીયા (નાયરોબી) તથા [૨] શ્રીયુત હરજીભાઈ જાડવ ગાધેર (માડગાસ્કર)ને ધત્તાજ પોતાની રાજપુત્રીથી એક ઉરોજન તરીકે તેઓ 'જ્ઞાતિ સંમેલન' ફંડમાં અનુક્રમે રૂ. ૧૫૦૭ દોહસે અને રૂ. ૧૦૦ એકસે આપવા માટે અમેને લખી જણાવે છે. અને જરૂર પડતાં પોતે નાંધાવેલી એ રકમ પણ વિના સંકેતે તુરત અમારા ઉપર મોકલાવી આપે છે. બંને બંધુઓએ અમારા પ્રત્યે બતાવેલ વિશ્વાસની તેમજ જ્ઞાતિસેવા માટે બતાવેલ ઉત્સાહની

અમે કદર કરીએ છીએ. જેની આભાર સાથે નોંધ લેતાં અમેને અત્યંત આનંદ થાય છે.

જુનાગઢના પટેલશ્રી તરફથી હમણાંજ અમેને જણાવવામાં આવે છે કે પરિષદમાં નક્કી થયા મુજબ જુનાગઢના બાર મહાલોના આગેવાનો તરફથી 'સંમેલન ફંડ' ઉઘરાવવાની શરૂઆત થઈ ચુકી છે અને આ બાબતની રીતસર 'પ્રકાશ' માં જાહેરાત કરી દેશાવરદેશના જ્ઞાતિભાઈઓ પાસેથી એ ફંડ ઉઘરાવવાની અમેને ભલામણરૂપે સૂચના કરે છે. તે પોતાની જ્ઞાતિ પ્રત્યે લાગણી ધરાવનાર એવા દેશ-પરદેશના પ્રત્યેક બંધુને આ ફંડમાં પોતાનો યથાશક્તિ ફાળો અમારા ઉપર કાર્યાલયના નિરતાએ મોકલાવી આપવા આથી આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરીએ છીએ. પોતાનો ફાળો અમારા ઉપર મોકલાવનાર પ્રત્યેક બંધુને અમારા તરફથી છાપેલી નંબરવાળી રસીદ મળશે અને તેની જાહેરાત 'પ્રકાશ'ના અંકોમાં પણ કરવામાં આવશે.

‘શ્રી ણાઇ’ની જગ્યા બાબત

આપણી પ્રજ્ઞપતિ કામમાં થઈ ગએલ શ્રીમતિ લલિતમતિ ‘શ્રી ણાઇ’ની આપણી જ્ઞાતિની જગ્યા તલાળા (ગીરમાં) દુરિષ્ટમયિ નદીને કાંઠે આવેલી છે. કાઠીયાવાડમાં આપણી જ્ઞાતિમાં યતા પ્રત્યેક લગ્ન તથા વિવાહ વખતે એ જગ્યાનો લાગો વસુલ કરવામાં આવતો હોવા છતાં પણ એ રકમ યોગ્ય સ્થળે ન જતાં દીવસે દીવસે એ જગ્યાની ખરાબી થતી હતી. આ બાબતની જાણ થતાંજ ‘પ્રકાશ’ એ પ્રશ્ન હાથ ધર્યો હતો. જુનાગઢ પરિષદ વખતે સર્વે આગેવાનોને એ બાબત અમેએ સમજાવ્યા હતા. આથી સર્વે આગેવાનોએ તેમની પાસે અત્યાર સુધી જમા થયેલી તેમજ હવે પછી જમા થનારી શ્રી ણાઇના લાગાના ફંડની સર્વ રકમ જુનાગઢના પટેલ શ્રી ઉપર મોકલાવી આપવાનું કબજું હતું. અમેને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે આ મુજબ કોઈ કોઈ મહાલોના આગેવાનોએ પોતાની પાસેની રકમો પટેલશ્રી ઉપર મોકલાવી આપવાની શરૂઆત પણ કરી દીધી છે. મજકુર જગ્યાના જીર્ણોદ્ધાર માટે તેમજ ફંડ માટેની એક યોજના અમે તૈયાર કરી રહ્યા છીએ અને એ સંબંધી જુનાગઢના પટેલશ્રી સાથે પત્રવ્યવહાર ચલાવી તુરતમાંજ એ યોજના ‘પ્રકાશ’ દ્વારા જ્ઞાતિ પાંડવોની અમે આશા રાખીએ છીએ.

‘પ્રકાશ’નો પ્રથમ વાર્ષિક હિસાબ

ઃ વ્યવસ્થાપકોએ તૈયાર કરેલો ‘પ્રકાશ’નો ગયા પ્રથમ વર્ષનો આવકઠવકનો વાર્ષિક હિસાબ આપ સૌ બંધુઓના જાણ માટે આ અંકમાં અન્યત્ર પ્રગટ કરવામાં

આવ્યો છે. એ ઉપરથી આપ જોઈ શકશો કે વરસ દરમિયાન 'પ્રકાશ'ના હસ્તકની કુલ આવક રૂા. ૯૯૪-૧૪ ૬ ની થઈ હતી, તેમાંથી રૂા. ૪૨૩-૧-૦ નું ખર્ચ થયું હતું જ્યારે વર્ષ આખરે રૂા. ૫૮૧-૨૩-૬ બાકી રહ્યા હતા.

‘પ્રકાશ’ના આહુકો.

ગયા વર્ષની આખરમાં ‘પ્રકાશ’ના દેશબાતેના ૨૦૭ આહુકો તેમજ પરદેશ આફ્રિકાના ૫૧ આહુકો મળી કુલ ૨૫૮ આહુકો નોંધાયા હતા. આ પછીથી ચાલુ વર્ષમાં ગયા પ્રથમ વર્ષ માટેના બીજા પાંચ આહુકો દેશ બાતેના વધુ નોંધાયા છે. લવાજમની કુલ આવક રૂા. ૩૦૬-૦-૦ ની થઈ હતી, જ્યારે ખર્ચ રૂા. ૪૧૩-૧-૦ નું થયું હતું. આ ઉપરથી જોઈ શકશો કે ‘પ્રકાશ’ને તેની આવક કરતાં રૂા. ૧૦૭-૧-૦ નો વધુ ખર્ચ થયો હતો; અર્થાત્ કે ‘પ્રકાશ’ને સહાયક ફંડની મદદ ન મળી હોત તો તેનું કાર્ય પ્રથમ વર્ષમાં સરળતાથી ન ચાલતાં કંઈક અંશે મુશ્કેલીભર્યું જાન્યું હોત એ દેખીતું જ છે.

આ બીજા વર્ષથી પત્રના રૂપ રંગમાં ફેરફાર કરેલો હોઈ તેમજ પાના પણ વધારેલા હોવાથી ગયા વર્ષ કરતાં છપામણી વી. નો ખર્ચ લગભગ બમણો આ વર્ષમાં થાય એ સંભવિત છે. તેમજ ‘પ્રકાશ’ દીવસે દીવસે જેમ જેમ પોતાની પ્રગતિ સાધતું જશે તેમ તેમ તેનો ખર્ચ પણ વધતો જાય એ સ્વભાવીક છે. અમે તો ઇચ્છીએ છીએ કે ‘પ્રકાશ’ કેવળ પોતાના લવાજમની આવક ઉપરજ નિર્ભર રહે અને તેને સહાયક ફંડની મદદજ ન લેવી પડે. એટલે કે તેને મળતી સહાયક ફંડની રકમ એ પોતાની મુકી તરીકે સાચવી રાખે કે જેથી ભવિષ્યના કોઈ અસાધારણ સંજોગોમાંજ તેનો ઉપયોગ કરી શકાય. પણ આ વસ્તુનો મુખ્ય આધાર આહુકોની સંખ્યા પુરતા પ્રમાણમાં વધવા ઉપરજ રહે છે; એ પ્રત્યેક જ્ઞાતિબંધુ ખાસ લક્ષમાં રાખે એ વિનંતી.

‘પ્રકાશ’નો ફેલાવો

અત્યારે ‘પ્રકાશ’ની ૮૫૦ નકલો દર માસે છપાય છે તેમાંથી આહુકોને ૩૦૦ નકલો અને ૧૦૦ સોએક નકલો છાપાંઓ વી. ઉપર બદલામાં મોકલાય છે, જ્યારે ૪૦૦ નકલો પ્રચારાર્થે દેશપરદેશના આપણા જ્ઞાતિબંધુઓ ઉપર હુલ્લપણ ‘પ્રકાશ’ ને ખર્ચે ફ્રી મોકલાય છે. ઇચ્છીએ છીએ કે દેશપરદેશના આ ચારસો બંધુઓ પોતાનું વાર્ષિક લવાજમ વેળાસર લરીને ‘પ્રકાશ’ના આહુકો થઈ જાય અને આપણી સોરઠીયા જ્ઞાતિના આ પ્રથમ માનિક પત્રને પગલર બનાવે.

‘પ્રકાશ’ ના નાણાંની વ્યવસ્થા

આ બાબતમાં અમો અગાઉ આપને જણાવી ગયા છીએ તેમજ અત્રે ફરીથી જણાવવાની અમારી ખાસ ફરજ સમજીએ છીએ કે ‘પ્રકાશ’ નો પ્રત્યેક કાર્યકર્તા બંધુ કેવળ જ્ઞાતિ સેવાની વિશુદ્ધ ભાવનાથી પ્રેરાઈનેજ ‘પ્રકાશ’ ના કાર્યને આગળ ધપાવવા માટે. પોતાની શક્ય તેટલી સેવા અર્પણ કરે છે. ‘પ્રકાશ’ ને મળેલાં નાણાં તેના કોઈપણ કાર્યકર્તા પાસે ન રાખતાં બેંકમાંજ રોકવામાં આવે છે ‘પ્રકાશ’ ના સંપાદક તથા બે વ્યવસ્થાપકો મળીને ત્રણ જણના નામથી અહિંની સેન્ટ્રલ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા લીમીટેડમાં સેવીંગ ખાતુ ખોલવામાં આવ્યું છે, જેમાં આવેલ નાણાં જમા થાય છે અને જરૂર પડે તેમાંથી કોઈપણ બે જણની સહીથી નાણાંની લેવડદેવડ થઈ શકે છે. ‘પ્રકાશ’ ને મળેલી કોઈપણ રકમ બદલ અમારા તરફથી તેની છાપેલી નંબરવાળી રસીદ આપવામાં આવે છે અને તેની પછીંય ‘પ્રકાશ’ ના અંકમાં પણ બહેર રીતે સ્વીકારવામાં આવે છે.

‘પ્રકાશ’ નું ધ્યેય

દેશપરદેશના અમારા કેટલાક બંધુઓ અમોને હજીપણ ખુશી રહ્યા છે કે ‘પ્રકાશ’ એ શું છે? સંસ્થા છે. કે બીજું કંઈ? જો સંસ્થા હોય તો તેના ધારાધોરણો શું છે? જવાબમાં અમો જણાવવાની રજા લઈએ છીએ કે ‘પ્રકાશ’ હાલમાં તો જ્ઞાતિનું એકસેવક છે અને તેનું મૂળ ધ્યેય છે જ્ઞાતિભાઈઓમાં રહેલ અજ્ઞાનતારૂપી આવરણને ભેદી તેમના અંતઃકરણ ઉપર ‘પ્રકાશ’ પાડવાનું.

સૌજ્ઞાતિભાઈઓ જો ઇચ્છે તો ‘પ્રકાશ’ એક સંસ્થા જરૂર બની શકે. અને અમો પણ એજ સ્વપ્ન સેવી રહ્યા છીએ. અગાઉ એ સ્વપ્ન ઇશ્વર સાચું પાડશે ખરે?

‘પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ’ કાર્યાલય:
મુંબઈ : તા. ૧ લી અક્ટોબર, ૧૯૩૬

લી. સેવકો,
‘પ્રકાશ’ ના કાર્યકર્તાઓ

તાકીદની વિનંતિ

દેશપરદેશના જે જે બંધુઓ ઉપર ‘પ્રકાશ’ દર માસે મોકલાતું હોવા છતાં જે ભાઈઓ તેના બ્રાહ્મક થયા નથી તેમને ચાલુ વરસનું પોતાનું લવાજમ ભરી બ્રાહ્મક થવા આયો વિનંતિ કરીએ છીએ. તેમનું લવાજમ ન મળ્યેથી ‘પ્રકાશ’ ના અંકો તેમને મોકલવા હવેથી બંધ કરવામાં આવશે. વ્યવસ્થાપકો.

‘ પ્રચાર-પ્રવાસ ’ નો અહેવાલ

[પ્રવાસનો પ્રથમ દીવસ]

તા. ૧-૮-૩૬ : બપોરના ૨-૧૦ ની
ટ્રેઇનમાં જુનાગઢથી રવાના થઇ ૩-૨૦
કલાકે કેશોદ ઉતર્યા. ત્યાંથી માંગરોલ જતા
માટે મોટર ટેક્સી નક્કી કરી કેશોદના
ભાઈઓના આગ્રહથી કેશોદ ગામમાં ગયા.
કેશોદ

ત્યાં શ્રી પ્રેમજી પુન્યાભાઈ દેવળીઆના મુકે
‘ પ્રકાશ ’ ના નમ કાર્યકર્તાઓના મંડળનું
ધણું જ આજે રવિરાત કરવામાં આવ્યું હતું.
તેમના ઘેર ગયા. બાદ સર્વ ભાઈઓને
વળ્યુ ચનાં શ્રી આંખાભાઈ વડે તથા દર
બાર બીજા સાતિભાઈઓએ અમેને મળવા
આપ્યા હતા. અહીંના વૃદ્ધ પટેલ દુહાભાઈ
વડેને મળવા અમે તેમની પાસે જવાની
તૈયારીમાં હતા એટલામાં તેઓશ્રીને ત્યાં
લાવવામાં આવ્યા હતા. તેઓને પ્રણામ કરી
જુનાગઢની સર્વ હકીકત તેઓને કહેવામાં
આવી હતી જે સાંભળીને પોતેથી તેમજ
બીજા ભાઈઓ ધણા ખુશી થયા હતા.
અમેને આજે કેશોદમાં રાત્રી ગાળવા
ધણેજ આમક કર્યો હતો, પરંતુ અમારા
હાથમાં ટાઇમ ધણેજ દુકો હતો. વળી
અમારા આવવાના ખચર પણ માંગરોળ
અપાઈ ચુક્યા હતા. છતાં કેશોદના ભાઈઓના
આગ્રહનો અનાદર નહી કરતાં એ મુજબ
ગોડવલુ થઇ હતી કે બીજે દહારે સવારના
૧૨ કલાકે અમારે માંગરોળથી કેશોદ આવી
જવું જે વખતે અહીં જમીને અહીંથી
ઉપડતી ૧૨-૩૦ની ટ્રેઇનમાં અમારે રવાના
થવું એ મુજબ નક્કી કરી ત્યાંથી અમે

સાંજના ૫-૩૦ કલાકે માંગરોળ આવી પહોંચ્યા.
માંગરોળ

ત્યાં શ્રી મેઘજીભાઈ ઓઝગળાને ત્યાં
ઉતારો કરી ગામમાં ફરવા નીકળ્યા. ત્યાંથી
બંદર વીગેરે ઉપર ફરી ૭-૧૫ કલાકે
ગામરમાં આવ્યા જ્યાં એક વેપારીની
ઓશીસમાં ડોક્ટરશ્રી અર્જુનલાલ ગાંગા-
ભાઈ જોડાનીયાને અમારા આવવાના ખચર
મળવાથી તેઓ અમારી રાહ ભેટા બેસા હતા.

ડોક્ટર શ્રી આપણી જ કામના વરીયા
મનપતિ હોઇ ત્યાંની રોડ ઇન્ડિપતાવમ
આસિસ્ટન્ટ ચીફ મેડીકલ ઓશીસરના
હોદ્દા ઉપર છે અને સાતિ બંધુઓ ઉપર
સારી લાગણી ધરવે છે. ત્યાં મુલાકાત લઇ
એમ નક્કી થયું હતું કે આજે રાત્રીના નવ
વાગે અહીંના સાતિભાઈઓની એક સભા બોલા
વવી જે વખતે ડોક્ટર શ્રીને પણ હાજર ગાળવા
ખાસ આગ્રહ કરવામાં આવતાં તેઓ કમુલ થયા.
છુટાં પડી ઉતારે આવ્યા હતા ત્યાં જમવાનું
તૈયાર થતાં જમીને સંભા બોલાવવાની તજવીજ
અહ. રાત્રીના સવાનવના મુમારે સર્વ સાતિભાઈઓ

લાજર થતાં હોળી ચક્રા નામે ઓળખાતા મેદાનમાં સભા ભરવામાં આવી હતી. ડોક્ટરશ્રી પણ આવી લાજર થઇ ગયા હતા. સરસ્વતમાં જુનાગઢ પરિષદ સંબંધી સર્વ અહેવાલ સભા સમક્ષ કહી બતાવવામાં આવ્યો હતો. બાદ જ્ઞાતિ હીનની કટલીક ચર્ચાઓ થયા બાદ ત્યાંના બંને પક્ષો વચ્ચે ચાલતા અણબનાવ માટે એ કુસંપ ટાળી સંવંતે એકત્ર કરવા

[પ્રવાસનો બીજો દિવસ]

તા. ૨-૮-૩૬: સવારના સાત વાગે ડોક્ટર સાહેબ જોડાનીયાના આમંત્રણથી તેઓશ્રીના ઘરે ગયા હતા અને તેઓશ્રીના આમ્રહથી અમો બધાએ દીશીન તથા દુધ વગેરે લીધું હતું. બાદ અહીંના રચાતીક ઝગડાઓનો બનની કાશીશે સત્વરે અંત જાણી રોકાય નેવા પ્રયાસો કરવા ડોક્ટરશ્રીને અમોએ લક્ષમણ કરી તેઓ ખાસે વિદાય માગી હતી. ત્યાંથી એક જ્ઞાતિએથી બંધુ શ્રી છરાભાઈ જેરામ ચાંડેગળાના આમ્રહથી તેઓના ઘરે ગયા હતા. જ્યાં તેઓએ પણ ચહા નારનાનો બદાબરત કર્યો હતો. તેઓશ્રીનું માન સાચવી મારતર જેઠાભાઈ ધાનજી ચાંડેગળા તથા શ્રી બોધાભાઈ આઝા દુરાણીવાને ત્યાં એમ જે રથજે દુધ-કાશી લીધાં હતાં. અહીં ડોક્ટર સાહેબ, મારતર જેઠાભાઈ તથા બીજા કેટલાક ભાઈઓનો આજે માંગરેજ રોકાવા ખુબ આમ્રહ હોવા છતાં રોકાવા જેટલો ટાઇમ ન હતો. આથી સર્વે ભાઈઓ પાસેથી વિદાય લઇ મોટર રેન્ડ પર ગયા હતા. અહીં મોટરને ઉપરવાને હજી વાર હોવાથી શ્રી દેવજીંધ ભુડાભાઈ ચાંડેગળાએ સર્વેને પોતાને

ખૂબ પ્રયત્નો થયા. હતા જેમાં ડોક્ટરશ્રી જોડાનીયાએ પણ બહુજ શ્રમ લીધો હતો પરંતુ પરસ્પરના વિચારો જતણ્યા બાદ એ કુસંપ તારાલીકમાં ટાળી રોકેલા અસકય જણાઓ હતા: બાદ 'પ્રકાશ' સંબંધી વિવેચનો કરી આહક બનવા અપીલ કરતાં કેટલાક નવા આહક નોંધાયા હતાં. ત્યારબાદ રાત્રીના એક વાગે સભા વીસજન થઇ હતી.

ઘરે તેરી જઈ સુંદર રચાગન કમુ" હતું તેમજ કુત્ર દાર પહેરાવ્યા હતા. ત્યાંથી એક મોટર રીઝર્ડ કરી ૧૦-૩૦ કલાકે માંગરેજથી રવાના થઇ ૧૧-૩૦ અમો કેશોદ આવ્યા હતા.

કરી પછા કેશોદ

જ્યાં કેશોદના ભાઈઓ અમારી રાહ જોનાં ઉભા હતા. એટલે તેઓની સાથે શ્રી પ્રેમજી પુન્નભાઈ દેવજીઆનં ત્યાં ગયા. જ્યાં રસોઈ તૈયારજી હોવાથી સર્વે જમવા બેસા હતા. જમી લીધા બાદ અમો રેશને જવા નીકળ્યા જે વખતે અમોને વિદાય થતી વખતે રેશન સુધી વળાવવા કેશોદના સર્વ જાતિભાઈઓ તેમજ યુવાનો આવ્યા હતા. ત્યાં જ્ઞાતિહીનની અનેક ચર્ચાઓ થયા બાદ 'પ્રકાશ'ના કાર્ય-કર્તાઓ તે કેશોદની જ્ઞાતિ તરફથી રેશને કુલના દાર તોરાઓ જોનાયત કરી સાકરના પડાઓ આપવામાં આવ્યા હતા.

શાપુર

કેશોદથી ૧૨-૩૦ વાગે ઉપગતી ત્રેનમાં રવાના થઇ ૧-૧૫ કલાકે શાપુર આવ્યા હતા. ત્યાંથી ટેક્સીમાં ખેસી શાપુર ગામમાં ત્યાંના બે ચાર ભાઈઓને ખાસ મળવા ગયા હતા. ત્યાં શ્રી

ડાયાભાઈ દેવજી આવડાને ત્યાં અરથો દલાક રોકાનાં તેઓએ કાર્યકર્તા મંડળનું સારું સ્વાગત ક્યું હતું. આ વખતે વંથળીવાળા મુનાર આસાભાઈ ભુડા ચૌદાણુ કે જેઓ ભુના-ગદથી રવાના થતી વખત રેનમાં અમારી સાથે બેઠા હતા અને માંગરોળથી પાછા ફરનાં વંથળી આવવા તેમનો ખુબજ આગ્રહ હતો.

વંથળી (સોરઠ)

આજે પંજી તેઓ શાપુર રોડને અમારી રાહજી ભેટા હતા એટલે તેમની સાથે શાપુરથી તેજ મોટરમાં અમે વંથળી (સોરઠ) ગયા હતા. ત્યાં શ્રી આસાભાઈ ચૌદાણુ સર્વ માટે દુધ ગરમ મસાલાવાળું તૈયાર કરાવ્યું હતું તેને હ-સાફ આપ્યો હતો. 'નાદ વંથળીના પટેલ શ્રી કારા પીતાંબર તથા બીજા જ્ઞાનિભાઈઓ આસાભાઈના ઘરે અમેને મળવા આવ્યા હતા. જ્યાં જ્ઞાનિ દિતની કેટલીક ચર્ચાઓ કરી સર્વની વિદાય લઈ અમે રોડને ગયા હતા.

બાંટવા

ત્યાંથી ટ્રેલરમાં રવાના થઈ લગભગ સાડ ચાર વાગતા મુમારે અમે બાંટવા આવી પહોંચ્યા હતા. આ વખતે અમારા સાથે આંબાભાઈ નારણુ ડાંવા કે જેઓ મુંજઈથી સાથે આવ્યા હતા તેઓ 'પ્રકાશ'ના એક મુખ-ચિંતક અને 'પ્રકાશ'ના ખાસ અંગબુત તરીકે કામકાજ કરે છે. તેઓના આગ્રહથી બાંટવાનો પ્રોગ્રામ શખરામાં આપ્યો હતો એટલે બાંટવા રોડને ઉતરી મોટરમાં શ્રી આંબાભાઈ ડાંવાને ત્યાં અમે ગયા હતા અને જરાની સરે તેઓને મુથના કરી હતી કે આજે અહીંના સર્વ જ્ઞાનિભાઈઓની એક સભા

રાત્રિના બેસવવા માટે ઘટની વ્યવસ્થા કરવી. અમારા આવવાના ખબર થતાં ત્યાંના આગેવાનો તેમજ કેટલાક જ્ઞાનિભાઈઓ અમેને મળવા આવ્યા હતા. તેઓની સાથે ઘટની ચર્ચાઓ કરી રાત્રીના આઠ વાગે શ્રી આંબાભાઈને ત્યાં જમવાનું તૈયાર થતાં સર્વ જમવા બેઠા.

રાત્રીના જનરલ સભા

જમી લીધા બાદ સભાનો ટાઇમ થઈ ગયો હતો એટલે શ્રી આંબાભાઈના ભાઈ માંડણભાઈ ડાંવાના કૃપાચામાં સભા ભરવામાં આવી હતી. જે વખતે ત્યાંના અગેવાનો શ્રી મેઘજીભાઈ આવડા, મેપાભાઈ આવડા, નાથા-ભાઈ ચીત્રોડા, હમીરભાઈ ચૌદાણુ તથા લગ-ભગ સવાસો જેટલી સંખ્યામાં અન્ય જ્ઞાનિ-ભાઈઓ હાજર થયા હતા. કાર્યકર્તાઓના આગ્રહથી શ્રી મેપાભાઈ દેવાણુદ આવડાને સભાના પ્રમુખરથાને બેસાડવા હતા. બરાબર સાડા નવ વાગે સભાનું કામકાજ શરૂ થયું હતું જેમાં પ્રથમ ત્યાંના આગેવાનો તરફથી કહેવામાં આવ્યું હતું કે અમારા સભાગ્યે આપ જેવા જ્ઞાનિભાઈઓનો ઘર બેઠાં અમેને દર્શનનો લાભ મળ્યો છે એ માટે ધન્યવદનો આભાર માનીએ છીએ. કાર્યકર્તા ભાઈઓના આગમનથી તેઓ લગભગ ખુશી થઈ કાર્યકર્તાઓનો ખુબ આભાર માન્યો હતો. બાદ 'પ્રકાશ'ના સંપાદક તથા બંને વ્યવસ્થાપકોને કુસના દાર પહેરાવ્યા હતા. આ સ્વાગત કરવા બદલ આભાર માની 'પ્રકાશ'ના કાર્યકર્તાઓ તરફથી શ્રી હીરજીભાઈએ નવાજ આપનાં નવાજ્યું હતું કે આપ સર્વ જે માન અમેને આપી રહ્યા

છો તેવા માનને અમે લાયક હોઈએ તેમ અમે માનતા નથી. વળી અમે તો એક જ્ઞાતિસેવાના અભિલાષી છીએ અને જ્ઞાતિના આળસી છીએ. જ્યાં સુધી અમારું જોય મિધ્ય થયેલું અમે ન જોઈએ ત્યાંસુધી આવા માન અને મોહથી દુર રહેવા મંથર પામે અમે પ્રાર્થના કરીએ છીએ. તેઓથીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જે જે ગામેના અનુભવમાં અમે આવતા જઈએ છીએ તે ઉપરથી હું કહું છું કે આપણી જ્ઞાતિમાં અન્ય જ્ઞાતિઓ કરતાં કુસંધ કાંઈક વિશેષ પ્રમાણમાં જિવામાં આવે છે. બંધુઓ, આપ સર્વ જણો છો કે કુસંધ એક એવી વસ્તુ છે કે જેનામાં તે પ્રવેશે નેનો સર્વ નાશ કરી નાખે છે. આપણી પ્રગતિનો મુખ્ય શત્રુ પણ જોજ છે અને જે જો કુસંધ ને આપણે નીકાળી નહીં આપીએ તો આપણે કેવી અધમતર દશામાં આવી પડ્યું તે પણ દ્રષ્ટી શકાતું નથી. આ સિવાય બીજા આપણા દુરીયાએ આપત પણ ઘણીજ અસરકારક રીતે તેઓએ કયું હતું. 'જાદ શ્રી ડાહ્યાભાઈ આણંદજી આપડા તરફથી જાગરણ', શિક્ષણ વિષે તેમજ કન્યાવિકલેષ, પ્રેનમેજન વગેરે ફેરફારોના નષ્ટ કરવા વિશે ધણેજ અસરકારક

[પ્રવાસનો ત્રીજો દીવસ]

તા ૩-૮-૩૬: સવારના આઠ વાગે નિત્ય-કર્મથી પરવારી પોતે શ્રી મેઘજીભાઈ પીંડા આવતાના આમંત્રણથી તેમના ઘેર ગયા હતા. જ્યાં તેઓએ અમારું સ્વાગત કરી સ્વાદીષ્ટ કેસરી દુધ તૈયાર કરાવેલ તે સર્વને પાચું હતું. અરધા કલાક ત્યાં બેસી ત્યાંથી પોતે શ્રી મેઘજીભાઈ આગ્રાને ત્યાં ગયા હતા જ્યાં તેઓએ પણ ચઢા તથા દુધ વગેરે આપ્યાં હતા. અહીં જેરામજી

ભાપણ મયું હતું. જેમાં તેઓશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે આપણી જ્ઞાતિમાં કેળવણીનો પ્રચાર વીજળી વેગે સદૃશ થતાં જોઈએ. ત્યાંસુધી આપણાં આળસીને પુરતું શિક્ષણ આપવામાં નહિં આવે ત્યાંસુધી આવા અનેક સંકાઓ જે વર્ષો થયાં વર કરી બેઠા છે તે દુર થવા અશક્ય જનશે. માટે દરેક પોતાના આળસીને પુરતું શિક્ષણ આપવા વિનંતી કરી હતી. જાદ શ્રી મેઘજીભાઈ ચાંડેગઢ તરફથી જુનાગઢ પરિવહનો તમામ અકલેષ સલામત સમક્ષ રજુ થયા હતા. તેમજ બીજા કેટલાક વિષયો ઉપર ભાષણ કરી તેઓએ 'પ્રકાશ'ના જન્મ પછીથી અત્યારસુધીનો અહેવાલ રજુ કરી 'પ્રકાશ'ના ઉદ્દેશ સર્વને સમજાવ્યા હતા. આદ જે જે ભાઈઓની ઇચ્છા હોય તેમને 'પ્રકાશ'ના આદક થવા અપીલ કરતાં તેમ વખતે સહામાંથી કેટલાએક બંધુઓએ પ્રકાશ'ના આદક તરીકે પોતાના નામો નોંધવા હતાં. તે સીરાપ બીજી જ્ઞાતિહિતની કેટલીક ચર્ચાઓ થયા જાદ રાત્રીના લગભગ સાડા અઠીવાર વાગે સમા વિસર્જન થઈ હતી. સર્વ ગયા જાદ અમે પણ નિદ્રાદેવીને શરણે થયા હતા.

આપડા, નાયાભાઈ ચાગડા કરસનભાઈ પાણખાણીયા નયુભાઈ ચીત્રોડા, તથા બીજા ત્રીસ પચીસ જ્ઞાતિભાઈઓ એકઠા થયા હતા. ત્યાં એક કલાક રોકાઈ જ્ઞાતિહિતને લગતી કેટલીક ચર્ચાઓ કરી હતી. અમેએ આજે સવારની આડીપી સરાંડીયા તરફ જઈ ત્યાંથી મોટરમાં પોરબંદર તરફ જવા નક્કી કર્યું હતું. પરંતુ એક જ્ઞાતિપ્રેમી જન્યુ શ્રી સામન લાખામજી

વાળાનો ઘણોજ આમલ થતાં જમવા દાદાના હતા અને જમવાનો દાદામ થતાં પછેશ શ્રી મેપાસાઈ આવડને ત્યાંથી વિદાય માંગી શ્રી સામંતલાઈને ત્યાં આવ્યા હતા. તેઓ તરફથી હુધપાક પુરીતું જમણુ આપવામાં આવ્યું હતું. ત્યાંથી જમી લીધા બાદ આજે સર્વતું પેરખંદર જવાનું નક્કી થતાં ત્યાંના એક ઉત્સાહી જાતિલાઈ શ્રી રણુકોડલાઈ આવ્યું કે જેવા કે જેઓની એ ટેકસી મોટર લાડેથી ફરે છે. તેમને પુછતાં તેમણે જણાવ્યું કે આપ સૌ લાઈઓ જાતિની સેવા માટે આ પ્રયાસ ખેડી રહ્યા છો તો પેટ્રોલ ખર્ચના ફક્ત દસ રૂપિયા લીધને આપ સૌ લાઈઓને પોરખંદર લઈ જઈ ત્યાંથી ખીજે દહાડે પાછા જાંટવા લાવવા તૈયાર છું. તેમની આવી લાગણી જોઈ અમે ખુશ થયા અને તેમની મોટર ટેકસીમાં જપોરના ૧૨-૧૫ કલાકે જવાનું નક્કી કર્યું. અમારી સાથે ત્યાંના શ્રી મેપજી-લાઈ ખીડા ચાવડા, શ્રી આંખાસાઈ નારણ જાંવા તથા શ્રી રૂડાલાઈ જેરામ ચાવડા આ ત્રણ ખંડુઓ સાથે આવ્યા હતા. ત્યાંથી વિદાય થતા વખતે અનેક જાતિલાઈઓ વળાવવા આવ્યા હતા અને 'પ્રકાશ'ના કાર્યકર્તાઓને કુલના હાર પહેરાવ્યા હતા.

રાણુવાવ

જાંટવાથી ૧૨-૧૫ કલાકે રવાના થઈ લગભગ ત્રણ વાગે અમે રાણુવાવ આવી પહોંચ્યા. અહીં રાણુવાવના એક લાઈ શ્રી રામજી પુનજલાઈ ગાધેરના ઘણુ આમલથી તેઓના ઘેર ગયા હતા. તેઓ તરફથી 'પ્રકાશ'ના કાર્યકર્તાઓનું ઘણુંજ

સુંદર સ્વાગત કરવામાં આવ્યું હતું. તેમની સાથે ત્યાંની આપણી જાતિ સખંધમાં કેટલીક અર્થાઓ કરી જણાવ્યા થોડા દર્શકો તો જણી હતી. અર્થો કલાકે ત્યાં રોકાઈ તેમની વિદાય લઈ પોરખં-દર તરફ રવાના થયા અને દીવસના ૩-૪૫ વાગે પોરખંદર પહોંચી ગયા હતા.

પોરખંદર

પોરખંદર જઈ પ્રથમ પોસ્ટ ઓશીસમાં શ્રી છવરાજ લાઈની તપાસ કરી હતી. પરંતુ તેઓ ત્યાં હાજર હતા નહિ. એટલે ત્યાંથી મીસ્ત્રી રામજી લાઈ સવજી પરમારને ત્યાં ગયા હતા. જે વખતે રામજીલાઈ ઘેરજ હતા. ઉતારે ત્યાં રાખી શ્રી રામજીલાઈની અમોએ સલાહ લીધી હતી કે આજે રાતના અહીં આપણી જાતિની એક સલા મોકાવવા અમારી ઇચ્છા છે. જવાબમાં રામજીલાઈએ કહ્યું જે અહીંની જાતિમાં બહુજ કુસંપ છે. વળી અહીં શિક્ષિત લાઈઓ પણ ઓછા છે. એટલે એ વાત માંડી વાળો તેમ મારી તો સલાહ છે. છતાં પ્રયાસો કરવા હોય તો તમારી ઇચ્છા મુજબ કરશો. આજે બધાને સેમવાર હોવાથી સાંજના અમોને જમવાનું હતુંજ નહીં. એટલે ના પાડી ત્યાંથી અમો સર્વે શ્રી ગ્રાહ્ય લાઈના પીપરાઈ કાકા ચાવડા કુટુંબના ઘરે તરફ ચાવડા રૂળીયે ગયા હતા ત્યાં રવ. શ્રી પ્રેમજીસાંજ ચાવડાના ચૌદ વર્ષના પુત્રના પુત્રના થોડા દિવસો પરજ અચ્છેલ અદાજી અવસાનની અમોને જણુ થતાં તેમને ત્યાં ખેસવા ગયા હતા. ત્યાં એ પુત્ર વિયોગી માનતો કસપાંત જોઈ ન સમજ તેવો હતો. એ નીરાપાર કુટુંબના એક

પ્રા સં ગિ ક નાં ધ

‘પ્રકાશ’ ના કાર્યકર્તાઓનો પ્રચાર પ્રવાસ:—

લુનાગઢનું કાર્ય પતી ગયા પંડીથી લુનાગઢ મહાસેના કેટલાક આગેવાન બંધુઓના આગ્રહથી ‘પ્રકાશ’ ના કાર્યકર્તાઓ કેટલાક લુનાગઢ મધ્યેઓએ ફરેલા, જેની સચિસ્તરહકીકત સર્વ બંધુઓની મનુષ્ય માટે આ અંકમાં પ્રગટ કરવામાં આવી છે. જેકે કાર્યકર્તાઓના હાથમાં વખત થયો થોડો હોઈ તેઓ આલુઆલુના ગામડાંઓમાં ન જતાં ફક્ત મોટાં મોટાં સ્થળોએજ ફરેલા છતાં એટલા ટુંકા પ્રવાસપરથી તેઓ જેમ શક્યા છે કે આપણા બાહ્યઓની સર્વ પ્રકારે ઉન્નતિ કરવી હોય, તેમને ધાર-નિઃશમાંથી જાગ્રત કરવા હોય તો કાઠીયાવાડ ખાતે ના ગામડાંઓમાં ફરવા માટે એક ‘પ્રચાર-પ્રવાસ’ની યોજનાની ખાસ જરૂરત છે. જે કાર્ય પત્ર દ્વારા પાંચ વરસે થાય તે આવા પ્રવાસથી ફક્ત બાર મહિનામાં શક્ય શકે એ નિર્વિવાદ વાત છે.

પ્રચાર-પ્રવાસની આવશ્યકતા:—

પ્રચાર-પ્રવાસની આ ઉપયોગિતા પરિપક્વ પહેલાંજ અમરા ધ્યાન પર આવેલી અને એ બાંધતમાંદેશ પરદેશના કેટલાક ઉત્સાહી બંધુઓ સાથે અમેએ ચર્ચા પણ ચલાવેલી, જેને એ બંધુઓએ પણ વધારી લીધેલી. અમારો આ ચર્ચાના પરિણામે અત્યારે અમે એ કહી શક-

એક યાદી

* * *

પ્રાહકોને:—‘પ્રકાશ’નું બીજા વર્ષનું લવાજમ આપે હજી પણ મોકલાવ્યું નથી? જે ન મોકલ્યું હોય તો વેગાસર આપ મોકલવી આપશે?

બીન પ્રાહકોને:—છેલ્લા પંદરેક માસથી દેશપરદેશના જ્ઞાતિમાઈઓની સેવા બખવતા આ ‘પ્રકાશ’ પત્રના આપ હજી પણ શું બાહક નથી થયા? દર માસની પ્રથમ તારીએ જે આપના સેવામાં હાજર થાય છે. તો તેના બદલામાં બાર મહિનાનો એક રૂપીઆ નેટટી નહીં રકમ પણ શું આપ આપવા તૈયાર નથી? હુએજીએ છીએ કે આપ લવાજમ તુરંત ભરશે.

ચવચાપકો

વાની સ્થિતિમાં છીએ કે ‘પ્રવાસક્રમ’ની આ યોજના જે ઉપાડી લેવામાં આવે અને તેને માટે એક ‘પ્રચાર-પ્રવાસ ફંડ’ જે ચાલુ કરવામાં આવે તો તેમાં દેશપરદેશના કેટલાક ઉત્સાહી બંધુઓ પોતાનો યુવા શક્તિ માસિક ફાળો એ ફંડમાં આપવા તૈયાર છે. તેમના આવા ઉત્સાહની અમે કદર કરીએ છીએ. એક સેવાભાવિ બંધુની આવશ્યકતા:—

માનો કે અમે એ પ્રવાસની યોજના તૈયાર કરીએ અને તે માટે અમેને પુરતું ફંડ પણ મળી રહે; તો પણ ફક્ત એક જ પ્રશ્ન અમેને મુંઝવે રહ્યો છે. તે એ છે કે બાર મહિના માટે પોતાના કીમતી વખતનો બોગ આપી, કેવળ જ્ઞાતિ સેવાનો જ પ્રભિટ્થી આ કાર્ય ઉપાડી લેવા માટે યોગ્ય એવો કયો સેવાભાવિ બંધુ તૈયાર છે? આવા કાંઈ યોગ્ય લાવકાનવાળા બંધુની શોધમાં અમેને નીરાશ મળવાથી આખરે આ જાહેરાત અમેને કરવાની ફરજ પડી છે, તો આ કાર્યને માટે લાવકાત ધરાવનાર કાંઈ સેવાભાવિ બંધુ બહાર આવશે ખરો?

સંપાદક

પ્રકાશ ના બીજા વર્ષના નોંધાવ્યેલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ :	રકમ :
૨૫૨	શ્રી. હરિભાઈ આસા ફદાણીયા	આર્થિક
૨૫૩	" અરેન્દ્રભૂ મીડિયાલ ફદાણીયા	વંદાવળ
૨૫૪	" યુ. જગજીભાઈ ભાણી વડુકુળ	"
૨૫૫	" મેમજી ડાહ્યાભાઈ વીસાધારીયા	"
૨૫૬	" ફેરાભાઈ ગાયજી વીસાધારીયા	"
૨૫૭	" મીડિયાલ નારાયણ દેવળીયા	"
૨૫૮	" મેવજી દેવભાઈ ડાહી	"
૨૫૯	" તોષિવજી બીમજીભાઈ જોડેયા	"
૨૬૦	" ફેરાવજી ભરેજી વડુકુળ	ભુતપાલ
૨૬૧	" રણુદિગભાઈ કચ્છા નેતા	વાડાસા
૨૬૨	" ફનાભાઈ જોડેયા	ફેરાજી
૨૬૩	" દામજી કળાભાઈ આરોગા	ભુતપાલ
૨૬૪	" અણ્ણજીભાઈ જોડેયા કુકરીયા	"
૨૬૫	" અરેન્દ્રભૂ મીયાભાઈ કુકરીયા	"
૨૬૬	" ડાનાભાઈ બીમજી રાવન	"
૨૬૭	" પંડેજી શ્રી જોડેભાઈ ધના ફદાણીયા	"
૨૬૮	" લાધાભાઈ ન. શ્યામભાઈ રાવડા	"
૨૬૯	" જોડેયાભાઈ પીનારખરે આરડા	આંજોરેજા
૨૭૦	" મારદેજીભાઈ લક્ષ્મણ આરડા	બાંડેયા
૨૭૧	" નરુભાઈ રામભાઈ ચિરોડા	"
૨૭૨	" નારણભાઈ અરેન્દ્રભૂ ચિરોડા	"
૨૭૩	" પંડેજી શ્રી ચોખાભાઈ દેવણુકે આરડા	"
૨૭૪	" શ્રી ગણેશભાઈ લાખાભાઈ વાગા	"

અ. નં.	નામ :	રકમ :
૨૭૫	" ફેરાભાઈ જોડેયા આરડા	રકમ :
૨૭૬	" દાળાભાઈ જોડેયાભાઈ આરડા	બાંડેયા
૨૭૭	" જોડેયાભાઈ મરડાભાઈ ફેરાજીયા	"
—વધુ નામો આવતા અંકમાં—		
* અગતી નોંધાનીયાળા બંધુકો બીજા વર્ષથી ગ્રાહક અથવા નં.		
સા ભા ર સ્વી કી ર		
ગયા અંકમાં જણાવી ગયા બાદ નીચે જણાવેલા ફોટોમાં વધુ રકમો અગતીને મળી છે જેનો સમાવેશ સ્વીકાર કરીએ છીએ:—		
અ. નં.	નામ :	રકમ :
૨૭૮	શ્રી કાનજીભાઈ અરડી આરડા. જુગાજી	૧૩-૯-૦
૨૭૯	લીલાધર મેમજી આરડા. ચોખાધામ	૧-૦-૦
૨૮૦	નરુભાઈ નરડી પાણુભાણીયા. જોડેયારડા	૬-૬-૬
૨૮૧	ભરજીભાઈ દેવજી આરડા	૬-૬-૬
કુલ સરવાળા રૂ. ૪૦૦-૧૫-૬		
—‘જાતિ સંચેલન’ ફંડ		
૨ નં.	આગળનો સરવાળો રૂ. ૭૭૨-૧૫-૬	
૩	શ્રી નારણભાઈ આંજી ભરડા. જોડેયા	૪-૧-૦
કુલ સરવાળો રૂ. ૨૫૪-૧૫-૦		

“ આ જે કદમ ”

ખંધુઓ, સમગ્ર તો સરળ છે. જાણ્ય તો જાણ્યા થોડા છે, હિપરથી પ્રતીત થતા ખારા મેરામણનાં અગાધ નીરની અંજલીજ માત્ર પીવાય તો પી લીઓ મહાસાગરથી જ્ઞાતિ સેવાને કાંઈક બેસી સ્તુતિજ માત્રનાં ગીતમાં ગાયા ન કરો. યાજ્ઞામ કરી મંપલાવો અને યુગયુગના અજ્ઞાન તીમીર નિવારક પથે વિચરો.

આપણી જ્ઞાતિ તદ્દન પછાત થતી ગઈ છે તેને ઉત્તર કરવાની આ સુવર્ણ પળનો સંકુ-પયોગ કરતાં રખે ચૂકી જતાં. ખારો છે જનાં અમૃત આપનાર છે. એ હૃદયમંથન કરશે તો.

મુજવસરને પ્રમાદથી ચીલી જવા ન દેતાં ઉઠો, જાગૃત થાઓ અને ઉન્નતદશાનાં સેવકાં સ્વપ્નાં સિદ્ધ કરો.

વળી વહાલા યુવક !

તું તારા રનેલીમંડ-
ળને સમજાવ, તારા
કુટુંબને સમજાવ,
સુધાર તથા સેવનો
સહકાર મેળવી ઉત્ત-
તિનાં પગથીયાં ચડવા
તૈયાર થા. અને તારી
પહેલી ફરજ તો એ
છે કે તારાજ ઘરમાં
તારાજ કુટુંબને ઉત્ત-
નિતો ખ્યાત આપી,

ઉન્નતિ સાધક રીતરિવાજનો દાખલો બેસાડ.

બાળજન અટકાવ, અને કન્યાવિકૃતનો તદ્દન વિધ્વંસ થાય એવું પ્રચારકાર્ય કરવા કમર ફરીને તૈયાર થા. કેળવણી પ્રત્યે કેટલી બેઠા-જાજી ધરાવીએ છીએ તેનો તિમાર કરી હવેથી દરેક બાળકને કેળવણી અપાવવાનો ઉત્સાહ રડ, જેથી કેળવણીનો પાયો મજબુત બને.

તારી સહચરિની સાથ મેળવી તેને જ્ઞાતિ-સેવા તેમજ દેશસેવાનું રહસ્ય સમજાવી તેને આદર્શ પ્રગતિશીલ યુવતી બનાવ, કે જેથી તે સેવા ભાવી બને, અને ઉન્નતિ વિરોધક રીત-રીવાજનો ખાલ પછી મનમાં ભાવે નહિ. ત્યારે વહાલા ખંધુ ! તું આટલું “ આજે કદમ ”

અભિનંદનો અમારાં

પ્રગતિપતિઓ ખારા, અભિનંદનો અમારાં,
યશોગાન વધા નમારો, અભિનંદનો અમારાં.
તુલત વર્ષ અમી ધાર, મુજમાં કરો વધારો,
નિર્વિંદો કરો શુભરા, અભિનંદનો અમારાં.
જગજુહિ જ્ઞાન ન્યારા, અર્પોને પાતનદારા,
સંપના રોપાવો ક્યારા, અભિનંદનો અમારાં.
જ્ઞાતિ તણા કીનારા, દીપાવો નારણ દારા,
હૃદયમાં આ ઉમારા, અભિનંદનો અમારાં.
મેંઘા શવન અનેરા, પ્રિને કરો પ્રમારા,
‘પરસોત્તમ’ કહે મારા, અભિનંદનો અમારાં.
મુંબઈ :] પરસોત્તમ માધવજી વાળા

જરીશ ત્યારે તે કંઈક જ્ઞાતિસેવા કરી છે એમ માની શકશે. આજે આ બેસતો નવા વર્ષમાં જ્ઞાતિ સેવાનું કાનું તું ત્રણ ખરો ?

જ્ઞાતિ સેવા રૂપી અમૃત પીને આ કાર્ય-માં તું કાળીશ ખરો ? નામજી નથુભાઈ ચિત્રોડા જેતપુર : (શકીનો)

પ્રકાશ ને રોશનીનો ઉત્સવ જ્યારે માનવીનાં અંતરમાં દીપક પ્રગટશે ત્યારે સાચો દીપકનો ઉત્સવ ઉજવાશે

પૃથ્વી પર તે વખતે બહોળી રાત્રનાં રાત્રી
હતાં. બહોળી રાત્રી દાતેશ્વરી હતા. એની
પાસે કોઈ પણ માનવી જે માગે તે આપી
દેતો.

એના શુભે કરીને તે દીવસે દીવસે મદા-
નરાકમી બનવા લાગ્યો. ઇંદ્રના ઇંદ્રાસન ડો-
લવા લાગ્યાં ને દેવોએ આપા પ્રસંગે દંભેશાં
બને છે તેમ વિષ્ણુની સ્થાય માગી.

વિષ્ણુએ વામન સ્વરૂપ ધરીને બહોળી
પાસે પાચના કરી. માત્ર ત્રણ પગલાં ધરતીની
આ વામનજીની માંગણીથી વીરાટ ધરતીને
સ્વામી કર્યાં ને તેણે હા પાડી.

વીરાટ સ્વરૂપ

ને વામને પોતાનું વિરાટ સ્વરૂપ ધારણ
કયું. એક પગસે પૃથ્વી બીજા પગસે સ્વર્ગ
ને ત્રીજું પગસું ક્યાં મુકવું તેની વીરાટ
બહોળી પાસે માંગણી કરી. બહોળીએ પોતાનું
મસ્તક ધયું ને બીજાએ તેના પર પગ
મુકીને પાતાલમાં આપી દીધો.

અંધકારભર્યા પાતાલનો એને સ્વામી
બનાવ્યો. સ્થાપિત સત્તાની સામે ચલાવેલી
દશા કેવી બને છે તેનો પ્રારંભ દેવસેડામાંથીજ
થયેલો છે.

પાતાળના અંધકારમાંથી બીજા પગનીએ
તેને છોડાવ્યો ને જે દીવસે તેણે જન્મ પર
પગલાં કર્યા તે દીવસે પ્રજાએ દીપકનો
ઉત્સવ કર્યો.

બીજી કથાઓ

બીજી કથા કહે છે કે નર્કાશુરે ઇંદ્રની
ગાદી પચાવી ને વીષ્ણુએ તેનો વધ કર્યો.
ને નર્કાશુરે પોતાનો ઉત્સવ કાપમ કરવા
વચન લીધું.

ત્રીજી કથા કહે છે કે એક મહાન
નૃપતીને કોણે વેણ બાખ્યું કે અમાવાસ્યાને
દીવસે સર્પ દર્શનથી તારું મૃત્યુ થશે. આ
છેલ્લા દીનની નૃપાસે ઉજવણી કરવાનું નક્કી
કયું. ને તેણે અમાવાસ્યા જનાં દીપકનો
ઉત્સવ કરાવ્યો.

આગમી પ્રમાણે સર્પે પ્રાણ લીધા પરંતુ
રાણીની વીરપ્રિયથી સર્પે યમને છેતરીને
રાત્રના પ્રાણ પાછા અપોઆ ત્યારપછીથી
તે અમાવાસ્યાએ દીપકનો ઉત્સવ ચાલ છે.

આ બંને આવી માની શકાય ને ન
માની શકાય તેવી અનેક કથાઓ ને દંતકથા-
ઓ દીપોત્સવના ઉદ્ભવકારણ વીધે પ્રસરેલી છે.

પ્રકારનું મહત્વ

મહત્વ કથાનું નથી પણ ઉત્સવના
પ્રકારનું છે.

માનવે પોતાના જીવનમાં અનેક એવા
પ્રસંગો યોધ્યા છે કે જે વખતે તે પોતાની
વેદના ને દર્દે ભુલી જાય, દીનતા ત્રણને
વીસરી જાય, ભુખ ને દુઃખ ધરીભર દૂર થઈ
ને હનનશની સાથે પોતે પણ થોડો પ્રમેદ
માણે થોડો દર્પે દાખવે.

સામાન્ય રીતે માનવીનું જીવન કલુષીત છે. વીવીધ પ્રકારની આધીન્યાયી ને ઉપાધીયી તેના અંતરાત્મા સંતપ્ત રહે છે. જીવન વિગૃહ એવો આકાર હોય છે કે માનવીનાં અનેક સ્તરે સુસાધ ગય છે. પરંતુ ને માનવી એમ જ્ઞાની ભયું જીવન શુભરે તો તેનો દેહ વહેલો ખપી ગય.

સંતાપો છતાં

એટલે જીવનના બધા સંતાપો છતાં માનવી આનંદ કરવા પ્રયત્ન કરે છે ને ખીજ સાથે પોતે પશુ હશે છે રમે છે ને જે દીવમની મોજ ભોગવી પાછો ચકાવે ચડે છે.

પ્રજાઓના આવા ઉત્સવોમાં કોઈ અજ્ઞ વસ્તુતિ ભરેલી હોય છે. હોલીકનો ઉત્સવ જુઓ. મધુરી વસ્ત્રાંતનાં રમણીય દીવસોમાં રંગોનો સંગ્રામ ખેલવાની કલ્પના અની ઉમેરી છે.

માનવીની કલ્પાદ્રશિ

સામાન્ય રીતે માનવી આંદનીને રસથી નીરખે છે. આંદની એના દીક્રને કાંઈ અજ્ઞ રસથી વ્યાપ્ત કરે છે.

માનવને મધુરાં જરણાં નાદ પ્રીય લાગે છે. વનરાજ ને લીલી આદ્ય બીજાવેલી ધરતી તેનાં નયનેને તૃપ્ત કરે છે.

માનવીને પુષ્પોનો પરીમલ મત અનાવે છે. એના દેહમાં કોઈ અજ્ઞ પ્રકારની રુક્તિ વહે છે. ને માનવી કોઈ વખત પુષ્પોનો ઉત્સવ ઉગાવે છે.

પરંતુ પ્રકાશનો ઉત્સવ-એની કલ્પના અનેરી છે. સ્વામલ રાત્રે તારક વૃદ્ધોનો ઘેરો

પ્રકાશ. માનવીને મુગ્ધ કરે છે.

પ્રકાશની પુગ

પ્રકાશની માનવીએ હંમેશાં પુગ કરી છે. ભારતવર્ષમાં સર્વ દીવાનો પ્રારંભ સદાચ રસીનાં સ્તવનથી થાય છે. પ્રભાકર એ હજારો વર્ષથી લીંદીએનો આરાધ્યદેવ રહ્યો છે કારણ કે પ્રભાકર એટલે પ્રકાશ; પ્રકાશ એટલે જીવન.

દીપક-એ પ્રકાશની પ્રતીમુર્તિ છે. દીપકની પંદની ત્યારે ચક્ર સમક્ષ ખડી થાય છે, ત્યારે કોઈ અપુર્વ ને અવર્ણનીય દ્રવ્ય વળે પડે છે.

રોશની માનવ માનને મુગ્ધ કરે છે. રોશનીથી વ્યાપ્ત રથળને માનવીએ હંમેશાં ધંદા-પુરીની ઉપમા આપી છે.

નદીના તટ પર

દીપકોનાં આ દ્રવ્યનો અનેક રીતે ઉપયોગ થાય છે.

કોઈ અંધારી રાત્રે નદીના તટ પર એક હો, વીણાળ જળનો એ મહાધોધ શાંત પશુ વલો જલો હોય, ને વખતે દુરદુરથી જળનાં ન્હાનકડા મોજાં પર ગેત કરતા ન્હાનકડા દીપકોની પંદની આલી આવતી હોય! ક્યાકા-કાને ગાંડ કરે તેવું ને દ્રવ્ય હોય છે.

પ્રકાશ ને દીપકનો ઉપયોગ માનવીએ કદી નવડો છે.

એવા એ દીપકોનો ઉત્સવ આજે ને સદી-એપી ઉજવાય છે.

પરંતુ ત્યારે માનવીનાં અંતરમાં દીપક પ્રકટ થશે ત્યારે સાચો ઉત્સવ ઉગરાશે.

મુખ્ય:]

‘વલ્લભશ્રી’ મુંબી

જ્ઞાતિના વસ્તીપત્રકની આવશ્યકતા

[એક અવલોકન]

કોઈ પણ દેશનું વસ્તીપત્રક એ દેશના સોફાતી સામાજિક પરિસ્થિતિ તપાસવાનું દર્પણ છે. આજ કારણથી વસ્તી ગણતરીના આ કાર્યને ફતીવાના પ્રત્યેક મુધરેજા દેશોએ સુધારણાના એક અંગ તરીકે માનેલું છે.

આપણો આ ભારતખંડ નાની મોટી એની અસંખ્ય જ્ઞાતિઓથી ભરપૂર હોય તેમાંની ઘણી ખરી આગેવાન ગણાતી જ્ઞાતિઓએ જ્ઞાતિના વસ્તીપત્રકનું આ મહત્વ સ્વીકાર્યું છે અને તે મુજબ પ્રત્યેક જ્ઞાતિ પોતાનું વસ્તીપત્રક સયાસમયે-પાંચ દસ કે વીસ વરસે-તૈયાર કરી પોતાની જ્ઞાતિની પરિસ્થિતિ તપાસતી રહે છે.

આ નિયમાનુસાર અદિની ઓરે કચ્છી દશા એશરાગ જેન જ્ઞાતિના માસિક પત્ર 'થી કચ્છી દશા એશરાગ પ્રકાશ'ની "પ્રકાશ-સમિતિ" તરફથી પોતાની જ્ઞાતિનું માસ તપસો પાનાનું એક મોટું વસ્તીપત્રક લાક્ષમાં બહાર પાડવામાં આવ્યું છે. જેની એક નકલ અધિપ્રાપ્યર્થે અમેને મળ્યા છે આ પહેલાં જોકે માસ ઉપર એક પ્રાથમિક પ્રવાગ તરીકે ફક્ત મુંબઈની જ્ઞાતિનું નાનું વસ્તીપત્રક પણ એમના તરફથી જ બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું.

આખા વસ્તીપત્રકના હોદ્દાનુસાર અને અન્ય કોઈ પણ જ્ઞાતિ વસ્તીપત્રકકારને મદદરૂપ થાય એવા લુદા લુદા વિષયના સોળ કોડોએ પ્રત્યે અમારું ખાસ લક્ષ્ય જેંઆયું છે. એ કોડોએ તૈયાર કરવામાં તેમજ આખું વસ્તીપત્રક તૈયાર કરવામાં સમિતિના કાર્યકર્તાઓની સંભાળભરી ઝીણવટ બહાર તરી આવે છે. એકંદરે પ્રકાશ સમિતિનો આ પ્રયાસ સ્વતંત્ર હોઈને એ મારે અમારા દાર્દિષ્ટ અભિનંદન એમને આપવાની છત્ત એમો રાધી રાકના નથી. વિશેષ નોંધણી થોડી બીના તો એ છે કે આ અન્ને વસ્તીપત્રકોનો સમજો ખર્ચ તેમની જ્ઞાતિના લાગણીવાળા એક બંધુએજ ઉપારી લીધેલ છે. આ બંધુની લાગણીની પણ અમે કદર કરીએ છીએ.

અમે ઇચ્છીએ છીએ કે આપણી સમગ્ર સેક્ટરીવા જ્ઞાતિનું નદિં પણ એક પ્રાથમિક પ્રવાસ તરીકે અરીની આપણી મુંબઈની જ્ઞાતિનું જ વસ્તીપત્રક પ્રથમ તૈયાર કરવામાં આવે. પણ આ કાર્ય આર્થિક મદદ વગર ખતનું જ નથી. તો કચ્છીએ છીએ કે અમારી જ્ઞાતિનો મુનિક વર્ગ જ્ઞાતિના આમચર્ચને દયાવરા મારે પોતાના પનનો દુર્ઘર્ષ કરતાં અટકી જ્ઞાતિનિવૃત્તા આજ પ્રકારના કાર્યોમાં પોતાના પનનો સફરયોગ કરતાં થીએ. સંપાદક

આદક બંધુઓને ખાસ વિનંતી.

દેશ પરદેશના જે જે બંધુઓએ પોતાનું લવાજમ હજી સુધી ન મોકલ્યું હોય તેમને આ અંક મળેલા તુરંત મનીઓર્ડરથી મોકલાવી આપવા વિનંતી કરીએ છીએ. આફ્રિકાના બંધુઓએ પોતાનું લવાજમ બી. પોસ્ટલ ઓર્ડરથી મોકલવું. વ્યવસ્થાપકો.

ભાંગા થર કરી બેઠા છે કે જેને લીધે આખું ઉપદ્રાસને પાપ થયા છીએ. શબ્દના એ અર્થ હંમેશા છે. એક ધાત્યર્થ (Etymological meaning) અને બીજો રૂઢિર્થ (Popular or Conventional meaning). કુંભાર શબ્દ કુંભકાર શબ્દનો અપભ્રંષ છે. કુંભાર શબ્દનો ધાત્યર્થ એ છે કે કુમ્ભં કરોતિ કંતિ કુમ્ભકારઃ એટલે જે કુંભ બનાવે છે તે કુંભકાર અથવા, કુંભાર પ્રમાણીકપણથી ધંધા કરી નિતિમાર્ગથી જીવનયાત્રા ગુજારી એમાં દક્ષતા છે હોયપદ આચતુ' નથી. પણ કુંભાર નામે ઓળખાતી જાનિના આચારવિચાર રીત-રિવાજ અને અભ્યાસને લીધે દિંદુ સમાજમાં આપણી જાનિ વિંધે જે પ્રતિકૃત્ત અદ્ય થયા છે ને, તેઓ 'કુંભાર' જેવા છે એ શબ્દમાં વ્યક્ત કરે છે. આજ કુંભાર શબ્દનો બીજો

અર્થ કે જેને આપણે રૂઢિર્થ કહી શકીએ.

આં સુધી હિંદુસ્તાનમાં જનિસંસ્થા ચાલુ રહેશે ત્યાં સુધી તો આપણે કુંભાર નામથી ઓળખાવાનાજ. પરંતુ આપણા પાઠનપણને લીધે આપણી જાનિને જે હોયપદ લાગ્યું છીએ, આપણાજ ગુણકર્મોને લીધે આપણે સમાજમાં જે કનિષ્ઠાવસ્થા-બોગવીએ છીએ અને કુંભાર જાનિ વિંધે જે રૂઢિ કલ્પનાઓ છે તે નામશેષ કરવા જાતિમાં જગતભણીને પ્રચાર વિધુત વેગે કરવા તનમન ધનથી પ્રયાસ કરો, આચાર-વિચાર સુધારો અને કદંબા રીતરિવાજો નાબૂદ કરી જાનિને યોગ્યસ્થાન પ્રાપ્ત કરો. પછી જાણે પ્રગ્નપતિ નામથી ઓળખાઓ કે કુંભકાર અથવા કુંભાર નામથી ઓળખાઓ.

હિરજી ધનજી દેવળીયા

અસીળાગઃ]

બી. એ.

જ્ઞાતની આખાદીનો માર્ગ

પોતે આરિયવાન બનો—પ્રથમ તો દરેક મનુષ્ય પોતાની રહેણી કરણી સુધારવી જોઈએ. તેને મોટે-સુસંધ, સ્વર્થત્યાગ, સત્યવાણી, અમદાવી, સત્સંગ, સ્વોપદેય વાચન, સેવાભાવ આદિ ગુણોની ખામ આપવશ્યકતા છે, મોટે તે ગુણો કેળવવાને દરેક પાંચુએ તત્ત, મન, ધનથી યથાશક્તિ પ્રયાસ કરવા જોઈએ કેમકે જે આપણે પોતે સદ્ગુણી બૃહદ્ગુણ, તે જ સામા સામાજી ઉપર નીતિની છાપ પાડી શકીશું.

કુટુંબ કસલુદ્ધર કરો—આજુ જમાનામાં ભ્રષ્ટ્ર ભ્રષ્ટ્રોમાં, સગાં કુટુંબોમાં દરેક કુસંધ થર ધાડ્યું છે, નેમજ કેટલાક માણસો તદન સ્વર્થી બની પોતાના કુટુંબની દુષ્ટી દાસન

ઉપર ઈશું પણ ધ્યાન આપના નથી એ ધાડુ શોચનીય છે. મોટે પોતે આરિયવાન બની, પોતાનાં સગાં કુટુંબને મારી રિયતિમાં લાવવા પોતાનાથી જાનને પ્રયાસ કરે એ જોઈએ. કુટુંબો આરિયવાન બનશે એટલે જાનિ ઉન્નતિનો માર્ગ એની મેળે સરળ થઈ જશે.

જ્ઞાતિ સેવા—આપણામાં કહેવન છે કે 'નાત ત્યાં ગત' આનો અર્થ કેટલાક માણસો એમ સમજે કે નાતને જમાડી દેવી તેમાંજ આપણું કલ્યાણ છે. પણ અરેમરી રીતે તો જાનિ સેવાનો અર્થ જુરો છે. પોતાની આપકના પ્રમાણમાં અમુક દિરસો જાનિની ઉન્નતિના અર્થે વગર તોજ તે કહેવનનું યથાર્થ રીતે

પાલન થયું ગણાય. કેટલેક સ્થળે જ્ઞાતિના ધારાનું ઉલ્લંઘન કરનાર ગુનેગાર બન્ધુઓ પાસેથી અમુક દંડની રકમ વસુલ લેવાય છે; તથા બીજા કેટલાક પ્રસંગે લાના તરીકે જ્ઞાતિ ભાષ્યો પાસેથી જે રકમો લેવાય છે, તે બધી એકઠી થયા બાદ અમુક મુદતે તેને એક ટંકેના જ્ઞાતિ ભોજનમાં વેડાડી નાખે છે. આ પ્રથા હજીયે ચોંટી નથી. આપા રૈસનો ઉપયોગ નાચે જણાવેલી ખાખોમાં કરવામાં આવે તો જ જ્ઞાતિનું દિન સચવાયું કહેવાય:-

(૧) જ્ઞાતિનાં તદ્દન ગરીબ સ્થિતિનાં અને અપંગ માણસોને તેમાંથી ખોરાકી, પોષાકી માટે અમુક રકમની મદદ આપવી.

(૨) જ્ઞાતિના ગરીબ વિદ્યાર્થીઓ માટે પુસ્તકો, શી વિગેરેની મદદ આપવી.

(૩) નાનાં સંમિલનો કરી, જ્ઞાતિના સુધારા પર ચર્ચા કરી તેમાં સુકદર થયેલા કરાવેલી પત્રિકા જાપાયવી અમર 'પ્રકાશ' માં જાપવાની વ્યવસ્થાત આપવી. અને એકઠાં મળેલાં બન્ધુ બહેનોને સાફું ભોજન આપવું.

(૪) જ્ઞાતિના સમુદાયના ગામમાં કેટલેક સ્થળે જમણવાર પ્રસંગે તથા પ્રસંગાનુસાર થતાં સંમિલન વખતે મહાનતા અભાવે મદા સુસિદ્ધ ભોજનની પડે છે. તે ઉપરમાં જણા-

વેલાં નાણાં અને તે સિવાય દરેક ધર દીડ સકિત મુજબ ફાળો કરી, તેમાંથી જ્ઞાતિને ઉપયોગી થાય તેવું એક "પ્રગતિ-ધર્મ-શાળા"નું મદદન બંધાવવું.

સ્વચ્છતા - આ ગુણને ધણા બન્ધુઓમાં અભાવ જોવામાં આવે છે. આપણાથી દરકાર ગણતી જ્ઞાતિઓ પણ આનું મદદન સમજવા લાગી છે અને આપણું આનું વર્તન દેખી આપણું ભોજન પણ દિતી નથી, એ આપણને લાંછન રૂપ ગણાય. જે કામ આચાર વિચારમાં અને પવિત્રતામાં પુરાણ કાળથી પ્રસિદ્ધ છે. તે કામની અત્યારની સ્થિતિ જ્ઞાતિમાં છે. આંતર શુદ્ધિથી મન શુદ્ધ થાય છે અને મન શુદ્ધ બનવાથી શુદ્ધિ સુધરે છે. તેમ સ્વચ્છતા રાખવામાં કાંઈ નાણાનો વ્યય થતો નથી. ફક્ત આગમ અને મનની નયગાઈનું કારણ છે. માટે બન્ધુઓ! આગમ અને મનની નયગાઈ છોડી, જે જ્ઞાતિમાં પ્રભુના મદદન લકનોએ જન્મ લઈ, તેને ઉત્તર કરી છે તેનાંજ તમે સંતાન છે, તો તેને ફરી દોષાયવા તમે કયા સકિત પ્રયાસ કરી નમારે આન્હાનું કલ્યાણ કરો એજ અભિપ્રાય

નિલાખા: } માંડણમાર્ગ સમજી ટાંક
(ઉપરોક્ત) } (માસ્તર)

સાચા સુધારાની

એક વર્ષ દરમિયાનમાં આપણા 'પ્રકાશ'માં સુધારાઓ વિશે ઘણી ચર્ચાઓ થઈ ગઈ અને ઘણા લાઇઓ તરફથી સુદર અને સાદામાં આરા રસ્તાઓ સુચવાઈ ગયા. જ્યાં તે વાંચી વિચારી આપણી કામના કાઈ પણ લાઇએ

પહેલી શક્યતા

વર્તન કર્યાનું જણાવ્યું નથી. ઉદાત્ત આપણા લાઇઓ તેની વિરૂધ્ધમાં દીકાઓજ કર્યા કરે છે. એવી સીધી અને સરળ દલીલો-સત્ય વાનો પણ આપણા લાઇઓને ગળે ઉતરતી નથી તેનું કારણ શું? હવે તે એજ પ્રશ્ન

વિચારવાનું આપણું સમજદાર અને શિષ્ટ વર્ગનું કામ છે; નદી કે ટીકાઓને ટીકાથીજ વધાવવું. આપણા મોટા વય અભણ-અજ્ઞાન છે. તેમજ ગરીબ પણ છે. તેથીજ વહેંચ અને વ્યસનોમાં ફસાયેલા પડ્યા છે. અને ખરું પણ છે કે પેટ માટે ફાંફાં મારવાં પડતાં હોય, જુઓથી ગળું બંધ થતું હોય ત્યાં કોઈના નાનની ખાસી મચોટ દલીસો નેઓને ગળે-કાંથી ઉતરે, રે ! વિચારવાનો પણ ક્યાંથી પાન દાર !

આથી મારા મન એવું છે કે ક્યાંથી પહેલાં આપણી જાતિમાં ફેગવણીની જાણ જરૂર છે. અને તેના પ્રચારની પહેલી આવડવડતા છે. ફેગવણીથી દરેક જાણક સમાજનો થાય પછી જ તે “જાનની ખાસી” દરેક વિધવાની ગયા દલીસો-અત્યના સમજી ગળે ઉતારી શકશે.

આપણે ઉપસાં વર્ગ ક્યારેક છુમ પાડે છે કે અમે સમજાવીએ છીએ, અમે મદદ આપીએ છીએ છતાં આપણા બાઇઓ ક્યાં ફેકરને ફેગવણી આપવા હાજર બળે છે. દા, તે ખરું છે. પણ તેમ થવાના કારણમાં પુછા ઉતરવાની ક્યાં કોઇએ નરદી લીધી હોય છે ! આપણા અજ્ઞાન બાઇઓ પણ માનવજુદિય ધરતવાં હોય છે. તેનામાં પણ સ્વમાનની આવના હોય છે. ત્યારે આપણા કહેવાનો ઉપસો વર્ગ મદદને જલાને ઉચેથી દુકાનાખવાની દિન જતાંય ત્યારે તે અજ્ઞાન વર્ગ જરો-બર સમજી જાય છે અને મોડું ફેરવી જાય છે. આપણે ઉપસાં વર્ગ તેને જે આપનો હોય છે તે માલીકની જેમ દુકુમનથી, પોતાના કરતાં તેને નીચા મણીને; અને આપા બાંચા-આપી અશ્રધ્ધાથી જે કંઈ કરવામાં આવે તેને ક્યો માનુસ મુશ વિશ્વાસથી અપનાવી શકે !

આપણા મોટા અને સુધારક વર્ગ પોતે ખીમ બાઇઓ કરતાં કંઈક વધારે છે તેવા ભાવા કાઢી નાખી ગરીબ અને અજ્ઞાનીના પાણુ અત્મીય જેવા ખતી જઈ પોતાના વર્તન-ધીજ ખતાવી આપવું લેઇએ કે અમે જે દુરીએ છીએ તે તમારા માટેજ નદી પણ “તમારું ભણું અને અમારું ભણું” એ એકજ વસ્તુ છે” આપણું જ્યાં સુધી દરેક ભાઇને ન સમજાવી દેવાય, પોતાના આદર્શ આચારથી ન ખતાવી દેવાય તેમજ આપણે શિષ્ટ વર્ગ આપણુ અજ્ઞાન કુંભાર કરતાં જુદો નથી એમ જ્યાં સુધી સાળીતન કરી દેવાય ત્યાં સુધી સો વરસો સુધી લેખો લખીએ કે ટીકાઓ કરીએ તેનો કશો અર્થ નથી.

આ ઉપરથી મો કોઇને જરૂર લાગશે કે એક મંદ્યાની જરૂરન છેજ. કેમકે કોઇ એક-એક-લુંજ ખીમને મદદ કરવા જાય છે ત્યારે ઉપરના ભાંચો મદદ લેનારને જરૂર આવજે છે. તેથી મદદ લેનારને પણ તેજ ભાંચો સમજાવ્યાં જાય છે. અને જીવનને ભોગે પણ સ્વમાન થવાવા દેના નથી; પણ જે એક સંસ્થા દ્વારા ફેકરને મદદ પહેંચાડાતી હોય, ફેગવણી સુધારાનો પ્રચાર થતો હોય તે તે લેવામાં અને ત્યાં દેવામાં માન અપમાનનો મવાજ રહેતો નથી. કેમકે દરેક સમજી જાય છે કે તે આપણી જાતિનું છે એટલે “આપણું પોતાનું છે” “અમારું પોતાનું છે”

આવી એક સંસ્થાદ્વારા ગામડે ગામડે અને ઘેરે ઘેરે પ્રચાર થાય, જાણકોને ફેગવવા ખતતી સદાય અપાય તોજ અમુક વર્ષે આપણે આપણી જાતિને અમુક ઇચ્છીત ખીંદુએ પહેં-એલી દેખી શકીશું.

માટે સાચા સુધારા ઇચ્છતા અને જાતિની દાઝ હેડ ધરના એવા દરેક જાની-અજાની, મોટા-નાનો ભાઇઓને હું આ વિધા ઉપર વિચારવા પીનવું છું.

પોરબંદર :] જીવરાજ રણમલ કોરીયા

॥ અથ શ્રી જ્ઞાતિ ગંગાષ્ટકમ્ ॥

“કલૌ સંવશત્કિ પ્રભાવઃ પ્રભાવ સ્મર્યે ક્ષીતી મળ્ડયન્તિ હ્રજસ્ત્રમ્ ॥

સ્થિતા જ્ઞાતિ રુપેણ માતસ્તુ પુણ્યે નમસ્તે નમસ્તે સદા જ્ઞાતિ ગંગે ॥ ૧ ॥

અર્થ—કલિયુગમાં મંથ શક્તિના પ્રભાવ પડે છે. સમુદાય બધા વિના કોઈના પ્રભાવ પડતો નથી એ માનવું નિરંતર પ્રતિપાદન કરવું પૃથ્વી ઉપર જ્ઞાતિ તરીકે રહી છે. તે પવિત્ર એવી હે માતા ! જ્ઞાતિગંગા ! તમને નમસ્કાર હો ! નમસ્કાર હો ! (૧)

“ધનાદ્યા ધનાઙ્ગાસ્તથા કાલવૃદ્ધાઃ । સુતાઃ પણ્ડિતા ઽ પણ્ડિતા ધૈવ સર્વે ॥

સમાના મતાસ્તેશ્ચ વાત્સલ્ય પૂર્ણે । નમસ્તે નમસ્તે સદા જ્ઞાતિ ગંગે ॥ ૨ ॥

અર્થ—ધનાદય (પૈસાદાર) અધનાદય, પંડિત, અપંડિત, બ્રાહ્મ વૃદ્ધ સર્વે તમને સમાન છે. વાત્સલ્ય પ્રેમથી પૂર્ણ એવી હે માતા જ્ઞાતિગંગા ! તને નમસ્કાર હો ! નમસ્કાર હો (૨)

પ્રવદ્ય પતિતોદાર ત્રાણ કરિણિ પાવિણિ ।

દ્યોર્મિ માર્લિનિ સ્તુલ્યે જ્ઞાતિ ગંગે નમોસ્તુતે ॥ ૩ ॥

અર્થ—જ્ઞાતિગંગા એવા પૃથ્વી શરણે આવેલા પવિત્ર જનોને ઉદ્ધાર કરી તેનું રક્ષણ કરનારી અને સર્વજ્ઞ બુદ્ધિ કરવા એવી હે માતા જ્ઞાતિગંગા ! તને નમસ્કાર હો. (૩)

ત્યસીસ્થાસ્ત વસ્તવ્યા”ધ્યવહારમિયંજના ।

પરાં સ્મુવતિં યાતિ જ્ઞાતિ ગંગે નમોસ્તુતે ॥ ૪ ॥

અર્થ—નારા તીર ઉપર રહેનારા જનો સુખવદાર નામના તપને તપીને તેના પ્રભાવથી આસીક અને પરશોકમાં મોટી ઉત્તરિ પામે છે. માટે હે માતા જ્ઞાતિગંગા ! તને નમસ્કાર હો ! (૪)

ત્યયિ કુતીતિનકાઞ્ચ સ્થિતાઃ સ્વાદન્ત્ય સાવધાન ।

કુલ્યવહાર રતામિત્વં જ્ઞાતિગંગે નમોસ્તુતે ॥ ૫ ॥

અર્થ—હે માતા ! નારી અંદર કુશિલ કૃષી મગશે રહેલા છે. જે મનુષ્યો પોતાનું શ્રેય અને અશ્રેય વત્સુલામાં અસાધ્ય રહે છે. અને કુલ્યવહારનું આચરણ કરે છે. તેઓનું તેઓ (મગશે) બચાવ કરે છે. હે જ્ઞાતિગંગા ! તને નમસ્કાર હો ! (૫)

દુર્જતા ઘર્ત સંઘાથ ભ્રમન્તિ ત્યયિ તં પુરે ।

પતન્તિ ચ વિનશ્યન્તિ જ્ઞાતિગંગે નમોસ્તુતે ॥ ૬ ॥

અર્થ—નારી અંદર દુર્જન મનુષ્યો કૃષી ચક્રીઓના ડોળાંઓ ભમ્યા કરે છે તેના સપાટામાં જે બોળા મનુષ્યો આવે છે તેઓ નાશ પામે છે. હે જ્ઞાતિગંગા ! તને નમસ્કાર હો ! (૬)

નમસ્તે નમસ્તે કૃપાપૂર્ણે ચિત્તે । નમસ્તે નમસ્તે શિવેસ્વર પૂર્ણે ॥

નમસ્તે નમસ્તે મહાતન્દ્ર દાત્રિ । નમસ્તે નમસ્તે સદા જ્ઞાતિ ગંગે ॥ ૭ ॥

અર્થ—હે કૃપાથી પૂર્ણ ચિત્તવાળી ! હે કૃપાથી કારિણી ! હે અત્રપૂર્ણ ! (જેવી અંદર તોનાં

વેરાવળ પ્રવાસનો હેવાલ

[નોંધ:—વેરાવળનો આ પ્રવાસ 'પ્રકાશ'ના કાર્યકર્તાઓના, 'પ્રચાર-પ્રવાસ'ના હેવાલના ઉત્તરાર્થે રૂપે હોઈ સર્વ બંધુઓના અણુ માટે અને પ્રગટ કરતાં અમોને આનંદ થાય છે.]

સંપાદક]

વેરાવળથી તા. ૬-૮-૩૬ નો લખેશ એક પત્ર અમારા લેડીયા વ્યવસ્થાપક બંધુ શ્રી હીરજીભાઈ જેશમ પીસાવાડીયા નરકથી અમોને મળ્યો. જે.ાં નેઓશ્રીએ વાણાવ્યું હતું કે અહીંના કેટલાક ઉત્સાહ પૂર્ણ યુવાન ભાઈઓના પ્રવાસથી આવતી તા. ૧૦-૮-૩૬ ના જન્મદિવસને દિવસ અહીં એક સભા કરી કેટલોક કાર્યક્રમ યોજાવવામાં આવ્યો છે, એટલે જની શંક તો એ દિવસે આપ વેરાવળ અચુક હાજરી આપશો. તેમને! આ પત્ર મળ્યા પછી થી તા. ૬ મીએ રાતના અમારે ઓચીંતુ ચોરવાઃ જવા બન્યું, જેથી અમો તા. ૬-૮-૩૬ ની રાતના બાર વાગે માંગરોળથી રવાના થઈ કોશદ આવ્યા. ત્યાંથી તા. ૧૦ મી સવારના ૬-૧૫ કલાકે ઉપડીને ટ્રેનમાં વેરાવળ જવા રવાના થયા. રસ્તામાં ચોરવાડથી શ્રી ભાણુજી

ગોવાભાઈ ગોહીરનાં અમોને ભેટા થયાં. તે પાણુ આજ કાર્યમાં ભાગ લેવા વેરાવળ અમારી સાથે આવવાના હતા. સાડા દશ વાગે અમે વેરાવળ પહોંચ્યાં. ત્યાંથી ગાડી કરી શ્રી નારણભાઈ દેવજીભાઈ જેશવાની દુકાને આવ્યા. ત્યાં તપાસ કરતાં ખગર મળ્યા કે શ્રી હીરજીભાઈ પ્રવાસપાટણ ગયા છે અને થોડી વારમાં આવી જશે. આજે દિવસના ત્રણ વાગે સભા યોજાવવામાં આવી હતી અને એ સમયમાં ત્યાંના યુવક-મંડળ તરફથી ઘટતી તૈયારીઓ પણ ધ્રુષ્ટ થઈ હતી. લગભગ દોઢેક વાગ્યા સુધી રાહ નેવા છતાં શ્રી હીરજીભાઈ હજી વેરાવળ આવ્યા ન હોતા અને ત્રણ વાગે સભા યોજાવતા પહેલાં કેટલીક અમારે તૈયારીઓ કરવાની હતી એટલે ત્યાંથી ગાડી ભાડે કરી અમો તથા શ્રી ભાણુજીભાઈ ગોહીર હીરજીભાઈને

મોટાં મિષ્ટાન્નના વગરો આપા કરે છે એવી) લગ્નાદિક શુભ પ્રસંગોથી આનંદ આપનારી હે જ્ઞાતિંગે ! તને નમસ્કાર હો ! તને નમસ્કાર હો ! (૭)

સુતેભ્યશ્વ તે દેહિ દે જ્ઞાતિ માતઃ સુહૃદિ સુચિયાં ધનં સ્ફીત કીર્તિમ્ ॥

નતો નર્મદો નૌતિ નમ્યાં દ્વિપદં નમસ્તે નમસ્તે સદા જ્ઞાતિ ગમે ॥ ૮ ॥

અર્થ—હે જ્ઞાતિ ગાના ! તારા પુત્રોને બુદ્ધિ, મુવિદ્યા, 'ધન' અને સારાં કર્મો પ્રાપ્ત કરાવીને, મોટી કીર્તિ આપ. એવી નત્ર નર્મદ તારી સ્તુતિ કરે છે. જેના નમન કરવા યોગ્ય ચરણક્રમમ્મ છે. એવી હે જ્ઞાતિંગે ! તને નમસ્કાર હો ! તને નમસ્કાર હો ! (૮)

શ્રી વિશ્વકર્મા
માસીકમાંથી

સંપાદક: હ. ડી. ભારદ્વાજ
(બુનાગઢ)

મળવા પાટણ ગતા હતા, ત્યાં અરધે રહેતે શ્રી
હીરજીભાઈવાળી ગાદી અમેને સારી મળી.
તેઓને નારાયણભાઈની દુકાને 'રોકાવા' કહી
અમે પાટણ જઈ આવ્યા. ત્યાંથી વળતીજ ગાદી
કરી તુરંજ વેરાનજ અમે પાછા આવ્યા. ત્યાં
નારાયણભાઈની દુકાને શ્રી હીરજીભાઈ સવજી
ચૌહાણ તથા બીજાં યુવકો જાણેલાં અમેને
મળ્યાં અમારી રાહ જોતાં બેઠા હતા. હીરજી-
ભાઈ પણ ત્યાંજ હતા. આજે જામાઈશીનું
ત્રણ હોય અમારે જમવાનું હતું
નહિ' એટલે સમાજના કાર્યમાં જવા પ્રવૃત્ત
થયા હતા. ત્યાંથી શ્રી નારાયણભાઈ તથા
બીજાં ભાઈઓને સાથે લઈ અમે કુંજા-
રવાડામાં શ્રી જાનિતા મંદીરે આવ્યા,
ત્યાં ત્યાંની જાતિના કોટવાળા નારાયણભાઈ,
મંદીરના પુઝરી જાણીજાણી તથા ચાર પાંચ
જાનિભાઈઓ બેઠા હતા. અમેએ જઈ
કે.વાસ મારફત ત્યાંના પટેલશ્રી તેમજ
બીજા જાતિભાઈઓને મંદીરે બોલાવ્યા હતા.
ચોટી વારમાં સર્વ જાતિભાઈઓ આવી ગયા
હતા, પરંતુ ઘંટજી પાટણ ગયેલાં એટલે જરા
બેઠેથી આવ્યા. તેમજ ત્યાંના મંદીર ત્રીજેને
વહીવંત કરનાર એક ભાઈ શ્રી બાબુભાઈ
દેવા જેઠાં એ પણ પાટણથી આવ્યા હતા.
આ વખતે લગભગ ચાલીસેક જેટલા
ભાઈઓની મંદીરે હાજરી દશે જેમાં શ્રી
નારાયણભાઈ જેઠાં તથા પાટણવાળા
શ્રી દેવજી ભાઈભાઈ સાથે ત્રીજેને પણ ત્યાં
હાજર હતા.

જ્ઞાતિમાં ત્રણ પક્ષો

એ વખતેજ અમે જાણી શક્યા કે અહીં

વેરાનજની જ્ઞાતિમાં ત્રણ પક્ષો છે. જેમાં એક
સુનાર કામ કરતા ચીમાનાડીયા ભાઈઓનો
એક પક્ષ તથા એક જેઠાં (ગોલા)
કુટુંબનો બીજો પક્ષ અને ત્રીજો શ્રી મીરાભાઈ
દેવજીના તથા પુજાભાઈ વડુજી ત્રીજેનેની
આગેવાની નીચેનો સ્વતંત્ર પક્ષ એમ ત્રણ
પક્ષો હતા. અમારી ધ્વજા ત્રણે પક્ષના
ભાઈઓને એક કરવાની હતી. પરંતુ તેમ
કરતાં પહેલાં લુહાલુહા પક્ષોના આગેવાનોના
પ્રથમ વિચારે જાણી ત્યાર બાદ આગળ
કામ કરવા નાની થયું હતું.

એકત્ર કરવાનો પ્રયત્ન

આ સમયે વાઢાવાટ અમેએ પ્રથમ પટેલ
શ્રી વાઢાભાઈ કેશવ સાથે ચલાવી હતી. અમારી
એ મતસજનતા પરિણામે અમે જાણી શક્યા
હતા કે શ્રી મીરાભાઈ દેવજીનાવાળા તથા શ્રી
જેઠાંભાઈઓવાળા એમ બંને તરફ વચ્ચેના
જવાબે એવું કિંચત્ સ્વરૂપ લીધું હતું કે જેનો
નાતકાવીકમાં અંત જાવી શકવાનું અશક્ય
હતું. એ પરસ્પરનો અંતર દુર કરવામાં
બોજામાં બોજા એ ત્રણ દિવસનો ટાઇમ લઈ
પરસ્પરના વિચારે જાણી સમજાવી કરાવી શકાય.
આજે ૧-૧૫ ની દ્રેઈનથી અમારે તે પાછા
જવાનું હતું. જ્યારે મંદીરમાં આ સમયે
સર્વોચ્ચ ચાલતી હતી ત્યારે લંગલગ ચાર
વાગ્યા હતા. એ કલાક જેટલા ટાઇમમાં આ
સર્વ સમાધાનીની વાઢાવાટ ચલાવવી અમેને
અશક્ય જણાઈ.

જનરલ સલા

આખરે એ કાર્ય આગળ ઉપર રાખી

એ વખતે ત્યાં હાજર થયેલા ૪૦-૫૦

જેટલા બાદ્યોની સભામાં કામકાજની શરૂઆત થઈ હતી. પ્રથમ ત્યાંના યુવક મંડળ તરફથી અમે જાન્યે વ્યવસ્થાપકોને 'પ્રકાશ'ના વ્યવસ્થાપકો તરીકે માનપત્ર આપવા નિમિત્ત ટુકડા દારતોરાઓ અર્પણ કર્યા હતા. તેમજ સભામાં જોડેલા પટેલશ્રી ઇત્યાદિ ણીજ્ઞ આગેવાન બાદ્યો તેમજ મંદીરના પુલરી વિગેરે દાર પહેરાવ્યા હતા, અને મંદીરમાં શ્રી કાકાજીની મુર્તિને પણ દાર ચક્રવર્તીમાં આપ્યો હતો. આનો જવાબ દેતાં શ્રી મેધજીભાઈ તરફથી સર્વનો અંતકરણ પૂર્વક આભાર માનવામાં આવ્યો હતો. તેમજ યુવકમંડળના ધ્યેયને મંડળની પ્રતિષ્ઠા પ્રતિદીન વધે તેવા શક્ય પ્રયાસો વિચારી અમલમાં મુકવા મુચતા કરી 'મંડળ' વીજવર્તન જાનો તેમ જ્ઞાતિમાં આવ્યું હતું. જાદ કુસંગ, કન્વાલિકેય, પ્રેત ભાજન, કેળવણી વીગેરે વિષયો ઉપર શ્રી મેધજીભાઈએ વિવેચન કર્યું હતું. વધુમાં આપણી ફરજે સમજાવી એ ફરજે જાનવવા બધાને જાગૃત થવા સમજાવ્યું હતું. જાદ શ્રી હીરજીભાઈએ અત્યારની આપણી જાતિની પરિસ્થિતિનું લાન કરાવી જાતિ ઉન્નતીના માર્ગ પ્રત્યે સર્વનું ધ્યાન ખેંચ્યું હતું. તે સીવાય કુસંગ, જાળ, લગ્ન અને શિક્ષણ માટે ધણુંજ અસરકારક ભાષણ કર્યું હતું. જાદ 'પ્રકાશ' સંગથી જોડાતાં 'પ્રકાશ'ના કાર્યોનો સર્વને ખ્યાલ આપી 'પ્રકાશ'ના ઉદ્દેશો સમજાવી તેના પ્રાદર થવા આપણ કરી હતી. એ ભાષણ પુરું થવા પછી લગભગ ૫-૩૦ કલાકે સભા વિશર્જન થઈ હતી. ત્યાંથી અમે શ્રી હીરજીભાઈના મકાને થઈ તેઓના કાકા

શ્રી હીરજીભાઈ મીડા વીસાવાડીવાને ત્યાં શ્રી વાર રોકાઈ મીડાનો દાદામ થતાં ત્યાંથી વિદાય લીધી હતી. અમેને રોકાવા માટે શ્રી નારણ ભાઈ દેવજી જેઠવા, નારણ ગણાભાઈ, ભગવાનજી દેવા, દેવજી જાળાભાઈ પાટણવાળા વીગેરેના ખુશખ આમદ દનો પરંતુ ને દીવસે ત્યાં હું રોકાઈ તેવા સંબંધેના નજ દના એટલે સર્વને રજા આપવા વિનંતી કરી હતી. તેમજ અમારી મુશ્કેલીઓ તેઓને જણાવતાં તે સર્વ બાદ્યોએ આખરે રાજ ખુશીથી વિદાય આપી હતી.

યુવકોની પ્રવૃત્તિ

આ ત્રે અમે દરેક જાદ્યોએ છીએ કે વેરાવળમાં શ્રી નારણજી દેવજી જેઠવા, નારણ ગણાભાઈ, ભગવાનજી દેવા વીગેરેના મન પ્રવલોથી ત્યાંના ૧૦ થી ૧૫ યુવાન બાદ્યો જાતિ મુખારણાનું જે કાર્ય કરી રહ્યા છે તેનું મુલ પરિણામ કુંક મુદતમાંજ આવેલું આપણે જ્ઞેવ સપ્તીશુભ પ્રસો ને ભાદ્યોની જાતિ પ્રત્યેની ધનય અને શુભ ભાવના સદા ટકાવી રાખો અને એ માર્ગે એ સર્વ વિજયશાળી જાનો એજ અભ્યર્થના.

વેરાવળથી સાંજના ૬-૧૫ વાગે ઉત્તરની દેહનથી અમે તથા બાણજીભાઈ મોડીય મારવાડ ૧૭-૩૦ કલાકે આવ્યા. અહીંનું કેરલુંક કામકાજ પતાવી અમે તા. ૧૨-૮-૩૬ ના સવારે માંગરોળ પાછા આવ્યા હતા.

માંગરોળ:] મેધજી જીહાભાઈ આંડેમળા વ્યવસ્થાપક.

દેવળીયાની શાખોત્પત્તિ

પુરાતન ભુતકાળે નાથેરમાં એક નાનું મુઠ્ઠું
જામ હતું તેને ખર્ડીયા નામથી ઓળખાવે
છે. આ મામમાં રુઝુન, ચરણ અને કુલકાર
લોકો વસતા હતા એમ કહેવાય છે.

પીકમ એ, ૭૬૨ નાં સમયની ચાલ હોય
એમ જણાય છે. આ સમયે ત્યાં એક રોકિડકુળમાં
વાસાઆદ નામે કુલકાર રહેતા હતા. કુટુંબમાં
પોતાને એક આદેક વરસનો પુત્ર અને વૃષ્ઠ માતા
હતાં. માતાનું નામ કનાઈયાદ કહે છે અને
પુત્રને વીરમ કહેવામાં આવે છે. આપણી ચાતાનું
મુખ્ય પાત્ર વીરમને કહેવામાં આવે છે. વાસા-
આદ પૈસાપાત્ર સુખી ગણાતા હતા, પોતાના
દોડાં ચારી તેમના છવનનો આનંદ માણતા
અને પ્રભુગજન કરી દીવસો નીર્ગમન કરતાં.
દૈવયોગે સાધારણ ધર્મીમાં પધારીવસ થયા
અને એક પ્રસાદે આ મનુષ્ય દેહનો ત્યાગ
કરી વાસાઆદએ પડોઈ મવાણ કર્યું.

આ દુઃખદ જનાવથી માનુષી કનાઈયાદને
દુઃખ થયું, પરંતુ દીવસો જતાં પોતાનું દુઃખ
વીરમને પડ્યું અને પોતાના પૌત્ર વીરમને ઉછે-
રવાનું કાર્ય હવે પોતાનું છે એમ સમજી વીરમને
આનંદીન રાખવા વધારે લક્ષ આપવા લાગ્યાં.
માથા પ્રગળા છે. ગમે તેવાં દુઃખોમાં પણ પ્રભુ
મદાય કરશે એમ સમજી દરેક જગે દીવસોના
પાનવા સાથે દુઃખો ભુલી જતા છે એજ પ્રભુ
કૃપા. વીરમ દરેક વરસને થયો ત્યારે એક
દીવસ પોતાના સરખા મીત્રમંડળ સાથે પોતાનાં
ઘોર આદવા મેલેલા હતા. ત્યાં સર્વે મળી દેવની
કૃતીમ જાગલીલા કરી જેમાં એક છાંદે ભુલે

થઈ કૃતિમતાથી ધુલવાનો દોંગ કર્યો. કોઈ કોઈ
દેવ ઉપાસકોની એવી માન્યતા છે કે દેવને
જળીદાન આપવું જોઈએ તેથી આ જાગલીલા
પ્રસંગમાં આપણો વાનોતાવક વીરમ જળીદાન
માટે જરૂરનું નામ ધરાવી દેવના ચરણમાં
નમ્શે. આ વખતે ધીમ જોડરાએ અસીદૃષ
જરૂર જોય ઉતારી તે જોય વીરમ (જરૂર)
ના કંઈ ઉપર મુક્યું પરંતુ જોય ગયાને અઃ-
નાની સાથે વીરુનના ચમકારે વીરમનું મસ્તક
ઉડી પડ્યું અને કુતરડા સાથે વીરમ ભોંય પર
પડ્યો અને રૂધીર વહેવા લાગ્યું. તે જોઈ
ધીમ જોડરાએ ગમરાઈ ગયા. એક દીનમન-
વાન જોડરાએ મામમાં આવી આ વાત કનાઈ-
યાદને કહી. સાંભળતાની સાથે અકુળ થઈ
ત્યાં વીરમ પડ્યો હતો ત્યાં આવી ફરન કરવા
લગ્યાં. આ વખતનું જુદામાનનું કશું ફરન
અને રૂધીલી જેવું પાત્રાણ હૃદયના
મનુષ્યને પણ બેચેની અશ્રુપુર્ણ નેત્રે અનુકરણ
ઉત્પન્ન થાય. પરંતુ દેવગતી વીચીન
છે જેની અગાધ માયાળજ કોઈ નંછી
સકયા સક્તિમાન નથી. આ વખતે પાસેના
રાક્ષસમાંથી એક મહા તેજસ્વી ભુજંગ બહાર
આવી આસવાસ કરવા લાગ્યો. એ તેજપુર્ણ
પ્રજાવથી કનાઈયાદએ સાન્ની અનુભવી અને
તે દેવ સરખા ભુજંગને કહેવા લાગ્યા કે હું
નાથદેવ, તમે દેવદેવ છો. દેવ સૌન્દર્યે એનનગદ્ગદી
સચવક જની વીરમને હરાવ્યો હતો તો આપ
મારા જાગરને જીવનદન આપો. આથી નાગ-
દેવ પ્રસન્ન થઈ વીરમને સજીવન કર્યો અને એ

રાક્ષા ઉપર એકજ દીવસમાં દેવળ ચણાવી આપવાનું કહી અદ્રવ્ય થયા આ તરફ કનાક-ગાદના આનંદનો પાર ન રહ્યો. જીજે દીવસે સવારથી દેવળ ચણાવવા માંડ્યું.

પરંતુ જ્યાં દેવ ફેરે ત્યાં નાગદેવ શું કરી શકે ? સુર્ય નારાયણ અસ્તાચંગમાં જ્યાં તૈયારી કરી રહ્યા છે. અને આ તરફ દેવળ પુરું થયા આવતાં શીખર ચઢાવવા માંડ્યું તેજ વખતે સુર્ય અસ્તાચંગે પહોંચી વળ્યા. ખસાસ! દેવળ અધુરું રહ્યું શીખર ચઢાવતાં ઉડી છોટ પડ્યું અને વીરમનુ મૃત્યુ થયું. આ

બનાવથી સૌ આશ્ચર્યમાં. તેજ વખતે કનાક-ગાદએ પોતાના પૌત્ર વીરમના દેહને ખોળામાં લઇ ચીતા તૈયાર કરાવી અગ્નીમાં પોતાના દેહને ભસ્મીભૂત બનાવી રવર્ગે પ્રયાણ કર્યું.

વાંચક, આ વાર્તા કલ્પીત નથી પણ બનેલી સત્ય થઈના છે. આ લોકવાનના સારાંશ નાથેર પ્રદેશમાં મુચાપાડા નજીક દેવળ વીજેરે જોતાં મારી કદપના શક્તીએ વાર્તા રચાયેલ છે, નો રહેલી ખામીઓ દરમુજર કરશે એવી અશા રાખું છું.

અમરાપુર:] આધવજી દામજી જેઠવા.

કન્યાવિક્રયની કૂરતા

થોડા વરસ પહેલાં ઉના નાગાના ગામ ગાંગડાના આપણા જાનિભાઈ ડાળા ચાવડાના દીકરાનું વેશવાળા ઉંટવાળા ગામે ભાઈ—ની દીકરી બાઈ — સાથે કર્યું હતું. પાણુ કુદરતી નીચમે તે ડાળાબાઈનો દીકરો મરણ પામવાથી તે બાઈનું વેશવાળા ઉના તાળે વસોજ ગામે જગવાન જેઠા ચીત્રેડા સાથે ફરી વેશવાળા કરવામાં આવ્યું પરંતુ તે ભગવાનભાઈ પણ કુદરતના નીચમે અનુસરી સાન વરસ પહેલાં ગુજરી ગયા. ત્યાર બાદ—તે બાઈને વણકબાદના રહીશ ભાઈ—ની સાથે તા. ૨ માર્ચ ૧૯૩૨ ના રોજે લગ્ન કરવામાં આવ્યાં. પણ તે લગ્ન વખતે આપણી જ્ઞાતિના ધોરણ ઉપરોન રૂ. ૧૩૦ જેડોનોડા ખુશામણુ કરીને લીધા પછી બાઈને સાસરે મોકલવામાં આવી. થોડા દિવસ બાદ કેટલાક કન્યા તરફનાં કુટુંબીઓ કન્યાને તેડવા ઉંટવાળેથી વણકબાદે

આવ્યાં. પણ લગ્ન વખતે ગુજરેલો લુપ્ત મનમાં ન લાવતાં બાઈ—એ તે બાઈને પીયર મોકલવા આનાકાની કરી નહિ અને રાજપુશીથી મોકલાવી આપી. ત્યારબાદ આપણી જ્ઞાતિના ધોરણ મુજબ વર પક્ષથી તેમના પીતાથી રામજીભાઈ ચૌહાણ સંવત ૧૯૮૮ ના આશો શુદી ૧૦ ને રવિવારે ઉંટવાળા ગામે—બાઈના આણંડું—ને પુછવા ગયા. ત્યારે તેણે બણાવ્યું કે હાલ હું આણું મોકલવાનો નથી. તેમ છતાં રૂ. ૨૫૦ આપો તો હુરત આણું વાળી આપું, નહિતર દીવાળી પછી માગશર મહીનામાં આવશેજી. ત્યારબાદ સંવત ૧૯૮૯ ના માગશર માસમાં —બાઈ ફરી ઉંટવાળા આણા વિષેનું પુછવા ગયા, ત્યારે —એ ફરીથી રૂ. ૨૫૦ ખુશામણુ તરીકે લેવાની માંગણી કરી આથી એ ભાઈ નિરાશ થઈ પોતાને થરે પાછા આવ્યા કારણ કે તેમની સ્થિતિ રૂ. ૨૫૦ આપી શકે તેવી નહોતી.

એ લાઇ તો પોતાની દીકરીનો વિદ્ય કરી દાઇ
પણુ દિસામે પૈસા મેળવવા નત્તર હતા.
ત્યારબાદ—લાઇ પાંચ જ્ઞાતિબાઇએને લખીને
ચાર વખત સંવત ૧૯૮૬ ના અગ્રે માસ સુધી
આજ્ઞાની પૂછપરછ માટે ગયા પરંતુ સર્વે ગયા.

ત્યારબાદ—લાઇ પોતાના મુળજ્ઞ અર્થે
સંવત ૧૯૬૦ ના કારતક શુદ્ધ ૮ ને
સુરવારે મુળજ્ઞ આગ્યો અને ત્યાં દીવ તામે
ધોધલાના રઢીશ નથુ રાણા ચિત્રોડાની દીકરી
ગંગાબાઇ સાથે તેનાં લગ્ન સંવત ૧૯૬૦ ના
માગશર વદી ૧૧ ને સુરવારે મુળજ્ઞ ધારાવી
જાતિએ કરી આપ્યા, અને દેજ કાત્રા ગદ્દ
મુળજ્ઞ ધારાવી જાતિને એક જમણુ આપ્યું
તેના બદલામાં મુળજ્ઞ ધારાવી જાતિએ એક
મુચના પત્ર એ લખીને લખી આપેલ છે. તેજ
પત્રના આધારથી ઉના તાજાની જાતિ એ
લાઇને પુછી શકે તેમ નથી.

જ્યારે—આઇયું આઇયું વાળ્યું નહિ ત્યારે
રામજીલાઇએ ઉના તાજાની જાતિમાં જનહર
ક્યું, એ જાતિના અગ્રેસરોએ એ લાઇનો
પક્ષ ન કરતાં ઉલટું લગ્ન તોડવાની કાશીએ
કરી.

પરંતુ જેરામનાં લગ્ન મુળજ્ઞ ધારાવી
જાતિએ ક્યાં તેના પત્ર ઉનાના પટેલ કેસવ
જેરામ હાંકે ઉપર આપ્યો. થોડા મહીના પછી
આઇને સંવત ૧૯૬૧ ના આશુ શુદ્ધ ૩ ને
સોમવારે ગદ્દ ગામે — — ચિત્રોડા
સાથે પૂનર્લગ્ન કરી દીધાં. અને દેજ બાજન
શ ૪૦૦—એ લીધા. આથી રામજી ચૌહાણે

ઉના જઈ પટેલ આગળ અરજ કરી ત્યારે
પટેલ તથા અગ્રેસરોએ એમ જણાવ્યું કે તમારે
ક્યાં જોતી હોય તો તમે કેસ કરો. હમો
દાડ નવગ નથી. તો આવા શબ્દ પટેલ
શાહી તથા અગ્રેસરોને શ્રામે નહિ.

જ્યારે ઉના જ્ઞાતિ અગ્રેસરોનો આશરો નહિ
મળવાથી જેરામ રામજી ચૌહાણે નિરાશ થઇ
છેવટે કોર્ટનો આશરો લીધો. પછી ફેજલદારી
વાદંટથી ગદ્દા ગામે બાઈ તથા—ચિત્રોડાને
તા. ૬-૧૦-૩૫ ના દીને રાતના અગીવાર
વાગે પકડાવી મુન્સફ રજરે ખડા કરવામાં
આવ્યા. પરંતુ તેમણે એવી જુગ્યાની આપી કે
અમે ધરંધાં નથી. તથા બાઇના પિતાએ
પણુ ક્યું કે મારી દીકરીને મેં ધરંધાવી નથી.
એવી સ્ખાળીતી આપીને પોતાનો બચાવ કર્યો
અને—ચિત્રોડા પાસેથી શ. ૪૦૦૭ દેજ પટે
લીધા હતા તે હજમ કરી ગયો. ત્યારે જેરામ
રામજી ચૌહાણે એરત કમળનો દાવો કરી—બાઇ
ઉપર સમન્સ બળવી તેને કોર્ટના કમળમાં
રાખી.

વિશેષમાં નોંધવા યોગ્ય બીના એ છે કે
જેરામનું પેલું વેસવાળ દીવ તામે ધોધલા ગામે
નથુ રાણા ચિત્રોડાને ત્યાં તેની દીકરી
ગંગાબાઇ સાથે પંદર વરસ આગળ ક્યું હતું.
પણુ તે બાઇના લગ્ન માટે તેણે દેજ ઉપરાંત
શ. ૭૫૦૭ માગવાથી તે કન્યાને ઉભી મુકી
ઉંટવાળા ગામે—બાઇ સાથે જેરામનાં લગ્ન
કરવામાં આવ્યાં હતાં.

વણાકબારા :] નથુલાઇ રામજી ચૌહાણ

સ્ત્રી કેળવણી

આપણી ઉન્નતિના વિષયમાં સ્ત્રીકેળવણી એક અગત્યનું અંગ છે. સ્ત્રીઓ જે કેળવણી લઈ સંસ્કારી થશે તો તેમના જાતિ સંતાનોને તેનો મીઠો મીઠો વારસો મળશે, તેઓ સદાચારી થઈ જનસમાજમાં ઉપયોગી થઈ પેતાની તેમજ બીજાઓની ઉન્નતિ માટે સ્ત્રીઓને સારી કેળવણી આપવી જોઈએ કારણ સ્ત્રીઓની ઉન્નતિ પીતા બાળકોની ઉન્નતિ નથી અને બાળકોની ઉન્નતિ વિના બીજા મનુષ્યની ઉન્નતિ નથી ને મનુષ્યની ઉન્નતિ પીતા આપણા સમાજની ઉન્નતિ થવાની નથી તે અવશ્ય મતજાહેર. માટે પ્રથમ આપણે સ્ત્રીકેળવણી ઉપર લક્ષ આપવું જોઈએ. આપણા જે સંતાનો છે તેમાંથી છોકરાઓને ભણાવી કેળવવા જોઈએ તે તો આપણો અમુક વર્ગ સમજે છે; પણ કન્યા કેળવણી વિષે કંઈ જાણમાં આવતું નથી. આપણી જે બાળાઓ છે તે ભવિષ્યની માતાઓ છે, તેને તો બચપણમાં સારા સંસ્કારો પુરવા માટે સાધારણ મોટી વયની યતાં નિશાળે તેમજ ઘર આગળ લાણવારી, ઉપરાંત ભરતચંદ્રાણુ, સીચણુ કામ ને ઘર ઉપયોગી બાજતો શીખવવી જોઈએ. કન્યાઓને કંઈ મેટ્રીક્યુલેંટ અથવા બી. એ; એસ. એસ. બી. સુધી લાણવારી તેવું કંઈ નથી, પરંતુ આપણી શક્તિ પ્રમાણે આપણી માતૃભાષા સાત યુગરાતી સુધી તો લાણવારીજ વેદ્યએ, કે જેથી તેને યુગરાતી ભાષાનું જ્ઞાન યતાં સારાં પુસ્તકો વાંચી તેમજ તેમાંથી જોષ પ્રદંણુ કરી શકે ને ભવિષ્યમાં તેના સારા યુક્તિઓ વારસો તેમના જાતિ સંતાનોને મળે,

દંત્રી ઉન્નતિનો આધાર ધણે જાણે તેને જસ-પણમાં મળતી કેળવણી ઉપર રહે છે. જેમ કુમળા છોકાને વાળાઓ તેમ જણે તે કહેવન અનુસાર નાનપણમાં જે સંસ્કારો બાળકોના હૃદયપટ પર પડ્યા હોય તેજ સંસ્કારો મોટપણે તેનામાં વિકાસ પામે છે. છોકરાઓ અગર છોકરીઓની ઉન્નતિનો આધાર તેની માતા પર રહેલ છે, કારણ જસપણમાં બાળકો પિતા કરતાં માતા પાસે વધુ વખત રહે છે. એટલેજ માતામાં જેવા યુક્તિઓ હોય તેવા બાળકોમાં ઉતરે છે, અને પાછળથી મળતી સ્કૂલ કેળવણી તેમાં જુગ ફેરફાર કરી શકે છે, પણ ધણું વલણ તો માતાના આચાર-વિચાર પર આધાર રાખે છે. આ ઉપરથી ખાતરી થઈ જાય કે ભવિષ્યમાં બાળકો કેવાં નીવડશે તેની જોખમદારી માતા પર રહેલી છે. તેટલાજ માટે પોતાના સંતાનોને કેળવવાનું કામ બરાબર માતા જાતની શકે માટે કન્યાઓને (ભવિષ્યની માતાઓને) કેળવવી જોઈએ. વળી નેપેલીયન જેવા મહાન પુરુષે કહ્યું છે કે જે તમે તમારી ઉન્નતિ આજના હો તો સૌથી પ્રથમ તમે તમારી માતાઓને કેળવો. એટલુજ નહીં પરંતુ માતાઓ જે જોખમદારી યથાર્થ રીતે બજાવે તે માટે બાળાઓ (ભવિષ્યની માતાઓ)ને વિદ્યાદાન આપી નીતી, ધર્મ તેમજ સારા સંસ્કારો તેના પર પડે તેવાં પુસ્તકો વાંચવાનો શોખ ઉત્પન્ન કરવો. આથી તેની માનસિક શક્તિઓ ખીલી, પતિ તરફની, સાસુસસરા તરફની, વડીલો તરફની તેમજ પોતાના જાતિ બાળકો તરફની ફરજ

અમલ પાતાનો સુખી સંસાર લેજો માણજો.
પરમો આગળા ફેટલાક ભાઈજો નો પહેલેથીજ
નમસ્તના આગળા છેકે છોકરાઓતે તો ભણાવવા
લેજો. અરે! પણ જીવારી આગાઓનું મું ?
નું તેઓ સુખી થવાને હમ્મજની નથી ? આમ છે

આ જ નું ન વું

આજનું નવું મનુષ્ય શાસ્ત્ર એમ સમજાવે
છે કે અદંતા મનુષ્યજાતીના દુઃખનું મૂળ
છે. મનુષ્યના ધીમન ગધા દુર્ગંજો અને માનસીક
કેમો આ અદંતામાંથી જન્મેલા લુલ્લ લુલ્લ
સ્વરૂપો છે. અદંતાના નાશ એટલે ગધા
વિકસરોનો નાશ. એટલે મનુષ્યનો વિકસરોમાંથી
મોક્ષ. મનુષ્યના છવન વિકસરમાં અદંતા અંન-
નાય રૂપ છે. મનુષ્ય આજે મનુષ્યને સમજી શકે
નથી. તેનું કારણ તેનો અદંતરૂપભાવ છે. આજે
જાગૃત્તી માંડીને વ્રહ્મામાં અદંતા લુલ્લ લુલ્લ
સ્વરૂપમાં ભાગે જ વ્યક્ત થવા વગર રહે છે.
એ મનુષ્ય અમળુ દોષ કે ગણિતો દોષ
સમગ્રાણી દોષ અગર તો શહેરીવારી દોષ,
ગરીબ દોષ કે પીસાદાર દોષ. અદંતરૂપ દોષ કે
રૂનાનો રૂપરૂપો બીજારી દોષ પરંતુ અદંતા
તેનામાં દોષ છેજ. અદંતાથી ભરેલો મનુષ્ય
મહાત્મામાં એમ તેવું ઉચ્ચ રથાન બોધવતો
દોષ છતાં તેની શદ્દ શીમન લેતી નથી. જ્યાં
અદંતા છે ત્યાં સાચો પ્રેમ નથી. પ્રેમને અદંતે
દંત દોષ છે. ગીતોની મીઠી, રાગોનો સ્નેહ કે
જાતિ સેવાભાવ જેવા ઉમતા શુભો અદંતાના
માસાત્મ્યમાં ફરી વિકાસ પામતા નથી. મનુષ્ય
પોતાની અદંતાના ચતુર્થી જગતને બુઝે છે.
એટલે મનુષ્ય વસ્તુ મનુષ્ય મનુષ્ય મનુષ્ય

તો પછી તેને અત્તાન રાણી તે આપણી
કટલી સુખતા તેમજ અત્તાનતા સુચવે છે.

પ્રભુ મારી આ ભાવના જાતિભાઈઓના
હૃદયમાં સ્પિકિંગણીની પ્રેરણા કરે.
નાયરોળી :] હીરજીમાંઈ જેસા મોહીલ

મનુષ્ય જીવન

શોધભોળ કરવામાં. વ્યર્થ કાંક મારે છે.

અદંતાથી ભરેલો મનુષ્ય સાચા અર્થમાં
સમાજક બની શકતો નથી. એ પોતાની
મોટાઈનું અમુક ધોરણ કાઢી કાઢે છે. તે ધોરણથી.
ધીમજીનું માપ કાઢવા પ્રયત્ન કરે છે. તેથી
તેનામાં ધીમતા શુભની કદર કરવાની શક્તિ
લપ થતો ગય છે. પરીણમે તેનામાં કાષ્ટરિ
આવે છે. પોતાના કહી સીધેસી મોટાઈના ધોરણે
તે પોતાનો જુદો જ વારો ઉભો કરે છે. થોડાક
સમય પછી એ ઉભા કરેલા વાડામાં પણ તેને
ખામીઓ જણાયા કરે છે. એથી મનુષ્ય-
જીવનની મજા એ સમજી શકે નથી.
અદંતાની માથે અસામજકતા અને
કાષ્ટરિ મોટે ભાગે જોવામાં આવે છે. આ
કેમો મનુષ્યમાં મનુષ્ય જન પ્રત્યે અસંતોષ
પેદા કરે છે. આમ થવાથી મનુષ્ય મનુષ્યસેવા
અને મનુષ્ય સદાશરી ઉમતા તક મુમાવે છે.

આજના મતભેદો, વિકાસની વિવિધતા નવા
વાડાઓ એ ગધું માત્ર જુલિના વિકાસને લીધે
છે એમ માનવાની લુલ ન થવી જોઈએ.
અદંતા સંગઠન પરીણ અને સદાશરી આંકે
આવે છે. દરેક મનુષ્ય પોતાની અદંતાને
સતોષવા માગે છે. એમ કરવા જનાં અનેક
અનીયો જાતે છે અને મનુષ્ય તેની અદં

તાને પોપણ મળે તેવા કાર્યો આદરે છે. સલાધારીઓ પ્રમ્નપ્રત્યે, સ્વતંત્ર પ્રમ્ન શુદ્ધામી પ્રમ્ન પ્રત્યે, જ્ઞાતિના મુખ્ય વચ્ચેના જ્ઞાતિજનો પ્રત્યે, પુરૂષો સ્ત્રીઓ પ્રત્યે અને મોટાઓ નાના પ્રત્યે જે વળણુ આદરે છે તેમાં માત્ર અદંતાના પોપણનો મુદો રહેલો છે.

આપણા જમાનાનું ધોરણ આર્થિક ઉન્નતિ ઉપર મધ્યમ છે. એ વાત સાચી છે છતાં આર્થિક સંપ્રદની પાછળ અદંતાના વિદસેલી હોય છે. સ્વતંત્ર કલેવાની પ્રમ્ન શુદ્ધામ પ્રમ્ન ઉપર પોતાની મહતાની સત્તાથી અદંતાના ખ્યાલો ઠોકરી ભેગાડવા મથે છે. છતાં અદંતાના નાશ વગર શાહીવાદ કડીપણ જગતમાં ટકી શકે નહીં. સમાજની પરાડ મુખ્ય જગતને મનુષ્ય હવત લાગેજ વિદસી શકે છે. એવો મનુષ્ય માત્ર વિચાર કરી શકે છે. વિચારથી અદંતાને દુર કરવાનો માર્ગ કદાચ જડી આવે પરંતુ સમાજને પોતાને જેવા ઉત્તમમાર્ગે લઇ જવા જે મનુષ્યો મનુષ્યો સાથે સહકાર સાથે છે તેવાઓ ને અદંતાને દુર કરવાનો સરસ વ્યવહાર માર્ગ જડી આવે છે આજે આપણે

પ્રગતિ અને વિકાસને વ્યાપક અર્થમાં સમજતા નથી તેથીજ આપણે આપણી પ્રગતિ અને વિકાસને સાંકડા જનની દૃષ્ટિએ છીએ. આપણો વિકાસ મનુષ્ય જનના વિકાસનો વિરોધી ન હોયો નેમ્બે. વિકાસની લાવનાવાળો મનુષ્ય જ્ઞાતિ સમુદાયનો સદકાર છોડી પર્વતની શુદ્ધામાં આતમહીન શોધવા જાય તો તે મોટે ભાગે કુશામાનાં દેશકાળે જ પોતાનું હવત માળે છે. અદંતાના નાશથી આજની શુદ્ધ પ્રજાતિઓનો અંત આવી જવાનો ઘણાને લાગે છે. પણ તે લાગ સાચો નથી કારણ કે અદંતાના નાશથી માત્ર બહિષ્કર્ષ કુપ્રજાતિઓનો નાશ થશે પરંતુ પછીથી મનુષ્યની પ્રજાતિઓ દંબી નહીં જનનાં આંતરમુખ પણ જનશે. ભણેલો અજાણને નીચો માને, પુરૂષ સ્ત્રીને હલકી માને તેમાં બંને પ્રકારનાઓનું પતન સમાજોનું છે. સહકાર હવતથી અનિષ્ટાને પક્ષટાવી શકાય છે અને આમ યવાથી મનુષ્યનું શુદ્ધ આરિય જાય છે.

મોખ્યાસા : { લક્ષમણભાઈ સુલજી
(કેનીયા-કોલોની) { આવડા

અંતરપતિ

યુવકોને પડકાર

આખું જગત આજ પ્રગતિને માર્ગે કુચ કરી રહ્યું છે. તેમજ આપણો દેશ પણ આજ પ્રગતિનો માર્ગ સાધી રહેલ છે અને તેમાં વસ્તી દરેક કોમ પોતાની પ્રગતિના માર્ગો શોધી રહેલ છે, તો પછી આપણી પ્રગતિ કોમ પોતાની પ્રગતિના વીચાર કરવા નેમ્બે. આજ જમાનાને અનુસરી વર્તવું તે મનુષ્યનું કર્તવ્ય છે. આજ જમાનાને જે કોમ નથી

અનુસરતી તે કોમ પોતે પોતાના હાથે પોતાના પગમાં કુદાડી મારે છે અને હજુ આપણો પ્રગતિનું યુવક કુંભકર્ણની ઉંઘમાં ઘોરે છે તેને જહાર પડતાં અનેક અડચણો આવે છે. તેનું મુખ્ય કારણ કેળવણીનો અભાવ જાય છે. તેમજ આજકાલનો યુવક વર્ગ નબળી મનો-દશા સેવે છે તેમજ કાંઈક આપણામાં કાર્યકર્તાની પણ ખોટ છે. તેમજ કાંઈક સુધારકોની પણ

ખામી છે નહીંતર જાનિતો દરેક યુવાન વર્ગ
ધારે તો દરેક કુરીવાળોને નાબુદ કરવાને
સતત ક્ષમર. કસે અને દરેક શહેરમાં યુવક
મંડળ રચાવી ગામડાના યુવકોનું સંગઠન કરે
અને દરેક જુની રૂઢીઓનો પીરોધ કરી રહે,
તેમજ આપણા 'પ્રગ્નપતિ-પ્રકાશ' દ્વારા મોઝ
સ્વરૂપમાં લખાણો લખી આપણા દરેક જાનિ-
બંધુઓને માહિતગાર કરી રહે તેમજ તેના
ખરાબ પ્રસંગમાં પોતે ભાગ ન લે અને
શીઘ્રજોને તેના પ્રસંગમાં ભાગ ન લેવા
રાખાવે.

આપણે પ્રગ્નપતિ યુવક ક્ષારે પોતાની
જાનિમાંથી કુરીવાળો અને જુની રૂઢીઓ નાબુદ
કરવાને કઠીનપદ થશે? એ બાબિ કોમના
સુધારકો, તમારા ઉપરજ કોમનો ગંધા આધાર
રહી રહેલ છે. એ કોમના ક્યંભરૂં યુવાનો,
તમારા ઉપરજ જુની રૂઢીઓ અને ખરાબ
સંસ્કારના કુરીવાળો તણ દેવાનું અવસરૂં રહે
છે અને તમેજ કોમના ભાવિ સુધારકો છો
એ તમારે જુની રૂઢી રવાનું નથી. અત્યારે જાનિ
માના તમારી પાસે સુધારાની મન્જી રાખે છે
તો તમે સુધારા અપનાવી લેવામાં અને કુર-
ડીઓ અને કુરીવાળોને જડમૂળથી ઉખેડી
નાખરા ક્ષમર. કસો અને તમારી નજીમો.

દયાનો ત્યાગ કરો. આપણે આપણી કોમના
'પ્રગ્નપતિ-પ્રકાશ' માં જાણ લેજો લખ્યા. કદાચ
પ્રસંગે લખાણો પણ લખ્યાં હશે પણ આચારમાં
જ્યાં સુધી એ નથી ઉતાર્યાં અને આચારમાં જ્યાં
સુધી જુનું છે ત્યાં સુધી લેજો લખ્યે કે
લખણો લખ્યે કશું વળવાનું નથીજ. હાલનો
સુધારાયુગ આપણને પડકાર કરે છે કે અસ-
લની જુની કુરડીઓમાં ક્યાંસુધી (જેમ ચક્ષીમાં
દાણા પીસાવ તેમ) આપણે પીસાવા કરવું છે?
કોમને અત્યારે હિંમનવઃજા અડગ પીરાની જરૂર
છે અને તે જરૂર કોમના યુવકો પુરી પાડે તો
પડી મર્યાદામાં કુરીવાળો અને કુરડીઓ
જડમૂળથી ઉખેડી ગયા સમજાવે. આપણે
જુના મીઠાઓમાંથી નીકળીશું નહીં
ત્યાંસુધી આપણી આર્થિક રથીની સુધરવાની
નથીજ. માટે એ મારા બાકા જાનિબંધુઓ,
અને આપણી પ્રગ્નપતિ કોમના ભવિષ્યના
નારજવારો, અત્યારે 'કોમનું' નાવ ભરદરીએ
ઝોલ્યા ખાઈ રહ્યું છે અને ખરાબે ચડી ગયું
છે મારે તમે તેના સુધારી જાઓ અને સુન્માર્ગે
તેને પહોંચું કરી તારી લીઓ. મુકાન તમારા
તાથમાંજ છે.

પાનેલી મોટીનું નારજબાઈ વીરજ કુકડીઆ

શુ જ રા ત પ્રાં તિ ક પ્ર જ પ તિ સ ભા

[જા ર મા વાર્ષિક સંમેલનનો હેવાલ]

પ્રગ્નપતિ કોમના કલ્યાણ માટે પ્રયાસ કરી રહેલી 'ગુજરાત પ્રાંતિક પ્રગ્નપતિ સમાજ' નું
૧૨ મું વાર્ષિક સંમેલન અગાઉ નવેમ્બર ક્ષારે મુજબ આસો વડી ૧, ૨ તા. ૩૧ એક્ટોબર
તથા ૧ સી નવેમ્બરને રાનિ, રાનિના દિવસોએ (કીલાબાર વાવા પલસાડ) મુકામે યોજનાય

આ પ ની આ બ રૂ

[મોંઘા:—'બિરાદરના કપનામથી જીનામદના એક જ્ઞાતિપંથુ એક દુઃખી વાર્તા લખી મોકલે છે જે અરે પ્રથમવાર પ્રગટ કરતાં અમોને અતિ હર્ષ થાય છે. શિદ્ધાન્તનું દર્શન કરાવતી એવી દુઃખી વાર્તા કોઈપણ જ્ઞાતિપંથુ જે અમોને લખીને મોકલાવશે તે 'પ્રકાશ' માં જરૂર પ્રગટ કરવામાં આવશે. સંપાદક.]

વીકુ ગરીબ પ્રજ્ઞપતિ હતો. તેની માતેને આત વર્ષનો મૂઝી યુગ્ગરી ગઇ હતી. ત્યારબાદ વીકુના બાપા દામુને મગાં મંજીધીઓએ બીજું લગ્ન કરવા સમજાવ્યો પરંતુ અપર માતાથી પોતાના એકના એક લાડકવાયા પુત્રને મુખ ન મળી શકે અને તેથી પુત્રના મુખ્યાર્થે તેણે અંદગીસર વિધુર રહેવું પસંદ કર્યું.

દામુ કુંભાર કામ કરતો હતો. કુટુંબમાં પોતે બાપ અને દીકરો તે સિવાય અન્ય કોઇ મગાં તેને ન હતાં. વીકુની પણ આશ્વાસરથા એટલે બિચારા દામુને ઘર ચલાવવાની, વીકુને ઉછેરવાની, તેમજ આજીવિકા ચર્ચે થયો ચલાવવો નેમ ત્રણ ફરજો એક સાથે બજાવવાની હતી. કામકાજમાં ઘણી મેંજ પડતી પરંતુ થોડા વર્ષો બાદ પ્રભુ સાથે કરશે. વીકુ કમાતો થઇ જશે. તેની વડુ ઘેર આવશે એટલે પોતાને પૂરતો આરામ મળશે અને પાછર્તો અંદગી મુખમાં જશે તેવા સ્વપ્ન સેવનો દામુ મુખે દુઃખે જીવન ચિતાવતો હતો.

સમયને પસાર થતાં વાર લાગતી નથી. વીકુ લુગ્ગાન થયો. પાસેના ગામનાં એક શિવલિંગપન્ન પ્રજ્ઞપતિની કન્યા સાથે તેનાં લગ્ન થયાં અને તે દિવસે દામુએ પોતાની અંદગી ધન્ય માની. દામુનું સ્વપ્ન સફળ થયું. કંગવધુ ગાડુજ નુરીશ અને આગ્રાકિત દનાં.

ત્રણ માણસનું આ નાનું કુટુંબ મુખ્યેનમાં દીવસ ગાળવા લાગ્યા. ઇશ્વરકૃપાથી વીકુને ઘેર એક પુત્ર રત્નનો જન્મ થયો. વૃધ્ધ દામુ પૌત્રને જોઇ ઘણો હરખાયો અને પૌત્રને લાંબુ આયુષ્ય બક્ષવા પ્રભુને પ્રાર્થના કરી.

કુદરતનો નિયમ છે કે મનુષ્યનું જીવન એક સરખું હોતું નથી. ક્યારેક મુખ હોય તો ક્યારેક દુઃખ હોય. ચંદની અને પડતી, ટાંઢ અને તડકા તે પ્રમાણે મનુષ્ય જીવનમાં પણ ફેરફાર થાય છે. વીકુની વડુને મુલાવડમાં રોગ લાગ્ય પડી ગયો અને તે જીવલેણ નીકળ્યો. કામ કાળ ચોપડીએ તેનો સાંત આત્મા આ મુખી ગરીબ કુટુંબને રડતું મૂકી આ નંચર સંસાર તજ ચાલ્યો ગયો.

વીકુએ પત્નિની પાછળ અંત્યેષ્ટિ કીધા કરી તથા જાતિને પણ જમાડી. આસપાસમાં તેની સાખ સારી હતી એટલે પુનર્લગ્ન કર્યા અને સદગત ધર્મપત્નિની સાથે ગાજેલ ગવ મુખી દીવસોનું સ્મરણ કરતાં દીવસ પસાર થવા લાગ્યા.

વૃધ્ધ દામુ દીન પ્રતિદીન વૃધ્ધાવસ્થાની આપટમાં આસેતો જતો હતો. શરીર નબળું થતું જતું હતું. વીકુની વડુની અંત્યેષ્ટિ ક્રિયા વખતે તેમજ પુનર્લગ્નથી દામુ કંઈ કરજવાન પણ થયો હતો. વિશેષમાં નથી પુત્રવધુથી પલ્લુ

પ્રા સં ગિ ક નોં ધ

પોરણદરથી એક જ્ઞાતિજન્યુ નીચેના શુભ સમાચાર અમોને લખી મોકલે છે:-

“હમણાં પંદર વરસ થયાં અહિંની જ્ઞાતિજન્યુ દેરાણું હતું નહિં (મેળ હતો નહિં). તે ગદ્ય તા. ૩૦-૯-૧૯૩૬ ના બીજા ભાગરૂપા શુદ્ધ પુનર્ગતે રોજ અત્રેના જે આર-ભાગ્યોના પ્રવાસથી આખી જ્ઞાતિ જુના કુંભારવાડમાં જ્ઞાતિના મંદિર વિશે ચર્ચા કરવા એકઠી મળી હતી. કેટલીક ચર્ચાઓ બાદ નહિં ધારેલી જનાં સુંદર ઐક્યતા મેળવી શક્યા હતા. કુલ ૧૫૦ ભાગ્યો હાજર હતા. કેટલીક ચારાચાર પછી નવ માણસોની એક કમિટી નીમી, જે કમિટી કદન મંદિર વિષયમાં જામકાજ કરશે. કોતે જુનું મંદિર વેચી નવું બનાવે અગર તેનોજ હુણોધાર કરે. જરૂર પડે ત્યારે તે નવ જણા આવી જ્ઞાતિને ભેળા કરી પુછી શકે છે, દરેક હાજર રહેતા જંધુઓએ આ વિષયમાં સહીઓ કરી આપી છે. કમિટીના નવ સભ્યોના નામો નીચે પ્રમાણે છે:-

(૧) શ્રી કાના રાજસી શીંગડીયા (પરેજ)	(૨) શ્રી ચવણ માંડણી શીંગડીયા
(૩) „ કરસન વેલા ળાંયા	(૪) „ જોશમ પુરગોત્તમ આવડા
(૫) „ શામણ ચવણ પરમાર	(૬) „ જગન રામણ ગોહીયા
(૭) „ ખીમણ હવણ પાણખાણીયા	
(૮) „ ગોપીદ રામણ કાનરીયા	(૯) „ આંગા રાજસી શીંગડીયા

[નોંધ:-આ સમાચાર જાણી અમો ઘણા ખુશ થયા છીએ. કમિટીને નીમાવાને આજ લગલગ દોઢ માસ થયા આજે જનાં પણ એ જાગન કાંઇ પ્રગતિ કમીટી કરી શકી નથી, તો આ કાર્ય જલદીથી કાચ ધરવા જવનની કરીએ છીએ. વિશેષમાં મંદિરનું કાર્ય પત્યા પછી આજ કમિટીના સભ્યો જે ત્યાંની જ્ઞાતિ સુધારણાનું એક પછી એક પગલું જે ભરશે તો તે ઘણું આવકાંદાયક લેખાશે એમ અમે માનીએ છીએ સંપાદક.]

(૭૨ માં પાનાથી આણુ)

મહાદેવના સ્થાનમાં ભરાયું હતું. સંમેલનનું પ્રમુખપદ બીલીમોગ નિવાસી યુવાન જંધુશ્રી ગોવિંદભાઈ કુંવરજી મહેતાએ શોભાવ્યું હતું. યજ્ઞનાથ મહાદેવના સ્થાનમાં ઉભા કરવામાં આવેલ વિશાળ મંડપમાં આશરે ૬૦૦ ભક્તજનોએ સંમેલનના કાર્યમાં રસપૂર્વક ભાગ લીધો હતો. નવસારી આશ્રમના પ્રજ્ઞપતિ વિદ્યાર્થીઓએ વ્યાયામના જૂદી જૂદી મતના હેસ્તભર્થા પ્રયોગો કરી જતાચા હતા. લીલાપોરના યુવકોએ ‘જ્ઞાતિસુધારક’ નામનો રસિક અને સામાજિક સંવાદ ભજવી જતાથી સમાજનો ઉપર સુંદર છાપ પાડી હતી. આ ઉપરાંત સંમેલનમાં પદાર્થ દેશા અન્ય જ્ઞાતિના સમાજ સુધારકોએ પ્રજ્ઞપતિ જંધુઓમાં પ્રેરણાને ઉત્સાહ રેડનારા વિવેચનો કર્યા હતાં. લીલાપોરના યુવકોએ અને જ્ઞાતિજન્યુઓએ સંમેલનમાં પદાર્થ સમાજનોની સુંદર સેવા જનવી હતી. લંબાણુ ચર્ચાને અતે સંમેલનમાં જ્ઞાતિજનના કેટલાક કરાચો પસાર થયા હતા.

*** ‘સલા’નાં કાર્યકર્તાઓને અમારા હાર્દિક અભિનંદન અર્પીએ છીએ. યજ્ઞરાતના પ્રજ્ઞપતિ જંધુઓનું અમે ઉપેક્ષિત સંસ્થા તરફ લક્ષ્ય ખેંચીએ છીએ. સારાને ગજરાતના પ્રજ્ઞપતિજોના દિન માટે પ્રયાસ કરી રહેલી કામતી આ એક સંસ્થાના કાર્યને જ્ઞાતિજંધુઓ આપનાથી લે, તેના સલાસદ બની ‘સલા’ને પીકળળ આપે તેમ જ સારા નરસા પ્રસંગે તેના ફોટોમાં દાનજવાજમરૂપી વારિ શિંચી તેને પગભર જનાવે એજ અભિલાષ. સંપાદક.

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਥ ਵਿਚ

2.

“

શીરે દર્શાવેલા આકાશખ પડોના અંગે અમોને બદલામાં
બળે છે એનો સમાચાર પ્રચકાર કરીએ છીએ.

— 100 —

३. श्रीगालि (५३६३)

3. 'श्रीमान्निर्देश' (१५१६६)

५५५

સાચી (સાચી)

સાદિશ્વ. મો.દુ. બો.કા.કો.ક. ૧૪૨૧-૧૪૨૨

... ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

(附)

[¹⁴C]glucose] 1000

८. उद्देश्य-संग्रह
 निम्नलिखित गद्यांश पढ़िए और नीचे दी गई प्रश्नों के उत्तर दीजिए।
 प्रत्येक प्रश्न के उत्तर में लगभग १०० शब्द लिखिए।
 १. 'आशा' नाम की एक किताब है। इस किताब में आशा की कहानी है।
 २. आशा की कहानी में आशा की माँ का नाम क्या है?
 ३. आशा की माँ का नाम क्या है?

2008年12月

[illegible]

24.12.

नवीन जियन ! नवीन विचार धारा ! !

* आसवाल नवयुवक *

एक मानव भौतिक पत्र

उंच कोडीके, ठपसामिक

बौ। सामाजिक लेख

अथ पूर्णं न सिद्धं

धारा ३०५

श्री गङ्गा नदी,

समाप्त

संभाषण आर्ष

सामयिक उपयोगी टिप्पणियां

ग्राहक
चनिधै !
जगज्जो ॥

प्राक्क मूल्य केवल रु ३. तीन

पञ्च त्रयवर्णाः कृष्णः श्वेतः शङ्खः

सवाल नवयुवक

५८, सुन्दर गीत, कलकत्ता

‘મુકાશ’ના બીજા વર્ષના નોંધાયેલા ગ્રાહકો

અ.નં.	નામ :	સ્થળ :	અ.નં.	નામ :	સ્થળ :
૧૨૧	શ્રી. ગોવીંદભાઈ વિશ્વામ ચીસ્ત્રી (આફિકા)	કાળીચેરી	૧૪૧	શ્રી કુરુલભાઈ રામજી મહેન્દ્રીઆ (આફિકા)	નાપરોળી
૧૨૨	લાખાભાઈ સાદુલ દાંક (મુંબઇ)	ધારાવી	૧૪૨	હીરજીભાઈ જેમાભાઈ ગોહીલ	"
૧૨૩	વીરાભાઈ જેઠા જેઠવા	ચોવઢા	૧૪૩	બીમજીભાઈ નયુભાઈ પાણીખાણીઆ	"
૧૨૪	ગોવીંદભાઈ લક્ષ્મણ ચૌહાણ	સીમાશી	૧૪૪	ચાવજીભાઈ ભોંળુ દાંક	"
૧૨૫	મેજીજીભાઈ પિતાંબર વીસાચાડીયા	વેરાવળ	૧૪૫	હરજીભાઈ વેલજી કાંયા	"
૧૨૬	માસ્તર જીવાભાઈ હરિભાઈ ભલસોઃ અમદાવાદ		૧૪૬	લક્ષ્મણભાઈ જેરામ ગોહીલ	"
૧૨૭	નારણભાઈ રૂઝાભાઈ લોડવા (આફિકા)	દારેસલામ	૧૪૭	રામજીભાઈ રાજદીયા	"
૧૨૮	માલોભાઈ મુન્નજી મરોરા	"	૧૪૮	ભવાનભાઈ નયુભાઈ ઘોડીઆ	"
૧૨૯	બીમજીભાઈ આણુંદજી શીંગડીયા	"	૧૪૯	કાનજીભાઈ વાલજી શીંગડીઆ	ચીકા
૧૩૦	શામજીભાઈ નયુ દેવળીઆ	જોરાશાગીર	૧૫૦	આંગાભાઈ નારણ છાંયા	મુળપ
૧૩૧	ધનંજીભાઈ રામજી ફદાલીઆ	ચેરખદર	-: વધુ નામો આવતા અંકમાં:-		
૧૩૨	નયુભાઈ રાયદી શીંગડીયા	બુના ફરંલા	* આવી નીશાનીવાળા બધુંએ બીજા વર્ષથી ગ્રાહક થયા છે		
૧૩૩	ભવાનભાઈ જેઠાભાઈ પ્રજ્ઞપતિ	મુળપ	પ્રથમ વર્ષના વધુ ગ્રાહક		
૧૩૪	ગોપાલભાઈ દામા ભરડવા. (ફર્યાદ)	કાનગામ	૨૬૫	શ્રી ચેમજીભાઈ જેઠાભાઈ દાંક	રાણાવાંવ
૧૩૫	મોસ્તર દેવશી રામભાઈ ગોલા	લીલુડ	નીચે દર્શાવેલા વધુ ભોંળાં પત્રોના અંકો અમેને બદલામાં મળે છે જેનો સાબાર સ્વીકાર કરીએ છીએ:-		
૧૩૬	અરસી-નયુભાઈ ઘોડીઆ	અમેગા	(૧) ‘સૌરાષ્ટ્રીય સારવત હિતચક્ર’ માસિક (માંગરોળ)		
૧૩૭	મદદભાઈ જેઠા વાઘેલા	હાંડરી	(૨) “ તરણ જેન” પંખવાડીક (મુળપ)		
૧૩૮	રાજાભાઈ નારણ વાંદર	હોંદવા	(૩) “ સાહીત્ય વિગ્રાપક ” માસિક (વડોદરા)		
૧૩૯	બીખાભાઈ વરજંગ મેના	ટાળરા			
૧૪૦	કરસનભાઈ સુરા પાણીખાણીઆ (આફિકા)	નાપરોળી			

॥ સત્ય વદ-પ્રિય વદ ॥

તમારા મિત્રો તમારા સ્વભાવથી ત્રાસે છે? તમારા સાથે મૈત્રિ કરવામાં તમારા સ્વભાવથી અથવા તમારાથી અલગ રહેવાનું પક્ષદ કરે છે? આમ હોય તો તમારામાં કાંઈક ખામી છે એ થોડકસ વાત છે. આ અંગે ન્યુયોર્ક યુનિવર્સિટીના નાણીતા માનસશાસ્ત્રના પ્રોફેસર હુપીંગાર્નર કેટલીક વહેવાર સુચનાઓ કરે છે તે કહે છે કે નીચેની દશ સલાહને માનશો તો તમે અધાને પ્રિય થઈ પડશો:—

(૧) ધરી ધરી સલાહ ન આપો (૨) કોઈના દલીલને તોડી ન મારો. (૩) કોઈ બોલતું હોય ત્યારે વચ્ચે ન બોલો. (૪) તમારી પોતાની જ ક્ષમીઓ ન ગાયા કરો. (૫) તમારી જ વગાઈ ને શોખાઈ ન લાંકો. (૬) સામા માણસને તમારાથી ઉતરતો ન માનો. (૭) સામાની વાત ખાટી હોય તો તેને તોડી ન પાડનાં તેને માફ સમજામાં સમાવવો. (૮) એકની એક વાતને આગ્રા ન કરો. (૯) કેવળ બીજાના દોષો જ ન જુઓ. (૧૦) અલંકાર ન મારો.

આ માનસ શાસ્ત્રી કહે છે કે એક જ વાક્યમાં આ દશ વહેવાર વાતોને કહેવી હોય તો કહી શકાય કે સત્ય બોલો પણ પ્રિય બોલો; સત્ય હોય છતાં અપ્રિય ન બોલો. કેવળ પારકાના દોષો જ જોનાર ને દ્રવભાવે જાદગાઈ કરનારને હુમેશા પસ્તાવું પડે છે ને મેં હા વહેલો નાશને નોતરે છે.

વડોદરા :

‘આય-સંદેશ’માંથી

‘જાતિ સંમેલન’ ફંડ જાખત

જુનાગઢ પરિષદમાં કર્યા સુજગ કાઠીયાવાડના દેશ જાતિના જુદા જુદા મહાસૌ તરફથી ‘સંમેલન ફંડ’ ઉપરાવવાની તૈયારીઓ ચાલી રહી છે અને કેટલાક મહાસૌએ મજબૂર ફંડની રકમ જુનાગઢના પટેલ શ્રી ઉપર મોકલાવી આપવાના સમાચાર પણ અમાને મળ્યા છે. તો પરદેશ આફ્રિકા ખાતેના સર્વે જાતિ જંધુઓને આ ફંડમાં પોતપોતાનો યથાશક્તિ ફાળો અમારા ઉપર મોકલાવી આપવા આથી વિનંતિ કરીએ છીએ. સર્વે જાતિ જંધુઓ આ ફંડને સમૃદ્ધ બનાવે એજ અભિલાષા.

લી. ‘પ્રદાશ’ ના કાર્યકર્તાઓ

પ્રા સંગિક નોંધ

એક અણધાર્યું અવસાન

અહિંની જ્ઞાતિના એક વખતના પોત્ર આ કામળી ગુફા કરી હતી. એમની ઉત્તરથી રામભાઈ નારાયણ દેવળીઆના મઠ તા. ૦-૧૧-૩૬ ના દિને યજ્ઞશાળ્યાનક અવસાનની 'મૃત્યુનોંધ' લેતાં અમેને ધંધા ખેદ થાય છે. ૨૫. પોત્ર શ્રી ધનુ વરમો મુખી આદિની જ્ઞાતિના એક પોત્ર દત્તા અને હેલ્લા દશેક વર્ષથી પ્રધાનકાને લીધે એ પદવરથી નિવૃત્ત થયા હતા. ૭નાં મરણવચરે છેવટ મુખી જ્ઞાતિના કાર્યામાં પોતાની મેળાએ ખુશીથી આપના રહ્યા હતા. દટાકડીના કટકાક વખતે એમની સત્તાદ ઘણી ઉપયોગી નીવડતી હતી. મૃત્યુ ગંભીર એમની ઉંમર લગભગ ૭૫ વર્ષની હતી એઓશ્રી 'પ્રકાશના' એક શુભેચ્છક દત્તા અને તેના સદાયક ફેંડમાં રૂ. ૧૦ દશ ભરી પોતાની

આ કામળી ગુફા કરી હતી. એમની ઉત્તરથી રામભાઈ નારાયણ દેવળીઆના મઠ તા. ૦-૧૧-૩૬ ના દિને યજ્ઞશાળ્યાનક અવસાનની 'મૃત્યુનોંધ' લેતાં અમેને ધંધા ખેદ થાય છે. ૨૫. પોત્ર શ્રી ધનુ વરમો મુખી આદિની જ્ઞાતિના એક પોત્ર દત્તા અને હેલ્લા દશેક વર્ષથી પ્રધાનકાને લીધે એ પદવરથી નિવૃત્ત થયા હતા. ૭નાં મરણવચરે છેવટ મુખી જ્ઞાતિના કાર્યામાં પોતાની મેળાએ ખુશીથી આપના રહ્યા હતા. દટાકડીના કટકાક વખતે એમની સત્તાદ ઘણી ઉપયોગી નીવડતી હતી. મૃત્યુ ગંભીર એમની ઉંમર લગભગ ૭૫ વર્ષની હતી એઓશ્રી 'પ્રકાશના' એક શુભેચ્છક દત્તા અને તેના સદાયક ફેંડમાં રૂ. ૧૦ દશ ભરી પોતાની

આ કામળી ગુફા કરી હતી. એમની ઉત્તરથી રામભાઈ નારાયણ દેવળીઆના મઠ તા. ૦-૧૧-૩૬ ના દિને યજ્ઞશાળ્યાનક અવસાનની 'મૃત્યુનોંધ' લેતાં અમેને ધંધા ખેદ થાય છે. ૨૫. પોત્ર શ્રી ધનુ વરમો મુખી આદિની જ્ઞાતિના એક પોત્ર દત્તા અને હેલ્લા દશેક વર્ષથી પ્રધાનકાને લીધે એ પદવરથી નિવૃત્ત થયા હતા. ૭નાં મરણવચરે છેવટ મુખી જ્ઞાતિના કાર્યામાં પોતાની મેળાએ ખુશીથી આપના રહ્યા હતા. દટાકડીના કટકાક વખતે એમની સત્તાદ ઘણી ઉપયોગી નીવડતી હતી. મૃત્યુ ગંભીર એમની ઉંમર લગભગ ૭૫ વર્ષની હતી એઓશ્રી 'પ્રકાશના' એક શુભેચ્છક દત્તા અને તેના સદાયક ફેંડમાં રૂ. ૧૦ દશ ભરી પોતાની

સંપાદક.

એક યુવકની અભિલાષા

પોરણદરના એક ઉત્સાહી જ્ઞાતિજંધુ નુતન વયના અમેને અભિનંદનો મોકલતાં 'પ્રકાશ' વિધેનું પોતાનું ભાવિ સ્વપ્ન નીચેના શબ્દોમાં આલેખે છે:-

"પ્રકાશ" જરૂર આપણું છે. હું જીવન કેષ કરતાં 'પ્રકાશ'માં આપણી ઉન્નતી વધારે વહેલી જોઈ શકું છું. આ વખતનું 'પ્રકાશ' સુંદર અને શાસ્ર લેખોથી ભરપૂર છે. દરેક 'પ્રકાશ' એવોજ પડેલો જોઈએ. આ 'પ્રકાશ' નવા અને જુનાને એકત્ર જરૂર કરશે. હું તો માનું છું કે આપણી જ્ઞાતિનો એક માત્ર પોત્ર એક માત્ર સંસ્કાર, 'પ્રકાશ' જ થવું જોઈએ. સારંગીયાં ગમે ત્યાં ધસતો ફેલ, તેણે પોતાના દેવના, ગારોદના, લગ્નના, મરણના વી. ગયા કરે 'પ્રકાશ'ને આવી દેવા જોઈએ. જાતિના દરેક મુકાતે, દરેક મંદિરે 'પ્રકાશ'ની છાંયા તળે જ રહેવા જોઈએ. તેનો પહિવટ 'પ્રકાશ' મારફતે જ થવો જોઈએ. હું માનું છું કે આમ જરૂર થશે; પણ વખત તો થશે. આમ થશે ત્યારે જ આપણે હેઠ ટાંચે પડેલા

‘કંદવાશુ’. આમ થાય. એટલે કાંઈ મેટા ન રહે, કાંઈ નાનો ન રહે. ફરીયાદો ‘પ્રકાશ’ પાસે જાય, ન્યુકાદા ‘પ્રકાશ’ મારફતે મળે..... અને ભાઈ! કંદવાના તો ક્યાંઈ દોડી - ગય છે. દાસ તો આટલેથીજ ગયો.

‘પ્રકાશ’ અને તેના કાર્યને જાણું છું અને નેપીજ - ઉપકા દવામ વિચારો મેંજુ છું. ‘પ્રકાશ’ મનમાં સ્વતંત્ર છે તે વિશે જરા પણ શંકા મને નથી. તેનો તાપ ન છડવી શકે તે જાણે દુર રહે. પછી જાણે તે યુવક હોય કે વૃદ્ધ, મરીય હોય કે શ્રીમંત, ‘પ્રકાશ’ ખુશામતીકર બિદિ બને; પણ એવો સંશય સરખા પણ ખીનજન ન ગય તેટલું દૃઢ માનસ ‘પ્રકાશ’ જતાવવાનું રહેશે.”

કદમ આ જાણુના અભિનંદનો જલ્દ અંગતો આભાર માનીએ છીએ. આ જાણુનું ઉપકું ભરિ સ્વપ્ન સાચું થશે ખરું?..... પણ તે તો અપરખી પોતાની ધયશ અને કાર્ય-શક્તિ ઉપર આધાર રાખે છે.

સંપાદક.

સાચો સુધારક

વિદ્યામીસદાનો જગાનો સૌથી સુદેવ છે. શુદ્ધિવાદ આજે એના પ્રચંડ સ્વરૂપમાં વલિ રહ્યો છે. આજના જેટલા મનબંદો ખીન કાંઈ યુગમાં જાગ્યેજ હશે. દરેક મનુષ્ય તેના મુગધન દક્ષો ખાજા માંગે છે. દક્ષ પ્રાપ્તિ માટે એ મનુષ્ય ગણવાખોર વૃત્તિ કેળવતા ગય છે. શુદ્ધામીસદાનો નાશ તે સત્વર ઇચ્છે છે. મનુષ્ય જાતનો વિદ્યાસ તેને જોઈએ છે. અર્થ શ્રદ્ધાને વિવકારવા માગતો નથી. વિદ્યામની પ્રસિ એ મનુષ્ય કાંઈ રસ્તે મળે છે. તેને આપણે સુધારક કહે કે ખીજું નામ આપો. વર્તમાન યુગમાંજ સુધારકો દેવાનિમાં આવ્યા છે, અને સુનકાળમાં તેઓ નહેતા એમ નથી. દરેક યુગમાં સુધારકો થયા છે. મનુષ્ય સ્વભાવનું કમળ વિદ્યા છે. તેને ફેરફાર સમજવુમાર જોઈએ છે તેની છવનશક્તિનો કંઈક કડવું

છે એમ ધાય છે

જમે તે માણસ જેમ તે કરવા મંડી ગય અને લમેશો શુભજ પરિણામ આવે એમ શી રીતે જમે? એકંદા શુદ્ધિવાદ છવનનું ધ્યેય ખાળીજ શકે એમ કમે જોઈ? તેની સાથે વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગો અને છવનમાં અંતુલંબા એક સમર્થ વિજ્ઞાન સાત્ત્વીની જેમ નિષાસ-પાત શુદ્ધિથી સમજવામાં આવે તો વસ્તુને વસ્તુ તરીકે સમજવાનો માર્ગ સંકેતો જતી શકે. સુધારો એટલે ફક્ત સ્વરૂપમાં ફેરફાર એટલુંજ નહી, પરંતુ સુધારો એટલે યોગ્ય સ્થાને જડવાનો અભાવ. પોતાની માની લીધેલી માન્યતાઓ છુટી લાગે, ખોટી હોવાનો વાસ યાય, શંકામય બાસે છતાં પણ તેમાં ફેરફાર કરવા અથવા તો યોગ્ય રીતે સમજવાની શક્તિ ન હોય તો તેને સુધારક કહી સકાયજ નહી.

સુધારક એકલા પોતાની દ્રષ્ટિનિંદુથી બીજાઓને સમજાવે અને બીજાઓના દ્રષ્ટિનિંદુને સમજાવવા પછી તૈયારી ન બનવાયે તો તેને સુધારક શી રીતે કહેવાય? પોતે કહેતાં સાચો છે અને બીજાં જ્યાં ખોટા છે. એમ માનવાની તે ઉતાવળ ન કરે. એમ માનવાથી બીજાના દ્રષ્ટિનિંદુને ન સમજાશે નહીં અને નાહક વધુ જેદસમજાવું ઉભી કરશે. ચુસ્તપણું સર્વ પ્રકારે વ્યવસ્થા છે.

એમ કેમ કહેવાય? સત્ય વસ્તુને વળગી રહેવામાં દોષ શામાટે હોય? પરંતુ આપણે સમજી લેવું જોઈએ કે સત્ય એ વસ્તુમાં પડેલી વસ્તુ નથી. આપણે માનતા દૃષ્ટિએ જોઈએ એવું વસ્તુ દોષમાં સત્ય હોતી નથી.

ગાથાઓ: { (અપૂર્ણ)
(કર્તૃયા) } લક્ષમણભાઈ મુલશ આપડા:

ચી ... ન ... ગા ... રી

યુવાન બંધુઓ !

આજે 'વિશ્વવ' ની બેરી વાગે છે, 'જડ' ની નૌજત ગડગડે છે. 'ક્રાંતિ' ની જગાળા ઝગમગે છે, રણસંગ્રામમાં રણદુનંદુલિતો' રમ્ય ધેર નાદ સંભળાય છે; ત્યારે દલ્લુગે તમે મુલાજ રહેવા માગો છો ! ભીંડની પેઠે સાંભળ્યા છતાં સંતાઈ રહેવામાં શીર્ષતા શાખયો છો ? આયો ! પાશ નવયુવાન વીર ! આગળ આંધ્ર; રણ મયદાનમાં આજ તમારી જરૂર છે, તૈયાર થાવ, આપણા હૃદયમાં જગેલી ડોમે હારની ભાવનાઓ અને અપૂર્ણ રહેલા પ્રયાસોને સિદ્ધ કરવા જાગૃત થાવ. અને નંદીન યુગનાં નવીન સંરક્ષણ અને ગૌરવમયુજોજસ ધારણ કરી, સંયમ શક્તિ, સંનદ અને ઔદાર્ય, સદનયીલતા અને સદાશરના જાગૃત પહેરી શરૂ પ્રવનપતિ યુવાનો, આગળ આયો ! જ્ઞાતિ મૈયાને ચરણે 'કુચ્છ ન કુચ્છ' આપી દમ્ભજો. 'જ્ઞાતિ એ રાષ્ટ્રતુલ્ય જગ છે' એ વાન સમજી લઈએ. અને રાષ્ટ્ર દિલની દ્રષ્ટિએ આપણે આપણી સુધારણા રૂપી વસ્ત

સકં કરીએ.

'રાષ્ટ્રતુલ્ય' હિત શ્રીની ઉન્નતિ પર છે. માટે યુદ્ધશીલાં ગૃહે રચવાની આવશ્યકતા છે, યુવક અને યુવતી સમાજની એ આંખો છે, જોને આંખોમાં પુરતી દેશની રચના કરવાની જરૂર છે.

જ્યાં જ્યાં પ્રવનપતિ યુવાનો ને સેવાની સારી બ્રજ-તૃણા-ભાવના જાગી ઊઠે ! ઉન્નતિની તમન્ના ઉડી હોય, ત્યાં ત્યાં 'કન્યા કથવણ્ણ' અને 'સ્ત્રી-સન્માન' ની પ્રવૃત્તિ ઉપારી લેવી જોઈએ. આદર્શગાથા, આદર્શપત્ર, આદર્શમાતા અને આદર્શકમિની મિત્રાય આપણા ઉદ્ધાર નથી, એ નર્તુ સત્યજ છે.

જંમુઓ, એ વાન બ્રજમાં રાણો ! અને 'યુદ્ધ મંડળ' નયા 'કથવણ્ણ' પ્રચારક સંસ્થા' રચાવો અને એથીજ જાતિનું પુનર્વિધાન કરી, 'સમતા આદર્શ' અને ગૌરવશીલ યુવક તરફ નમે તમારી મદત્તા રાખવી શકશો.

[આદર્શકર] માગજી એકાધર આપડા

‘પ્રકાશ’ સંપાદકોદયન હરિકાષ નં. ૧

શરતો અને નિયમો વાંચ્યા બાદ આ ઉકેલ ગનાવેલા.

૧ પ્ર	૨ બા	૩ પ	૪ નિ	૫ જી	૬ જી	૭ પ્ર	૮ મા	૯ મા
૧૦		જી		જી	૧૦	મા		
	જી	૬		૧૦	મા		જી	મા
૧૧	૧૨	મા	જી	૭	જી	જી	૧૩	
૧૪	૨		જી	૧૧	૧૧		જી	જી
જી		જી	૧૫	જી		જી	૧૬	૧૬
૨૦	જી	૨૧		જી	૨૨	૨૩		
૨૪	૨૫	મા	૨૬	૨૭	જી	૫	જી	૫
૨૭	૨૮		જી	૨૯	૩૦			૨

નિર્ણય આ
‘પ્રકાશ’ ના સંપાદકોદય હરિકાષ નં. ૧
છેવડેના ને બંધવડેના છે એ સંગત સંપાદકોદય હરિકાષ નં. ૧
હરિકાષ નં. ૧

નામ

સરનામું

આદ્ય/સંદર્ભ નં.

આડી ચાવીઓ:—

- ૧ જાણ, આપણી કામનું નામ
- ૪ અજ્ઞાન આપણા પત્રનું નામ
- ૭ આખર.
- ૮ સૂર્યનું એક નામ.
- ૯ દરેક વેળા.
- ૧૧ સૂર્યનું એક નામ.
- ૧૩ આસેપ, લાંબન, બહો.
- ૧૪ રહેવાસી.
- ૧૫ શહેર.
- ૧૮ મધેડો.
- ૨૧ કમર.

- ૨૨ ભરવાડની સ્ત્રી.
- ૨૪ આવ અથવા કામળી.
- ૨૭ જાણી.
- ૨૮ જાણી.

ઉભી ચાવીઓ:—

- ૧ માવજાણ.
- ૨ જીવ, જીંદગી.
- ૩ અધિકાર.
- ૪ સ્વધાર.
- ૫ કામડો.
- ૬ લાંબાનું, લાંબાનું.
- ૮ એ.

- ૯ નારીપાસ.
- ૧૦ લોહ, માથું, વાદ.
- ૧૨ વગરનું.
- ૧૩ સૂર્ય, અક્ષરબીન.
- ૧૭ જાણ, જાણીઓ.
- ૧૮ એક પાણીનું નામ.
- ૧૯ મુદમાં બદાદર હોય ને.
- ૨૦ દામ, મુદ.
- ૨૧ એક માનની કવિતા.
- ૨૩ વિપત્તિ, મુદ.
- ૨૪ ભાડું.
- ૨૫ મુદર સ્ત્રી.

‘ પ્રકાશ ’ શબ્દશોધન હરિકાંઈ. નં. ૧

ધનામ રૂ. ૧૦૭ દશ રોકડા.

[સાતિસાધ્યોને સાહિત્યમાં રસ લેતા કરાવવાની ઇચ્છાથી આ હરિકાંઈ ચાલુ કરવામાં આવે છે, તો દેશપરદેશના આહુત્ત્રીનઆહુત્ત્ર સર્વે બંધુઓને આ હરિકાંઈમાં સાગ ક્રેવા વિનંતી કરીએ છીએ. ઉકેલ મોકલતાં પહેલાં નીચેની શરતો તથા નિયમો સંભાળપૂર્વક વાંચી જવો જલામણ કરીએ છીએ. પુરતા પ્રમાણમાં આ હરિકાંઈમાં સાધ્યોને સાગ લેતા જણાશે નોજ આ હરિકાંઈ બાગ્યા ચાલુ રાખવામાં આવશે.]

શરતો અને નિયમો.

(૧) આ હરિકાંઈમાં દેશ પરદેશનો કોઈ પણ પ્રજાપતિ બંધુ અથવા બંદેન (ચોરડીયા, સુઝર, વરીયા, વાટલીયા કે લાડ) સાગ લઈ શકશે.

(૨) આ હરિકાંઈમાં ‘પ્રકાશ’ નો કોઈ પણ અધિકારી કે તેના ધરના માન્યો આન લઈ શકશે નહિ.

(૩) જે બંધુએ ‘પ્રકાશ’ નું ચાલુ વર્ષનું પોતાનું વાર્ષિક લગાતમ મોકલી આપું હશે તેજ આ હરિકાંઈમાં હાળસ શ્રી ભયો વગર પોતાનો ઉકેલ મોકલી શકશે.

(૪) બીનઆહુત્ત્ર બંધુ ત્રાપલ શી નરીક ચાર આનાતી (એક પૈસાવાળી) ટ્રાપલની ટીપીટો પોતાના ઉકેલ સાથે મોકલારી અપેયા આ હરિકાંઈમાં લગમ લઈ શકશે. (આફ્રિકાના બંધુઓએ ૭ પેતીનો બી. પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપવો) એક વખત જમા થએલી શી પાછી આપવામાં આવશે નહિ અથવા બીજી હરિકાંઈમાં જમે આપવામાં આવશે નહિ.

(૫) દેશ ખાતેના બંધુઓએ પોતાનો ઉકેલ તારીખ ૩૧-૧-૩૭ સુધીમાં અમેગ મે કસી આપવો. ઉકેલનું કવર મોડામાં મોડું કંદલી તારીખે પોસ્ટ થએલું હશે તો તે સ્વીકારવામાં આવશે.

આ તારીખ સુધીમાં સ્થાનિક બંધુઓ પોતાનો ઉકેલ બંધ કવરમાં કાપીલપે લાધીલાથ પત્ર મોકલી શકશે.

(૬) પરદેશ (આફ્રિકા) ખાતેના બંધુઓએ પોતાનો ઉકેલ તારીખ ૨૮-૨-૩૭ સુધીમાં અમેગ મે કસી આપવો. ઉકેલનું કવર મોડામાં મોડું આ તારીખ સુધીમાં ત્યાંથી ઉપરની મેત્ર સ્વીમરમાં કે એર મેત્રમાં પેસ્ટ થએલ હશે તો તે સ્વીકારવામાં આવશે.

(૭) આ હરિકાંઈનો સાચો ઉકેલ માર્ગ મામના અંકમાં પ્રગટ કરવામાં આવશે. આવેલ સર્વ ઉકેલ પત્રો માર્ગ મદિનાતી અધવચે નપાસવામાં આવશે અને તેનું પરિણામ એવિથ મદિનાતી અંકમાં પ્રગટ થશે. તેની સાથેજ હરિકાંઈ નં. ૨ પણ આપવામાં આવશે. જેના ઉકેલ તદ્દન સાચા આવશે.

તમના નામે પણ પ્રગટ કરવામાં આવશે.

(૮) હરિકૃષ્ણનો ઉક્લ આ સાથેના ઊપેક્ષા કારમમાં અથવા તો જુદા કાગળ પર ઉનારીને પણ મોકલી શકાશે, કોઈપણ ખાનું ખાલી હશે અથવા છંકજાક, ફેરફાર કે મુધારેલું હશે તો તે પત્રક રદ ગણાશે. પોતાનો ઉક્લ બંધ કરવામાં મોકલ્યા અને તેની ઉપર એક બાલુએ પોતાનું નામ તથા કંટાળું લખવું. આદેશ હોય તો પોતાનો આદેશ નંબર અથવા તે કલાબજમ ભર્યાની રકમીદના નંબર લખી જણાવવા.

(૯) જ્યાં એક કરનાં વધારે હરિકૃષ્ણનો ઉક્લ તફાવત સાચા આવશે ત્યાં સાચા હરિકૃષ્ણના નામોની સીડીઓ નાખવામાં આવશે અને જેના નામની સીડી નીકળશે તેને જાહેર થયેલું હતામ આપવામાં આવશે. ખાટીનાઓને વિના લથાળશે ‘પ્રકાશ’ ના એક વર્ષના આદેશ તરીકે ગોંધવામાં આવશે.

(૧૦) કોઈ પત્રક ટવાકમાં ગુમ થાય કે એરવડે જાય તે માટે અમે જવાબદાર નથી.

હરિકૃષ્ણ બાબત કોઈપણ પ્રકારનો પત્રવ્યવહાર કરવામાં આવશે નહિ.

(૧૧) આ હરિકૃષ્ણનો સાચો ઉક્લ ‘પ્રકાશ’ ની ઝોરીસમાં સીકબંધ કરવામાં મુકી રાખવામાં આવ્યો છે અને તે પ્રમાણેજ જેના જવાબો મળતા આવશે તેજ ખરા ગણાશે.

(૧૨) ‘પ્રકાશના સંપાદકો, નિર્ણય દરેક જાખનમાં છેવટનો તે કાયદેસર ગણનકર્તા ગણાશે. આ શરતેજ આ હરિકૃષ્ણમાં લખાવ થઈ શકાશે.

(૧૩) આ હરિકૃષ્ણનો ઉક્લ ઉપરની શરતો તથા નિયમનુસાર નહિં હોય તો તે રદજાખન ગણાશે.

(૧૪) હરિકૃષ્ણે પોતાના ઉક્લ કાર્યાલયન નીચેના સીરનામે ખખતસર મોકલવાની આપવા:-

‘પ્રકાશ’ ગુજરાતી શબ્દશોધન

હરિકૃષ્ણ નં. ૧

‘પ્રજાપતિ-પ્રકાશ’ કાર્યાલય,

૫૨-૬૫, ફુલોદીની સ્ટ્રીટ, મુંબઈ, નં. ૪.

‘પ્રકાશ’માં જાહેરખબરો નીચેના ભાવથી, લેવામાં આવશે

સાધારણ:	એક વર્ષના:	છ મોસમો:	ત્રણ મોસમો:
આખું પાનું:	રૂ. ૧૦૦	૫૫	૩૦
અર્ધું પાનું:	” ૫૫	૩૦	૨૦
સ્પેશીઅલ:-			
કવરના જહાનેના બાગમાં:	રૂ. ૧૮૦	આખા પાનાના	એક વર્ષના
કવરના અંદરના બાગમાં:	” ૧૩૫	” ”	” ”
ચાંચના બાગ સાથે:	” ૬૨	” ”	એક વર્ષના
જુદા પેન્ડેલેટો વડે ચાંચના:	” ૫	” ”	એક વર્ષના સાથે

લખો: વ્યવસ્થાપક.

જ્ઞાતિ સમાચાર

પાતા (માધવપુર-ગેઠ):-અહિંના સુતાર રામદે રાગરસી પાણુખાણીયાએ પેતાને ત્યાં સપ્તાહની પારાપણુ બેઠાડેલી તેની પૂર્ણાંકુની મઠ તાં. ૧૨-૧૨-૩૬ ના દીને કરી હતી. સપ્તાહ બેઠા પહેલાં સર્વે બાધ્યોને બોલાવી ગંધી મુદુર્ત જોવરાવેલ. પુત્રનક પધરાવવા વખતે ત્યાંના ભાઇ રામ પાણુખાણીયાને બોલાવવા જતાં તેઓ રામદે ગએલા, આથી તેઓના ધરના બીજા માણસો પશુ આપ્યા નહિં. આ મત બેઠો નીકલ પૂર્ણાંકુનીના દીવસે કરી તેમને જમવા બોલાવેલા. આ રામખાણના આવવાથી નવીજંદરના પ્રગણના પરેલ આજ્ઞા રામસી ગડવાણુએ વાંચી ઉઠાવી મેમાન નરકિ આવેલા છતાં રીસાછને ચાલ્યા ગયા. આણુખાણુના ગામના કુલ બસો ભાઇઓએ આ સપ્તાહમાં ભાગ લીધો હતો. જાદ બીજે દીવસે રામદે ભાઇએ પેતાના આગકાના નામો જ્યારેને ચોપડે મંડાવ્યા હતા.

૪૪૪ જ્ઞાતિના આગેવાનો યદને આપા પ્રસંગમાં સંપ વધારવાને જરૂરે કુસંપ-વધે તેવી મનોદશા શા માટે જતાવતા હશે? રામદેભાઇને અમારાં હાર્દિક અભિનંદન અર્પીએ છીએ.

પોરબંદર:-આહિંની જ્ઞાતિની 'વંડી કમીટી' માં ફરફુટ પડી છે. પંચમથી કાંનાભાઇ રાગરસી શીંગડીયાએ કમિટીમાંથી નીકળી જવાનું રાજનામું આપી રીધું છે. પાંછી આડ રજા તેમજે ગધા ભાર શ્રી-રામજીભાઇ ચવજ પરમાર ઉપર છોડી દીધો છે અને સાતેય જગ્યાએ એક મુખ્યત્વારનામું તેમને લખી આપ્યું છે જે પરથી તેઓ જ્ઞાતિની જમીન-મંદિર વિષયમાં ગમે તેમ કરવા એકલા મુખ્યત્વાર જાન્યા-છે. જ્ઞાતિની વંડી તથા જમીન હનુમંત કસેર મીલની જાણુમાં લુની બોળવાડ પાસે આવેલી છે અને તે વેચવા માટે રામજી ભાઇએ જાહેરખબરના હસ્તપત્રે (લીફલેટ) વહેંચાવ્યા છે.

૪૪૪ પંડિતશ્રીના રાજનામાથી અમે બેઠા પામ્યા છીએ. શા કારણથી રાજનામું આપ્યું તે અમે સમજ શક્યા નથી. કમિટીમાં ચાલુ રહેવાથી તેઓ સૌને માર્ગદર્શક જરૂર જાન્યા હોત. જ્યારે હવે, જાદીના સભ્યોએ આ કાર્ય રામજીભાઇ ઉપર છોડ્યું છે તે નેજાથી આ કાર્ય જલદીથી પાર પાડે અને નવી જગ્યાનું ખાતમુદુર્ત કુંભારવાડમાં કાંઈ સમય પડતી જગ્યાએ વેળાસર નંખાય એમ અમે ઇચ્છીએ છીએ.

ધુપટી (માળીયા):-આ ગામે પ્રગણમાં મેચર જણના ભાઇ હરદાસ તેના જેમજે પાસેના ગામવાળા ભાઇએ પાસેથી સમેજન ફેડના રૂ. આશરે આઠેક ઉધરાવ્યા છે. આ રૂપીયા બે માસ ચૂકા છતાં એ માળીયા આપી જતા નથી. પચાવી જવા હોય એમ જણાય છે કે શું?

૪૪૪ હવે છીએ છીએ કે એ જાણુ વિના વિલંબે આ રૂપીયા મુખન કરે.

માંજરોળા:—અહિંની જ્ઞાતિના જન્મે પત્રોમાં સમાધાન થવાને બદલે દીનપ્રતિદીન તેનું ઉચ્ચ સ્વરૂપ થતું જાય છે. જેમ જેમ એક પણ પ્રહાર કાઢી સહન કરતો જાય છે તેમ તેમ સામે પણ વિશેષ દબાવે છે અને ત્રાસરૂપ થાય છે અત્રેના એક બંધુ શ્રી હમન જુહાભાઈ ચાંડગળાનો આર મામની ઉમેરનો પુત્ર નરસી શુક્લરી જતાં સામા પણ તરફથી કામ આલડવા પણ ગયું ન હતું.

*** આ જાણી અમે ખંદ પામ્યા છીએ. મરનારના આત્માને ચિર:શાન્તિ મુચ્છીને તેમના કુટુંબ પ્રત્યે દીસસોટ દર્શાવીએ છીએ. અબડવા પણ ન જ્યાં મુશ્કીની સામા પણના મનની મંકુચીતના ખરેખર નીરરકારને જાણ વેળીએ છીએ. આ ઝગડાનું મૂળ કારણ શું છે તે કોઈ વિગતવાર લખી મે કલાવશે તો કીક થશે કાઢીએ છીએ કે સામે પણ ખીના તરફથી મળતા સહકારને વધારી લઈ આ ઝગડાનો વેળાગર અંત લાવે.

કોનગામ (કલ્યાણ):—અત્રેના એક વિધવા ગાર્હની પંદરેક વર્ષની કુંવારી છોકરીને માતેક મામનો ગર્ભ રહ્યાનું કહેવાય છે. આ જાજની ત્યાંની પોલીસને ગંધ આવતાં પોલીસે જાપ્તો મેળાવ્યા હતા. હાલમાં એ છોકરીને એક મહિના આશ્રમમાં મુકી હોવાનું સંભળાય છે.

*** બેલરમળની આ કથા ઉપર કમંચુ ટીકા કરી એને વધુ ચરમભરી બનાવવા અમે શ્લોકો નથી. નીતિ નાશને માટે જતાં આપણા પુવંકા ક્યારે અટકશે? સંપાદક.

સ્વીકાર અને સમા ચના

(૧) 'નવરચના' (લગ્નાંક):—તંત્રી: વલ્લુ-

બાઈ શાહ કાર્યાલય: રમકડાં મારફેટ, અમદાવાદ. વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૨

હમજલમના વિવિધ પ્રકારના અંગાની સ્વર્ગ કરના લેખકથી આ અંક ભરપૂર છે. નવજવા લવાજમમાં માસિક અંગાલીશ પાનાના વાંચન ઉપરાંત દર વર્ષે આવે આજ અંક આપવાની પ્રથા આવકારદાયક છે. જનતાની જગૃતિના મનોરથ સેવતા આ લોકમાસિકના પ્રહરે થતા અમારા વાંચક બંધુઓને આજ મહામુગ કરોએ છીએ.

(૨) 'પ્રજ્ઞપતિ-પત્રિકા' (શ્રી ચરોતર પ્રજ્ઞપતિ સમાનું માસિક પત્ર) તંત્રી-મજન-લાલ મોતીલાલ દલવાડી. કાર્યાલય: કલ્યાણ ભાગેશ, નડીપાદ. વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧-૮

(૩) 'પ્રજ્ઞપતિ' (શ્રી શુક્લપ્રાણ પ્રાણિક પ્રજ્ઞપતિ સમાનું મુખપત્ર) તંત્રી-મોહનલાલ મોતિલાલ દલવાડી. કાર્યાલય: પાંચકુવા, અમદાવાદ. વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૨૫ મે.

*** પ્રેક્ષકોની હકીકતોથી ભરપૂર એવા ઉપરોક્ત જર્ને માસિકોના સંમલન અંકો અમેને મળ્યા છે જેના માભાર સ્વીકાર કરીએ છીએ. જર્ને પત્રોમાં જ્ઞાતિધીનના સારા લેખો આવે છે. આપણીજ કેમના એવા આ જર્ને માસિક પત્રોના પ્રહરે થતા લાભોને વિનંતી કરીએ છીએ. સંપાદક

સા ભા ર ત્રિવ કા ર

ગાથા અંકમાં જણાવી ગયા બાદ અનુક્રમ ફંડમાં નીચે જણાવેલી વધુ રકમો અંગેને અંગી છે જેનો સાભાર સ્વીકાર કરવાએ હીજો:-

‘મકાશી’ સહાયક ફંડ

- આગળનો સારવાળો ફો. ૪૬૬-૧૪-૬
- ૫૧ ક્ષી સેવકજીના પીનારજી વીસાવાડીયા વેરાવળ, ૧-૦-૦
 - ૫૨ “ લક્ષ્મણજીના મુળજી આવાડા, મોરંગાસા, ૩-૫-૦
 - ૫૩ “ વસાવાવળાઇ નામજી વેરા, કરવાલા, ૧-૫-૦
 - ૫૪ “ લક્ષ્મણજીના નરસી દેવળીઆ, જીડ, ૧-૦-૦
 - ૫૫ “ નરસી મદરાસ માવજીના મીસી, મુળા, ૧-૦-૦
 - ૫૬ “ લીજીજીના જોરામ વીસાવાડીયા, મુંબઇ, ૧-૪-૦
 - ૫૭ “ મુળજીના રામ નારણ દેવળીયા, ૧-૪-૦

ટોટલ ફો. ૪૪૧-૧૦-૬

તાલુકા પેંચીયાં):-પેંચ કાના પીઆ કાળી જેમને શ્રી જાદગી જગ્યા આટની વ્યવસ્થા સોંપી છે તેઓ મુનશીના પત્ની ના કહે છે. આ મતણીની વ્યવસ્થા કરવા કરતાં કો જગ્યા કળીમુખા પ્રભાવે બીજ ગની થાય તે દેશના રાજા થાય તે શ્રી જાંબીના બલનને તે લાંબને રૂપ ન થાય ?

૦ આ બાબતે મેંએ બહોળાને જણાવીથી કરવા માટે પેંચથી કાળાજાને વિનંતી કરીએ હીજો. સંપ્રદાય

એકાદ વગરના ૦૦૦

પાંચ મળે પંચાસ થાય, સાતિતો કંઈ પચાન સ્વાધ, પચાસમાં પચાંદની થાય, દોદસે ગાડું નાગળ વધે તેા સુધી તે સંપ જણાય, તેથી ત્રાત જન હરખાય, બસિએ રંગ બદલી વધ, દોદસે વાંધા ઉભા થાય, પંચસો-હજારે જ્યાં પેંચિયાય, વાંતે ગાડું ભડકી વધ, થાવાનું તે કાંઈ ન થાય, કર્ચ સધળું જમ્મ જંબાય, દોદસની ગાળી રહી વધ, અમથાં ગીંડાશી મું થાય, દોદસી અગણિત ગણાય, જેમ હિંદુનથી ગાળી પેંચાય, લાંબ, લાંબ, ને કામથી થાય, સાતિ દુઃખ દેખી તે થાય, ચાર પદારથમાં થયા થાય, એવો દોદસ કયાં દેખાય ? દોગાદની ગાથાકિટ થાય, લોમ તો કુસંપ પેશી વધ, નારણ તો નસ દોદસી ગાય, દોદસ વગર દોમજ થાય, મુંબઇ ને નારણ મેંસાભણ થેડીઆ.

જ્ઞાતિ સમાચાર.

મુંબઈ:—‘પ્રકાશ’ના એક વ્યવસ્થાપક બંધુશ્રી હીરજીભાઈ જેરામ વીસાવાડીયાને દોઢ વર્ષને પુત્ર શામજી તાવની બીમારીથી ગઈ તા. ૧૩-૧૨-૩૬ ના દીને ગુજરી ગયેલ છે.

*** આથી અમે ધણા દીલગીર થયા છીએ. શ્રી હીરજીભાઈ તથા તેમના કુટુંબને લાગેલ આ આઘાત પ્રત્યે અમારી દીલસોજી દર્શાવીએ છીએ અને મરનારના આત્માને ચિરઃશાન્તિ પ્રભુ અર્પો એમ ઇચ્છીએ છીએ. વિશેષમાં એમના ૨૫ પુત્રના સ્મરણમાં રૂ. ૨-૮-૦ અઢી રૂપીઆ ‘પ્રકાશ’ના સ્વસ્થક ફંડમાં એમણે આપ્યા છે તે બદલ આભાર માનીએ છીએ.

મુંબઈ:—અત્રેના એક જ્ઞાતિબંધુ શ્રી દેવસીભાઈ પરજન માવડીયાની ધર્મપત્ની ગઈ તા. ૨૫-૧૨-૩૬ના દીને ગુજરી ગઈ જેની અત્રે નોંધ લેતાં અમેને ધણું ખેદ થાય છે. એ બંધુને દીલસોજી બધું આસ્વાસન આપીએ છીએ અને મરનારના આત્માને ચિરઃશાન્તિ ઇચ્છીએ છીએ.

જાગરો લક્ષ્મી આર્ટ સ્ટુડીઓ (મુંબઈ):—માત્રેક શ્રીયુત નરોત્તમદાસ માવજીભાઈ મીત્રો.

દેહાણ:—‘સંધ્યા સદન’ ૨૮૦, સેન્ડલવુડ રોડ, મુંબઈ નં. ૪

*** આ સ્ટુડીઓ ગયા કારનક શુદ્ધ ૧ થી ખોલવામાં આવ્યો છે અને ફોટોગ્રાફીનું દરેક કામ આફે અને મસ્તા દરે કરી આપવામાં આવે છે. સ્ટુડીઓના માત્રેક બંધુશ્રી કામના એક પ્રજાપતિ બંધુ હોઈ પોતાનું નાનું મોટું ફોટાનું સર્વ કામ અહીંયાજ આપી એમને ઉત્તેજન આપવા સર્વે બંધુઓને અમે લક્ષ્યામણ કરીએ છીએ.

થાણા:—અત્રેના એક જ્ઞાતિબંધુ શ્રી નારણભાઈ પીતાંજી પરમાર ગઈ તા. ૧૭-૧૨-૩૬ ના દીને લગભગ સીતેર વર્ષની ઉમરે મરણ પામ્યા.

*** એમના મૃત્યુથી અમે ધણા ખેદ પામ્યા છીએ. મહુમના આત્માને ચિરઃશાન્તિ ઇચ્છીએ એમના કુટુંબ પ્રત્યે દીલસોજી જતાવીએ છીએ.

કંથ્યાણ (જી. થાણા):—અત્રેના એક ઉત્સાહી જ્ઞાતિબંધુ શ્રી કાનજીભાઈ ગોવીંદ કરસન જાંવાએ મુંબઈની ધારાસભામાં સભ્ય થયા માટે થાણા જિલ્લાના દક્ષિણ વિભાગ તરફથી પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી છે.

*** આ સમાચાર જાણી અમે ધણા ખુશ થયા છીએ અને એ બંધુને વિજય ઇચ્છીએ છીએ. થાણા જિલ્લાના પ્રત્યેક પ્રજાપતિ મતદાર બંધુઓને પોતાના સઘળા મતો આ બંધુનેજ આપવા અમે આમ્રક પૂર્વક વિનંતી કરીએ છીએ.

સંપાદક

[શ્રી સોરડીયા પ્રજાપતિ લાઘવ્યોત્તુ સુખપત્ર]

પ્રજાપતિ — પ્રકાશ

॥ ઓશ્વ અસતો મા સદ્ગમય । તમસો મા જ્યોતિર્ગમય ॥

* * * * *

સંપાદક, મુદ્રક તથા પ્રકાશક:-

કાલાલાલ આણંદજી આવડા

વ્યવસ્થાપકો:-

હીરજી જેરામ વીસાવાડીયા

મેવજી ભુકાભાઈ ચાંડગળા

* * *

વર્ષ: ૨૨૫—અંક: ૮ મો

ફેબ્રુઆરી,

સને: ૧૯૩૭

* * *

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં: એક રૂપીઆ

પરદેશમાં: બે રૂપીઆ

અથવા ત્રણ શીલીંગ

*

: કાર્યાલય :

૫૯/૬૫, દુર્ગાદેવી સ્ટ્રીટ,

સુબપ્ર. નં. ૪.

“ ત મ ત્રા ”

જાગો જાગો કોમી પુત્રો,

જળકાવો તવ ઉચ્ચ મરિતો: *

તવ ઓજસને કોણે છુટ્યાં? * *

કે તવ ઉરનાં યરજ છુટ્યાં!

હવા, દાનના મંત્રો શીખી,

* જળકાવો વિચ્છે ગયતી શોર;

* * મરતું પણ મુક્તિને વરણ;

એજ અજાણ આશાની દોર.

જે વિરલાએ સદૃશ કરેલાં,

નિજ જીવન વિર-દાક ગમતી; *

નવચેતન તવ ઉર જગાવો, * *

એ વિરલાની યાદી લાવી.

જાગો જાગો કોમી પુત્રો,

* જળકાવો તવ ઉચ્ચ મરિતો.

પ્રારબંધ: } ભૂપતરાય જોષી,
[મારતર 'કમરીન.']

* * * * *

‘ પ્રકાશ ’ ના બીજા વર્ષના નોંધાવેલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ:	રકમ:	અ. નં.	નામ:	રકમ:
૧૫૧	શ્રી હરજીભાઈ નરસી રાવન	ચોરખંદર	૧૭૨	શ્રી. નરસીભાઈ બીમજી ગોલા	ચોરખંદર
૧૫૨	રામજીભાઈ મેરામજી મજેરડીયા	વાવળી	૧૭૩	અરજીભાઈ કાનજી શીંગડીયા	”
૧૫૩	ડાહ્યાભાઈ રાવજી વડુકેળ (આક્રિકા)	નાથોભી	૧૭૪	રામજીભાઈ માધવજી ફટાણીયા	”
૧૫૪	વસરામભાઈ રામજી વેગડ	”	૧૭૫	બીમજીભાઈ લખમજી ગોલીવ	”
૧૫૫	ગોવજીભાઈ વિક્રમજી રાગા	”	૧૭૬	લખમજીભાઈ રામજી પરમાર	”
૧૫૬	વિરૂપભાઈ બહેર વાળા	ચોરખંદર	૧૭૭	બીમજીભાઈ રાગ માવડીયા	”
૧૫૭	વસરામજીભાઈ પિનાચર ગોલા (મુંગા)	મીડીમ	૧૭૮	દામજીભાઈ હરિભાઈ લાડવા	(ચોરખંદર) છાયા
૧૫૮	રામજીભાઈ નારંજી રાવત	લુનાગઢ	૧૭૯	રાજસીભાઈ કાળા શીંગડીયા	રાણાભોરડી
૧૫૯	મુળજીભાઈ રાવંત નારંજી દેવળીયા	મુંગા	૧૮૦	કાળાભાઈ જીથો પાણીપાણીયા	મંડેર
૧૬૦	લક્ષ્મણભાઈ નરસી દેવળીયા (આક્રિકા)	કીસી	—: વધુ નામો આવતા અંકમાં :—		
૧૬૧	ગેમજીભાઈ જ્ઞાનાઈ ટાંક	રાણાવાવ	સા ભા ર સ્વ કા ર		
૧૬૨	જયરાજભાઈ રામજી કારીયા	ચોરખંદર	ગયા અંકમાં જણાવી ગયા બાદ મજકુર ફંડમાં		
૧૬૩	બીમજીભાઈ મેસુર ગોલીવ	”	નીચે જણાવેલી વધુ રકમો અમોને મળી છે જેનો		
૧૬૪	આંબાભાઈ રાજસી શીંગડીયા	”	સાભાર સ્વિકાર કરીએ છીએ :—		
૧૬૫	રામજીભાઈ શવજી પરમાર	”	‘ પ્રકાશ ’ સહાયક ફંડ		
૧૬૬	વેલજીભાઈ અરસી શીંગડીયા	”	૨. નં.		
૧૬૭	જેરામભાઈ પરસોતમ વાવડા	”	આમળો સંચાલો રા. ૪૪૧-૧૦-૬		
૧૬૮	બીમજીભાઈ આશવજી વાવડા	”	૬૦ શ્રી. માંજીભાઈ ધનજી મટીયા. કમ્પાસા., ૧-૫-૦		
૧૬૯	કેસવજીભાઈ મુંગજી વાવડા	”	૬૧ ” રાજાવાર્ડ રામજી ધોળીયા. ઇયાનગા, ૬-૧૦-૦		
૧૭૦	માધવજીભાઈ દામજી વાવડા	”	ટોટલ રા. ૪૪૮-૬-૬		
૧૭૧	લીલાધર વાકજી લાડવા	”			

* આવી નીશાનીવાળા અંકોનો બીજા વર્ષથી ગ્રાહક થયા છે.

ખોરી દા ન ત

ઘણાઓ એમ માને છે કે અમે એ ક્યારે કરીએ? અમારી પાસે સમય જ નથી.

*હું તેમને સમય ગુમાવતાં જોઈ છું ત્યારે મને એમની વાત ખોટી લાગે છે.

ઘણાઓ એમ કહે છે કે સાધન વિના અમે એ કેમ કરી શકીએ?

*હું તેમની બાબતમાંજ સાધનો પડેલાં જોઈ છું ત્યારે મને તેમની વાત ખોટી લાગે છે.

ઘણાઓ એમ કહે છે કે અમે એ કામ શરીર મનના આરોગ્ય વિના કેમ કરી શકીએ?

*હું ત્યારે તેમને શરીર-મનથી સાચેજ તંદુરસ્ત જોઈ છું ત્યારે મને તેમની વાત ખોટી લાગે છે.

ઘણાઓ એમ કહે છે કે અમે એ કામ કરવાની છુટ વિના શી રીતે કરીએ?

*હું ત્યારે જાણુ તો જોઈ છું કે તેમને તે કામ કરવાની પુરેપુરી છુટ છે ત્યારે મને તેમની વાત ખોટી લાગે છે.

*સમય છે, સાધન છે, શરીર-મનનું આરોગ્ય છે, અને કામ કરવાની છુટ છે, છતાં જે કામ નથી કરતો તે શા માટે નથી કરતો?

—કારણ કે તેની દાનત નથી; કારણ કે તેની દાનત ખોરા ટોપરા જેવી છે; કારણ કે તેની દાનત હુરામ છે અને દાનત ખોટી છે જોડેલા આ બધાં પહોંતાં છે.

સાચો સુધારક

[ગયા અંકથી ચાલુ છે]

આપણે માનતા હોઈએ છીએ એજ વસ્તુ હમેશાં કંઈ સત્ય હોતી નથી.

સુધારકમાં સહિષ્ણુતાની જરૂર છે. અપુર્ણ મનુષ્યો વચ્ચે તેને રહેવાનું છે મનુષ્ય માત્ર ભુલને પાત્ર છે. તે પોતે પણ અપવાદરૂપે નથી. તો પછી ખીમ્મો મતભેદ ઉભા કરે તો તેમાં તેણે ઉશ્કેરાવાનું શા માટે હોય? ઉશ્કેરાવાથી નુકશાન સીધા ખીમ્મું શું હોય? ઉશ્કેરાવાથી ખીમ્મ ઉપર તેની માન્યતા તે સી રીતે ફાલવાનો હતો? દરેક વિચારકને સ્થિર ચિન્તે સાંજે. યોગ્ય લાગે તો અનુભવમાં મુકે, પ્રયોગો આદરે અને સત્યાસત્યનો નિર્ણય કરે. ખોટા વીચાર લાગે તો વિનયપૂર્વક છોડી દીધે અને સાચો લાગે તો સ્વિકારે. પોતાની માન્યતાને છોડવા જતાં શરમાય નહીં અને હરતે મુખે સ્વિકારે. માન્યતા, છોડવાથી પ્રતિષ્ઠાને હાની લાગે એવો ભય ન રાખે. સુધારકનું ધ્યેય સત્ય સંશોધન અને આત્મ વિકાસ હોવું જોઈએ. આવા ધ્યેયવાળાને માન્યતા છોડતાં દુઃખ ન થવું જોઈએ કારણ કે તેમ કરવાથી સત્યની નજીક જવાનું નથી.

સુધારકે સ્વતંત્ર વિચારણાની આડે આવડું જોઈએ નહીં, ખીમ્મોને તેના જેટ-લોજ વીચાર કરવાનો હક્ક છે. એ વાત હવે તો સ્વિકારવી જોઈએ. આ વાત સમજનારને મહિષાસુતા ભારે નહીં લાગે. સમાધાન વૃત્તિ પણ એાછી જરૂરની નથી. આપણે સુધારક

વિચારો કરતા થયા એટલુંજ ગણ. એ વિચારોનો પ્રચાર થાય અને સૌ સમજતા અને આવરતા થાય એવી આપણી ઇચ્છા હોય છે.

સુધારક ભાઈ કહે છે કે, આપણામાં કન્યા વિકલ્પ બહુજ થાય છે. ન સમજતા હોય તે દીકરીના પૈસા લઈ કન્યા વિકલ્પ કરે છે. જેથી આપણે મુખી ન થઈએ. આ વસ્તુ સત્ય છે. કે દીકરીનો પૈસો આવંતો આપણે મુખી નજ થઈએ એમ મૌ કાંઈ સુધારક ભાઈ કહી શકે છે. પણ વાતો કરવાથી કાંઈ સુધારકતાનો હુક સુધારક તરીકે મેળવાતો નથી. સુધારકતાએ સત્ય વસ્તુ ગોતી વસ્તુને વસ્તુ તરીકે ઓળખાવી આવરતા થયું તોજ કન્યા વિકલ્પ થતો અટકે. ખરે સુધારક એ કહેવાય જે કન્યા વિકલ્પ થતો અટકાવે. કન્યા વિકલ્પ કરનારને ખરે રહેતો પાતાવે.

સુધારક ભાઈએ એમ ન 'માની લેવું' જોઈએ કે વર્તમાન યુગમાં સુધારકો હૈયાતીમાં આવ્યા છે અને ભૂતકાળમાં તેઓ ન હતા. દરેક યુગમાં સુધારકો થયા છે.

આપણી મનપતિ જ્ઞાતીના ભુતકાળના સુધારકો લગ્ન સંબંધી વરના આપ પાસેથી કન્યાના ગાપને જે અમુક રકમ અપાવતા તે કન્યા વારને નહીં પણ વરની જનમાં આવેલા માણસોની ખોરાકી પુરતુંજ. કન્યાના ગાપને ભુતકાળના સુધારકો વરના ગાપ પાસેથી અમુક રકમ અપાવતા તેને વર્તમાન યુગના સુધારકો જ્ઞાતા રીતે દેશના રૂપીઆ કહેતા થયા.

સુધારકો આટલું તો સમજી શકશે કે ગરીબ મનુષ્ય હશે છતાં પોતાની દીકરીને સુખી કરવા હજારો એટલે કે પોતાની દીકરી સારું કાઢ સારું ધર એટલે કે કેમ સારો ગ્રહસ્થ હશે કે પૈસાવાળો અગર તો કાઢ આપદવાળો (સુધારક) હશે ત્યાં પોતાની દીકરીનાં લગ્ન નક્કી કરશે.

સુધારકોએ આટલું તો જરૂર સોચવું જોઈએ કે વરના બાપે પોતાના વેવાઈના હાથે કન્યા વિક્રય થવા દેવા જોઈએ નહીં. બાપજીમાં કન્યા વિક્રય જેવી કુદૃષ્ટી આપણને અન્ય ખરાબ રૂઢીઓનું પાત્રન કરવું પડે છે.

આપણે અહીંતાને હૃદયમાંથી બીજકુદ નાશ કરવું તોજ આપણને સરળ માર્ગ મળી જશે. સુધારકભાઈ આટલું તો સમજી શકશે કે આપણે પ્રજાપતિ છીએ. આપણમાં પ્રજાપત્ય વિવાહ કે ગાંધર્વ વિવાહ અમલમાં મુકતા નહીં કે આસુર વિવાહ (કન્યાવિક્રય). અત્યારે આપણે કન્યાના કુટુંબ પાસે પરાણે કન્યા વિક્રય કરવાની ફરજ પડીએ છીએ. સુધારક લાઇને આટલું તો જરૂર સોચવું જોઈએ કે કન્યાનો બાપ વરના બાપનો દુરમન થતો નથી. લગ્ન વખતે કન્યા કુટુંબના ઘર ઉપર જેમકે કે.છ ગામ ભાંગવા કે કાઢ લુલું વેર વાગવા કે કાઢ મોટી લાગ કરવા પ્રમાણે વરનો બાપ પચાસ સાઠ માણસો લઈ કન્યાના કુટુંબ ઉપર છાપો મારે છે. ત્યારે કન્યાના બાપને પોતાના કુટુંબના અવહાર માટેજ કન્યા વિક્રય કરવાની ફરજ પડે છે. (વરનો બાપ પરાણે ફરજ પડાવે છે) જેથી કન્યાનો બાપ રડતે હાથે પોતાની દીક-

રીના પૈસા લેવાને દેશીશ કરે છે (એટલે કે કન્યાનો બાપ કન્યા વિક્રય કરે છે.)

કન્યા વિક્રયનો મુદ્દો વરના બાપ ઉપર આવે છે. કન્યા વિક્રય થતાં પહેલાં વરના બાપને પુછવામાં આવે છે, તમોએ બહુ જનન માણસો જનનમાં લઈ ગયા છે ત્યારે વરનો બાપ (અહીં બહુજ માનસર્થ શબ્દો ઉચારે છે) કે હું સૌ યગાનો રાગો છું મારે ઘરે લગ્ન વખતે હમણે માણસો આવે અને હું કોને કહું કે તમે ઘરે રહો. એ મારાથી ન જાને? હાલુ કે મારી આખર સુધારકતા પ્રમાણે માણસો જનનમાં લેવા (એટલે કે કન્યાના બાપના ઘર ઉપર છાપો મારવા) તેમાં મારી આખર (સુધારકતા) કહેવાપ.

કહો સુધારક ભાઈ, ખરો સુધારક કોને કહેવો?

આપણમાં લગ્ન વખતે લેવાતી અશાસ્ત્રીય ધ્વનિ જેનો શાસ્ત્રોક્ત વિવાહ સાથે જોને કાંઈ પણ લાગતું વળગતું નથી. એવા વિવાહ પ્રસંગે આવતા નકામા રીત રીવાજો: માણેક ચાંલ રાંધવો, મીંદાળ, બાંધવો, ખારેક ખાંડ પહેંચવાં, ગેણેશ સ્થાપના કરવી, કુલેશ દેવાં, પીંડી ચોળવી, ઉત્તરી ઉઠાડવી, પૈકું સીંચવું, જનનું સામેયું કરવું, નાળીએર ગદલવાં, દત્તવા વસ્ત્રાવો, તોરણ ચડવું, પોષપુર્ણ, અપકીર્ણ ફેળવું, વરમાળી વાપરવાં, ધ્વજ્યુ કે ગેર, ખારેક, દેલી વાચુંદને જાવાના લાગા સુકવવા, વર કન્યાના રાગાં વ્હાવાં તેજવવાં કે મેંગો ભરવો, આવા ખોટા ખર્ચને અટકાવે (તોજ કેળવણીમાં પ્રવૃત્તિ થશે) એજ ખરો સુધાર-

૨૩ કહેવાય.

સુધારકે દરેક નવિન વિચારને અપ-
નાવવો જોઈએ અને તેને સમજવા જોઈએ
તેની તૈયારી હોવી જોઈએ.

સુધારકોએ (એટલે કે આપણે) જરૂરતા
અને સુરક્ષતા હમેશાં નહિ રાખવી જોઈએ.
અધારે કરવા જતાં ભુલ થશે એ ખીકે કશું
ન થવું જોઈએ એવી યતિ છોડવાની જરૂર છે.

જુનું એટલું સોનું છે અથવા તો
ચળકે છે તેટલું સોનું છે એવી જડ માન્યતા
છોડી ફેવી જોઈએ એટલે કે સુધારકમાં જડતા
હોવી ન જોઈએ.

ચર્ચાની નીતિમાં સુધારો થવાની
ખાત્ર જરૂર છે. પોતાના દોષો કેાઈ યત-
લાવે એટલે દોષ યતલાવનારના દોષો
શોધી તેનો જવાબ હમેશાં ન આપી
શકાય. આપણે જોતા નથી એ વાતની
સાળીતી જીજ્ઞાસે જોતા કરીને થતી નથી.
આ પ્રમાણે ચર્ચા થાય છે એ મનુષ્ય
શાસ્ત્રની દ્રષ્ટીએ મનુષ્ય સ્વભાવ જોતાં
સ્વાભાવિક છે. પરંતુ યોગ્ય નથી. [અપુર્ણ]
મારખાસા: } હૃદયમણી મુલજી ચાવડા
(આકાંક્ષા)

આપણી અજ્ઞાનતા

મારા વહાલાં સોરઠીઆ પ્રજ્ઞપતિ જન્મ-
ઓને નમ્ર વિનંતિ કે ભાદરવો, આજે નૂતન-
યુગની અંદર આપણે બાળકજનની અધિકતાથી
અધર્મને પંથે વળી ગયા છીએ અને હજી
આપણી પ્રજ્ઞપતિ કામમાં આપણે દુર્દશીઓને

વળગી રહ્યા છીએ અને નવાં નવાં પ્રમાણોમાં
યુક્તિઓ આપી તેને પુષ્ટ કરતા જાણીએ છીએ.
ખરેખર આ આપણી બેકદરાઈનું પરિણામ
છે. આવા બાળકજનનું સમર્થન કરનારાઓ તો
દેશના તથા ધર્મના અને સાતિના શત્રુ ગણાય.
આવા દોંગી પાખંડીનાં બાવલાં પંકડી પકડીને
જો કદાચ કતલખાને મોકલીએ તોપણ પાપ
ન લાગે. આવા દેશનું અને આખી આર્થભુ-
મીનું તથા સાતિનું સત્યાનાશ તેઓ વાળી રહ્યા
છે. ધર્મને નામે ધતીંગ ચલાવી અને આખી
સાતિને શુભામીની બેડી પહેરાવી રહ્યા છે.
કારણ કે તેઓ એમજ સમજે છે કે બાલ-
વિવાહ એ એક સ્વર્ગમાં લઇ જનારો પરમ ધર્મ
છે. પણ ખરું જોતાં બાળવિવાહની વૃદ્ધિથી
વિધવાઓ વધી. આપણે એમ પણ સાંભળ્યું
હશે કે સ્ત્રીઓમાં પુરૂષ કરતાં પ્રત્યેક વાસના
આકર્ષણ અધિક હોય છે. પુરૂષો પોતાની
તુચ્છ વાસનાને વશ થઈ સ્વેચ્છાચાર કરે છે.
અભિચાર કરતાં જરાપણ શરમાતા નથી પણ
ભાગ્યજન્યે જો તેવો આચાર સ્ત્રીથી કરાય તો
ગિચારીના ભુંડા ભોગ. જે નિયમો પુરૂષો પોતે
પાળી શકતા તેનું કારણ એજ કે સ્ત્રીઓ આજ
સુધી અશિક્ષિત, અભણ અને અજ્ઞાનો ગણાતી
આવી છે. પ્રત્યેક જનિમાં જ્યારે પાપની વૃદ્ધિ
થાય છે તો તે પ્રથમ પુરૂષ વર્ગમાંથીજ થાય
છે. સ્ત્રીઓથી નહીં. અને તેમ હોવા પણ આવી
અવસ્થાનું કારણ-આદુર્દશાનું મુળ-તો બાળ-
વિવાહજ છે. જો આપણે ત્યાં બાળવિવાહ ન
હોત તો આવી દુર્દશા વધવા પામત નહીં-આ
દુષ્ટ રિવાજને જંધ કરવા માટે ભારત
વર્ષમાં ખુનક દારક મદર્મિ દનાનંદ શરદવની

યદ ગયા તેઓએ પણ બાળવિવાહને ધિક્કાર્યો છે અને મહાત્મા ગાંધીજી પણ દુનિયાની નજરે બોધ આપે છે કે સ્ત્રી અને નિનિધી વર્તન રાખનાર પ્રત્યેક મનુષ્ય પોતાનો જન્મ સફળ કરી શકે છે. આટલું બધું સમજાવવા જતાં આપણે જુની દુદીને વળગી રહ્યા છીએ અને ત્યાંસુધી આપણી જ્ઞાતિમાં બાળવિવાહ નહીં રોકાય ત્યાંસુધી જ્ઞાતિની ઉન્નતિ થવી અશક્ય છે. માટે ભાઈઓ, આપણે પણ મહાત્માજીને પગલે ચાલીને કાંઈક ને કાંઈક કરી 'ખતાપુ' જોઈએ. હું એમ આશા રાખું છું કે દરેક ભાઈઓએ દૃઢ નિશ્ચય કરવો જોઈએ કે આપણી જ્ઞાતિ અર્થે કોઈ પણ કુરીયાત અને કુરુદી-ઓનો સામનો કરીને તેનો એટલો નેવા ખેંચા દિવાળોનો જરૂરિયાતી નાશ કરવો જોઈએ અને તેમ કરવાની દરેક ભાઈઓની ફરજ છે એમ સમજીને દરેક ભાઈઓએ પોતાના અભણ વર્ગના જ્ઞાતિભાઈને તથા સગાંવહાણને બોધ આપીને સમજાવવા પ્રયત્ન કરવો જાઈએ. (અપૂર્ણ)

નકુરુ : }
(આક્રિડા) } ડહાણાઈ દેવા પાણખાણીયા

આપણી કેળવણી

આપણી જ્ઞાતિમાંથી દિવસે દિવસે અંધપતન કરનારા અનેક સડાઓને કાઢી નાખવા અને જ્ઞાતિને ઉન્નતિને શિખરે લઈ જવા પ્રયાસો યદ રહ્યા છે.

ભાઈઓ, કેળવણીએ તેમજ બીજા કેળવણીએ આજ કેળવણીની મહત્તા તથા જરૂરીયાત સારી રીતે સમજે છે. આ જમાનામાં આજ

વીકા તથા કુટુંબ તરફની અવહારીક ફરજો અદા કરવામાં નહીં મુશ્કેલીએ કેળવણી તરફ સારું લક્ષ્ય ખેંચ્યું છે. કેળવણી વિના કોઈ પણ કુટુંબ, પ્રજા કે દેશની ઉન્નતિ સાધી શકાતી નથી.

આપણી જ્ઞાતિનો મોટો ભાગ નાના નાના ગામડામાં રહેતો હોવાથી આધુનિક કેળવણીનો લાભ બધા લઈ શકતા નથી. તેથીજ આપણી જ્ઞાતિમાં કેળવણીની સંખ્યા બહુ ઓછી નજરે પડે છે. જતાં પણ દરેક જ્ઞાતિભાઈઓએ પોતાના પુત્રપુત્રીઓને નેટલો બની શકે તેટલો અભ્યાસ કરાવવા સુચનું નહિ.

દરેક અજ્ઞાનનું મુળ બીજા-કેળવણી છે. જ્યારે કેળવણીએ માણસ યોગ્યથોખનો વિચાર કરી સાફ રાખી કદ નરસાને ફેંકી દેશે, ત્યારે તેને શું કરવું અને શું ન કરવું અને આ દિવાળ દાખલ કરવો અને પેલો કાઢી નાખવો તે બોધ દેવાની જરૂર નહિ રહે.

ભાઈઓ, સારાં સારાં કાર્ય કરવાની તક ઉત્પન્ન થઈ છે તો તે તકને ઓળખી સડો સાફ કરવા બીજાની રાહ જોયા વગર મધો, જગ-તમાં દશ પંદર વરસમાં કેટલા અસાધારણ ફેરફારો થયા છે, અને થાય છે તે જોતા રહો. (પટેલ થવા કરતાં સેવક થવાય તો જીવન સાફજી થયું માનશો).

માટે એટલું યાદ રાખવું જોઈએ કે સામાજિક મુશ્કેલી દુર કરવા અને જ્ઞાતિને ઉન્નતિને શિખરે મુકવા કેળવણીથી બીજા રાખવાની જરૂર છે.

ખાતેદ : } દેવસી રાજભાઈ ગોલા
(ખાંડવા) } (લીંબુપાલા)

આપણી જ્ઞાતિની હાલની પરિસ્થિતિ

સાખી

શું શું કહું આ મુખથી, વળી સાર પ્રગ્નપતિ જ્ઞાતનો,
અયોગીએ જઈ ચડ્યો, બહેવાર કુંભારની જ્ઞાતનો.
નિઃસ્વાર્થી નર ના રહ્યો, કુંભાર તણી પંચાતનો,
વળગી રહ્યા હું પદને સૌ, જેથા થયો પ્રચાર પક્ષપાતનો.
રહ્યો ન સંપ સગા તણે, વળી માત, તાત કે બ્રાતનો,
ચોકમેકને જુઓ ઝેરથી, રાખી રોપ હૃદયે મહાન્તનો.
વળત રહ્યો ના વડીલનો, વિવેક રહ્યો નથી વાતનો,
દીલમાં દગો સદુને રહ્યો, છે આ દાખલો પરખાતનો.

દેસો

કંઈ આ કુંભારની કહાણી છે, જેમાં દેશ છર્પાં સમાણી છે,
સકળ સંદેરે સપડાણી છે, કેળવ કુસંધે નીંદાણી છે.
મતી ત્યાં સૌની મુંઝાણી છે, બાપા બાળક દાસની ત્રાણી છે,
લાગણી ગોપાલની હુલાણી છે, વધુ કહેવું પરધર પર પાણી છે. ૧

રંગત લંગડી

અનેક કેમોમાં સમય મુજબ જ્ઞાતી તણા સુધારા થયા,
એક પ્રગ્નપતિમાં = કુસંધે કુરેદી તણા કુધારા થયા.
ધ્યાન ધરીને સમજે ભાઈઓ, કહું કુંભારોની કહાણી,
વધુ શું વાણી = કરતાં વર્ણન આવે આંખોમાં પાણી.
કેળવણીના અજાણે આજે લાગ મયોદા મુકાણી,
નીતિ જઠલાણી = જેથી થઈ આખી કોમની હુળધાણી.

શ્રેર

કુલ વસતને વસ થઈ, ઉઘોગ તણે લાંબા કરે,
રેસ, સટ્ટો ને મન્નો, જસ રાત દીન રંભા કરે.
જરણાદ ઇજ્જતને કરી, દારૂ પીવાજ ગમ્યા કરે,
ધરતું કુટુંબ જૂએ મરે, પોતે હોટલોમાં જમ્યા કરે
આવા અજણથી કુંભારો ઉપર કંઈકોના ઉછી ઉધારા થયાં,
એક પ્રગ્નપતિમાં = કુસંધે કુરેદી તણા કુધારા રહ્યા. ૨

ચોક છીજે

શિશુથી પીનાના કંઈક કુંભારો, યથા મેઝમરો જ્ઞાતિ તણા,
એ પાંચ જણા = મળીને ધડવા નીચમ નહી રાખી મણા.
ચોતે નીચમ પાંચે નહી ને જીભને જનરે મેઝમરપણા,
ખોટા લક્ષણા = કહેવન પ્રમાણે કાલા ચણા તો વાગે ધણા.

ઝેર

સત્તા અને આ ગાયજીવી જ્ઞાતિ તણાં પંચો કર્યા,
પણ પાંચ વર્ષની મુદતમાં ઇન્સાફ કોઈના નવ કર્યા.
કરવા સત્તા ગુન્હેગારને સત્તાધીશો મનમાં કર્યા,
વર્તન જોઈ પંચનું અન્યાય કઈકાએ આદર્શ.
આવડન વિનાના અગ્રેસરોએ કંઈકા તણા હુંકારો સત્તા,
એક પ્રજાપતિમાં = કુસરે કુરહી તણા કુંધારો રહ્યા. ૩

ચોક ત્રીજે

મજે મીટીંગો જ્ઞાતિ તણી તો મફતીયા ચલાવે આપખુદી,
લાવના છુદી = રાખીને વચ્ચે કરે કુંદાકુંદી.
ઘટના સુધારા કરવા તણને લાગ્યા ચાલવા અધાધુંધી,
મલીન છુદી = રાખી જેથી સાગી પંચોને ઉધ્ધી.

ઝેર

નિવશીત મીટીંગો જઈ પડી જ્ઞાતી લીનની વાતો રહી ગઈ,
નીર્ગળ પ્રજાપતિ કામ આજે અંકુશ પીનાની યથ ગઈ.
સંયમ રહ્યો ના સમાજમાં શુભ લાગણી પણ વહી ગઈ,
કર્ણ દ્વેષ ફરીદના, કાયમ કુંભારોમાં રહી ગઈ.
જન્યા નીર્માણ નર ને નારી જ્યાં કું કષ્ટના વધારા થયા,
એક પ્રજાપતિમાં = કુસરે કુરહી તણા કુંધારો રહ્યા. ૪

ચોક ચોથો

ધીમંત વર્ગ જન્યો સ્વાર્થી, ગરીબો જન્યા અહંકારી,
ખોટી ખુમારી = રાખી નવ સુધર્મા, ન જ્ઞાતી સુધારી.
રેણી કેણી રહી ન કોઈમાં, કેવળ રાખી બેરકારી,
આજરને આઘારી = જેથી ગઈ બહેલાની અસહ્ય મારી.

શેર

સગપણ મહીં દીએ દીકરી, ગહીં ધંધ બખડાચારનો,
 ધશ્વરને પણ બોળખે નહી, જ્યાં પડતો દીન કુંભારનો.
 વાળ વાગે બહેમના, પળી તાલ મળે તકરારનો,
 જ્યાં સુર મળે નહી સંપનો, ત્યાં વાંક શું ગાનારનો.
 કહે જોખાળ ઉત્તેજન પીના, આજે ગરીબોના યુગ્મન ગયા,
 એક પ્રગ્નપતિમાં = કુસંપે કુદી તથા કુંધારા રહ્યા. પ

મુખર્ષ: (હાલ ગાણા)]

જોખાળદાસ વાલજ દેવળીયા

મુખર્ષની ધારાસભા માટે ઉમેદવારી નોંધાવી

આપણી જાતિના કલ્યાણના રહીશ ભાઈશ્રી કાનજીભાઈ ગોરીંદ કર્શન છાંયા એ મુખર્ષની ધારાસભામાં સભ્ય થવા માટે ચાલુ છતાના દક્ષિણ વિભાગ તરફથી પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી છે, જેના સમાચાર મળ્યા અંકમાં અમે પ્રગટ કરી ગયા છીએ. ભાઈશ્રી કાનજીભાઈ આપણી કેમના એક પ્રતિષ્ઠિત બંધુ ગણાતા હોઈ આપણી સેરકીયા જાતિ તરફથી ધારાસભામાં જ્યાં માટે ઉમેદવારી ડરનાર એ પહેલાજ બંધુ છે. આપણી કેમનો કેમપણ ઉત્સાહીબંધુ ધારાસભામાં જાય એમાં આપણી જાતિને અભિમાન લેવા જેવું છે. તે જાતિના અભિમાની એવાં ચાલુ છતાના સર્વે પ્રગ્નપતિ મતદાર બંધુઓને પોતાના સ્વળા મતો ભાઈશ્રી કાનજીભાઈને જ આપી એમને વિજયિ બનાવવા અમે આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરીએ છીએ. પ્રગ્નપતિ મતદાર બંધુઓ પોતાની આ ફરજ રખે ચુકે.

સંવાદક

સાભાર સ્વિકાર

નીચે દર્શાવેલા વધુ ભાઈબંધુ પત્રોના અંકો અમેને ગદલામાં મળે છે જેનો સાભાર સ્વિકાર કરીએ છીએ:—

- (૩૯) 'શુદ્ધાદૈત અને ભક્તિ માર્તંડ' (માસિક) અમદાવાદ
 (૪૦) 'યુગ્મરત સાગા પત્ર' (") "
 (૪૧) 'પંચાળ દીપક' (") "
 (૪૨) 'ઉત્તેજન બંધુ' (દ્વિમાસિક) સુરત

નોંધ એ છે—અગરપત્રીઓ

દેશ પરદેશના પોતપોતાના ગામના સાચા તેમજ જાતિહિતના સમાચાર તથા આપણી જાતિના જન્મ-મરણ તથા લગ્ન-સગપણનાં પત્રો ભરી મોકલવા માટે—

વિશેષ માહિતી માટે ક્રમો :

સંવાદક : 'પ્રગ્નપતિ-પ્રકાશ'

પર:૬૫, દુર્ગાદેવી રોડ, મુંબઈ, નં. ૪

ખોટી ભ્રમણા

મારા વહાલા ખંડુઓ, આપણી ખોટી ભ્રમણાએ આપણને દુર્દશાએ પહોંચાડ્યા છે માટે તે ખોટી શંકાને દુર કરીને આપણી જાતિમાં ઘરઘાલી બેઠેલા કુરીવાજોને નાણુર કરે અને જેમ અને તેમ આપણે સારી લાઇન પર ચડ્યા છીએ તે જાતિનું સાદું હીત થાય તે રસ્તા શોધવાની જરૂર છે અને અમુક અમુક તો એવા કુરીવાજો છે કે જે માણસ ઉપર તે રીવાજો કુદરતી લાગુ પડે તો તે માણસના પાછળથી બાલ્યવસ્થા પછી અધોગતી ચાય છે તો આ રીવાજ માટે આજ કાલ તો દરેક ભાઇઓના ધ્યાનમાં આવી ગયું છે કે અધોગતીને પહોંચાડનારા રીવાજો ના નોંધાએ. પણ અમુક ભાઇઓના હક્કમાં એમ આવે છે કે એવા ભુત રીવાજો કેમ છોડાય અને કદાચને છોડીએ તો આપણે પ્રગતિની કેમ કેવાઇએ ! તો મારા વહાલા ભાઇ, એજ આપણી ખોટી ભ્રમણા છે. બીજું આપણી કામ ધણે ભાગે અભજન હોવાથી તેનામાં સારા વીચારો આવતા નથી. અને કદાચ ને મારા જેવા થોડું ઘણું ભણ્યા હોય તો તે વાદવીવાદમાં કાંદે ઝોટલે તેનું નામ પણ ભણ્યા પણ ગણ્યા નહી. માટે ભાઇઓ, એક તો આપણી પ્રગતિ ભણાવવાની ખાસ જરૂર છે અને ભણાવવા માટે એક સંસ્થા કેમ મોટા શહેરમાં સ્થાપવાની જરૂર છે અને તે સંસ્થા બાગત ગામ દીડ અમુક રૂકમ ત્યાંના આગેવાનોએ કાઢવી નોંધાએ અને તે આદ સંસ્થા ખોલવી નોંધાએ અને જાતિના બંધ્યાઓને ભણાવવાનું ઉત્તેજન આપવું નોંધાએ. એ તે અખુશો ઝોટલે જરૂર તેનામાં જાન

પ્રાપ્ત થશે અને આપણે કાણુ છીએ અને કંઈ દશાએ પહોંચ્યા છીએ તેનું જ્ઞાન તેનામાં જાગૃત થશે.

પોરબંદર:] માધવજી હામજી ચાવડા

આપણો પહેરવેશ

આપણી જાતિમાં પહેરવેશ બાબત ઘણા ભાઇઓ તરફથી ચર્ચાઓ થઇ ગઇ છે અને ઘણા મતો પ્રકાશમાં બહાર પડ્યા છે. તેમાં એક ભાઇ તરફથી એવું કહેવામાં આવે છે કે આપણે ગમે તેવો સુધરેલો અગર ભુતી ઢાંચ પ્રમાણે એમ પહેરીએ તો પણ જનની બદલતી નથી તે વાત બેરોગર ને ખરી. છે. તેથી જ રીતે આપણે ધંધા અર્થે તેને લગતો જે પૂરેશ પહેરીએ તેથી આપણી જાતિની ચર્ચા કરવા પ્રેરાય છે તો તેવી ચર્ચાઓ કરી અદેખાઇ, દર્પાને માન આપી પોપચમાં હાથ નથી. ભાઇઓ, જમાનો બદલી ગયો છે. દરેકે તો જમાના અનુસાર ડ્રેસ પહેરવામાં આવે છે. ઉપર ત પોતાણુ કમાણી પ્રમાણે પહેરવેશ રાખવો એજ વ્યાજબી છે. તે માટે નકામી ચર્ચા કરી કુસંપનું બીજું રોપનું વ્યાજબી નથી. તેથી જ રીતે ઘરમાં પણ પહેરવેશ ફરી સહવાસ પ્રમાણે પહેરવામાં આવે છે તે માટે અદેખાઇ કરી નાહક કુસંપ વધારવો એ વ્યાજબી નથી. આપણે એમ નથી સમજવાનું કે આપણો એમ બદલવાથી પ્રગતિ જતી જતી રહે છે. પણ કુદરતે આપણને પ્રગતિમાં જન્મ આપ્યો છે તે એમ અગર ધંધા બદલવાથી જનની બદલે છે એમ તો કાંઈ કાંઈ પણ અનવાનું નથી. તો તે બાબત ચર્ચાઓ તથા અદેખાઇ કરી નકામી છે.

પોરબંદર:] રામજી મેથા ગેહિલ

પ્રા સંગિ ક નોંધ

જ્ઞાતિનું અધારણુ:—

જ્ઞાતિના અધાર મહાસોના લાખજોની જુનાગઢ મુકામે લશ્કરોએથી ગદા પગિદમાં જોતિના રીતરિવાજોના ધારધારણો જે પસાર થયેલ તેને વ્યવસ્થિત રચરપમાં જોડવાનું કામ અંમોને સોંપવામાં આવેલું હતું. તેમજ મહાસોની જ્ઞાતિઓનો કારભાર વ્યવસ્થિત રીતે ચલાવવા માટે એક અધારણુ પણ તૈયાર કરવાનું અમોને જણાવતાં ઉપરોક્ત અંને ધ્યાનપોતો ખરડો તૈયાર કરી જુનાગઢના પટેલશ્રી ઉપર અમોએ મોકલ્યાં આપો હતો.

મજકુર અધારણુ તથા ધારધારણો છપાવવાની જાણને જુનાગઢના પટેલશ્રી તરફથી સૂચના મળેથી અહિંની પ્રેક્ષમાં છપાવવા માટે અમોએ તે આપેલ છે અને તે આવતી તા. ૧૫-૨-૨૬ રૂઢીમાં છપાઈ તૈયાર થઈ ગયેથી તેની નકલો પટેલશ્રી ઉપર મોકલાવી આપવામાં આવશે અને તેમના મારફતે મહાસોની જ્ઞાતિઓમાં તેની નકલો વહેંચાશે.

આવતા મહા મહિનાથી લગનગાળાની મેસમ ચાલુ થશે, એટલે આવા સમયે આપણા રીતરીવાજોના ધારધારણોનું પ્રકાશન ઘણુંજ વિષયગી, થઈ પડશે એમ અમો માનીએ છીએ. તો પ્રત્યેક જાણુઓને આ ધોરણુ-પ્રમાણુ વર્ગવા અમો લલામણુ કરીએ છીએ.

એક મેળાવડે:

જાણીતા રજ-કે-કેના દીને સંવારે દમ વાગે 'પ્રમતપતિ-પ્રકાશ'ના નામનું બોડ

ધાર્યોગમની નીચે મુકાનું શુભ મુકુર્ત કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે એક નાનો એવો મેળાવડો અમારા તરફથી જોડવામાં આવ્યો હતો, જે વખતે 'પ્રકાશ' અર્થે તેના કાર્ય પ્રત્યે સહાનુજીતિ ધરાવનારા અહિંના પીમથી પચીસ લાઈઓએ હાજરી આપી હતી. સમયોચિત વિવેચનો થયા બાદ મ્હાપાણી નારસોં લીધા પછી મેળાવડો વિચરન થયો હતો.

મ્યુ. ના સભ્ય તરીકે ચુંટાયા:—

અમોને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે અમટાલી (દ. આફ્રિકા) નિવાસી શ્રીયુન ભદ્રવજ કાનજી શીંગડીયાના પુત્રી શ્રીમતિ લક્ષ્મીબહેન કે જેમના લગ્ન થયા મે માસમાં મોમ્બાસા નિવાસી શ્રીયુન ભીમસિંહ છવાલાઈ દેવળીયા સાથે થયા હતા. જે બાદ તેઓએ એડોરિટમાં એક રટોર જોડ્યા હતા. મજકુર લક્ષ્મીબહેન એડોરિટ ગામના મ્યુનીસીપાલીટીનાં એક મેમ્બર તરીકે વધુ રૂતે ચુંટાયા છે. સમસ્ત પૂર્વ આફ્રિકામાં મ્યુની-સીપાલીટીના સભ્ય તરીકે ચુંટાયલા-આ પહેલા હિન્દી સન્નારી છે. શ્રીમતી લક્ષ્મીબહેનની આ ફતેહ માટે તેમને અમારાં હાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ.

જાહેર વિનંતી:—

દેશ પરદેશની આપણી જ્ઞાતિમાં થતા જન્મ-મરણ તેમજ લગન-સગપણની રીતસર નોંધ આરના અંકથી 'પ્રકાશ' માં પ્રગટ કરવાનું અમોએ નક્કી કર્યું છે. તો દેશ પરદેશના સર્વ લાઈઓને આ સુવર્ણ વીગને અમોને રી પાડવા વિનંતી કરીએ છીએ. [સંપાદક

[શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ ભાઈબોનું સુખપત્ર]

પ્રજા.પતિ — પ્રકાશ

॥ ઓરમ્ અસતો મા સદ્ગમય । તમસો મા જ્યોતિર્ગમય ॥

સંપાદક, મુદ્રક તથા પ્રકાશક:-

હાલ્દાભાઈ આણંદજી ચાવડા

વ્યવસ્થાપકો:-

હીરજી જેરામ વીસાવાડીયા

મેવજી ભુક્કભાઈ ચાંડગળા

* * *

વર્ષ: ૨ જીન — અંક : ૬ મો

માર્ચ,

સને : ૧૯૩૭

* * *

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં : એક રૂપીઆ

પરદેશમાં : બે રૂપીઆ

અથવા ત્રણ શીલીંગ

*

: કાર્યાલય :

પદ/૬૫, દુર્ગાદેવી રોડ,

મુંબઈ. નં. ૪.

* * * * *

મુંબઈની ધારાસભાના સભ્ય ચુંટાયા

શ્રીયુત કાનજીભાઈ ગોવીંદ છાંયા

[જેઓ થાણા જિલ્લાના દક્ષિણ વિભાગ તરફથી
ગઈ ચુંટણીમાં ચુંટાઈ આવ્યા છે.]

* * * * *

‘ પ્રકાશ ’ ના બીજા વર્ષના નોંધાએલા આલેકો

અ. નંબર:	નામ:	સ્થળ:
૧૮૧	શ્રી. કરસનદાસ મલવજી શાંતીયા (આફ્રિકા) લુલાવાયો	સ્થળ:
૧૮૨	નારણભાઈ મેરામળ પેટીયા સુગઈ.	પોરબંદર
૧૮૩	નયીમાઈ રામજી ઓહાલુ વચાકમારા.	અમનગર
૧૮૪	મોહનચંદ્ર ધનજી મટીયા (આફ્રિકા) કરમાલા	કાકામેગા
૧૮૫	ગજાભાઈ ગમજી પોટીયા () છગન્યા.	મોંગેરાળ
૧૮૬	વીરજીભાઈ દેવાલુંદ દાંક યાલુ.	”
૧૮૭	બીમજીભાઈ રામજી ચૌલાલુ સુગઈ.	શીલ
૧૮૮	દેવશીભાઈ લખમલુ ”	”
૧૮૯	વીરજીભાઈ વાલજી વફકર લાડવા	દારસવામ
૧૯૦	રાવજી કાનજી મગનલાલ સોમાભાઈ પ્રમખતિ	અમનગર
૧૯૧	પરસોત્તમ હરદાસ લાડવા	સુગઈ
૧૯૨	પંચાભાઈ વેલજી શીંગડાયા	વીસાપારલા
૧૯૩	બીમજીભાઈ જોવીદ રામત	પોરબંદર
૧૯૪	લડજીભાઈ ભગવાન જોડવા (સુગઈ)	સુગઈ
૧૯૫	બીખાભાઈ મુગજી વીસાવાડીયા	વેરાળ
૧૯૬	જોડાભાઈ રામભાઈ શીંગડીયા (કંધાચી) કનગમ	”
૧૯૭	દેવશીભાઈ રામભાઈ શીંગડીયા ”	”
૧૯૮	રામજીભાઈ જીવામાઈ પોટીયા	લુનામઢ
૧૯૯	કરસનભાઈ નથુભાઈ દાંક	સુગઈ

અન્ય નીચાનીચાળા અધિકારી બીજા વર્ષથી આલેક થયા છે.

સા ભા ર સિન્હ કા ર.

નીચે જણાવેલા વધુ ભાગધ પત્રોના અંગે આમેને ગદસામાં મળે છે જેનો સાભાર સિન્હકાર કરીએ છીએ.:-
(૨૩) ‘દમ્જ પ્રજા મંડળ પત્રિકા’ (માસિક) સુગઈ.
(૨૪) ‘ઉત્તમિ’ ”

***એપ્રિલ ૧૯૧૧ (એપ્રિલ-આફ્રિકા) તરફથી આવેલું એક ફેરવી ફેરવેલું અમેને ભેટ મળ્યું છે, જેનો સાભાર સિન્હકાર કરીએ છીએ.
રાધાક

ખખર નથી પડતી.

જેવું પેટ ભયું હોય તેને ખખર નથી પડતી કે ભૂખ્યાની વેદના કેટલી હોય.

જેણે અંગે સાલ દુશાલા લપેટ્યા હોય તેને ખખર નથી પડતી કે ગરમી વિના ટાઢમાં ધુંજતાં શું થાય છે.

જેને શહેવાને મુંદર આવાસો છે તેને ભાન નથી હોતું કે ઘરખાર વિનાનાની શી હાલત હોય છે.

જે સાબો છે તેને માંદાની ખખર નથી પડતી.

જેને હજાર હાય છે તેને બે હાથરાખાની ખખર નથી પડતી.

જેને આખો દીવસ પ્રવૃત્તિ છે તેને પ્રવૃત્તિ વિનાનાની ખખર નથી પડતી.

જેને કામના થાકને લીધે રાતે ઉંઘ આવે છે તેને, જેને ઉંઘ નથી આવતી ને જેને પથારીમાં આખોટવું પડે છે તેની ખખર નથી પડતી.

જે હિમાલયમાં છે તેને સહરાની ને સહરામાં છે તેને હિમાલયની ખખર નથી.

: પ્રવાસનો અર્થ :

પ્રવાસનો એક અર્થ બે પગે ભટકવું. ખજાનો, ગાયો અને ગધેડાં પણ પ્રવાસ કરે છે.

- તેનો પ્રવાસ યથાર્થ અને સાર્થક છે કે બે ભટકવા સાથે આંખે જુએ છે, કાને સાંભળે છે, સ્પર્શે છે. અર્થાત્ જ્ઞાન અને કર્ણેન્દ્રિયથી અનેક કુદરતના અને મનુષ્યના અવલોકન અને અનુભવ લે છે.

પ્રાસંગિક નોંધ

ધારાસભાના સભ્ય તરીકે ચુંટાયા:— * * *

અમેને જણાવતાં અત્યંત ખુશાલી ઉપજે છે કે આપણી અદિની જ્ઞાનિના કલ્યાણના રહીશ શ્રી. કાનકભાઈ ગોવિંદ જોષી કે જેઓએ માણા છંદલાના દક્ષિણ વિભાગ તરફથી મુંબઈ ધારા સભા માટે પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી હતી તેઓ મહા ચુંટણીમાં એ વિજયના ચુંટાએજા ત્રણ સભ્યોમાંથી થીએ નંબરે સભ્ય તરીકે ચુંટાઈ આવ્યા છે. જે જદન એમને અમારા દાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ. ભાઈ શ્રી કનકભાઈ આપણી અદિની જ્ઞાનિના મહુમ પ્રમુખ શ્રી ગોવિંદ કરસન રામજીના વડા પુત્ર છે અને તેઓ પોને લાગણીવાળા અને ઉત્સાહી હોઈને જ્ઞાતિભાઈઓ પ્રત્યે સારી લાગણી ધરાવે છે. એઓશ્રીની કેટલીક અન્ય સામાજિક પ્રવૃત્તિઓ પ્રશંસાને પાત્ર મનાય છે. તેનીજ રીતે છંદીએ કે તેઓ આપણી અદિની જ્ઞાતિને ઉત્તમ જનાવવા માટે પોતાની પ્રવૃત્તિઓ આદરે. આપણી સોરઠીયા પ્રજ્વલિત જેવી પછાત કોમમાંથી ધારાસભામાં જનાર આ પ્રથમજ અંધુ છે એટલે આવા એક અંધુનું મહેર સન્માન કરવું એ અદિની આપણી સમસ્ત જ્ઞાનિની આપરફક દરજ છે એમ અમે માનીએ છીએ. છંદીએ કે અદિની આપણી જ્ઞાનિનો આગેવાન મણીતો વર્ગ આ પ્રવૃત્તિ વેળાસર ઉપાડી શે.

લુનાગઢ-જ્ઞાતિનું અંધારણ:—

લુનાગઢના મહાજોની જ્ઞાતિઓનું અંધારણ તથા ધારધોરણો છપાઈ ને તૈયાર થઈ ગયાં હેઠ તેની નકસો લુનાગઢના પોરણી ઉપર અમેએ મોકલવાની આપી છે, અને તેમના મારફતે સર્વે મહાજોની જ્ઞાતિઓમાં તે વહેંચાશે. જે જે અંધુઓને તેની નકસ જોઈતી હોય તેઓને તેમની પાસેથી મેળવી લેવા આથી વિનંતી કરવામાં આવે છે.

જન્મ મરણ વી. ની નોંધોનું પત્રક:—

દેશાવરની આપણી જ્ઞાતિમાં થતા જન્મ મરણ તથા સગપણ-જન્મની નોંધો જનાવવા માટેના પત્રકો આ એક માથે વહેંચવામાં આવ્યાં છે. તો તે વધેમમથે ભરી મોકલવા માટે સર્વે અંધુઓને આથી વિનંતી કરીએ છીએ. વિશેષમાં જે જે અંધુઓ મચકુર નોંધો તેમજ જ્ઞાતિ દિતના જાણવા યોગ્ય સાચા સમાચાર દર માસે નિયમિત રીતે અમારા ઉપર મોકલી આપવાનું સેવામાવે માથે લેશે અને અમેને તેની રીતનું લખી જણાવશે, તો તેમના ઉપર આવા પત્રકોની સામટી નકસો તેમના ઉપર મોકલાવી આપશું. આવા અજર-પત્રી અંધુઓને 'પ્રકાશ' ની એક નકસ દર માસે ફી મોકલાશે.

સ્ત્રીવર્ગની પવિત્રતા

ધર્મ વિના ઉન્નતિ નથી અને ધર્મનો મુખ્ય આધાર સદાચાર છે. ધરમાં કે કુટુંબમાં સ્ત્રીવર્ગ સદાચાર પાળી શકે નહિ ત્યાં સુધી હવનનો કલ્યાણકારી હેતુ પાર પડતો નથી. આપણી ઉન્નતિ કરવા માટે આપણા સ્ત્રીવર્ગને સદાચારી બનાવવો જોઈએ. આને માટે સ્ત્રીવર્ગની ઇચ્છા જોખમાય એવાં કામો તેમની પાસે ન કરાવવો જોઈએ. જ્યાં સુધી સ્ત્રીવર્ગ પાસે આપણે હલકાં કામો કરાવીશું ત્યાં સુધી આપણી સાચી ઉન્નતિ થવાની નથી.

જાતિમાં આપણે આપણી જાતને લઈ લાડીર હોવાનું માનતા હોઈએ, પાંચ દશ ગામેમાં આપણને લાંબે પટ્ટાછનો ચાંદ મળ્યો હોય, લાંબે આપણે શ્રીમંત હોઈએ, ૧૫૫૫૫૫૫૫ સુધી આપણી કામના સ્ત્રીવર્ગને સદાચારી ન બનાવી શકીએ ત્યાં સુધી ઉપરની વસ્તુઓ આપણને નકંઠમાં ધસડી જનાર છે. આ વસ્તુ ઉપર હલકાં ઉંડા વિચાર કરવાથી જરૂર આપણને તે સમજશે. પણ બાપદાદાની મેળવેલી આગર ગામગામને તીરમારખાં થઈ ફરનારા અને સ્ત્રીવર્ગ પાસે તેમની ઇચ્છા જોખમાય તેવાં કામોકરાવી શુભદાન ચલાવનારા ઓછુંજ આ વસ્તુ ઉપર ધ્યાન આપવાના છે?

પોતાનું સ્વમાન અને ઇચ્છા સમજનારો સ્ત્રીવર્ગ ગમે તેવાં કામો કરવા છતાં દુરાચારને માર્ગે ચડતો નથી; પણ સામાન્ય સ્ત્રીવર્ગ તેવો હોતો નથી. બીજી સ્ત્રીવર્ગ તો લોક લોક, કે સંકટને વશ થઈ અવળે માર્ગે

ચલી જાય એ સહેજે સમજાય તેવું છે. માટેજ નીચેનાં કામો સ્ત્રીવર્ગ પાસેથી નહિ લેવાનો જાતિમાં બદલાવત વલો જોઈએ.

જ્યાં વેઠે પાણી ભરવાનું 'બંધ થયું' ન હોય ત્યાં પુરુષોએ વેડનું અથવા ચોરાનું પાણી ભરવા જનું, પરંતુ બહેન, દીકરી કે વહુને પાણી ભરવા મોકલવી નહિ. વળી કેટલેક સ્થળે આપણો સ્ત્રીવર્ગ ઘરાકને ઘેર પાણીમારનું, પરંતુ 'બંધ' કે સારેમાઠે પ્રસંગે પાણી ભરવાનું કામ કરે છે. ઘરાકને ઘેર સારેમાઠે પ્રસંગે સ્ત્રીવર્ગ માટીનાં ત્રાસણો મુકવા જાય છે. આ ઉપરાંત કેટલાંક ગામેમાં માટીનાં વાસણોની ખપત સારી હોતી નથી તેથી ભર બનરમાં કે ચકલામાં તેમને વાસણો વેચવા મોકલે છે. ઘણાખરા ગામમાં ગજામાં, ગરડાં, ધાસપુત્રો, છાણાં કે ખજાંનાં ટાણાં લેવા એકલી સ્ત્રીઓને મોકલે છે. પોતાના જનાવર ચારવા પણ ઘરો લાગે છોડીઓને ગામ બહાર મોકલાય છે. આવી રીતે જ્યાં બનરમાં કે ગામ બહાર સ્ત્રીવર્ગને એકલો મોકલાય છે ત્યાં તેમની ઇચ્છા તેમની સલાહ ઉભો થાય છે. આપણી કામ એક તો પૈસેટ્ટે અત્યંત ગરીબ છે અને તેમાં તેમને આવી એકલા રહેવાના પ્રસંગો મળે તો લોકને ને લોક કે સંકટને લઈને જરૂર તેઓ ફર્યાદ માટે ઉપરનાં દરેક કામો પુરુષવર્ગે જ કરવા જોઈએ, અને સ્ત્રીઓને તો ઘર આગળનાં કામો કરવા દેવાં જોઈએ.

આપણી કામમાં કન્યા કે ગવણી બહુ જ

એટલી છે. તેના અભાવે નીનિ શું કે અનીતિ શું તેની ખરી સમજ હોતી નથી. 'ધર્મ સાચવવાનો હોય તો કુંભારનો અરતાર શા માટે આવે?' એવી રૂઢ માન્યતા આપણા સ્ત્રી-વર્ગમાં ફેલાયેલી છે. આમ અભણતા અને અજ્ઞાનતાને લીધે કેળવણીસા સમાજમાં આપણી સ્ત્રીઓ ભળી શકતી નથી. તેથી હલકી વર્ણની સ્ત્રીઓ સાથે સહવાસ થાય છે અને તેમના સંસ્કારો આપણા સ્ત્રીવર્ગમાં આવે છે. નાનપણથી જ હોડીઓ ફટાણું ગાવાનું તથા ગૌરીપૂજનને બદલે કૃતવાનો ધધો શીખે છે. ખરો શુદ્ધધાત્મ એટલે શું એ એમના માણવામાં બીજકુવ આગતું નથી. તેથી જ આપણે આપણા સ્ત્રીવર્ગને કેળવણી અને નીતિનું શીક્ષણ સ્ત્રીવર્ગને આપાય તો હવે પછીનો આપણો સ્ત્રીસમાજ ઉંચે માર્ગે ચંદે અને કામના ગૌરવમાં વધારો થાય.

અજ્ઞાન માનવીઓ કહે છે કે "ધૈર્યમાં આમ કરી કરીને મરી ગયા, તે શું ગાંડા દંતો કે આનો સાક્ષ પાડ્યો? આપણો કુંભારનો એશિયાળો અવતાર એટલે એમજ સાહે " આવી અજ્ઞાન બંધુઓની જડ માન્યતાથી ગદુ દિલગીરી થાય છે. તેઓ એમ પણ વિચારતા નથી કે માણસોના સ્વભાવ ને રહેણીકરણી બદલાઈ ગયાં છે. અગાઉ આપણી કામ પવિત્ર અને આશ્રિત ગણાતી એટલે આપણી વડુ દીકરી પર કોઈ હાથ લગાડતું નહિ. ચોર કે લુંટારા પણ કુંભાર કે 'પ્રજ્ઞપતિ' નામ સાંભળી તેને કશી હરકત કરતા નહિ, પણ હવે એ મુંગ નથી રહ્યો. માટે જ જુના વિચારો

જલ્દવાની. જરૂર છે.

આપણી જ્ઞાનિમાં સંપ્રસાધી વખત પ્રમાણે લોકોના ઉપયોગમાં આવે તેવો : ૧૩૫૬ ને જૂની જૂઠી તરફનો માલ ગનાવી તેની કિંમત આંદી ધેર એમાં વેચવામાં આવે તો આપણી હાંધી મુખમાં ગળ્ય એમ કું માનું છું.

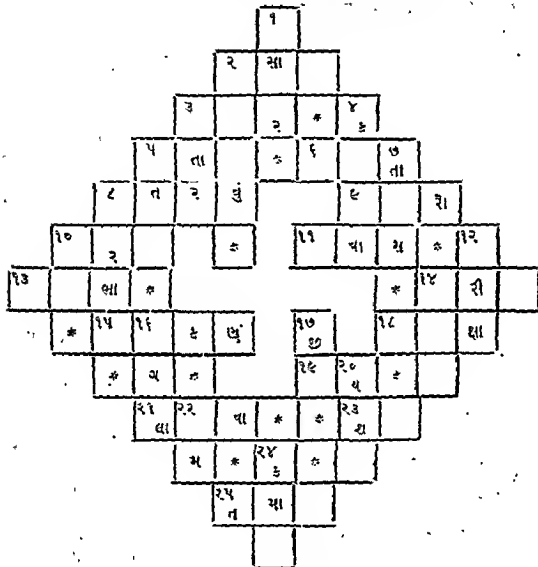
આપણા ધધાને અંગે જોઈતી ચીજો પુર-પોએ જ ગદારથી વેચાતી કે મજૂરીથી મળી શકે તો તેની રીને લાવવી. તેથી કંઈ જોટ જવાની નથી. હવે જેને દાંત આપ્યા છે તે સર્વ સારી નિષ્કાવાળાને આવણું આપશે જ એથી અડમ શ્રદ્ધા રાખી આપણે નીનિમય થયત મુદ્દાનું ગ્રહણ. તેમ થશે તો 'આ કામનું' પ્રાચીન ગૌરવ -દંજત- મેળવી શકશે એ નિર્વિવાદ છે.

સ્ત્રીવર્ગના કામની સંભાળ રાખી તેમને દુરાચારના માર્ગે જતાં અટકાવવાથી કુળની પ્રતિષ્ઠા વધે છે ને પોતાના ધર્મનું પાલન થાય છે તે વિષે મનુ ભગવાન કહે છે કે:—
સ્વાં પ્રસૂતિ ચરિત્રં ચ ફુલમાત્માનમેવ ચ ।
સ્વં ચ ધર્મં પ્રયત્નેન જાયાં રક્ષન્દિ રક્ષતિ ॥

અર્થ—જે પુરુષ પોતાની સ્ત્રીના કામની સંભાળ રાખીને તેને દુરાચારનું રસ્તે જતાં અટકાવે છે તે જ પુરુષ પોતાની પ્રજા ઉપર કલંક આવવા દેતો નથી ને પોતાના ચારિત્ર્યને એટલે સદાચારને જાળવી શકે છે, કુળની પ્રતિષ્ઠા વધારે છે, આત્માને પ્રસન્ન રાખે છે અને સ્વધર્મ પાળી શકે છે.

અર્થસ્ય સંપ્રદે ચૈનાં વ્યયે ચૈવ નિયોજયેત્ ।
શૌચે ધર્મેન્નપક્ત્યાં ચ પારિણાહસ્ય ચેક્ષણે ॥

‘પ્રકાશ’ શબ્દશોધન હરિકાષ્ઠ નં. ૨
સરતો અને નિયમો વાંચ્યા બાદ આ હકિકત ગનાવવો

સર્વ જાગતમાં ‘પ્રકાશ’ ના સંપાદકનો નિર્જીવ હૃદયનો ને ગંધનકર્તા છે એ સરત સ્વીકારીને હું આ હરિકાષ્ઠમાં દાખલ થાઉં છું.

નામ

સરનામું

માલક/સ્વીદ નંબર

મુ.

: ઉલી ચાવીઓ : : આડી ચાવીઓ :

- ૧મનુષ્ય માનવે મીઠા-લાગે-છે, પણ
એનો હૃદયપરાંત લાલ લેવામાં એ હાની-
કારક છે.
- ૨ શરૂ કરવું.
- ૩ હાર અથવા અક્ષમાર.
- ૪ કેટલાંક ગાળકોને...ની પણ ટેવ હોય છે.
- ૫ લુલમ.
- ૭ તમે ગુણને લગતો.
- ૮ જે જે સંસ્થાઓમાં - ખોરો.....નજરે
પડે છે તે તે સંસ્થાઓ પ્રગતિ કરી શકતી
નથી.
- ૧૨ ખૂબીક અવલોકન અથવા તપાસ.
- ૧૪ ટોળું (અર્થના અસરો ઉપદ્રા લખવા).
- ૧૬ ઘણાં - કાપડીઆઓની દુકાનમાં તૈયાર
.....પણ ભેવામાં આવે છે.
- ૧૭ એ વગર બોલી માલી શકાતું નથી.
- ૨૦માણુમ દરેક કામમાં સફળતા
મેળવે છે.
- ૨૨ કેટલાંક માણસોમાં પોતાનાં જાળકને ઘડી
ઘડી.....દબને માનવાની ખોટી આદત
હોય છે.
- ૨૪ લાડું કમાવાની આશાથી બંધાવેલા તમારા
ઘરમાં સુઅવસ્થિત.....ન હોય તો તે
ઘર નકામું જેવું જ યદ્ય પડે.
- ૨ માણુમ.
- ૩ જેને કામની.....નથી એવા શેકતી
ગોકરી કરવી અર્થ છે.
- ૫ એક જાતનું તંતુ-વાદ્ય.
- ૬ કુલિકર્ણની...થી રાક્ષસો પણ ભય પામતા.
- ૮ દરેક દરદીએ પ્રથમ કપડાનું જગજગ માપ
લઈ પડીથી તેને.....
- ૯ એક જાતનો સુગંધીદાર છોડ.
- ૧૦ દાંત વગરના માણુસને.....રોટલી ખાતી
સુગમ પડે છે.
- ૧૧ આંખા નગતમાં પ્રવસ કરીને આખરે
દિલ્લિસ્તાનમાં અગોએ.....છે.
- ૧૩ દરકાર.
- ૧૪-અનિરૂપથી-અથવા-વિરોધી.
- ૧૫જાળક હોય તેની છેડતી કરવી નહીં.
- ૧૮ સફળિની પુષ્ટિ
- ૧૯ જેમ જેમ એ વધે તેમ તેમ વધુ દુઃખ-
દાયક નીવડે
- ૨૧ રેતીના રણમાં મુસાફરી કરતી વખતે
ઉંટની પીઠ ઉપર માત્ર.....માં આવે છે.
- ૨૩-એના ચપાટામાં ભે ચરશે તો તમારા
ખોળપણનો લાલ લાઇ એ તમને નરર
સેરાન કરશે.
- ૨૫ કેટલાંક માણુસોને...ખાવાની ટેવ હોય છે.

‘અકાશ’ શબ્દશોધન હરિક્ષાઈ નં. ૨.

ધનામ રૂ. ૧૦ દશ રોકડા.

જ્ઞાતિભાઈઓને સાહિત્યમાં રસ લેતા કરાવવાની એકમાત્ર ઇચ્છાથી જ આ
હરિક્ષાઈ ચાલુ રાખવાનું અમોએ નક્કી કર્યું છે. પ્રથમની હરિક્ષાઈમાં જે-કે ચાલી.

સેક જેટલા બુન લાંબાઓએ ભાગ લીધો છે છતાં પોતાનો ઉકેલ મોકલવામાં ને ઉત્સાહ એમણે બતાવ્યો છે તેજ અમોને આ દરિકાઈ ચાલુ રાખવાને ગ્રેર છે. એમાં જે બેઠેતોએ પણ ભાગ લીધો છે એ ખોસ નોંધવા યોગ્ય છે, ઇશ્વરચ્છાએ પોતાને ભાગે ને ઇનામ આપે તો તે રકમ 'પ્રકાશ' ના સહાયક ફંડમાં આપી દેવાની શુભ ઇચ્છા કેટલાક લાંબાઓએ પ્રગટ કરી છે જેની અમો કદર કરીએ છીએ.

સંપાદક

શરતો અને નિયમો

(૧) આ દરિકાઈમાં દેશ પરદેશનો કોઈ પણ પ્રજાપતિ બંધુ અથવા જડેન (સેરકીવા, મૂર્જર, વરીયા, વાટલીયા કે કાઠ) બામ પ્રધ શકશે.

(૨) આ દરિકાઈમાં 'પ્રકાશ' નો કોઈ પણ અધિકારી કે તેના ધરના માયુસો ભાગ લઈ શકશે નહિ.

(૩) જે બંધુએ 'પ્રકાશ' નું ચાલું 'રવનું' પોતાનું વાર્ષિક લવાજમ મોકલી આપું હશે તેજ આ દરિકાઈમાં હાખત ફી ભર્યા વગર પોતાનો ઉકેલ મોકલી શકશે.

(૪) બીનગતક બંધુ દાખલ ફી તરફ આર આતાની (એકપૈસાવાળી) દખાલની ટીકીટા પોતાના ઉકેલ સાથે મોકલાવી આપે. આ દરિકાઈમાં ભાગ લઈ શકશે. (આકોલાના બંધુઓએ ને પેન્ડોને બી. પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલી આપવું) એક વખત જમા મળેલી ફી પછી આપવામાં આવશે નહીં અથવા બીજી દરિકાઈમાં જમે આપવામાં આવશે નહીં.

(૫) દેશ ખાતેના બંધુઓએ પોતાનો ઉકેલ તારીખ ૩૧-૩-૩૭ સુધીમાં અમોને મોકલી આપવો. ઉકેલનું કપર મોડામાં મોક

હેલી તારીખે પોસ્ટ થએલું હશે તો તે શીકરવામાં આવશે.

આ તારીખ સુધીમાં પ્રધાનિક બંધુઓ પોતાનો ઉકેલ બંધ કરવામાં હાર્વાલે હાથોદાય પણ મોકલી શકશે.

(૬) પરદેશ (આફ્રીકા) ખાતેના બંધુઓએ પોતાનો ઉકેલ તારીખ ૨૦-૪-૩૭ સુધીમાં અમોને મળે તેવી રીતે મોકલી આપવો.

(૭) આ દરિકાઈનો સાચો ઉકેલ મે આસના અંકમાં પ્રગટ કરવામાં આવશે. આવેલ સર્વે ઉકેલ પત્રો એપ્રિલ મહીનાની અંધવચ્ચે તપાસવામાં આવશે અને તેનું પરીણામ મે મહીનાના અંકમાં પ્રગટ થશે. જેનાં ઉકેલ તદન સાચા આવશે તેમના નામો પણ પ્રગટ કરવામાં આવશે.

(૮) દરિકાઈને ઉકેલ આ સાધેના અપેક્ષા ફારગમાં અથવા તો બુંદ કાગળ પર ઉતારીને પણ મોકલી શકારો. કોઈપણ ખાલુ આલી હશે અથર ઉકેલક, ફેરફાર કે સુધારણું હશે તો તે પ્રવક રદ ગણાશે. પોતાનો ઉકેલ બંધ કરવામાં મોકલવો અતે તેની ઉપર એક બાલુએ પોતાનું નામ તથા ટેકાણું લખવું. આલકે હાથ તો પોતાનો આલક નંબર અથવા તો લવાજમ ભર્યાની ફીસીટો

તારીખ :	સ્થળ :	આયુ' નામ :	અટક :	ઉંમર વર્ષ :
૧૯-૨-૩૭	ગમગેધપુર	ભાણુભાઈ કેશવ —	ચીત્રોડા	—
	પોરબંદર	જમનાભાઈ લખમણ જાવન	ગોહિલ	૧૩
૧૯-૨-૩૭	નંદાણા	મુળજી વશરામ જુડા	ચીત્રોડા	—
	પોરબંદર	રાજુભાઈ લખમણ જાવન	ગોહિલ	૧૧
૨૦-૨-૩૭	ધારદેવપર	કેશવ મુળજી કાનજી	જાડવ	૧૭
	જુના કુરલા	રતનજી રામસી રાણા	ધોળીયા	૧૫
૨૬-૨-૩૭	કંદલાણ	વેંજીભાઈ જીવા	ચિત્રોડા	૪૦
	"	અમરજી રામજી નરસી	લાડવા	૨૦

[મરણ]

૧૧-૧૨-૩૬	વેરાવળ	મુળજી અરજણ	—	૨૧
૧૬-૧૨-૩૬	બાંદવા	દુધીજીભાઈ લાખાભાઈ ડાવા	ચાંડેગળા	૩૦
૨૨-૧૨-૩૬	"	નારણ કરશન (કોટવાળા)	—	—
૨૪-૧૨-૩૬	પોરબંદર	ડાહ્યાભાઈ માધવજી	કુટાણીયા	૨૩
૧૬-૧-૩૭	કડાયા	જેરામ માંડણી માતુશી	ભરડવા	—
"	બાબરા	ધનજી વાલજી માતુશી	વડે	—
૨૫-૧-૩૭	પોરબંદર	વીરજીભાઈ વજરસી એભા	શીંગડીયા	૧૨
૨૬-૧-૩૭	"	ખમીજીભાઈ જેઠા ડોસા	શીંગડીયા	૪૦
૩૦-૧-૩૭	અમરાપુર	કાનજી ગોવાંદ	ધોળીયા	—
૧૩-૨-૩૭	હંદા	વેંજીભાઈ મુંગ	છાંયા	૬૫
"	અમરાપુર	રતનજીભાઈ દામજી	જેઠવા	—

આફ્રિકામાં વસતા ભાઈઓની ડરેક્ટરી

આફ્રિકામાં વસતા આપણા સોરઠીયા પ્રજાપતિ ભાઈઓની એક વીગતવાર નોંધે 'પ્રકાશ' માં પ્રગટ કરવાનું અમેએ નક્કી કર્યું છે તો ત્યાંના સર્વે ભાઈઓને નીચે પ્રમાણેની વીગત અમેને લખી મોકલવા વિનંતી કરીએ છીએ:—

(૧) પુરેપૂરું નામ (૨) અટક (૩) એકલા કે કુટુંબ સાથે (૪) દેશમાં અથવા ગામ (૫) ઉંમર વર્ષ (૬) ધર્મ (૭) કેટલા વર્ષો વસવાટ (૮) સ્થળ ઠેકાણા સાથે.

૩ અહીંથી વાળાને સામેના ઊગામાં ખેંસો.

[illegible]

‘ဒါပဲ ပြောလို့မခံနိုင်ဘူး’

: ከግዛቱ ለገቢቱ—ሀገሪቱ,

ԿՈՂՄԵ
ՇԱՐԺ
ՍԻՆԻՔ
ԻՆՏԻ

सक्षमले
 तेमज
 भंडणते
 येज छे,
 क्षायाभां

. आंति
 न पुन
 भदन
 अमे
 १५८५

ATTER

૨. અહીંથી વાળો

[illegible]

11/11/1919

[illegible][illegible]

‘ዝኾነኛ ደብዳቤና ደብዳቤ

૧૧૪

તારીખ:
૧૬-૨-

૧૬-૨-

૨૦-૨

૨૬-૨-

૧૧-૧:

૧૬-૧:

૨૨-૧:

૨૪-૧:

૧૬-

૨૫-

PRESS M

: લિટી

: લિટી

અક્ષર : મ-૨૦

ભૂની વ

(૫) ઉ

૧ અક્ષર વાળો

જ્ઞાતિ સમાચાર?

નાદરોળીના શ્રી સેરડીયા પ્રગપનિ મંડળના સેક્રેટરી શ્રી હીરજીભાઈ જેઠા મોહીદાસ નાથેની યીના પ્રસિદ્ધિ ચાટે લખી મોકલે છે:—

અત્રે લાંબાના રહીય પ્રગપનિ લક્ષમણ લઈ જેઠામ મોહીદાસ પિતાશ્રી જેઠામ જેઠા મોહીદાસ યેઠા સમય ઉપર અચાનક આમની ખીમારીથી અવગત થયું. મૃત્યુ અમરે બગવતી ઉમર આશરે ૭૫ વર્ષની હતી.

બગવત ધર્મો સમય યથા આક્રિશમાં આવી વચ્ચા દના. પોતાની દેવાનિમાં તેમના પુત્રને સારી કેળવણી આપેલ. તેઓથી જાનિતા વૃદ્ધ આગેવાન દના, વળી તેઓ અત્રેના શ્રી સેરડીયા પ્રગપનિ મંડળના સલાહકારક સભ્ય થયું દના અને તે દરમીયાન મંડળની ઉમર

એવા જળવંત. અમો જાનિયપુત્રો તેમજ 'મંડળ' ને આવા કાચા મત્તાકારનો ખેટ કાવમને મારે રહેતાનો.

બગવતના સંશિયિત પુત્ર સાધ લક્ષમણે તેમના પુત્ર પિત.શ્રીના સમય તેમજ પુત્રાર્થે અત્રેના શ્રી સેરડીયા પ્રગપનિ મંડળને શ્રી. રથા અંદે મવા મચીસ આપેલ છે. ઉપરાંત નાદરોળી સમયાન જુમીના કાળામાં શ્રી. ૧૭૭ દમ આપ્યા છે.

પ્રમુ બગવતના આત્માને ચિર:સ્થાયી થાનિ આપે અને સાથે સાથે તેમના પુત્રાન પુત્ર ઉપર આવી પડેલ અલુપાયુ દુઃખ મુદન કરવાનું બજ પ્રમુ તેમને આપે એમ અમો હૃદયોએ છીએ. સંપાદક

સાબાર સિંચકાર

મયા અંકમાં જાણીતી મયા ગાદ મજદુર ફંડમાં નીચે જાણવેલી વધુ રકમો જમોને મળી છે, જેનો સાબાર સિંચકાર કરીએ છીએ:—

‘મકાશ’ સહાયક ફંડ.

૨. નં. આગળનો સરવાળો રૂ. ૪૪૬-૬-૬
- ૧૨ શ્રી હરજીભાઈ-જુરા લાડવા દાકામેયા. „ ૧-૫-૦
- ૧૩ „ મુળજીભાઈ ડાભા દેવળીયા મુંગમ. „ ૧-૪-૦

[પુત્ર જન્મ નિમિત્તે]

- ૧૪ „ મુળજીભાઈ દાનજી મલવા ધાટકોપર „ ૫-૨-૦

[પુત્રના વચ્ચ નિમિત્તે]

રાટન રૂ. ૪૫૭-૬-૬

પ્રકાશના યીજ વર્ષના નોંધાયેલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ:	રૂપિયા:
૨૨૩૧	શ્રી રામચંદ્રી નારાયણ ભટ્ટરાય	મુંબઈ
૨૨૩૨	" કાળાભાઈ રાયાભાઈ વીસાવાડીયા	"
૨૨૩૩	" ભુટાભાઈ ગાંગ વાગડીયા (મુંબઈ)	ધારાવી
૨૨૩૪	" કાનહિભાઈ લાખા બલસોડ (આફ્રિકા)	કેન્ટોનીયાડ
૨૨૩૫	સાબર શ્રી ગજદેવરામ વસરામ	શ્રીઅંગાલ

—: વધુ નામો આવતા અંકમાં :—

૨ આવી નીચાનીચા બંધુઓ યીજ વર્ષથી ગ્રાહક ગોધયા છે.

પ્રથમ વર્ષના ગ્રાહક.

૨૬૬ શ્રી. પરસોત્તમ રામ ભટ્ટરાય યાલુ

સામાર સિવકાર

નીચે જણાવેલા વધુ ભાઈબંધ પરોના અંકો આસોને ગણવામાં મળે છે જેનો સાભાર સિવકાર કંપનીએ કરીએ:—

(૪૫) "ભૂદેવ ગેતી ને સદકાર" (માસિક) સુરત

(૪૬) "જોતીવાડી વિજ્ઞાન" (") લીંબડી

(૪૭) "દિગ્માન" (") મુંબઈ

(૪૮) "કિરણ" (") અમદાવાદ

(૪૯) "શ્રી કચ્છી દશા જોશવાળ પ્રકાશ" (") મુંબઈ

[નમસ્તિ પત્રક ખાસ અંકે]

૨૬ ૬ અભિપ્રાય આવતા અંકમાં

અ. નં.	નામ:	રૂપિયા:
૨૧૧	શ્રી. સંરમણ ભાખા ચાટેર	કેન્ટોનીયા.
૨૧૨	" મુસલમાઈ કાનહિ ભાદર	ચાટેરખર
૨૧૩	" ભાવલભાઈ ગાંગાભાઈ ચીંચી	મુંબઈ
૨૨૧૪	" કૃષ્ણદેવ નારાયણ મીસ્ત્રી	"
૨૨૧૫	" અંગારામ પરસોત્તમ મીસ્ત્રી	"
૨૧૬	" પુરુષોત્તમ ગોરાંદેવ મીસ્ત્રી	"
૨૨૧૭	" મુગલભાઈ રામાભાઈ દેવકીયા	"
૨૧૮	" વેમલભાઈ હયા વિદ્યાગ	દરયાજ
૨૧૯	" જેડાભાઈ રાધવલ દાડવા	"
૨૨૦	" રામલભાઈ હયા રોહિ (કચ્છાખ)	કાનગામ
૨૨૨૧	" ગોવીંદભાઈ રામ ગોલીસ	દારકા
૨૨૨૨	પદેશ શ્રી નરુભાઈ બીખા ચાટેર	જુથલ
૨૨૨૩	શ્રી. લાખાભાઈ વીરલ માટે (મુંબઈ)	માટેગા
૨૨૨૪	" ખીમલભાઈ મુંબ કંડાલ્લીયા	જુના કંડલા
૨૨૨૫	" મુસલમાઈ સદમલ દેવગીયા	દેવગીયા
૨૨૨૬	" હરભાઈ પિતારખર ટાંક (મુંબઈ)	ધારાવી
૨૨૨૭	" લાખાભાઈ અમરેલી અમલ	મુંબઈ
૨૨૨૮	" નરુભાઈ રાગ ભાગસીયા	"
૨૨૨૯	" ભાખાભાઈ કુંડ ભાખાઈ હરવાલા	ખીલીમિરા
૨૨૩૦	" ભાવલભાઈ વામલભાઈ ચાટેર (આફ્રિકા)	કેન્ટોનીયા

વર્ષ : ૨ જી

એપ્રિલ, ૧૯૩૭

[અંક : ૧૦ મા]

ગુલામીના લક્ષણો

ગુલામી માનસના અનેક લક્ષણો છે. એમાંનું એક લક્ષણ જાહેરમાં રોક્ષ અને ખાનગીમાં આજીજી છે.

નાનાં બાળકો પોતાના માળાપો કે બીજા હાજર હોય છે ત્યારે બીજા ઉપર રોક્ષ છાંટે છે. જ્યારે તે હાજર નથી હોતા ત્યારે ખીક ફેરવી નાચી જાય છે. કુતરું જ્યારે પોતાના કુટુંબીઓ સાથે હોય છે ત્યારે લસાલસ કરી મુકે છે. જ્યારે તે એકલું પડે છે ત્યારે પૂંછડી પાછી નાખી રવાના થાય છે.

ગુલામી માનસવાળું બાળક બહારથી મોટું ગણાય તેમાં સંતોષ માને છે. અંદરથી ભલે દુઝાયા કરે.

અંદરથી ગરીબાઈથી રીબાટા કેટલાક લોકો બહારથી તો દમમાં કરે છે; એ પણ એ જ જાતના છે.

: નાહકના ના રડો :

બીજાઓ આગળ તમારા લય અને ચીંતાઓને વારંવાર કહો નહિ. એક નિષ્ણાત માનસ ગૈય આગળ કે એક પરમ મિત્ર પાસે તમારું અંતઃકરણ જરૂર ઉઘાડું કરે. નહિતર તો દરેક વખતે જ્યારે તમે તમારાં દાદણું બીજાઓ પાસે રાશો ત્યારે તે વધારે દ્રવ થશે અને તમારો છુટકારો વધારે મુશ્કેલ થશે.

પ્રજ્ઞપતિ વર્ણની રહેજ ઓળખાણ.

જાતિહિનની લાગણીવાળા વિદ્વાન જાતિ-
જાંધુઓએ શાસ્ત્રો ને ગ્રંથો વડે શોધ્યું છે
કે વેદજ્ઞાન અને તે પછી કેટલાક વખત
સુધી પ્રજ્ઞપતિઓ બ્રાહ્મણવર્ણમાં એક હતા.
તેઓ સૌ આર્યો (હિંદુઓ) ને બહુવારનો
ખાત્ર ધણી કરતા હતા. ને તેમના શિષ્યો
પ્રશિષ્યોએ શતપથાદિ બ્રાહ્મણગ્રંથો રચ્યા હતા.
એ રીતે ઉચ્ચ અને પવિત્ર સર્વશ્રેષ્ઠ ઋષિઓનાં
સંતાન તમે હો. તેથી આ જાતિ પ્રજ્ઞપતિ,
ઓઝા, સ્વામી તરીકે ગુજરાતમાં અને તે સાથે
પંડિત, પાસ વિગેરે અટકથી ઉત્તર ને પૂર્વ
દિશમાં ઓળખાય છે.

હુના વખતમાં કર્મ-કામ ઉગરથી જનિ
જાણતી હતી ને સૌ જોઈ એક બીજાનું
બોજન લઈ શકતી હતી તથા કન્યાની આપ
લે થતી હતી. ઘણા સમય પછી કેટલાક
પ્રજ્ઞપતિઓ દ્વિત્રિય (રજપુત) નાં કામો
કરવા લાગ્યા. તેથી ઉત્તર દિશમાં તથા
કાશિવાસમાં આવડા. સોલંકી, વાઘેલા, ગોહિલ,
ભટ્ટ, ચૌહાણ, જોડેલા, કાબી તથા રાઠોડની
અટક પ્રજ્ઞપતિઓમાં આજે પણ જોવામાં
આવે છે. જેઓ મહાન જાંધવાનું, લાકડાની
ચીજો કરવાનું કામ કરતા થયા હતા તેઓને
કડીઆ, મિરની કે મુધારતી અટક મળી છે.
તે પ્રજ્ઞપતિઓ કાશિવાસ તથા દક્ષિણ
ગુજરાતમાં છે. વરીઆ પાટલીઆ અટકનું
પણ તેમજ સમજવું. ગુર્જર, માટ જેવી

અટકો રહેલાણ પરથી પડી છે. પણ તેમાં
કોઈ જુદી જન નથી; ગંધાનું મૂળ એકજ
છે. સૌ પ્રજ્ઞપતિ કે ઓઝા કહેવાય છે.
'ઓઝા' અટક બ્રાહ્મણ વર્ણમાં અત્યારે પણ
છે એ ઉપરથી આ જાતિનો ઉત્પત્તિ સંગ્રહ
મૂળ બ્રાહ્મણ વર્ણ સાથે દરો એમ સમજાય છે.

વળી લગ્નપ્રસંગોમાં ચાકપુત્ર કરવા,
ગોતરડો કે ગોત્રદેવ (કુળદેવ એટલે પોતાના દેવ
અથવા પૂર્વજ) ને ઋતેડી લાવવા અને ગુજરામાં
જેવા માટે વાગતે ગાગતે પવિત્ર પશુ પવિત્ર
વસ્ત્ર શણગાર મળતે હાં ગીત ગાતાં ગાતાં
પ્રજ્ઞપતિને ઘેર લોકો સ્ત્રી વર્ગને મોકલે છે,
ત્યારે ચાકળી, ગોત્રદેવ કે ગોતરડાની અને
ગુજરાડાની સાથે પ્રજ્ઞપતિની પણ કંકે, અણન
તથા ફૂલથી પૂજન કરે છે અને નૈવેદ્ય તરીકે
જોળ સવા શેર આપે છે. આ રિવાજ હુડે
હુડે કેદારે હાલપણ આજુ છે એ નિશાની
સૌ વર્ણમાં પ્રજ્ઞપતિ વર્ણ શ્રેષ્ઠ હોવાનું
સાચીત કરે છે.

ચૌરી, વાસ્તુનો કુંઝ, સીમંતનો ઘડો,
રાઠી વાળવાનો ઘડો વગેરે પ્રજ્ઞપતિની કૃતિ

• ગોત્ર દેવ કે કુળ દેવ પવિત્ર સ્થળેજ
રહે પ્રજ્ઞપતિ અસંજના વખતમાં સર્વ શ્રેષ્ઠ
દરો ત્યારેજ એ કુળદેવનો પાસ વંચાને બહાર
તાં હોવાનું મનાયું દરો ને ! એ રીતે
મહાર્ષિઓનો સંસર્ગ રાખવાની એ યોજના દરો.

(ઘાટ) લેવાની રીત શુભ કાર્યોમાં પ્રગ્નપતિની આશિષ મેળવવા ચોમ્બએલ શિવાજીની નિશાની છે. કેમકે એ વસ્તુ તે ટાણે પ્રગ્નપતિના ધેરથીજ શુભ હરતે મંગાવી લેવાય છે. ઘરની અંદર પડી રહેલી કે બીજે ઠેકાણેથી લાવીને અથવા તાંબાપિત્તળની વાપરીને ચલાવી લેવાનું નથી. એથી આ કામ અસુસ્ત ઉત્તમ ને પવિત્ર હોવાનું સાબીત થાય છે.

પ્રગ્નપતિ મહર્ષિઓના વંશજો ત્યારે શારંગાખ્યાસ કરવાનું ને ધર્મપાલન કરવાનું સુક્યા હશે ત્યારે તેમને ગુરુરાન માટે આપદ ધર્મ તરીકે માટીકામનો ધંધો લેવો પડેલો હશે તેથી પ્રગ્નપતિ જ્ઞાતિ 'કુંભકાર' (કુંભ એટલે ધડો (માટીના ઘાટ) + કાર એટલે કરનાર = માટીના ઘાટ કરનાર) તરીકે ઓળખાઈ છે. કુંભકાર કે કુંભાર શબ્દ એ રીતે ધંધાને શીધે જ્ઞાતિને લાગેલો છે પણ જ્ઞાતિનું મુળ નામ પ્રગ્નપતિ છે.

આ પ્રગ્નપતિવર્ણ શારંગાખ્યાસ સુક્યા છતાં ને ધણો વખત પડતી દશામાં રહ્યા છતાં પૂર્વના પુણ્યે મહાન સતો જેવા કે પ્રદહાદ ભક્તનાં ગુરુ શ્રીજાઈ ને હરિદાસ, પાટણમાં પ્રગટ થયેલા ભગવાન પદ્મનાભ, કુંબો, ગોરો, રંકા, વંકા, કાંગો અને 'ગાપછ' જેવા અનેક ભક્તો ઉત્પન્ન કરવા ભાગ્યશાળી થયેલી છે. હર્મશે વર્ષ પડતી દશામાં રંકા છતાંય કળિયુગમાં પણ આવા મહાન ભક્તો પેદા થાય એ જ્ઞાતિ પુર્વકાળમાં પવિત્ર ને ક્રોધ હોવાનો પુનર્ભો છે. 'ગાપછ' જેવા

પુણ્યનામથી ઓળખાતાં મહાન ભક્ત શ્રીપુરોત્તમ સેવકરામ પ્રગ્નપતિનું પવિત્ર મંદિર ગોધરામાં હાલ દેવાનું છે ને તેઓશ્રીની હરહંમેશ દેવની જેમ પુજા આરતી થાય છે. તેમજ તેઓના શિષ્યે માં બ્રાહ્મણ વાણીયા જેવી ઉચ્ચ જ્ઞાતિના કેળવાયેલા વિદ્વાન ગૃહસ્થો હાલમાં હયાત છે.

એવી પવિત્ર ને ઉત્તમ વર્ણુનાં તુમે યાજ્ઞકો છો. તેથી પોતેજ પોતાની જગતને નીચ માનીને હલકાં આચરણ કરશે નહિ. તેમજ અપમાન થાય તેવી રહેણી કરણી કરશે નહિ. નકારો વ્યસન છોડી દેજો. આ ઉત્તમવર્ણુની પડતી દશા ખરાબ આંધારવિચારથી ઘેર છે. માટે તે સુધારણા તો પવિત્ર ધર્મ શંકરો ને ઉચ્ચ મનશે. હિંદમાં પ્રગ્નપતિઓ હવે તો સુધરતા થયા છે તેથી ઉચ્ચજ્ઞાતિ પણ લોભન સમર્પણ રાખતી થયા લાગી છે. માટે ઝટપટ નકારો વર્તન સુધારો. યાજ્ઞકોના નાં કરશે ને સ્ત્રીઓની ઈર્ષ્યાત મળવવાનો શિવાજી રાખો. યાજ્ઞકોને ભણાવો ને હુન્નર સુધારો તથા સુધારાનાં સંમેલન ભરો ને દેરદેર ચાલતી સુધારાની દિલ્લચાલ આપણી કામનું મારીકે 'પ્રગ્નપતિ-પ્રકાશ' મંગાવીને વાંચો.

ખંભાત:] મગનલાલ સોમાલાઈ-પ્રગ્નપતિ.

+ પ્રગ્નપતિ આચાર બ્રહ્મ થતા ગયા તેમ તેમ એ પ્રથા છેક નજીવી થઈ ગઈ છે ને કાઈ કાઈ ઠેકાણે લોકો જુરતા રહ્યા છે. આવીને આવી દશામાં આ જ્ઞાતિ રહેતો હાલની આટલી પણ નીચાની ભવિષ્યમાં નાશ પામેજ. માટે ચેતો.

સ્વપ્નની સહેલગાહ

માણુનાર: 'ઉંઘણુસી'

[આ લેખમાં ભાષ 'ઉંઘણુસી' પોતાના સ્વપ્નની સહેલગાહનો પ્રથમ હેતુક વાંચકોની નજર માટે લખી મોકલે છે જે પ્રગટ કરતાં અમેને આનંદ થાય છે. ઇચ્છીએ કે ભાષ 'ઉંઘણુસી' પોતાને મળેલા વરદાનદાર આપણી સમાજમાં પ્રવર્તી સહેલા જુદા જુદા પ્રકારના પ્રસંગોની સહેલગાહ કરે અને પોતાનો અનુભવ 'પ્રકાશ'ના વાંચકોને દર મહિને આપાડે. પોતાની સહેલગાહના અંતે ભાષ 'ઉંઘણુસી' અમૃત થયા છે એ આપણે માટે ધ્યાન આનંદની વાત છે. સંપાદક]

તંત્રીશ્રી જયમિદાનંદ,

રજેને! આપ માની લેતા કે આ ઉંઘણુસી ભાષના લેખને 'પ્રકાશ'માં સ્થાન આપતાં ક્યાંક છાપુંજ ઉંઘવા ન માંડી જાય. પરંતુ ગંભીરતા નહિં. હું પણ આપના જેવો એક જ્ઞાતિ સુધારકજ છું અને વાંચક જંધુઓ ઇચ્છે તે આ કોલમદ્વારા અચાર નવાર આપણે મળતા રહીશું.

કુલકર્ણુની માફક એક મહાત્મવત્તી સેવાના જાદુમાં ઉલટું વરદાન મંગાઇ ગયું. યોગીએ તથાસ્તુ કહ્યું અને આમ કર્મ બોલે ઉંઘ મને વિશેષ પ્રમાણમાં પ્રાપ્ત થઇ. અને મારા એ શુણુનુસાર લોકોએ ઉંઘણુસી એવું માફ નામ રાખ્યું. પરંતુ શીકર નહિ મારા સદ્ભાગ્યે એ મહા પુરુષ પાસેથી એક એવું વચન પણ હું મેળવી શક્યો કે ગરીબની કુપડીથી માંડી કાઇ રાત્ર મહારાજના

મહેલો સુધી અગર મૃત્યુ, પાતાળ, કે સ્વર્ગ લોક સુધી સફર કરવાનું મન થાય ત્યાં સ્વપ્નદારો જઇ શકું. એટલે ઉંઘની પહેલાં જેવી કલ્પના કરે તેવું સ્વપ્ન આવે. આમ અવનવા દેશ જોવા માટે અને તેમાં જ્ઞાતિ, સમાજ, દેશ કે ધર્મના નામે પ્રગટ કે છુપી રીતે એકાતા પાપાચારો વાને સુગા માનવ દત્તાકાંડો નાંજવા જોવા મળે. તેમાંથી કાઢની એજ ખુદલી પાકવાના ઇરાદાથી નહિં પરંતુ પરમાર્થ ભાવે, જનસેવાર્થે મારા સ્વપ્નની કેટલીક નવાતો આ નીચે આપના કલ્પોમાં પેદા કરવા રજા લઉં છું.

એક વખતે એવાજ કાઇ પોત્ર બાપુના અને એવાજ એક પાખંડી શૂદ્રમાં ભગ્નેશ દાવરાની ચર્ચા સાંભળવાનું મન થતાં બંદા ઉપડ્યા એ પાખંડી શૂદ્રે. હોંથ લાપે ગયો તો ખરો, પરંતુ અચાનક એક રમરણ થઇ આવ્યું કે અસંખ્ય જનવરોનાં ટોળામાંથી ઉંટને પીછાનવો હોય તો, તે સર્વથી લાભો હોય, અર્ધવરાજને ઓળખવો હોય, તો તેના મધુર કંઠના ગાણું ઉપરથી પારખી શકાય. તેમજ પર્સીઓનાં ટોળામાંથી કામ મહાશયને ઓળખવા વિચાર ન લાગે. આ સર્વ તો એક સાધારણ સુધિનો માનવી પણ કરી શકે. પરંતુ આ એક સરખા જોડેલા આદમીઓના દાવરામાંથી પોત્ર બાપુને શોધવા (ઓળખવા) માટે કાંઈ ચીન્દ દરો કે કેમ? અસંખ્ય એજ વિચાર એ પાખંડી શૂદ્રનાં હાર આગળ ફાળુ.

વાર સ્થળી ગયો. છેવટે નક્કી કર્યું કે ત્યાં
ખેડેલા ખિરાદરોમાંથી કામની સાથે થોડીવાર
દોસ્તી કરી લેશું એટલે તે જરૂર પરદાખાપુની
ખીજાત કરતરી દેશે. એ વિચારે અંદર ધુરે
અને ગુપચુપ ખીજા નાતીકાઓની માફક એક
ખૂણામાં સ્થાન લાઇ જઈએ પણ જમાવટ
કરી. પચીસેક જેટલા જ્ઞાનિભાઈઓની એ
દાંડરામાં હક મળી હતી. દેશી દુનનાં અને
કુળથી લીધેલા એ નાવલુક મકાનમાં સર્વ
નીચે બેઠા હતા પરંતુ તેમાં એક વૃધ્ધ અને
સરીરે ફૂટ પુષ્ટ દેખાતા મુરખની સર્વની વચ્ચે
ખાટ નાખી તે પર ખીરાજમાન હતા તેમની
મુખમુદ્રા કાંઈક ગંબીર અને વિચાર યુક્ત
જણાતી હતી. હાથમાં ચાંદીથી મટેલો એક
કુકડો રાંધી ગયો હતો. ચૂકડું કુકડો ગડગડા-
વતા જતા અને વાતો કર્યું જતા હતા. તેની
પદ્ધતિ હજી હજી બદલાતી હતી. તેના અહોરા
ઉપર ઘડીમાં ગાંભીર ને ઘડીમાં બદલાઈપણ,
ઘડીકમાં શાંતી તો ઘડીમાં ગુસ્સો આમ નેના
જુદા જુદા હાવ ભાવનું થોડીવાર તો મેં
નિરીક્ષણ કર્યું. થોડીવાર હું એકી ટોચે તેના
સામે જોઈ રહ્યો અને છેવટે નક્કી કર્યું કે આ
ખેડેલી જનસભાનો પ્રમુખ, પટેલ કે રાવ
સત્તાધિકારી ને કહે. તે આજ વ્યક્તિ હોવી
જોઈએ! ખેર! પણ એના ખીજા પરિચયો
સાથે આપણને શું લેવા દેવા! આપણને તો
નિરુપજ છે તેના જ્ઞાતિ સેવાના ધ્યેય સાથે. જે
જ્ઞાતિજનોએ વિશ્વાસની લાગણીથી તેઓને
સોંપેલા અધિકારનો તેઓ સફળપર્યાય કરે છે
કે ફરડિપર્યાય, તેઓ સહાગારી છે કે દુરાં

ચારી, જ્ઞાતિનું ભય- ઇચ્છનારા તેઓ કોઈ
સત્ય દેવો છે. કે સત્યનાસીઓ એ જાણુ
આવરાક હતું. અને એ જાણવાની ઇચ્છાથીજ
આ સેવકની સ્વારી ત્યાં પહોંચી હતી.

નખેલ ગયું, દાટ વાજ્યો, સત્યનાથ થવા
જોઈએ, પોને જગડ્યા, કુટુંબ જગડ્યું અને,
અને હવે આખીએ ન્યાનને ઉધે સવારે સહા-
વવા ત્યાર થયાસે? ઉપરનો જકાદ ત્યાં
ખેડેલા એક શરીરે પાડા જેવા, પુરા જ કુટ
લાંગા અને મોટી મોટી મુછાવારા એક જ્ઞાતિ
લાઇ કરવા લાગ્યા. તેને ટેકા દેતાં જાણુમાંજ
ખેડેલા એક લાઇ કહેવા લાગ્યા. જાંધી જખ-
મારી ભતેની ક્યાંજ કરે. જોઈએ તો ગમે
એટલી પરિપક્વ ભરે, સમીપનો ભરે, પણ
ક્યુસે કે ગધેડાના લીંડાં પડે ત્યાંથી તોપણને
તોળાં. જાંધી પાથર ઉપર પાણીને વેરમાં
નાડા સોડ કરાખરખર સે. એવી તો કંઈકવાર
નાત્યું બેરીકે થયું, જાંધીજમ ક્યાં, દારા
જાંધીને નીસે સહયુ કરીયું, સોગતો ખાધા
પણ ઇચ્છરમાણે વરતવું સે કીને? અને જોઈ
પરમાણે વરતીએ તો આપણે દુઃખી પણ સેના
હોઈએ? ત્રીજો નાતીસો કહે, બાઈ, વાત દાસી સે.
પણ જો ક્યું છે કે કાગને બેઠવું અને તાડને
પડવું ઇમજને આપણા દુઃખનો અંત આવવાનો
હોય અને આવા આવા મારગ પરેશુ કુકડાડો
હોઈ તો કીને ખબર થે. આ પોત પોતાની
શુદ્ધિ પ્રમાણે સર્વ કાર્મ મપંમગયો ચલાવી
વજ્ર માગ્યા અભિપ્રાયો રણ કરનાં હતા તેને
વચે અટમની કાંઈક ગુરસે પણ ગંબીર મોં
રાખી પરેશ્યા કહેવા લાગ્યા. એ જુડીયા!

જ્ઞાનાં મરે સાતા, તમારા જેવા અકરમીઓએ
તો નખોદ કાઢ્યું, અમને હાલવા માર્ગ ન
રાખ્યો, જ્યાં તાત્ત્વ ભેરી યાય, પાંસ પસીદ
દેહી પરદેહી નાતીલા આવ્યા હોય તેની વસારે
અમારે જમીન ખોતરવી પડે. તમારા પાપે
સોગાહીમાં અમારે જન્માળ દેવો પડશે. અમારાં
ઠાંગ કાપી લ્યે એ અને તમારે ફાવે તેમ
બોલવું, જ્યાં ત્યાં નાત્યની નીંદા કરી, કોઇ
ઉંડા ઉતરીને વિસારતો કરે કે નાતે એક
ધોરણ બોધ્યું તેને માથે સડાવવું છમાં
આપણો ધરમસે. અને છ પરમાણે હાલ્યું તો
આપણનેજ ફાપદો સેને? એને નાત્ય પાંદે
કોઇ સપાઇ નથી કે મારી ઝુંડીને પણ છ
પરમાણે વરતવા કેહે. હવતે અન્યમળમાં ઉતર્યું
અને આપણી હાલત પરમાણે કાપદા બાંધ્યા
અને વળી નાત્ય માવડીતો કચેસેકે છ પરમાણે
ધરમ હાસીને વરતસે તો દુઃખી નહીં યાવ.
પડીને તમે જાણો તે તમારાં કરમ જાણે.

ઉપર મુજબ ચર્ચા હાલતની હતી તેવામાં
જ્યાં કાપદાઓને ઘોળી પી ગએસો અને
પોતાને કોઇ મહાન પુરુષ મનાવવાનો ફકો
રાખતો એક બેઠેખાં બોલી ઉઠ્યો. તમે જ્યાં
આ મહતની પીજણ કાં હલાવો સો? આજ
આપણે છ દારૂ ભેરા ઝુંડાણા સેકે પેલા પાંસી-
યાની આપડીતું લખણું કરવું સે અને છમાં
નાત્ય માવડી એડી યામ છમ સે, માટે આપણે
છમ નકી કરે કે કાલ પાસું ભેડું થાવું,
પાંસીયાને તેડાવવો અને છતો ઘડો હાડવો
કરી નાખવો.

બસ, એ વાત જ્યાંએ કબુલ રાખી.
આવતી કાલે ફરી ભેળા થવાનું નકી ક્યું.
નાત્યના એ પિશાચ દેશોની પારદામેન્દતું કામ
એટલી ફતેહમારી સાથે પૂરું થયું-સલા
જરૂઆત્ત થઇ અને બસ આપના કમા
બંધણુસી બાઇતી ઉંધ પણ ઉડી ગઇ.

॥ ઇતિ શ્રી પ્રથમ સ્વપ્ન સમાપ્ત ॥

સુખી થવાનો માર્ગ

પ્રિય શાંતિ બંધુઓ, આજે જગતમાં
શાંતિ નથી કારણ કે યાતાયરણમાં સ્વાર્થ છે.
જગતમાં રજેગુણ ઉપર સ્વાએક્ષી પ્રવૃત્તિઓ
ચાલી રહી છે. જગત આજે વસુ અને વૈભવ
મેળવવાને મથે છે અને જગત આપણુંજ
ળતેલું છે. આપણા વિચારોમાં, વૃત્તિમાં અને
કાર્યોમાં જ્યાં સુધી સ્વાર્થ સાધવાની પ્રવૃત્તિ
ઓ ચાલતી હોય ત્યાં સુધી સાચી શાંતિ
ક્યાંથી આવી શકે? એક માણસ વેપાર પોતાના

હાથમાં કરીને પૈસાદાર થવા માગે છે. સુડી
વાદીઓ ઓછામાં ઓછા પૈસા આપીને
મલુરો પામેથી કામ લેવા માગે છે. મલુરો
વધારેમાં વધારો પૈસા લઇને ઓછામાં ઓછું
કામ કરવા માગે છે. શેઠ અને ચાકરાના
સંબંધમાં પણ તેવુંજ જોવામાં આવે છે.
આજે બેકારી જોવામાં આવે છે કારણ કે
આપણો એક ખીજાની સાથેનો સંબંધ
બેદરકારી આગસ સ્વાર્થ અને જડતા ઉપર

રચાએજ છે, આજે શરીરમાં આરોગ્ય નથી. જેમ કોહી ગમેલા ખોરાકથી રમૂસ દેહમાં રોગ થાય છે તેમ વાસના દેહને પોતાનો ખોરાક છે. ઈર્ષ્યા, કામભાવના, ક્રોધભાવના, ક્ષોભ, સોભ, પ્રાંધવ્ય, ને વાસના શરીરનો જમરેસો ખોરાક છે. વાસના શરીરનો શુદ્ધ ખોરાક દય, પ્રેમ, ક્ષમાના, અને ઉદારતા છે. મનનો કોહી ગમેસો ખોરાક તે અહંભાવનો વિચાર છે. હંમેશાં આનોજ વિચાર કરવો. આપણા સ્વાર્થનાજ વિચારો ક્યાં કરવા તેથી મનનો રોગ ઉપજ થાય છે. તેની અગ્ર આપણા જીવનમાં અહંકાર રૂપે પ્રકટ થાય છે. જેટલે દરજ્જે આપણે મનુષ્ય જીવન ગાળીએ અને આપણામાં વિવેક શક્તિ પ્રકટ થાય તેટલે દરજ્જે આપણે આપણા અહંભાવને વિશુદ્ધ કરી શકીએ.

આપણા દુઃખનાં નબ્ મુખ્ય કારણો છે. અજ્ઞાન, વૃથ્ણા, અને સ્વાર્થ. ને દુઃખમાંથી મુક્ત થવાના ઉપાયો જ્ઞાન, સંયમ અને નિઃસ્વાર્થી જીવન છે. સુખ મેળવવા માટે બહારની શોધ નકામી છે, કોઈ માણસ કોઈને દુઃખી કરી શકતોજ નથી, સુખ અને દુઃખ માણસના પોતાના હાથમાંજ છે. દુઃખ વાવનારને દુઃખ મળે છે, સુખ વાવનારને સુખ મળે છે. પોતાની જાતને નુકશાન ક્યાં સિવાય કોઈ પણ મનુષ્ય બીજાને નુકશાન કરી શકતો નથી માણસ જ્યારે હૃદયના અને મનના દાર

પ્રકાશ માટે ગંધ કરી દે છે. જ્યારે તે પોતાની માણસને જીતી જાય છે. તેનું હૃદય શુન્ય વત્ જની જાય છે. અને પોતાના હૃદયમાં કચરો ભરે છે ત્યારે તે કોઈના પ્રત્યે શુદ્ધ અસાધી શકે છે.

પૂતળાં-મોના નિયમ જોડે આપણે વિકાસક્રમના કોઈ પગથીઆ ઉપર ધીમે, આપણી નીચે કોઈ છે, કોઈ આપણી ઉપર છે. આપણે એક દિવસ નીચેના પગથીઆ ઉપર હતા. તો તેવા ભાઈ બહેનો ઉપર સહાનુ-ભૂતિ અને દયાની દૃષ્ટિ રાખવી. જગતના મનુષ્યે નાનાને સહાય કરવી, નાનાને પોષણ આપવું, આપણા કરતા વિકાસમાં મહાન હોય તેમના પ્રત્યે માન સુદૃઢી ભેટું અને તેવા થવાનો પ્રયત્ન કરવો. જગતમાં મહાન પ્રશ્નો છે, તે એક જગતે છે કે તે કક્ષાએ દરેક પહોંચી શકે.

પરંતુ મનુષ્ય જ્યાંસુધી જગત જીવન ન ગાળે અને સમજશક્તિનો ઉપયોગ ન કરે ત્યાં સુધીતે અનેક દુઃખોમાંથી જ્ઞાન અનુભવ મળી શકતો નથી. માટે આપણાં અને બીજાનાં જીવનમાં જનતા જનાવોને સમજીને તેમાંથી આપણે જ્ઞાન મેળવીએ તો આપણે મુખી થઈ શકીએ.

લીંસુઝાં :

દેવશી રાજભાઈ ગોલા.

આહુ સાહુ આપનું લવાજમ આપે ન મોકલ્યું હોય તો મોકલવા કૃપા કરશે ?

કન્યા વિક્રય.

કન્યાવિક્રય એટલે છોડીઓના પૈસા લઈ પરણાવવી તે. આ દુષ્ટ ધારે આપણી કામમાં ધમધાકાર ચાલે છે. તે વદાલા બંધુઓ આવી રાક્ષસી રૂઝમ લેવાની, છુરી રીત ચાલતી જણાય છે એ અધર્મ રીત પ્રસરતાં કન્યા-લાનયું ખરું મહત્ત્વ નિકળી ગયું અને આજે તો કન્યાની કિંમત એક પશુતુલ્ય થઈ ગઈ છે કે જેમ આપણે ઢોર વેચવું હોય તો જે સખસ ટ્રાંઝિટ આપે તેને આપીએ તેમ આપણી સાતિમાં દિકરીઓનાં નાણાં લઈ રાજી થનારાં અજ્ઞાની માણસ જે વધારે પૈસા આપે તેને પોતાની નિર્દોષ બાળા પરણાવે છે. ૫૫૧ લલે તે કદરૂપો, અપંગ, મોટી ઉમ્મરનો અથવા નાની ઉમ્મરનો કે નિરક્ષર હોય પણ તેમની દ્રષ્ટિ કેવળ લલિત દેવી ઉપર હોય છે. કન્યાની ઉમ્મરનો વર ન મળવાથી કન્યાઓનાં દુઃખ ભોગવવાં પડે છે તે વળી લાયક વર મળ્યાં છતાં તે જોકું મુખ મેળવી શકતું નથી. કેમ કે પેલી કન્યાના પાપી પિતા તો તે

પુત્રપત્ન મદા મહેનતે કમાઈ કમાઈને એકું કરેલું ધનતો હરી લીએ છે. એ હરામતો પૈસો અનેક ગુસ્તાન કરે છે. અને પાછળથી એવી દશા આવી જાય છે કે અન્ન તથા વસ્ત્રો પણ વાંધો આવી જાય છે. ખરે, એવા હરામતો પૈસાથી કોઈ સુખી થયા નથી અને થવાના પણ નથી. કન્યાના નિઃસાસાનું પાપ એણું નથી. આપણા હિંદુ શાસ્ત્રમાં પણ કહ્યું છે કે:—

સ્ત્રીક-ન્યાધા એકમનુષ્યાણાં કન્યાવિક્રય કારિણમ્

તે નિર્દયા પુરુષેવ નુષ્યાદિયુ દ્યાપરાઃ

અર્થ-જે માણસ કન્યાના રૂપીઆ લે છે તેના

હરતાં તો પારાધી પણ સારાં કરણ કે તે

બીજા ઉપર નિર્દયતા વાપરે છે. પણ

પોતાના કુટુંબ ઉપર તો દયા લાવે છે.

તો વદાલા બંધુઓ આવા કુરિયાતો

જળમુળથી ઉમેડી નાખવા પ્રભુ પ્રાપ્તિ

પ્રાર્થના કરીએ છીએ.

શી ગડા] ... ડાયાલાલ વેલજી રાંડોડ

હરિદાસ નં. ૨ બાબત.

આ હરિદાસ ઘણી કઠણ હોઈ મુદત ઘણી ટુંકી હોવાની કેટલાક લાઈઓએ અમોને ફરીયાદ કરી છે આથી તેનો ઉકેલ મોકલવાની મુદત એક મહીનો વધારવામાં આવે છે. દેશના બંધુઓ પોતાનો ઉકેલ તો ૩૦-૪૦-૫૦ સુધીમાં મોકલી શકશે બ્યારે આફ્રિકાના લાઈઓ તે તારીખ મુધીમાં ઉપરતી મેલ સ્ટીમરમાં પોતાનો ઉકેલ મોકલી શકશે.

સાચો સુધારક.

સુધારક બીજાના મુશ્કેલી કદર નકર કરે. દોષો ત્યારે જ જુએ કે જ્યારે તેમ કરવાથી સામાને ફાયદો હોય. મુશ્કેલી કદર કરનારના વચનો ઉપર બીજાઓને વધુ શ્રદ્ધા થાય અને તેઓ સમજતા પછી પ્રયત્ન કરે. દોષો યોગ્ય સમયે રજુ કરે તો લાભદાયી નીવડે.

બીજાઓની માત્ર ટીકા કરવાથી અથવા તો દોષો જાતસાવવાથી સમાજનું હિત આપણે કરી શકતા નથી.

સુધારક ભાઈએ આનો અર્થ એમ ન સમજવો કે સમાજમાં પોણા સાતવા દેરી અને તેનો વિરોધ કોઈ સુધારકે ન કરવો.

કહેવાની મતકળ એ છે કે બીજાઓના દોષો જાણીને આપણે તેમના માનસને વિકૃત દશામાં મુકીએ છીએ અને પરીણામે આપણે હેતુ સિદ્ધ થવાને બદલે વધારે બગડતો બન્ય છે.

સુધારક પોતાની જાતને સુધરેલો માને છે તો તેને સ્વસાવિકતાની પર જીવ યોગ્યતા સિદ્ધ કરી જતાવવી જોઈએ.

સુધારક પહેલે પહેલે વિકાસના પ્યેયને નજર સમક્ષ રાખે. પોતે સુધારક કહેવરાવવા છતાં બીજા જરૂરી સુચનપણું તો નથી કેળવતો એ જોતાં રહેવું જોઈએ. અમુક માન્યતાઓથી આપણે ભુલા પડ્યા એટલે આપણે સુધારક બની જતા નથી. કારણ કે ચોક્કસ વર્ગોમાં આપણી માન્યતાઓ પછી બીજાઓને સુસ્ત લાગશે તે સમયે આપણે યશુ

આપણી માન્યતાઓનાં મુળ ઉડા મયાં હોય છતાં પણ તે જોતાં કરે તે વખતે ટૂંકીવાદી નહીં જનતાં નવીન માન્યતાઓને સમય અનુસાર સ્વિકારી જોઈએ નહીં. તો ભવિષ્યની પ્રજા આપણને પણ ટૂંકીવાદી કહેનાં સંકેત કરશે નહીં.

બીજાઓના દોષો જોવા એ પ્રજાપતિનો માર્ગ નથી કે કંઈક દ્રષ્ટિ પ્રયત્નની ગ્રામક છે. આપણે કેળવણી પાત્રા એટલે બીજા કેળવણી લાને હવડા ગણવાનો આપણને શો અધિકાર? આજની કેળવણીને આરિત્યમાયક ધોરણ તરીકે સ્વિકારવા સૌ કે દ મજ ન હોય. આજની કેળવણીની ઉગ્રતા બાબુ ઝળકતી હોવા છતાં એટલું તો કહેવું જ પડે કે આપણામાં તેથી અણુભાગ્ય અભિમાન આચ્યું છે, તે વાસ્તવિક રીતે છે તેના કરતાં તેને મારે આપણે વધુ પડતા અયોગ્ય ખ્યાલો બાંધ્યા છે. બીજાઓમાં કાંઈ નથી એમ માનીને સદકાર સાધવાની વૃત્તિને જુદી દિશાએ વાળી છે. આપણામાં ધણા બીજા જરૂરી તત્વો પ્રવેશ્યાં છે અને તાદક ટીકાઓમાં બર્થ અમય સુમારીએ છીએ. આજે આપણે એક વસ્તુ સ્વિકારી લેવી જોઈએ. અર્થાં માત્ર કરવાથી બધા નિષ્ફળા આવી શકેજ એવી માન્યતા છોડવી જોઈએ. બીજાના મનની સામગ્રી જુદી હોય તો આપણે તેને ફક્ત અર્થાંથી સમજવી શક્યું નહીં આપણા મનની સામગ્રી જોઈએ. મનની

સામગ્રીને દરેક દરેક રીતે મળતી આવશે જ નહિ, મનબેદ તો રહેવાનાજ.

અર્થા અને દીકાઓને ઘટાડીને રચનાત્મક પ્રવૃત્તિને વેગ આપતા જવું જોઈએ. વિચારના આન્દોલનોની અસર ઓછી છે એમ કહેવાનો અર્થ નથી. પરંતુ ફક્ત વિચારો ખસ નથી. તેની પાછળ કાર્યની જરૂર છે. જો આપણે વિચારોને પ્રવૃત્તિમય નહિ જનાવીએ તો આપણા વિચારોની ખામીઓ આપણને સમજાશે નહિ. અને નાહક આડે માર્ગ ચડી જઈએ. આપણા વિચારોને કસવાનો માર્ગ પ્રવૃત્તિ છે. ફક્ત અર્થ નથી.

સુધારકભાઈ આટલું તો જરૂર સમજશે કે રચનાત્મક પ્રવૃત્તિના પરીણામ ખીન્નઓને આકર્ષે તો તેમાં નવાઈ જેવું નથી !

અહિં આ મારે આટલું તો કહેવું જ પડશે કે આજનો સુવક સુધારક ગંધર્વ લગ્ન કે પ્રાણપ્રત્ય લગ્ન સ્વિકારી કન્યાવિક્રય (આસુરી વિવાહ) જેવા સડો આપણી સમાજમાંથી નાબુદ કરવાને તૈયાર થવો નથી અને બાળલગ્ન કરવાનાં ખયુંગલો પ્રકાશ છે. ત્યારે એક બાલુ આજે ઘણા સુધારક યુવકો શરીરથી અને ખાસ કરીને મનથી પણ વૃદ્ધ જેવા બની ગયા છે એ ઘણીજ શોકની વાત છે.

ખાસ કરીને ગામડાઓમાં અલણુ યુવકો સુધારક વડીલોની સત્તા આગળ દબાઈ અજ્ઞાનને લીધે કાંઈ પણ નવિન સર્જન કરવાની તાકાત યુવાની બેઠા હોય છે. એમના વિચારો સી-તેર વર્ષના ડોસાઓ જેવા હોય છે અને પ્રવૃત્તિના નામથી ખગલણી ઉઠે

છે. ત્યારે યુવક સુધારક કાર્યો કરીઓનાં દોષો વૃદ્ધો સાથે બેસીને બોચારા વીણતા હોય છે અને એમને એમ તે યુવક સુધારક પોતાની છાંદગી પુરી કરે છે.

સુધારક ભાઈએ પ્રવૃત્તિના નામથી ખગલણી ઉઠવાનું નથી. મહાત્મા ગાંધીજી વૃદ્ધ હોવા છતાં તેમનું માનસ નવીન તત્વો ને ચારી રીતે અલણુ કરી શકે છે. અને અન્યાયો સામે એક યુવકની જેમ ઝંખમે છે. માનવી શરીરે વૃદ્ધ થવાથી હંમેશાં મનથી પણ વૃદ્ધ થઈ જાય છે એવું નથી. યુવક સુધારકને અંધારામાં વૃદ્ધો સાથે બેસી તેમના દોષો વીણવાના નથી. આપણે સુધારક અન્યાયીએ એટલે સમાજની તરફ ધિક્કારની નજરે જોવાનું નથી; પરંતુ સમાજમાં રહીને ફેરીને નાબુદ કરી માનસને સુધારવાનું છે. યુવક સુધારક સમાજનું એક ત્મહત્વનું અંગ છે, એ જીલવાનું નથી.

બાળ લગ્ન નાબુદ કરવા ખયુંગલોનો અવાજ યુવક સુધારકે ઝીલવો જોઈએ. આપણી સમાજમાં બાળલગ્ન કરવાની કિંયા મોટે ભાગે ચાલી રહેલ છે. તે વર્તમાન યુગનો સુધારક સમજી શકે છે. અહીં આપણે સોચવું જોઈએ કે બાળલગ્ન કરવાની ફરજ સુધારક બાળકન્યાના બાપને ફરજ પાડે છે. કે મુખી તું તારી બાળકન્યાના લગ્ન પણ મોટી કન્યાઓ સાથે એક લગ્ન કરી નાખ એટલે તું અર્થમાંથી ખરી જઈશ સુધારક-ભાઈ કહી શકશે કે બાળલગ્ન કાબુ કરાવે છે.

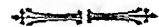
બાળકન નાશુદ કરવાનો એક જ માર્ગ છે. જે વર્તમાન યુગનો સુધારક કન્યાશિક્ષક (આસુરી વિવાહ) નાશુદ કરે તોજ બાળકન એની મેજે જશે અને આપણી ગરીબ સમાજ ખોટા ખર્ચમાંથી બચી જઈ બાળકેળ-

વણીમાં આગળ વધશે.

સુધારક-આપણા વિચારે કસવાનો માર્ગ પ્રવૃત્તિ છે.

(અપુર્ણ)

મેમ્બાસા:] લક્ષ્મણ મુલ્લુ ચાવડા.

સ્રી કેળવણી.

આધુનિક સમયમાં પુરુષો કરતાં સ્ત્રિઓ વધારે પ્રમાણમાં જ્ઞાન સંપાદન કરી શક્તી નથી તેનું મૂળ કારણ તેઓના માળાપો અથવા વડિલોજ છે. કદાચ એકાદ અભણ કુટુંબમાં કાંઈ એક બાઈ લણેલ હોય તો તે પોતાની બેનોને લણાવવા માના અગર તો પિતાને વિનવણી કરશે તો તેઓ કહેશે કે “તેણીને લણીને ક્યો હિસાબ લખવો નો, મારી છોકરીને તો રાંધના આવડે એટલે થઈ.” પણ તે માળાપો નથી જાણતા કે તેમાં (ભણરામાં) તેણીનું ‘શ્રેય પ્રમાણેલું’ છે.

હાખજા તરીકે એક ભણેલ કુમારિ હોય અને મોટી ઉમરમાં પતિશૃંગે નો તેઓની રિયતિ નબળી હોય તો તેણી એક પૈસે પોતાનો શુદ્ધસંસાર સુખી અને અવરિમન રીતે ચલાવી લે છે.

તેણી પોતાના આમકોને નિશાળમાં ન મોકલતાં વગર પૈસે ઘેર કેળવણી આપે છે. અને તેઓને જરાપણ પૈસાની અથવા કાંઈ બીજી જ્ઞાનની છુટ આપીને ખરાબ રસ્તે દોરતી નથી, અને કાંઈ ખરાબ સંગતે ચડવા નથી દેતી, કે જે વડે છોકરાઓ પોતાના ભવિષ્યનું નિકેદન-

કારે છે.

નિશાળમાં છોકરાઓ ૧૧ થી ૫ વાગ્યા સુધી અભ્યાસ કરે છે. તે દરમ્યાન તેઓ શું કરે છે તેની તેઓના માળાપોને જાણ થતી નથી. પણ બ્યારે એક પુત્ર પોતાની માતા પાસે રહીને શિખે છે ત્યારે તેની ધણાંજ બોણા પ્રમાણમાં બગડવાની દૃશ્યત રહે છે.

તેણી જે લણેલી હોય તો તેણીની મનો-રતિ ધણે અંશે ઉચ્ચ પ્રકારની હોય છે, તેણી વણીક, મારવાડી, અથવા કોઈ બીજા વેપારીથી છેતરાતી નથી. તેણી અથળી ચીજો રોકડા પૈસા આપીને ખરિદે છે અને કોઈ પણ ચીજ ઉધાર ખરિદતી નથી, કારકે એક ચીજ ઉધાર ખરીદવાથી તેની ઉપર બાજબ ચઢીને તેની કિંમત ડગલ થાય છે.

જો તેણી લણેલી હોય તો પતિ પ્રત્યેનો પ્રેમ તથા - સાગણી ભાવ તેણી સારી રીતે સમજી શકે છે, અને પતિ તરફ દેવા રીતે વર્તણૂક ચલાવવી તે પણ તેણી મારી પેડે પ્રમજવા સક્તિમાન બને છે.

તેણી પોતાના જ્ઞાનના પ્રચારથી પ્રજામાં બાપણો આપવા સમર્થ બને છે. અને સારી

મિત્રના મંગળી શકે છે તેમ જળવૃક્ષ પણ શકે છે. તેણી કરકસર કરીને પોતાનો પૈસા સારી રીતે બચાવે છે.

મદ્યુષ્ણી અને 'શિક્ષણ પામેલી સ્ત્રી પોતાના સદવાસીઓ સાથે સારી મિત્રતા તેમજ સમભાવ વિના સંક્રાંતિ મેળવી શકે છે અને તેણીનો જ્ઞાનરૂપી જળનો કે જે અખુટ છે તેના વડે તેણી વખત પડે પોતાની નિરાધાર સ્થિતિમાં પોતાનું તેમજ પોતાના આજીવનનું શુભરાત કરી શકે છે.

દાણના વખતમાં મેટ્રીકની ખરીદામાં

છોકરાઓ કરતાં છોકરીઓનું પ્રમાણ ઘણું જ ઓછું છે અને કદાચ અધુરું હતું તોપણ આવે, અને તેનું ખાસ કારણ આપણે આગળ જોઈ ગયા

આથી સ્ત્રીઓ 'માટે કેળવણી ઘણી જ અગત્યની છે અને તે આપને આ રેખા વાંચીને જરાજર સમજાવું હશે. પણ આપણી માનિમાં આક્રિષ્ટ સિવાય હું એક પણ સ્ત્રી એવી નથી જોતો કે જે મેટ્રીક સુધી જાયેલી હોય.

મુંબઈ.] નરસી રાયસી ભરડવા (વિદ્યાર્થી)

એકતા.

(રાગ-ગઝલ)

નમી હું જાનિને વાસું, કૃપાથી આપ ને આપો;
અંધુઓ મોદને ટાળી, મધુરાં દર્શનો આપો.
કામ કામ સંમેલનો રચાવો, અંધુઓ મંવ સૌ રાખો;
કુધારાને સહુ કાઢો, સુધારાને સહુ રાખો.
સુધાના મેઢ વરસાવી, હૃદયની આગ કારી દો;
અંધુઓ કેળવો આજો, દલે આ યુગ પકડાવો.
હૃદયમાં ઘેર અંધારું, ન જાણ્યું સારું કે નરસું;
પ્રકાશી 'પ્રભવપતિ-પ્રકાશ', અમારાં સંકેતો હરતું.
દુર્પાઓ દૂર દેડીને, અ-વિદ્યા અંધ કાપીને;
ધરો સૌ પ્રેમની ધારા, 'પ્રભવપતિ-પ્રકાશ'ને ચરણે.
મધુરાં લાપણો આપો. મળી સૌ એકતા સાધો;
હૃદયથી દેવશી કહે છે, અંધુઓ યેગ્ય લાગે તો.

પાંજોઢ:

(ગાંડવા)

દેવશી રાજભાઈ ગોલા

[લીલુમવાલા]

લવાજમ મોકલવા વિનંતી.

બીજું વર્ષ ચાલુ થયાને આજ દર મહિના થયા છતાં પણ દેશપરદેશના ધણાખરા આફક અંધુઓ લવાજમ મોકલવાની દરકાર કરતા નથી જો ધણું શોચનીય છે. આવા અંધુઓને પોતાનું લવાજમ જલદીથી મોકલવા આથી વિનંતી કરીએ છીએ.

વ્યવસ્થાપકો.

જ્ઞાતિ સમાચાર.

રાણાવાવ:- (૧) અહીંનાવતની ભાઈ હરજી વજસી ફટાણીઆએ શ્રીમદ્ ભાગવતનું સંપાદક પારાયણ્ય પેસાડી જ્ઞાતિને સારું જમણુ આપેલ. તે ઉપરાંત તેમની દોકરીના કંકુને આંદણે લગ્ન અહિંના વતની હીરા રાજસી શીંગડીઆના દોકરા પેરે કર્યાં.

* પોતાના લોહીનો વેપાર કરનારા જ્ઞાતિ-ભાઈઓ આ ઉપરથી કાંઈ થયો લેશે ખરા?

(૨) લગભગ ૭ વરસ પહેલાં જેને નાત બહાર મૂકેલ અને જેણે નાત ઉપર કેસ કરેલ તે મેરખી જેસા લાડવાને આંહીની જ્ઞાતિએ જ્ઞાતિમાં લઈ લીધો છે.

(૩) જ્ઞાતિમાં નિરાધાર લાઇ બેનાના મોઢામાં રોટલાનો ટુકડો મૂકવાને બદલે ખાવા-માધુના લાગા માટે અમારાયી બનતી મહેનત કરીએ છીએ.

* * * એક બાલુ પોરજાંદર જ્ઞાતિની જગ્યા ત્યાંનો ખોલો પચાવી પાડવા તૈયાર થયો છે ત્યારે અમે તેના ખાવાઓનેજ પોપવામાં અમારી મોટાઈ સમજીએ છીએ. આ છે આહીની જ્ઞાતિની અંધશ્રદ્ધા!

કુંતીયાણા:-અહીની નાતમાં રજારી, ખરોટાનું પદ ધરાવે છે તે જેઠ ગ્વાની થાય છે. આ રજારીને ખરોટાણી મોનીયાઈએ ચોપડા આપી દીધા છે. આ રજારી ખરોટા ન થાય તે માટે બહોટ જ્ઞાતિએ ખંડ જગાવેલ, પણ અહીં માટે રહેના કુંભાર જ્ઞાતિ આગેવાનોએ કાણ જાણે શા કારણથી હોય, પણ આ ખરોટ રજારી

છે છતાં મંભુર કરી ચોપડા આપ્યાં છે. અરે! એક રજારી શું પુજવા ચોગ્ય ગણાય? કેટલી અજ્ઞાનતા! પ્રભુ અમારી જ્ઞાતિમાં થતી અવદશા સુધારવા દરેક બંધુઓને સદસીઆર થાય એવી પ્રાર્થના છે.

ખાંટવા:-સ્વ. છવા પીતામ્બર વેગડની વિધવાને ઘરે એક પુત્રને બે પુત્રીઓના લગ્ન હોઇ, લગ્ન લખવા વખતે જ્ઞાતિ ભાઈઓએ એક જમણુ આપવા કહેલું છતાં માંડવાને દીવસે રંધાવી જમવા આવ્યા નહિ. તેથી આ બેનને જ્ઞાતિના અગ્રેસરોએ રૂ. ૧૦૦, નો નાણક ખર્ચ કરાવી હેરાન કરેલ છે. પાંછળથી સગપણ તથા કમના મળી આર ખર્ચ આપવાનું કહીને દાણ જમવા આવેલ નથી. આ ભાઇની બરીબ રિયલિ હોઈને આ બધું એણે મહત્ત્વ ક્યું છે.

* * * જ્ઞાતિના અગ્રેસરોની આવી અવગણના જોઈને અમેને પણ તિરસ્કાર છુટે છે. ખીજી જ્ઞાતિઓના આગેવાનો બ્યારે જ્ઞાતિ ઉત્તાતિના માર્ગો શોધી રહ્યા છે ત્યારે આપણા અગ્રેસરોને ખાધાપીધાની વાત સિવાય ખીજું કશું સુખતું નથી. આવી ખાઉધરી મનોદશા આપણા ભાઈઓ ક્યારે તજશે?

બીલડી (વાડાસાડા):-અહિંના લાઇ કાન: ગ્રામ્ય આંડેગરાની પતિન ખાઈ વેજ્યાઈનું અક્ષમાત કુરામાં પડતાં મૃત્યુ થયું. બાઈને બે નાના બાળકો છે. કહે છે કે ખાઇ કુરામાં પડી તે દીવસે તેના દીપરતી જાન પરગામ પરણવા ગયેલી. પાંછળથી ખાઇના સમુદાને

અણી શકાશે.

હું હાલમાં તો મારા એટલાજ વિચારો
જ્ઞાતિના ભાઈઓ સંમક્ષ રજુ કરું છું. પરંતુ
હજી જ્ઞાતિ માટે મારી અનેરી ઇચ્છાઓ છે
અને ખરેખર જ્ઞાતિના દરેક સુશિક્ષિત મુલકોમાં

પોતાની જ્ઞાતિના સહાઓને દૂર કરવાની
કેળવણી માટે કંઈ વિચારો કરવાની તમન્ના
નગરો ત્યારેજ આપણી કોમનું કંઈ એવ થશે
તે નહીં છે. એજ
જિના:] મસરી વસરામ ટાંક

કાર્યાલયે નોંધાએલાં જન્મ-મરણ તથા સગપણ-લગ્નની યાદી

[જન્મ]

તારીખ:	સ્થળ:	નામ:	અટક:	મૂળગામ:	પુત્ર કે પુત્રી:
૧૨-૧-૩૭	પોરબંદર	ભીમજી વશરામ	પાણપાણીયા	પોરબંદર	પુત્ર
૬-૩-૩૭	રાણાવાવ	લાલજી ગોવાભાઈ	કોરીયા	રાણાવાવ	,,
૫-૩-૩૭	ગણોદ	વશરામ કાના વેલા	રાવત	ગણોદ	પુત્રી
૧૧-૩-૩૭	પોરબંદર	જીણાભાઈ દેવસી	ટાંક	પોરબંદર	પુત્ર
૧૧-૩-૩૭	,,	જેઠાભાઈ દેવસી	નગતીયા	,,	,,
૨૩-૩-૩૭	મુંબઈ	મેઘજીભાઈ જેઠા	જાંયા	મુંબઈ	,,
૨૨-૩-૩૭	માણાવદર	દેવસી ભીમજી	નદવ	માણાવદર	પુત્ર
૧૫-૩-૩૭	મુંબઈ	નારણ મેરામણ	મેડીયા	મુંબઈ	પુત્રી
૧૬-૩-૩૭	રાણાવાવ	ડાહ્યાભાઈ નદવજી	કોરીયા	રાણાવાવ	પુત્ર
૧૭-૩-૩૭	,,	મીડાભાઈ વાલા	વડુકુંજી	,,	,,
૨૩-૩-૩૭	,,	નાથાભાઈ હરજી	માધેર	,,	,,

* * * સ્થળ સંકેતને લીધે સગપણ-લગ્ન તથા મરણોની નોંધ આ અંકમાં
આપી શક્યા નથી. આવતા અંકમાં તે વીગતવાર આપવામાં આવશે.

સંપાદક.

‘પ્રકાશ’ના પ્રથમ વર્ષના અંકો.

‘પ્રકાશ’ના પ્રથમ વર્ષના અંકો નંબર ૫ થી ૧૨ સુધીની કેટલીક નકલો
શીલકમાં પડી છે. જે કોઈ બંધુ આઠ આનાની ટપાલની ટીકીટો મોકલશે તેમને
ચેરબેઠા તે પહોંચાડવામાં આવશે. તેની સાથે જીનાગઢ પરિષદના પત્ર વ્યવહારની
ત્રીસ પાનાની એક પુસ્તિકા પણ ફ્રી મળશે.

વ્યવસ્થાપકો.

શબ્દ શોધન હસ્તિકા નં. ૧ નું પરિણામ.

જેવા હરીશ્ચંદ્રમાં કુલ ૩૮ ભાઈઓએ (દેશના ૩૪ અને આફ્રિકાના ૪) ભાગ લીધો હતો, જેમાં ૨૬ જણાના ઉકેલ તદ્દન સાચા આવેલા છે, જેના નામે નીચે આપવામાં આવેલ છે.

શ્રીમતિ કેસરભાઈ કચરા ગદવાળા (નવીગંદર) ને ઉકેલ તદ્દન સાચો હોવા છતાં દાખલ રીતના અભાવે ૨૬ થયો હતો. એની કદર કરતાં 'આશ્વાસન' ઇનામ તરીકે 'અભગાફિત-દર્પણ' નામનું એક પુસ્તક એમને ભેટ મોકલી આપીને છોડે. બાકીના અગીયાર જણાના ઉકેલ ખોટા પરચા હતા.

સાચા ઉકેલવાળા ભાઈઓના નામની ચીટીએ અહીંના જે ગૃહસ્થાની હાજરીમાં બતાવી ઉત્થકતા વરવાળાના સતિયંત્રુ શ્રી રણછોડભાઈ નારણ પાણુખાણીયાના નામની ચીટી નીકળી હતી, જેમને જોહર કર્યા સુજળ. રૂ. ૧૦, દસનું ચોકડું, ઇનામ આપવામાં આવ્યું છે. બાકીના ૨૫ જણને પ્રકાશના ત્રીજા વર્ષના સાફક તરીકે બીના લવાન્સે નોંધવામાં આવશે.

અ. નં.	નામ:	અટક:	સ્થળ:	૧૪	શ્રી નારણભાઈ દેવજી	જેશ્યા	વેશ્યાળ
૧	શ્રી. રણછોડભાઈ નારણ	પાણુખાણીયા	વરવાળા	૧૫	"	બીમજીભાઈ નયુ	ખાણુખાણીયા
૨	"	વેશ રામજી વેશજી	મુંબઈ	૧૬	"	દેવજીભાઈ આશાભાઈ	ભરડવા
૪૩	"	ભાવજી મેવજી	"	૧૭	"	અરજનભાઈ વીરજી	કુકડીયા
૬	"	જેશભાઈ બીમજી	"	૧૮	"	હરજીભાઈ ટીકા	ભરડાજી
૫	"	ગોપાલદાસ વાલજી	થાળા	૪૧૯	"	ડાયા જેશા	કટાણીયા
૬	"	હવરાજ રણમલ	કારીયા	૨૦	"	મોંડળભાઈ રામજી	ટાંક
૪૭	"	કરસનભાઈ નયુ	કંસરા	૨૧	"	આમજીભાઈ નયુ	દેવળીયા
૮	"	રામજી માધવજી	કટાણીયા	૨૨	"	હીરાભાઈ. લખમજી	પાણુખાણીયા
૯	"	બીમભાઈ રાખભાઈ માવદીયા	"	૪૨૩	"	મોંડળભાઈ રાખ	વાટર
૧૦	"	આર્નાભાઈ રાખરી રીંગડીયા	"	૨૪	"	હવાભાઈ હરીભાઈ	ભલસોડ
૧૧	"	કચરભાઈ છણો	ગદવાળા	૪૨૫	શ્રીમતી કાન્તાબેન લખમજી	આવડા (આફ્રિકા) મોગળાયા	અમદાવાદ
૪૧૨	"	નાથાલાલ વાલજી	આરિંગરા	૨૬	શ્રી. જગનન્દાસ દેવરાજ	વડે (")	કેપટે
૪૧૩	"	નારણદાસ જેશભાઈ આરિંગરા	"	૪	આવી નીશાનીવાળા બીન-આફક બંધુજી	છે.	

દેશપરદેશની આવ-વય

ગીચેના શાશ્વજો આકિશથી પોરખાંદેના કીમીરે
તા. ૧૮-૩-૩૭ ના દીને ઉતર્પા:—

૧ શ્રી. ગોવિંદ મેધજી	પરમાર	ચોરખાંદર
૨ " કંઠાચાલ ઝગન	ગોધીસ	"
૩ " કંઠાચાલ વાસલ	વાળા	શ્રીમખર
૪ " શામજી ભરજી	બુદ્ધેચા	સંગેપુર
૫ " નાગજી બીમજી	નેના	મળીયા-લાડીના
તા. ૪-૨-૩૭ ના રોજ પોરખાંદેરથી અર્ધકિશ રવાના થયા:—		
૧ શ્રી. શ્રીકમળાદ ગેચા	કુંડરીયા	રોળાપાપ
૨ " દેવરખીલાલ પરખન	લાડવા	"
૩ " નેરોપાધ દીપા	વાળા	"
૪ " સેધજીભાઈ પરમાજીંદ	કાંઠાવા	"
૫ " ભીમચીતલ ઉદા	જાલસેત	અણીઆરી
તા. ૪-૩-૩૭ ના રોજ પોરખાંદેરથી અર્ધકિશ રવાના થયા:—		
૧ શ્રી. રામજી ગેચા	કુંડરીયા	રોળાપાપ
૨ " ધીરજી છવણ	લાડવા	લાંધા
૩ " કાંઠાધુના	લાડવા	"
૪ " પરશોત્તમ કાનજી	કંદણીયા	રોળાકાંડોરખા
૫ " ગોવિંદભાઈ	કંદણીયા	"
૬ " કાનજી દેવ	વાણુખાણીયા	રોળા પીરસરા
૭ " શામજી અરજખા	વાળા	વાંસલભાળા
૮ " જગદેવભાઈ	જાલસેત	અણીઆરી

સાબાર રિવકાર

‘મકાશ’ સહાયક ફંડ

મળા અંકમાં જણાવી ગયા બાદ મજકર ફંડમાં નીચે જણાવેલી વસ્તુ રહેશે નવા વર્ષની પ્રજાવીની ભેદ નરીકે અગેને મળી છે, જેનો સાબાર રિવકાર કરીએ છીએ:—

૨. નં.	આગળનો સંચાળો ફા. ૪૫૦-૬-૬
૬૫ શ્રી. પ્રેમજીભાઈ અરસી આજલ નકરી,	૬-૧૦-૦
૬૬ " ગોર્ધાદેવાલ નારણ આજલ " "	૩-૫-૦
૬૭ " જગદેવભાઈ રીશ વડુકર " "	૩-૫-૦
૬૮ " કાલજીભાઈ દેવા યાણુખાણીયા " "	૩-૫-૦
૬૯ " કાનજીભાઈ લાખા જાલસેત. બુલદેવીઆદ ૪-૧૦-૦	

ટોલક ફંડ ૪૦૮-૬-૬

વસ્તુ રિવકાર આવતા અંકમાં

* * * શ્રી ખંજાન ગુર્જરે મનપતિ સાનિના વિતરિવા-
જેના કાર્યકારણ તથા ખંધારણની જોડ નરસ શ્રી. મનપતિ
સોમાચાલ મનપતિ (ખંજાન) નરસથી અગેને મળી છે જેનો
સાબાર રિવકાર કરીએ છીએ.

* * * મેમર્સ થી પ્રોપીઅર રીકર "ગાર લીમટિડ
(અખદાલી-ગાઉથ આકિશ) નરસથી આજી વર્ષનું જોડ ફંડની
ફેસનર અગેને ભેદ મરજુ છે જેનો સાબાર રિવકાર કરીએ
છીએ.

પ્રાસંગિક નોંધ.

એક બંધુની શુભાશા:-

[નીચેના પત્રની, એક નકલ 'પ્રકાશ'માં પ્રગટ કરવા માટે મળી છે, જે અત્રે પ્રગટ કરતાં અમેને આનંદ થાય છે. ભાષા શ્રી ગોપાલભાઈની અંતરની અભિપ્રાય ઈશ્વર સફળ કરે એમ હૃદયીએ]

રા. રા. શ્રીમાન શેઠજી કાનજી ગેવિંદ કરસનજી માં કલ્યાણ

આપની પવિત્ર સેવામાં નિવેશન કે આપ-શ્રીને માનપત્ર તા. ૩-૩-૩૭ ના રોજે આપવાનો કાર્ડ મને મળ્યો પણ મારે દિવસીરી સાથે જણાવતું પડે છે કે આપ જેવાની કૃપાથી મુખા (ચુરકુલ)ના ગારડોલીમાં એક ઈંટ બનાવવાનું કારખાનું ખોલ્યું છે. ત્યાં મારી હાજરી હોવાથી માનપત્રનો કાર્ડ મને વખતસર ન મળવાથી હું માનપત્રના ગેળા-વડામાં હાજર રહેવા અશક્ત નીવડ્યો છું જે બદલ મને ધણુંજ દુઃખ થાય છે. આપ જેવા પ્રમુખપતિ જ્ઞાનિના ચારા જીવધારિને મારે વધારે લખવાપણ નજર હોય. છતાં લખું છું કે તમારા પવિત્ર દેવામાં પ્રમુખપતિ જ્ઞાતિની સેવા કરવાનું જે સુવર્ણ કાર્ય તમે હાથ ધરેલું છે તે કાર્ય તમે ગમે તે બોજે છોડો નહિ. જ્ઞાતિ સેવાની તમારી ધગશ સદા પ્રસરેલી રહો. અને તમારી પદવી જ્ઞાતિ મેવા કરી દર્શોને માટે અગતી રહે તેમજ સોરડીઆ

પ્રમુખપતિ પ્રકાશ નેમજ ગુજરાત પ્રાંતિક પ્રમુખપતિ જેવી સલામોને ચાલકાર આપના રહો એજ મારી અંતરની અભિપ્રાય સાથે વિરમું છું.

સુખા: તા. ૮-૩-૧૯૩૭

લી. ગોવિંદભાઈ કે. મહેતા

‘ગુજરાત પ્રાંતિક પ્રમુખપતિ સભા’ના પ્રમુખ

જુનાગઢ જ્ઞાતિના બંધારણનો અમલ:-

જુનાગઢ મદાસોની જ્ઞાતિઓના બંધારણની ચોપડીઓ અમેએ જુનાગઢના મુખ્ય પટેલશ્રી ઉપર મોકલાવી આપી તેને આજે એક મહિનો થયો. અમે માનીએ છીએ કે બંધારણની એ ચોપડીઓ દરેક મદાસોમાં વહેંચાઈ ગઈ હશે. હવે ચલાવ રહે છે એ બંધારણને અમલમાં મુકવાનો. પટેલશ્રીએ એ બાબતમાં શું પગલાં લીધા છે તે અમે હજી જાણી શક્યા નથી આપી મજકુર બંધારણને અમલમાં મુકવા માટે ક્યાં ક્યાં પ્રાથમિક પગલાં લેવા જરૂરી છે તે બાબત ચર્ચા કરી નક્કી કરવા માટે અમારા એક વ્યવસ્થાપક બંધુ શ્રી મેધકજીભાઈને પટેલશ્રીની રૂબરૂ મુલાકાત લેવા માટે મોકલવું અમેને વ્યાજબી જણાયું છે. તો એ મુલાકાત થયા બાદ મજકુર બંધારણને અમલમાં લાવવા માટે મોગ્ય બંદોબસ્ત કરવા પટેલશ્રીને અમે વિનંતી કરીએ છીએ.

સંપાદક

[શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ લાઈઓનું સુખપત્ર]

પ્રજાપતિ - પ્રકાશ

॥ ઓરમ્ અસતો મા સદગમય । તમસો મા જ્યોતિર્ગમય ॥

સંપાદક, મુદ્રક તથા પ્રકાશક:-

ડાહ્યાલાલ આણંદજી ચાવડા

- વ્યવસ્થાપકો:-

હોરજી જ્વેરામ વીસાવાડીયા

મેધજી જુહાપાઈ આંડેગળા

* * *

વર્ષ: ૨ જુન-અંક: ૧૧-૧૨

મે-જુન

સંને: ૧૬૭૭

* * *

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં: એક રૂપીઆ

પરદેશમાં: બે રૂપીઆ

અથવા ત્રણ શીશીંગ

: કાર્યાલય :

પલ/કપ, દુર્ગાદેવી રોડ,

સુખપત્ર નં. ૪.

કરીને ઘટતા સુધારા

(અમારી આમ બાબત છે-એ રાગ)

૨ હો સંધી સદા સાધે, પ્રજાપતિ બંધુઓ મારા,
ચુ લાચો દાર્ષ ઉત્તતિના, કરીને ઘટતાં સુધારા.

ના વ નીજ કામનું આજે, પાંચું તોફાનમાં ગાજે,
૨ લક નેના ધનું જાજે, કરીને ઘટતાં સુધારા.

ગો થાંજે ગમરીના ખાતું, કુસંધી ખડકે અથડાતું,
પા છીડા પ્રેમના મ્હાતું, કરીને ઘટતાં સુધારા.

લ હો કંઈલક્ષમાં સ્ત્રીની, પ્રદો કંઈ ન્યાય ને નીતિ,
દા ખવો પરસ્પર પ્રીતિ, કરીને ઘટતાં સુધારા.

સ ૮ સુસંધ રૂપી સાંધે, મળી એકત્ર સદુ બાધો,
વા દ નિયા: તજી વાધો, કરીને ઘટતા સુધારા.

લ બે ગોપાલ ઉત્તારે, હવે તો કંઈક વિચારે,
જીવન ગરીબોના સુધારે, કરીને ઘટતા સુધારા.

ચાલ્યા:] ગોપાળદાસ વાલજી દેવળીયા.

‘प्रकाश’ना भीम वर्षना नांदायेदा आहडा

क्र. नं.	नाम	स्थान
२२३६	श्री गोपाभाऊ आसा देवाणीया	दशग
२२३७	दामळ न्हेराय पाळजाणीया	संजरेया
२२३८	नखराय ल न्हेरा पाळजाणीया	राधरपुर जोर
२२३९	परसोत्तम रा न भरडया	चोराजेंदर
२२४०	भास्वर अरज्यभाऊ नीरळ कुडीया	याया
२२४१	आजुडभाऊ कडरशी दांड	सोदी पानेवी
२२४२	दीनाभाऊ नयु सरनीया	नंदमन्दिपूर
२२४३	मेपडभाऊ न्हेरा छंभा	नरमसुभापूर
२२४४	देसरीभाऊ लक्ष्मण भरडया	मुंजळ
२२४५	परजन लुनाभाऊ अनिर	”
२२४६	आशेर दामसंभ अजुड विद्यावी	सोदी पानेवी
२२४७	देवडभाऊ गोपासुत कुंसाडा	मुंजळ
२२४८	प्रभासभाऊ पुंज देवणीया	इशोद
२२४९	आपाभाऊ न्हेरा वर	”
२२५०	मीदलदाव रायाभाऊ जंया	दरमडीया
२२५१	सोपुडभाऊ न्हेरा गोदीय	”
२२५२	अजुडभाऊ मेसुर नरनीया	मुंजळ
२२५३	देवडभाऊ सायाभाऊ सादया	प्रभासा पाटण
२२५४	सामरळ नागनभाऊ गोदीय	दोव अंदर
२२५५	मीथो-नीमडभाऊ देस भादव	भाजुपट्ट
२२५६	श्री भास्वरळ गोविंद राधा दे लीया (मुंजळ) भादवी	”

क्र. नं.	नाम	स्थान
२२५७	श्री छयाभाऊ पुना वादेण	दीथी
२२५८	आजुडळ रोमभाऊ देवणीया	मुंजळ
२२५९	नाजभाऊ नयु न्हेरा	(मुंजळ) भादवी
२२६०	इंवरळ ओर, भीली	दादर

—: वधु नासो आवता अंकभां—

*आची नीशानीयाणा अंधुजो भीम वर्षनी आदक गोधाया छे.

: प्रथम वर्षना आहडक :

२२६१	श्री. आजुडळ रागभाऊ देवणीया	मुंजळ
२२६२	कायाभाऊ भांडुळ यावडा	याया

साभार स्विकार

नीयेना जगुंवेडा चधु लोअणधे पत्रोना अंशो अमेजे
 अदतमां भणे छे जेतो साभार स्विकार इरीजे: छीजे:—
 (५०) “सोदाभा ज्योति” (पलवाडीक) जे जोडण.
 (५१) “सोदाभा-प्रकाश” (भासिक) अमदावाद.
 (५२) “आम सेतो” () उनावा.

“Kenya Budget Speeches”
 Published by “The Colonial Times”
 Nairobi B. E. A.
 संपादन

જ્ઞાતિ અંધુઓ પ્રત્યે

૨૫

આ અંક સાથે 'પ્રકાશ' પેતાનું બીજું વર્ષ પૂરું કરે છે. આવતા અંકથી એ ત્રીજા વર્ષમાં પ્રવેશ કરશે. ત્રીજા વર્ષમાં એકસો એસી જેટલા પાનામાં જે જે સામગ્રીઓ અમોએ પીરસી છે તે આપ સમક્ષ મોકલુદ પડી છે, અને અમો ખાતરી પૂર્વક કહીએ છીએ કે એક રૂપીઆ જેટલા જુદા વાર્ષિક લવાજમમાં કેમ પણ પત્રકાર મોટ મદન કર્યા વગર તે એ નજ આપી શકે.

આટલું જનાંએ આટલા પાના પુરનાં નથી; વધુ આપો. વિવિધ જાતના વિષયોનું વાંચન આપો હસ્યાદિ આપની ફરિયાદો નો હજી ઉભીજ પડી છે. આ ફરિયાદ અમોને પણ વ્યાજબી લાગુ છે. પણ આ અંધુ પુરતા આદોની સંખ્યા તેમજ પુરતું લવાજમ હોય તોજ આપી શકાય એમ છે. આ કારણથી ત્રીજા વર્ષથી 'પ્રકાશ'ના દર મહિને પાનાંઓનાંમાં ઓછા થીસ જેટલા આપીને તેમાં વિવિધ પ્રકારના મનોરંજક વિષયો આપવાનું અમોએ નક્કી કર્યું છે. 'પ્રકાશ'નું ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ વધારીને દેશને માટે રૂ. ૨૫ જે રૂપીઆ અને પરદેશને માટે રૂ. ૪૧ અથવા ૭ સીલીંગ રાખવાનું અમોએ ઇરાદ્યું છે. તે આ વધારો અપાવી શકે એમ આ અંક મળવાં જ આદક નરફિ આજુ રહીને ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ વધારાસર તુરન મોકલાવી આપીશો. જે આદક અંધુઓએ ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ હજી સુધી પણ ન મોકલ્યું હોય તે તેઓ પણ પોતાનું લવાજમ તુરન મોકલાવી આપે.

પ્રત્યેક આદક અંધુને હજી તે પોતાના પરિચયતા એકેક અંધુને 'પ્રકાશ' નો આદક જરૂર જનાવી શકે અને તેમ કરી 'પ્રકાશ' ને પોતાના લવાજમનીજ આવક ઉપર જરૂર નિકાર જનાવી શકે. આ વસ્તુ પણ આપને હાથમાં લેવા વિનંતી કરીએ છીએ.

'પ્રકાશ' ની પહેલી હરિફાઇનો આચો ઉદ્દેશ મોકલનાર અન્ય અંધુઓને ત્રીજા વર્ષનું 'પ્રકાશ' વિના લવાજમથી મોકલવાનું અમોએ જનદેર કરેલું ને વખતે એ વર્ષનું લવાજમ વધારવાની અનિવાર્ય જરૂર અમોને પડે એવું અમોએ ધારેલું નહિ. તે આ વસ્તુ લઘુમાં રાખી એ પચ્ચીસ અંધુઓને પોતાના વચારના લવાજમનો રૂ. ૧, એક (આફ્રિકાના અંધુઓ વધારાની ત્રણ સીલીંગ મોકલે) અમોને મોકલાવી આપવા વિનંતી કરીએ છીએ.

મુબારક તા. ૧ સી-જુન, ૧૯૩૭]

'પ્રકાશ' ના કાર્યકર્તાઓ.

તા. કઃ—આ અંક ગઈ પહેલી તારીખે અચુક બહાર પડેલો હોય, પણ આગલે દિવસે થયેલા અચાનક રેખા રમખાણને કીધે ચાર દિવસ એ મોટો બહાર પડેલો છે.

પ્ર * જા * પ * તિ - પ્ર * કા * રા

વર્ષ : ૨ જી]

મે-જુન, ૧૯૩૭

[અંક : ૧૧-૧૨

—: દંભી માનસ :—

—જે કરવું છે તે મનમાં છે, છતાં તે છુપાવીને
ખીજી વાત કરવી તેનું નામ દંભ.

—જે રંગ અંદર છે તે છુપાવીને ઉપરથી ખીજો
રંગ ધારણ કરવો, તેનું નામ દંભ.

—બાણવા છતાં કે પોતે ખળેપળે અસત્ય વહે છે
છતાં કહેવરાવવું કે હું સાચું બોલનાર છું, તેનું
નામ દંભ.

—બાણી નેઈને એક માર્ગે જવું છે એમ નક્કી
કર્યા છતાં ખીજા માર્ગે જવાનો દેખાવ કરવો. એનું
નામ દંભ.

: છત કોની ? :

—છત તેઓની છે કે જેઓ નમ્ર છે અને નમે છે.

—છત તેઓની છે કે જેઓ સેવા કરે છે અને સેવક
રહે છે.

—છત તેઓની છે કે જેઓ હમા આપે છે ને
જતું કરે છે.

—છત તેઓની છે કે જેઓ શાંતિ અને મીન સેવે
છે અને શુભ ધરે છે.

— પણ —

* * * તેઓની હાર છે કે જેઓ અસિમાની છે,
જેઓ શેઠ ધવા દોડે છે, જેઓ માણી આપતા નથી
પણ વેર લે છે, અને જેઓ દોડીનું અને પ્રવૃત્તિઓનું
અહિત ધરે છે.

પ્રાસંગિક નોંધ

જુનાગઢ બંધારણ અંક :-

જુનાગઢના ધારાધારણો તથા બંધારણને લગતો આ પ્રાસ અંક આપના કરકમળમાં સાદર કરનાં અંગેને અત્યંત આનંદ થાય છે. બંધારણ બહાર પડવાની જાહેરાત ચતાંજ એ માટે જુના જુના ભાગના લાભઓ નરકથી માગણી થવા લાગી. લાભજોની આ માગણીને માન આપી આ અંક “જુનાગઢ બંધારણ પ્રાસ અંક” તરીકે બહાર પાડવાનું અમેઓ નક્કી કર્યું અને એ કારણથી ‘પ્રકાશ’ નો અમે અંક પ્રગટ થઈ શક્યો નહિં એ બદલ મદાકોની અમે ક્ષમા ચાહીએ છીએ.

આવે ખાસ અંક પ્રગટ કરવામાં ધારાધારણ તથા બંધારણ જેવી વસ્તુ લાભતાવજતા સર્વે બંધુઓ એ બાંધી સમજીને એ પ્રભાણે વર્તે એ અમારો ઉદ્દેશ તો છેજ: પણ આ ઉપરાંત બીજાને પણ ઉદ્દેશ એમાં સમાજોએ છે. ‘પ્રકાશ’ નો દ્વિતીય અર્ધની સમગ્ર જ્ઞાનિ ઉપરાંત આખા કાઠીયાવાડમાં ગામડે ગામડે તેમજ આફ્રિકામાં ટેક દક્ષિણ આફ્રિકા સુધી તથા મુશ્કરનામાં પણ મુખ્ય મુખ્ય સ્થળોએ થવો હોવાથી આ સર્વ સ્થળના બંધુઓ પણ આ બંધારણ વાંચે તો તેનો દાખલો કદ પોતપોતાના સ્થળોની જ્ઞાનિમાં પણ આવે પ્રકારનું બંધારણ તૈયાર કરવા પ્રયત્ન કરે અને તે દ્વારા જ્ઞાનિને ઉત્તરિતા માર્ગે નિર્ણય. અમારો આ ઉદ્દેશ પણ જરૂર સફળ

થશેજ એમ અમે માનીએ છીએ.

જુનાગઢ બંધારણનો અમલ :-

બંધારણ પ્રગટ થવા પછીથી તેને અમલમાં લાવવા માટે શું શું જરૂરી પગલાં જુનાગઢના પટેલશ્રીએ લીધા છે તેથી હજી સુધી પણ અમે અજાણ રહ્યા છીએ. અમારા સાંભળવામાં આવ્યું છે કે પટેલશ્રી આ સંબંધી ગંદ મદાકોની એક બીજી પરિપદ કરીથી જોનાવવા માગે છે: પણ આવી પરિપદ બંધવા પહેલાં બંધારણ મુજબ જે જે કાર્યો દરેક મહાસોદીક કરવાના છે તે તે કાર્યો પ્રથમ અમલમાં આવ્યા પછીથીજ ને આ પરિપદ જોનાવશે તોજ તેનો કાંઈ અર્થ સરશે એવા અમારો મન છે. પ્રથમ તો દરેક મહાસો (તાલુકો) એ પોતપોતાના પટેલો તથા પંચોની નીમણુંક કરી લેવી જોઈએ. એ પછી મજકૂર પટેલોએ પોતપોતાના મહાસ માટે જોઈક વહીવટદાર તેમજ કાટવાસ તથા ગામ દીક જોઈક મુખીની નીમણુંક કરી લેવી જોઈએ. (જે ગામમાં ત્રણથી ઓછા ઘર હોય ત્યાં એવા નહકનહકના ચાર ગામ દીક એક મુખી નીમવો) આ સંબંધી વીગતવાર સૂચનાઓ આવતા અંકમાં અમે પ્રગટ કરીશું. આટલું કાર્ય દરેક મહાસોમાં થવા જાદ બીજા વધુ કાર્યોને માટે પરિપદ જોનાવાય તો તે દીક થઈ પડશે. તો આ વસ્તુ લક્ષ્યમાં લાગે તે મુજબ દરેક મહાસ ઉપર આવા પ્રકારની સૂચના લખી મોકલવા પટેલશ્રીને અમે વિનંતિપૂર્વક જણાવ્યું કરીએ છીએ.

શંપાદક

ચેતવણી :-ટપાલના દરમાં ફેરફાર થયો હોવાથી જન્મ મરણ વી. ના પત્રક ઉપર પોણાઆનાને બદલે હવેથી અર્ધા આનાનો ચ્ટામ્પ ચાડવો.

જવાબદાર જ્ઞાતિતંત્ર

આપણો દેશ આજે પગપીતતાની બેડીઓ દેશીરી સ્વતંત્રતા હામલ કરવા એકધાગ બનેલો આગળી ગ્લો છે, સુસ્વરચિત સમાજ ન્યના ધડતર સમાજનો મિદ્ય વર્ગ અણુઓના આત્મ ભોગ આપી ગ્લો છે તેરી-ર રીને દરદ સાલિઓ પશુ પેલ માતા મહેલા તમે નજુ કરી ત્વાધીનતા અને મમાન દરદગ્લે પ્રાપ્ત કરવા અનેગ ઉ કાપાતો મચારી નનુ સર્જન ન્ય વાની મહત્વકાક્ષા સેરી વ્હી છે જ્યાગે દત ભાગી એવો આપણો પ્રગ્નપતિ સમાજ રૂઢીની કલિત્ત લુકમા દવાધ કચડાતો, પીમાનો, નજરે ચડે છે જ્ઞાતિના મણા માયા બદ્ધીન દતો વધુ અને વધુ મમુદ્ધિ મેગરી માયેનુમર જનવા મચી નહા છે બીજી બાલુ આપણુ જ્ઞાતિતંત્ર વિશેરી કરીને અજ્ઞાન, અવિચારી અને આચરના કીડા મમ દેખાતા દબીજનોએ દરતજન ક્યું છે આપણે ખુબ અનુમનું છે કે એ વર્ગ જ્ઞાતિના અનેક મગજના પ્રશ્નો કાંતુમા ગળી જ્ઞાતિતંત્ર આજ મિન જનાવવા અન્યાય મધી અસમત નીવડ્યો છે તે મિવાર જ્ઞાતિમા કેવળાક અનિષ્ટ તત્વો પેદા કરનાર વિદ્યમતોપીઓનો એક વર્ગ એવો પણ દરતી ધનવ છે કે એકે કાંઈ મિદ્ય કરવાની જેનામા તામત નથી, બીજાઓની શુધ્ધ કારખાંદી તે પચારી શકેનો નથી એટલે જ્યાંમા ખાદ્યનો એ વર્ગ નિદાએરીગો ધધો લછ બીજાના કોર્મોને વંખાડી કાઢવામા નરી નાતાનીયત દાખરી ગ્લો છે માગીને જે મગીય અને

અમશુ વર્ગ છે કે જે બીજાઓની મહેનતાની ઉપર નબી ગ્લો છે તેના ઉપર ઉતરો વર્ગ મતા જમારી નિર્દેષ જ્ઞાતિ બાધવોનુ ગ્લુ મચુ ગન ચુસી ગ્લો છે આમ ચનામા આપણી કમનસીમી વાને નવરધાની ખામી જે ગ્લો તે, પરંતુ દિનગોના ગ્લેયુ સાથે આખી આતર્વદના અમલ અને છે બેમારી, જુખ-મરો અને કમાવીનન પ્રતિદ્વેષે ઉચ સ્વરૂપ પેલી જોર છે જ્ઞાતિમા આજે ચોમેર માના નગ મગગી ઉચો છે એ જવાગા સમાવી દેવા જ્ઞાતિનો શિક્ષિત વર્ગ નિદા ત્યાગી ઉત્સુક ગળ્યો છે જ્ઞાતિ સુધારણાના માર્ગ પર મરી શીટના એ વર્ગ અધીરો બન્યો છે. અનેક યતના, અપમાનીયન, અને અકટો સદન કરીને એ વર્ગ શુ ઇ-છે છે? એ દરદ છે સુસ્વરચિત અને મપૂર્ણ જવાબદારી લાધું જ્ઞાતિતંત્ર એ તન એવુ હોનુ જોઈએ કે મરી, અને તરમર, ઉચ નીચના એ વગર મમાન રીતે રી શકે જ્ઞાતિએ નિર્ણીત કરેલા માર્ગે મર્બાંદીત વ્હીને પણ મામાનક ક્ષેત્રમા મોતાના જગો વિકમારી શકે કાંઈ પણ વ્યકિન નીજ ઉપર આપખુ વર્તન ચનારી ન શકે આગી અનેક વિદ્યાશાઓ દાગી જ્ઞાતિમા સુસ્વરધા દાખર કરવા એ વર્ગ અખના કરી રહ્યો છે આગા મગે પ્રગેક જ્ઞાતિમધુઓની પ્રથમ રૂગ એ છે કે પેલ પોતાના રિતમામા જવા જ્ઞાતિ અધારજુ અવરધ બનું હોય તેને અવરધ જનાવવા પ્રત્યેક દર મેમજ જે

વિભાગમાં જ્ઞાતિ ધારાઓ અસ્તિત્વમાં હોય તો તેને પ્રાણવંતા બનાવી તેના ચોગ્ય અમલ માટે રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓ શરૂ કરે. અંતમાં હું જ્ઞાતિનું દિન ઇચ્છનાર, અને જ્ઞાતિનાં શ્રેય માંગ પોતાનું શ્રેય માનનાર તેમજ જ્ઞાતિને ગંગાસ્વરૂપ માનવાની સીધારસ કરનાર અંધુઓને નમ્રતાપૂર્વક જણાવું છું કે તમારા સોગંદનામા પર રચાયેલ જ્ઞાતિવંતને સજગ બનાવવામાં તમારી શક્તિનો ઉપયોગ કરશો.

તાજેતરમાંજ જુનાગઢ જ્ઞાતિએ જે ધારાધારણ નક્કી કરી પ્રગટ કર્યાં એ મુજબ વર્તવા જુનાગઢ તેમજ તાંબાના મહાસો ગજન અને અને એ ધારાધારણને દ્રષ્ટિ સન્મુખ રાખીનેજ દરેક જ્ઞાતિ વ્યવહારનું આચરણ કરે. પ્રભો! અમારી જ્ઞાતિની અરત વ્યસ્ત હાલત મીટાવી જ્ઞાતિ અંધુઓને સન્માર્ગે જવા સફળશક્તિ અર્પો. એજ અભ્યર્થના.

માંગરોહ:] મેઘજી જુહાભાઈ ચાંડેગળા

આપણું નૈતિક અધઃપતન

[નોંધ-જુનાગઢ અંધારણનું પુસ્તક પ્રગટ થતાં પોરબંદરના એક જ્ઞાતિઅંધુએ નીચેના શબ્દોમાં પોતાના વિચારો અક્ત કર્યા હતા. જે ઉપયોગી જણાતાં અત્રે પ્રગટ કરીએ છીએ.

સંપાદક]

“જુનાગઢના ધારાધારણ વાંચ્યા. તેમાં કંઈક સુધારો થવાને બદલે બધા ધારાઓમાં વધારો થયો છે. ત્યાં તે ધારાઓ કરતાં આ પ્રણાલિમાં (પોરબંદર ઉર્ફે બર્ડો) ધોરણો અદુર્જ હલકાં છે. જુનાગઢ કરતાં અર્ધાં દરેક લેણું દેણું છે. જુનાગઢના આ ધોરણો હલકાં થતાં જોઈતાં હતાં તેને બદલે બેવડાયાં છે એ તો બરૂર. એના વિશે ધારીએ તેટલી ટીકા કરી શકાય તેમ છે. દેઝ વિષે, વટાળ વિષે, દેવવટા વિષે, સ્ત્રી ભોગવટો વી. જે લખાયું છે તેમાંનું કંઈ અમલમાં નથી. અને હોય તો પણ મૂળ અધોના દીકાં એટલે એ:જાં ધાવાને બદલે મળજીન બંધાં છે. અને પટેલશાહીનેજ આપ-

ખુદ સત્તા રહી છે. ખેર!

આપે ઉમેરેલ અંધારણ બાબત સુંદર છે. તે વિષેની —ની શંકા પણ સામીજ છે. કેમકે અત્યારે કોઇ કોઇને ફરજ પાડી શકે તેમ નથી. ઘેર ઘેર કુંસંપ છે. ઘેર ઘેર પટેલ છે. હવે તો ‘પ્રકાશ’ની માફક જે કોઇ પ્રતિભા રાખી અને નિષ્પક્ષપાતી બુદ્ધિ ઉત્પન્ન થાય અને આખીએ સત્તા તેવાના હાથમાં આવે તોજ એક લોકો બધાને લટકારી શકાય, કારણ કે આગેવાનો-આજના આગેવાનો-પોતેજ દોષોથી ભરેલા છે. અને એવા આગેવાનો જેઓને પોતાનોજ ભરોસો નથી, જે આગળ આજનાં પોતેજ લપસે છે, જે સત્તાની ખુમારીમાં રહે છે. તેથી તેઓ પોતાનું વ્યક્તિત્વ: (સામાન્ય પણ) ખૂલી જાય છે, અને -બધાથી નુકો, બધાથી પર, બધાથી મોટો પોતાને માની લે છે, અને ખરી રીતે બધા તો ગુલામ કે સેવક છે એ ભાવના ભૂલે છે. તેઓ જ્ઞાતિનું તંત્ર

પોતાની કલ્પિત આસ્તિત્વથી કેવી રીતે ચલાવી શકે? જ્ઞાતિભાઈઓ ઉપર સર્વ સામાન્ય હાથ તેઓ કંઈથી પાડી શકે?

સર્વ દોષોથી રહીત અને જ્ઞાતિ દાઝોથી ભરેલા જોવો આગેવાન આજે તો સંભવિત નથી. પણ આશા રહે છે કે તેનો જન્મ

ચંદ્ર ચૂક્યો છે. આજની જ્ઞાતિની અંધાધૂંધી-માંથી 'નનતુ' આવ્યું છે તેમ લદાખ લદાખને એક બાળક-બાળક રૂપે એક આત્મા બહાર આવી ચુક્યો છે. અને તે મારી આગાહી પ્રમાણે નો-મારી આશા પ્રમાણે તો 'પ્રકાશ'જ છે.

અંધારણુ વિષે કેટલીક સૂચનાઓ

[નોંધ:—પ્રગટ થયેલ અંધારણુના પુસ્તક વિષયમાં એક અંધુ કેટલીક સૂચનાઓ નીચે મુજબ પ્રગટ થયા ગાઉ અમેતે મોકલે છે જે પ્રગટ કરતાં અમેતે હવે થાય છે. ઇચ્છીએ છીએ કે અંધારણુનો અમલ થયા ગાઉ દરેક મહાજનોના લાગતાવળગતા કાર્યકર્તા આગેવાન અંધુઓ આ ઉપયોગી સૂચનાઓ પ્રત્યે લક્ષ આપશે. સંપાદક]

(૧) છુકના મુખ-૫૪ ઉપર "(કુંભાર તથા મુનાર)" શબ્દ વાપરેલા છે, તે ધંધાનો બેદ કાઢી નાખવો જોઈએ કેમકે હવે તો આપણી જ્ઞાતિમાંથી કેટલાક કડીઆ, દરજી વિગેરેનો ધંધો કરે છે; તે પછી કુંભાર તથા મુનાર એ જોજ ધંધા લખવાની રીત અગત્ય છે?

(૨) જે જે પ્રસંગે લેવાના 'સાગા' 'દશાવિલા છે, તે સાગાઓમાં 'જ્ઞાતિ-સંમેલનકંડ' નો સાગો ઉમેરવાની આજુ જમાનાને અનુસરીને ખાસ જરૂર છે.

(૩) દરેક મહાજનો દિસાગ તપામવાને જ્ઞાતિ તરફથી એક સુપરવાઈઝર નિમવાની જરૂર છે, અને તે સુપરવાઈઝર કરી તેમાં જાણીતી પામીઓ તથા બીજા જે સુધારા કરવાની જરૂર જણાય તે 'પ્રકાશ' માં

આપવા જોઈએ, તેથી તે દરેક જ્ઞાતિ-અંધુઓની જાણમાં આવે.

(૪) છુકમાં જે ૧૮ મહાકંઠ માંડ્યા છે તે દરેક મહાકંઠ નીચેનાં ગામમાંનું, તથા તે ગામમાંના એક મુખીના નામવાળું એક પત્રક બનાવવું જોઈએ.

(૫) આજુ જમાનાને અનુસરી નવ તથા ઓછા કાઠીનાખી તેને બદલે જેમ ચૂક તથા કાંપ રાખેલા છે. તેવી રીતે બહોળામાં પણ સુધારો કરવાની જરૂર છે. વધારે કિંમતનાં અને વજનદાર ખંડિત બહોળાં કરતાં જાડા વધુ પસંદ કરવાની જરૂર જણાય છે.

(૬) આજુ જમાનાને અનુસરી 'આચારવિચાર' અને 'રહી સુધાર' નું એક પ્રકરણ છુકમાં નવું દાખલ કરવું જોઈએ. તેમાં નીચેના

નિયમોના સમાસ થઇ શકે

(૧) થેપાડાને બદલે કાંઈ કેળવાએલ બંધુ સાડી પહેરાવવા ધારે તો તેને તેવી અમુક અંશે છૂટ આપવી.

(૨) લક્ષ વખતે બૌરાંઓ ફટાણામાં બિચલસ શબ્દો બોલે છે તે બંધ કરાવવા.

(૩) આપણી સાથે ભોજન વ્યવહાર કરતી કેટલીક અન્ય જ્ઞાતિઓ આચારવિચારમાં ઉતરી જઈ બ્રહ્મ જની છે. તેની સાથે ભોજન વ્યવહાર કરવો નહિ. કેમકે તેઓના સંસ્કર્ગથી આપણા કેટલાક

જ્ઞાતિબંધુઓ માંસ-મદિરાને રસ્તે ચડી દેદને બ્રહ્મ કરે છે. કદાચ એવા લોકોને ત્યાં વરાળના પ્રસંગે કાગકાળે જવાની જરૂર પડે તો રાંધેલું અનાજ નહિ લેતા કાફું લેવું.

(૪) દરેક મદાલેના મુખીએ એક ફૂંડ ખોલવું. તેમાંથી જ્ઞાતિના ગરીબ છોકરાઓને લજવાવવા માટે શી, પુસ્તક વિગેરેની મદદ આપવી. અને તે બાબતની દિશાગતી શુક દાખવી.

નિત્રાળાઃ } માસ્તર માંડણશાઈ
(વાળા ઉપલેટા) } રામજી ટ.ક

ચ ચા પ ત્ર

મુંબઈના સોરઠીયા પ્રજ્ઞપતિ જ્ઞાતિબંધુઓને વિનંતી

[નોંધ:—ત્રીએ દર્શાવેલ વિનંતી પત્ર પ્રગટ કરવા અમેને વિનંતી કરવામાં આવી છે.

આ સંબંધમાં જારોટ શ્રી વાલજી ભોવાનને શું કહેવાનું છે તે લખી મોકલશે તો તે અમે જરૂર પ્રગટ કરીશું. આ વિષયમાં પુરતી તપાસ કરી યોગ્ય બંદોબસ્ત કરવા અહિંની જ્ઞાતિના આગેવાન બંધુઓને અમે વિનંતી કરીએ છીએ.

[સંપાદક]

મુંબઈની સોરઠીયા પ્રજ્ઞપતિ જ્ઞાતિમાં કશિયાવાડના ગામ વાનાવડના રહીશ જારોટ સવજ પ્રેમજી માગવા આવતાં જે મુંબઈના સર્વે જ્ઞાતિબંધુઓ જાણે છે, તેની સાથે તેના નાના ભાઈના દીકરા નામે છાશ છણા પચ્ચ આવતા. ત્યાર બાદ જારોટ સવજ પ્રેમજી તથા છવા છણા મુજરી જતાં જારોટ ઝીણાની વિધવા બાઈ પુતલી માગતી, તેના વારસદાર તરીકેનો સર્વે હક અમેને આપેલ

છે તથા તે વાતનો દસ્તાવેજ પચ્ચ કરી આપેલ છે. તેના, દાખલા અમારી પાસે મોજુદ છે. છતાં બાઈ પુતલીએ પોતાની હયાતીમાં અમારી વિરૂદ્ધ વરતી જારોટ વાલજી ભોવાનને ખેળે જેમ્સાડેલ છે.

સદરુદ્ધ વાલજી ભોવાન કણ્ઠથીના જારોટ છે, તેમજ અમારા કુળના પચ્ચ નથી. છતાં તે એક વંજત મુંબઈ જઈ સોરઠીયા જ્ઞાતિમાં માગી આવેલ છે. તો મુંબઈના સોરઠીયા

પ્રજ્ઞપતિ અધુએતે વિનંતિ છે કે આરોટ
સવજ પ્રેમજના ખરા વારસદાર અમે છીએ,
વાકજ ભોવાનનો કેષ પશુ પ્રકારનો હક
નથી. તો આ અમારી અરજ ધ્યાનમાં લઈ
સોરડીયા પ્રજ્ઞપતિ અધુએ ખરો નપામ

કરાવી મોગ્ય અદોષરૂપ કરાવવા મહેરમાન
કરજોછ, ના. ૨૧-૭-૩૭.

આરોટ રામસંગ ગગજી વીસાણી
સોરડીયા પ્રજ્ઞપતિ જ્ઞાતિના આરોટ
મુ: મોટી પાનેલી

ખં ધારણ વિષે અભિપ્રાય

[નોંધ:-પ્રગટ થએલા ધારાધોરણ તથા અંધારણ આજનમાં આપણીકામના બે પત્રોએ પોતાનો
અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો છે જે અને સાભાર પ્રગટ કરીએ છીએ. સં'પાદક]

શ્રી સોરડીયા પ્રજ્ઞપતિ જ્ઞાતિના રીતરિ-
વાજ્ઞેના ધારાધોરણ તથા અંધારણનો પુસ્તકરૂપે
પ્રગટ થએલો ખરડો 'પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ' ના
સં'પાદક શ્રી હાલાસાઈ આણંદજી ચાવડા તર-
ફથી અમને અભિપ્રાય અર્થે મળ્યો છે. એ
ખરડો સર્વે મહાસોના જ્ઞાતિલાઠ્યએ મંજૂર
રાખ્યો છે અને સર્વ મહાસોની જ્ઞાતિઓના
પોરો તરફથી શ્રી. જોડાલાઈ ધના ફરાણીયા
જુનાગઢ જ્ઞાતિના મુખ્ય પોરો તે સંવત ૧૯૨૨
ના આવણ સુદ ૧૦ ને શુક્રવાર, તા. ૩૦ મી
જુલાઈ, ૧૯૩૬ ના રોજ હપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યો
છે. ધારાધોરણ તથા અંધારણનું આ પુસ્તક
તૈયાર કરવામાં 'પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ' ના દર્શક-
તાંજોએ સારી મહેનત તથા કોળજી લીધેલી
લાગે છે. પુસ્તકનું છાપકામ અને ગોઠવણી
સુંદર છે. સગણ જુગાળીના હારડા, લક્ષ. કરી-
યાવર, આણંદગણું, ધરધરણું (નાતક) કરવું,
ળીળું લક્ષ કરવું, સવેડા આજન, જુદા જેડા
વિગેરે ધારાધોરણના વિષયો છે અને તેને મા-
ટેના નિયમો તથા વિગતો તેમાં જણાવેલી છે.

અંધારણમાં મહાસોના વહીવટ આજતની, સા-
નિના નાણાંની વ્યવસ્થા સંબંધી, જ્ઞાતિના દક્ષ-
તર સંગંધી, મહાજન મંડળ સંબંધી વિગેરે
વિગતો છે. કુંકમાં જ્ઞાતિના રીતરિવાજોની મ-
દિની પુરું પાડતું આશુ'યે પુસ્તક સોરડીયા
જ્ઞાતિઅધુએતે માર્ગદર્શક થઈ પડે એવું છે.
અન્ય વિભાગના પ્રજ્ઞપતિ અધુએ પણ પોત-
પોતાના વિભાગમાં જ્ઞાતિના રીતરિવાજો અને
વહીવટ સંબંધી આ પ્રમાણેના પુસ્તકો બહાર
પાડી જ્ઞાતિનાં વ્યવસ્થિત બનાવે એવું અમે
કચ્છીએ છીએ.

'પ્રજ્ઞપતિ' વર્ષ: ૧૫ અંક: ૧૨

ધારાધોરણ તથા અંધારણ: જુનાગઢ
સોરડીયા પ્રજ્ઞપતિઓની (કુંભાર તથા સુધાર)
દેશાવરની જ્ઞાતિઓના રીતરિવાજોના ધારાધોરણ
તથા અંધારણ સર્વ મહાસોની જ્ઞાતિઓના
પોરો તરફથી હપાવીને જુનાગઢ જ્ઞાતિના મુખ્ય
પોર શ્રી. જોડાલાઈ ધના ફરાણીયા તરફથી
પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે. તેનું નિરીક્ષણ
કરનાં માલમ પડે છે કે સોરડીયા પ્રજ્ઞપતિ

અંધુઓ મોડા મોડા પંથુ જગત યદને જ્ઞાતિ-
તંત્ર વ્યવસ્થિત કરવામાં સર્વે મહાત્માના જ્ઞાતિ-
પરોક્ષાએ સાથ આપી જે ધારાધોરણ તથા
અંધારણ ધણું છે તે માટે તેઓને ધન્યવાદ
દે છે. આ ધારાધોરણ અને અંધારણ ધન-
વામાં તથા તેને વ્યવસ્થિત કરવામાં મુંઝવે
નિવારી શ્રી. ડાહ્યાભાઈ આણંદજી આચડા વગે-
રેએ જે શ્રમ ઉઠાવ્યો છે તે અગ્રસનિય છે.

શુભ સંદેશ

[નોંધ-અંધારણ આગતમાં નીચેના કેટ-
લાક સહજુભૂતિના સંદેશા અમોને મળ્યા છે.
જે અદ્ય એ અંધુઓનો અમો આભાર
માનીએ છીએ.]

... :ડાહ્યા સોમાભાઈ પ્રજાપતિ (ખંભાત):-

“સોરઠીયા અંધુઓના ધારાધોરણ અંધાર-
ણની શુક વાંગી ગયો છું. લાંગા કાળથી અધો-
ગતિમાં સડી રહેલી જ્ઞાતિ માટે ॥ ધારાધોરણ
તેમજ અંધારણનો આ પ્રથમ પ્રયાસ દરેક એમ
માની વધારે સારા ધારા યવા પામે એવી
આશાઓ રહે છે. સમયના પ્રમાણમાં જે થયું
છે તે આશું છે. ‘દેવ’ ના નામે યતો કન્યાવિકલ
ભવિષ્યમાં અંધ થાય એ ઇચ્છવા જેવું છે”
મુલજીભાઈ શવજી ચૌહાણ (સેસાણ):-

“આજે નવા ધારાધોરણ ધ્યાનપૂર્વક, વાંગી
ગયો છું. લાંબો વિચાર કરતાં તેમાં કંઈ
ખરાબ હોય તેમ લાગતું નથી. વળી આપને
જે ફીક ન લાગે તે બે ત્રણ વર્ષે સંમેલન
ભરી રહે કરી શકા છે એટલે તેમાં ક્યાંઈ

હવે ફક્ત આગત એટલી જ રહી કે જુનાગઢ
સર્વ મહાસો એ અંધારણ મુજબ પોતપોતાના
મહાસોમાં વર્તાવ કરે અને તેમ કરતાં અંધા-
રણમાં જે કંઈ ખામી જણાય તો તે મુજબ
દેશકાળ અનુસરી સુધારો કરી પ્રજાપતિ કામને
આદર્શ સ્ત્રી, પુરુષોમાં સામાન્યપણે વજાત-
કરમાં સુધારો થાય એ ઇચ્છવા મોખ્ય છે.

‘પ્રજાપતિ પત્રિકા’ પુસ્તક: ૬ અંક ૮ ૯

અધરીન થયું છે તેમ તો નજ કહી શકાય”.
માસ્તર શ્રી દેવશી રાજભાઈ ગોલા (પાલેદ):-

“હાત્રમાં દુઃખમાં રીયાતી જ્ઞાતિનું શ્રેય
કરવા માટે ધારાધોરણ તેમ અંધારણનું પુસ્તક
તૈયાર કરવામાં આપે અથાગ મહેનત લીધી છે
તેથી અમો સૌ અંધુઓ કૃતેહ ધમ્મીએ છીએ
અને તે કાર્યમાં ખતાવેલ લાગણી જરૂર
અંતરનો આભાર માનીએ છીએ.”

ડૉ. અંડુભાઈ કેશવજી કુશળકર (મુંઝવે):-

મચિનય લખવાનું કે આપના તરફથી
પ્રગટ થયેલ અંધારણની શુક મળી છે. હું એ
માટે આપનો ખુબ જ આભારી છું.

કડીઆવાડમાં વસતા આપણા ભાઈઓએ
જુદીપુર્વક જે અંધારણના દરવો ધણા છે,
એ ખુબ જ, સ્તુત્ય, પ્રસંપનીય અને આવકાર-
દાયક છે. જ્ઞાતીના દરેક અંધુઓએ જે અંધારણ
મુજબ વર્તવા તનમનથી પ્રયત્ન કરશે એવી
આશા રાખું છું. અને જુદા જુદા પ્રા-તોમાં
વસતા પ્રજાપતી ભાઈઓ શાખા ભેદને વીસારી
આ મુજબના અંધારણો ધરી આપણી અધો-
ગતિએ જતી જ્ઞાતિમધ્યાને ખચાવી લેશે. એજ
જીનાસા.

સંપાદક

કાર્યાલયે નોંધાયેલાં જન્મ-મરણ તથા સગપણ-લગ્નની યાદી

તારીખ: સ્થળ: નામ: અટક: મૂળગામ: ઉમર વર્ષ:

[સગપણ]

૨૧-૨-૩૭	મુંગઇ	નારણુ ડાયા દેવસી	દેવગીયા	૩૦
	ઉરણુ	દેવીબાઇ લાખા	પરમાર	૧૭
૨૩-૨-૩૭	કુરલા	આણુંદણ ગવરી રાણા	ધોડીયા	૨૩
	મુંગઇ	મનુભાઈ દામા ગોવીંદ	વડુકુળ	૧૬
૨૫-૨-૩૭	મુંગઇ	કરશન કેશવ ઉકેડ	ધોડ	૨૭
	પરેલ	લાખીબાઇ લખમણ રામણ	ચાંડેગામ	૧૬
૧-૩-૩૭	આરેણુ	કરસન ભીમા હરદાસ	ગોલા	આરેણુ ૧૩
૧-૩-૩૭	માંગરોડ	મોથીજાઇ દેવાણુંદ	ચાંડેગરા	માંગરોડ ૧૧
૧-૩-૩૭	રાણાવાવ	રામણ પ્રેમણ જેરામ	ધોડીયા	— ૮
૨-૩-૩૭	ચાણા	આણુંદ હરણ માંડણ	આવડા	૨૫
	મુંગઇ	મેણીગામ વાદળ દેવા	ભરડવા	૧૭
૪-૩-૩૭	—	રામણ નારણુ હીંગ	કારીયા	— ૧૪
૬-૩-૩૭	મુંગઇ	નગીનદાસ નારણુ	ભરડવા	૩૫
	ચાણા	રતનજાઇ હરણ માંડણ	આવડા	૨૦
" "	ચાણા	વીરણ દેવાણુંદ ગોવીંદ	તાંક	૨૩
	"	રામજાઇ હરણ માંડણ	ચાવડા	૧૫

[લગ્ન.]

૧૪-૨-૩૭	રહીજ	કાનણ હીંગ વશરામ	હારીયા	રહીજ ૧૮
૧૫-૨-૩૭	ગણોદ	વાકણ મુલણ નયુ	કુરાણીયા	ખીજદડ ૧૬
" "	જમરા	કડીયાઇ રાન	પાણુખાણીયા	જમરા ૧૩
૧૬-૨-૩૭	ગમન્નેધપુર	કુરણ રામ કાના	ભરડવા	પોરખંદર ૧૭
" "	"	જમનાજાઇ છજા કરા	તાંક	ગમન્નેધપુર ૧૪
" "	"	હરણ રામ કાના	ભરડવા	પોરખંદર ૧૩
" "	"	મંગાજાઇ ભગવાનજી	પાણુખાણીયા	ગમન્નેધપુર ૧૨
" "	"	ભીમજી લખમણ આવન	ગોહીલ	પોરખંદર ૧૮
" "	"	નાથીજાઇ ભગવાનજી	પાણુખાણીયા	ગમન્નેધપુર ૧૫

તારીખ:	સ્થળ:	નામ:	અટક:	મુળગામ:	ઉમર વર્ષ:
૨૩-૨-૩૭	લીંબુડા	ગોકળ કાળા ભોમ	સોલંકી	લીંબુડા	૧૭
	માંડવા	નારણ હામનની પુત્રી	સવનીયા	માંડવા	૩૪
૨૫-૨-૩૭	બુડા	લખમણ જેઠા અરજણ	ડાબી	ચોરવાડ	—
૨૫-૨-૩૭	ખોરાસા	રાજાબાઈ સીદી	ગોલા	ચોરવાડ	—
૨૭-૨-૩૭	મુંબઈ	નારણ ડાવા દેવસી	દેવળીયા		૩૦
	ઉરજી	દેવીબાઈ લાખા	પરમાર		૧૭
"	કુરલા	આણંદ રાવસી રાણા	ધોડીયા		૨૩
	મુંબઈ	મનુબાઈ દામા ગોળીંદ	વડુકુળ		૧૬
૧-૩-૩૭	"	કરમન કેથવ ઉકેડ	થોડ		૨૭
	પરેલ	સાળીબાઈ લખમણ રામજી	અરેગી		૧૬
૧-૩-૩૭	બુડા	લક્ષ્મીબાઈ જેઠા અરજણ	ડાબી	ચોરવાડ	—
" " "	"	મનુબાઈ જેઠા અરજણ	"	"	—
૨-૩-૩૭	ખોરાસી	રામ જેઠા દેવસી	કોડેસા	ડીબી	૧૮
		ભાણીબાઈ જુડા માંડા.	વાગડીયા.	સીંબર	૧૫
૨-૩-૩૭	મોટીપાનેલી	લક્ષ્મણ પીરજીબાઈ માંડણ	કુદડીયા	પાનેલી	૨૩
	મોડપર	જમનાબાઈ મંગાદાસ આણંદ	પાણખાણીયા	મોડપર	૧૦
૩-૩-૩૭	રાણાવાવ	વીરજી હીરા રાવસી	શીંમડીયા	રાણાવાવ	૧૫
" " "	"	રંભાબાઈ હરજી વજસી	ફટાણીયા	"	૧૪
" " "	"	રૂડા નારણ વજસી	ફટાણીયા	ઓડદર	૧૪
		જમનાબાઈ નાથા રૂડા	વડુકુળ	રાણાવાવ	૧૧
" " "	ભાટીયા	અરસી જેઠામ વજસી	ફટાણીયા	પોરબંદર	૧૫
		જીવીબાઈ માંડણ	જગતીયા	ભાટીયા	૧૨
" " "	શીંમડા	પ્રેમજી હરજી ગોવા	ગાધેર	રાણાવાવ	૧૯
		વીરજીબાઈ જાદવ વાલા	ફટાણીયા	શીંમડા	૧૮
" " "	આદીત્યાજી	નારણ નાથા રૂડા	વડુકુળ	રાણાવાવ	૧૮
		જમનાબાઈ પરસોત્તમ	જરડવા	આદીત્યાજી	૧૧
" " "	ચોરડી	જીવો ભોમ પીનાંબર	જાદવ	રાણાવાવ	૧૧
" " "	દાયકા	હાળા ભોમ વાલા	વડુકુળ	"	૧૧

તારીખ:	સ્થળ:	નામ:	અટક:	મૂળગામ:	ઉંમર વર્ષ:
૪-૩-૩૭	ધારાવી	પીનાંબર જેડા માંડણ	ટાંક	ઉના	૧૭
		ગોમતીબાઈ કાના વસરામ	વામડીયા	સીંચર	૧૩
૫-૩-૩૭	પોરબંદર	નાથાભાઈ મનદવ રાજા	દોરીયા	રાણાવાવ	૧૮
	"	રાજાભાઈ સીરા દેવસી	વહુડુળ	પોરબંદર	૧૪
"	"	મનદવજી મુલજી દુર્ગ	ચાવડા	"	૧૪
"	"	મણીબાઈ સીરા દેવસી	વહુડુળ	"	૧૨
"	તરસાઈ	માંડણ પુંજી	જુલેચા	દાયલા	૧૮
	"	ગોમતીબાઈ વાલા ગલા	દોરીયા	પરવારી	૧૫
૫-૩-૩૭	ખીરસરા	મેષાભાઈ માંડણ	વાર:	પોરબંદર	૨૫
	"	રાધાબાઈ આત્રા ખીમા	ગોલીક	ખીરસરા	૧૮
"	"	મસરીભાઈ	ચાંડેગળા	મોઢવાડા	૨૫
"	"	સતોદયાઈ આત્રા ખીમા	ગોલીક	ખીરસરા	૧૬
૬-૩-૩૭	માંગરોળ	કરમન બીમા (ઓરણવાળા)	ગોલા	માંગરોળ	૧૩
	"	મોંઘીબાઈ દેવાણુંદ	ચાંડેગળા	"	૧૧
"	સુર:	નારણ અરસી	છાંયા	દારકા	૨૦
"	"	મોંઘી કરમન દામા	ગોલીક	સુર	૧૪
"	"	જેડાભાઈ અરસી	છાંયા	દારકા	૧૫
"	"	પાંચીબાઈ કરમન દામા	ગોલીક	સુર	૧૧
"	ચાણા	આણુંદ હરજી માંડણ	ચાવડા	—	૨૫
"	મુંબઈ	મેણીબાઈ વાલજી દેવા	બરડવા	ચેમ્સુર	૧૭
"	ચાણા	મુલજી મેસુર દેવા	ટાંક	—	૧૯
"	મુંબઈ	રતનબાઈ હીરા વજસી	જગનીયા	પરેલ	૧૫
૬-૩-૩૭	ખીલડી	કરમન રાધવ જેરામ	ચાંડેગળા	ખીલડી	૧૩
	બાયાવદર	મોતીબાઈ બાણા દાકરસી	બરડવા	બાયાવદર	૮
૭-૩-૩૭	જુલેજ	રામજી કાનજી	ગઢીયા	જુલેજ	૧૬
	માણાવદર	મોંઘીબાઈ ગોકલ	ચાંડેગળા	ગરોદર	૧૫
૭-૩-૩૭	જુલેજ	રામજી કાનજી	ગઢીયા	જુલેજ	૧૯
	માણાવદર	મોંઘીબાઈ ગોકુળ	ચાંડેગળા	ગરોદર	૧૬

તારીખ:	સ્થળ:	નામ:	અટક:	મૂળગામ:	ઉંમર વર્ષ:
૮-૩-૩૭	શીલ	રામજી નામજી	ફટાણીયા	માધુપુર	૧૪
		પુરીગાંધ દેવા	ગોહીલ	શીલ	૧૦
"	"	નારજી વશરામ	ગોલા	આસગામ	—
		સંતોકગાંધ દેવા	ગોહીલ	શીલ	૧૪
૮-૩-૩૭	દાંક	નાથા મુળજી	ચિત્રોડા	દાંક	૧૬
	ગણોદ	હીરગાંધ હીરા સવજી	રાવત	ગણોદ	૧૩
૯-૩-૩૭	પસનાવડા	દેવજી પિતામ્મર	લાડવા	પસનાવડા	૨૩
	છથલા	કડવીગાંધ કાળા	જેડવા	છથલા	૧૪
" "	વેરાવળ	અરજીજી ગોપાળ	વકુકુળ	કાણેક	૧૧
	પસનાવડા	કાળીગાંધ પિતામ્મર	લાડવા	પસનાવડા	૧૦
" "	ખાંટવા	રાધવ રામ રૂડા	રાવત		૧૦
		મનુજીજી દેવા પિતામ્મર	વેગડ		૧૫
" "	પીપળવા	દેવજી આણંદ રાધવ	છાંયા	રામઢીગાળા	૩૬
	ખાંટવા	કડવીગાંધ દેવા પિતામ્મર	વેગડ		૧૩
" "	પાણુખાણ	દામજી નામજી	છાંયા		૩૦
	ખાંટવા	હેમીગાંધ સામજી બીમા	કોરીયા	લોહીજ	૨૦
૧૪-૩-૩૭	મુળજી	નગીનદાસ નારજી	ભરડવા		૩૫
	ચાણા	રતનજીજી હરજી માંડજી	ચાવડા		૨૦
૧૪-૩-૩૭	ચાણા	વીરજી દેવાણંદ ગોવીંદ	દાંક		૨૩
	"	રામજીજી હરજી માંડજી	ચાવડા		૧૫
૧૬-૩-૩૭	ધારાવી	લાખા ભગવાન મેઘા	ચિત્રોડા	કોવ	૧૮
		હીરગાંધ લખમજી સામત	દાંક	સનખવી	૧૪

[મરણ]

૨૩-૨-૩૭	ચોરવાડ	ભાણુજીભાઈ ગોવાલજી	ગોહીલ	ચોરવાડ	૨૭
—	કડાવા	રામજીભાઈ કલ્યાણ	વકુકુળ	કડાવા	—
—	અખોદર	આલાભાઈ	ગદવ	અખોદર	—
—	ગોસા	અરજીજીભાઈ	મઢીવા	ગોસા	—
૨૮-૨-૩૭	ચોરવાડ	ફરમણી વેલજી	વકુકુળ	ચોરવાડ	૫ માસ

તારીખ:	સ્થળ:	નામ:	અટક:	મૂળગામ:	ઉંમર
૭-૩-૩૭	ખીલડી	વેળાભાઈ કાના રાધવ	ચાંડેગરા	ખીલડી	૨૦
૭-૩-૩૭	લીંબુડા	બસુ કાળા બોમ્બ	સોલંકી	લીંબુડા	૧
૮-૩-૩૭	ખાંટવા	હરજી વેલજી	ધોળીયા	ખાંટવા	૪૫
૧૦-૩-૩૭	કડેગી	કાળાભાઈની ધર્મ પતિ	પાણખાણીયા	કડેગી	૩૦
૧૦-૩-૩૭	નાવદરા	વરભાંગ દેવસી	કેરીયા	વાવડી	૩૫
૧૧-૩-૩૭	વધાવી	નરસીંહ માંડણ	ચાંડેગરા	વધાવી	૨૧
૧૪-૩-૩૭	ચોરવાડ	પુરીભાઈ બીખાભાઈ	ભરડવા	ચોરવાડ	૩
૧૭-૩-૩૭	રાણાવાવ	શાંભજી રામજી પુંગ	ગધેર	રાણાવાવ માસ	૭
૧૮-૩-૩૭	પાટણ	દેવજી માડા	ટાંક	પાટણ	૧
૨૮-૩-૩૭	મુંગાઈ	વીરભાઈ દેવસી પરબન	માવદીયા	—	૧૨
૩૦-૩-૩૭	"	પરબત માવદીયાની વહુ	"	—	૫૦

૪ ૪ ૪ સ્થળ સંકેતને લીધે વધુ તોંપ આ અંકમાં આપી શક્યા નથી, આવતા અંકમાં ને આપવામાં આવશે.

સંપાદક

‘પ્રકાશ’ શબ્દશોધન હરિદાસ નં. ૨ નું પરિણામ

આ હરિદાસમાં કુલ ૨૫ ભાષ્યોએ (દેશના ૨૩ અને આફ્રિકાના ૨) ભાગ લીધો હતો; જેમાં કોઈપણ બંધુનો ઉલ્લેખ તદ્દન સાચો આવ્યો નથી.

એક બૂલવાડા એક બંધુ-એ બૂલવાડા એ-ત્રણ બૂલવાડા એ-ચાર બૂલવાડા ચાર પાંચવાળા ચાર-જ વાલા ચાર-સાતવાળા ચાર-આઠ વાળા એક બંધુ હતા. ત્રણ બંધુઓનાં પચેકો દાખલ રીના અભાવે ૨૬ કર્યા હતા. આ હરિદાસમાં ભાગ લેનાર માદકબંધુઓ પંદર હતા જ્યારે ખીન-આહતબંધુઓ દસ હતા.

નીચે દર્શાવેલા એક બૂલવાડા બંધુને આવ્યાસન ઇનામ તરીકે “હમ કે પ્રપચ?” એ નામનું પુસ્તક તેમજ એ તથા ત્રણ બૂલવાડા દરેક બંધુઓને “સોનેરી સૂચનો” એ નામનું પુસ્તક એટ તરીકે મોકલારી આપવાનું અમેએ નક્કી કર્યું છે:—

: એ ક ભુલ :

૨ શ્રી કચરાભાઈ ઝીણા ગઢવાળા નવીખંદર

૧ માસ્તર શ્રી અર્જુનભાઈ વીરજી કુકડીયા.

મોરી પાનેલી

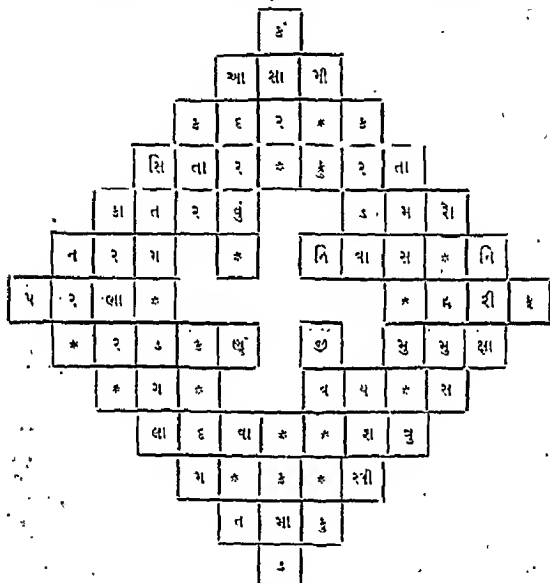
: ત્રણ ભુલ :

: બે ભુલ :

૧ શ્રી આંબાભાઈ રાજસી શાંગડીયા પોરબંદર

૧ શ્રી હીરાભાઈ લખમજી પાણખાણીયા ઝીઝરી ૨ „ બીમજીભાઈ રામ માવદીયા „

‘પ્રકાશ’ શબ્દશોધન હરિકાષ્ઠિ નં. ૨ નો સાથો ઉકેલ

આફ્રિકામાં સોરઠીયા પ્રજાપતિઓ

આફ્રિકામાં વસતા સોરઠીયા બંધુઓની નોંધ આપવાનું અમેએ જાહેર કરેલું તે મુજબ કેટલીક નોંધો અમેને મળી છે જે આરતા અંકથી ‘પ્રકાશ’માં અનુક્રમે પ્રગટ થતી જશે. જે બાગની નોંધો અમેને ન આવી હોય તે ભાગના સેવાભાવિ બંધુઓને આ કામ ઉપાડી લેવા વિનંતી કરીએ છીએ.

સંપાદક

શ્રી સોરઠીયા મુન્તપતિઓની

[કુંભાર તથા સુતાર]

દેશાચરની જ્ઞાતિઓના રિતરિવાજોના

ધા • રા • ધો • ર • રા

તથા:

ખં • ધા • ર • રા

[આ ખરડો સર્વે મહાજ્ઞાતિના જ્ઞાતિભાઈઓએ
મંજુર રાખ્યો છે]

અરવે મહાજ્ઞાતિની જ્ઞાતિઓના પ્રેરેલો નરકથી
ઉપાવીને પ્રસિધ્ધ કરનાર :

જેઠાભાઈ ધના કુટાણીયા
જુનાગઢ જ્ઞાતિના સુખ્ય પદેલ

જુલું ૧ ની ૬ ગ ૬ ટ.

* * *

અવત ૧૯૬૨ ના આયણ શુક ૧૧ ને વાર શુક્રવાર
તારીખ ૩૦ મી જુલાઈ, સને ૧૯૭૬.

અ તુ ક મ શિ કા

ધા...રો...ધો...ર...ણ

વિષય :	પાનું :	વિષય :	પાનું :
સગપણ	... ૧	છુટાછેડા	... ૫
દેખીના હારડા	... ૨	દેરવટું	... ૬
સગ	... ૨	પરકોમમાં લગ્ન	... ૬
કરીયાવર	... ૩	પરદેશમાં વસવાટ	... ૭
આણું વાળવું	... ૪	વટલવું	... ૭
ધરધરણું કરવું	... ૪	વારસો	... ૭
ખીતું લગ કરવું	... ૪	જમણવાર	... ૮
સનેશા બાળત :	... ૫	હવિફાદ	... ૯

ખં...ધા...ર...ણ

‘શ્રીજામ’ની જગ્યા તથા ફુંડની વ્યવસ્થા બાબતના નિયમો: ૧૦

વિષય :	પાનું :	વિષય :	પાનું :
જીનામકેના મદદાઓ	... ૧૧	જાતિનો હીસાબ તપાસનાર...	૧૫
મદદાજન મંડળ	... ૧૧	ફરીયાદ	... ૧૫
મદદાજન મંડળનું કાર્યાગ્રય	... ૧૨	મન લેવા બાબત	... ૧૬
તાલુકાના પટેલો	... ૧૨	પેટા-નિયમો મટવા બાબત	... ૧૬
જામડાના સુખીઓ	... ૧૩	પેટા-કમિટીની નીમણુંક	... ૧૬
જાતિનો વહીવટદાર	... ૧૪	પક્ષપાત ન કરવા બાબત	... ૧૬
જાતિનો કોટવાળ	... ૧૪	જાતિનું દફતર	... ૧૭
મદદતિના નાણાંની વ્યવસ્થા	... ૧૪	બંધારણમાં ફેરફાર કરવા બાબત	૧૭
વિષયવિચારીણી સમિતિના સભ્યોની સહી	૧૮

શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિઓની

[કુંભાર તથા સુતાર]

દેશાવસ્થી જ્ઞાતિના

રીતરીવાજોના ધારાધોરણ

સગપણ બાબત :

- ૧ સગપણ વખતે દીકરાના માવતરે નીચે સુજળની વસ્તુઓ કન્યાના માવતરને આપવી:-
 ગોળના રૂ. ૨૫૫ અઢી-ખાંડના પુડા બે રતલ રૂ
 શ્રીફળ નંગ રં. બે-ચુદ્દી કમળાની ૫ એક
 શ્રીકાકાર મંદિરના ધર્માદાના ચાર આના
 શ્રીઆઈના ધર્માદાના લાગાના ચાર આના (નાતને)
- ૨ બીજાવરના સગપણ વખતે નીચેની ચીજો આપવી:-
 ગોળના રૂ. ૩૫૫ પોણાચાર-ખાંડના પુડા બે રતલ રૂ
 શ્રીફળ નંગ ૨ બે-કમળાની ચુદ્દી ૫ એક
 શ્રીકાકાર મંદિરના ધર્માદાના ચાર આના
 શ્રીઆઈના ધર્માદાના લાગાના ચાર આના (નાતને)
- ૩ ઘરઘરણાના સગપણ વખતે નીચેની ચીજો આપવી:-
 ગોળના રૂ. ૩૫૫ પોણાચાર-કાકાર મંદિરના ચાર આના
 શ્રીઆઈના ધર્માદાના લાગાના ચાર આના (નાતને)
- ૪ સસુરતાં વખતે નીચેની વસ્તુઓ આપવી:-
 રૂપાંની હાંસડી ૫ એક-રૂપાંની કડલી બેડી ૫ એક

રૂપાંતી સાંકળી ૧૫ એક-રૂપીઓ નાકવાળો ૧૫ એક
ચુંદડી કમુળાની ૧૫ એક-ગોત્રકું સાંચું ૧૫ એક
સુતરાઉ સાદો ધાધરો ૧૫ એક-શ્રીફળ નંગ ૨૫ બે
ખાંડનો પુડો ૧૫ એક રતલ ૧૫ એકનો

૫ સગપણ થઈ ગયા પછીથી દીકરાના માવતરે કન્યાને
નીચે મુજબના દાગીના આપવાં:-

કાનનો કાંપ ૧૫ એક તથા કાનની ચુંક ૧૫ એક

હોળીના હારડા બાબત :

૬ સગપણ થયા બાદ પહેલી હોળી વખતે હારડામાં
નીચે મુજબની વસ્તુઓ દીકરાના માવતરે દીકરીના
માવતરને ત્યાં મોકલાવી આપવી:-

ખારેક રતલ ૧૫ આદ-શ્રીફળના વાટકા નંગ ૧૫ આદ
શ્રીફળ આખા નંગ ૪૫-ખાંડનો હારડો નંગ ૧૫ એક
લુગડું ખોટું નંગ ૧૫ એક

૭ બાદ પરણાવતાં સુધી દર વર્ષે હોળી ઉપર નીચે
પ્રમાણે હારડો મોકલાવવો:-

ખારેક શેર ૪૫ ચાર-શ્રીફળના વાટકા નંગ ૪૫ ચાર
શ્રીફળ આખા નંગ ૨૫ બે-લુગડું ખોટું નંગ ૧૫ એક

૮ કોઈ કારણસર હોળીના હારડા આપવાના બાકી
રહ્યા હોય તો વિવાહ વખતે દરેક વર્ષના હારડા દીક
રા. ૧૧ સવા લેખે દીકરાના બાપે રોકડા ચુકવી આપવા.

લગ્ન બાબત :

૯ લગ્ન વખતે દીકરાના માવતરે કન્યાના માવતરને
નીચે મુજબ દેજના રૂપીઆ રોકડા ચુકવવા:-

ચૌદ વર્ષની અંદરની કન્યા હોય તો રૂ. ૬૫૫ પાંચઃ
ચૌદ વર્ષની ઉપરની કન્યા હોય તો રૂ. ૧૦૫૫ એકસોને એક

૧૦ બીજવરના વિવાહ વખતે દેજના રૂ. ૧૦૫૫

એકસો એક દીકરાના માવતરે કન્યાના માવતરને રોકડા ચુકવવા.

૧૧ . મોટી કન્યાની સાથે નાની કન્યાના જે લગ્ન થાય તો દીકરાના બાપે નાની કન્યાના દેખતા રૂ. ૬૫૫ પાંસઠ દીકરીના બાપને એટલી સાથે આપવા. અને આણું વાળતાં સુધી દર વર્ષે હોળીનો હારડો આપવો. આ સિવાયના બાકીના નિયમો ઉપર જણાવ્યા મુજબ પાળવા.

૧૨ . આ ઉપરાંત વિવાહ વખતે નીચેની વસ્તુઓ આપવી:-

સાતિના લાગાનો રૂ. ૧૧ સવા-વાણુંદને રૂ. ૧૧ અર્ધો દોલીને રૂ. ૧૧ અર્ધો-શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ બે છોકરાઓને શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ બીલી નંખામણુનું-શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ અહનું શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ ચોગડનું-શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ શ્રીગણપતીને પગે લગામણુનું તથા શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ દોલીને શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ બે વાણુંદને-શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ પાંચ કોકાર મંદીરે પગે લગામણુના મળી કુલ ૧૫૫૫ રૂ. ૧૫૫૫ તથા શ્રીગણના લાગાનો રૂ. ૧૧ સવા.

[નિધિ:-પચોણુ જમાવવાનો રીવાજ હવેથી બંધ કરવામાં આવે છે.]

૧૩ . જોળાના ભરતમાં નીચે પ્રમાણે ચીજો આપવી:-
ખારેક રતલ રૂ. ચાર-ચુંદડી કમળાની રૂ. એક રૂ. ૬૫૫ સાચું નંગ રૂ. ૧૧-એક રેડો નંગ રૂ. એક મેલખાણું લુગડું નંગ રૂ. ૧૧-એક શ્રીફળ નંગ રૂ. ૧૧ તેમજ દાવરો કરવો ૧૪-કોરી લેવી નહિ.

કરીયાવર બાબત :

૧૪ . બાઈ શુજરી બચત્યારે તેનો કરીયાવર પાછો લેવો નહિ. બાઈ જીવતી હોય અને તેને છોકરા ન હોય ને બીજો ઘરઘનું હોય તો કરીયાવર (ખવાણું

ન હોય તો) પાછો આપે.

- ૧૫ કન્યાનું પ્રથમ આણું તે ચૌદ વર્ષની ઉંમરની થયા પછી જ પાળવું. પ્રથમ આણું વાળ્યા બહીથી છ માસમાં જ બીજું આણું વાળવું. વર જો બીજવર હોય અગર કન્યા પુખ્ત વયની હોય તો બીજું આણું પ્રથમ આણું વાળ્યા બાદ એક મહિનામાં જ વાળવું.

આણું વાળવા બાબત:

- ૧૬ લગ્ન બાદ કન્યાને પ્રથમ વખત તેડવા જાય ત્યારે કન્યાને નીચે મુજબની ચીજો આપવી:-

રેશમી સુંદરી ૧૫ બે પોની દેડાવાળા

પેરાયું નંગ ૧૫ એક

કાપડું સાચું નંગ ૧૫ એક

સુંદરી નંગ ૧૫ ગવનતી

- ૧૭ બીજી વખત કન્યાને તેડવા જાય ત્યારે નીચે જણાવેલી ચીજો લેવી:-

પેરાયું નંગ ૧૫ એક-સુંદરી નંગ ૧૫ એક ગવનતી

તથા અત્રસતું સાદું કાપડું નંગ ૧૫ એક

ઘરઘરણું કરવા બાબત:

- ૧૮ ઘરઘરણામાં દેજના રૂ. ૧૦૧૫ એકસો એક દીકરાના માવતરે કન્યાના માવતરને આપવા તેમજ જ્ઞાતિના લાગાના રૂ. ૨૫ બે આપવા. વધુમાં નીચે પ્રમાણેની વસ્તુઓ આપવી:-

રેશમી નંગ ૧૫ એક-કાપડું નંગ ૧૫ એક-પેરાયું નંગ ૧૫ એક

ગસિયાં ભેડી ૧૫ એક તથા કડકાં, કાંપ અને સુંક આપવા

બીજું લગ્ન કરવા બાબત:

- ૧૯ પચ્છેતર કન્યાને છોડી વર પક્ષના બીજા સગપણ કરે તે વ્યાજબી નથી. એક કન્યાનો ફેંસલો કર્યા

વગર ખીજી કન્યા પરણી શકાય નહિ. તે કન્યાના ફેંસલા માટે જ્ઞાતિ કોઈ પણ પાંચ યોગ્ય જ્ઞાતિવાર્ધ-ઓને નીમશે. તે બન્ને પક્ષોની હકીકત સાંભળશે અને તેમના રીપોર્ટ ઉપરથી જ્ઞાતિ જે કાંઈ ફેંસલો આપશે તે બન્ને પક્ષોને કબુલ મંજૂર રાખવો પડશે.

- ૨૦ એક કન્યાને ફેંસલો થયા વગર ખીજી કોઈપણ જ્ઞાતિ બંધુએ તેના ઉપર પોતાની કન્યા આપવી નહિ અને જો તેમ આપશે તો તે જ્ઞાતિનો ગુન્હેગાર ગણાશે.

સવેલા બાબત :

- ૨૧ કોઈ માણસ જે સવેલી કન્યા લઈ જશે તો તે બાબતમાં જ્ઞાતિ તપાસ કરીને ગુન્હેગારનો જ્ઞાતિ વ્યવહાર બંધ કરશે. જ્ઞાતિના હુકમથી તે માણસ સવેલી કન્યાને જ્ઞાતિને પાછી સોંપશે તોજ તેનો ફા. પગુ પચાસ હંડ લઈ તેનો જ્ઞાતિ વ્યવહાર પાછો ચાલુ કરવામાં આવશે.

- ૨૨ પ્રથમ સગાઈ કરેલ કન્યા ન ગમતી હોય તો તેને જ્ઞાતિમાં ફેંસલો કર્યા વગર ખીજો દેવી નહિ. જો દેશે તો જ્ઞાતિના ગુન્હેગાર ગણાશે. ફેંસલા બાબત બાઈને નથનો ફા. ૧૧ સવા દેવો તથા જ્ઞાતિના લાગાના ફા. ૭૫ તથા શ્રીજાઈના ધરમાદાનો ફા. ૧૭ દેવો.

જુટાછેડ બાબત :

- ૨૩ પરણેલ કન્યા ન ગમતી હોય તો તેના જ્ઞાતિમાં ફેંસલો કર્યા વગર ખીજાને દેવી નહિ. જો કોઈ દેશે તો જ્ઞાતિના ગુન્હેગાર ગણાશે. આ બાબત જ્ઞાતિએ નીમેલા ચાર નાતિલાઓ જે ફેંસલો આપે તે વગર તકરારે બંને પક્ષકારોએ કબુલ મંજૂર રાખવો પડશે. ફેંસલા બાબત બાઈને ફા. ૧૧ સવા દેવો તથા જ્ઞાતિના ખીચડીના ફા. ૮૭ આઠ તથા ફા. ૨૭ જે

શ્રીજાઈના ધરમાદાના દેવા.

૨૪ દીકરીનો જાપ જગરજસ્તીથી પોતાની દીકરીનું સગપણ કે લગ્ન તેડાવવા માગતો હોય અગર કોઈ જાઈ ધણીનું ધર ચલાવવા નાખુશ હશે. તો તેના ઈન્સાફ માટે દીકરાનો જાપ જ્ઞાતિ પાસે ફરીઆદ કરશે અને જ્ઞાતિ જે ઈન્સાફ આપશે તે જાન્ને પક્ષકારોએ કબુલ મંજુર રાખવો પડશે.

૨૫ કોઈ કન્યાનો વર પરણ્યા પછી ટોઢીઓ અગર આંધળો થયો હોય તો વેલના રૂપીઆ તેના વરને નીચે પ્રમાણે અપાવી જ્ઞાતિ તેના છુટાછેડા કરી આપશે:-

રૂ. ૬૦ સાક ધણીને વેલના આપવાના

„ ૧૦ દસ જ્ઞાતિના ખર્ચના દેવાના

„ ૫૦ શ્રીજાઈના ધરમાદાના જ્ઞાતિને દેવાના

૨૬ પરાણે લખાવી લેનાર કન્યાનો જ્ઞાતિમાં ફેરસો કરાવ્યા બાદ બીજે કેકાણે દેવી હશે તો તેના દેજના રૂ. ૧૦૦૦ તથા રૂ. ૨૦ જે જ્ઞાતિના લાગાના દીકરાના જાપે આપવા. આથી વધુ રૂપીઆ જો કોઈ લેશે કે દેશે તો તે જ્ઞાતિના ગુન્દેગાર ગણાશે અને વધારાના રૂપીઆ જ્ઞાતિના ફંડમાં જમા થશે.

૨૭ રંડાએડી કન્યા જો બીજે ધરધાવશે તો તેના દેજના રૂ. ૧૦૦૦ એકસો એકથી વધુ લઈ શકાશે નહિ. જો વધુ આપશે કે લેશે તો જાન્ને જણા જ્ઞાતિના ગુન્દેગાર ગણાશે. અને વધારાના રૂપીઆ જ્ઞાતિના ફંડમાં જમા થશે.

દેરવટા બાબત :

૨૮ દેરવટું કોઈએ વાળવું નહિ. એ રિવાજ અસલથી આપણામાં નથી કારણ કે મોટા ભાઈની જાયરી તે માતા સમાન ગણાય છે. આ છતાં જો કોઈ દેરવટું વાળશે

તો જ્ઞાતિ તેને બાર વર્ષ સુધી જ્ઞાતિ બહાર મૂકી શકશે. આવા કાર્યમાં લાગ લેનાર માણસ પણ જ્ઞાતિનો ગુન્હેગાર ગણાશે.

૨૯ દેરવટું વાળનાર જે જ્ઞાતિમાં આવવા માટે અરજ કરશે અને લાવેલી કન્યાને જે મા બેસ કરી તેને જતી કરી દેશે તો બાર મહાસની મોટી જ્ઞાતિ તે ધણીની પાસેથી યોગ્ય લાગે તે દંડ વસુદ્ધ કર્યા બાદ જ્ઞાતિમાં તેને લઈ શકશે.

૩૦ દેરવટાના કાર્યમાં લાગ લેનાર દરેક જણ જ્ઞાતિને ખીચીના રૂ. ૨૦ વીસ દંડ તરીકે ભર્યા બાદ પોતાની જ્ઞાતિમાં આવી શકશે.

પરકોમમાં લગ્ન બાબત :

૩૧ આપણી સોરઠીયા જ્ઞાતિનો કોઈપણ ભાઈ કે બહેન પરકોમની કોઈપણ બાઈ કે બાઈને પોતાના ઘરમાં બેસાડશે કે બેસશે તો તેનો જ્ઞાતિ વ્યવહાર બંધ કરવામાં આવશે. આવા અયોગ્ય સંબંધથી છુટા થયા બાદજ કોઈપણ બંધુ કે બહેન જ્ઞાતિની મંજુરીથી જ્ઞાતિમાં પાછો આવી શકશે.

પરદેશમાં રહેવા બાબત :

૩૨ કેટલેક ઠેકાણે એમ બને છે કે લગ્ન કર્યા બાદ કેટલાક ભાઈઓ પરદેશમાં ગયા હોય છે અને લાંબો સમય સુધી દેશમાં પાછા નહિ ફરવાથી કન્યાના બાપને મુશ્કેલીમાં મુકાવું પડે છે. આથી આ બાબતમાં એમ ઠરાવવામાં આવે છે કે કોઈપણ ભાઈ એકી સાથે ત્રણ વર્ષ સુધીમાં દેશમાં પાછો નહિ આવે અને નહિ તેડે તો કન્યાનો બાપ જ્ઞાતિની મંજુરી લઈને પોતાની દીકરીને બીજે ઠેકાણે પરણાવી દેશે. પાછળથી આ બાબતમાં કોઈપણ વ્યતનો વાંધો આવશે નહિ.

વટલવા બાબત :

૩૩ જો કોઈપણ અન્નભૂષણે ભુલથી વટલે એને ધાણી પોતે આ બાબત જ્ઞાતિને જાહેર કરશે તો મોટાના રૂ. ૨૫ અડી તથા નાના (અઠાર વર્ષની અંદરના) ને રૂ. ૧૫ સવા એ પ્રમાણે જ્ઞાતિના ધર્માદામાં લઈ તેને શુદ્ધ કરવામાં આવશે. પણ જો કોઈ પોતાનો આ ગુન્હો છુપાવતો હોય એમ જ્ઞાતિને જાણાશે તો જ્ઞાતિ તેનો રૂ. ૫૫ પાંચ સુધી દંડ પણ કરશે.

૩૪ જોણી જોઈને જો કોઈ પણ વટલશે તો તેની દેહ શુદ્ધિ માટેના રૂ. ૭૫ સાડાસાત લઈ તેની શુદ્ધિ કર્યા બાદ તેને જ્ઞાતિમાં લેખવવામાં આવશે.

વારસા બાબત :

૩૫ જ્ઞાતિની અંદર કોઈને દીકરો ન હોય ને તે શુજરી બાપ તો તેની માત્ર મીલકતનો સમજો વારસો લેગા રહેનાર તેના બાઈઓને મળે. મરનારની જો વિધવા હોય ને તે યેમી રહે તો ત્યાંસુધી તેને રાટલાં લુગડાં વી. આપવા તેના વારસદારો અધાએક રહેશે. બાઈ જો યીજે ધરણી જાય તો બાઈનો કોઈપણ હક્ક રહેશે નહિ.

૩૬ મરનાર માણસને દીકરો ન હોય ને દીકરી હોય તો મરનારની વિધવા પોતાની ખુશીથી ખાંચ અગર વાપરે તથા ધરમાદો કરે તેમાં સાથે રહેતા મરનારના વારસદાર બાઈઓને પુછીને વાપરે. જ્ઞાતિના રિવાજ સુજ્જનના કરીઆવર ઉપરાંત ધર ખોરડાં વી. કન્યાને આપવા હોય તો લાગતાવગતતા ઉપર જણાવેલા વારસદારોને પુછ્યા વગર વિધવા બાઈથી અપાય નહિ.

૩૭ જ્ઞાતિમાં કોઈ માણસ શુજરી જતાં તેની વિધવા સ્ત્રી વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે પોતાનું શુજરાન ચલાવવા અશક્ત હોય તો તેને રાટલાં લુગડાં વી. આપી તેનું

ભરણુપોષણ કરવાની તેના વારસદારોની ફરજ રહેશે.

- ૩૮ કોઈ રંડાએલ બાઈને પાંચ વરસની અંદરનું અથવા તે ધાવણું બાળક હોય અને મરનાર ધણીના વારસો આ બાળકને (છોકરો કે છોકરી) સંભાળે નહિ તો તે બાળકને સાથે લઈને બાઈ જો બીજું ઘર કરે તો ઘરઘનાર ધણીએ આવા બાળક કે બાળકોને મોટાં કરવા. બાળકના મરનાર બાપના લાયાતો જો આવે તો જ્ઞાતિને જાહેર કરવાથી જ્ઞાતિને યોગ્ય લાગશે તેટલી ખરચની રકમ લાયાતો પાસેથી અપાવશે. પણ ધાવણું છોકરું પાંચ વર્ષનું થતાં સુધી ખર્ચ લેવો નહિ.

- ૩૯ મરનાર ધણીની વિધવા બાઈ ઘરમાં પછીથી પાંચ વર્ષ સુધીમાં તેના આગલા ઘરના છોકરાંઓ માટે તેના લાયાતો માગણી કરશે નહિ તો તે પછીથી લાયાતોના તેના ઉપર કોઈપણ હકક કે દાવો ચાલી શકશે નહિ.

જમણુ બાબત :

- ૪૦ વિવાહ તેમજ મરણ પાછળના દહાડાની ક્રિયા વિ. સુબ અસુબક્રિયાનો ખર્ચ કરવો, ન કરવો અથવા તે કેવોને કેટલા પ્રમાણમાં કરવો એ કાર્ય કરનાર ધણીની મરણ તથા શકિત ઉપર આધાર રાખે છે. ચાહે તો તે સગાંવહાલાંને નોતરે અગર શકિત હોય તો તે નોત ચોર્યાસીને પણ નોતરી શકે. મરણ પાછળનું જમણુ ફરજિયાત નથી.

હરિક્ષાઈ બાબત :

- ૪૧ કોઈ કોઈના ધરાકમાં કામ વાસણ કે ફરનીયર વી. કોઈએ આપવા નહિ. એટલે કે કોઈએ ખોટી હરિક્ષાઈ કરવી નહિ. તેમજ એક ગામમાં કોઈએક કુંભાર કે સુતાર રહેતો હોય તેના ગામમાં બીજાએ રહેવા જવું નહિ. આ નિયમનો ભંગ કરનાર પાસેથી જ્ઞાતિ શ્રી બાઈના ધર્મોદાના રૂ. ૨૫ અલી વસુલ કરશે.

‘શ્રીઆધ’ ની જગ્યા તથા ફંડની વ્યવસ્થા

: આખતના નિયમો :

- ૧ દરેક તાલુકાના પટેલ ‘શ્રીઆધ’ના ધર્માદાનો આ લાગે દરેક પ્રસંગે તેજ વખતે વસુલ કરશે અને તેની લેખીત મંજૂરવાળી પહોંચ ધણીને આપશે. ખારમહિના સુધીમાં જે કાંઈ રકમ જમા થશે તે દીવાળીની આખરમાં દરેક મહાલના પટેલો જુનાગઢના પટેલ શ્રી ઉપર નિયમસર મોકલાવી આપતા રહેશે.
- ૨ આવેલી રકમ જેકમાં જમા કરવી અને તેના હીસાબ થી વ્યવસ્થિત રીતે રાખવો. દીવાળી સુધીના ખાર મહિનાનો હીસાબ દર વર્ષે બધા મહાલના સાધ્યોની જણ માટે પ્રગટ કરવો; જેમાં દરેક મહાલ દીક કેટલી રકમ આવી તે જુદી જુદી જણાવવી. આ ફંડની વ્યવસ્થા કરવાનું કામ જુનાગઢના પટેલ હસ્તક રહેશે.
- ૩ આ ફંડનો તથા જગ્યાનો વહીવટ પાંચ મેમ્બરોની એક કમીટી કરશે અને તે ‘શ્રીઆધ ફંડ કમિટી’ એ નામે ઓળખાશે. આ કમીટીની ત્રીમણીક ખાર મહાલની મોટી નાત કરશે તે નીચે સુજાઓ—
- (અ) જુનાગઢના પટેલ (સરનેશીન)
- (બ) બીજા મહાલના પટેલોમાંથી કોઈપણ ચાર પટેલો.
- ૪ કોઈ કારણસર કોઈ મેમ્બરની જગ્યા કમિટીમાંથી ખાલી પડશે તો તે જગ્યા માટે નવો મેમ્બર આ કમિટી પોતે ચુંટી લેશે અને તેનું નામ બધા મહાલની સાતિ સમક્ષ જાહેર કરશે.
- ૫ આ ફંડની રકમ આ કમિટીના સભાસદોના નામથી જુનાગઢ સ્ટેટની જેકમાં અગર તો બીજી કોઈ સદ્ગર જેકમાં સેવીંગ આકામાં જમા કરવું અને તેની લેવડ દેવડ કોઈપણ ત્રણ જણાની સહીથી કરવી.

શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિઓની

[હંસાર તથા સુતાર]

દેશોવરની જ્ઞાતિઓનું બંધારણ

: જુનાગઢના મહાલો :

૧ નીચે દર્શાવેલા મહાલો (તાલુકો) ની જ્ઞાતિઓનું એકત્ર બનેલું જુથ તે 'મહાજન' કહેવાશે. જે જે મહાલ (તાલુકો) આ બંધારણ પ્રમાણે ચાલવા બંધાયે તે આ મહાજનમાં દાખલ થએલ ગણાયે અને તે સર્વે જુનાગઢના મહાલો તરીકે ઓળખાયે. જે જે મહાલ આ બંધારણમાં કળુલ થયા છે તેમના નામો:—

૧ જુનાગઢ	૭ સરદારગઢ	૧૩ ચોરવાડ
૨ શાપુર	૮ મેંદરડા	૧૪ વેરાવળ
૩ વંચળી	૯ જાલાગામ	૧૫ પાટણ
૪ માણવદર	૧૦ માળીયા	૧૬ સુનાપાડા
૫ જાંટવા	૧૧ કશોદ	૧૭ શીલ
૬ કુતીપાંચા	૧૨ માંગરોળ	૧૮ તાલાળા

: મહાજન મંડળ :

૨ કેઇપણ સાત મહાલના પટેલોનું બનેલું જુથ એ 'મહાજન મંડળ' કહેવાશે અને તેના સરનશીન (પ્રમુખ) જુનાગઢના પટેલ રહેશે. આવા 'મહાજન મંડળ' ની નીમણુક બાર મહાલોની મોટી જ્ઞાતિની મીટીંગમાં થશે અને તેની સુદંત વયુ વર્ષ સુધીની રહેશે. દર ચોથા

વધે' નવું 'મહાજન મંડળ' નીમાશે. જ્યાંસુધી નવું
'મંડળ' નીમાય ત્યાંસુધી જુનું 'મંડળ' કામકાજ કરશે.
૩ જે તાલુકાના બંધુ કે બહેનને પોતાના તાલુકા
તરફથી ન્યાય ન મળતો હોય' અંગેર તે મળેલા
ન્યાયથી તેને સંતોષ ન થયો હોય તો તે ઉપર જણાવેલ
'મહાજન મંડળ' ને લેખીત અપીલ કરશે. આવી
અપીલનો જે નિર્ણય અપાશે તે લાગતાવળગતા
દરેક મહાલને તેમજ અરજદારને મંજૂર રાખવો પડશે.
૪ આ મહાજન મંડળ આ બંધારણથી બંધાયેલા
સર્વે તાલુકા (મહાલ) ઉપર પોતાની દેખરેખ રાખશે
અને પોતાના તાલુકાનો કારભાર રીતસર ચલાવવા
માટે તેને ફરજ પાડી શકશે.

: મહાજન મંડળનું કાર્યાલય :

૫ 'મહાજન મંડળ' નું કાર્યાલય જુનાગઢમાં રહેશે
અને જુનાગઢ મહાલના વહીવટદાર તેજ આ 'મહાજન
મંડળ' ના વહીવટદાર ગણાશે અને તેનું કામકાજ
પણ સંભાળશે.

: તાલુકાના પટેલો :

૬ દરેક તાલુકા (મહાલ) ના જે જુના પટેલ ચાલુ
હશે તે તે મહાલના પટેલ ગણાશે પણ કોઈ કારણસર
કોઈ પટેલ પસંદ નહિ હોય તો દરેક તાલુકા તેને
બદલે ગરીબ કે તવંગરના લેદ વગર બીજા કોઈ લાયક
વ્યક્તિને પોતાના પટેલ તરીકે તેની જગ્યાએ નીમી
શકશે.

૭ દરેક મહાલ પોતાના ગામડાંઓમાંથી ગરીબ કે
તવંગરના લેદ વગર કોઈપણ લાયક એવા પાંચ જણને
પંચ તરીકે નીમશે અને તેઓ તે મહાલના પટેલને
સાતિના કામકાજ વી. માં મદદ કરશે. પટેલ

આ પંચના પ્રમુખ ગણાશે અને તે પોતાની મુ-સપ્રીથી ન ચાલતાં આ પંચની સલાહ લઈ તે પ્રમાણે વર્તશે. આ પંચ-કમિટી જ્ઞાતિના ધારાધારણ તથા જાંધારણ મુજબ વર્તશે અને જીજ્ઞાસુ જ્ઞાતિલાઇઓને તે મુજબ વર્તવા ફરજ પાડશે તેમજ પોતાના પાસે આવેલ ફરીઆદનો ન્યાયસર ફેંસલો આપશે.

૮. કોઈ કારણસર આ પંચનો કોઈ મેમ્બર નાલાયક ઠરશે અગર તો કોઈ કારણસર જગ્યા ખાલી પડશે તો તેની જગ્યાએ નવો પંચ તે મહાલના પટેલની સલામણથી તાલુકાની જ્ઞાતિ નીમશે.

૯. દરેક મહાલના પટેલોએ પોત પોતાની જ્ઞાતિનો વહીવટ ન્યાય બુદ્ધિથી કરવો. જ્ઞાતિની મિલકત (સ્થાવર કે જંગમ) ની સંભાળ રાખવી અને જ્ઞાતિ લાઇઓમાં સલાહ સંપનો વધારો થાય એવાં કાર્યો ચોજવા.

૧૦. આવકમાંથી દર સેકંડે રૂ. ૨૫ ધર્માદાના જ્ઞાતિના ઠાકોર મંદિરમાં આપવા. જાકી રકમ વધે તેનો ઉપયોગ જ્ઞાતિના પટેલે જ્ઞાતિની મંજૂરીથી તે તે મહાલની જ્ઞાતિની ઉન્નતિ તથા હિત માટે કરવો.

૧૧. આપણી જ્ઞાતિમાં જુના પટેલો જે અસલથી છે તેમના પાસેથી અગર તો જે નવા પટેલ જ્યારે પણ નીમાય તેમના પાસેથી પછેડીની ડોરી જે લેવાતી નથી તે ન લેવી.

: ગામડાંના મુખીઓ :

૧૨. દરેક મહાલના પટેલો પોતાના પંચની સંમતિથી પોતાના દરેક ગામડીક એક એક મુખી તે તે ગામમાંથી નીમશે, જે પોતાના ગામની જ્ઞાતિ સંબંધી વ્યવસ્થા સંભાળશે, દેખરેખ રાખશે અને જરૂર પડે તેનો રીપોર્ટ મહાલની પંચ-કમિટીને કરશે. જે કોઈ મુખી

પોતાની ફરજ બાજવવા અશક્ત નીવડશે કે અયોગ્ય જણાશે તો તેની જગ્યાએ બીજાને મુખી નીમવાની ફરજ તે તે મહાલના પટેલોની રહેશે.

: જ્ઞાતિનો વહીવટદાર :

- ૧૩ દરેક તાલુકાના પટેલ જ્ઞાતિનો વહીવટ કરવા માટે એક વહીવટદાર કે ખજાનચી જ્ઞાતિની મંજુરી લઇને નીમશે અને તે પટેલની સુચના પ્રમાણે જ્ઞાતિનો વહીવટ સંભાળશે, દેખરેખ રાખશે, જ્ઞાતિનું દફતર વી. રાખશે અને જ્ઞાતિનું કિત્તુ જળવાય તેવી રીતે પોતાની ફરજ બાજવશે.

: જ્ઞાતિનો કોટવાળ :

- ૧૪ દરેક તાલુકાના પટેલ જ્ઞાતિના શુભ અશુભ પ્રસંગના કાર્યો બજાવવા માટે એક કોટવાલ જ્ઞાતિની મંજુરી લઇને નીમશે અને તે જ્ઞાતિના પટેલના હુકમ પ્રમાણે પોતાને સોંપાએલી ફરજ બજાવશે અને દરેક જ્ઞાતિ ભાઈની સાથે સહયતાથી વર્તશે.

- ૧૫ જો કોઈ વહીવટદાર (ખજાનચી) કે કોટવાળ પોતાની ફરજ રીતસર નહિ બજાવશે તો જ્ઞાતિની મંજુરી લઇને પટેલ તેને દુર કરીને બીજા કોઈ લાયક બંધુને તેની જગ્યાએ નીમી શકશે.

: જ્ઞાતિના નાણાંની વ્યવસ્થા :

- ૧૬ દરેક મહાલની જ્ઞાતિના નાણાં તે તે મહાલની જ્ઞાતિની પંચ-કમિટી પાસે રહેશે અને તેની વતીથી તે તે મહાલના પટેલ તેની લેવડદેવડ કે વ્યવસ્થા કરશે. જ્ઞાતિના આ નાણાં પંચના નામથી કોઈપણ સારી બેંકમાં રાખવા અને તેની લેવડ દેવડ પંચની રજીથી તેમાંના કોઈપણ ત્રણની સહીથી કરવી.

૧૭ દરેક મહાલ (તાલુકા) ના પટેલ પોતાના તાલુકાની આવક જાવકને હીસાબકીતાબ રીતસર રાખશે અને દર વરસે દીવાળી સુધીનો હીસાબ લાઈઓની જાણ માટે જાહેર કરશે.

: જ્ઞાતિનો હીસાબ તપાસનાર :

૧૮ દરેક મહાલની પંચ-કમિટીએ દીવાળી આખર સુધીનો દર બાર માસનો પોતાના હસ્તકનો હીસાબ દોઈપણ બે જ્ઞાતિલાઈઓ પાસે તપાસાવવો અને વરસ પુરું થયા બાદ ત્રણ મહિનાની અંદર જ્ઞાતિ સમક્ષ રજુ કરવો.

: ફરીયાદ :

૧૯ દરેક જ્ઞાતિબંધુ રિતરિવાજોના ધારાધારણ તથા બંધારણ પ્રમાણે ચાલવા બંધાવેલો રહેશે. તેમજ જ્ઞાતિનું હિત જળવાય તે મુજબ પોતાનું વર્તન રાખશે.

૨૦ તાલુકાના દોઈપણ બંધુને જ્ઞાતિ સંબંધી પોતાની કંઈપણ તકરાર હશે તો તે પોતાના મહાલના પટેલ તથા તેની પંચ કમિટીને અરજ કરશે અને તે જ્ઞાતિની મીટીંગમાં રજૂ કરી ફરીયાદનો નિષ્પક્ષપાતપણે વેંજાસર નીકાલ લાવશે જે બંને પક્ષકારોને બંધનકર્તા ગણાશે.

૨૧ જ્ઞાતિ સંબંધી પોતાની તકરાર જ્ઞાતિ પાસે રજૂ કર્યા વગર જો દોઈપણ બંધુ કે બહેન પરબારા કોર્ટ દરબારે જશે તો તે જ્ઞાતિનો ગુન્ડો કુર્ચો ગણાશે અને તેનો રા. પુ પાંચ સુધી દંડ કરવામાં આવશે.

૨૨ એક તાલુકાનો ગુન્ડેગાર ઠરેલ માણસ બીજા તાલુકાની જ્ઞાતિ પાસે જાય તો પહેલાં તાલુકાનો દાદ મળ્યા વગર કે તેમની સમતિ વગર બીજા તાલુકાની જ્ઞાતિ તેને જ્ઞાતિમાં લેજવી શકે નહિ; પણ પુરતી

તપાસ કર્યા બાદ એમ જણાશે કે ગુન્હેગાર કહેલ માણસ ગુન્હેગાર નથી પણ નિર્દોષ છે તેા ધીજ્ઞ તાલુકાની જ્ઞાતિ તે માણસને પોતાની જ્ઞાતિમાં લેળવી શકશે.

: પેટા-કમિટી ચુંટવા બાબત :

૨૩ જરૂર પડ્યે કોઈપણ બાબતની તપાસ ચલાવવા માટે 'મહાજન મંડળ' પોતાના સભ્યોમાંથી એાછામાં એાછા ત્રણ સભ્યોની એક પેટા-કમિટી નીમી શકશે. જૂનાગઢ મહાલના વહીવટદાર આ કમિટીના એક વધારાના સભ્ય ગણાશે.

: પેટા નિયમો લેવા બાબત :

૨૪ દરેક મહાલની પંચ-કમિટી જ્ઞાતિની વ્યવસ્થા ચલાવવા માટે જંધારણથી વિરૂધ્ધ નહિ એવા પેટા નિયમો 'મહાજન મંડળ'ની મંજૂરીથી જરૂર પડે ત્યારે લેવી શકશે. સર્વે મહાલોની વ્યવસ્થા માટે 'મહાજન મંડળ' પણ આવા પેટા નિયમો લેવી શકશે આવા નિયમો જ્ઞાતિ લાઈઓની બાજુ માટે પ્રગટ કરવા પડશે.

: મત લેવા બાબત :

૨૫ ઘણું કરીને જ્ઞાતિનો વહીવટ એકમતીથી કરવા બનતો પ્રયત્ન કરવો. આ છતાં કોઈપણ બાબતમાં જો લાઈઓ કે મેમ્બરો વચ્ચે મતભેદ મજબુત બને તેા પછી પટેલે તે બાબતનો નિર્ણય મત લઈને કરવો. આમાં વધુ મત થતાં તે બાબત કાયદેસર રીતે પાસ થએલી ગણાશે.

: પક્ષપાત ન કરવા બાબત :

૨૬ કોઈપણ માણસે યોગી રીતે કોઈનો પક્ષપાત કરી ન્યાયના કામમાં હસ્કત કરવી નહિ. જો કોઈ યોગી

પક્ષપાત કરે છે એમ સાબીત થયે તો તેનો રૂ. ૧૧ સવા ઇંડનો લેવામાં આવશે અને જ્ઞાતિની માશી માગવી પડશે.

: જ્ઞાતિનું દફતર :

૨૭ દરેક મહાલ (તાલુકા) પોતપોતાનું એક દફતર રાખશે જેમાં પોતાના તાબાના ગામોની તેમજ ત્યાં વસતા લાઇઓના ઘરના માણસોની તેમજ તેમના કામ ધંધાની નોંધ રાખવામાં આવશે.

૨૮ દરેક મહાલની પંચ-કમિટીએ જ્ઞાતિની એક બુક રાખવી જેમાં જ્ઞાતિમાં થતા ફેરફારોની નોંધ રાખવી અને પંચ-કમિટીના સભ્યોએ પોતાની સહીઓ કરવી. વધુમાં જ્ઞાતિમાં થતા જન્મ-મરણ તેમજ અગપણ-લગ્નની નોંધો પણ દરેક મહાલોની જ્ઞાતિએ રાખવી. જ્ઞાતિનું દફતર પટેલની રજાથી દોઢપણ જ્ઞાતિ લાઇ જરૂર પડે તેમ શકશે.

: જ્ઞાતિનું વસ્તીપત્રક :

૨૯ મહાલોની જ્ઞાતિઓના દફતર ઉપરથી આખી જ્ઞાતિનું એક વસ્તીપત્રક જ્ઞાતિ લાઇઓની બધા માટે 'મહાજન મંડળે' તૈયાર કરવું અને તે દર પાંચ કે દસ વર્ષે અથવા તો ચોખ્ખા લાગે ત્યારે ફેરફાર સાથે છપાવી પ્રગટ કરવું.

: બંધારણમાં ફેરફાર :

૩૦ આ બંધારણ તથા ધારાધોરણોમાં જે કોઈપણ ફેરફાર કરવો હશે તો તે બાર-મહાલની બોલી જ્ઞાતિ મંજૂરીથી 'મહાજન મંડળ' કરી શકશે.

*** ઉપર મુજબનું બંધારણ તથા રીત રીવાજના ધારાઓ ગરીબ અને તવંગર સર્વે લાઇઓને એક

વિષયવિચારીણી સમિતિના સભ્યોની

૧	પટેલ શ્રી જેઠાભાઈ ધના	ફટાણીયા	
૨	મીસ્ત્રી શવજીભાઈ જેરામ	વડુકુળ	
૩	શ્રી મુળજી રાજભાઈ	ગોલા	
૪	„ અરજણુ ઝીણાભાઈ	કુકડીયા	
૫	„ હરજી ટીડાભાઈ	ભરડવા	
૬	પટેલ શ્રી કાળાભાઈ પીતામ્બર		વંથળી
૭	શ્રી દેવશીભાઈ કાના		„
૮	„ ગોકળભાઈ ડાહ્યાભાઈ		માણુવદર
૯	„ ભીમજીભાઈ રૂડા	ભદવ	„
૧૦	„ માંડણુભાઈ રાજ	વાઢેર	„
૧૧	પટેલ શ્રી નાથાભાઈ આણુંદ	ચિત્રોડા	ખાંડવા
૧૨	પટેલ શ્રી મેપાભાઈ દેવાણુંદ	ચાવડા	„
૧૩	શ્રી મેઘજીભાઈ ખીડા	ચાવડા	„
૧૪	„ રાજભાઈ રૂડા		„
૧૫	પટેલ શ્રી આણુંદ ગાંગા	ધોઢી	

૧૬	શ્રી	મીઠાભાઈ દેવશી	કુતીઆણા
૧૭	„	રામજીભાઈ હીરા	„
૧૮	„	ગોકળભાઈ કલા	„
૧૯	„	હીરાભાઈ અન્ન	શાંગડીયા સરદ રગડ
૨૦	„	મેરામણ રાજ	આંડેગળા
૨૧	„	વીરજીભાઈ ગોકળ	મેંકરડા
૨૨	„	વશરામભાઈ કાનાભાઈ	„
૨૩	પટેલ	શ્રી રૂઝભાઈ હરજી	ખાસાગામ
૨૪	શ્રી	ગોવાભાઈ કાળા	રાંક
૨૫	„	માધાભાઈ કાળા	ગોલા
૨૬	„	સામતભાઈ વીરા	આંડેગળા
૨૭	„	દેવાભાઈ ગોવા	ચાવડા માળીયાફાટીના
૨૮	„	વેન્નભાઈ લખમણ	લાડવા
૨૯	„	જેરામભાઈ કાળા	આંડેગળા
૩૦	„	રામજીભાઈ રૂઝા	„
૩૧	„	આંખાભાઈ જેઠા	વરૂ કેમોદ
૩૨	„	રણછોડભાઈ કચરા	નેના
૩૩	„	પ્રેમજીભાઈ પુન્ન	દેવળીયા
૩૪	„	સદાભાઈ મીઠા	છાંયા
૩૫	„	લગવાનજી મુળજી	પાણાખાણીયા
૩૬	„	જેઠાલાલ કાનજી	આંડેગળા માંગરોળ
૩૭	„	નથુભાઈ રાજ	„
૩૮	„	ઝીણાભાઈ માવટે	„
૩૯	„	અરજણભાઈ મીઠા	ફટાણીયા વેરાવળ
૪૦	„	આંખાભાઈ નરશી	ચાવડા પાંડેલુવાવ

૪૧.	શ્રી	કાનાભાઈ હીરા	લાડવા	..
૪૨	"	કાળાભાઈ જેરામ	ગોહીલ	.. શીલ
૪૩	"	વેલણભાઈ જેઠા	ગોહીલ	.. "
૪૪	"	કાનાભાઈ ખીમા	કાલી	તાલાલા
૪૫	"	લખમણભાઈ જેઠા		.. "
૪૬	"	મુળજીભાઈ ગોહીલ	કુટીયા	કોલકી
૪૭	"	રામજીભાઈ નારણ	વેગડ	પોરબંદર

[તેમજ અન્ય જ્ઞાતિભાઈઓની સહી.]

: ભૂત સુધાર :

જીવન કાળા ઉપર મારવાત્તણની પ્રાંચથી કસમમાં, 'કાનની સુક', જાણું છે. તેને ગદસે 'નાકની ચુક', જેમ વાંચું.

જ્ઞાતિ સમાચાર.

એક આદર્શ પ્રથા

[તોંધ-દીકરીનો પૈસો લઈ તેને વેચી પોતાનું પાપી પેટ ભરનાર બંધુઓ માટે અનુકરણ કરવા યોગ્ય એક હકીકત પોરબંદરથી એક બંધુ નીચે પ્રમાણે લખી જણાવે છે. જે અત્રે પ્રગટ કરીએ છીએ. સંપાદક]

“સીદાભાઈએ પોતાની બે પુત્રીઓના લગ્ન કર્યા (જેની તોંધ લક્ષ્મી તોંધમાં છે). પોતાની નાની પુત્રીને કંકુને ચાંદસિ (ધર્મે ધોરે) અગાઉથી ફાવેલ અને તે પ્રમાણે પરણાવી છે. પોતાની મોટી પુત્રીને માટે પણ તેમજ કરવાનો વિચાર હતો પણ બીજાના કહેવાથી એક દેઝ (ફા. ૫૧) એકાવન) લેવાનું નક્કી કરેલ અને તે પ્રમાણે તેમણે દેઝ લીધેલ, પણ તુરનમાંજ તે આપને દેઝ લીધા બદલ ફા. ૬૫ પાંડતી એક કંડી તોંધા વચ્ચેજ અર્પણ કરેલ અને લેવાઈને પાપડી, વંચાણને ચુંદડી અને જામણને આગો પોપાક થી. આપી ધામધુમથી લગ્ન કર્યા છે.”

સુત્રાપાડા-અહિંની જ્ઞાતિમાં ત્રણ વિભાગ થયા છે. જેમાં એક ભાગ લોદવાના વાદેર ભાઈઓએ રાવકને હોડા (નામ ગદલી) પાંગો તે આગ્રહોદથી વાદેરને તાત બદાર કરેલા છે. તેમાં ઉપરના દસ ધર સુત્રાપાડાના ભંગેલા છે. આ દસ ભાઈઓએ પટેલ વગર વાદેરને નાનમાં લઈ મીષ્ટાન્ન ઉડાવ્યા, જેથી તે પણ જ્ઞાતિ બદાર થયાની સીડીએ વેરાવત. પાટણુ વી. મહાત્મામાં અહીંના પટેલે મોકલી છે.

પત્નો મર્યો છે

જેઠા (રાંગાનીકા) થી અંમોતે એરમે

લંમાં આવેલ પત્રમાં શ્રીયુત રાજસીલાઈ નથુ ધોડીયા નીચે પ્રમાણે લખી જણાવે છે:-

“આપના ‘પ્રત્યપતિ-પ્રકાશ’ ના વંધ ૨-૩ માં ૨-૩ માં પૃષ્ઠ ૩૫ માં ‘શ્રી પત્નો આપણો?’ ની બાબત પ્રગટ થયેલ. તેના જવાબમાં લખવાનું કે રાંગાનીકા ‘દેરીદરીનું’ મોટી કરીને ગામ છે. ત્યાં દેશોદવાળા પ્રત્યપતિ નાથાલાલ પ્રેમજીને અમે મળેલ હતો. તેઓ ત્યાં રહે છે અને સુનાર કામ કરે છે. તો આપ તેમના લાઇને બાબત આપણો અગર ‘પ્રકાશ’માં જાહેર કરશો. આ બાબતમાં તેના ભાઈઓ તરફથી અમારા ઉપર પત્ર આવ્યો તો અમે તેમને જવાબ લખી મોકલ્યું.”

“શ્રી શ્રીયાઈ” ની જગ્યા બાબત

ગામ ધુસીયા (નાલાળા) પી સુનાર કાના ખીમા વી. ભાઈઓ નીચેની ફા. વાદ લખી મોકલે છે:-

“જુનાગઢ મુકામે આપણી જ્ઞાતિ બેગી થઈને વખતે શ્રીયાઈનો ફા. ઉધરાવવાની મોકલણ થઈને જગ્યાનો જાદોગરત થઈ જશે એમ અંમોતે જણાવું હતું. તેની આજ દીન મુધી અંમોતે રાદ બેઈ પણ કાંઈ થયું નથી. હદાઈ હદાઈ જગ્યા તથા મકાનની પાવમોલી થની થાય છે તો આ બાબતની હકીકત ‘પ્રકાશ’માં જણાવી તેના યોગ્ય જાદોગરત કરવા તરફી લેશો.”

*** અટકા મહિનાઓ થયા છતાં લાગતાવળગતા બંધુઓ આં સંબંધી કાંઈપણ થતો જાદોગરત કરી શક્યો નથી એ ચણા બેઈની વત છે. પટેલથી જેદાભાઈને આ બાબત વેળાગર ખ્યાનપર લેવા અંમો ચિનની કરીએ છીએ. સંપાદક

प्रजापति प्रकाश

वर्ग: ३ शु.
अंक: १ छै

शुद्धि,
सने: १९३७

समाप्त
डा. द्या. भा. ध. आ. र. द. ग. च. ब. द.

ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ:

દેશનો : એક રૂપીઓ

પરદેશના : ત્રણ શીલીંગ

જ્ઞાતિબંધુઓ પ્રત્યે નમ્ર નિવેદન

ગયા જુલાઈ માસનો આ અંક આપના કરકમળમાં સાદર કરતાં અમેને સંજોદ હર્ષ ઉત્પત્ત થાય છે. એટલે માટે કે એ નિયમ કરતાં એ માસ મોટો ખુબાર પડે છે, અને હર્ષ એટલા માટે કે કેટલાક વિધનસંતોષી ભાઈઓની મલીન ઇચ્છા વિરૂદ્ધ 'પ્રકાશ' ફરીથી ચાલુ રાખવા અમે સફળ થયા છીએ. 'પ્રકાશ'નો અંક મોટો થવાનું કારણ અમારી કેટલીક અંગત તેમજ બીન-અંગત મુશ્કેલીઓ છે, જેનું વીગતવાર વર્ણન અત્રે આપવું કેવળ બીનજરૂરી ગણાશે. આ દરમિયાન 'પ્રકાશ' પ્રત્યે લાગણી ધરાવનારા જે જે ભાઈઓએ અમેને પત્રો લખ્યા છે તેનો જુદો જુદો જવાબ આપવાનું અમારા માટે અશક્ય હોવાથી આ તકે એમની શુભેચ્છા બદલ એમનો આભાર માનીએ છીએ. એમની આ શુભેચ્છા જોઈ અમારો ઉત્સાહ ચોર વૃદ્ધિ પામ્યો છે અને અમેને ખાતરી છે કે 'પ્રકાશ' રૂપી આ વાંગ્મક પદ્ધતિ કે આધારે તો પણ દિવસાનુદિવસ એની શક્તિ વૃદ્ધિ પામતાં એ આપ મેંને ચાલતાં જરૂર શીખશે; પણ એની શક્તિ માટે પોપણ આપવું એ આપ ભાઈ-ઓનાજ હાથમાં છે એ કહીશું લાગ્યેજ જરૂર છે.

ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ.

આ ત્રીજા વર્ષથી 'પ્રકાશ'ના કવર પેજમાં આપ દેશર જોઈ શક્યા હશે. ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ વધારીને રબર કરવાનો નિર્ણય અમે ગયા વર્ષની આખરમાં કરી ગયા હતા પણ એ પછીથી ઘણા ભાઈઓ તરફથી લવાજમ ન વધારવા સંબંધી પત્રો અત્યાર સુધીમાં અમેને મળેલા છે. એમની આ ઇચ્છાને માન આપી 'પ્રકાશ'નું ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ ન વધારતાં તેનું તેજ ચાલુ રાખવાના નિર્ણય પર અમે આગ્રહ છીએ.

જે ભાઈઓને અંકો અત્યાર સુધી ફો મોકલાય છે તેમને આ વર્ષમાં પણ ફો મોકલવાનું અમારા માટે અશક્ય હોવાથી તેમને લવાજમ ભરી 'પ્રકાશ'ના આદર થઈ જવા આથી વિનંતી કરીએ છીએ.

મુંબઈની જ્ઞાતિનો અંકડો.

કોઈ અદ્યત્થ સંજોગોમાં અહિંની આપણી જ્ઞાતિમાં ચારેક વર્ષ ઉપર એક અંકડો ઉલ્લેખ થયેલો જેને પરિણામે આહિના એક બંધુને જ્ઞાતિ બહાર થવું પડેલું. આ અંકડો આહિની હાઈકોર્ટ સુધી પહોંચેલો જેનો અંત લગભગ ત્રણ વર્ષ પછી ગયા મહિનામાંજ આવી ગયો છે. આથી અમોને ઘણી ખુશાલી ઉપજે છે. આ છતાં પણ આહિના લાખજોનો ટૂંકપ હજી પણ નાબુદ થયો નથી એ જોઈ અમોને ઘણો ખેદ ઉપજે છે.

લગભગ દશેક વર્ષ ઉપર આ અંકડાનાં કારણો ઉપસ્થિત થયેલાં. તેની સર્વિન્તર હકીકત હાઈકોર્ટમાં ચાલેલા આ દાવાના કાગળ પત્રોમાં જાહેર થયેલી છે. આહિની જ્ઞાતિમાં જે જે મતભેદો આ સમય દરમ્યાન ઉભા થયેલાં તેનાં કારણો તપાસી તેનું નિવારણ કરવાનું સરખ પડે એ આશયથી એ દાવાના સર્વે કાગળ-પત્રોનું શુદ્ધરાલી લાખાંતર 'પ્રકાશ'ના અંકડોમાં આપવાનું અમોએ નક્કી કર્યું છે.

આ સર્વ વીગતોથી ભરપૂર ત્રણ માસનો સામટો અંક અંકટોળારની દશમી તારીખ સુધીમાં તે બહાર પડશે.

'પ્રકાશ' કાર્યાલય :
૫૬/૬૫, દુર્ગાદેવી રોડ,
મુંબઈ નં. ૪

લી. સેવકો,

'પ્રકાશના' કાર્યકર્તાઓ.

પ્રજાપતિ - પ્રકાશ

વર્ષ : ૩ જી]

જુલાઈ, ૧૯૩૭

[અંક : ૧ લો

શીખી લ્યો ને !

અરે ઓ જ્ઞાતિના બાપા,
બુકો કાં જ્ઞાતિની માયા;
સફળ કરવા મનુજ કાયા,
કંઈ મંત્રો શીખી લ્યોને ! (૧)

નિહર શાબ્દા અને શૂરા,
(૨) થઈ સહુ કાર્યમાં પુરા;
દિવાવા જ્ઞાતિના ગૌરવ,
કંઈ મંત્રો શીખી લ્યોને !

* જગે તબ કીર્તિ રે' ગાણ, *
* પ્રભુ પરમાર્થમાં રાણ; * (૩) *
* અરે તો જ્ઞાતિને માટે, *
* કંઈ મંત્રો શીખી લ્યો ને ! *

દુઃખે બન્ધુ કંઈ રડતાં,
(૪) વળી કંઈ દહઈ સડતાં;
હયા, સત્ ધર્મ-દાનોનાં,
કંઈ મંત્રો શીખી લ્યો ને !

મદદ તબ જ્ઞાતિને કરવા,
રકમ કંઈ કૂંડમાં ભરવા; (૫)
વિપત્તિ જ્ઞાતિની હરવા,
કંઈ મંત્રો શીખી લ્યો ને !

સ્વપ્નની રહેલગાહ

[માણનાર: ઉદયશ્રી]

તંત્રીશ્રી,

દોસ્તો! ખરેખર દુનિયામાં મિત્રવિહોણું જીવન તદ્દન નકામું છે એમ આ સેવકને પણ લાગી આવ્યું. અને મારી રહેલગાહમાં સાથી-દાર તરીકે મી. ગંધીદાસ નામના એક ગૃહસ્થ સાથે ભાષબંધાઈ બેઠી દીધી. આ તકે મારા વાંચક બીરાદરોને એ ગંધીદાસની ટુંકે ઓળખાણ આપવી હું ઉચિત ધારું છું.

મી. ગંધીદાસ આપણીજ કોમના અર્ધ-શિક્ષિત અને આનંદી સ્વભાવના એક ગૃહસ્થ હતા. શુરભો કે માનસ તે કદી તેને યતોજ નહિં. અનેક વખતે હું કહે તેમ તેને કહી લઉં તોપણ તે ગણકારતા નહિં. કેટલીક વાતોમાં તેઓ પુરાણા વિચારના અને રીતવાદી-જેવા હતા. પૈસેટકે સાવ મુશ્કેલી જતાં સંતોષી ખરા. ગને યયું કે તેમનું નામ ગંધીદાસ તેમની કુટુંબાએ પાડેલ હશે, પરંતુ નહિં! મારી એ માન્યતા ખોટી પડી. મારી માફક તેઓ 'પણ ન્યાં ત્યાં' વાતોના તત્ત્વ મારતા અને ખોટી સાચી ગણે ચલાવતા એટલે લોકોએ તેનું નામ ગંધીદાસ ઠોકરી બેસાડેલ. આસ્તે આસ્તે અમે બન્ને વચ્ચે ગાઢમૈત્રી થવા લાગી તે એટલી હદે કે ક્ષણમાત્ર પણ અમે એકબીજાની ગેરહાજરી ચલાવી નજ શકીએ. હંમેશ અમે ફરવા જતા અને કાંઈ એકાન્ત સ્થળમાં ખેસી અગમડગમની ગણે હાકે રાખતા.

લે કર વાત! વળી આપણી ન્યાતનું જાણું નીકળે છે હું ઉદયશ્રીભાઈ! એ સંબંધી આપ કાંઈ બનણતા હો તો સમજાવો તો ખરા કે સામર્યે એ નીકળે છે? તેનાથી જનતાને શું લાભ? વળી તેના તંત્રવાદકોને ફાગદતી શીરકોટી શા મરે કરવી પડતી હશે? મને તો કાંઈ તેમાં સમજ પડતી નથી.

અમે એક મેદાનમાં ફરવા જતાં વગર ભાડાના બાંકપર નેમવાટ કરતાં કરતાં ઉપર મુજબ વાંતની રાફઆત ગંધીદાસે કરી દીધી.

સાંભળો! મી. ગંધીદાસ એ જાણું નીકળવાનો મૂળ હેતુ એ છે કે આજે જમાનો પવનવેગે પ્રગતિ સાંધી રહ્યો છે. ફેરકે જાનિઓ પોતામાં રૂઢ થઈ ગયેલા પુરાણા રીતરિવાજો અને પોતાનો સર્વ નાશ બેતરનાર રીતબંધનો નષ્ટ કરી સમાજમાં પોતાનું ઉચ્ચ સ્થાન પ્રાપ્ત કરવા તનનોડ પ્રયત્નો આરંભી રહી છે. આરા વખતે આપણે ઉદ્ધતા ન રહેવું જોઈએ તેવો ઉપદેશ આપી જાણું આપણને જાગૃત થવા દાંડી બળવી રહ્યું છે. વળી તમારા જેવા કેટલાક અકલના જોશથી શુદ્ધિનું દેવાણું પુટ્ટી એક બળદ જેવું જીવન મુજર છે તેવાં એમાં જાન-પ્રચાર કરી એ પશુત્વ જીવનનું પરિવર્તન કરાવવા તેના પ્રયાસો છે. પરમાર્થ અને પીડિતાની સેવા એ જાણનાં પરમ ધર્મ છે, ટુંકમાં સાગાજીક અત્યાચારો સામે ઝડું-મનોર એ એક નિડર સીપાઈ છે. સમજ્યા?

સમન્વેષ! લાઈ, પણ કેટલીક વખત અમારા ગામનાં મહાજનું વાતું કરે કે આજના જામનામાં છાપું એક જામનાનું એવું રાખ્યા હથિયાર છે કે તે ભક્તભક્તી સત્તાએને ધુનવી મૂકે છે. તો તેની પાસે ઉધણ્ણીસાઈ એવી શું મતા હશે?

સત્તા ગમે તેવીને પણ પાણી ભરાવે તેવું તેનામાં હૈવત હોય છે તે કાષ્ટની પણ સેદમાં દયાવા વગર સત્તાનો આશ્રય લઈને! ત્યારે સમાજમાં ઉચ્ચ ગણની વ્યક્તિઓ સ્વાર્થમાં અંધ જની પોતાથી નીચા ગણાતા જનો ઉપર પોતાની સત્તા જમાવી અસહ્ય અત્યાચારો મુજરવામાં જાણી નથી રાખતા ત્યારે છાપું તેવા પાખંડીઓને પદ્મજ કરવા જહેમત ઉઠાવી તેવાઓના નીચ કૃત્યો જલ્દરમાં લાવે છે તેમજ બીજા કાષ્ટ તેવા દુષ્ટ કૃત્યો કરતાં યઃયરું ક'પે તેવી ધાક બેસાડે છે. આનાં કેટલાંક પરાપકારના કાર્યોથી છાપું જનતાનો પ્રેમ સંપાદન કરી શકે છે.

એતો કીક પરંતુ તે કેમ જાણે ગતિપટે-
છાનો કાષ્ટ કરો થતુ હોય તેવા લખાણો અવારનવાર પ્રગટ કરી એક બહારવટીયાની ગરજ સેરે છે તો શું બધા પટેલો એવાજ હશે? ખીયારા પટેલગણુઓની પોતાનીજ રિયલિટ કેટલેક ઠેકાણે દયાગમક નથી દેખાતી? તેઓનું કાંઈ આલેજ નહિં તો પછી તે નાતી-લાઓ પાસે શું માર્યું ફેરે?

સાચેજ! કેટલેક ઠેકાણે આપ કહો છો તેની રિયલિટ પટેલોની છે. વળી જ્યાં પટેલો

ફુગારી પણ નહિંજ હોય. પરંતુ મારા મહે-
બાન આપને પટેલો પ્રત્યે દયા સારી લાગે છે! કેમ?

ના! ઉધણ્ણીસાઈ, એતો જગત જેનો આજે કગસે ને પગસે ઉપયોગ કરે છે તે વિરુદ્ધાપી હથિયારનો ઉપયોગ કરવા એતો મારું પણ જરા મન થઈ આવ્યું.

વળી એવું તે શું હથિયાર છે મિત્ર!

માખણ! સમજતા મારા મહેરબાન, કે જેનો ઉપયોગ કરવાથી એક અદનો માણસ મોટી પદવી પ્રાપ્ત કરી શકે છે. એક રખડો બીખારી તેના આશ્રયથી માણદાર જની જાપ છે. એટલે આપણે તો મુશ્કેલીઝરું દેખાય ત્યાં મોટું મન રાખી મસકો વાપરીએ છીએ મસકો. તેમ તમારે સુખી થવું હોય તો તમો પણ લક્ષ્ય બનો માખણના! હુંતો સર્વને એજ ભલામણ કરું છું. વળી જે છાપાવાળા પણ તેનો ખુટથી ઉપયોગ કરે તો બુઝો તેનો ચમત્કાર કેટલાં બધાં માલિકો તે વધારી શકશે.

પણ લાઈ ગણ્ણીસાઈ, તમારી એ માન્યતા વ્યર્થ છે. કદાચ તાત્કાલીકમાં તેનું પરિણામ ભલે સાફ દેખાય પણ આખરે સત્ય વસ્તુનોજ વિજય થાય છે, વળી વર્તમાનપત્રોનાં દરેક દરેક કાર્ય શુદ્ધ અને નિષ્પાલક હોય તમાં કાષ્ટની ખાંડી ખુશામત નજર હોવી જોઈએ. તે એમના ધ્યેયથી વિરુદ્ધ એકે પગથું ભરી ન શકે, સમન્વેષ!

ત્યારે કહો દર માસે કેટલાં છાપાં નીકળતાં હશે? તેનો ખર્ચ કેટલો આવતો હશે?

એકનિષ્ઠ, એવાપરાયણ, સહનરીક્ષ અને સહકારી
 અને એટલે પછી તો આપણું સાધ્ય સિદ્ધ
 કરવું—પ્રગતિપતિ કામને પ્રગતિરીક્ષ કરવી એ
 અતિ સરળ વસ્તુ છે.

(પોરબંદર)

મધુકર

સમાજ પ્રત્યે હમદર્દી

સર્વ મનુષ્ય માત્ર જન્મે છે કે આપણે
 આપણી માતૃશ્રીના ગર્ભમાંથી જન્મ ધરતી
 વખતે ઇશ્વરના દરબારમાં ગંધાધને આવેલ
 છીએ કે હે ઇશ્વર અમે તારું નામ તથા તારા
 ભાગ કોઈ દિવસ બ્રહ્મશું નહિ અને અમોને
 તું આમાથી મુક્ત કર. તે પરમ કૃપાળુ
 પરમેશ્વર આપણા ઉપર દયા લાવીને આપણને
 આ ક્ષાતી દુનિયામાં ઉચ્ચ કોટીનો મનુષ્ય
 અવતાર આપે છે. આ દુનિયામાં આત્મા પછી
 ખોટા મોહ પાછળ પડીને તેનું શુભ નામ
 ભૂલી ગયા છીએ એટલું જ નહિ પણ તેનો
 ભાગ આપવો પણ ભૂલી ગયા છીએ. આપણે
 તો સાંકડા મનના અને નીબુર છીએ પણ
 ઇશ્વર તો સર્વ શક્તિમાન અને એક દયાની
 અદ્ભૂત મૂર્તિ છે. તેથીજ માત્ર તે આપણને
 ને આત્મ લેવાને કિંમતી દવા, પીવડે સ્વાદિષ્ટ
 પાણી, ખાવાને ખોરાક અને પહેરવાને વસ્ત્ર
 આપે છે માટે દરેક મનુષ્ય-માત્રે તેના પરમ
 કૃષ્ણ પ્રદુતેકે દિવસ નૂહમે જોઈએ નહિ.
 એટલે દરેક વસ્ત્ર અસ્ત્ર આપણી નાનતા
 કરીને અને અસ્ત્ર સ્ત્રીઓને નિષ્ક્રિય
 કરીને આપણે એટલે એટલે નિર્ભય

ધુએ પોતાની કમાણીમાંથી દસમે ભાગ આપે
 એ ન અને તો રૂપીએ એક આપે અને એ
 તે પણ ન અને તો ઓછામાં ઓછો દર
 રૂપીએ અર્ધો આપે અવશ્ય આપવોજ જોઈએ
 અને તે ઇશ્વરના ભાગ કાઢવા બરાબર છે. તો
 તે દીનદયાળ આપણા ઉપર મહેરબાન રહેશે
 અને કાંઈપણ સંકટ માથે આવવા દેશે નહિ.
 માટે હે ઇશ્વર, તું સર્વ સાતિગંધુને એક-
 બીજાને મદદ કરવાની સદ્ગુણિ આપ. અરતુ.
 ચોરવાઃ] દામાલાઈ નથુલાઈ ભરડના

સદુપયોગ કરો

ધનવાન હોઈએ પણ ધન વાપરતાં ન
 આપડે તો ધન જોગ્ગરૂપ છે

માની હોઈએ પણ માનનો સદુપયોગ કરી
 ન શકીએ તો તે શાપરૂપ છે.

શક્તિમાન હોઈએ પણ તેના સંચય કરી,
 સેવાયો તે ન વાપરી શકીએ તો શક્તિ
 કલંકરૂપ છે.

પ્રાણુવાન હોઈએ પણ પ્રાણને નિષ્ક્રિયતરંગ
 પાછળ વેચી નાખીએ તો પ્રાણનો ઉચ્છેદ
 કર્યા બરાબર છે.

બધી વસ્તુઓ સદુપયોગ માટે છે.

મોટાઈનો અંધાઓ.

[શ્રીગાન ગદ્યાશયેજ્ઞે બધેએયની પધ્ધતી બેસાડી લેતી નહિ.]

“અય હુડીસો જ્ઞવ હુડીયા ”—જો અગ. આપી અગીરી કશ્વે, ગરીબોના કીન કરતા રહિયો. રહેમ રાખી રહે પર, દીનસંકટે દરતા રહિયો. અગદિર રાખો સર્વપર, નીતી તલ્લું પાલન કરો. કાની અગીરી યજ્ઞ જશે, કુકોઈં ચિત્તરતા રહિયો. કકરી ગાવાર્ગા અંધ થઈ, અનીલિતા પધેના ગડે. મોટાઈના પદી ગોદમાં, ખુશામતે ન વારમાતા રહિયો. રેશે ન કાઈ રહી નથી, અરીચળ અગીરી કાઈની. તપ્તે શોખ ગતા તણી, સુપ્રતિં અચરતા રહિયો. કાપવો ન દંભ અગીરીનો, અલ્પાચારથી અળગા રહે, પટકાઈ જશે પળવારમાં, અન્નાપથી કરતાં રહિયો. આપી અન્નેતા દાણીઓ, ગુપ્તમાં તમે મોટાઈથી. ન ગારો ઉપરથી ખાંસમાં, ગાર્ગા પહેલાં ગરતાં રહિયો. રમજો નહિ ન્તે સન્માનને, સત્તા તજી ઉપયોગમાં. નથી બરોસો ભાવીનો, જો રાખી સરગતાં રહિયો. અન્નાધના જો નાથનો, રહે લકમાં રાખવે, “પરસોત્તમ” રહે વિનાથી, તારી રંકને તરતાં રહિયો. મોટાઈનું પરસોત્તમ, ગાધવંદ્ય વાળો

કાર્યાલયે નોંધાયેલાં જન્મ-મરણની યાદી

[જન્મ]

તારીખ :	સ્થળ :	નામ :	અટક :	મૂળગામ :	પુત્ર કે પુત્રી
૧૯-૪-૩૭	મુંગઢ	મુળછાભાઈ રાજ	દેવળીયા	—	પુત્ર
૨૦-૪-૩૭	માંગરોળ	મેધછ લુકાભાઈ	ચાંડેગા	માંગરોળ	—
૧૩-૫-૩૭	મુંગઢ	આણુંદટ રામ	દેવળીયા	મુંગઢ	—
૧૬-૫-૩૭	"	કાનછાભાઈ ગોપીંદ	જાંબ	—	—
૧૧-૬-૩૭	"	કાળાભાઈ આણુંદટ	ચાવડા	કદવાણુ	પુત્રી
				પાટણુવાવ	પુત્ર

[મરણ]

તારીખ :	ધારાવી	અમરજાઈ મુળછા જળમળુ	દેવળીયા	શીંગડીયા	—	ગામ ૩
૧૨-૪-૩૭	કુરમા	પરસોત્તમ કીરછ માધવજી	—	—	—	—
"	માફુંગા	લાખાલાઈ કીરછ	માફુંગો પુત્ર	—	—	—
૧૩-૪-૩૭	કીમુમુ	પરસોત્તમ કાળા	શીંગડીયા	ગાળાવાવ	—	ગામ ૩
૧૪-૪-૩૭	મુંગઢ	મુળછા પરમાણુંદ	શીંગડીયાની પુત્રી	—	—	ગામ ૩
૧૬-૫-૩૭	"	જયુ લાખાલાઈ અરસી	અરસ	—	—	ગામ ૩
"	"	દેવીદાસ કીરછ ધનછ	દેવળીયા	અશીયાગમ	—	ગામ ૩

ચર્ચાપત્ર

તંત્રીશ્રી: "પ્રજાપતિ-પ્રકાશ."

જ્ઞેષ્ઠ થી વાનાવડથી લી. આપના બારોડ વાસણ બોવાનના આશિર્વાદ, વિ. કે મે-જુન ૧૯૩૭ ના પ્રજાપતિ-પ્રકાશમાં અમોએ અમારા વિરૂદ્ધ પાનેલીવાળા બારોડનો ચર્ચાકેષ વંચ્યો. જેના જવાબમાં આપ સર્વે જ્ઞાતિભાઈઓને પિનંતી કરવાની તેમજ સદરહુ મારે જવાબ પ્રજાપતિ-પ્રકાશમાં બદાર પાડવાની અરજ છે.

મૂળ આ ગામે બારોડ વાસણ તથા સવણ તથા છવા પ્રેમણ ત્રણે સગા ભા-ઓ હતા. જેઓમાં દાહ એકવ નથી તેમજ ઉપલા ત્રણ ભાઈઓ, પૈકી કામંદર પુત્ર પણ દેવાત નથી. આજ્ઞાનિં સુધી બારોડ છવા પ્રેમણની વિધવા બાઈ પુત્રી તે તેના દીકરા જીજ્ઞાના મુજરી ગયા પછી માગવાનું કામ કરતાં. હવે બાઈ પુત્રીની વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે સેવાયકરી કરવાને આગે અને પોતાના દીકરા જીજ્ઞાની દીકરીઓનાં વહેવાર સાચવવા આનર જીજ્ઞાની સૌથી નાનેરી દીકરી મુને પરજાની બધી વધીવટ મુને સોંપેલ છે તેના વળનગાં મેં બાઈ પુત્રીને અમુક રથજે ફેરવી જાત્રાઓ કરાવી ને ઉપરાંત રૂ. ૩૦૦ ત્રણસો જેટલું અરથ કરી મારાં સમરા જીજ્ઞાની પાછળ સખાદ પારાયણ કરી. તે ઉપરાંત મુને આગળ ઉપર મારા તેમજ મારા પરીવા-ને કાંઈ અરથજ ન-કરે તેવા હેતુથી અત્રેના કુખાર જાનિના મોટા પટેલ માણસો તથા આજુઆ-જુના પાંચ ભાઈઓ સમરત બાણવઃ માછડેટ વાનાવડઃ] વાંલજી. લોવાનં સોલંકી

કોટમાં દરેતાવેજ કરી આપેલ છે જેની ખાતરી આ તરફના કોઈપણ આપના જાનિભાઈઓને પૂજાવવાથી ખાતરી થશે.

તે ઉપરાંત પાનેલીવાળા જે ભાઈ આપ જાનિ પાસે ફરિયાદ કરે છે તેને આ માણસોનાં એટલે અમારા સમરાના કુટુંબનાં પુત્રો વ્યાજાની નામ પણ આવડતાં નથી તેમ ડોસીની હૈયાનીમાં સેવાયાકરી કરી કાંઈ દિવસ ડોસીને સંતોષ આપેલ નથી. તેમ વેરાવસુદાત વિગેરે આંહીની દરજારી સેતરી કરે વેરા કાંઈ પણ ભરેલ નથી. તો સીધો વારસદાર કાંઈ અને કેવી રીતે તે આપ જાનિભાઈઓ જાણી શકે છે અને આજુઆજુ અત્રેના જાતિભાઈઓનો ખુલાસો મંગાવવાથી પણ મળી રહેશે. ડોસીનું કારણ મેં આપણી જાતિભાઈઓની રૂબરૂ કરેલ છે જેનું અરથ મેં બોગવેલ છે. તો મારો ખરો ખુલાસો અને હકીકત ઉપર મુજબ છે તે સર્વે જાતિભાઈઓને વિદીન કરું છું.

હવે આ ઉપરાંત દેવરાવાળા બારોડ કાળા જુસ (જે કાલા છે તે) નો અરધભાગ અમારા મજબુ છે તે સિવાય કાળાનો દંડ નથી. કાળા બારોડ અમારો જાગીદાર હોઈ તેના સિવાય એકલા અમો કામકાજ કરતા નથી. જેથી કાળા બારોડ સિવાય કાંઈને કાંઈ કેવા કાર્યવા-પણું છેજ નહિ. આ બાબત ખરો ખુલાસો છે. તેમાં જેમ જાનિભાઈઓને વાજાની તાગે તે પ્રમાણે પંજરપર કરી લખેલ દાખાનં ખરી છે કે કેમ તે તપાસવા પિનંતી છે. લી. સેવક.

પ્રજાપતિ મહારા

વર્ષ :

૩ જુન

અંક

૨૦૨૪-૨૫

આગસ્ટી

નવેમ્બર

૨૦૨૫

૧૯૩૭

સંપાદક

ડાહ્યાભાઈ આણંદજી ચાવડા

‘प्रकाश’ना त्रीज वर्धना नांथायेला आहोका

अ. नं.:	नाम:	दयण:	अ. नं.:	नाम:	दयण:
१	दीप	श्री आगळभाळ नेमळ अटिंगणा	२०	श्री	जलाभाळ वेसळ अटिंग
२	मी	आगळभाळ माधवळ इराणी	२१	"	करमलभाळ दामळ आरुडना
३	"	अभनभाळ देवराज वडे	२२	"	अभनान देवाभाळ लेड्या
४	"	मनवळ दामळ गींगीदीप			

५	"	(पी प्रीभीयर सीसक गजान सी.) (. .) अभरादी			
६	"	कुंवरळ जोह. गीररी			
७	"	अभुभाळ मुसरीसम दसादी (मुनवेल) करमसद			
८	"	जगनाभाळ दागभाळ नेना			

९	"	मासु दामळभाळ नेमळ वडई			
१०	श्री	मीमगिंद कुवाभाळ देवनीग (गणिकि) ओररोरेट			
११	"	मीमळभाळ चोणईळ श्रीप्रदीप (. .) भाउरेसस			
१२	"	मेसदभाळ नावळ सींगीदीप			
१३	"	जगनाभाळ आपुंदळ वावडा			

१४	"	दीरळभाळ नेमळ गीमावादीप			
१५	"	मेवळ कुडाभाळ अटिंगणा			
१६	"	मनवळभाळ मांडळ आरुडना (गणिकि)			
१७	"	गयुभाळ गांडळ आरुडना (. .)			
१८	"	मागळभाळ मांडळ आरुडना			

१९	"	मासदर अंगणाभाळ इतनरी कंग			
----	---	--------------------------	--	--	--

अ. नं.:	नाम:	दयण:	अ. नं.:	नाम:	दयण:
२३	श्री	जलाभाळ वेसळ अटिंग	२३	श्री	जलाभाळ वेसळ अटिंग
२४	"	करमलभाळ दामळ आरुडना	२४	"	करमलभाळ दामळ आरुडना
२५	"	अभनभाळ देवाभाळ लेड्या	२५	"	अभनभाळ देवाभाळ लेड्या

—: यधु नागे आवता: अंकमां: —
 “मीन वर्धना आहोके”
 २३९८ श्री जगनाभाळ लज्जाम् नेना यमला

ज्ञाति नैयां.
 मगो मगो ! नाति अथु, यदी नाति हृत्यान. टेक
 इनां तसक अंसेदी इलेगे, निरअस आइ अमान,
 दंभ, इसेस, इरोके लागीं, इइ इरो अन्निमान. मगो मगो !
 द्या-धर्मा-अल-दाने इरो, इरकांयो नियाग,
 कुणी लग जातिम नैया, दास धरो सुकान. मगो मगो !
 नीनि-नेक, टेक धारी गनले, अहु जाति-यंतान,
 श्रीर मुक्ती जो सुणी नलेगे, तो ‘इमदीन’ नयान. मगो मगो !
 गोरपंदर:] भास्तर ‘इमदीन’

अवस्थापना:-
 दीरळ नेमळ वीमावादीया
 मेवळ कुडाभाळ आंगणा

: दायोसय: :
 ५८/५५, दुर्गाद्वी देव,
 मुंअर्ज. नं. ४.

વિક્રમનું આ નવું વર્ષ સુવે જ્ઞાતિબંધુઓને સુખદાયિ નિવરે

જ્ઞાતિબંધુઓ પ્રતિ નમ્રનિવેદન

કેટલાક અંગીચાર્ય સભેગોને સીધે આ અંક ગયા. એકટોપરે સાર્વની પદિ રમી તારીખને અદલે આજે એથી દોઢ મંડીનો મોડો બહાર પડે છે એ બહલ આહુક બંધુઓની અમે ક્ષમા ચાહીએ છીએ. આ સમય હરમ્યેત અમે સોચે. શક્યો છીએ કે આપણી જ્ઞાતિના કેટલાક દુરમહીયા વિદ્વત્સતોળી જાણેગોને 'પ્રકાશ'ની પેઠે કદીક સાંચી પોલી વર્તાનો પ્રચાર કરવાને ઠીક ઠીક અવસર મળ્યો છે. "પ્રકાશ" તે હવે પૂર્વમ થયું. "અમુક જિલ્લાએ નોટીસ આપી બંધ કરાવી દીધું છે." એ કાંઈ હવે પ્રગટ થાય એમ નથી. "સી. સી. અનેક પ્રકારના શબ્દો પ્રયોગી એવારા કાન પર અથડાયા છે. આના નવાજમાં આ અંક પ્રગટ કરીને આવા વિદ્વત્સતોળી જાણેગોને ફરીથી નિરાશ કરવા અમે સમર્થ થયા છીએ. એ બહલ ધક્કરોનો અમે આજારે માનીએ છીએ. ધંધર આવા બંધુઓથી (1) 'પ્રકાશ'ને જરૂર અચાપે.

મુખબની જ્ઞાતિનો અવડો.

આહુની જ્ઞાતિના પ્રમુખ સ્વ. રાવમહાદેવ ગોવીંદ કરંસેનની ચાહડીંરીમાં તેમની પુત્રોએ જ્ઞાતિમાં કહાડી પડેયનો મુંગથના જ્ઞાતિબંધુઓએ તેનો અંશિવકાર કરેલો. મુખબનો એક ભાઈએ તે સ્વીકારતાં તેને સંવિગ્ધાર થવું પડ્યું. જો માટે એણે જ્ઞાતિ સામે હાથ ફેરડેમાં દાવો નોંધાવ્યો. કારણે લડીને જ્ઞાતિના પોસાલી પધુ મુવારી ન કરતાં જ્ઞાતિના લાભને જ્ઞાતર વધુ પ્રવર્ધનાદ સામેલે. બંને પક્ષોએ 'અંમતીનું' હુકમનામું લીધું. એ બહલ એમને પત્તવાંદે થઈ છે. હાંવા અવસ્થામાં જણાવેલ તકરારી મુદ્દાઓનું સમાધાન થયું. જાણેલ હિંદીથી એ વીપય ઉતર કાંઈ પણ અભીપ્રાય આ તકે પ્રગટ કરવાનું અમે નિર્ણય કરી લાગતું નથી. પણ આ હાલે મંડતાં બહીની જ્ઞાતિના મૂળજણોની અગળ માટળની જે વસ્તુઓ કેસના પ્રગળપત્રોથી (proceedings) બહાર આવી છે તેનો વિસ્તૃત પ્રમાણમાં ચર્ચા કરવાનું સરળ ગમે એવા આશયથી તે દાણના કાગળ

ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ: દેશમાં જે એક જણો
પરદેશમાં: વળ શીશીંગ

પત્રો વી. નું ગુજરાતી ભાષાંતર આ અંકમાં પ્રગટ કરવા અમે પ્રેરાયા છીએ.

આખા કેસની હુકમત વાંચતાં કોઈપણ જોઈ શકશે કે અહિંની સમસ્ત ગણાંતી જ્ઞાતિમાં “દેશી ભાઈઓ” નો સમાવેશ કરવો કે ન કરવો એ કારણથી આ મૂળ ઝઘડો ઉપરિચિત થયો અને તેની શરૂઆત દશ વર્ષ પહેલાં સને ૧૯૨૭માં બ્યારે જ્ઞાતિનું બંધારણ પ્રગટ થયું ત્યારથી થઈ જણાય છે. મુંબઈના ભાઈઓ “દેશી ભાઈઓ” નો સમસ્ત જ્ઞાતિમાં સમાવેશ કરવાની તરફેણ કરતા હતા તો પછી જ્ઞાતિના આગેવાન ગણાતા ભાઈઓ શા માટે આ મતભેદનો નીકાલ આટલા વર્ષોમાં ન લાવી શક્યા એ પ્રશ્ન અમોને મુંઝવી રહ્યો છે. પ્રશ્ન એ થાય છે કે અહિંની સમસ્ત ગણાતી જ્ઞાતિમાં આટલા વર્ષોના રીવાજથી ‘દેશી ભાઈઓ’ નો જેવી રીતનો સમાવેશ જે થતો આવતો હતો તે રદ કરવાના એવા શા કારણો તે વખતે ઉપરિચિત થએલા? શું તેઓ માત્ર “દેશી” (અણધર) હોવાના કારણથી તેમને બાતલ કરવામાં આવેલા? ત્યારે પ્રશ્ન એ થાય છે કે આપણે પોતે શું “પરદેશી” છીએ? આપણા બાપદાદા દેશમાંથી આવેલા હોઈ શું “દેશી” ન હોતા? મુંબઈના જ્ઞાતિભાઈઓએ “દેશી ભાઈઓ” ના ઉઠાવેલાં આ પ્રશ્નને અમે આવકારદાયક લેખીયે છીએ. હમ્મીએ છીએ કે જ્ઞાતિના સમજી ગણાતા આગેવાન ભાઈઓ પરસ્પરના મતભેદને ભૂલી આ પ્રશ્નનો વેળાસર નીવેડો લાવે. આ વિષયની વિસ્તૃત છણાવટ માટે લાગતાવળગતા બંધુઓ તરફથી અમોને લખાણ મળતાં અમે તે જરૂર પ્રગટ કરીશું.

બીજા તથા ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ

‘પ્રકાશ’ નું લવાજમ અગાઉથી વસુલ કરવામાં આવતું હોવાથી જે જે બંધુઓએ પોતાનું બીજા તથા ત્રીજા વર્ષનું લવાજમ-હજીર મુખી મોકલ્યું ન હોય તેમને આ અંક મળેથી તુરત મોકલાવી આપવા આથી વીનંતી કરીએ છીએ. ‘પ્રકાશ’ નો આવતો અંક આવતા જન્યુઆરી માસની પંદરમી તારીખે બહાર પડશે અને તે પછીના દરેક અંકો દર માસની પહેલીને બદલે હવેથી પંદરમી તારીખે બહાર પડશે. ‘અસ્તુ.’

‘પ્રકાશ’ કાર્યાલય:

૫૬/૬૫ હુગાદેવી રોડ,

મુંબઈ. નં. ૪.

લી. સેવકો,

‘પ્રકાશ’ ના કાર્યકર્તાઓ

તારીખ: ૧ લી ડિસેમ્બર, ૧૯૩૭ બુધવાર.

પ્રજાપતિ - પ્રકાશ

વર્ષ : ૩ જુન]

ઓગસ્ટથી નવેમ્બર, ૧૯૩૭

[અંક : ૨-૩-૪-૫

卐

“ જંગ જન્મેયો.”

(આશ લયમાં તે અમે આવીયા... એ રાહ.)

જાતિ સંતાન તમે જન્મજો,
ધરી જાતિ પ્રતિ દિલ દાઝ રે;
જાતિક જંગ જન્મેયો રે. ૧

કસેશાભિમાન એવાં ત્રિપુડાં,
સૌ ધુમેજી મમરે આજ રે;
જાતિક જંગ જન્મેયો રે. ૨

એવા અગિ ને પિદારજો,
સજી સત્ય તથાં કંઈ સાજરે;
જાતિક જંગ જન્મેયો રે. ૩

કંકાશ-અજ્ઞાનની આંધિએ,
ધેરધેર અખિલ સમાજ રે;
જાતિક જંગ જન્મેયો રે. ૪

સત્ય, નીતિ-ટેક-ઐક્યના,
સાધી રાખો જાતિની લાજરે;
જાતિક જંગ જન્મેયો રે. ૫

જાતિ-સામ્રાજ્ય બધે રથાપજો,
વિજો! અર્ગ કરે ‘જીવરાજ’ રે;
જાતિક જંગ જન્મેયો રે. ૬

પોરબંદર :] જીવરાજ વજ્રમણ કોરીય

卐

卐

— प्रासंगिक नोंद

‘विद्या ऽहे’ नी आवश्यकता

આપણી નાતિમાં કેળવણી અર્થાત સિક્ષ-
ણના પ્રચાર માટે અચો કરતો છું। ગદ્યનાં એક
સુવચ્છ બંધુનો લેખ આ અંકમાં અન્યત્ર પ્રગટ
થયો છે. જેની મોંઘ સેનાં અમોને, અનંદ
થાય છે. લેખક બંધુ પોતે સારી કેળવણી
પામેલા એક સુવાન છે, પણ પોને શરમાળ
પ્રકૃતિના હોય પોતાનું નામ પ્રગટ થયું
છે। જના ન હોવાથી 'શિશુ' એ ઉપનામથી
એ લેખ એમણે લખ્યો છે. અમો માનીએ
છીએ કે કેળવણીના પ્રચાર ચમર આપણી
નાતિની ઉન્નતિ થવાની નથી. ક્યું છે કે-
। સર્વપામેય જ્ઞાનાનાં જ્ઞાનવાનં વિશિષ્ટ્યે ।

।सर्वपामेयं ज्ञानानां ज्ञानज्ञानं विशिष्यते।

[illegible]

પોતાનાં મંદેજ પુત્રી આ પ્રેરતિ તરુન મારે
 યાત્રુ કરી શકે. અને અમે માનીએ છીએ કે
 કેળવણી સુવિકાતું આ ખાસ કર્તવ્ય છે. તો
 સોરઠના મુલક અન્કુઓ શિશુ પ્રચારની આ
 પ્રવૃત્તિ પાડી એવા અમે વિનંતિ કરીએ છીએ.
 સાથે સાથે અમે જીવન કે લાઘ 'ગીરાદર' પોતાનું
 સંસ્કારમાળામાં છોડી દે) આ પ્રવૃત્તિની શુભ
 સરવાલ કરે તો તેમાં અમારા મધ્યસ્થિત
 સહકાર આપવાં અમે ખાતરી આપીએ છીએ.

૧. લાઘવ "બીરાડર" "પ્રકાશ" ના દર્શકતાની
 ઓળખ આ પ્રવૃત્તિ ઉપાડી લેવા જતાં છે.
 તે કે આ દર્શક માટે લેતાની કુલ જગ્યાઓ
 રાજકારી લેવા બધા કેવળ અસમર્થ હીજો,
 જ્યાં "પાસોરામાં પડેલી પ્રજા" માટે એક
 એકલાઈ તરીકે સોદેશમાં કેદ મંજૂર થવા
 બદલે આ રમવાના સુધી આ દર્શક ઉપાડી
 લેવા બધા લેવા હીજો. તો માટે પ્રથમ
 "બીરાડર" આજુબજાવી જરૂરીયાત હ.
 બધા માટે દેશપરેશના સાધનમાં પણ એવા સર્વ
 બંધુઓએ આ દેશમાં પોતાનો સ્થિતિ દાખો
 આપવાની જરૂર છે, આ વિષયમાં તે દેશ
 પરેશના આમઓનો પુરતો દેશ બધાને મળશે
 તો આ દર્શક જરૂર ઉપાડી લેવામાં આવશે.
 હવેમાં દેશ પરેશના સર્વ બંધુઓને જાણ
 "બીરાડર"ની પ્રતિ લીધી આ સુચના પ્રત્યે
 આમ સમ આપવા અમલપૂર્વક વિનંતી
 હીજો હીજો.

.., ૩૫૧૬૬

આપણી જ્ઞાતિમાં કેળવણીની આવશ્યકતા.

સ્થા યિ 'વિદ્યા દંડ' ની જ રી આ ત.

સુત તંત્રી મહાશય, 'પ્રજાપતિ-પ્રકાશ.'

સપ્તમ નમસ્તે-જાળ 'પ્રકાશ' એ વર્ષ પુરા કરી ત્રીજા વર્ષમાં પ્રવેશ કર્યો. એ વર્ષની હુંકારકીર્તિમાં જ્ઞાતિનો સારો એવો સદકાર પ્રજાપતિ 'પ્રકાશ' કીક પ્રગતી કરી રહ્યું છે. 'પ્રકાશ' માં જ્ઞાતિહીતને લક્ષ્યતા અને જુદા જુદા વિષયો ઉપર ચર્ચા ચર્ચા રહી છે તેથી પ્રેરણા જ્ઞાતિહીતનો એક અમૂલ્ય પ્રશ્ન આપની સમક્ષ રજૂ કરવા રંગ લઈ છું. આપ તે વિચારી માગ્ય લાગે તો આપના અભિપ્રાય સ્વીકૃતિ પ્રસિદ્ધ કરવા કૃપા કરશો.

દરકેઈ સિષ્ટ સમાજની ઉન્નતિનું મુખ્ય કારણ કેળવણી અર્થાત સિક્ષણ છે. જગતના જુદા જુદા વિભાગોમાં પણ અત્યારે સિક્ષણની અનેકવિધ પ્રવૃત્તિ ચાલી રહી છે. અને જાણીયાંનાં એ લાગ મુજબ સિક્ષણ પામેલો મનુષ્ય જગતમાં પોતાનું સ્થાન વધારે અજીવન જનાવે છે. આપણાં હીંદુસ્તાનમાંજ દરેક જ્ઞાતિએ પોતાની જ્ઞાતિમાં કેળવણી પ્રચાર અર્થે ત્રિવિધ યોગનાઓ ધરી છે. તેમની સાથે આપણી જ્ઞાતિનું કેળવણીનું પ્રમાણ સરખાવતાં પ્રજાપતિ કેમ સૌથી પછાત છે. જ્ઞાતિમાં ભાગ્યેજ દસ દસ લાજેલ દશે અને તે પણ લખી વાંચવા પુરતું જ.

આ સર્વ જ્ઞાતિમાં આપણે લોકાણુ જ્ઞાતિનો શપ્તો લઈએ. કેળવણી માટે લોકાણુ

જ્ઞાતિમાં અત્યારે સૌથી વધારે પ્રયાસ ચાલી રહ્યો છે. અત્યારે હાઇસ્કૂલવાળું એક પણ શહેર એવું નથી હોત કે જ્યાં લોકાણુ ખેડી-મની જોડવાળું નથી હોય. ગરીબ તથા ઉત્સાહી વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિથી ઉત્તેજન આપી તેમનાં ઉત્સાહને વધુ અને વધુ પ્રજાળ જનાવવાની મુંબઈ જેવા મોટા શહેરોમાં કોલેજનું ઉચ્ચ શિક્ષણ, મેડીકલ લાઇન, એન્જીનીયરીંગ લાઇન, વેપારને લગતું જ્ઞાન વિગેરે શિક્ષણ આપવાની તથા તેનો ખર્ચ ઉપાડવાની જ્ઞાતિની ઉત્તમોત્તમ જોડવાળું છે. અભ્યાસ માટે વિદ્યાર્થી ઇંગ્લાંડ પણ જ્ઞાતિને ખર્ચે જઈ શકે છે. જ્ઞાતિ ઉન્નતિ માટે જ્યાં આવી ઉત્તમ યોગના હોય તે જ્ઞાતિ શા માટે આગળ ન વધે?

આપણી જ્ઞાતિ નિર્ધન હોવાથી આપણે તેમની સરખામણીમાં તો ન ઉભી શકીએ. પરંતુ 'પાંચોરામાં પહેલી પુણી' માફક જો કંઈ પણ નજીવી પ્રવૃત્તિ પણ કરવામાં આવે તો સમય જતાં ભવિષ્યમાં તેનું સુંદર પરીણામ જરૂર આવે.

જ્ઞાતિમાં પણ વિદ્યાર્થીઓ અંગ્રેજ સુની ઉત્સાહથી પહોંચે છે. પરંતુ પૂરતા બંધાગતા અભાવે તેમજ અભ્યાસનાં ક્ષેત્રમાં કોઈ માર્ગ-દર્શક નહીં હોઈ એક એ વર્ષ પછી અભ્યાસ પામે મૂકે છે. કેટલાક ભાષાઓ વધુ અભ્યાસ કરે છે તો આખરે કારકુન કે તેવી નજીવી

નોકરી પકડી રાતોપ ગાને છે. સૌરાષ્ટ્ર પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ ઘણાં મોટાં પ્રમાણમાં છે. મુંબઈ તથા આફ્રીકામાં વસતા લાઇઓ આર્થિક રીતે મદદ કરી શકે તેવ છે છતાં જ્ઞાતિહીતની કેઈ પણ વ્યવસ્થા પ્રવૃત્તિ હજી સુધી અસ્તિત્વમાં આવી નથી તે ખરેખર શોચનીય છે.

શિક્ષણ સંસ્કૃતિનો પાયો છે. “વિકસાવે નવજીવન કુમુખને વિદ્યાની પારી” આ વાક્ય તો લગભગ તમામ જ્ઞાતિજનુઓને મોટે હશે. અને એ શિક્ષણનાં પ્રચાર અર્થે “પ્રકાશ” કાઢી જવની પ્રવૃત્તિ ન કરી શકે? સૌરાષ્ટ્રનાં જ્ઞાતિનાં આગેવાનો ધારે તો આ કામ હાથમાં લઈ શકે. પરંતુ જ્ઞાતિહીતની પ્રવૃત્તિઓમાં તેઓનાં વિચાર સ્પષ્ટ નથી. અંદાજે વિશ્વાસ હશે કે કેમ તે શંકા છે. મનભેદથી અને વિચારશ્રેણીની અધમગણીથી નમને પોતાનું

મનધાણું દરવા સિવાય જ્ઞાતિહીતની, ખીછ પ્રવૃત્તિઓ નંબરમાં ન પહોંચાવે.

આ કામ “પ્રકાશ” હાથ પર લે તો? પ્રથમ દરજ્જે એક “વિદ્યા ફંડ”ની સરચાત થાય તો ધણું ઉત્તમ. આ ફંડમાંથી જ્ઞાતિનાં વિદ્યાર્થીઓને જોઈતાં પુસ્તકો અને શિષ્ય-વૃત્તિની મદદ કરવામાં આવે તો ‘વિદ્યાર્થી’ તથા માળાપોગો ઉત્સાહ જળવાઈ રહે. રહે તે રહે વિદ્યા ફંડની શક્તિ પ્રમાણે તેમને ઉચ્ચ કેળવણી તથા ખીછ લાઇઓમાં તાલીમ આપવાની પણ મદદ થઈ શકે. માત્ર ‘ફંડ’ કે “પ્રકાશ” તથા જ્ઞાતિ લાઇઓ આ સેવા કાર્ય જરૂર વધારી લેશે અને યથાશક્તિ મદદકાર આપી અપનાવી લેશે એજ વિનંતી.

લી. જ્ઞાતિ સેવાશિક્ષાપી,

જુનાગઢ :]

“ગિરાદર”

આ પાણી જ્ઞાતિ નો ઉદય કયા રે થશે?

પ્રિય વાંચક,

આપને એ ખોલ કહેવાની આપની પાસેથી હું રમ લઉં છું. માટે મારી વિનંતિ છે કે આપ પાન દઈ વિચાર કરીને વાંચવાની મહે-રજાની કરશો.

પ્રિય વાંચક, જમાનો જેમ જેમ આગળ વધતો જાય છે, તેમ તેમ આપણે પાછળ પડતા જઈએ છીએ. તેનું કારણ એ છે કે ત્યાં સુધી આપણી જ્ઞાતિમાં કદાચ

યનાં અટકશે નહિ ત્યાં સુધી આપણી જ્ઞાતિનો ઉદય કદિ પણ થવાનો નથી. વાંચક, આપને મારી નમ્ર વિનંતિ છે કે. આપણે કુસંપ, કહીઆને કાઢી નાખી એક સંપ કરી. જ્ઞાતિ દિનનું કાર્ય હાથમાં લઈ આગળ વધીએ, આપણામાં એક કહેવત છે કે “સંપ ત્યાં જાય.” તે કહેવત સાચી છે, માટે આપણે પગ તે કહેવત પ્રમાણે વર્તવું જોઈએ. અને જો તે પ્રમાણે આવીએ તો જરૂર આપણી જ્ઞાતિમાં

ફેરફાર થયા વિના રહેજ નહિ.

ભાષ્યમાં આપણે પેલે સમજાવે છીએ કે આપણે કુંભાર છીએ, જનાં પશુ ને તમે દેશ માણસને પુછશો કે જે પોતાને મોટા માનતો હોય એટલે કે પૈસાદાર માનતો હોય, તે પોતાની જાન જરૂર છુપાવશે. આવા આપણે થણા દાખલાઓ વિષય ગયા છીએ, ને જોતા પશુ આવીએ છીએ. માટે ભાષ્યમાં એમ નહિ સમજતા કે ખીન્નને મોટે મોટું બોલવાથી આપણે કુંભાર મરીને વાણીયા કે બીજા જાતના થઈ જાયું. નહિ, નહિ, આપણે કુંભાર રજા રહેવાના, તે કદિ બદલાવાના નથી. પશુ ને તમે ઉંચ સ્થાને આવવા માગવા હો તો આ બધા કહ્યા, કંકાર તથા જાન છુપાવવાના રીવાજ બધા કરો તોજ તમે ઉંચ સ્થાને આવી શકશો. નહિતર તમે કદિ ઉંચ સ્થાને આવી શકવાના નથી. અને આપણો વિજય થવાનો પશુ નથી. માટે ભાષ્યમાં, મારી તમારી પાસે નમ્ર વિનંતિ છે કે જેમ જેમ જમાનો આગળ વધતો જાય છે, તેમ તેમ આપણે પશુ જરૂર આગળ વધવું જોઈએ. ચણા માણસો જોખો તેમજ નિગધો વાંચના હશે, પશુ તેની અંદરનો ભાવાર્થ શું છે તે નથી સમજી શકના, માટે વાંચવું તો સમજીને વાંચવું અને તેની અંદરનું મહત્ત્વ શું છે તે જાણીને સમજવું. આપણી જાતિનો ઉદય ત્યારે થશે કે જ્યારે આપણે બધાં એક સંપત્તી રહેશું ત્યારે, જ્યારે આપણે એક બીજાને મદદ કરશું ત્યારે, જ્યારે આપણે આપણા રીતરિવાજમાં ફેરફાર કરશું ત્યારે, જ્યારે આપણે એક બીજાની

સલાહ લેતા શીખશું ત્યારે, જ્યારે આપણે આપણા જાગકોને લાણીની ગણતરી અને તેમને પાળીપોલીને મોટાં કરી, તેમને સારા માર્ગે દેરશું ત્યારે આપણી જાતિનો ઉદય થશે.

મે આપણી જાતિમાં દારૂડીયા લદ્યા, અને ભુચારીયા લદ્યા તો આપણી જાતિનો ઉદય થવાનો નથી, માટે તેઓની પાસે નમ્ર વિનંતિ છે કે, તેઓ પોતાના ખરાબ કૃત્યો અને પોતાની જાતિ ઉંચ સ્થાને કેવી રીતે આવી શકે તેના ઉપાયો યોજશે. જેમ જાડને આપણે નાનપણથી જેમ વાળીએ છીએ તે મોટું થતાં મુઠ્ઠી વાળેશું ગળીએ છીએ તો વાળેશું રહે છે, તેમજ ને આપણે આપણા નાના જાગકોને નાનપણથી સારા શુભો શીખવાડીએ તો મોટપણે તે જાગક સારા શુભોથી ઝરપુર હોય છે, ને તે પોતાની જાતિને ઉંચ સ્થાને કેવી રીતે આવી શકે તેના ઉપાયો ધટે છે. ને બધા માણસો પોતાના જાગકોને નાનપણથી સારા શુભો શીખાવે તો જરૂર મોટપણે તેઓ આપણી જાતિને ઉંચ સ્થાને લાવશે, એમાં કંઈ શક નથી. માટે પ્રિય વાંચકો, મારી તમારી પાસે હૃદયી વિનંતિ છે કે જે તમારે ઉંચ સ્થાને આવવું હોય તો કુંસંપ, કહ્યા, અને કંકાર જાતિમાંથી કાઢી નાખો, અને એકબીજાને મદદ કરતા રીજો. તોજ જમાનની સાથે આપણે પશુ આગળ વધી શકશું. એની હું પરમકૃપાળુ પરમેશ્વર પાસે પ્રાર્થના કરું છું.

(દારેસ્સાતમ) } ભગવાનજી વીરજીભાઈ
ડી. ટી. આદિકા.) } દેવલીયા, વિદ્યાર્થી.

સામે પુરે.

મારી આપ સર્વે સોરઠીઆ પ્રજાપતિ
ગૃહસ્થો સમક્ષ એક નમ્ર વિનંતી છે તે મહેર-
બાની ફરી ધ્યાનથી વાંચશો.

આપણી જ્ઞાતિના ધારાધોરણ ઘડના માટે
આપણી લગભગ ૨૫ વરસ પહેલાં આપણી
કોમળા-અગ્રગણ ગૃહસ્થો વંચણી (સોરઠ) મુકામે જતા થયા હતા અને ધણી ખરા ધારા
ધોરણ ધડા દતા. પરંતુ અફસોસની વાત છે
કે આપણી જ્ઞાતિના કોઈ પણ માણસે તેવું
પાલન ક્યું નથી. ત્યારબાદ ચોરવાડ તથા
માળીયા (સાડીના) વરસ વરસના આંતરે
આપણી જ્ઞાતિના પટેલીયા બેગા થયા હતા
અને ત્યાં પણ ધારાધોરણ ધડા હતા. ત્યાર
બાદ લગભગ દશેક વર્ષે ચોરવાડ માં પલુ
આપણી જ્ઞાતિના ગૃહસ્થો ફરીથી બેગા થયા
હતા. જ્ઞાતિના કામદા તથા ધારાધોરણ ધરી
અને તેમના ઉપર તેઓએ સહી કરી હતી.

દરેક જાણ તે પ્રમાણે કરવા અધારેય પણ
તે પ્રમાણે કરે છે? કેમ? એ કામદા તે
પોલીમાંના રીંગળા અરાં ને! જ્ઞાતિના પટે-
લીયાઓએ તો તે પ્રમાણે કરી બનાવી જ્ઞાતિમાં
દાખલો બેસાડવો નિષ્ણએ. અને આપણા
જિસાદી યુવકોએ તે જાળવે મોજ અજવજ
ઉપાડી લેવા ચરજ કરવામાં આવે છે.

માટે આપણા યુવકોએ આપણી જ્ઞાતિ કે
ને અજાનનારૂં અધારા કુવામાં પડેલી છે
તેને જાનરૂં દોરવાથી બહાર કાઢી કેળવણી

તથા ઉંચા સંસ્કાર આપી બીજા આગળ
વધેલી કોમોની હરીશાહ કરે તેવી બનાવવી
નિષ્ણએ.

ચોરવાડ] કરસનદાસ દામાલાઈ ભરડવા.

પ્રજાપતિ-મરદ બનો.

(વિસર્ગ નહિ અમુ નામ-એ રાગ)

મરદ બનો હોશિયાર,
પ્રજાપતિ-મરદ બનો હોશિયાર. (૧)

કુસંધ કહાડી, એકતા સાથે,
સખો નંદિ દેસ લગાર. પ્રજાપતિ (૨)

નાનાં મોટાં મંમેકનો રથાપો,
કરો કંઈક ઉપધાર. પ્રજાપતિ (૩)

જાતિ પટેલોને નમતું નાંખો,
તોજ ઘરો ઉપધાર. પ્રજાપતિ (૪)

જાળ-લગ્ન બંધ કરવાને,
કરો અનેક ઉપાય. પ્રજાપતિ (૫)

પ્રેત બોલત બંધ કરીને,
કરોને પ્રીતિ બોલત. પ્રજાપતિ (૬)

કન્યા વિક્રય બંધ કરવાને,
કરો છે દેવશીભાઈ. પ્રજાપતિ (૭)

લીંછુડાં દેવશી રાજભાઈ મોલા

એક વિનંતી

પ્રકરના કાર્કની અગત્ય માટે આપણું
ત્રીજા વર્ષનું લગભગ આપણું તુલ્ય મોડી આપણો
તો મહેરબાની થયો. વ્યવસ્થાપકો.

સ્વ. રાજભાઈ જીવભાઈ રોકડ

કોનગામ-કલ્યાણ [જ. થાણા]

: એ કે અ વ સા ન :

કેનગામ (કલ્યાણ)ના રહીશ સ્વ. જ્ઞાતિબંધુ શ્રી. રાજભાઈ જીવાભાઈ સોડાડનું ગર્ભ તા. ૨૨-૧૧-૩૭ ને સ્વિવારના દીને મૃત્યુ થયું જેની અંતે નોંધ લેતાં અમેને અત્યંત ખેદ થાય છે. મહુમ છેલ્લા ત્રણેક વર્ષથી મીડી પીસખના દર્દથી પીડાતા હોઈ કેટલોક વખતથી હવાફેર માટે પુનામાં રહેતા હતા. અંદરની નાની જમ કપાવતાં કહે છે કે રંગજમાં મટો લાગુ પડ્યો, જેને લીધે મુંબઈની એક ઇસ્પિતાલમાં ઓપરેશન માટે તાબડતોબ તેમને લાવવા પડ્યા; પણ એમની જીવનદોરી તુટેલી એટલે છઠે દીવસે એમનું મૃત્યુ થયું.

સ્વ. રાજભાઈ ધનવાન હોઈ કલ્યાણમાં J. N. K. માર્કની પેટન્ટ ઇટેા બનાવવાનું કારખાનું એમના બીજા બે બંધુઓ સાથે રહી ચલાવતા હતા. મહુમ પોતાની પાછળ એક વિધવા, બે પુત્રો, બે પુત્રીઓ તથા એક વિધવા પ્રત્ર વધુ (સ્વ. જેરામભાઈની પત્નિ) તેમજ તેમના બે ભાઈઓના કુટુંબ-કળીલા મળી એક બહોળું કુટુંબ પાછળ મુકતા ગયા છે. મહુમના બે બંધુઓ શ્રી. રામજીભાઈ તથા શ્રી. રાઘાભાઈ સમગ્ર હો તો ઇન્દીએ છીએ કે સ્વ. રાજભાઈના મૃત્યુની ખોટ એમની વિધવા પત્નિ તેમજ બાળબચ્ચાંએને જાણવા દેશે નહિ. મહુમના મૃત્યુથી એમના કુટુંબને લાગેલા આઘાત પ્રત્યે અમારી દીવસોજી ગતાવીએ છીએ. ઇશ્વર સ્વ. ના આત્માને ચિરઃ શાન્તી અર્પો. અરતુ.

મુંબઈની ન્યાયાધિકારી વહી અદાલત મધ્યે

સાધારણ અસલ હીવાની હકુમત :

સુકદમો નં. ૬૨૬ અને ૧૯૩૪ નો

વાદીનું ફરીયાદનામું.

કરસન. ગોવિંદ.....વાદી.

વિરુદ્ધ

૧ અરસી. વેશા પાણખાણીઆ

૨ નારણ મેરામણ વેડીઆ

૪ પુરસોતમ સુલળ પાણખાણીઆ

૪ લક્ષ્મણ નથુ માર

૫ માંડણ હમીર

૬ હાહાભાઈ આણુદળ આવડા

૭ દામોદર, જેઠા

૮ આવળ મેઘળ દેવલીઆ

૯ સુલળ રાજ દેવલીઆ

૧૦ અરસી પરમાણુદ

૧૧ ગોપાલદાસ વાલળ દેવલીઆ

૧૨ હીરળ પરમાણુદ દેવલીઆ

૧૩ હીરળ જેરામ વીસાવાડીઆ

વ્યક્તીગત તથા શ્રી સોરઠીઆ

પ્રજાપતી સાતિના ખીજ

સભ્યો વતીથી.

ઉપર જણાવેલ વાદી નીચે મુજબ જણાવે છે:—

(૧) વાદી છે. અને દાવો કરે છે કે તે શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતી સાતિનો એક સભ્ય છે, મજકુર સાતિ. આસરે ૪૦૦ થી ૫૦૦ ફુટ મેમોની ખેતરી, મુંબઈ અને ખીજ રહે

જ્યાએ. (જેનુ લીસ્ટ "A" આ. સાથે જોડેલું છે) રહે છે.

(૨) મજકુર સાતિએ પોતાનું બંધારણ તથા બંધારણનું સને ૧૯૨૩ માં કે તેની આમણત ઘડેલું છે.

(૩) મજકુર સાતિએ તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ની મીટીંગમાં એક કમીટી નીમેલ છે. પ્રતીવાદીઓ મજકુર સાતિના ઓગેશન સભ્યો છે. અને ધણા ખરા આ કમીટીના પણ સભ્યો છે. પ્રતીવાદીઓ સામે આ ફરીયાદ કરવામાં આવી છે. તે તેમની વ્યક્તીગત, તેમજ (વાદી સીવાયના) મજકુર સાતિના ખીજ સભ્યો વતીથી છે. પ્રતીવાદી નં. ૧ કાનુનસર નીમાચેસા સાતિનો દાવવાલ છે.

(૪) મજકુર સાતિના બંધારણના કાનુન (૧) મુજબ "દિશીઓને" સાતિમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા નથી. "દિશીઓ" કુલારો છે. અને ઘણે ભાગે અંગ મલુરી કરે છે અને ધારાવી, વાદી, અને માદુંગામાં રહે છે. અને તેઓ પોતાની સાતિનું બહુ બંધારણ ધરાવે છે.

(૫) રા. સા. ગોવિંદ કરસન રામળ સને ૧૯૩૩ માં તેમનું અવસાન થયું તે પહેલાં મજકુર સાતિના પ્રમુખ હતા. મજકુર રા. મા. ગોવિંદ કરસન રામળના અવસાન વખતે

સાતિવાદીઓ

તેમના દીકરાઓ કાનજી ગોવીંદ અને ખીનજી, પોતાના માનનીય પોતાની માંદમાં પીનજના જે વાસણોના હાથા મજકુર જાતીના દરેક સભ્યને આપવા ઇચ્છા કરેલ. મજકુર હાથાઓનો મુળધના પરંપરા તેમજ બહાર રહેતા ધણા સભ્યોએ સ્વીકાર કરેલ છે.

(૬) તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના મુળધમાં રહેતા મજકુર જાતીના કેટલાક સભ્યોએ મજકુર જાતીના નામે અમૂક - ઠરાવ : પ્રસાર કરેલ. મજકુર ઠરાવોથી તેઓએ નકી કરેલ કે ત્યાં સુધી મજકુર કાનજી, ગોવીંદજી તરફથી વહેંચાતા હાથા “દેશીઓને” (કે જેઓ ઉપર જણાવ્યા મુજબ મજકુર જાતીના બંધારણમાં સામેલ કરવામાં આવ્યા નથી.) પણ વેંચવામાં ન આવે ત્યાં સુધી મુળધમાં કોઈ પણ સભ્યે સ્વીકારવા નહીં;

(૭) વાદી કહે છે કે મજકુર મીટીંગ મજકુર જાતીની કાયદેસર હાથાલી મીટીંગ નહોતી. અને તેથી મજકુર ઠરાવો વાદી તેમજ મજકુર જાતીના કોઈપણ સભ્યને બંધન કરતો નથી. મજકુર મીટીંગ બોલાવવા અંગેની કાનજીપણ સુચના દરેક સભ્યને મોકલવામાં આવી નથી. મજકુર મીટીંગ કાનુનમાં જણાવ્યા મુજબ પ્રમુખ તરફથી બોલાવવામાં આવી નહોતી. મજકુર મીટીંગનો કાર્યક્રમ આગાહીથી બંધ સભ્યોને જણાવવામાં આવ્યો નહોતો અને ખાસ કરીને મજકુર ગોવીંદ કરસનના હાથા બાબતનો ધારણ ઠરાવ ઉપર મજકુર મીટીંગમાં ચર્ચા થશે એવી સુચના સભ્યોને આપવામાં આવી નથી. માટે વાદી અમૂક કરે છે કે

મજકુર હાથા બાબતનો ઠરાવ કાયદેસરનો મજકુર જાતીનો ઠરાવ નથી. અને કહેવાતો ઠરાવ દેષ લેવાને થોડાક માણસો કે જેઓને મજકુર રા. સા. ગોવીંદ કરસન રામજીના કુટુંબ સાથે સારા સારી નથી તેઓ તરફથી લાંબવામાં આવેલ છે. વાદી વધુમાં અમૂક કરે છે કે હાથાની બાબત માટે “દેશીઓને” સામેલ કરવાનું મંતવર અલગતું અને મજકુર જાતીના બંધારણ કાયદા, રીત, રીવાજ અને રચમથી વીરધનું છે. વાદી વધારેમાં જણાવે છે, જે મજકુર રા. સા. ગોવીંદ કરસન રામજીના દીકરાઓ તરફથી વહેંચાતું હાથા સ્વીકારવાની મનાઈ કરતો એવો મજકુર જાતીનો કાયદેસરનો ઠરાવ કોઈ હોતો જ નહીં. વાદી વધુમાં કહે છે કે મજકુર કહેવાતા હાથા બાબતનો ઠરાવની અમૂક પાછળથી પણ વાદીને અને જાતીના દરેક સભ્યને આપવામાં આવી નથી.

(૮) વાદી મજકુર કાનજી ગોવીંદનો સાકું ચાવે છે. વાદી અને મજકુર કાનજી ગોવીંદને બહેનોને પરણેલા છે. તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના અગર તેની આસપાસ વાદીએ મજકુર કાનજી ગોવીંદ તરફથી વહેંચાતા હાથાનો સ્વીકાર કરેલ છે. મજકુર જાતિએ તા. ૨૭ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના ઠરાવથી વાદી ઉપર વાદીએ હાથા સ્વીકારી જાતિ વીરધનું કાર્ય કર્યા બદલ મુંઝેલાર છે. એવો આક્ષેપ મુકી જાનિબહાર કરેલ છે.

(૯) વાદી કહે છે કે મજકુર જાતિ બહાર મુકવાનું કામ ગેરકાયદે છે. અને ત્યાં સુધી મજકુર હાથા સ્વીકારવાની બંધી કરતો થોડા

કાયદા થયો ન હોય ત્યાંમુધી અમરકાંતો નથી. ઉપરોક્ત વિવાદ (માન્યતા) ને દરેકન પહોંચાડ્યા વગર વાદી કહે છે. જે મજૂર દરાવ જેટલા પ્રમાણમાં તહોમતને લગતી નોટીસ વાદીને તેમજ જાતિના સભ્યોને આપવામાં આવી ન હોય તથા મુન્દા પુરવાર ચર્ચેલા મહાંતા. તે જલ્લની કોઇ સગ પછુ જાણવામાં આવી ન હોય તેટલા પ્રમાણમાં પછુ ખીન અમરકાંતો છે. મજૂર મીટીંગ બોલાવવાની ખગર જાનિતા દરેક સભ્યને આપવામાં આવી નથી. અને ન તો મીટીંગને લગતા કાયદા પ્રમાણેની મજૂર મીટીંગ હતી. વાદી વધુમાં કહે છે જે મજૂર કાયદા પ્રમાણે જાતિના કોષપણ સમ્ય તરફથી ફરીવાર કરવામાં આવી નથી અને ન તો એવી કોષ ફરીવારની મુચના વાદીને આપવામાં આવી છે વાદીને જાતિ જલ્લ મુક્યા પહેલા તેને બોલાવા-જેવાની કોષપણ તક આપવામાં આવી નથી અને વાદી અરજ કરે છે જે મજૂર દરાવ ખીજી રીતે પણ પાસ થયો હોય તોપણ ખીન અમરકાંતો છે. જેટલે મુધી તે જાતિ કાયદાથી વીરુદ્ધ અને પક્ષાર કરવાની રીતખાત પણ જાતિના ધારધારણથી વીરુદ્ધની હોઇ સાથે સાથે કુદરતી (નોતીક) ન્યાયના કાયદાને પણ ઉલ્લંઘન કરના છે.

(૧૦) વાદી કહે છે કે જાતીના કેટલાક સભ્યો કહેવાતી તા. ૨૭ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ની જાતીની મીટીંગમાં તેને લઇ જવા આવ્યા હતા. અને ત્યારે તે ત્યાં પહોંચ્યા ત્યારે એને કહેવામાં આવ્યું જે તેણે દાખા રવીકાર્યો તે જલ્લ

તેને જાતી બહાર મુકવા આવેલ છે. વધુમાં વાદી માને છે કે હજી મુધી તે મંજૂર જાતીના સમ્ય તરીકે ચાલુ હોઇ તે તેજ દરજ્જા પ્રમાણેના તમામ હકો અને છુટછોટો માટે હકદાર છે.

(૧૧) મજૂર જાતી મુન્દામાં સ્થાવર તથા જંગમ મીલકતો ધરાવે છે, અને મજૂર દરાવને પરીણમે વાદીને મજૂર મીલકતોનો હિપોથેક અને છુટછોટોથી વંચીત કરવામાં આવ્યો છે. મજૂર કહેવાતા જાતી બહાર મુન્દાના કામના પરીણમે અને તેની મહેરોતથી વાદીની નાવેસી યદ છે અને સાથે સાથે માનસીક, શારીરીક અને આર્થિક રીતે આગંડની હતી યદ છે. અને વાદી ફરીવાર કહે છે કે મજૂર દરાવને પસાર કરવામાં અને બહેરાંત આપવામાં ભાગ લેનાર જાતીના મજૂર સભ્યો નીખાલસનાથી વર્ત્યા નથી, પણ અદાવતથી અને શ્વંતંપણે વર્ત્યા છે. વાદી કહે છે કે એથી એને નુકસાન પહોંચ્યું છે જેનો અવસરો રૂ ૫૦૦૦ તો છે.

(૧૨) મજૂર દરાવ પસાર થઇ ગયા પામમાં વાદીએ જાતીના કેટલાક અગેવાન સભ્યો ઉપરે તા. ૨ જી. સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ની એક યવ લખેલ જેમાં મજૂર દરાવ રૂ. ૨૫૦૦ વધુ માટે અરજ કરેલ. પછુ તેઓએ તેમ કરવાની તેમના વચ્ચેના તા. ૨૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના યવમાં નોંધાવી છે.

(૧૩) મેનીવાદીઓ મુજબમાં રહે છે. જાતીની સ્થાવર તેમજ જંગમ મીલકતો પણ મુજબમાં છે અને ફરીવાર નુકસાન આપ્યું નહી

તો પણ એક ભાગ મુંબઈમાંજ ઉત્પન્ન થયું છે અને એ બધું જેતાં જ્ઞાતીના કેટલાક સભ્યો મુંબઈથી બહાર રહે છે તે બદલ 'લેટર્સ પેટન્ટ'ની કલમ ૧૨ મુજબ રજા આપવા અરજ ગુનરે છે.

(૧૪) વાદી આ સાથે જોડવામાં આવેલ દસ્તાવેજોની વાદી ઉપરે ભરેલો રાખે છે.

માટે વાદી અરજ ગુનરે છે કે:-

(A) જે ફરિયાદ ફરિયાદીના સોરઠીયા પ્રત્યક્ષની જ્ઞાતિ તરફથી કરવામાં આવેલ છે કે જેથી વાદીને મજકુર જ્ઞાતિગણના મુકદ્દમામાં આવેલ છે તે ગેર કાયદેસરનો અને ખીન અસર કરતાં જાહેર કરવા.

(B) એથી જાહેરાત કરવી જે વાદી મજકુર જ્ઞાતિના સભ્ય તરીકે આપુ હોય તે દરમિયાને મુંબઈ ધરાવતા હોય અને છુટ છાટો ભોગવના હકદાર છે. અને મજકુર

જ્ઞાતિની તમામ મીલકતો અને ખાસ કરીને મુંબઈમાં આવેલી મીલકતોમાં હોય અને છુટછાટો ધરાવે છે.

(C) પ્રતિવાદીઓ ઉપરે-નામદાર કોર્ટ-તરફથી દુકમ અને તાકીદ કરી અટકાયત મુકદ્દમા જેટલે-કે જેથી તેઓ વાદીને મજકુર જ્ઞાતિના કાયદેસરના સભ્ય તરીકેના હોય અને છુટછાટોનો ઉપયોગ લેતાં તથા જ્ઞાતિની મીલકતોનો ઉપયોગ કે લાભ મજકુર જ્ઞાતિનો દરેક સભ્ય જેટલા પ્રમાણમાં મેળવે છે. તેટલાજ પ્રમાણમાં મેળવતો અટકાવી શકે નહીં.

(D) પ્રતિવાદીઓ અગર તેમાંનાં અમુકો સાથે ઉપર ફરીવાદ નામાની બાબત (૧૧) માં જણાવ્યા મુજબ નુંકસાનીના (રૂ. ૫૦૦૦) વાદીને આપવાનો દુકમ કરવો.

(E) તથા ખીજી જુદી જુદી રાહતો માટે.

(ગદી) કરસન ગોવીંદ

ફરીવાદનામું ધરાવતો:

બી. જે. દેસાઈ એસ્કવાયર,
એડવોકેટ.

(ગદી) ફરીવાસ એન્ડ કંપની
વાદીના વકીલો.

મુંબઈથી જાહેર થયું
તા. ૨૨ મી જુન, ૧૯૩૪. }

હું કરસન ગોવીંદ મુંબઈનો હીંદુ રહેવાસી તે ઉપરોક્ત કાયદો વાદી કોર્ટ બહાર કુંભારવાડા ચોથી ગરફીમાં રહું છું અને આથી ભોગવપૂર્વક જાહેર કરું છું કે ઉપરોક્ત ફરીવાદનામામાં જે જણાવેલું છે તે મારી જાણ મુજબ સાચું છે.

(ગદી) કરસન ગોવીંદ

વાદીનું સંક્ષિપ્ત નિવેદન

વાદી અરજ કરે છે કે વાદીને જ્ઞાતી બહાર મુકવાને લગતું—મજૂર સોરઠીઆ જ્ઞાતી તરફથી પસાર કરવામાં આવેલો છેલ્લો કરાવ રૂ. અને ખીન અસરકર્તા છે એમ જાહેર કરવું. વાદી મજૂર જ્ઞાતીના સભ્ય તરીકે હજી સુધી આજી હોઈ. તે દરમિયાનને લગતા તમામ હક અને છૂટછાટોને ઉપરાંતમાં મજૂર જ્ઞાતીની તમામ મીલકતો અને ખાસ કરીને મુંબઈ મધે જે આવેલી છે તેને લગતા હકો અને ઉપયોગ માટે અધિકાર ધરાવે છે એમ જાહેર કરવું. પ્રતીવાદીઓને આ નામદાર કોર્ટ તરફથી તાકી-

દનો લુકમ કરવો, જે વાદીને મજૂર જ્ઞાતીનાં એક સભ્ય તરીકેના હકો અને છૂટછાટો ભોગ-વતાં તથા મજૂર જ્ઞાતીની મીલકતોનો વપરાશ કે લાભ જે પ્રમાણમાં ખીન દરેક સભ્યને ભોગવવા અધિકાર છે, તેવાજ પ્રમાણમાં ભોગ-વતો કરતો અટકાવે નહીં. પ્રતીવાદીઓ અમર તો તેમના અમર સામે વાદીને ફરીવાદનામાની બાબત ૧૧ માં જણાવ્યા મુજબ નુકસાની બદલ રૂ. ૫૦૦૦ આપવા લુકમ કરવો એ સીવાય બીજી અને વધુ રાહત.

પુરાવા દસ્તાવેજ A.

શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જ્ઞાતીના વસવાટના ગામોનું લીસ્ટ

૧ મુંબઈ	૬ માટુંગા	૧૭ હિરણ	૨૫ નેરલ
૨ ઓઈશીન્દન રોડ	૧૦ ધારાવી	૧૮ અલીબાગ	૨૬ એમ્બુર
૩ માંડીમ	૧૧ કુરલા	૧૯ રેવડ	૨૭ માવલ
૪ ખાર રોડ (વાંદરા)	૧૨ ધાટકોપર	૨૦ નાસીક	૨૮ આલીસગામ
૫ સાંતાક્રુઝ	૧૩ ધાણા	૨૧ પાંચોરા	૨૯ મનમાડ
૬ અધેરી	૧૪ કડયાલુ	૨૨ ધુલીઆ	૩૦ તળાવુ
૭ વીલાપારલા	૧૫ બીંવડી	૨૩ માલેગાંવ	—
૮ દાદર	૧૬ પનવેલ	૨૪ શુસાવલ	—

વાદીના દસ્તાવેજોની યાદી.

(૧) શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જ્ઞાતીના ધારા અને ધોરણોની છાપેલી નકલ.

(૨) વાદીને જ્ઞાતી બહાર મુકવાની જાહેરાતને લગતો તા. ૨૭ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૬ નો

પસાર કરવામાં આવેલ ફરાવ જે પ્રતી-વાદીઓના કબજામાં છે.

(૩) દાનો દાખલ કર્યા પહેલાંનો પત્રવ્ય-વહાર.

મુંબઈની ન્યાયાધિકારી વડી અંદાજત મધ્યે

સાધારણ અસલ દીવાની હકુમત
મુકદ્દમો નં. ૬૨૬ અને ૧૯૩૪ નો

કરસન ગોવિંદ...વાલી.

વિરુદ્ધ

અરસી વેલા પાણખાણીઆ અને ણીજતઓપ્રતીવાદીઓ

પ્રતિવાદીઓનું અચાવનામું (લેખીત નીવેદન)

(૧) ફરીવાદનામાની કસમ ૧. સંબંધમાં વાલી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાનિનો હાલ સભ્ય હોવાનું પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે.

(૨) ફરીવાદનામાની કસમ-૧ સળધા વધુમાં પ્રતીવાદીઓ નીચે મુજબ ખરી લઈકેન જાણાવે છે:—

પ્રતીવાદીઓ જાણાવે છે. જે મુંબઈની ધી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાનિ (જે દવે પછી મળકુર જાનિ તરીકે ઓળખાશે) જે પેટા વીભાગોની બનેલી. જેમાંના એક વીભાગ “દેશી” કહેવાય છે. મળકુર જાનિનું મુખ્ય ક્ષેત્ર મુંબઈમાં છે, અને જાનિની મીલકતો પણ મુંબઈમાંજ છે અને જે મુંબઈમાંજ રહેતા મળકુર જાનિના સભ્યો તરફથી બરવામાં આવેલ કાજામાંથી આંધવામાં આવી છે.

(૩) સને ૧૯૨૬ માં અમર તેની આસપાસ જાનિના અમુક તરફે વચ્ચે તકરાર આસતી હતી. તેવા તરફોમાંના એક તરફે કલ્યાણના રહેવાસી રા. શા. ગોવિંદ કરસન સામંત દોરવાના હતાં. અને તે એક જાનિના

તવંગર સભ્ય હતા. મળકુર વરગમાં ગોવિંદ કરસને મીટીંગ ભરી જેમાં જીભ તરોના સભ્યો હાજર નહોતા-અને પોતાના તક પાસેથી જાનિના પ્રમુખ તરીકેની પોતાની મુદ્દખી કરાવી લીધી.

(૪) દેશી નામે ઓળખાતા પેટા વીભાગના સભ્યો મળકુર રા. શા. ગોવિંદ કરસનની વીરુદ્ધમાં હોવાથી મળકુર ગોવિંદ કરસને ૧૧ મી એપ્રિલ ૧૯૨૬ આમવાસ મળકુર જાનિના અંધારણ અને કાવડાઓ ધરી-મળકુર જાનિની મંલુરી વગર અને જાણુ બદાર છપાવી લીધા.

(૫) મળકુર અંધારણ અને ધારાઓમાં મળકુર ગોવિંદ કરસને પહેલા ધારો નીચે મુજબ ધર્યો:—

રયાનીક સોરઠીવા પ્રજાપતી જાનિનું પુણ્યોની એકવ ગરમા તે શ્રી સમરન સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાનિના નામથી ઓળખાશે

(જેમાં દેશીઓનો સમાવેશ થતો નથી)

(૬) મળકુર પાસે મળકુર ગોવિંદ કરસને

એવી રીતે પ્રયોગ છે કે જ્યારે તે દેશીઓના પેટા વિભાગ સાથે દુરમનાવટ ધરાવતો હતો. ૨૩ મી જાન્યુઆરી ૧૯૨૭ અગર તેની આસપાસ મજદુર ગોવિંદ કરસને જાતિની સભામાં મજદુર જાપેક્ષી ચોપડી મંજુર કરવા રજુ કરી, પણ મજદુર બંધારણ અને ધારાઓને મંજુરી આપવામાં સભાએ વધી ઉઠાચેલ વળતી જાતિની સભા તા ૨૭ મી જાન્યુઆરી ૧૯૨૭ના ભરવામાં આવી. જેમાં મજદુર જાપેક્ષી ચોપડીના બંધારણ અને ધારાઓને જાતિના બંધારણ અને ધારાઓ તરીકે સ્વીકારવા જાતિ નાકજૂલ થઈ અને જાપેક્ષી તમામ ચોપડીઓનો કળાએ કમીટીએ કાર્ય લીધો. જેથી પ્રતિવાદીઓ મજદુર બંધારણ તથા ધારાઓ મજદુર જાતિના સને ૧૯૨૬ માં કે કોમપણ વખતે પ્રકાશના હોવાનો ઇન્કાર કરે છે. પ્રતિવાદીઓ કહે છે. જે દરેક જાતને દેશીઓ મજદુર જાતિનાજ સભ્યો રહ્યા છે.

(૭) ફરીઆદ નામાની કલમ ૩ જાળનમાં કહેવું નીચેન વાજનવિક્ષણે બરાબર છે સીવાય કે પહેલો પ્રતિવાદી જાતિનો વંશપરંપરાનો કોટવાલ છે. અને નહીં કે મજદુર કલમમાં જાણના મુજબ ધારાના અંગે નીચાપેલો કોટવાલ છે.

(૮) ફરીઆદ નામાની કલમ ૪ જાળનમાં પ્રતિવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. કે મજદુર ધારાઓમાં જાતિનું બંધારણ સમાઈ ગયું છે અથવા તે દેશીઓ જુદી જાતિ છે.

(૯) ફરીઆદ નામાની કલમ ૫ અને ૬ જાળનમાં અરી હકીકત નીચે મુજબ છે:—

મજદુર ડા. સા. ગોવિંદ કરસનના અવનિર્મિત વખતે સને ૧૯૩૩ ના મે મહીનામાં અગર તે તેની આસપાસ તેના દીકરા કાનજી એવિંદ પહેલા તથા બીજા પ્રતિવાદીને બોલાવ્યા અને કોટવાલ તરીકે પહેલા પ્રતિવાદીને કહ્યું કે દેશીઓ સીવાયના અન્ય જાતિનાં બુદ્ધિઓને જાતિ જમણ માટે આમંત્રણ આપવું. પહેલા અને બીજા પ્રતિવાદીએ મજદુર કાનજીના કહેવા મુજબ મજદુર દેશીઓને બાકાત રાખવા ઇન્કાર કર્યો જેને પરીણામે મજદુર કાનજીને મજદુર જાતિને જમણ આપવાની વાત પડતી મુશ્કેલી પડી.

(૧૦) સને ૧૯૩૩ ના ઓગસ્ટ મહીનામાં કે તેની આસપાસ મજદુર ગોવિંદ કરસનના દીકરાઓમાંના એક-કાળે મુંબઈમાં જાતિ-બંધુઓને દલાલા બહેનવાની મોંઘણી કરી. જાતિના આગેવાન સભ્યોમાંના કેટલાકે એતે ચેનાબો કે મુંબઈમાંના જાતિ ભાઈઓ દલાલા સ્વીકારશે નહીં કાણ કે ગોવિંદ કરસનના અવસાન નીમીતે સીવાજ મુજબ જાતિ જમણ આપવામાં આવ્યું નથી. અને દેશીઓને બાકાત રાખી શકશે નહીં.

(૧૧) મજદુર કળાના કહેવાથી પહેલા પ્રતિવાદીએ દેશીઓ સીવાયના વીભાગના જાતિ ભાઈઓની તેમની આ જાળનમાં મુંબઈ ગુ' છે તે જાણવા મીટીંગ બોલાવી. મજદુર મીટીંગ ને ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના ભરખ હતી. તેમાં પસાર થયેલ કારણો અંગ્રેજી તરજુઓ ના. ૧ તરીકે આ સાથે બોલ્યા છે:

(૧૨) મજદુર કાણ હોવા છતાં મજદુર

દયા ગોવિંદ દેશી સીવાયના બીજા શાંતિ ભાષ્યોને લક્ષણ વહેંચવાની કોશીસ કરી. મજકુર દરાવના અંગે વાદી સીવાયના બીજા બધા સભ્યોએ મજકુર લક્ષણોનો અસ્વીકાર કર્યો.

(૧૩) જ્યારે વાદીને મજકુર દરાવોની ખજાર આપવામાં આવેલી હોવા છતાં, શાંતિના હુકમોનો ભંગ કર્યો એટલે શાંતિ ભાષ્યોની એક મીટીંગ તા. ૨૭ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના બોલાવવામાં આવી. જ્યારે મીટીંગ તરફથી જવાબ આપવા એને બોલાવવામાં આવ્યો ત્યારે વાદીએ દેખાવો કર્યા અને કેટલાક આગેવાન શાંતિ ભાષ્યોનું અપમાન કર્યું અને વધુમાં મજકુર લક્ષણ સમક્ષેણ એવો નીશ્ચય જાહેર કરી શાંતિની ને માથે તે કરી લેવા સમતો કર્યો. જે ઉપરથી વાદીને શાંતિ બહાર મુકવામાં આવ્યો. જેના દરાવનો અંગ્રેજી તંત્રીનો નંબર ૨ તરીકે આ સાથે જોડેલો છે.

(૧૪) ફરીવાદનામાની કલમ ૭ બાબતમાં જે મજકુર તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ની બોલાવેલી મીટીંગ કાયદાસરની શાંતિની મીટીંગ ન હતી અને તેમાં પચાસ થપકા દરાવો વાદી તેમજ બીજા જાતીબાજોને બંધનકર્તા નહોતા-તેનો પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. જે મજકુર મીટીંગ બોલાવવાની નોટીસો દરેક સભ્યને પહોંચાડવામાં આવી નહોતી. તેનો પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. પ્રતીવાદીઓ કહે છે જે મજકુર મીટીંગમાં પચાસ થપકા દરાવો જાતીને-બંધનકર્તા હતા-અને જેમ કહેવામાં આવ્યું છે તેમ તે મીટીંગ કાયદેસરની બોલાવેલી જાતીની મીટીંગ નહોતી

તેનો ઇન્કાર કરે છે. પ્રતીવાદીઓ કહે છે જે હંમેશના ચાલુ સીવાજ પ્રમાણે પહેલા પ્રતીવાદીની કાટવાણ તરીકે બોલાવેલી શાંતિની મીટીંગ હતી. આ પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે કે તે બાબતની ખજાર શાંતિના સભ્યોને આપવામાં આવી નહોતી અથવા તો શાંતિના સીવાજ મુજબ તેમ કરવાની રીત કે જરૂરીઆત હતી.

(૧૫) પ્રતીવાદીઓ વધુમાં ઇન્કાર કરે છે. જે મજકુર લક્ષણ બાબતનો દરાવ કાયદેસર નહોતો. અગર તો તે દરાવ દ્રેપલાવે મજકુર ગોવીંદ કરસન રામજીના થેડાક દુરમતો તરફથી લાવવામાં આવ્યો હતો-પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. જે દેશીઓને લક્ષણની બાબતમાં સામેલ કરવાનું અકારણ્ય અગર તો મજકુર શાંતિના બંધારણકાર, રીત, સીવાજ કે રસમથી વીરધનું હતું-પ્રતીવાદીઓ વધુમાં ઇન્કાર કરે છે કે મજકુર ગોવીંદ કરસનના દીકરાઓ તરફથી વહેંચાતું લક્ષણ સીકારવાની મનાઈ હતો કાયદેસરનો મજકુર શાંતિનો દરાવ નહોતો-મજકુર દરાવને લગતી ખજાર વાદીને અથવા તો દરેક જાતીબાજને આપવામાં આવી નહોતી તેનો પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે.

(૧૬) ફરીવાદનામાની કલમ ૮ બાબતમાં કહેવાનું જે વાદીને શાંતિબહાર કર્યાનું કામ બરોબર અને ન્ય ગસ્ટર હતું.

(૧૭) ફરીવાદનામાની કલમ ૯ બાબતમાં જેમાં શાંતિબહાર મુકવાનું કામ એકાધેસર અને બીજા અસરકર્તા હોવાનો આ પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. મજકુર લક્ષણ લેવાની મનાઈ

કરતો જાતીનો કાયદેસરનો દરમ ત્યાં હતોજ નહીં—તેનો આ પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. મજદુર દરમ ગેરકાયદેસર છે અથવા તો કહેવાય છે તેમ તેની ખજાર વાદીને તેમજ જાતીના સભ્યોને આપવામાં આવી નહોતી તેનો પણ આ પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. વાદી જણે છે અને જણવુંજ વેળે છે કે જાતીના દરમોનો અમલ કરવામાં જે કાંઈ નીપજી જાય તેને મજદુર કરવાનો જાતીને અધીકાર હોય છે. મજદુર મીટીંગ બોલાવવાને લગતી ખજાર જાતીલાઈઓને આપવામાં આવી નહોતી અગર તો મજદુર મીટીંગ આદુ રીવાજ અને રસમ મુજબની નહોતી. તેનો પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે.

(૧૮) પ્રતીવાદીઓ મજદુર જાહેરાતોમાં જાતી તરફથી મંજુર થયેલા હોવાનો ઇન્કાર કરે છે. પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે કે વાદીને ફરીવાર થયાની ખજાર નહોતી અથવા તો વાદીને જાતી બહાર ક્યાં પહોંચા બોલાવાની તક આપવામાં આવી નહોતી. પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. જે મજદુર દરમ ગેરકાયદે છે અને જાતીના કાયદાઓથી નીરખતું છે. અગર તો મજદુર કાયદાઓનો તથા હુકમતી ન્યાયનો કાયદાઓનો ભંગ ફરી પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

(૧૯) ફરીવારનામાની કલમ ૧૦ બાજુ તમાં પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે. જે જાતીઓ વાદી જાતીની મીટીંગમાં પહોંચ્યાં જે પહોંચ્યાં એને જાતી બહાર મુક્યાંનો દરમ પસાર ફરી

લીધો હતો. પ્રતીવાદીઓ આ ઇન્કાર કરે છે જે વાદી મજદુર જાતીના સભ્ય તરીકે આવું છે અને તે દરમના હક તથા છુટછાટો ધરાવવાનો તેને અધીકાર છે.

(૨૦) ફરીવારનામાની કલમ ૧૧ બાજુ તમાં આ પ્રતીવાદીઓ કહે છે કે વાદીને કાયદેસર રીતેજ મજદુર જાતી તરફથી જાતી બહાર મુકવામાં આવ્યો હતો. પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે જે મજદુર જાતીના જે સભ્યોએ એમાં ભાગ લીધો હતો તેમનો વર્તવ નીખાવસ નહોતો અગર તો અદાવત અને દુશ્મનાવટ ભરેલો હતો. પ્રતીવાદીઓ ઇન્કાર કરે છે જે વાદીને કાંઈ તુકશાની બોગવવી પડી છે અગર તો એથી કાંઈ તુકશાની ભરવા તેઓ જવાબદાર છે.

(૨૧) ફરીવારનામાની કલમ ૧૨ માં જણાવ્યા મુજબનો પત્રવ્યવહાર કબુલ રાખવામાં આવે છે.

(૨૨) મજદુર સંજોગોની અંદર પ્રતીવાદીઓ અરજી પુરવે છે કે દાર્શન બોટો છે, હોરાન કરતા છે, માટે ખરચ સહીન કાઢી નાંખવો.

(૨૩) પ્રતીવાદીઓ આ સાથે ન્તેકેકી માદી મુજબના દનાવેએ હિરે આશર રાખે છે.

(સહી)
અરમ્મી વેલા.
નારણ મેરામણ
પંચસોસમ સુલક

જન્યાવનામું ઘડનાર :
 ડે. એમ. સુતરી,
 એડવોકેટ.

મુદતમાં એન્ડ મુદતમાં,
 પ્રતીવાદીઓના વકીલો.

હારી સમક્ષ :

(સહી) જે. એમ. મનુમદાર
 ખીન્ન અસિસ્ટન્ટ માર્ટર

લખમણ નથુ માફે
 માંડણ હમીર
 હાહ્યાભાઈ આણુંદણ આવડા
 દામોદર જેઠા રાવત
 માવણ મેઘણ દેવલીયા
 મુલણ રાજ-દેવલીયા
 અરસી પરમાણુંદ
 ગોપાલદાસ વાલણ
 હીરણ પરમાણુંદ દેવલીયા
 હીરણ જેરામ

હું હાહ્યાભાઈ આણુંદણ આવડા, મુંગળનો
 હીન્દુ રહેવાસી, મુંગળની પીયા દક્ષાઓની
 એસોસીએશનનો હેડ કાર્ગને ઉપરોક્ત દાવાનો
 જીદો પ્રતીવાદી કોટ બદાર ફર્ગાંદેવી રફીદમાં
 રહું છું અને આથી સોગંદ પૂર્વક જણાવું
 છું કે ઉપરોક્ત જન્યાવનાગાના પેરેગ્રાફ ૧-૨
 (ભાગ) ૩ (ભાગ) ૭-૧૧-૧૩-૧૪ (ભાગ)

૧૫-૧૬-૧૭-૧૮-૧૯-૨૦-૨૧ અને ૨૩ માં
 જે જણાવેલું છે તે મારી પોતાની જાણ મુજબ
 ખરું છે અને જાણીના પેરેગ્રાફ ૨ (ભાગ) ૩
 (ભાગ) ૪ થી ૬-૮ થી ૧૦-૧૨-૧૪ (ભાગ)
 અને ૨૨ માં જે જણાવેલું છે તે માલીની
 તેમજ માન્યતાને આધારે છે અને તેને ખરું
 હોવાનું હું માનું છું.

સોગંદ પૂર્વક મુંગળથી જાહેર કરું.

ના. ૨૬ મી. સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૪

(સહી) હાહ્યાભાઈ આણુંદણ આવડા

વાદીના ખત પત્રોનું સોગંદ નામું.

હું કરસન ગોવીંદ મુંગળનો હીન્દુ રહેવાસી
 તે ઉપર જણાવેલ વાદી કોટ બદાર ફર્ગાર-
 વાગમાં રહું છું. તે સોગંદ પૂર્વક અને
 ખાત્રીથી નીચે મુજબ જણાવું છું:-

(૧) આ દાવાને લગતી જાગનના દસ્તાવેજો
 આ રાષ્ટ્રે મુકવામાં આવેલ નોંધ ભાગ

૧ અને ૨ માં જણાવ્યા મુજબના મારા
 કગળમાં અગર તો સત્તામાં છે.

(૨) હું મજદૂર દરનાવેલો જે મજદૂર નોંધના
 ખીન્ન ભાગમાં જણાવવામાં આવેલ છે.
 તે રજુ કરવા સામે વાંધો લઉં છું તથા
 કે તેઓ તેમના પ્રકારે જ છુટકાટ કરાવે છે.

(૩) મારી સારામા સારી જાણ-જાગર અને માન્યતા મુજબ મારી પાસે, કજળમાં અગર સતામાં અથવા તો મારા વફીલ કે વફીલો પાસે, કજળમાં અગર તેમની સતામાં અગર તો મારા વનીથી કોઇ આસામી કે આસામીઓ પાસે, કજળમાં અગર તેમની સતામાં કોઇ ખાત, ખાતું, ખાતા છુક, એ.અરીયું, પહેંચ, પત્ર

વાદીયન કાગળ કે લખાણ અગર કોઇ નકલ, કે એવા કોઇ દસ્તાવેજનો વીલાગ મજકુર દાવાની પાગતને કોઇ પણ રીતે લાગતો વજગતો, અગર તેમાંનો કોઇ પણ જેમાં મજકુર પાગતને લગતી કોઇ નોંધ યઇ હોય તેવા કોઇ પણ સીવાય કે મજકુર મુકવામાં આવેલી પરીશીષ્ટમાં જણાવ્યા છે તે સીવાયના નથી.

સોગત ઉપર મુંજામાં ઉપર મુજબ
કહેવામાં આવ્યું.
તા. ૧૨ મી ઓક્ટોબર, ૧૯૩૪

(મહી) કરસન જોષિદ

પરિશિષ્ટ

લાગ ૧

- (૧) તા. ૨ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના વાદીના વફીલો તરફથી પ્રતિવાદીઓને પોનાને લખવામાં આવેલ પત્રની નકલ.
- (૨) ૨૭ મી માર્ચ ૧૯૩૩ ના પ્રતિવાદીઓના વફીલો તરફથી વાદીના વફીલોને લખવામાં આવેલ પત્ર.
- (૩) તા. ૨૭ મી માર્ચ ૧૯૩૩ ના વાદીના વફીલો તરફથી પ્રતિવાદીઓના વફીલોને લખવામાં આવેલ પત્રની નકલ.
- (૪) તા. ૧૮ મી અક્ટોબર ૧૯૩૩ ના વાદીના વફીલો તરફથી પ્રતિવાદીઓના વફીલોને લખવામાં આવેલ પત્રની નકલ.
- (૫) તા. ૧૦ મી અક્ટોબર ૧૯૩૩ ના પ્રતિવાદીઓના વફીલો તરફથી વાદીના વફીલોને લખવામાં આવેલ પત્ર.
- (૬) સને ૧૯૨૧ માં શ્રી સોરઠીયા પ્રમુખતી સમિતી લખવામાં આવેલા ધારધોરણોની એક છાપેલી નકલ.

લાગ ૨

ફરીવાદનામું જનાવવા માટે આવેલી મુખનાઓ અને જીજ્ઞ-કાગળોવાઓ અને કામ ચલાવવાના કાગળો વગેરે, વગેરે.

પ્રતિવાદીઓના ખત પત્રોનું સોગંદ નામું.

અમે, અરસી વેલા પાણખાણીયા નારણ મેરામણ ઘેડીયા પરસોતમ મુલશ પાખાણીયા, અને લખમણ નથુ માડે જધા મુંગળના રહેવાસીઓ. તે ઉપલા મુકદમાના પ્રતિવાદીના ૧ થી ૪ અને દામોદર જેઠા રાવત, માવશ મેવશ દેવલીયા, મુલશ રાજ દેવલીયા, અરસી પરમાણુંદ સીંગડીયા, ગોપાલદાસ વાલશ દેવલીયા, હીરશ પરમાણુંદ દેવલીયા, અને હીરશ જેરામ વીસાવડીયા, પ્રતિવાદીઓના ૭ થી ૧૩ ફોટ બહાર કુંભારવાડના રહેવાસી અને માંડણ હમીર મુંગળનો દિંદુ રહેવાસી, ફોટ બહાર નોર્થ બ્રુક ગારડન આગળ રહે છે તે ઉપરના દાવાનો પ્રતિવાદી નાં. ૫ સાથે સોગંદ ઉપરે ખાત્રીથી નીચે મુજબ જણાવીએ છીએ

૧ આ દાવાને લગતી; બાબતના દસ્તાવેજો આ સાથેની મુકદમામાં આવેલ નોંધ પત્ર ભાગ ૧ તથા ભાગ ૨ માં જણાવ્યા મુજબના અમારા કબજામાં જણાવેલ અગર તે સત્તામાં છે.

ઉપર મુજબ સોગંદ ઉપરે મુંગળમાં રહેવામાં આવ્યું.

તા. ૧૩ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૪

ગાંધી સમક્ષ

સહી. જે એસ. મધુમહાર.

બીજા અસિસ્ટન્ટ માસ્ટર.

પ્રતિવાદીના ૧ થી ૪, ૮-૧૦-૧૧

અને ૬ ના હસ્તાક્ષર

(સહી) પી એચ. શુક્લા.

૨ અમે મજકર નોંધ પત્રના બીજા ભાગમાં જણાવેલા દસ્તાવેજો રજુ કરવા સામે વાંધો લઈએ છીએ સગળકે તે તેમના પ્રકાર જેતાં વાદીની તપાસ સામે છુટકાટ થયે છે.

૩ અમારી આરામાં સારી જાણ બગર અને માન્યતા મુજબ અમારી પાસે કબજામાં કે સત્તામાં અથવા તે ફોટ વડીસો કે આગળીયા પાસે કબજામાં કે સત્તામાં અગર તે અમારા વતીથી ફોટ આગામી કે આસામીઓના કબજામાં ફોટ ખન, ખાતું, ખાનાની ભુક, આચરીયું, રસીદ, પત્ર, વાદીપત્ર, કાગળ કે લખાણ કે એવા ફોટ દસ્તાવેજ કે બીજા ફોટ દસ્તાવેજની નકલ કે વીભાગ ફોટખી રીતે આ દાવાને સગળ ધરાવતી બાબતમાં કે તેમાંની કોઈ સાથે-સીવાય આ સાથેના પરિશિષ્ટ ભાગ ૧ અને ભાગ ૨ માં જણાવેલ છે તે સીવાયના નથી.

(સહી.)

૧ અરસી વેલા

૨ નારણ મેરામણ

૩ પરસોતમ મુલશ

૪ લખમણ નથુ માડે.

૫ દામોદર જેઠા રાવત.

૬ માવશ મેવશ દેવલીયા

૭ મુલશ રાજ દેવલીયા

૮ અરસી પરમાણુંદ

૯ ગોપાલદાસ વાલશ

૧૦ હીરશ પરમાણુંદ

૧૧ દેવલીયા

૧૨ હીરશ જેરામ

૧૩ વીસાવડીયા

૧૪ માંડણ હમીર

પરિશિષ્ટ

ભાગ ૧ લો

૧ તા. ૨૩ મનેવારી ૧૯૨૭ ની બીજા પ્રતિવાદીના હસ્તાક્ષરોમાં શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાતિના પંચ જોગ મીટીંગ માટે અરજના સ્વરૂપમાં લખેલી અને જે મીટીંગ તેજ દોરસે બરાબ હતી. તેના દાર્કમ (એન-ડાર્ક)ની નકલ

૨ મુંબઈની શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતિ જાતિની તા. ૨૫ મી ઝોગરટ ૧૯૩૩ ના બરાબલી સમાની હાજર રહેલા સખસોની સહી સાથેની મીનીટસ.

૩ તા. ૨૭ મી ઝોગરટ ૧૯૩૩ ના મુંબઈની શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાતિની બરાબલી મીટીંગની મીનીટસ

૪ તા. ૧૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના મુંબઈની શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાતિની બરાબલી મીટીંગની મીનીટસ. મજકુર મીનીટસમાં સળાઈ ધરાવતા નીવેદન સાથે તથા મીટીંગમાં હાજર રહેલા જાતિના સખસોની સહીઓ સાથે જોડાતાં આવેલ છે.

૫ તા. ૧૬ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૩૪ ના મુંબઈની શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાતિની બરાબલી સમાની મીનીટસ

૬ તા. ૧૯ મી ઝોગરટ ૧૯૩૬ ના મુંબઈની સોરઠીઆ પ્રજાપતી જાતિની બરાબલી સમાની હાજર રહેલા સખસોની સહીઓ

સાથેની મીનીટસ

૭ પ્રતિવાદી ૧ અને ૨ પાસે પડી રહેલી શ્રી સોરઠીઆ પ્રજાપતિ જાતિના કહેવાતા બધારણ અને ધારાગોની પેટી નકલો ૮૫.

૮ તા. ૧ લી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ નો પત્ર મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું. તરફથી કાનઈ ગોવીંદ વતીથી લખેલ પ્રતિવાદીઓ નં. ૧ અને ૨ ઉપરનો પત્ર.

૯ પત્રની નકલ તા. ૪ થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના મે. મુદલા એન્ડ મુદલા દરમિયાન જામાં મે. હરીદાસ એન્ડ કું. ને લખેલ

૧૦ પત્ર તા. ૧૪ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું. તરફથી મેસર્સ મુદલા એન્ડ મુદલા ઉપરનો.

૧૧ પત્રની નકલ તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના મેસર્સ મુદલા એન્ડ મુદલા તરફથી મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું. ઉપરનો

૧૨ પત્રની વધુ નકલ તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના મેસર્સ મુદલા અને મુદલા તરફથી અરસી વેલાની વતીથી મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું. ઉપરનો

૧૩ પત્રની નકલ તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના મેસર્સ મુદલા એન્ડ મુદલા તરફથી મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું. ઉપરનો

૧૪ પત્ર ના. ૨ છ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ નો
મેસર્સ કૃષ્ણિક એન્ડ ગદાદુરજી તરફનો
હમણાના વાદીની વતીથી લખેલ અને
પરસોનમ મુદ્રજી, લખમણ નથુ, માંડણ
હમીર અને જીમ્મજો ઉપરનો

૧૫ પત્રની નંબર તા. ૨૭ મી સપ્ટેમ્બર
૧૯૩૩ ના મેસર્સ મુદ્રજા એન્ડ મુદ્રજા
તરફથી મેસર્સ કૃષ્ણિક એન્ડ ગદાદુરજી
ઉપરનો

૧૬ પત્ર તા. ૨૭ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩ ના
મેસર્સ કૃષ્ણિક એન્ડ ગદાદુરજી તરફથી
મેસર્સ મુદ્રજા એન્ડ મુદ્રજા ઉપરનો

૧૭ પત્ર તા. ૮ મી અક્ટોબર ૧૯૩૩ નો

મેસર્સ કૃષ્ણિક એન્ડ ગદાદુરજી તરફથી
મેસર્સ મુદ્રજા એન્ડ મુદ્રજા ઉપરનો

૧૮ પત્રની નંબર તા. ૧૦ મી અક્ટોબર
૧૯૩૩ ના મેસર્સ મુદ્રજા એન્ડ મુદ્રજા
તરફથી મેસર્સ કૃષ્ણિક એન્ડ ગદાદુરજી
ઉપરનો

૧૯ પત્રવ્યવહાર દાવા પકીનો વાદી અને
પત્રીવાદીઓના વકીલો વચ્ચેનો

ભાગ ૨

આ દાવાના કારણે જનાવેલા તથા મેળ-
વેલા કાગળો તથા વકીલોને કામ આગમન થવા
વથા માટેનો ખરોડ તથા સગવડ પડતી સગના
જો વગેરે રકમણ ધરાવના કાગળો.

વાદી તથા પ્રતિવાદીઓના સોલીસીટરો વચ્ચે ચાલેલો પત્રવ્યવહાર.

[૧]

મુંબઈ તા. ૨ છ સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

મેસર્સ પરસોનમ મુદ્રજી લખમણ નથુ
માંડણ હમીર ડાયા આર્જે
અરસી વેત્રા નારાયણ મેંગમળ
માવજી મેધજી મુદ્રજી રામ
દાગા જેડા ગોપાલ વાલ્મ
હીરા પમા બીજા અરસી

જ્ઞાતા સાહેબો,

અમારા અસીલ મી. કરસન ગોવીંદ મારુ
ની ચૂંટનારી અમે તમને નીચે મુજબ જણા-
વીએ છીએ:—

૩ તમે અને અમારો અસીલ શ્રી સમ-
સ્ત સોરઠીયા પ્રજાપતી જ્ઞાતિના છે. તમે

અરસી વેત્રા કોટવાલ છે અને તમે અને
જીમ્મજો જ્ઞાતિને લગતી જાગનોમાં સહીય
ભાગ લો છો.

અમારો અસીલ ધારે છે જે તમે અને
જીમ્મજોએ એક મી. કાનજી ગોવીંદને એક
સરખી રીતે જ્ઞાતિ ભાષણો વચ્ચે (મુંબઈમાં
રહેલા ભાષણો સંગેન) દલાણું રહેવાના અટ-
કાવાત્રું તર્કટ રચ્યું હતું. તમે અને જીમ્મ
જોએ મગદુર કાનજી ગોવીંદ કરસન-તેના
પીના સદગન રા. સા. ગોવીંદ કરસનની વાદમાં
જ્યારે દલાણુ રહેવાના હતા ત્યારે મગદુર
દલાણુને અટકાવવાની ચળવળ ઉભી કરી હતી,
અમારા અસીલે જ્ઞાતિના ભાષણોના દંમેગના

રીવાજ મુજબ જેમ અને છે તેમ તા. ૨૭મી (યવા માસની) કે તેની આસપાસ દલાલું રીકાવું છે.

અમને જણાવવાની સુચના મળી છે કે તમે અને બીજાઓ અમારા અસીસ તરફથી આ દલાલુનો રીકાર થયો જેથી સંતોષ પામ્યા છો. અને અમારા અસીસ સામે સખત પગલા લેવાનો વીચાર કર્યો છે. મજદુર કાર્ય સાધવા માટે તમે અને બીજાઓએ મુંઝવણમાંથી બાજુઓની મીટીંગ જેવી કરવાનો મનસુબો કર્યો. અને તે મીટીંગમાં તમેએ સખનામથી અને ગેરકાયદેસર બીજાઓ ઉપરે અમારા અસીસને મજદુર દલાલુના રીકાર બદલ ૧૧ કહેવાતા ગુન્હા માટે જાતી બદાર કરવાનો ફાવ પાસ કરવા દલાલુ ક્યું છે.

અમે ફક્ત એટલે કે મજદુર કહેવતથી મીટીંગ મુંઝવણમાં જાતી બાજુઓની મીટીંગ કહેવામાં આવે છે તેમાં અમારા અસીસને હાજર થવા જોવાવવામાં આવ્યો હોય તે તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૬ ના થઈ હતી બપોરે ઘોડાક સભ્યો ભેગા થયા હતા. અને જાતીના નામે અમારા અસીસે ગુન્હો કે જાતી ધારાનો ભંગ ન કરેલ હોવા છતાં એને ખોટી રીતે જાતી બદાર કરવાનો ફાવ પાસ કર્યો.

અમને વધુમાં કહેવાની સુચના મળી છે કે મજદુર મીટીંગમાં અમારા અસીસ તમને, સચોટ દાખલા દલીલોથી જણાવ્યું કે તમને જાતીની મીટીંગ ભરવાનો અધીકાર નથી અને તેમાં વળી કોઈ જાતી બાજુને જાતી

બદાર મુકવાનો અધીકાર નો મુલ્ય નથી. અમારા અસીસે ત્યાં ભેગા થયલાઓને કહ્યું હતું કે દલાલુ બપોરે વહેવા છે ત્યારે હમેશાં સભ્યો રીકારી લે છે. માટે એ દલાલુનો રીકાર કર્યો તેમાં મેં કશોયી ગુન્હો કર્યો નથી. અમારા અસીસે એ જાતી બદાર મુકતા ત્યાં ભેગા થાતા સખસોના અધીકાર જાળવ પશુ તકરાર લીધી હતી.

તમેએ આ બધા કારણો હોવા છતાં અને અમર અસીસની માન્યતા મુજબ દેશ અને કીન્ના ભરેલા આશયથી અમારા અસીસને જાતી બદાર મુકવાનો ફાવ પાસ કર્યો છે અને તેનો મુંઝવણમાં રહેવા જાતી બાજુઓ વચ્ચે કેટલાક મારફતે ફેલાવો કર્યો છે. અમારો અસીસ કહે છે કે તે કાર્ય અન્યાયી, ગેરકાયદેસર અને બહુજ વાંધા ભરેલું છે. આ જાતિ બદાર મુકવાના કાર્યે તેને જાતીની નજરે હક્કો પાડ્યો છે. અને એને માનસીક અને શારીરિક, માન આજર અને ધંધામાં નુકસાન પહોંચાડ્યું છે.

(એ.) અમારો અસીસ કહે છે કે મજદુર કહેવાની મીટીંગ ધોરણસર જોવાવેલી જાતીની મીટીંગ નહોતી.

(બી.) તેમાં પસાર કરવામાં આવેલ કોઈ પણ ફાવ મંદુજ વાંધાજનક અને ગેરકાયદે છે અને અમારા અસીસને અધનકર્તા નથી.

(સી.) અમારા અસીસને જાતી બદાર કરતો ફાવ કોઈ પણ અપરાધસર અગર જાતીના પ્રત્યક્ષ રીવાજ કે ધારાઓનો ભંગ થવાનું

એની સાથે તહોમત લાગ્યા વગર કરવામાં આવ્યો છે.

(ડી.) અમારા અસીસને રવાનાનીક ન્યાય પથ મળ્યો નથી.

(ઇ.) અને બીજા કારણોસર પણ મજકુર સાતી બહાર મૂકવાનું કામ પોતાપથી ભરેલું, બળજબરી કર્તા છે અને બંધનકર્તા નથી.

આ સંલેગોસર તમને આ નોટીસ આપવાની અમને સુચના થઇ છે કે આ પત્ર તમને પહોંચેથી ૪૮ કલાકની અંદર કહેવાનો ઠરાવ રદ કરી અને અમારા અસીસને યોગ્ય લાગે તેવી અમારા અસીસની બીનશરતી મારી માંગો. નહીં તો અમારા અસીસ આ બાબતમાં જેમ એને સક્ષાદ મળશે તે પ્રમાણે તદ્દન તમારા હિસાબે અને જોખમે આગળ પગલાં લેશે. ઉપરાંત તમોએ અને બીજાઓએ અમારા અસીસને જે નાલેશી પહોંચાડી છે અને મજકુર સાતી બહાર મુકવાના કામથી જે હાની પહોંચી છે તે બાબતમાં દીવાની તેમજ ફોજદારી રીતે પણ તમને જવાબદાર ઠરાવે છે.

તમારા સાચા,

કર્ણીક એન્ડ બહાદુરજી

સોલીસીટર્સ. હાઇકોર્ટ.

[૨]

તા. ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

મેસર્સ કર્ણીક એન્ડ બહાદુરજી.

લ્હાણા સાહેબો,

અમારા અસીસો, મેસર્સ પરસોત્તમ મુલજી લક્ષમણ નથુ, ડાહ્યાભાઈ આણંદજી, અરસી

વેક્ષા; નારાયણ મેરામણ; માવજી મેઘજી, મુંલજી રામ, દામા જેડા, ગોપાલ વાલા, હીરા પમા અને અરસી પરમાણંદ (બીજા અરસી ખોટી રીતે લખેલ છે). બીજા એક માંગણ હમીર સાથે સંબોધીને તેમને તમારા તરફથી, તમારા ઉપર જણાવેલ અસીસની વતીથી તા. ૨ જી સપ્ટેમ્બરનો લખેલ કાગળ બાગ-તમાં જવાબ આપવા માટે સુચનાઓ સાથે અમારા હાથમાં મુક્યો છે.

તમારા કાગળ ઉપર જણાવેલા જુદા જુદા અસીસોને જુદી જુદી તારીખોએ મળ્યો હતો—તેમાંથી આખરી કાગળ ડાહ્યાલ મી. અરસી વેક્ષાને તા. ૨૨ મીની સાંજે મળ્યો હતો.

તમારા કાગળની કલમ ૨ જી કથુન કરવામાં આવે છે. તમારા અસીસ પણ સારી રીતે જાણે છે કે અમારા અસીસો કમીટીના સભ્યો છે—કે જે તા. ૨૫ મી ઝોગસ્ટ ૧૯૩૩ ની મુંબઈના સાતીભાઈઓની સભામાં નીમવામાં આવી હતી. કે. જ્યારે સર્વાનુમતે ઠરાવ કરવામાં આવ્યો હતો કે મી. કાનજી ગોવિંદ તરફથી આપવામાં આવતા લઘુ સાતીભાઈઓએ રાખવા નહીં. કારણ કે મી. કાનજી ગોવિંદ, “દેશીઓને” લઘુ બહેનવા માંગેલું નથી કે જેઓ અમારા અસીસો મુજબ સાતીના સભ્યો છે.

તમારા કાગળની કલમ ૩ બાબતમાં અમે ઉપર કહી ચુક્યા છીએ ને તા. ૨૫ મી ઝોગસ્ટ ૧૯૩૩ ની સભા તથા તે સભામાં

ઉપર કહ્યા મુજબ થયેલા કરાવ કાયદેસરનો અને સર્વાનુમતે હતો. જેથી તમે આ કલમમાં કહો ના તેમ હતાકાળે સ્વીકાર થતા અટકાવવા માટે અમારા અસીલોએ તકેટ રચ્યું હતું કે હદાણનો સ્વીકાર થતો અટકાવવાની અગવળ ઉભી કરી હતી-તે સવાલ ઉભો થતોજ નથી. તમારા અસીલને કોટવાલ તરફથી તા. ૨૫ ઓગસ્ટના કરાવની જાણ અપવામાં આવી હતી. અને તમારા અસીલે કાયદેસરના જાતીના કરાવની વીરૂધ્ધ જઈ હતાલું સ્વીકાર્યું હતું.

તમારા કાગળની કલમ ૪ થી ૬ જાણતમાં જણાવવાનું કે, તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ની સભામાં પસાર થયેલા કરાવનો તમારા અસીલે બંધ કરવાથી મુંઝાળના જાતીલાખ-ઓની બીજી સભા તમારા અસીલના આવી રીતે તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટના જાતીના કરાવનો બંધ કરવાના કૃત્ય ઉપર વીચાર અંકાવવા કાયદેસરની રીતે તા. ૨૭ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ ના દીને ભરવામાં આવી હતી. અને સભાને લગતી ખચર પણ તમારા અસીલને આપવામાં આવી હતી. જે તમે આ કલમોમાં કબુલ કરે છે, અને તે સંબંધીજ તમારો અસીલ તે સભામાં હાજર થયો હતો. તમારા અસીલને અમારા અસીલોમાના કેટલાકે તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટના જાતીના કરાવથી વીરૂધ્ધ જઈ હતાલું સ્વીકારવા જદલ તેનો ખુલાસો માગ્યો ત્યારે અમને મળેલી સુચના મુજબ તમારા અસીલે અમારા કેટલાક અસીલોને તથા જાતીના બીજા લાખ-

ઓને નોંધાવીરેલી રીતે અને મંદી અને અધ-રીત લાખમાં ગાળો દાખી અને કહ્યું કે તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટે કરવામાં આવેલા કાયદાપણ કરાવથી એ જાંધાયેલા નથી તેમજ એણે લીધેલું હતાલું પાછું ફેરવવા પણ એ તૈયાર નથી. અને અમારા અસીલો અને બીજા જાતીલાખ-મુળો તેઓની મરજીમાં આવે તેમ કરી શકે છે. તમારા અસીલના જવાબોની તા. ૨૭ મી ઓગસ્ટની મીનીટસમાં અસંબધ અને મંદી ગાળો તમારો અસીલ બોલી ગયો છે જે જરૂર મુકી દબને ખાકીની નોંધ લીધી છે. અમને વધુ સુચના મળી છે કે તમારો અસીલ મજ-કુર સભા વખતે નશામાં હતો. અને અસંબધ અને દુસ્તકામજરી રીતે વર્ત્યો હતો.

તમારા અસીલની વર્તુલ્યુંક અને હાવલાવ અને જાણત ઉપરે વીચાર કરી અમારા અસીલો અમે જાતીના તથા સભામાં બેગા થયેલા બીજા લાખએએ ઉપર કહ્યું છે તેમ કાયદેસર રીતે તમારા અસીલને જાતી. જદાર મુક્યાનો કરાવ પસાર કર્યો છે. અને અમારા અસીલોએજ માત્ર મજકુર કરાવ પસાર કર્યો છે એમ કહેવું સાચું નથી.

તમારા કાગળની કલમ ૯ માં જે અમારા અસીલો સામે અદાવત અને દુસ્મતીના આક્ષેપ મુકવામાં આવે છે તે ન લખતે તોજ સાદું અને. અમારા અસીલો ઉપર જણાવ્યું છે તેની વીરૂધ્ધના જે કાંઈ આક્ષેપો તમારા કાગળમાં તમેએ કર્યા તે નાકબુલ કરે છે. તેઓ અદા-વત કે દુસ્મતીથી વર્ત્યા છે. અગર તો અનાયી ગેરકાયદેસર કે ગેરધર્મીપણે અગર સ્વભાવીકુ

અને તે રીતે કરીને જ્ઞાતિભાઈની નજરે અમારા અસીલની આગરને હસકી પાડી મજકુર દહાણું ન સ્વીકારવા જાતિના જીમ્ન ભાઈઓને સમજાવવાની કોશીસ કરતાં, તમેજી અમારા અસીલની તથા તેના સદ્ગત પીનાની નાલેસી કરતા નીવેલો ક્યાં અને તે રીતે કરીને તેમની આગરને હાની કરી.

અમને વધુ જણાવવાની સુચના મળી છે કે તમે ઝેટલેથી ન અટકતાં, મુંગઈના માણસોની સજા બોલાવી મુંગઈની જાતિની સલામો દેખાવ કર્યો. અને મુંગઈમાં કાઢીએ મજકુર દહાણું લેવું નહીં, એવા આશયથી કંચ પાસ કરાવ્યો અને તેથી કરીને અમારા અસીલની આગરને હાની પહોંચાડવા કોશીસ કરી. તમે સારી રીતે જાણતા હતા કે જાતિની સજા બોલાવવાનો તમને અધીકારજ નથી કે ન તો તેમ કરવાનું તમારી સત્તામાં હતું.

અમને વધુ કહેવાની સુચના મળી છે કે મજકુર મુંગઈ પ્રજ્ઞપતિ જાતિની સજા તરીકે બોટી રીતે બોલાવેલી સજામાં આ કહેવાતા પાસ થયલા કરાવના કારણે દહાણુનો સ્વીકાર મયો ન્દતો. અને અમારો અસીલ જાનીના ભાઈઓમાં દહાણું વહેંચી શક્યો નહીં. અને તે પાછું લઈ જવું પડ્યું અને તેથી કરીને અસીલના વાસણો બેઠાયા વગર પડી રહ્યા અને તે રીતે કરીને તમેજી અમારા અસીલને આર્થિક હાની પહોંચાડી.

અમને કહેવાની સુચના મળી છે કે મુંગઈમાં થોડા અગાધ સીવાય જાનીના દરેક

સભ્ય પાસેથી દહાણુનો અસીલકાર કરાવી અમારા અસીલને આર્થિક હાની પહોંચાડવાની ચળવળ ચલાવવાની પાછળ તમારો હાથ હતો. અમારા અસીલ : તેઓમાંના ઘણાઓ આગળ મંથો અને પીનંતી કરી. તેઓ સ્વીકારવાના હતા પણ તમારી કહેવાતી આપવામાં આવેલી ધમકીઓ તેઓને આડે આવતી હતી.

અમને વધુ કહેવાની સુચના મળી છે કે અમારા અસીલ સામે અદાયતથી અને દેશ ભાવે કરી, આ આખી બાજી ગોડવવામાં આવી હતી જાનીભાઈઓની નજરમાં અમારા અસીલની આગરે હસકી પાડવા તથા એને આર્થિક હાની પહોંચાડવાના ઇરાદાપુર્વક આ આખી બાજી ગોડવવામાં આવી હતી તેના લીધે અમારા અસીલને માનસીક, આર્થિક અને આગરને બહુજ અગવું પડ્યું છે.

અમારે તાત્કાલિક તમારી નજરે લાવવું જોઈએ કે આમ કરવાનું તમારું કાર્ય, અન્યાયપુર્વકનું અને ગેરકાયદેસરનું છે. અને મર્દુમની વાદળીરીને હાની પહોંચાડવા અને જાનીની જાગતમાં વફાદાર પુત્ર તરીકેની મર્દુમ તરફની ખેતાની ફરજે અદા કરવામાં તેના પુત્રની ફરજો કરવાની કોશીસને લગતી તમારી વર્તણૂંક બહુજ દોષપાત્ર છે.

એવા કારણોને અંગે અમને સુચના મળી છે કે આ તમને પહોંચેથી ૪૮ કલાકની અંદર, મજકુર કરાવ મીનિશિમાંથી રદ કરી અમારા અસીલને માફ આવે તેવી રીતની

ખીનરાત્રી માથી ગાગો. નહીં તો અમારો અસીલ, દીવાની અને ફોજદારી અગર બંને રીતે ઉપર જણાવ્યા મુજબ તમોએ કરેલી એની નાણેશી બદલ તથા એને જે હાની ખમવી પડી; તે-માટે તમને જવાબદાર ગણશે.

તમારા સાચા,
(સહી) હરીદાસ એન્ડ કું.

[૨]

તા. ૪ થી સપ્ટેમ્બર ૧૯૩૩

મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું.

મી. કાનજી ગોવીંદના વડીલો.

અમારા અસીલ મી. નારણ મેરામણ તરફથી તમારો કાગળ તા. ૧ હી તો લખેલ અને એને તા. ૨ હી ના મળેલ તેનો તમને જવાબ આપવાની સુચનાઓ સાથે અમારા હાથમાં મુદવામાં આવ્યા છે. અમને સુચના મળી છે કે મી. અરસી વેંકા કે જેને પણ તે કાગળ લખાવેલો છે તે હાલ મુંબઈમાં નથી.

તમારા કાગળની કલમ ૨ બાજતમાં અમને સુચના મળી છે કે અમારો અસીલ ગાંધીની મુંબઈમાં આવેલી માલમીડકેનોના ખાનગી અને વહીવટદાર છે. તમારો અસીલ સારી રીતે જાણે છે કે મુંબઈમાં અને બીજા જગ્યાએ આ ગાંધી દેશીઓને ભેળવે છે અને તે મોટા વખતે અમારો અસીલ પુરવાર કરશે.

તમારા કાગળની કલમ ૩ બાજતમાં તમારા અસીલના પીના ગાંધીના પ્રમુખ હતા અને ગયા મે મહીનામાં અવસાન પામ્યા છે. તે ખરું છે. તેમને પ્રમુખ તરીકે પાંચ વર્ષની

મુદત માટે સંવત ૧૯૨૨ માં નીમવામાં આવ્યા હતા. પણ મંગ્લુર પાંચ વર્ષની મુદત પુરી થવા બાદ તેમને ફરીથી નીમવામાં આવ્યા નહોતા.

આ મુદત દરમ્યાન દેશીઓને સામેલ કરવા બાજતની તકરારો, અને "ધારપોથી" જે તમારા અસીલના પીતાએ જાહેર કરવાની કાશીસ કરી હતી. તેમાં જે ધારાઓ હતા તેમાંના થોડાક ગાંધીના બાપચો રસીકારવા તૈયાર નહોતા. તેને લગતી તકરારોના કારણે ગાંધીનું કામ ચલાવવામાં આવતું નહોતું.

તમારા કાગળની કલમ ૪ અને ૫ બાજતમાં તમારો અસીલના પીનાના મરણ બાદ હમેશા બને છે તેમ ગાંધી જમણુ માટે તમારા અસીલ તરફથી નોંતરા કરવામાં આવ્યા નહોતા. અને મુંબઈમાં ગાંધી બાપચો તરફથી લેવાયું ન રસીકારવાના કારણોમાં તે પણ એક મુખ્ય કારણ હતું. ખીનુ મુખ્ય કારણ એ હતું કે ગાંધીના બાપચોને લાગ્યું કે જો લેવાયું પહેલવામાં આવે તો તેમાં દેશીઓને પણ સામેલ કરવા જોઈએ.

અમને વધું સુચના મળી છે કે ગાંધી તા. ૨૫ મી ઝોગરે, તમારા અસીલના બાપ કાગળ ગોવીંદ અમારા અસીલની અને કાટવાલ મી. અરસી વેંકા સહીત ખીનુ થોડાક ગાંધીના બાપચોની મુલાકાત લીધી હતી, અને તમારા અસીલનો લેવાયું કરવાનો ઇરાદો જણાવ્યો હતો. તે ઉપરથી તમારા અસીલના બાપચો કાટવાલે જણાવ્યું કે તમારો અસીલ

જ્યારે દેશીઓને જ્ઞાતીમાં સામેલ કરવાથી વીરૂપ દનો અને તે કારણેને અંગે કદાચ થોડા સ્ત્રીકા દ્વાજા ન પણ સ્વીકારે, માટે તે તેજ રાત્રે મુંગપના ભાઈઓની સભા બોલાવશે અને જ્ઞાતીનો વીચાર તમારા અસીલના ભાઈને બીજે દીપસે જણાવશે. તમારા અસીલ તરફથી દ્વાજા દેશીઓને આપવાના નહોતા એથી કેટલાક દેશીઓને જ્ઞાતીની મુશ્કેલીમાં આપવા નહોતા અને આ બાબત ઉપર તેમના વીચારો અથવા સારી રીતે જણતા હતા.

અમને વધુ સુચના મળી છે કે તા. ૨૫ મીએ જ્ઞાતીની સભા જ્ઞાતીના મંદીરમાં બોલાવવામાં આવી હતી અને કેટલાક કાચ અર્થનુભવે કરવામાં આવ્યા હતા એની અમારી મહી શ્રાધ્ધની નકલ અને આ રાથે મોકલીએ છીએ તે કારણે તમારા અસીલના ભાઈને જ્ઞાતીના કેટલાક ભાઈઓની દાખરીમાં તા. ૨૭ મીએ જણાવવામાં આવ્યા હતા અને તમારા અસીલના દેશીઓને જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તે કરાવને કારણે તે દ્વાજા કાંઈથી સ્વીકારી શકશે નહીં.

અમને સુચના મળી છે કે આ બગર તમારા અસીલના ભાઈને આવ્યા હતા, ને દ્વાજા એ બંધાવી કાઢીશ કરવામાં આવી હતી અને તે એક માણસ કે જે તમારા અસીલનો નમ્ર દીકનો રાગો યાવ છે તે સીવાયના નાણાના ભાઈઓએ તેનો સ્વીકાર કર્યો નહોતો.

અમારા અસીલે તમારા અસીલની નાણેશી કરી છે અગર તો દ્વાજા ન સ્વીકારવા

માટે જ્ઞાતીના ભાઈઓ ઉપર મેરવાજીની વચ વાપરી છે અગર તો તમારા અસીલની આજણને હાકડી પાડી છે અગર તો તમારા અસીલના સદગત પીતાની નાણેશી કરતાં નીવે દનો કર્યા છે અગર શ્રીમતીઓ સાથે ધરોધર ગઈ દ્વાજા સ્વીકારના જ્ઞાતીના ભાઈઓ ઉપર બગજબરી કરી છે અગર તો અંદાવને કરી રીતે વર્ત્યા છે અથવા તમારા અસીલ તરફથી ઉપર જણાવવામાં આવતી રીતે માર્ગો કાંઈ પણ રીતે તમારા અસીલનું કંઈથી ખોટું કંઈ હોવાનો દંડકોર કરે છે તમારા કાંગેમાં કરવામાં આવેલા નીવેદનોમાંથી કાંઈ એક પણ સાચું હોવાને આ કાંગેથી સામાન્ય દંડકાર કરવામાં આવે છે નેની આપ મહેરબાની કરી નોંધ લેશો.

અમને વધુ સુચના મળી છે કે તમારા અસીલ (એના પેલુકા એના સંજોગે પીતા)નાં દાયમાં જ્ઞાતીના સંજોગોની માલકીના અને ખાસ કરીને મુંગપ જહારના મોટા કંડા પડ્યા કે જેનો હિસાબ આજ સુધી તમારા અસીલ કે એના સદગત પીતા તરફથી આપવામાં આવ્યો નથી. તમારા અસીલના પીતા જ્ઞાતીના પ્રમુખ તરીકે આ કંડા રાખતા હતા અને તે દરમિયાન કારણે તે કંડા તેમની પાસે રહ્યા અને તેમનાં જાવસાન બાદ તે તમારા અસીલને મળ્યા છે મુંગપ જહારના કંડાના હિસાબો માટે અમારા અસીલ મી. નારણ મેરામણને જ્ઞાતીના કેટલાક ભાઈઓ તરફથી નોંધાયેલા આપવામાં આવેલ અને

વળતાં તા સંજ્ઞા અસીકને પાસેથી તો. ૨૬ મી
 અગિયે... મો... મેરા મો... હીમખોની
 માંગણી કરતી... મોટી...
 તમારા અસીકને. મેરા... હીમખો આપવા
 અવગત... કામના હશે અને ન જવાબ પહેલાં
 તમારી મોટી સંભવીત છે કે પેલી અવગત
 પડતી પૂછપરછનું પરીણામ હશે. અમારો
 અસીક ભરોસો રાખો છે કે જાતીના મુખ્યોની
 માલિકીના હોડા જે એના કામમાં છે તેને
 હીસાગ તમારો અસીક આપશે. તમે તો
 અમારા અસીકને જે જાળતમાં આગળ વધ-
 પાતી ફરજ પડશે.

તમામ સાચા,
 (સહી) મુદલાં, એન્ડ મુદલાં.
 [૩.]

૧૪ મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૩
 મેક્સ મુદલાં એન્ડ મુદલાં
 હાલ સાહેબો,

જિમ્મર તો ૪ થી નોકામળ જાળતમાં અમે
 અમારા અસીકને મળ્યા છીએ. અને જરૂરમાં
 નીચે મુજબ જણાવવાની મુયતા થઈ છે.

તમારા અસીકે તમારા મંજૂર કામગીમાં
 મુખ્ય જાળતને જાસારની જાળને સાથે બેઠી
 દીધી છે. સંભવિત છે કે કાંઈ અગતિયાં ધોરણ
 ધરણોસર અમારા અસીકને કામ જતાવવાની
 ધરદેથી તે હશે. જે મુખ્ય જાળત ઉપર અમે
 તમને લખ્યું છે તે જાળતને હીસાખોને લંગતી
 જાળત સાથે કાંઈ પણ સંબંધ નથી. તેના માટેનો
 અમારો જવાબ મહેરંખાની કરી છેલ્લી કેન્-

મોમાં શોધી લેશો.

કલમ ૧ ની જાળતમાં અમારો અસીક
 જણાવે છે કે તમારા અસીકને જીતા એક
 અસીક લેશો, સાથે જાતિની મુંજામાં આવેલી
 મિલકતોના બોડા ઉપરાધવા તમારો તેને લગતું
 લેણું પતાવવા માટે નીમવામાં આગળ - હરા.
 તમારો અસીક તે જાતિનો ખમનથી કે વડી-
 વડદાર છે એમ કહેવામાં આવજી નથી.
 અમારો અસીક જાતિમાં દેશીઓ કાંઈપણ
 વખતે સામેલ હોવાનું ભારપુર્વ ઇન્કાર કરે છે
 અને અમારો અસીક આગળ ઉપર દરેકને
 મુશવાઓથી યોગ્ય મુમમે અને જણાવે તે
 જાળત પુરવાર કરશે. તમારો અસીક સારી
 રીતે જાણે કે કહેવાની સ્ત્રી સમક્ષ સોરઠીઓ
 પ્રજનપતિ જાતિમાં દેશીઓને કામખી
 વખતે સામેલ કરવામાં આવ્યો નથી.
 મંજૂર સામેલગીરી, ખુલ્લી રીતે અમારા
 અસીક તરફથી વહેવાતા શ્લાઘાનાં સંકારો
 સામે યોધા ઉભો કરવા માટે આગળ મુંજામાં
 આવી છે.

કલમ ૨ ની જાળતમાં અમારો અસીક
 નોંધ લે છે કે તમારો અસીક અમારા અસી-
 લના પીતા જાતિના પ્રમુખ હોવાનું કંબુ
 રાખે છે. પણ તેણે વધુ નોંધ લેવી નોંધ્યે
 કે મંજૂર મુદત પુરા થયા જાદમાં પણ તેમનું
 પ્રમુખ તરીકેનું કામ અટક્યું નથી.
 કલમ ૩ ની જાળતમાં જણાવેલા આલેખો
 સચ્ચાઇથી બહુ વેગળા છે અને તમારા
 અસીકે જાસ ધરાવાથી ઉભા ર્યા છે. તે
 પ્રકારનામાં આવેલા ધારાઓ, તમારા અસીક

સમેત જાતીએ મંજુર કર્યા હતા.

કલમ ૪ ની બાબતમાં જાતીના ચાલુ રીવાજ અને રસમ મુજબ સમસ્ત સોદગીઆ પ્રગતપતિ જાતીને અમારા અસીલ તરફથી સામાન્ય (અધારે હાથ પડતું) આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું અને તેથી મુંગઈના ઘણા સભ્યો જમણમાં જોડાયા હતા. જમણની બાબતમાં મજકુર રીવાજ મુજબના આમંત્રણ ઉપરાંત મજકુર જાતીના કોટવાસ અસીલોને “આંટા” માટે સુચના કરવા અમારા અસીલો કહેવરાવ્યું હતું. અમારા અસીલની નીખાત સત્તાની સાક્ષી માટે, તમારા અસીલને પણ કોટવાસ સાથે આવવા આમંત્રણ દર્શાવ્યું હતું. તેને લઈને તમારો અસીલ આગે હશે અને અમારા અસીલે કોટવાસને “આંટા” માટે સુચના કરી હતી. પણ તે તમારા અસીલની શીખવણીથી ચાલતા રીવાજનો ભંગ કરી “આંટા” આપવા નાકબુદ થયો. એવું કારણ જણાવીને કે અમારા અસીલે દેશીઓને પણ સાથે સામેલ કરવા જાતીના જંધારણને બેતાં, અમારા અસીલ તમારા અસીલ સાથે, અથવા તો મજકુર કોટવાસની કાપડા વીરૂધ્ધી ઈચ્છાઓ કે જે તેઓ અમારા અસીલ ઉપર કરાવવા માંગતા હતા તેથી સહમત થઈ શકે તેમ નહોતો. મોંઘ લેવાની જરૂર નથી કે આ તેમના તરફનો વાંધો, હમણા દેશીઓની બેઝ ચણી વખતે પણ આગળ લાવવામાં આવે છે. કોટવાસે અમારા અસીલના પીતાના અવસાન પાછળ આંટો આપ્યો હતો. આજથી જાણતો બેતાં તમારો અસીલ અમારા અસીલની

આગરને જાતીની નજરમાં હલકી પાડવાના ખાસ ઈરાદાથી ખૂરી દાનત ધરાવે છે તે બુદ્ધિ અને સાક્ષ દેખાઈ આવે છે.

અમારે જણાવવાને સુચના મળી છે કે દેશીઓ બેઝ ચણી પહેતા. તમારા અસીલ અને ખીનજોની મદદ માંગવામાં આવી હતી. પણ તમારા અસીલે અમારા અસીલને મદદ આપવાને બદલે દેશીઓને સામેલ લેવાની છદ કરી. તે બદલાના નીચે તે દેશી મુંગઈમાં જાતીમાં ઈચ્છો સ્વીકારી ન, શકે તેમ કરવાને તૈયાર થયા. મજકુર અદાવત ભરી મતજન પાર પાડવા સાથે તમારા અસીલની ઉચ્ચરણીથી તે કોટવાસે ખીનજો સાથે મળી કાવતું રચવા મુંગઈમાં રહેતા જાતીભાઈઓની સહા બોલાવવા વીચાર કર્યો. કે જે માટે તમારા અસીલને કે મજકુર કોટવાસને સત્તા નથી. કોઈ પણ કારણ જાતિના નામે આવી ખીનજો સત્તાવાર સભામાં થયો હોય તો તે જલુજ વાંધાભર્યો અને ખોટો હતો. તમારા અસીલે જાતિના કસવને નામે મુંગઈમાં રહેતા જાતિના ભાઈઓને તે દેશી બેતાં અટકાવવાની પોતાની મતજન ખુરી કરી. અને તેમ કરીને અમારા અસીલની આગરને જાતિની નજરમાં હલકી પાડી. ખીનજો સત્તાવાર, મીટીંગ બોલાવવાની ખાસ મતજન એજન્ડા હતી કે તેઓને માફક આવે તેવા કારણ પસાર કરાવી લેવો, અને જે જાતીભાઈઓ દેશી સ્વીકારવા મરજ કરે તેમની સામે દાવીવારનું કામ કરે.

કલમ ના. ૬ ની બાબતમાં લખવાનું કે કહેવાતી જાતીની સભાની મીનિટીની તુરતમાં

તપાસ આપશે તો તમારા આત્માર માનશું. તમારા અસીલ અને અમારા અસીલ એકબીજાને હેલાતા, સદેશો બાળતમાં હોવાનું કે અમારો અસીલ તેની કાષ્ઠપણ તોંધ લેવાને બંધાયેલો નહોતો સગળ કે ખીન ચતાવાર સજસોની જોડાવેલી ખીન સ્ત્રીવાર સમાનાં પાસ ચલતા હોવો ગેરલાગુ રહ્યા હતા.

કલમ નં. ૭ બાળનમાં અમારા અસીલે જાતી રીવાજને તરફે યાત્રા, મુંબઈના જાતી ભાષાઓમાં દલાણું કરવા માંગણી કરી, જેમાનાં ધણી તૈયાર હતા અને સ્વીકારવા રાજી હતા પણ તમારા અસીલોએ અડચણ ઉભી કરી. તમારા અસીલોની રત્નલું કે અમારા અસીલ પ્રત્યે બહુ જ બળજબરી અને વાંધા લારી હતી.

કલમ નં. ૮ બાળનમાં અમને જાણવાની સુચના મળી છે કે અમારો અસીલ અમારા હેલા કાગળમાં કરેલા નીવેદનોને માત્ર સમયે અને જગ્યાએ પુરવાર કરશે. મજા દુઃ નીવેદનોના ઇન્કાર કરવો તમારા અસીલને સ્વાભાવીક બંધ બેસતું છે.

કલમ નં. ૯ બાળતમાં તમારા અસીલે માત્ર રાખવું જોઈએ કે જાતીના ચાલુ રીવાજ મુજબ, હીસાબો માટે અગર અમારા અસીલના મજાકર ફરો પાસ કરી મુંબઈથી બહારના બાળતમાં એના અંતીકાર પીશે, પુછવાની એને કંઈ પણ સત્તા નથી. એવા સંજોગોની અંદર અમારો અસીલ આ જવાબ હેલાની કલમમાં કરવામાં આવેલા આદેશો વીશે વધુ કંઈપણ હોવા માંગતો નથી.

તો તમારો અસીલ, અમારી આગલી

નોટીશમાં કરવામાં આવેલી માંગણી કમુકાર કરવામાં નીમૂળ જશે તો અમારા અસીલને તમારા અસીલ સામે દીવાની અને ફેવરદારી અગર તો બંને રીતે જેમ એને આજ્ઞાનમાં સલાહ મળશે તે રીતે આગળ વધવાની નાખુશી લારી ફરત આવી પડશે અને તેના પરચ અને પરીણામ માટે તમારા અસીલને જવાબદાર મજાશે તેની તોંધ લેશે.

તમારા સાચા,

(મઝી) હરીદાસ એન્ડ કું.

[૪]

તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૭

મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું.

જ્ઞાપા સાહેબો,

તમારો તા. ૧૪ મી નો કાગળ અમને મળ્યો છે અને તે બાળનમાં અમે અમારા અસીલને મળ્યા છીએ.

આપણા અસીલે વચે આમ તરફારી બાળતમાં કલમવાર ચર્ચા કરવાથી કંઈપણ મનાવવા પાર પડે તેવું અમારા અસીલને લાગતું નથી. અમારો અસીલ અમારા જા. ૪ થી ના તમારા ઉપરના કાગળમાં લખેલ તમારા અસીલ તરફથી દલાણું બેચવાની ઇચ્છા બતાવવામાં આવી તે વળતે જે કંઈ બન્યું હતું તેવું ખરે વર્ણન બતાવ્યું છે તેને વળગી રહે છે, અને એવું કંઈ પણ કરવામાં આવ્યું નથી કે જે માટે અમારો અસીલ જવાબદાર ગણાય.

અમને વધુ સુચના મળી છે કે હેરલા ૭,

વર્ષો પસાર થતા વગરે દેશીઓને જ્ઞાનિ-
માંથી સામેલગીરી કરવા જાળતળી આ
તરફ તમારા અસીસના પીતા તર-
ફથી પ્રથમ શરૂ કરવામાં આવી. તે
પહેલાં દેશીઓ હમેશાં જ્ઞાતિના જમણામાં
અને સમાજોમાં સામેલ રહ્યા છે. તમારા
અસીસના પીતાએ જાની રીતે અને જ્ઞાતિની
ગરજ પીરૂષ દેશીઓને જાતજ રાખવાની
દાશીસ મજબુર કહેવાતી “ધારપોથી” બહાર
પાડીને કરી પણ તેનો અમારા અસીસ તથા
જીવન જ્ઞાતિભાઈઓ હમેશાં પીરૂષ કરતા
આગા છે.

તમારા કાગળની કક્ષમ ૬ જાળતળમાં અમને
સુચના મળી છે કે તમારા અસીસના પીતાના
ગરજ જાદ, તમારા અસીસની અરજથી અમારા
અસીસ અને કોટવાસ તમારા અસીસને દયાથી
મળવા ગયા અને તેઓએ જાણવું કે જે
તમારા અસીસ જ્ઞાતિમાં આંટો અપાવવા
માંજો હોય તો આંટામાં દેશીઓ પણ સામેલ
રહેશે, પણ તેમ કરવાને તમારા અસીસ તમાર
-હોતો, જેથી આંટો અથવા આમંત્રણ અપ-
વામાં આવ્યો નહોતો. મજબુર કહેવાનું જગણ
કે જે તમારા અસીસ કક્ષમ ૬ માં જગણે
છે તેમાં એક સભ્યો કે જેઓ તમારા અસી-
સનાં સગાં થતા હતા તેઓજ દાવર હતા
અને નહીં કે આખી જ્ઞાતિ.

તમારા કાગળની કક્ષમ ૭ જાળતળમાં
જાણવવાનું કે તમારા અસીસના પીતાના અપ-
સાન પછી કોટવાસ તરફથી જે આંટો અપ-
વામાં આવ્યો હતો તે તો રીવાજ મુજબનો

તમારા અસીસના પીતાના અવસાનની જ્ઞાતિ-
ભાઈઓને ખબર આપવા પુરતો હતો. અને
જે અંટ નથી કે દલાખાની રૂઝગણી વખતે
કેટલે આંટો અપવામાં વાંધો લેવામાં આવ્યો
હતો.

તમારા કાગળની કક્ષમ ૮ અને આંટીની
ખીટ કક્ષમો જાળતળમાં અમે તમને અમારા
તા. ૪ થી તો કાગળ બેઠ જવા બંધાવીશું
કારણ કે અમારા અસીસને તેમાં કાંઈ પણ
હમેશા કરવો નથી. તમારા અસીસની માન્યતા
મુજબ તા. ૨૫ મી ઝોગરટી સભા બીન-
અનતાવાર હતી પણ અમને સુચના મળી છે
કે જ્ઞાતિના રીવાજ મુજબ જે જ્ઞાતિભાઈઓ
અરજ કરે તો જ્ઞાતિની સભા બોલાવવાનો
કોટવાસને પુર્ય અધીકાર છે અને તમારા
અસીસના ભાઈએ કોટવાસને સુચના કરી કે
જ્ઞાતિભાઈઓની સભા બોલાવવી અને તમાર
અસીસના દલાખું જાળતળમાં તેઓ શું દવાજ
આપે છે તે તેને જાણવું.

જે તમે મઘ તારીખ ૨૫ મી ઝોગરટીની
રૂઝ ગણેલી સભાની ખીનીટો તપાસવા મળ્યા
હો, તો તમે તે મારે આપતા અરવાર તા.
૨૬ મી ના દોને જાણેરે ૨૬ વાગે અમારી
ઝોશીને આવેશો.

તમારા કાગળની કક્ષમ ૯ જાળતળમાં
અમારા અસીસને તમારા અસીસ તરફથી
રાખવામાં આવતા હીસાબોની તપાસ માંગ-
વાના અધીકારનો તમારા અસીસે કરેલો ઇન્કાર
મજબૂર તાલુખી ભરે કહેવાય. તમારા અસી-
સ પોતાને તેમાં જીવન બંધા જ્ઞાતિભાઈઓને

અમારા અસીસના પ્રતિવંદના છાપેલા હીસાઓ દર પરમે આપવામાં આવે છે. અને તમારા અસીસનો હીસાઓ આપવાનો વખત આવે છે ત્યારે તે રીવાજથી કિસ્ટી દસીસ કરે છે. કહેવું જોઈએ કે તમારા અસીસની વક્ષણ જાદુજ દાંસીપાત છે. જે તમારા અસીસ હીસાઓ આપવામાં નીષ્ફળ જશે તો તેના પરીણાઓ મારે એને જરૂરજાર મજબૂતામાં આવશે તેની નોંધ લેવા મહેરબાની કરશો.

તમારા સાથા,

(સહી) મુદ્દાં એન્ડ મુદ્દાં.

[૫]

તા. ૧૮ મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૩

મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું

કાનજી ગોવીંદના વર્ગલો.

વહાલા સાહેબો,

અમારા અસીસ મી. અરસી વંસા તરફથી તમારો કાગળ તા. ૨ હીનો એને તથા ખીજા મી. નારાય મેગામજીને જોડાવે તમારો કાગળો ને બાબતમાં જવાબ આપવા માટે મુશ્કેલી સાથે અમારા હાથમાં મુકવામાં આવ્યો છે. અમારા અસીસ મુજબ જાદાર થયો હતો. અને તેને તમારા કાગળની એક નકલ તા. ૧૪ મી એ મળી હતી. અને ખીજા નકલ રજીસ્ટર્ડ પોસ્ટથી મોકલવામાં આવી હતી જે તેને તા. ૧૪ મી એ મળી હતી.

તમારા મજદૂર કાગળ બાબતમાં શ્રી. નારાય મેગામજી (કે જેને તમારો કાગળ જોડે લખવામાં આવેલ) ની પત્રીથી તા. ૪

થી એ તમને જવાબમાં લખવામાં આવેલ. અમારા એ કાગળની જાણતોને અમારો અસીસ મજદૂર રાખે છે. માટે તમો મહેરબાની કરીને મજદૂર જવાબને સાથે સાથે મી. અરસી વંસાના વતીનો જવાબ પણ મળી લેશો.

અમને ધન્ય જવાવવાની મુશ્કેલી મળી છે કે દેશીઓ જાતીમાં સામેલ હતા કે નહીં તેનો સવાલ ૭ વર્ષ પહેલાં તમારા અસીસના પીનાએ પોનેજર આપેલા જમણામાં દેશીઓ સામેલ કરવામાં આવેલ હતા. અમે મુશ્કેલી મળી છે કે છેલ્લા ૧૦ વર્ષો દરમિયાન જનુ જાતીના જમણામાં અને સહાઓમાં દેશીઓને આમ મજબૂ આપવામાં આવ્યા છે, અને તેઓ દાગર રહ્યા છે. માટે કરીને તમારા અસીસના ભાગને તા. ૨૫ મી જોગરદે અમારા અસીસે ધન્ય કે તે મુજબ મળી આપી જાતીની સહા બોલાવશે અને તેમાં તમારા અસીસ તરફથી રહાણું કરવાની જે માંગણી થઈ છે તેના સીકાર માટે પીયાર કરવામાં આવશે. તે ફક્ત જાતીના જ નહીં તેને માટે ધન્ય છે. અમને લાગ્યેજ કહેવાની જરૂર છે કે જાતીની રસમ પ્રમાણે અમારા અસીસને કોટવાલ તરફ જે જાતીના ભાગમાં તરફથી માંગણી થાય તો જાતીની સહા બોલાવવાનો પૂર્ણ અધીકાર છે. વધુમાં તમારા અસીસના ભાગમાં પોનેજર અમારા અસીસને મુજબની જાતીની સહા બોલાવવા, અને તમારા અસીસના રહાણા જાગતમાં તેમને સ્વીકારવા જનુવા, અને તેઓને જવાબ પોતાને (કયા ગોવીંદને) લખાવવા પીનતી કરી હતી.

અમને વધુ સુચના મળી છે કે તમારા અસીલના પીતાના અવસાન પાછળ ત્યારે સાતીના રીવાજ મુજબ જમણુ આપવું હતું ત્યારે તમારા અસીલને કહ્યાણુ ખાતે રહે છે. તેણે મી. અરસી વેન્ના અને મી. નારણુ મેરામણુને તેડું કર્યું, અને તમારા અસીલને મી. અરસી વેન્નાને જમણુ માટે આંટા કરવા સુચના આપી ત્યારે આ બેઉ ગૃહસ્થોએ તમારા અસીલને જણાવ્યું કે આજ મુધી જમણુમાં દેરીઓને મામેલ રાખવાનો રીવાજ આજે આવે છે જ્યારે તમારા અસીલને દેરીઓને ખાતલ રાખવાનો ઇરાદો હોય તો કાટવાલ આંટા આપી શકશે નહિ. ઉપર જણાવ્યા મુજબ અમારો અસીલ તા. ૪ થી એ મી. નારણુ મેરામણુ તરફથી આપવામાં આવેલ જવાબ કબુલ રાખે છે, અને માને છે કે તે તમારા અસીલને કાઢાળી રીતે કાઢાયું રહેશે જવાબદાર નથી.

તમારા સાચા,
(સહી) મુશ્તાં એન્ડ મુશ્તાં

[૩]
તા. ૨૬ મી ઓગસ્ટ, ૧૯૩૭
મેસર્સ હરીદાસ એન્ડ કું.
બહુ હા સાહેબે,
અમે તોફા ઉપર રાખવાની માંગણી કરીએ છીએ. કે અમારા તરફથી તા. ૧૮ મી એ તમને આપવામાં આવેલી નેમણુંક મુજબ તમારા મેનેજીંગ ડાયરેક્ટર મી. ગોરધનદાસ એન્ડની-યર તમારા અસીલના એજન્ટ સાથે આજે ૧ વાગે અમારી ઓફીસે આવ્યા હતા. અને ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૭ ની સંસાની મીનીટિંગની નકતર રજીત અને સંપૂર્ણ તપોમાં લઈ ગયા છે. સાથે તેની શંબે પ્રિન્ટની નકલ કરી મળે છે તે જાણસેદ્ધ.

તમારા સાચા,
(સહી) મુશ્તાં એન્ડ મુશ્તાં

બચાવનામામાં જણાવેલ પરિશદ (Exhibit) નં. ૧

મુબઈ તા. ૨૫ મી ઓગસ્ટ ૧૯૩૩
શ્રી સોરઠીઆ પ્રગ્નપતિ સાતીના મુખ્યમાં વસ્તા સરવે સાતી ભાઈઓની એક સભા આજ રોજ સાતીના મંદિરમાં રાત્રે દસ વાગે મળી હતી. જે વખતે નીચલા ભાઈઓ હાજર થયા હતા.

શરૂઆતમાં સાતીના કાટવાલ અરસી વેન્નાએ

જણાવ્યું કે કહ્યાણુવાલાં ગોવિંદ કરશન બંધા શુન્દરી ગયા, તે પછી તેમના પુત્ર ભાઈ કાનજીએ મને તેમને ત્યાં જોડાવી ગમસ્ત સાતીના નામે મુખ્યમાં આંટા દેવા જણાવ્યું હતું. આ ઉપરથી મેં તેમને જણાવ્યું હતું કે ગમસ્ત સાતીના નામે જો તમે આંટા દેવોંવવા માંગતા હો તો સાતીરીવાજ મુજબ

મને કોટવાલીના રૂ. ૩૫ આ'કે રૂપીઆ મળ્યા.
મળ્યા જોઈએ. સમસ્ત સાતીમાં આપણા દેશી
લાઈઓનો પણ સમાવેશ થાય છે અને જો
તે મુશ્કેલી તમો આંદો દેવરાવવા માગતા હો
તોજ મુંબઈમાં કોટવાલ આંદો રહી રહે. આ
પ્રકારથી તે જાળવ આજ સુધી તેમના તરફથી
કંઈપણ ખુલાસો કરવામાં આવ્યો નહોતો. આજે
તેમના લાઈ ક્યામીઅએ મને જણાવ્યું કે
અમારે મુંબઈની સાતિમાં દહાણું કરવા છે
તો તમો તે કામમાં મદદ આપો. આ ઉપરથી
મેં તેમને જણાવ્યું કે અત્યારે સાતીમાં
પંચોતું કંઈ દેમાણું ન હોવાથી મુંબઈમાં
સાતી લાઈઓને ખોલાવી આ જાળવમાં તેમનો
ખુલાસો મેળવવો જોઈએ તે વગર હું કંઈ
કરી શકું નહિ.

આ જાળવમાં સર્વે લાઈઓમાં લંબાણ-
પૂર્વક ચર્ચા ચાલતાં નીચેનાં કરાવો સર્વાનુમતે
પ્રકાર થયા હતા:—

- ૧ મુંબઈમાં વરતા ઓરડીઆ પ્રજાપતી
સાતિના રહીસ લાઈઓની આ સભા
સર્વાનુમતે કરાવે છે કે સમસ્ત સાતીની
અંદર દેશીલાઈઓનો સમાવેશ થાય છે.
- ૨ કલ્યાણનાથા શેઠ જોતીદ કરસન જાંવા
મુશ્કેલી બાદ તેમની મરજીનીયા માટે
તેમના પુત્ર કાનજીલાઈએ આપણી સાતી-
ના ચાલતા આવેલા રીવાજને માન ન
આપી મુંબઈમાં કોટવાલ ફેરવ્યો નહી તે

જાળવતી ખેડપૂર્વક નોંધ. લે છે અને
આથી એ જાળવમાં કરાવે છે કે જો
તેઓ અહીંની મુંબઈની સાતીમાં દહાણું
વહેંચવા આવે તો અહીંના કોઈ પણ
લાઈએ તે દહાણું રજીકારવા નહી.

૩ વીરોધમાં આ જાળવમાં કરાવે છે કે જો
તેઓ સમસ્ત સાતિના નીવમને અનુસરી
અહીંના દેશી લાઈઓમાં દહાણું વહેંચે
તોજ મુંબઈના સર્વે લાઈઓએ દહાણું
રજીકારવાં.

ઉપરનાં કરાવેને અનુસરીને ફરિયાદો લાવવા
માટે નીચે જણાવેલા ૧૨ (બાર) સાતિલાઈ-
ઓને સત્તા આપે છે:—

- ૧ ગોખાલદાસ વાલજી દેવળીઆ
- ૨ ડાહ્યાભાઈ આણ્ડેજી ચાંવડા
- ૩ અરસી પરમાણ્ડે શીંગડીયા
- ૪ લક્ષ્મણ નથુભાઈ.
- ૫ માવજી મેઘજી દેવળીઆ
- ૬ હામોદર જેઠા રાવત
- ૭ મુલજી રાજ દેવળીઆ
- ૮ હીરજી પરમાણ્ડે દેવળીઆ
- ૯ હીરજી જેરામ વીસાવાડીયા
- ૧૦ નારજી મેરામજી વેડીયા
- ૧૧ અરસી વેલા પાંજીઆલીયા
- ૧૨ પરચોત્તમ મુલજી પાંજીઆલીયા.

[૧૩૫ સાતિલાઈઓની સહીઓ]

એક વિનંતી:—હેલા એ વર્ષથી સાતિની જેવા જાળવતા સાતિના આ માનિક પદ
'પ્રકાર' ના આદક આપ હજી સુધી થયા નથી? આર.મહીને એક રૂપીઓ સંવાન્યમ રૂ
બારે પડે એમ છે? આપ આદક થશો?

સ્વપ્નની સ્થિતિગાંઠ

[માણનાર:—ઉંઘણસી]

લાઇ ગપ્પીતાસ, ઇશ્વર અચાએ. આજકાલ દુનીયાભરમાં અછૂર્ણ અપચાને રોગ એટલી દહે ફાટી નીકળ્યો છે કે ન ખુલ્લો વાત. એવો કાઇ ખેરાક ખાવાથી માણસોને અપચો થઇ આવે છે. તે તો હીક પરંતુ આતો સાધારણ વાતચીતો કે ઉપદેશોથી પણ માણસને અપચો થઇ આવે છે. આ શુદ્ધિવાદના જમાનામાં ભણે કાઇ સાચેસાચું કહે તોપણ મનુષ્યો તે ગ્રહણ કરવાને બદલે તેથી વાતોને વખોડી કાઢવામાંજ તેવા બંડેખાંઓ પોતાની ગહાદુરી માની લે છે, એ કેટલી શોચનીય ખીના છે !

એમાં શું ? મીત્ર, દાખલા તરીકે વૈદ્ય અને ડૉક્ટરો દંદીને કપ્પી દવાઓનો ઉપચાર કરે છે શા માટે ? દરદીઓનો રોગ મટાડવા માટેજ. તેમાં પોતાનો સ્વાર્થ ધણો ઓછોજ હોય છે છતાં એ દવા પીતી-વખત ખરેખર રોગીનો મીઠાશ કેટલીક વખત તીવ્ર પાને છે. અને મનમાં ફાંપે તેમ બાળો પણ ભાડે છે, તેનાથી કંટાળીને કાઇ વૈદ્ય કે ડૉક્ટરોએ પોતાનો ધધો શું બંધ કરવો ? દરગીઝ નહીં. એ તો એમ ધરીયાંજ આલ્યાજ કરે. આપણે તો રહ્યા પ્રજાસેવક એટલે આપણા ધ્યેય અનુસાર આપણી પીપાડી તો આપણે ગળવવીજ રહી, પછી ભલે તે કાઇ સાંભળો કે ન સાંભળો તેની આપણને થોડીજ પડી છે.

મહાનથી એ મોટાં અને મોટાંથી એ મહાન થવા તકપાપક થઇ રહ્યાં છે. પોતાની જ્ઞાતને, પોતાના માર્ગને મહાન કહેવડાવવાની મહેમંતો સર્વ કોઇને હોયજ, પરંતુ કોઇ દાંબીકતાથી નહીં. પણ સજ્જનતા પરમાર્થ, અને નમ્ન-ભાવથી માનવીની એ ઇચ્છા ફળીભુત પાને છે પરંતુ કેટલીક વખત એક ખાખોચીયાનું જળ ખીચી ખાખોચીયાનાં જળને કહે કે હું સમુદ્ર છું, તમો મારા સાથે જાણી જવ, અમારામાં સમાઇ જવ તો તમારો ઉદ્ધાર થશે. એ કેટલી વિચિત્રતા ! આ વીસમી-સદીનાં માનવીઓ પણ ખરેખર પકકાં છે હો. તે કાછના ખોટા ભરમાવવાથી ભા-માઇ જવ તેમાં નથી કારણ કે પ્રત્યેક માનવી પોતાને ફાવે તે રીતે વર્તવા સ્વતંત્ર છે. આપણી કેટલીક જ્ઞાતિ સંસ્થાઓનું પણ એમજ છે. ખાખોચીયાનાં જળની માફક ભિન્ન ભિન્ન માર્ગો. રૂઢિદેવીનો પરાજય કરાવવા સર્વ કોઇ બુધ્ધ બેસી રહ્યા છે. તે કરતાં સીધો રાહ તો એજ ગણાય કે દરેક ખાખોચીયાં-ઓએ મળી પોનામાંથી એક સમુદ્ર ઉપજાવવો જોઇએ અને એ રીતે ઔદ્યતા સાધી રૂઢિદેવીનો સંગનો કરવો જોઇએ. તો અવશ્ય તેમાં સફળતા મેળવી શકાય. પરંતુ એ દીન કદાં ? ઇશ્વર જ્ઞાતિના શુદ્ધિ-શાળી માણસોને એ માર્ગ મુજાડે તો કેવું સારું થાય ?

ભણા માણસ આ જમાનામાં માનવીઓ

(ઇતિશ્રી તૃતીય સ્વપ્ન સમાપ્ત :)

સામાર સ્વિકાર

નીચે જણાવેલા વધુ બાઈબલ પત્રોના અંકો અમે તે બદલામાં મળે છે તેને સામાર સ્વિકાર કરીએ છીએ:—

(૧૨)	“કુચર”	(મણિક)	મુરન
(૧૪)	“સુત્રિમિત્ર”	(“)	બાવલપર
(૧૫)	“મદિયા અંચુ”	(“)	આંગળવ
(૧૬)	ગી નાગરી પ્રચારિણી પત્રિકા	(“)	કસી
(૧૭)	“કમાશર”	(“)	બાવનગર
(૧૮)	“હિમેત્રાળ ખેડુ”	(“)	મુરન
	(રૂઝન ચંદોત્સવનાંક)		
(૧૯)	“સુગમ”	(પુસ્તિકા)	નકીયાદ
	અંગ્રાણીતા : ખદત્યારી શ્રી કમળાંક		
(૨૦)	“ગીતમંત્ર”		મુંગલ
	પ્રકાશક : ડ. ક. ઝો. ‘પ્રકાશ નિગમિ’		

જા તિ સ મા યા ર.

જુનાગઢનું બંધાવલું-જુનાગઢના એક નાનિયાંકુ કાળે કે કે જુનાગઢના મહાલોની ‘સાનિઓનું’ એક બંધારણ અહાર પરી ચુક્યું તેને આજર હજીક મહિના જેટલો દાઇમ ગીતી ગયો પરંતુ “મહાવલ મુંગલી નીમણુંક બાટ મહાકાની ચોટી નાનિયાં ચીટીયામાં થશે.” એવું જે બંધારણમાં દર્શાવ્યું છે તો તમારે એ પ્રમાણે નાનિ જેણી અહ મહાજન મુંગા ન નીમાન ત્યાં સુધીની શી સ્થિતિ ગમતની ર ગાટ ને ‘બાજતમેા નિર્ણય અમ ‘મહાજન મુંગા’ ની નીમણુંક મરી જોઇએ કે જેણી ‘બંધારણની વ્યવસ્થા રૂંટ મકારે અમકમાં સુખી રાકાય.

જુનાગઢના પટેલશીમે આ વસ્તુ મતે વેળાસર લઇ આપતા વિનાંની કરીએ છીએ.

અંબાકક

આ ભા રે રેનુ કા ર.

‘પ્રકાશ’ સહાયક ફંડ.

મયા અંકમાં જણાવી ગયા બાદ મજકૂર ફંડમાં નીચે જણાવેલી વધુ રકમ અમે તે મળી છે તેને સામાર સ્વિકાર કરીએ છીએ:—

ર. નં.	આમળગેો સરવાળો રૂ.	૫૦૦-૧-૬
૮૮	શ્રી આણંદજી રામનગરા દેવળીયા મુંગલ	૧-૬-૦
૯૦	“મુંગલ રામભાઈ દેવળીયા મુંગલ”	૧-૪-૦
	[પૂના જન્મની ખુશાલીમાં]	

રાવલ રૂ. ૫૦૨-૬-૬

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

:૧૫:
૩૭
:૨૬:
૬-૭

દીસમ્બર
૧૯૩૭
જાન્યુઆરી
૧૯૩૮

સમાદર્શ
કાલ્યાણાદી આજીવન ચાવડા

આ નં. ૫૦ ગ્રાહકો ને ભેદ “મદારભાનો સંદેશ”

આ નામના ફોટોમાં પાનાના એક પાના પર “હિપ્પોગ્રી
પુસ્તકની ફક્ત ૫૦ નકલો ‘પ્રકાશ’ ના આદક બંધુઓને
બેઠા આપવા માટે સ્પર્ધિતા એક સેવાગારિ બંધુ તંત્રની
અર્ચોને મળી છે. તે નકલો નીચે મુજબની રીતે તે તમા
ચરને અમેરિકા સંસ્થાના અગ્રણી કેળવે છે:—

નકલ: ૨૫ કાર્યાલયના આદેશો

“ : ૧૫ આફ્રિકાના આદેશો

“ : ૧૦ અમેરિકા (મુખ્ય તથા આખી) આદેશો
સંસ્થા:—(૧) જે આશુ આદક પેનાનું કીમન ચર્પનું
સંસ્થાન ના. ૩૧-૧-૩૮ સુધીમાં મળીઆદેશી અગ્ર
એક પેનાવાળા દખાનની કીમીગારી અમેરિકા એકલી આપશે
તેને જા પુસ્તક બેઠા બેઠા પેરોગ્યાદવામાં આવશે.

(૨) આફ્રિકાના આદક બંધુઓએ પેનાનું કવાચ
ના. ૨૮ ૨-૩૮ સુધીમાં એકલી સકશે.

(૩) દખાન ખર્ચ માટે આદેશો પેનાના કવાચ
સાથે જો બાત: બંધુ મોકલવા. આફ્રિકાના આદેશોએ ચાર
આના બંધુ મોકલવા.

(૪) પુસ્તક સંસ્થામાં દરેક ત્યાંસુધી આવેલ કવાચોના
અનુક્રમ મળાને તે મોકલશે. માટે “વરોક્ષા તે પહેલા.”

અવસ્થાપકો

‘પ્રકાશ’ ના નિયમો

૧. ‘પ્રકાશ’ દર માસની ૧૫ થી તારીએ પ્રગટ થાશે છે.
તેનું ચર્ચ સુધાણી જુન સુધીનું છે.
૨. તેનું ચર્ચ કવાચ દેશને માટે રૂ. ૧૫ એક તથા
પરદેશ માટે રૂ. ૨૫ જે આવવા તથા ત્રીજીંગ છે અને
તે આફ્રિકાના વસુક દેવામાં આવે છે.
૩. સુખદેશો પેનાના સુખો ફક્ત ૫૫ કાગળ પર હોરોગીઓ
ખાલી ખાતાં સુધી કારીથી ફક્ત એક આશુપરદેશ
જાણી મોકલવા.
૪. સુખદેશ નવા ચર્ચાપત્રીઓએ પેનાનું નામ તેમાં
સીરનામું આપારી બાજુ માટે તે સ્થાપવું પડશે,
પેનાનું નામ તથા ફેક્ટર મોકલે ન કરવું તેના તે
તેથી રીતનું અમેરિકા જાણી સ્થાપવું.
૫. સંસ્થાને કલતા અગાથાર થી. મોકલમાં મોકલ દર માસની
ના. ૧૦ થીની અંદર અમેરિકા જાણી મોકલવાથી તેને
ચર્ચમાં પ્રગટ થત સકશે.
૬. આ નિયમો અનુસરીને આવેલા સુખો પરદેશ તેની
મોકલના મુજબ તેને અગ્રણ થશે.
૭. કાર્યાલય બાગમાં ખાસ તથા તકનીકે જાળ મંજૂર
માટે જરૂર પુરતી દવાઓ ત્રીજીંગ થીડી.

સંપાદક.

વર્ષ: ૩ જી]

ડીસેમ્બર, ૧૯૩૭-નવ્યુઆરી, ૧૯૩૮.

[અંક: ૬-૭

ક

“પ્રભુને અંજલિ”

ક

[નવ-કવ્યાલી]

અચેતન આ દિસે જ્ઞાતિ, વિલો! ચેતન જગાવિજા;
રહે છે જાળ સૌ એતાં. ખરે ! પલ્લવ હસાવિજા.

અચેતન-

ક'ઈ ઈર્ષક જની ફરતાં,
ક'ઈ ભાવો અહું ધરતાં;
સ્ત્રી ઇન્સાફની દોરી, વિલો! તેને નભાવિજા.

અચેતન-

વિમુચ્છ ! જ્ઞાતિની બંસી,
જન્ય છે જે સુરી આજે;
લગાવી અંકયના તારો, ગજબ સંગીન ગજાવિજા.

અચેતન-

ધરી હઈ “અર્જ” આ ધ્યાને,
વિજો ! “કમરીન” ના હૃદય;
વસે છે દિલમાં એવી, પ્રતીતિ તું કરાવિજા.”

અચેતન-

“ હ ત્યો મ્ ”

ક પોરણદર:]

“ કમરીન ” ક

: કાર્યાલય :

: વ્યવસ્થાપક :

: વાર્ષિક લવાજમ :

પદ/કપ; દુર્ગાદેવી રોડ,

હીરજી બેરામ ધીસાવાડીયા

દેશમાં : એક રૂપીઆ

મુંબઈ; નં. ૪:

મેથજી બુલાભાઈ ચાંડેગજો

પંદરેશમાં : ત્રણ શીલીંગ

— એ માર્ગની ભયંકરતા —

દ્વેષાગ્નિ માણસને કેટલો મૂર્ખ અને નાશના
ગનારી મુકે છે. તેનો દાખલો! કાઠીયાવાડના
આપણા જાતિ મંડળોમાં કેટલાક રથજોએ
અખત્યાર કરેલી દુષ્ટ નિતિથી ગાળીત થાય
છે. દેવિ માણસ પારકા દોષો જોવામાં અને
વગોવણી કરવામાંજ શૌર્યતા દાખવે છે. સારા-
સારાનું ભાન તેને હોતું નથી, પોતાના અવિ-
ચારી પગલાંઓથી બીજાઓને ગમે તેટલું
નુકસાન થાય તેની પરવા તે કરતો નથી.
કેટલીક વખત આવા માણસો પોતે દળદળનું
લુકાણું આચરવા છતાં પોતાને ધર્માત્માનો
અવતાર મનાવવાની રીત્રારમ કરવા કુદી પડે
છે. અને પોતાની દલકટ મુરદો ગર લાવવા
તેમજ પોતાનો દકકો સાચો દરાવવા બેસરમ
બારેલી જોદાદો જમાડી જાતિમાંકેવો ખળજાળ
મચાવી મુકે છે તે આ તરફની જાતિની દુર્દશા-
નો જાણકાર કોઈ પણ ભાઈ કહી શકશેજ.

આજે સોરઠ પ્રાંતની આપણી જાતિના
મુખ્ય ગણાતા મદાસોમાં તડાં બેઠેલો કનીષ્ઠ
ઉપદ્રવ ડેરડેર કાઠી નીકળ્યો છે. પદાપાત
ગીતી અને દબોની પરંપરામાં એ તરફનું
જાતિનંત્ર પતિલુણે કહ્યુંપિત બનતું જાય છે.
તડાં બેઠેલી ગંદી માન્યતાએ અશુદ્ધ ઉલ્કા-
પાત મચાવી દીધો છે. અત્રે એ તરફની
જાતિમાં જે અગ્ની ચર્પી રહ્યો છે તે કંઈ
પણ શું કરશે? તે કંઈ શકાતું નથી. કેટલાક
રથજોએ તો માનવતાની હદ ઓળંગી શયના-
નીયતને પણુ શરમાવે તેવા દુષ્ટ પ્રતિયધો

અગ્નીત્વે ધરાવે છે કે એક પક્ષવાળાએ જીવન
પણ સાથે આમડવા વહેવાર પણ ન દાખવે.
કેવી નીચ મનોદશા! એટલી હંદે દુરાગ્રહી
જનવામાં કંઈ માનવધર્મની મદતો સમાજેલી
હશે? એવી દીવાસો અણુવામાંજ શું તેઓ
પોતાનું અને જાતિનું શ્રેય નિહાળના હશે?
શું ભાળી દુર્દશાની ગંધ તેમાં તેઓને સ્પર્શ
નહીં કરી શકતી હોય! શતાબ્દી ખુમારીમાં
ભલે કદાચ તેઓ આજે અનીષ્ટાનું માપ કાઢી
શકતાં ન હો, છતાં આજે નહીં તો આવતી
કાલે પણ તેઓએ માનવું પડશેજ કે એ માર્ગ
માનવધર્મથી વિખુટો, નિતિબ્રષ્ટ અને સત્યા-
નાશી ગોતરનારો છે એ વાત સર્વ કોઈ
ન ભુલે.

આ તડાંબેદો ઉપરિચિત કરવામાં કોણ
કોણ વ્યક્તિ પોતાનો ગુપ્ત મનોરથ સાધવા
આ ચાલ્યાજી બેસી રહી છે તે કહેવાની
જરૂર નથી. પરંતુ અમો સ્પષ્ટ કહેવા માંગીએ
છીએ કે આ રિયલિ ઉભી કરવામાં ત્યાંના
રથાનિક આગેવાનો મુખ્ય જવાબદાર છે. વ્યારે
કોઈ કમચક્ષુ અને ગર્વિષ્ઠ માણસોને જાતિ
તંત્ર સુપ્રત કરવામાં આવે છે ત્યારે તેઓને
જરાજેટલું પણ મહત્વ મળતાં 'સત્તાની ખુશા
રીમાં અંધ બની, દાંબીકતા અને લુભગીતી
અખત્યાર કરી, કેટલીક વખત ન કરવાનાં
નીચ કૃત્યો તે કરી બેસે છે, અને તેનો ભોગ
બીજા નિર્દોષ જાતિભાઈઓ ગની જાય છે.
કેટલાક રથજોએ એવું પણુ અને છે કે કોઈ

એક વગદાર માણસનું મનમાન્યુ જાતિમાં ન થાય. એટલે પણ! છપાનું એર તેને સર્વત્ર વ્યાપ્ત થાય છે, વેરવૃત્તિ તેનામાં જન્મે છે, અને તેના સંગાદ્વાર અને આશ્રિતોનો સમુદ મળી પોતાનો એક અલયપદો પક્ષ ખડો કરે છે. સમય જતાં આ વિષયવાદ ઉઘ્ઘરેલો છે, અને પરસ્પર વેરઝેર વર્ણવતા વિભવ પક્ષો વચ્ચે શત્રુતાની ભાવના સુદૃઢ બને છે. પરીણામે જાળિયની પ્રજામાં પણ તેની ખરાબ અસર થાય છે અને ઉત્તરોત્તર કુસંજોનો દાવાનગી ધીખતો રહી જાતિને વિભક્ત સ્થિતિમાં મુકી દે છે.

કેટલાએક સ્વાર્થલપટ, વિધ્નસતોષી, ખેટપટીયાઓ પોતાની કુદ્ર મુરારો બર લાવવા માટે જાતિમાં એ સ્થિતિ નલાવી રાખવામાં લાલે ખુશ રહેતા હો! પરંતુ અમે માનીએ

છીએ અને કેટલીય સમજદાર બંધુ માનવાને તૈયાર થયેલ કે એ માર્ગ ભયંકર છે. સમજદાર તો સરભાવે તેની એ તડાંઓની કાલસેખંધી સત્વરે નાબુદ થવી જોઈએજ, એવેળા જાતિની વીખવાદનાં એ ગોઝારાં વાંદજાંઓને વીખેરી નાખવા જાતિનો શિષ્ટવર્ગ તત્પર નહીં બને તો તેમાંથી કેવાં અને કેટલાં ઉપદ્રવો ફાટી નીકળશે તે કહી શકાતું નથી. હંચું છું કે આ વસ્તુ ગ્રાથે સર્વથા ધરાવનાર જાતિના લાગતા વળગતા બંધુઓ તડાંમેદોની એ દાળી દિવાલો જમીનદોસ્ત કરી જાતિમાં મુશ્કેલી અને વ્રાત્તભાવ પ્રદિપ્ત કરવા પોતાના સ્ત્રમ અને સાધનનો ઉપયોગ કરે અને એ માર્ગની સફળતા માટે હાથેર શક્તિ અને સદાય અર્પે એજ અભ્યર્થના.

માંગસલ:] મેઘજી જીહાલાઈ આંડેગળ

શુ વા ને ને

યુગનું પ્રધાન અંગ આજે યુવકો આજના યુગને ઓળખવા મથે છે. એ જરૂર પડે ત્યાં સગળાવે છે, ભુગાવે છે, પ્રકાશ લાવે છે, અંધ-કારમાં ગોથાં ખાય છે. કાળાપાણીમાં કંપચાવે છે, અને ગગન વિદાર પણ આદરે છે.

આજના યુવાનને જાંચ નથી. કેમ કરીને હોમ શકે? સમાજની આવી વિરમ આકૃતિ સમે પોતે બટુકે બનીને ઉભો રહેતા કેમ ન લાગે? એના મનોરથો જો જમાનતા દેલે ન માપી શકે તો એ પોતાનો અવો વિરમ

જન્મારો હારી ગયો લેખાશે.

યુવાનોજ પોતાના સુકર્યોથી જાતિથી મુક્તિના આદર્શનો, પ્રગલ્ભો માર્ગ ખુલ્લો કરે; અને વિનિતિના માર્ગે પ્રયાણ કરીને જાતિનું પુનઃસર્જન કરી શકે.

બંધુઓ! આપણી કદમ કૃત્યમાં અન્યોન્ય મંદ્ર આવે, નિરાશાઓ સાંપડે અથવા તો નિંદાઓ થાય છતાં એક ધડી પણ આપણે આપણી કર્તવ્ય શક્તિને વેગળી ન મૂકતાં. જાહેર સ્વારે મમતા દાખવવી જોઈએ.

આપણે કેમ કાર્યમાં પડેલ કરીએ તો બુદ્ધિ દેદિચ્છતી સંચાલકોની નજરે ચડીને એમ આપણા ઘણા બધાએ માને છે; પણ કર્તવ્ય એકનિષ્ઠ, સત્યવાદી કાર્ય કરનાર તો એવા નિઃશ્વેર અને કુચક્ષી કરનારાઓની પરવા કરતો નથી, તેંતો ધૂળ મેનારાઓને ધૂળ મેવા દે છે અને મોનાના કાર્યમાં ઉત્તરથી પ્રજાની પુરુષાર્થ ધારણ કરે છે.

આપણે આપણા હૃદયના હિંસાબુમાંથી જન્મેલા આશાથી નિરાશાને ત્યજી દઈને, જ્ઞાતિનું પુનર્વિધાન કરવાનું છે. જ્ઞાતિની ઇમારતના અણતરમાં પથરની જેમ ઉપયોગી થવાનું છે, અને કોમોદ્ધારના કાર્યમાં યોગ્ય કાળે આપવાનો છે.

જો જ્ઞાતિના આદર્શ અને ગૌરવશીલ યુવક તરીકે જ્ઞાતિના ઇતિહાસમાં ભગવું હોય તો સેવાથી જાનો અગર કાર્ય કરનારના મદદગાર અને ઉત્તેજક બનો! એમાંજ આપણું તથા આપણી જ્ઞાતિનું દિન સમાચોલું છે. એમાંજ આપણી મહત્તા રહેલી છે.

આજે પ્રત્યેક યુવક પોતાના યુગના એ પ્રતાપની હુકમ અનુભવે છે. પોતાની ક્ષુદ્રતાને જો લેવે ગદન કરવા ના પાડે છે.

નવયુગના એ અભિજ્ઞાનોમાં આજે પ્રમુખ પતિ યુવાનનું સ્થાન ક્યાં છે?

ગૌરવંદર: }
દાત્ર જેરી (આક્રિશ્ક.) } "મધુકર."

કન્યા વિહય — એક દુષ્ટ રિવાજ

આર્યગૃહ સંસ્કારના સામ્રાજ્યમાં, ઉત્તમ મકાનમાં, મુંડરે અને સુપટે જે અધમ દુર્ગંધ સેવાય છે, કન્યાઓના નવપ્રાપ વેપાર સાથે છે. ૭ વર્ષની પુત્રીને સદ વર્ષના, આઠ વર્ષની પુત્રીને એતિર વર્ષના અગર આઠ વર્ષની પુત્રીને એતિર વર્ષના, ગમખ પધારીને મુનેજા કાન્ત સાથે પડણાવી નીંદનીય વર્નન મલાવી, શરમતા. સાગરમાં સજાગરનારા માળાપો પુત્રોના હટા-દુરમન છે. આવા કાર્યના પરિણામમાંથી ઉદ્ભવતા અમણીત, અજ્ઞાઓના અભિપ્રાયો-પોકારો-જે કર્ણપટને ઈંદન બેદન કરી નાંખી, અશુભ્રાત કરાવે છે. કૃષ પતન,

વિધવાન, અપમૃત્યુ આદીના ઉદાદરોના નજરે પડે છે. તે કોના પાપે? જો દેહના બંધનના પાપે! કન્યાઓના કાળરૂપ કંટક પુરોષ, કે જેઓ ધાનકીળણે કન્યાઓની કાંધ પર કુદરો મારી, હમર કરી કલદારની સેવા માટે દીકરીને દોડડે વેચવા તૈયાર થાય છે.

એવા મૂર્ખ. માળાપોના હૃદયમંદીરમાં, જ્યાં સુધી મૂર્ખ તત્વની પ્રતિમા પ્રગળતી હશે, ત્યાંસુધી આ દેહી રિવાજ બંધ કરવો બહુ મુશ્કેલ છે. ત્યાંસુધી આર્યવર્ણના આર્ય તનુને દુઃખનો કુંગર તોડનાર નહિ બને, દુર ધાનકી રિવાજની જગરી શાંકજ તોડનાર નહિ મળે,

કન્યા વિક્રમના કાપને કાપનાર નહિં પાકે, અધમ વ્યાપારને અટકાવનાર નહિં ઉગે, ભુક્ત-ગાત્રના ભુલાયો દોરને હેતનાર નહિં જાગે, કન્યા વિક્રમના વેંચાણને ચિકારનાર અને જેના પૈસા વડે મોત્યોજા માણી, મદતના મલીકા ખાનાર માળાપો, પ્રત્યે નિરંકાર વરસાવનારા અરે! તેના પર યુકનાર, કુર હૃદયના માત્ર પીતાના હાથે થતી ઘાત બચાવનાર, સંતાનનું સંતાનાશ વાળનાર, અને સ્વદેશનું શૌર્યવ્રત સુભાવનાર પ્રત્યે, તન મન, ધનનો ચીનીયોગ કરનાર સ્વદેશ પ્રેમી, શાશ્વર મહાશયો જ્યાં સુખી આંખો નહિં ઉઘાડે ત્યાં સુખી આર્થ વ્રતની માથે, સંકટનો વાદળો મરીગ દીકરીની માથે જેવી સીસો, ધુત્તની મુકરી અને આખરે આર્થ પ્રગટે શોયતું પડશે, અરે! પડે છે. આર્થ શાસ્ત્રોમાં કન્યા વિક્રમ સ્ત્રીમાં કાંઈ પણ લખાયેલું છેજ નહિં પણ જ્યાં એકાં કરનારા ધર્મીઓ અને મદતના માત્રમલીકા ખાનારાને કુળ ભુગવનારા મદારાજો! સરમને અને નીનીને નવરાત્રી લાકડે માકડું વળાડી, “વર મરે, કન્યા મરે, પણ ગોરનું લાણું ભરે” એવા જ્યાં બામરા બેમા થયા હોય ત્યાં બીજનું શું ચાલે? જ્યારે આપણે વેદનો સોનેરી કીરણોથી શોભતો કાગળે બેઠે એ પીએ ત્યારે ભરતજાંડના ભુવણકેષ આલણુ જાતીને શોભાવનાર ભુદેવો, પરદેશ વેડી, પેટે પાટા ગાંધી, પરાક્રમતાએ કન્યાદાનમાં પથાશક્તિ જે કાંઈ આપી, પોતાના માથા પરની ફરજ બજાવતા, ખસુ દેડતા વચ્ચાના હતા. જે ભુદેવો દીકરીનો કોડકો લેવા શરમાતા એટલુંજ નહિં પણ દીકરીના વરને

સોખાને ઘણો શુદ્ધ પણ વાપરતા ન હતાં તે આજે. કન્યાવિક્રમ કરી, કન્યાના કંપાળમાં કાગળખડી ચોડી, કીચાલીન, કર્મલીન ધર્મલીન, ખ્યાનલીન, આચારલીન, વીચારલીન અને વિદ્યાલીન જોવામાં આવે છે. ઓ પ્રબુ! ક્યાં; ક્યાં અમારું પ્રાચીન સુવર્ણ આર્યાવ્રત અને ક્યાં આજનું હીંદુસ્તાન? અગર આફ્રીકામાં મનુષ્ય વિક્રમ (ગુલામગીરી) નો વેપાર ચાલતો, પણ તે અંધ પડ્યો. જંગલી લોકો પરાયા મનુષ્યોના બાલકચર્યા લઈ વેચતાં, પણ આજે અમારા દેશમાં માળાપોજ જ્યાં પોતાનાં છોકરાં વેચે છે ત્યાં એ ગુલામચારો વધે કે આર્થવ્રતનો ધર્મ યાગે! અમારી આર્થ - કન્યાનાં આજે માથે પોતાની સમાન સારાંપાટાં થાય છે. અને તેના મુઠ્ઠા અંકાય છે અને દલસો આ લાકડાં એમણે છે.

જ્યારે અમારા ધર્મના યાગજાના હાથેજ આ કાર્ય થાય છે ત્યાં કોય કાને દેવો! પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા માટે, નિતીશાસ્ત્રનો ગાર્ગ મુકી દઈ કેવળ અર્થશાસ્ત્રના નિયમને અનુસરી, માળાપોજ જ્યાં છોકરાંનું વેંચાણ કરે, ત્યાં લગતો હેતુ અને ધર્મ ક્યાં રહ્યાં!

* * *

આવા એક લોભીલાલને એકની એક પુત્રી હતી, તેનું નામ હતું શાન્તા. લોભી-લાલે લક્ષ્મીની લાલચથી શાન્તાને મોટી ઉંમર સુધી ન પરણાવી. તેને નહેરો લેવા ગરીબ સ્વભાવનો-ગુણવાન, કે કુળવાન, ભંડો કે ભણેલો વર. માત્ર તેને તે લક્ષ્મીથી ભરપૂર, પંડી ભણે હોય મુખ, ગહેરા,

આંધળો કે કાણો, તેની તેને પરવા ન હતી.

* * *

શાંતા:-પિતાશુ, કસાઈખાનામાં નાંખનાં પહેલાં તમારી દીકરીના કમનસીબોનો પીચાર કરો, કન્યાવિકૃત કરો. કૃષણતા ઘેરો કન્યાની કેડ ન કરશે, પિતાશુ, પૈસા વારને. પોતાની ખારી પુત્રોને કુચમાં ન નાંખો. આખે પાટા જાંધી, લક્ષ્મીની લાલચે, નાનાપકનર લાથમાં મોકલે એ સોંપવાને રાખત હાલના ના આવ, પિતાશુ, દામ દર્શાવો, કસાઈવાડે કન્યાને કાઢવાં પહેલાં વિચાર કરો.

સોનીકાશ:-ગમે સમગ્રવત્તાર કે ડરાવનાર ઘાંટરી તું કાણુ? ત્હારા કરતાં મહેં ધણુ ચોમાસાં ન્તેવાં છે. અને અતુલવો લીધા છે. પૈસાથી તો ફુલીયા ચાલે છે. પૈસાજ આજે પ્રથમ પાટલે પુત્રાર્થ છે. મરયાની ણીક બનાવનારી છેકરી! તદારી ગમે તેવી ધમણીને હું પાણીમાં ધોળાને પી જઈ છું. હું ત્હારા કરતાં વધારે સમજું છું! હું તારા પિતા છું માટે હું કહું તેમ કરવું પડશે તે હારે તે જુદો છતાં લક્ષ્મીવાન સાથે પરણવુંજ પડશે! ચાલ તમે ચાર દિવસ વિચારવાના આપું છું. તેમાં તું સમજી જાશે.

* * *

—અને આખરે શાંતા ત્રીજે દિવસે કુચમાં પડી. આ ફુલીયામાંથી ઉડી ગઈ અને પીનાને આપો વરસાવતી ગઈ. આવી રીતે ભારતમાનાનું એક અણુપીંડયું દુષ્ટ ત્રીગણાર્થ ગયું.

* * *

એ પ્રભુ! આવા એક નદિ પજુ અનેક

જનાવો જાને છે છતાં અમારા આર્થ લાઇઓ ક્યાં સમજે છે! ગિચારા લોકો વૃધોની પરપેરાની રીતી આવી રહ્યા છે. અહાહા! ચોરી જાંધી દીકરીના ચોરી કરાવી! વિવાદનું વગેરું કરવું! વરરાજને ચમરાજને રવાધીન કરવા, લલ્લમહોમને જળજળતા અગ્નિકુંડમાં હોમી દેવો? પૈસા લેવાના પાંખી, પ્રાપંગીક મોહથી, કે કુળંગારના કહેવાથી, કપુત્રના વર્તનથી, કન્યા વિકૃત કરીને, કળેકું કરીને કન્યાનું જીવિતાનું અવિધવા પ્રથમ પાયે આપેલું હોય છે! આવી ખોટી ધર્મક્રીયામાં કે કન્યા વેચી, તેમના લોહી માંસનું આ આર્થદેશના ધણુ વેંચાણને પૈસે, વિવાદ મહાસે છે. અને નાતજાનને મીષ્ટાન્ન જમાડે છે.

અહા! લગ્નને ધર્મની પરિત્ર ક્રિયા માનવામાં આવે છે અને છે પણ તેમજ, છતાં પણ અમારા દેશના લામટા ધણ કરતા ગેર મહારાજને, પોતાનું સુખ જાડીયું રાત્ર મડબડીયું ગાડું હાંપી, ખરેખરી લગ્નમાં ચોરી કરાવી ધર્મનું તત્ત્વ જતાંય છે. અરે! મુસલમાનોના કાઝઓ, મોલવીઓ, નીકાહ વખતે તેમના ધર્મ કાનુનો જરાગર લક્ષમાં લઇને, ખરાઈ કરીને નિકાહ પડાવે છે. ત્યારે અમારા ભુદેવો, શાસ્ત્રો જાણવાનું ધર્મરાખનારાઓએ કન્યા વિકૃત અને કળેકું જાતવ કેષ્ઠ દિવસ વાંધા લીધો દોષ, મૈયું ક્યાંય અમારા સાંજળ્યા કે બદખ્તમાં આવેલું નથી.

સરખ છે એવા રિવાજોને, અને પિત્રકાર છે એવા દસાવીયા ધાલવેલો! ધર્મને નામે ધર્તીગ ઉગાં કર્યાં, એથી ગારૂડી નિધાનો

જ્ઞાતિ યુવાનોને બે બોલ

શ્રી સોનકીયા પ્રગતપતિ જ્ઞાતિજંદુઓ, મારે બે બોલ લખવાનો વિચાર થયો છે. દાસના જગાનામાં આપણું ઓરથ રોમાં સમા-એલું છે અને આપણી જાતિ આટલી બંધી શાથી પહોત છે તે વિશે મારે બે બોલ લખવાની ક્ષ્મ્મા થઈ છે. તો સર્વ જ્ઞાતિ જંદુઓ સંસારમાં લેશે.

દાસમાં આપણી જાતિના ધામધોરણ તથા બંધારણ છપ્પા છે. તે વિશેની એક પરિપદ કોઈ પણ મારે ક્ષમ્મા લેવાની જાણ આવ-સ્યકતા છે. અને તે વિશેનું એક કંઈ પણ બોલ કરવાનું અવશ્યનું છે. તે કંઈમાં કંઈક જ્ઞાતિ જંદુઓએ અવશ્ય મદદ કરવીજ જોઈએ.

આપણી જાતિમાં ખામસન, કન્યાવિકલ અને પ્રેનબોજનના એટલા ગપા કદંગા વિચારને જોવામાં આવે છે કે તેમાં મુખારો કરવાની જાણ આવડ્યકતા છે. તે નદિ થાય ત્યાં મુખી આપણી ઉત્તિ થવાની નથી.

સગ પ્રસંગે ગળ ઉપરાંત બર્થ કરવામાં આવે છે. તેથી આપણી પાપમાલી થાય છે.

કેવ વપાર શરૂ થયો, અને સમગ્રત જન સમાજને નુકસાન કરી, પાપમાલ જનાલી દીધો છે. અહા! આજે પ્રેમ પૈસે મળે છે. કલ્યાણ દાન દોડે દેવાય છે. ખરેખર, દરે આપોવર્નનું પનન, અપઃપાન થઈ રહ્યો છે.

જયાય, પ્રભુ જયાય, તારાં મરીન આર્થ પુરંદારે!

બેસાણુ:] દેવજીસાઈ ઝીણા ચાવડા

લગ્ન જેવે જ્ઞાનદને વખને શકિત પ્રમાણે બર્થ કરવા કોઈ ના કરેતું નથી પરંતુ શકિત ન હોય છતાં પૈસા વ્યાજે કાઢી ગળ ઉપ-રાંત બર્થ કરવું એ વ્યાજની જગ્યાનું નથી.

કન્યાવિકલ આપણી જાતિમાં બધે દેઝાણે જોવામાં આવે છે. તે વિચાર દાસના મુખારો પુરકોએ બંધ કરાવેલો જોઈએ. તેમાંજ આપણું તથા આપણી બાપિ પ્રજનનું શ્રેય છે.

પ્રેનબોજન આપણી જાતિમાં બધે દેઝાણે પ્રચલીત છે તો તેને બદલે રોદ સંમેલનો ઝાંઝી પ્રીનિબોજન કરાવવું જોઈએ.

જ્ઞાતિ મુખારો, આમાંથી તમને કંઈ જળવાનું મળે અને જો એ સત્ય હાજો તો તેનું પાલન કરી જાતિમાં આવી રહેલા કુરિયા-જોને બંધ કરી જાતિ મુખારો નરક લક્ષ આપશે ને મારે લખ્યું અને તમારું વાંચ્યું સાર્યક ગણીશ. એજ.

લીંબુડા. લી. જ્ઞાતિ સેવક,
(ગાંધી.) દેવશી સંગતસાઈ ગોંડા.

જોઈએ છે : ખખરપત્રીઓ

દેશપરદેશના પોતાના મામતા આપણી જાતિને સગા સાચા સમાચાર તથા જાતિની મુરેલીઓ 'પ્રકાશ' ને માટે લખી મોકલે તેમ સેરામાપિ જાતિજંદુઓ.

ખખરપત્રી તરીકે નામ મોંધાવનાર બંધુને 'પ્રકાશ' ની એક નકલ દર માસે ફ્રી મોકલાશે.

સમે: સંપાદક: 'પ્રગતપતિ-પ્રકાશ'

જ્ઞાતિ ઉન્નતિનો ઉપાય

સોનદી જ્ઞાતીના યુવક તથા યુવધી એવા દરેક લાઘ તથા અંદોને વિનંતી સાથે કહું છું કે જ્ઞાતી અંધુઓ તમે ઉઠોને જલદી આગળ થાઓ અને આજે જમાનો જેમ જેમ આગળ વધે છે તેમ આપણે પણ આગળ નહિ વધીએ ને પોતપોતાના કાર્યમાં અટવાયેલા રહેશું તો દુનિયામાં આપણી જ્ઞાતિની પાવમાલી યતી જતરી ને થાય છે તેના કારણે પણ વધારે યશ માટે આપણે સંવેગ જાગૃત થઈને આપણા જુના રીત રીવાજ તથા જ્ઞાતિય ધર્મો છોડીને જડમુગથી ઉઠીને જલદી પડો. માટે એમ કહેવાનું નથી કે જુના ધર્મો દરેક તોડી પાડો પરંતુ આપણા જુના ધર્મો જે અરાજક હોય તેને જ તોડી પાડો ને યુવકો તમે ઉઠોને ને, યુવધી તમે યુવકકાર્યને મદદ આપો ને પછી જેમ જેમ કે જગતમાં એવી કંઈ શક્તિ છે કે આપણી જ્ઞાતિની ઉન્નતિના રસ્તામાં આડે આવે તેમ છે. પરંતુ આપણે દરેક લાઘઓએ સંપ કરી આપણા દરેક દરેક રિત-રીવાજમાં જમાનાને અનુસરીને ફેરફાર કરવાની ખાસ આવશ્યકતા છે અને લાઘઓ આપણી જ્ઞાતિમાં એક કલેવર છે કે દેશ જલદીએ પરંતુ વંશ ન ફેરવે. તો લાઘઓ તેમ છતાં તમે એમ કરી જનાવું છું કે આપણે આપણા દેશનો માત્ર પાલન ને જોઈએ જેમકે આપણે અત્યારે કાટ, પાટલુન, ને ટોપી પહેરીએ છીએ ને આપણા બાપદાદા જુનો પહેરવેશ કરીમાં તથા મોઢા પહેરના પરંતુ તે આપણા

બાપદાદાનો પહેરવેશ હતો તેનું મુખ્ય કારણ કે તે જમાનામાં મશીનથી કાપડ થતું નહિ ને રેલ્વે ગાડી પણ હતી નહિ. ને માણસોને મુસાફરી કરવી બહુ જ હારે પડતી તો તે જમાનો અત્યારે છે નહિ. અત્યારે એક જગ્યાએથી જલદી ગઈ જવું હોય તો ઘડીના છટ્ટા લાગમાં આપણને સાધનો વતી મોટાડી શકે છે ને લાઘઓ, આપણે જુના ધારધાર રીત રીવાજ નહિ છોડીએ તો આપણી અધી-ગતી છે તેનાથી વીરેષ થશે અને આપણી જ્ઞાતિના ધણા ધણા યુવકો અરાજક લાઘ ઉપર જઈને પાવમાલ થતા જાય છે તો તેમ અંધુઓને ખાસ વિનંતી સાથે કહેવાની રજા લઉં છું કે અંધુઓ, જમાનામાં આપણે દરેક યુવકોએ આપણી જ્ઞાતિને જાગૃત કરવાની છે તેને જલદી આપણે પોતે જ એટલે આપણા યુવક લાઘઓ અમુક અમુક કાર્યમાં જમાના પ્રમાણે વર્તવાનાં દરેક લાઘઓ પાસે જણાવું કુંકયા કરીએ ને. પાછા આપણે અરાજક લાઘ ઉપર જઈ શું શું કાર્ય કરીએ છીએ તેની ખજાર રહેતી નથી માટે વિચાર કરવાનો હજી પણ ટાલમ છે. નહિ તો આપણી અધોગતી થઈ મધ્ય છે તેનાથી પણ વધારે થશે અને ગ્રામમાં આપણું રથાન ફલકું ગણાય છે તેનાથી ફલકું ગણાશે ને તેમ આપણા યુવકો ગામડા કદતાં શહેરમાં વધારે અરાજક વ્યક્તિઓમાં રહેલા પંચેલા રાત્રી દીવસ રહેનારા પણ ધણા યુવકો છે તે આપણે હીંદુઓ છીએ ને મધ્ય

આપણને મનુષ્ય જન્મ આપ્યો છે. તો આપણે દરેકનું ભણું કરવું જોઈએ અને આપણા ભાઈઓની પાલખાલી થઈ છે તેનાથી વીરોધ થવાની છે ને ભાઈઓ દારૂ તે આપણને સ્પર્શ કરે તો પણ આપણે અભણાઈએ તો યુવકોને એસેજ સાથે કહું છું કે આપણા યુવકો માટે ભાગે શહેરમાં રહેનારાઓ આપની આ ખરાબ બધી આપ ક્યારે છોડશે? અને નહિ છોડો તો આપની અનેક અધોગતિ થયેલી છે તેનાથી પણ હજી અધોગતિ થશે થશે ને થશેજ. માટે ભાઈઓ હજી પણ આ ક્ષેત્ર વાંગી વિચાર કરો તો સારું છે કારણ કે આપણે યુવકોને તો આપણી જાતીનાં અનેક કાસો કરવાનાં છે અને તેને બહારે આપણેજ ખરાબ વ્યસનો ઉપર જઈ ભાન ભુલી આપણે શું કરીએ છીએ તેનો ખ્યાલ રહેતો નથી. ભાઈઓ પાંડવો જેવાએ ભુગારના પરીણામથી

રોજ ખોપું તથા નળ દમ્યંતી જેવાને પાસુ તેજ ભુગારથી વનવાસ ભોગવવો પડ્યો તથા તેજ દારૂના છુરા વ્યસનથી રાખેંગાર રાગને રાગ્ય ખોપું પડ્યું હતું અને તેજ મદિરા પાનથી આપણી જાતીની અધોગતિ થઈ છે. માટે આપણા ઘણા યુવકો તેજ જેતીજથી પાલખાલીના રસ્તામાં છે ને ઘણા થઈ ગયા પણ છે માટે આપણા ખીજા યુવકો તમે જલ્દી ઉઠી આગળ થઈ તે આપણા યુવકો તે રસ્તે જનારાઓને સદ્બોધ આપી ન્યાયનીતીનું ભાન કરાવો: તેને સન્માર્ગે ચલાવવા તુરંતમાં બહાર પડો અને તે ખરાબ રસ્તે ગયેલા આપણા યુવકો સારે રસ્તે આવે છે કે કેમ તે જોઈ સ્થિતિ જરૂર આપણા સંપ આગળ તે જરૂર ઉત્તી પામશે. દાસ એજ.

આગળ વધો! આગળ વધો!! આગળ વધો!!!
 ભુનાગદ
 (દાસ વધણી) } ડાયા: જેઠા ટાણીયા

પાપી અને કળિયુગ

એક માણસ પાપી હતો. અને તે હમેશાં દુષ્ટ કામ કરતો. તે માટે તેને કાંઈ કષ્ટો આપતું ત્યારે તે અચાચ કરતો કે: “ભાઈ! હું શું કરું? હું તો સારો માણસ છું અને સારા કામો કરવા માટે ઇચ્છા રાખું છું; પણ આ વખત કળિયુગનો છે, અને દુષ્ટ કળિયુગ મને સારા કામ કરતો અરકાવી મારી પાસે દુષ્ટ કામો કરાવે છે.”

એક દીવસ આમ તે કહેતો હતો તેવામાં

તેની આગળ કળિયુગ સાક્ષાત પ્રગટ થયો અને જોશ્યો: “ભાઈ તું મને ગદનામ ન કર: તને ને એમજ લાગતું હોય કે હું કળિયુગ દુષ્ટ છું અને તારી પાસે પાપી કામો કરાવું છું તો આ તારા મિત્ર સમક્ષ મોખંદ લઈ કહું છું કે હું તારા કામ કે ઇચ્છાની વચ્ચે કદી આવીશ નહીં: સુખે તું પુણ્યના કામો કર્યા કર!” એમ કહી કળિયુગ અસાપ થયો.

પરંતુ આ પાપી માણસ તો પાપી કામો

કરતાં અટક્યોજ નહિ અને જ્યારે ફરી તેને કપડો આપવામાં આવ્યો ત્યારે તે બોલ્યો; “ભાઈ? હું શુ કહું? હું તો સારા કામો કરવાને ઇચ્છું છું, પણ દુષ્ટ સેતાન મ્હને સારાં કામો કરતો અટકાવી મારી પાસે દુષ્ટ કામો કરાવે છે.

આ સાંભળતાજ શેતાન પ્રગટ થયો. તેણે પાણુ કળિયુગની જેમ સોગંદ ખાઈ કહ્યું કે; “તું મુખે સારાં કાર્યો કર. મ્હારે ત્હારી વચ્ચે આવવું નથી.” તેમ જનાં આ પાપી માણસે પાપ કરવાનું છોડ્યું નહિ અને તે માટે કપડો મળતાં હવે તેણે પાતાના નશીળો વાંક કાઢ્યો.

જ્યારે નશીળો હાજર થઈ તેને સારાં કામો

કરવાને કહ્યું ત્યારે તે બોલ્યો કે; “ભાઈ? હું શુ કહું? હું તો સારા કામો કરવાને ઇચ્છું છું, પણ મ્હારની તેવી ઇચ્છા ન હશે, તેવી મ્હારથી તે થઈ શકતાં નથી, અને દુષ્ટ કામો થાય છે.

આ પ્રમાણે તે બહાના કંદનોજ રહ્યો, અને છેવટે ઝોટ પાપી તરીકેજ મરણ પામ્યો.

xxxજે મનુષ્યો ખોટાં બહાના કાઢી પોતાના દુષ્ટ કામની જવાબદારી ખીજ પર નાખવાની દાનત રાખે છે તેઓ કદી સુધરી-શકતાં નથી. તેઓ લોકોથી વધારે નિંદાવ છે અને મુઆ પછી નરકે જાય છે.

[અનાયિક જગતમાંથી સાહાર ઉદ્દત]

મીઠી આવળ ઉર્ફે સોનામખીના ફાયદા

૧ સોનામખીના પાન તોસો બા વારી વચ્ચે ગળા કરેલી છુટી દરેજોજ અનુમાનથી દીવરા ૨૬ લેવામાં આવે તો તે ઘણોજ સારો ફાયદો આપે છે, તેના ઉપર તેલ, ખટાશ તથા લાલ મરથાં વી. ખાવાં નહિં.

૨ મધ મધ્યે ખાય તો શરીરની તમામ ઇલેક્ટ્રીસિટી જળવાન થાય.

૩ ખાંડ મધ્યે ખાય તો પિત્ત તથા ગર-મીના વિકાર જાય.

૪ સાકર મધ્યે ખાય તો શરીર પુષ્ટ થાય, લોહી તથા વીર્યનો વધારો થાય.

૫ બેંસનાં આખણુ મધ્યે ખાય તો સ્ત્રી-રની ગરમી તથા હાયપેન્ડ્રી જળવરા જાય.

૬ દાક્ષના રસ મધ્યે ખાય તો શરીર પુષ્ટ થાય તથા ગેત્ર તેજ વધે.

૭ શનાવરીના રસ મધ્યે ખાય તો ઉધ-રસ વધ્ય.

૮ રેફેફ ખાંડ મધ્યે ખાય તો આંખનો રોગ જાય.

૯ હરણીના દુધ મધ્યે ખાય તો મરદાષ્ટ આવે.

૧૦ દાંડમના રસ મધ્યે ખાય તો ક્ષયનો રોગ જાય.

૧૧ શેરડીના રસ મધ્યે ખાય તો નેત્રમાં જે વાજદ નામનો રોગ થાય છે તે જાય.

૧૨ ગાયનાં દુધમાં ખાય તો જળ વધે.

૧૩ ગાયના માખણ સાથે ખાય તો તાવ જાય.

૧૪ નગોડના રસ મધ્યે ખાય તો વાયુનો રોગ જાય.

૧૫ અજમા સાથે ખાય તો શરીરનો વાઇનો રોગ જાય.

૧૬ ખીપર મધ્યે ખાય તો મગ્ગનો રોગ જાય.

૧૭ હીંભુના રસ મધ્યે ખાય તો પેટના તમામ રોગ જાય.

૧૮ ઘોળી બકરીના દુધ મધ્યે ખાય તો સ્ત્રીનો નાબિકાર તથા પેટના તમામ રોગ જાય.

૧૯ ગાયના માખણ મધ્યે ખાય તો છસના તમામ રોગ જાય.

૨૦ નાળીયેરના પાણી મધ્યે ખાય તો રાતુડો જાય તેમજ આંખે નેજ વધે.

૨૧ ગરગર પાંડ મધ્યે ખાય તો સ્ત્રીને ગર્ભ રહે.

૨૨ અગમીના પાનના રસથી ખાય તો સર્પ તાવ જાય.

૨૩ વડગોરના પાનના રસથી ખાય તો વાયુનો રોગ જાય.

૨૪ ગાયના દહીં મધ્યે ખાય તો ગ્રેર ઉતરે.

૨૫ જળશોગરના રસથી ખાય તો અદાર જાતના પ્રમેહ જાય.

૨૬ આદાના રસથી ખાય તો શરીરના વાયુ શરદી વીગેરે રોગો જાય.

૨૭ તીખા વરખાડાના રસથી ખાય તો પેટનો જગર રોગ જાય.

૨૮ સોનામખી, વરીયાલી તથા હેમજં ગરબે ભાગે ક્ષય વજ્રગાળ કરી સચારે તથા સાજે ફાટી લેવાથી દરસ તથા લોહીવિકાર, ખોટી ગરમી વીગેરે રોગો જાય.

૨૯ મીંઢીઆવળનું મૂળ ગાયના મરણથી થરી સચાવે તો દરાજ જાય.

૩૦ સોનામખી દુધમાં ઉકાળાને તેમાં સાકર તથા હીંગજ તથા ગરમાળાનો ઝોળ તાંપી ખીયાથી ખુલાસાથી જુલાળ થઈ ગરમીનો રોગ જાય.

ઉપરોક્ત દરખના ધણી ખરા પ્રયોગો અમોગે જાતે અજમાવેલ છે, સદરજુ દરખ એક દરત સિખિત અથમાં હેાઈ અજમાવી ખામી કરેલ છે નો આનો લાજ લેવા વાંચકોને ભક્ષમણ કરીએ છીએ.

[પ્રીયાના] પાલણપુર સ્ટેટ પ્રીકકક્સ.

સ્વ પ્ત ની સહે લ ગા હ

[માણનાર: "ઉંઘણી"]

લે સાંભળ વાત ગંધી! મારા ભુનામડના વાઇજોને પોતાની ટેક પ્રતિષ્ઠા કરતાંએ લાકુની કાંમત વધારે હોય એમ મને ખાય છે. ખરો? નહીં-તર ત્રીશવર્ષની નાની ઉંમરનાં દાદા (કિયા)

નદિ આવાના, પવિત કર્ણને ઠોકરે મારી પ્રેત બોલત ઉઠાવે ખરા? એ પળ સમયની બક્ષી-દારીજ છેનાં દોસ્ત, બહેને સુધારાનાં વ્યુગલે: પુકેનારા કુંકયાજ કરે પણ આપણા પટેલ

બાપુઓ કાંઈ એવા કાચી ભુદ્ધિના નથી હો! એવા બુદ્ધિસાનો નાદ તેના કાન સુધી પહોંચી જ ન શકે તેવી ખાસ ચીજ તો એઓ રાખે છે.

હાલ ઉંઘણી તમે સોંધાને તો કાંઈ ધંધાજ નથી લાગતો કેમ? તેમાં બીચાગઓએ ખોટું શું કયું છે? ભુઓ આપણા જ્ઞાતિ આગેવાનો વિશેષ કરીને પરમાર્થીજ હોય છે જે તેઓ એટલી ઉદાર વૃત્તી ન રાખે તો બીચારા મરનારની સદ્ગતી ક્યાંથી થાય? તે પણ વિચારવું ન્તેષ્ટોનાં? કેટલીક વખત તેઓ બાપડાઓને તો સુડી વચ્ચે સોપારી જેવી સ્થિતિમાં મુકાવું પડે છે. એક બાલુ છાપાવાળાઓ અને તમારા જેવા લેખાગુઓનો ડર બીજી બાલુ મરનારનું કંઈયે કરવાની લાવના. એ જ ને બાલુઓ તેઓને વિચારવી પડે છે. બીરાદર, જે તમારા જેવી ગાન્યતાના બધા હોય તો તો મરનાર પ્રેત સરજે પ્રેત, સમજ્યા દેરત.

બૌદ્ધકલ દંબજ. ગરીબોનું રક્ત સુગી માત્ર એકજ વખત પોતાની ક્ષુધા તૃપ્ત કરવા જતાં સામાની આખીએ જીંદગી બરણાદ કરવી તેના જેવું બીજું પાપ શું હોઈ શકે? અને એવા લાડુ-પ્રેમીઓએ કોઈનું પણ કંઈયે ક્યાંની તમારા પાસ આપીતી શું છે? જતાવો રંગના સીમાડેથી કોઈને પણ એ બારામાં એકરાર કરતો કાગળ, તાર, કે ટેલીફોન આપ્યો હોય તો? છતાં મોરો વિરોધ તો છે આવા દરાવોના ઉદ્દેશન સામે.

ખરું છે મીત્ર, પણ જે સ્વાદ લાડુમાં આવે તેની લીલજન કાંઈ કાગળ ઉપર લખાયેલા

દરાવોમાં થોડીજ આવવાની હતી? જે માણસનો સ્વાર્થ સધાતો હોય તો એવા તો કાંઈક દરાવો માર્યા કરે સમજ્યા સાહેબ, એતો લાડુ જે નજરે દેખાઈ તો અચ્છા. આદમી-એવું પણ મન ચલાવમાન થઈ જાય ખરું ને?

એમજ લાગે છે મપ્પી! આપણા લાઈઓને પોતાના દરાવની કાંઈ કીમતજ નથી. ભુઓને કાંઈ શુભ યોધડીએ જ્ઞાતિના કેટલાક વડા સાહેબોને સન્મતિ સુઝી અને પણ ભુનાગદ પરિપત્નો તેમાંથી જન્મ થયો. સર્વ ભેગા મળી લાંબાં લાંબાં દરાવો ધડ્યા. 'પ્રકાશ'ના કાર્યકર્તાઓ પાસે મહેનત કરાવી બંધારણ તૈયાર કરાવ્યું અને તે 'પ્રકાશ'ને ખર્ચે છપાવી સર્વ મહાસામાં મહેંચાવ્યું, પણ બીજાજ ક્ષણે કાંઈ કળીયુગનો કનિષ્ઠ શાહુ તેમનામાં પ્રવેશી કહેવા લાગ્યો અરે મુખાં લોકા! તમે આ શું કરો છો? તમેને સુધરવા હજી ઘણીયે વાર છે. ક્યાંક જ્ઞાતિનો ઉદ્ધાર કરવા જતાં પોતેજ મુશીબતમાં ન ફસાઈ જતા? પણ એ દુષ્ટ શાહુએ બધાની શુભ લાવનાઓ નષ્ટ કરી અને ફરી મુળ જેવી સ્થિતિ દેખાવા લાગી હોય તેમ જણાય છે.

["ઈતિશ્રી. અનુર્થ સ્વપ્ન સમાપ્ત"]

આગળ વધવું છે, આગળ વધવું છે, એમ વિચાર કરવાથી આગળ વધી શકાતું નથી. આગળ વધનારે પણ ઉંચકેજ નોંધ્યો. જે રોજ કાંઈ કરતો નથી. પણ સુધ રહે છે, તે કેવી રીતે આગળ વધી શકે?

૧ યજ્ઞ યોધન હરિકામ્ નં ૧ માં યાદા જ્વાળા-
 વાળા બીના લવાન્તે મોધાએના આહુતીના નામો. }
 ૨૪ શી ગાંધ્યભાઈ રામ તાટર મરમક
 ૨૬ " કાળાભાઈ હરીભાઈ અમસોર અમદાવાદ
 ૨૭ " કાંતિયા બેન સખમણી આવડા (આફ્રિકા) મોરબાઝા
 ૨૮ " અગનસાલ દેવરાજ વડે (..) દમરે
 [વધુ નામો આવતા અંકમાં]

* આવી નીચાનીવાળા બીન-આહુત અધુઓ છે.
 બાકીનાં ચાલુ આહુત છે.

બીજા વર્ષના વધુ આહુતો

૨૭૬ શી સખમણીભાઈ મેવજી દારીયા દીન
 ૨૮૦ " સોમવજી દામજી નેકવા અમરાપુર
 ૨૮૧ " વિશ્વામભાઈ રામજી ભારડવા (આફ્રિકા) કુકમું

સાભાર સ્વિકાર

"મકાશ" સહાયક ફંડ
 મગફળ ફંડમાં નીચે જણાવેલી વધુ રકમોનેક સ્વીકાર

૨૭૬	આરિગળા	રમળ	૨૪૫
	દેવદીપા	મુળા	
	દીવન	"	
	દેવળીયા	"	
	કાકીયા	ચાળી	
	કેરારા	મોરબાઝા	
	કેદાવળીયા	"	
	આવદીયા	"	
	ચીંચડીયા	"	
	અકવાળા	નાની અંકર	
	અરિગરા	મોંગરોળ	
	આરિગરા	"	
	નેકવા	વેરવળ	
	અમળાળીયાર	અમીચોદ	
	ભારડવા		

卐

ઝંકાર

卐

(મેરે મૌલા જીવાસોગદિને મુઝે — ૨૧૬)

મૈયા જ્ઞાતિ તણાં સહુ જાળ તમે;

જાગે, માતની લેવા સંભાળ તમે.—ટેક.

રૂઢી તણાં કુર જાંધને અકળાઇ અશુ સારતી,
જાગે! ઉઠો! અય, મુત-વિર, કહી એમ હા, પોકારતી;

નીતિ-ખટ્ટળ ધરિ કરે બહાર તમે. મૈયા—

અજ્ઞાનની આંધી થકી, ઘર ઘર વીશે કંકાર છે,

વિક્રય તણા જવાણામુખી ધીખતા જુઓ ચોપાસ છે;

જીવે જલતિ વિક્રયની જીવાળ તમે. મૈયા—

ઈતિહાસમાં નિજ કોમ માટે કંઈ વિદોની નામના,

આ લોક ને પરલોકમાં “કમરીન” છે યશોગાનમાં,

સાધી એકય કહાવો જ્યકાર તમે.

મૈયા જ્ઞાતિ તણાં સહુ જાળ તમે.

卐 પોરણકર :]

માસ્તર : “કમરીન”

卐

: પ્રકાશક :

: વ્યવસ્થાપક :

: વાર્ષિક લવાનમ :

પદ્મકુપ, દુર્ગોદયી રોડ,

હીરંચ જ્ઞાનમ વીસાવાડીયા

દેશમાં :

એક રૂપીયા

મુંબઈ. નં. ૪.

મેપલ જીવાસોગદિ આરંગળા.

પરદેશમાં :

ત્રણ રૂપીયા

સ્વપ્નની સહેલ ગાહ.

[માણસનાર : ' ઉંઘણી']

હાલ ગાંધી, આજ્ઞાદાતા-સેક્રેટરીની દવા
ઠેર ઠેર ફાટી નીકળી છે. આવા વખતે કોઈ
ધંધો રોજગાર કરવા તારે મન ચતુ નથી ?

મન તો લાઘસાળ ઘણુંએ થાય છે મીત્ર,
પણ શું કરે ? ઘણીએ વખત ધંધાની શોધ-
ખોળમાં કલાકાના કલાકો ભેગાનું દહીં કરી
નાખું છું પણ આપણે રહ્યા મુશ્કેલીમાં માણસ
એટલે નાણાં રોકીને કોઈ ધંધો વેપાર ચમત્ક
રકે નહીં. પણ હા ! એક ધંધો કરવા ઘણીએ
વખત મારી ઇચ્છા થઈ આવે છે.

તારાં એ ધંધો શો છે ? ગાંધીદાસ.

સાલજો મીત્ર, મને તો ને કોઈ નાત
પટેલાંઈ અંગર તો ચોરટાઈ કરવા દે તો જરા
જાંદોતો ખેડો પાર. વળી તેમાં કાંઈ મુશ્કેલી
પણે જરૂર નથી પડતી.

અરે ! મુખે વળી એમાં તે શું લાડવો
તું દેખી ગયો છે; વળી એ પટેલાંઈ કે
ચોરટાઈ કરવા જેટલી લાયકાત પણ તારામાં
શું ગળી છે ?

ત્યારે તમેને ખજરજી શું છે ? કાંઈ ને
તેના ગુણ તમેને કહું. એક તો તમામ
નાતીલા આપણને સુખને સલામો ભરે, આપ-
ણાથી નમતા, કરતા રહે અને કમાણીમાં
મહીને એકાદ ઘર માંડ્યું કે લાંબું. એટલે
આપણે ખેડો પાર. વળી તેમાં આવડતની
શી જરૂર છે. જરા રોક, દમામ અને ઉપયોગ-
પુરતી દાંબીક લીલા આચરવા સીધી લેવું

જોઈએ અને વિશેષમાં ખેડાર આપણી વાતો
માં દાએ હા કહેનાર લાંછડાઓ ગોતી લેતા
જોઈએ. તેવાઓને જરા ખુશ રાખીએ એટલે
બીજાકુલ રરતો સાફ.

માની લે કે કદાચ તારી એ કદાચ
ફળીભૂત થાવ તોપણ તેમાં તારે સાધક હું
જોતો નથી. કારણ કે તેમાં તું કદાચ સુખી પણ
થા તોપણ એ સુખ ક્ષણિક છે, કલંકિત છે
અને જલજોથી ભરેલો એ પટેલાંઈનો પથ છે.
એ સત્તા મળતાં તારામાં સ્વાર્થ બુદ્ધિ વધશે.
અને એ સત્તાની ખુમારી અને ભુક્ષ્મ,
અન્યાયો, અને આપણુદી વર્તણૂક તને ફરજ
પાડશે અને એ દુરાચારો તને બદલે તારી
એકાંતેર પેદાને કલંકીત કરશે.

ને અમજ હોય તો કોઈ પટેલાંઈજ ન
રાખતે અને પટેલ વગર કોઈ જાતિના તંત્ર
કે વહીવટો ચાલતેજી શાના ?

એટલે કાંઈ ગધા પટેલો એવા હોતા
નથી. કેટલાકા તો જાતિને સનમાર્ગે દોરી
પોતાનું અમરત્વ કાચમ માટે રાખી ભય છે.

પણ દોરત, જેવાં દેવ તેવી પુજા તો કરવી
જોઈએજના ? આપણા નાતિલાઓની તમેને
ક્યાં ખજર નથી ? જેવાં તેવા પટેલોને માનેજ
શાના ? ઉંઘણી પૂરે આવનારા આપણા કેટલાક
લાંછડાઓને તો કાંઈ લેવું દેવું નથી. કાંઈ કાર્ય
આગળ ચઢાવે કરવું નથી. અને કરનારાઓની
નીંદા અને વગોવણીજ કરવી છે. એવાઓને

સીધા કરવા કાંઈક રોડ તો બતાવવો જોઈએ નહીં? એના?

રોડથી નહીં બલકે નદમાથથી, પ્રેમથી, અને સેવાશ્રીથી તેવાઓને સીધી રોડ પર લાવવા પ્રયત્ન થાય તો જરૂર એ સ્થિતિ

મીઠાથી સઘાય. પરંતુ, છપા, કસોટી, અને પોતાને મોટાભાઈ કહેવડાવવાની મનોદશામાં એવાં સાણી વાતો સાંભળવા આપણાં લાઈ-ઓને કુરસદગર ક્યાં છે? ખીસદર: [“ઇતીશી પંચમ સ્વપ્ન સમાપ્ત!”]

પ્રેતભોજન અથવા લોહીના લાડુ

મરણ પાછળ આપણે જે જમણુ કરીએ છીએ તે વિષે ઘણી જગ્યાએ લખવામાં આવેલ છે તથા સારા સારા ડૉક્ટરો માણસો મારફત આપણને સમજાવવામાં પણ આવેલ છે કે તે કદિ તરલ બંધ થતી જતીએ, છતાં આપણે આપણી પામર મનોદશાને લઈને તેનો સામનો નથી કરી શકતા. તો તે ઉપર આપ દરેક બાઈને પુરતો વિચાર કરી સેવા ચિન્તી કરી તે વાજળી રિવાજ છે કે કુદત સ્વાસ્થ્ય-ધેના મનુષ્યોએ આપણા ઉપર ખોટી લાહેલી મુશીબતો છે તેવી-તણના કરવાનું આપ ઉપર છોડે છું.

મનુષ્યના મરણ પાછળ જમણુ કરી તેને (અવને) સુકિત મળે છે એમ માનવું તે તો એક અધર્મકાં સિવાય બીજું કાંઈ નથી. જે વડુએ સામુના હવતાં ચાકરી નથી કરી, જે સામુની સાથે મીઠાસાથી વાતો કરી પણ તેવું મન રાઈ નથી રાખ્યું તેનાં મરી જતા પાછળ તાંતિ જમાડવી તે તો સમાજને દગવા પુરતું જ કહી શકાય. તથા તાંતિ બોલના કરી મનામો બુદ્ધ કુલાઈ વાતો કરતી કે અંગેએ તો અંમરી દહ સામુ પાછળ નાનું જમાડી

છે? જાણે કેમ તે નાનું જમાડી કોઈ જમાડી ગયેલ પાછળ મોટી ફરજ બળવી હોય. આમ ખોટા રિવાજોને પોપણ આપી આપણે આપણું જાડું કર્તવ્ય ભુલી ગયા છીએ.

ઘણાં કુટુંબો પોતાનાં મુશ્કેલી ગયેલ વડીલો માટે દર સાત આઠ કરી પોતાના ખોરાક ઉપર વાસ નાખી તથા પાણી જમાડી જાણે પોતાના માથાપો પ્રત્યે પોતાની બુદ્ધિ લાગણી છે તેવું બતાવવા સમાજનાં પીઠે નોતરી તેમની પાછળ જમાણુ કિડાવે છે તો શું તે વાજળી રિવાજ છે? મારે કહેવું જોઈએ કે તે રિવાજનો દસ્તોજ આપણે ભુલી ગયા છીએ. મો કે આપ હવતાં તેની સાથે લાડુ છઓ કરી કહ્યા કરી તથા છેવટે દહા-વસ્થામાં તેમને ખાવાને માટે પુરતો ખોરાક પણ ન આપ્યો અને મરી ગયા પછી તેની પાછળ દર સાત તિથિ ઉજવી ખોરાક ઉપર વાસ નાખી દહા કરી ઇશ્વરને ગણુ કમવાનો દસ્તો લેવા તે તો અજ્ઞાન અને મુર્ખને માટે જ વાજળી હોય. આવા રિતિરિવાજો આપણે ક્યાં ભણું મવાનું નથી. ખરી રીતે તો આપણે આપણાં વડીલોનાં હવતાં આપ

જાથી જને તેટલી તેની સેવા ચાકરી જમ્મી તેને અંત સુધી રાજ રાખી આપણી ફરજ અદા કરવી જોઈએ. મરી ગયા બાદ આમાં દહાડાપણી કરવાં તે તો આપણને સ્વાર્થી માણસોએ અવળે રસ્તે ચડાવી સ્વાર્થ સાધવાની રચેલી બાજ છે.

જે કદાચ આપણને આપણા સ્વર્ગસ્થ સંગ નથા વડીલા અંધી લાગણી થતી હોય તો અનાથો, અર્થગો અને નિરાધાર કુટુંબોને મદદ આપી તેમનો આશીર્વાદ મેળવી શકીએ. હો, વિશ્વાસ અક્ષમસ્ત અને જેણે આખી છ'હંગી. મિષ્ટાન જમી શરીરને આળસુ બનાવી દીધું છે એવા સ્વાર્થી લોકોને જમાડવાની કશો લાભ છેજ નહીં. બલકે નુકશાનજ છે.

મિત્રો પાછળ જાતિભોજન સગલું અને વિચારવંત કુટુંબ કદી નજ કરી શકે. પ્રભુએ આપણને મિતુબ જન્મ આપેલ છે તો જરૂર આપણે વિચાર કરી શકીએ કે હજુ પાંચ દસ દિવસ થયાંજ ધરનો મોવડી કંડો કે ધરનો વડીલ કંડો તે સ્વર્ગસ્થ થાય છે. હજુ તેમના કુટુંબનાં માણસોની આંખમાં આંસુ પણ સુકાયા નથી. જેનાં બચ્ચાંઓ નિરાધાર થઇ પડેલ છે તથા અમોને હવે પાળી પોપી કાણ મોટા કરશે તથા અમારું દુઃખ હવે કાણ ટાળશે તેવા વિચારો જેને ચોવીસે કલાક હદ

અમાંથી ખસતા નથી ત્યાં તો જાતિની નાકસી ફટિ આપણા ઉપર ચડી બેસે છે કે દહાડો (જાતિભોજન) કરવોજ પડશે. પછી ભલે તે નિરાધાર થઇ પડેલા કુટુંબને ઘરમાં ખાવા માટે રહે કે નહીં તેની જાતિના બેડેખાંઓને કશી ચિંતા હોતીજ નથી અને કરજ કરીને કે ઘરમાં હોય તે વેચીને પણ આપણે તે નકામી માની લીધેલી આશરે મોટું રૂપ આપી તે ફટિને તાબે થઇએ છીએ. શું તેમાં આપણું શ્રેય થવાનું છે? કદી નહીં.

જાતિના અમેસર અને સમગ્ર ભાઈઓએ આ ફટિને નાબુદ કરવા માટે જનતા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ તથા જેમ જને તેમ મરનાર પાછળ જાતિભોજન કરનાર વ્યક્તિને સમર્થની તેને સહાય આપી પોતે દહાડા પાણી જેવી ફૂંદિઓથી વિરૂધ્ધ છે તેવું તેને સમજવી સાથ આપવો જોઈએ. તથા જે કદાચ તે મૃતદેહ પાછળ તેમના સગાંઓને જે પૈસા ખર્ચવા વિચાર હોય તો ઉપર લખ્યા મુજબ ગરીબ નિરાધાર કુટુંબોને કે આપણાં ગરીબ ભાઈઓને કેળવણી માટે તે પૈસાની મદદ આપવામાં ખર્ચી તેમનો આશીર્વાદ મેળવી શકીએ.

ચોરબંદર : ૧ લી.
હાય આફ્રીકા. નારણભાઈ માંડણ ભરંડવા

આગળ પંધવામાં ધણી ભૂતાવળો આડે આવે છે. ઇર્ષ્યા એમાંની એક છે. જે સરખામણી કરે છે. તે સ્પર્ધા કરવા લક્ષ્યાય છે; જે સ્પર્ધા કરે છે તેનામાં ઇર્ષ્યા આવે છે; ઇર્ષ્યા પ્રગતિને રોકે છે. એટલું જ નહિ પણ પ્રગતિમાંથી વ્યક્તિને બ્રહ્મ કરે છે.

“ આશાના ઉંખરમાં ”

જાણી બંધુઓ,

આપણી પ્રજાપતિ જ્ઞાતિમાં સંપ અને સંગઠન કરવાની મુખ્ય જરૂરિયાત છે. આ જરૂરિયાત ત્યારેજ પૂરી થઈ શકે કે ત્યારે બંધુએ બંધુની આંખોમાં અભિપ્રયણ વહેતાં હોય. દુર્ભાગ્યે આપણી જ્ઞાતિમાં ધર્માત્મા અગ્નિ ચોટેલે અંશે પણ ધીપ્તિ રહ્યો છે. બંધુઓ! સાથે ખાઓ, પીઓ, પછી જુઓ કે સંપનું પરિણામ શું આવે છે! હવે ત્યાગો એ જુગ જુગની ધર્માત્મા! “ફાણો પેસાદાર છે. એ મોટરમાં ફરે છે તો આપણે કેમ તલ્લિ?” વગેરે એવા ધર્માત્મા પ્રશ્નો મનમાં ન લાવતાં, એ તમારો લાઠ છે, એની પાસે હશે તો કોઈ દહાડો તમને દુઃખી દેખી એને દાઝ થશે એવું મનમાં આણી આનંદિત થતો.

“બંધુઓ!” જમાવો એકવત્! અને વધારે આનંદ! નાશુદ કરો એ ‘જાવંદા’ સમ્પન્ને! નકામી ચર્ચા કે મીટીંગ-ઓલગાથી કાંઈ ન

મળે. તમે તમારા ખરા દીક્ષી પ્રતિજ્ઞા કરો કે “હું પ્રજાપતિ છું” અને મારા જ્ઞાતિબંધુને દુઃખી દેખી તેને સહાય કરવા કામુષણ સમયે તત્પર રહીશ,” કરો એવી પ્રતિજ્ઞા. અને દરેક બંધુની લાગણી અનુભવો. “સંપ કેમ થાય?” એ નિર્જળ સમ્પ્રદાય તમારો સંપ નથી થવા દેતા. તમે જો સંપ કરવા હચ્છતા છો તો પૂછજો તમારા હૃદયને કે “સંપ કેમ ન થાય?” તો તો જરૂર જવાબ મળશે કે “થાય,” અને તે સાથે આનંદોકરતાથી અદેખાઈને ત્યાગવાથી આપણી જ્ઞાતિને અગ્નિ બંધુ ખીજ બંધુને જોઈ આનંદિત નથી થતો પણ એરથી જુઓ છે. આ દ્રષ્ટિ અભિદ્રષ્ટિમાં ફેરવાઈ જાય તો પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ કે જે સુખી થવાની ભાવી આશા રાખે છે, તે એ આશાના ઉંખરમાં છે તેમ કહેવું અતિશયોક્તિનું નહિ મણાય.

નારણદાસી: } નારણ કરસન પાણીઆળીઆ
(કેનિઆ) } (વિદ્યાર્થી)

સોરઠીયા પ્રજાપતી બંધુઓને વિનંતી.

આજે સગતને બહાને હમરો યુવક— યુવતીઓની રૂઢિની વેદી પર આહુતિ અપાઈ છે અનેક યુવાનોના જીવન એરમય બની રહ્યા છે. પ્રજાપતિ મુંજની રહ્યો છે. બીજા બાલુ રાજકીય છે અસંખ્ય જાળાઓની નીર્દોષ ગરદન ઉપર અને સામાજિક બંધનોની નાબુદ પ્રતિપક્ષે એ કંતિલ છુરી ફરી રહી છે; સેકેડો કહેવાતા બંધુ જોરથી લીસી રહી છે. કેટલાક બંધુઓને માતા પીનાઓ એ કન્યા વિકલ્પના ધીક્ષ્તા પાત્રા અને પહેરવા વસ્ત્ર પણ મલતી નથી.

ધંધામાંથી નફો નીતરી રહ્યા છે. આજના યુવાનોને એક જાણું રીડીતો આવે. આજના યુવાનોને એક જાણું રીડીતો આવે. આજના યુવાનોને એક જાણું રીડીતો આવે. આજના યુવાનોને એક જાણું રીડીતો આવે.

ત્રીજા વર્ષના નાંધાએલા આહકો

અ. નં.	નામ	અવક	રચના
૧૮	શ્રી અરવિન્દભાઈ નરસી	રાવન	મુંબઈ
૧૯	દીરાભાઈ મીડા	વીચારવાદીયા	વૈરાવળ
૨૦	જ્ઞાનારામ રાવ	સીંચીયા	કાન-કલાલ
૨૧	પરિવેશ મોરારજી	ગીત્રી	મુંબઈ
૨૨	નરૈભાઈ રામસી	મીંચીયા	હિંગા-ફરસા
૨૩	અમરભાઈ રેસલ	ફાટીયા	સીસ
૨૪	નાગજીભાઈ રામજીભાઈ	અંકેત્રીયા	બરમ
૨૫	બીમજીભાઈ રેડાબાઈ	યાદવ	માર્કીવદર
૨૬	રાગજીભાઈ માધા	નદરાજી	નાનીવંદર
૨૭	રામજીભાઈ કાળા	જ્યોતીયા	પેટખંદર
૨૮	નાથભાઈ દાન	વાળા	"
૨૯	અણભાઈ નરોળ	ખંડા	ગાંડયા
૩૦	આરવિંદ બીગલ	જેડવા	જેડવાગઢ
૩૧	જલદારજીભાઈ રામજી	ફેડીમ	"
૩૨	દો. શ્રી ખંડુભાઈ રેશવજી	ફેશગઢ	મુંબઈ
૩૩	શ્રી રામજીભાઈ દામજી	ગાઝા	સુવત્તા
૩૪	રામજીભાઈ કરસન	ગેના	જેડેરી
૩૫	મેષજીભાઈ મુન	દેશાયા	ફેડોદ
૩૬	આંગાભાઈ જેડા	વડે	"
૩૭	મોદનજીભાઈ રાજાભાઈ	ખંડા	"
૩૮	જ્યોતિભાઈ પિતંગર	દોક	ખંડાબી

૬૯	મીંચી સાંધવજી બદવજી	ચોંદાળ અગદાવાદ
૭૦	નાંદળ ચેરંગાળ	ચેડીયા સુગમ
૭૧	ચીમતી ફેશરંગાઈ કચરા	ગઢવાળા નવીનંદર
૭૨	શ્રી ભવાનભાઈ નયુ	કોળીયા (આફ્રિકા) નેડી
૭૩	માવજીભાઈ કાનજી	ભરડયા "
૭૪	રામજીભાઈ મુન	અધેર રાજાવાન
૭૫	વીરજી રામજીભાઈ	દેશીયા (") દરિયાકાના
૭૬	રાજાભાઈ દેવા પાળુખાલુયા	(") નકેડે

[વધુ નામે આપના અંકમાં]

× આવી નીચાનીયાળા બંધુઓ ત્રીજા વર્ષથી ગોંધાયા છે.

બીજા વર્ષના વધુ આહકો		
૨૮૭	શ્રી કરશનભાઈ વીરજી	ફેડીયા મુંબઈ
૨૮૮	અનજીભાઈ રવજી	પટગાર પોરખંદર
૨૮૯	પરિવેશ મુલજી આરા	(આફ્રિકા) કમ્મી

સામાર સિવકાર

નીચે જણાવેલા વધુ બાઈખંધ પત્રોના અંકો અસાને ગઢલામાં મળે છે જેનો સામાર સિવકાર કરીએ છીએ:—

૬૩	"ચીંગમ"	— (માસિક)	જાવનગર
૬૮	"પ્રભાતી ધર્મ પત્રિકા"	(")	મયમનગર
૬૫	"નકાર"	(")	રાજકોટ
૬૬	"રંગાન"	(અંધવાડીક)	અમદાવાદ

પ્રાર્થન?

ત્રાટક ૭૯

કુરુક્ષેત્ર-ગલ્લેશ-મહેશ વિભો,

અમ દંડે પરે કર દેમ પ્રભો;

વિલસે ગગનાંગલુ તેજ પ્રભા,

ત્યમ અંતર સિંચવ ધુતિ સદા;

કુરુભેડી નમું અંરણો દંસમે,

વિલુ તું અમ પાપજ દોણુ દમે;

મનથી-તનથી શુભ ધ્યાન ધરે,

અસિમાન સદોદિત દૂર કરે;

રીતિ-ભક્તિ તંબુા સુખદાસ તમે,

જગનાયક છે અવિનાશ તમે;

નૃવચેતન સિંચવનાર વિભો,

અમ છવન-પંથ ઉજાળ પ્રભો.

ચે(અંદર:]

“કમરીન”

ધૂતિ=પ્રદાસ,

દમે=તારાજ કરે, નષ્ટ કરે

: કાવ્ય :

: જ્યવસ્થાપક :

: વાર્ષિક સવાજન :

૬/૬૫, દુર્ગાદેવી રોડ,

હીરજી જેરામ પીસાવાડીયા

દેશમાં :

એક રૂપીઆ

મુઅમ્મદ નં. ૪.

મેથલ બુલમાઈ ચાંગાળા

પરદેશમાં :

ત્રણ રૂપીઆ

સ્વપ્નની સહેલગાહ

[માણનાર=ઉંઘણસી]

દેવન! મરખી. જગનમાં પાસક પૈસે પરમાર્થ કરનારાઓની સંખ્યા ઓછી નથી દો! જીએને આપણા પંથગી-સોરડના પદ્મ પટેલને આર્તુન શર ચદયુ. અને ફનેમારીના ફાંફ સાથ જાનિના સોએક રૂપીવાનું પિના કારણ પાણી કરી નાંખ્યું.

હાજમાજએનો પટેલી જાતાં ગડેજ અને “માચુસ માત્રને પ્રતિષ્ઠા ખપે છે! એ વરતુ મેળવવા માણસે કાંઈક નવું તો કરી જતાવયું” જોએ નાં? પણ પંથગીના પરેશ જાપુએ વળી શું ડંક ધા માર્યો એતો દહે.”

વાત એમ છે કે સુતાગદ પરિવહના દરમ અનુસાર કેટલાક મદાસોમાં સંમેલન ફંડના ઉધરાણાં થએલ. તેમ આ મદાસમાં પણ એએક રૂપીયા એટલા કરી પટેલધીની ખાનદાની ઉપર ત્યાંની નાતિએ એ અનામન રકમ તેમને સુપ્રન કરી. પાછળથી પટેલધીની માલમલીલા ઉઘવવાની લાલમા નીવ જની અને ગરા ત્યાંની સગરન નાતિના ગળેઓની વિરૂદ્ધ જઈને જીન અધીકારે મીઠાંન પ્રેમીઓની જમાન એકડી કરી એ રકમનું નામું માંડી વાળ્યું.

અરે વાર! તેમાં શું થયું. પટેલ જાપુએ અગમ જુદિને તેમાં ઉપયોગ કર્યો. આપરે પણ તે રકમનો ઉપયોગ તો એજ થવાનો દતોને? તેજે વિચાર્યું દશે કે આપણા જાત્રાઓ ક્યાં સીધા આપે તેમ છે? સમીચન (સંગેસન) બારાવાનું દશે ત્યારની યાત ત્યારે. દમણાં તો

સુધાતુર આત્રાઓને શાંત કરે.

પણ મરખી એક કાર્ય માટે એકડી થએલ રકમ જીન માર્ગે ઉઘડી દેવાનો તેને અધીકાર શું હોઈ શકે!

અધીકાર! અરે શું કહું! લાંછસાથ, જાનિના પટેલ થયા એટલે અધીકારના તોએ ઇન્કરદાર સમજે ઇન્કરદાર. તેઓનું ફરમાન એજ ઇશ્વરી ફરમાન, તેમની ઇચ્છા એજ કાયદો. જો તેઓ ઇચ્છે તો બાલસક્ષા આદમીઓને પણ દંડારી બુકે. આવા કોઈ પટેલ સાહેબોના સંકેતમાં તમે આવ્યા નથી લાગના! તહીંતર આવી પાહીયાત વાતો કરતા બુદ્ધી જાઓ સગળ્યા?

પણ જાનિનું એવ તેઓને શું : ક્ષાડુમાંજ દેખાતું દશે? આવી રકમ કોઈ જાનિ સુધારણામાં અગર જાગડોને શિક્ષણ આપવા કોઈ સન્માર્ગે વાપરવા માટે શું તેઓની જુદિ પટેલ મારી મજ દશે?

શું કહે મીત્ર, મારી તો કોઈ સંજ્ઞાદજ ન લે! તહીંતર તમાના નાનીજાઓ જો ઇચ્છે તો “અજાજના કુકડા”ની માફક એ લાકુ તો પેટમાં પધરાવ્યા પણ જગ્યા આપે અને ફરીને કોઈ પટેલ જાપુ આવી થાપણોને દર ઉપયોગ કરતાં ચરચર કપે તેવી ધારની એસી જાય.

પણ મીત્ર, આંધળા સેના નાવકની સેના તો અધજ દોષ ને! એવી પાંદરી પંચાન

કરના તારા-ભાદા જેવા નવરા કોણ હોય અને કુંભાર કહે કોણ? એ પણ વિચારવું એટલી અજ્ઞાનતા દૂર થાય તો આપણને જોઈએ નાં?

“હતીથી પડકમ સ્વપ્ન સમાપ્ત”

બા બ લ જન ના જે ર લા ભ

અસહનતા વખતમાં જાગૃત્તી જેવું કંઈ નહોતું. જાગૃત સમજણું, ચતુ કે તરતજ તેને જરોબ આપ્યા બાદ શરૂને ત્યાં વિલ-અભ્યાસ માટે મોકલતા. ત્યાં ચોવીસ વરસની ઉંમર સુધી વિદ્યા લાણી તે ઘેર આવતો અને પછી યોગ્ય કન્યા સાથે લગ્ન કરી તે ગૃહસ્થાશ્રમી થતો. ત્યાં પછી જાગૃત્તીનો સંચાલન રહેતો નહિં.

તેનાથી ધણી ઉમદા ફાયદા થતા. તે વખતે બ્રહ્મચર્ય જરાબર પળાતું. છોકરાઓને એવી જગ્યાએ રાખવામાં આવતા કે જ્યાં તેને સ્ત્રીનો જરા પણ સમાગમ થઈ શકતો નહીં. એટલે તે શરીરે કદાવર તથા તેના ચહેરાનું તેજ કોઈ આરાગ હતું. તેની મનોકળી ધણી મજબુત હતી. પ્રજા બધું એટી ઉમરે પેદા થતી અને તે પણ સુદૃઢ તથા મજબુત થતી અને બાકુ મોટા પરાક્રમ કરી શકતી જે આપણા બુના ધર્મશ્રદ્ધા હિંદુથી સાજીત થાય છે. તેમનામાં કમાવાની શક્તિ હતી તેથી ભૂખમરો ઓછો હતો. પરંતુ પછી પણ તેઓ બ્રહ્મચર્ય પાળતા તેથી થોડી પ્રજા ઉત્પન્ન થતી જેનું તે વિના મુશ્કેલીએ લાંબુપેણ્ય કરી શકતા.

ત્યારે જાગૃત્તી પ્રથા ક્યાંથી શરૂ થઈ? તે કરનાર સમાજ છે એટલે કે આપણે જ છીએ. નકામો આપણે બીજાને દોષ લઈએ છીએ. માળાપને મનમાં થાય કે અમે અમારી આંખોએ અમારા સંતાનોના લગ્ન જોઈએ અને લ્હાવો લઈએ પછી કાલ સવારે શું થયું શું નહીં. પણ માળાપ જલુતા નથી કે તેમનીજ પ્રગતો તેઓ નાશ કરી રહ્યા છે. માટે જો આ કુરીવાજ અટકાવવો હોય તો તે માળાપજ અટકાવી શકે. માટે તેઓએજ સમજવું જોઈએ. કદાચ નરીશમાં એમ કહ્યું હોય અને માળાપની આયુષ્ય ખુટી હોય તો પછી કોઈ પણ શું કરે? કદાચ માળાપ એવો જોડા લ્હાવો ન લે તો શું જગડી જાય? તેમની પ્રગતો નાશ થતો તો અટકેજ.

જાગૃત્તીના પ્રચાર પ્રથા અટકાવવાથી ધણી ફાયદા થાય છે, પણ તે પ્રથા ચાલુ રાખવાથી એવા ખરાબ પરિણામ આવે છે કે જ્યાં તેઓને, તેમની પ્રગતિ, સમસ્ત સમાજને તથા આખા દેશને ધણુંજ સોંસપું પડે છે. માળાપને જાગૃત્તી કરવાથી લગ્નનો ખર્ચ ઉડાવવો પડે છે. લગ્ન માળાપ પોતેજ કમાવા શીખ્યા હોય ત્યારે તેમની પ્રગતિ કે

જેના 'શુભ' લગ્ન થતા હોય તે તો ક્યાંથી દમાધને માથાપને લગ્નના પ્રસંગે મદદ કરે? હવે જે પ્રજાના લગ્ન થતા હોય તેની ઉમર માત્ર પાંચથી દશ વરસની હોય છે. પુરૂં બોલતાં તથા કપડાં પહેરતાં પણ આવડતું નથી. ત્યારે લણવાની એટલે કે ફળવણીની તો વાનજ શી કરી? લગ્ન થયા પછી પણ નેઓ ગળણના નથી અને સાફ જ્ઞાન તથા સમજ આવતી નથી. પ્રજા કમાતી તો નથી પણ માથાપને બોળાવે થઇ પડે છે. પુરેપુરી યુવાની આવ્યા બાદ તેઓ અભિવેચન કરે છે અને અપરિપક્વ ચિર્ચાને લીધે નમાલી તથા માંચકાંમલી પ્રજા પેદા કરે છે. જે માથાપના બોળામાં વધારો કરે છે. જ્યાં તેઓ પોતાનું તથા પોતાની પ્રજાનું ભક્તું કરી શકતા નથી; ત્યારે તેઓ પોતાની જાતિ, સમાજ તથા પોતાના વહાલા દેશ માટે કશુંજ કરી શકે નહીં; એ ચોક્કસ છે. આપણો આ પરાધિન દેશ રવત્ર થઇ શકેજ નહીં અને તેવી આશા રાખવી તે હવામાં મહેલ બાંધવા જરાજર છે.

માટે હે વહાલા પ્રજાપતિ અગ્રેસરો તથા બંધુઓ! જે આપણે આ આપણી જરાજર સ્થિતિ સુધારવી હોય અને આપણી આ અજ્ઞાન અને અક્ષિત જાતિને દુનીઆની બીજી જાતિઓની જરાજરી કરવી હોય તો આ કુરીવાજ જે આપણી જાતિમાં ઉડાં મુગ નાખીને પેસી ગયોશે. છે. તેને જડમુગથી સદતર દૂર કરવો જોઈએ તે દરેક જાતિ બંધુઓની પહેલી ફરજ છે. આ કુંભકર્ણની ધોર નિંદ્રામાંથી જાગો; સાવધ થાવ. સમજો

અને આ આશુરી રિવાજને દૂર કરવામાં આજે કુચ કરો. ઇશ્વર સર્વને આ વિચારવાની શક્તિ તથા સંદર્ભદિ આપે અને આમ કરવાનું પ્રેરે. અરુ! -
ચેતરાસ: } કરશન દામાલાઈ

“ આંગેવાની ”

આંગેવાની લઈ આંગેવાન બનવાના ઉમેદવાર ઘણાં છે પણ એમાંથી સાચી આંગેવાની આપી શકે એવા બહુ ઘોઠા હોય છે. આંગેવાની સેનારમાં સેવા પ્રધાન્યપદે હોય પણ સાથે સાથે પોતાની સાથે કામ કરનારાઓ તરફ ઉદારતા, ક્ષમા-શિલ્પતા અને પ્રસન્નતા રાખવામાં આંગેવાની સેનાર વ્યક્તિ સંપૂર્ણ હોવી જોઈએ. પોતાના સહકર્મચારીઓ અને પોતાના હાથ નીચે કામ કરનારાઓના ન્દાનાં કામોને એણે મોટાં કરી જતાવવાં જોઈએ. અને એમના અવશ્ય તરફ ન જતાં એમાં જેટલાં શુભ હોય એને વધારી લઈ હમેશાં એને પ્રોત્સાહન આપવું જોઈએ. પોતાના કામમાં જીત થાય તો એ જીતનું સર્વ માન પોતાના સાથીઓને આપી એ સાથીઓને દરેક પ્રસંગે યશના ભાગીદાર બનાવે છે, એજ આંગેવાનની આંગેવાની દીપો હોઈ છે. વિરોધ કરનાર તરફ ક્ષમાભાવ, નિંદાબોધે તરફ પ્રેમ ભાવ અને પ્રસંસા કરનારાઓ તરફ સમભાવ રાખી જે આંગેવાન આગળ પગપા મારે છે એની આંગેવાની વંદનિય અને છે.

નાદિશથી } નાદણુ દરસન પાણુ બાણીઆ
(કેનિઆ) } (વિદ્યાર્થી)

મણી

“ એક કલ્પિત વાર્તા ”

એક નાનકડા ગામમાં રામજી ભગત રહેતા હતા. તે પ્રમુખના ઘરના માણસ હતા. તેમને મણી નામની એક નાની પુત્રી હતી. તેમનું ઘર ગરીબ હાલતમાં હતું પણ જ્ઞાનમાં કુળવાન ગણાતું. લોકોની દયા રામજી ભગત ઉપર સારી હતી તેથી તેનું કુટુંબ ખાધે પીધે મુખી હતું.

પ્રભુતી ગતિ ન્યારી છે. તેના ઘરની કોઈને ખબર પડતી નથી. દિવસને જતાં કંઈ વાર લાગે છે ? નાની મણી. હવે હિમર લાપક મઠ છે. તેમ રામજી ભગતને ચીંતા થવા લાગી કે હું પ્રમુ મણીના સગવડ કર્યા પછી માફ મૃત્યુ થાય એવી તેની માગણી હતી પણ પ્રભુતી ગતિ અપરંપાર છે. જે આર દિવસના તાવની બિગારીથી રામજી ભગત રજો સીધાંચા પછી ભગતની પત્ની મોતીબાઈ ઉત્તર કિયાની ચીંતામાં પડ્યા અને એક જાણુ મણીના સગવડ ચીંતા હતી. ત્યાં તો વળી ભગતના મૃત્યુએ મોતીબાઈને દુઃખના પરીવામાં હુણાવી દીધી. અને તર્કવિતર્કમાં એકાદ દિવસ ગયો.

ધરમાં પૈસાની તંગી હતી તેમ ઉત્તર કિયા કર્યા વિના ચાલે તેમ હતું જ નહિ.

કારણ કે જે ઉત્તર કિયા કરે નહિ તો પટેલ જાતિ બહાર મુકે અને પછી મણીના સગવડ શું થાય ? અને તેને ક્યાં પરણાવે ? આવા વિચારથી તેનું મન વિચારમાં પડ્યું. એટલામાં બહારથી સાદ આગ્યો કે મણી બારણું ઉઘાડો. મા દીકરીએ એકી અચાજે સાદ આગળ્યો અને હાથમાં ખીક પેડી. એ સાદ જાતિ પટેલનો હતો. થોડી વારે મણીએ બારણું ઉઘાડ્યું. મુંખ ઉપર દીવગીરીનો દોંગ કરી પટેલ ઘરમાં દાખલ થયા. જરાવાર ખોટાં આંસુ પાડી મોતીબાઈને દિલાસો આપવા લાગ્યા. દશે પ્રભુને જે ગમ્યું તે ખડું, એમાં આપણું થોડું ચાલે છે, જે જન્મ્યું તે તો જન્મ્યું જ. પછી કોઈ જે દિવસ મોટું કે પહેલું, પણ મોત તો દરેકને મારે છે જ. પણ મણીને પરણાવી હોત તો વ્યાધી ન હતી. થોડી વાર પછી પટેલ બોલ્યા એતો બહું “ ફીક જ ” પણ ઉત્તર કિયાનો શું વિચાર કર્યો ? પટેલ આપા, ઘરમાં એક પૈસો પણ નથી હવે મારે શું કરવું તે મને સુજ્ઞ નથી.

(અપ્રણ)

લીંબુરાં (ખાટયા) દેવશી રામભાઈ બોલા

લવાજમ મોકલો

અવારનવાર સૂચનાઓ કર્યા છતાં પણ ઘણાણરા લાઇઓએ પોતાનું લવાજમ હજી સુધી મોકલ્યું નથી. દેશના એવા આદક બંધુઓના આ અંક સાથે મનીઓઈરનું ફારમ બીડ્યું છે તેમાં પોતાનું નામ ભરીને લવાજમ મનીઓઈરથી મોકલી આપવા વિનંતી કરીએ છીએ. પરદેશના આદક બંધુઓ લવાજમ પ્રી. પોસ્ટલ ઓઈરથી મોકલે.

વ્યવસ્થાપકો

“જ્ઞાતિવરાના ગેરફાયદા”

(૧) જ્ઞાતિના આનુજ્ઞાનમાં ત્યાં કેળવણી હુન્નર ઉદ્યોગ અને જીમ્ન અનેક પ્રગતિના સાધનો માટે પૈસા ખર્ચાં આગળ વધવાની જરૂરીયાત છે ત્યાં જ્ઞાતિ જેવા રક્ષા પાછળ ખર્ચ કરવા આપણી પાસે સાધન રહેતું નથી.

(૨) કદાચ કેટલાક સાધન સંપન્ન માણસ જ્ઞાતિવરા કરે તો પણ માનુષ્ય સ્વભાવ દેખાડેથી આનુકરણ કરનારો હોય જ્ઞાતિના જીમ્ન માણસો પણ સંકલિત ન હતાં તેવા ખર્ચ કરવા પ્રેરણા છે, તેથી સાધન સંપન્ન માણસોએ પણ આવા પૈસા જ્ઞાતિવરામાં ન ખર્ચતાં પ્રગતિના જીમ્ન સાધનમાં ખર્ચવા દિવાયદ છે.

(૩) જ્ઞાતિ જમાવ આપવાથી ફક્ત એક વખતના વાળુનો લાભ જ જીમ્નજોને થાય છે, ત્યારે એજ પૈસા જીમ્ન પ્રગતિના સાધનમાં ખર્ચવાથી માણસ જીમ્ન મુખી સારી કમાણી કરતો થાય છે.

(૪) જ્ઞાતિ જમાવ કરવાથી સમુદાય સંધાના પાસમાં અને સંધાના મંદિરના પાસમાં વસેલી સ્વચ્છતા નવા અનાજની સાકસથી અસાચર ન થઈ શકવાની પૂરી સંભાળ ના હોવાથી આરોગ્ય અમર્યાનો ભય રહે છે.

(૫) જ્ઞાતિવરા એક જીમ્ન માણસો દ્વારા કરે છે અને તે ફરી પરી જવાથી જ્યાં મનુષ્યો દેખાડેથી સંકલિત ન હતાં કરવા પડતાં પ્રસંગ આવે તેથી કરજ કરીને પણ તેજી નેના ખર્ચાં કરે છે. પરિણામે બાજુ વસેલા

જોગથી જાપદાંની સ્થાવર મિલકત પણ વેચવાનો પ્રસંગ આવે છે અને માણસો તદ્દન પ્રાથમિક થતા જાય છે. માટે હું પ્રજાપતિ ભાષ્યો, આ ખોટા શિવાજને જરૂરથી ઉમેડી નાખવા બેદરજો. તેજ આપણી પ્રજાપતિ કામની ઉત્તિ થાય.

લી. જ્ઞાતિ સેવક,

રહીશ } પ્રજાપતિ શામજી નથુભાઈ
વંદવાળા } પાનખાણીયા
(વિદ્યાર્થી) જોન. ડી. એચ હાઈસ્કૂલ દારકા.

“મોટા માણસ”

ઉમરમાં મોટા હોય, પૈસા દરે મોટા હોય, વિદ્વતામાં મોટા હોય, સાક્ષરતામાં મોટા હોય એથી જ માણસ મોટા ગણાય છે એમ માની લેવાનું નથી. પણ જે માણસ ઉમરમાં મોટા હોય તો મોટા માણસ તરીકે ને જોખમદારી સમજને પોતાથી નાના માણસોને યાગ્ય સલાહ, મુશ્કેલી અને સલાહ આપતો હોય; પૈસા દરે મોટા હોય તો પોતાની આસપાસના મરીઓને પોતે સાચા દીકરી સલાહ આપતો હોય; વિદ્વતામાં મોટા હોય તો પોતાની આસપાસના માણસોમાં અજ્ઞાન ટાળવામાં પોતાની શુદ્ધિના ઉપયોગ કરતો હોય; સાક્ષરતામાં મોટા હોય તો લાખે કરોડો નિદ્રાસ્થને શિક્ષણ આપવા સર્વથા પ્રયત્નો કરતો હોય; એજ માણસ અવિરલમાં મોટો માણસ ગણી શકે.

નારદાચાર્ય:] નારદજી કરચન ખાલુખાણીયા

મોજ શોખ અને ખર્ચાળ છંદગી ભોગવવાનો કાઠને હક નથી

Consider whether, even supposing it guiltless, luxury would be desired by any of us, if we saw clearly at our sides the suffering which accompanies it in the world.

Luxury is indeed possible in the future. innocent & exquisite, luxury for all & by the help of all; but luxury at present can only be enjoyed by the ignorant; the cruelest man living can not sit at his feast unless he sat blind-folded.

Ruskin

ભાવાર્થ—મોજ શોખ કરવામાં એક દલીલ ખાતર કંઈ પણ દોષ નથી એમ આપણે માની લઈએ તો પણ જ્યારે આપણે આપણી આલુશાલુ રજકટાથી નીકળીએ છીએ કે જગતમાં અનેક દુઃખથી સપડાએલા લોકો રજા છે ત્યારે વૈભવ વીત્તાસ મોજ શોખ ભોગવવાની આપણામાંથી કેમપણ મરજ રાખશે શું ! આ વાત સ્પષ્ટમાં સ્પષ્ટ થાય છે.

નિર્દોષ અને સુંદર મોજ શોખ સર્વને મારે સર્વની પરચે લાવિશ્યમાં ભોગવવા એ ખરેખર ખતરા યોગ્ય છે, પરંતુ વર્તમાનમાં લાગના સમયમાં કે જ્યારે સર્વે દુઃખી માનવા

લોકો છીએ ત્યારે તો મોજ શોખ માણવો એ ખરેખર અમાનીતું કામ છે. જે માણસ આગામીમાં જગતની દુઃખી સ્થિતિ જાણતો હોય તે પછી ગમે તેવો કુરમાં કુર હોય છતાં પણ જીવતો હશે ત્યાં સુધી તેની આંખે જીવન તરફથી પાટા બાંધવામાં નહિ આગા હોય તો મિટ્ટે જન સહ શક્યજ નહિ.

બૃમનગર

ગોવીંદજી રામજી ગોહીલ.

દેશા યાચના

ફેટલાક અનિવાર્ય સંજોગોને કારણે ફરીથી આ આંક મોડો બદલે પડ્યો છે. આવતી તારીખ ૧૫-૫-૩૮ ના દીને એ માસનો સંકુલ અંક બદલે પાડવામાં આવશે.

રમુજ ટુચકો

ત્રીકમજી (સુવર્ણ)—મીસ્ટર જુધ્યન, કાંઈ એ અક્ષર લખો તો ખરા. છંદગીમાં કામ આવશે.

બુદ્ધવલ—(અમલ)—હવે અગસ્ટ અગસ્ટ લખીને કાંઈ કરવું શે? ક્યાંક ક્યાંક મે ફેર-મળતવ્યં તોલો મરતવ્યં નહિ મળતવ્યં તો ચો મરતવ્યં !

તો ક્યા કચાલ કાઢિ કિમ્ કર્તવ્યમ્ ॥
લી. સેવક

વરવાળા: } મેઘાલાલ નથુભાઈ પાણી-
આણીયા. (વિદ્યાર્થી)

જ્ઞાતિ સમાચાર

મુંબઈ:—અહિંની આપણી જાતિના “શ્રી સોરઠીયા પ્રગ્નપતિ બાળમિત્ર મંડળ” તરફથી દર વર્ષની માફક આ વર્ષે પણ શ્રી સત્યનારાયણની મહા પૂજા કુંભારવાડા ચોથી ગલીમાં આવેલ શ્રી રામ મંદિરમાં ગઈ તા. ૨-૪-૧૯૩૮ ના શનિવારના દિવસે કરવામાં આવી હતી. પૂજનની સમાપ્તિ થયા બાદ મુવિષ્ણાન કીર્તનકાર પંડીત શ્રી. બાળ મુકુંદે શ્રી સીતા સ્વયંવર અને પરશુરામ સંવાદનું આખ્યાન પોતાની સંગીતમય સૌત્રીમાં શ્રોતાજનો સમક્ષ કરી બતાવ્યું હતું. એ બાદ ભક્તરાજ શ્રી. લાલદાસજી મહારાજે પોતાના બંને મુખ્ય શ્રી. મોહનદાસજી તથા શ્રી. મુરારી-દાસજી સાથે પધારી “કુંવરગાઈના ગાયેલાના પ્રસંગનું” આખ્યાન સુમધુર સંગીતમાં કર્યું હતું.

બુતાગઢ:—ગઈ મહા વદ ૧૬ ના દીવસે દર વર્ષની માફક આ વર્ષે પણ અહિંનો મોરો મેળો લરાયો હતો. આ પ્રસંગે આપણી જાતિના હાલના શ્રી પુરુષો દરદરથી આવીને ત્યાંની આપણી ભવેશ્વરની જગ્યામાં એકઠા થયા હતા. જેમનું સ્વાગત બુતાગઢ જાતિના ગાયેલાના ભાઈઓ તરફથી નિયમાનુસાર ધોખ સ્વરૂપે કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે ‘પ્રકાશ’ ઉપરના બંને વ્યવસ્થાપક બંધુઓએ પોતાની હાજરી આપી હતી. એમની આ મુલાકાતની સવિસ્તર હજીકન આવતા અંકમાં પ્રગટ થશે.

ચેરી (આફ્રિકા):—હાલમાં અહિં રહેતા પોરબંદરના રહીશ શ્રી. સીદાભાઈ

દેવશી વડુકળ તરફથી ત્યાંના ભાઈઓને માટે ટીપ્પાટીનો એક મેળાવડો ગઈ તા. ૨૦-૪-૩૮ ના દીને પોતાને ત્યાં ગોઠવવામાં આવ્યો હતો. જેમાં ત્યાંના સર્વે ભાઈઓએ પોતાની હાજરી આપી હતી. પ્રસંગમિત્ર વિવેચન થયા બાદ ‘પ્રકાશ’ના સલાપક ફંડ અર્થે એક મંડળની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. ફંડની શુભ શરૂઆત થતાં તેમાં શ્રી. ૩૨ લરાયા હતા. જે ‘પ્રકાશ’ને મોકલાવી આપવાનું કર્યું હતું.

વંધળી (સોરઠ):—અહીંના ઘણા ભાઈ-ઓનો વિરોધ હોવા છતાં પણ કહેવાય છે કે અહિંના પટેલ શ્રીએ સંમેલન ફંડમાં અહીંની જમા થએલ રૂપિયા સોએક જેટલી રકમ જાતિના જમણુ પાછળ ખર્ચીને વેંચી નાખી છે.

શ્રી સત્યનારાયણની મહાપૂજા

મુંબઈની આપણી સોરઠીયા જાતિના “શ્રી રામભગ્ન મંડળ” તરફથી શ્રી સત્યનારાયણની મહાપૂજા આવતા શનિવાર તા. ૨૩-૪-૩૮ ના દીને કુંભારવાડા ત્રીજી ગલી મધ્યે આવેલ આપણી જાતિના શ્રી. રામમંદીરમાં થશે. પૂજનબાદ માધવબાગવાલા મુવિષ્ણાત કીર્તનકાર શ્રી. લાલદાસજી મહારાજ શ્રી કૃષ્ણ પ્રમાત્માના પરગ ભક્ત શ્રી. નરસિંહ મહેતાની, “હારમાળા”નું આખ્યાન સંગીતમાં શ્રોતાજનો સમક્ષ કરી બતાવશે. તે બાં બંને પ્રસંગનો લાભ લેવા માટે જાતિનાં સર્વે ભાઈઓને પોતાના મિત્રમંડળ સહિત હાજરી આપવા ઉપદેશિત મંડળના વ્યવસ્થાપકો તરફથી વિનંતી કરવામાં આવે છે.

સાભાર સ્વિકાર

'પ્રકાશ' સહાયક ફંડ

ચામફંડ ફંડમાં નીચે જણાવેલી નમુ રકમો બેર તરીકે મળી છે તેનો આગ્રહ સ્વિકાર કરીએ છીએ—

૨. નં. આગમનો અરંભથી રૂ. ૧૦૪-૬-૬

૨૩ શ્રી કાળાભાઈ દેવા પાલખાણીયા નાકરે " ૬-૬-૦-૦

૨૪ " નમુનાઈ દામણી ડી.મી.નીયા બુનાકરેયા " ૧-૪-૦

[હંદનું નવું કારખાનું જોરકું તેની ખુશાલીમાં]

૨૫ " નામદોળી સેરકીયા પ્રતપતિ ચંડળ ૧-૦-૦-૦-૦

૨૬ " રામજીભાઈ દુવા રોકિડ કાન-ફરતીય ૦-૫-૪-૦

[રૂ. બધું રંગભાઈનું રંગરંગીયું]

૨૭ " ચાંડળભાઈ મનજી ગરીયા રમખાંડ ૦-૧-૦-૦

૨૮ " પીરજીભાઈ રામજી ફદાળીયા નંદી ૬-૧-૦-૦

૨૯ " માધવજી વિશ્વામ દેડાળીયા " ૩-૫-૦-૦

૧૦૦ " બપાનભાઈ નમુ ધાંડીયા " ૩-૫-૦-૦

૧૦૧ " રીદાભાઈ દેવશી ચક્રકળા " ૩-૫-૦-૦

૧૦૨ " મનજીભાઈ કાનજી ભરડયા " ૩-૫-૦-૦

૧૦૩ " પ્રેમજીભાઈ અરવિંદ આચરે " ૧-૪-૬-૬

૧૦૪ " નારજીભાઈ અલ્પભાઈ જોરકા વેરાવળ ૫-૦-૦-૦

[રૂ. ચારુશીના રંગરંગીયું]

૧૦૫ " ૬૫૮-૮-૦

ટોટલ રૂ. ૬૫૮-૮-૦

યુવકને....

[કાન્તા]

અરુ ઉપા, ગેરમાન્દ તપના સળગ અપ ? યુવન તું,
ત્યાગ તંદા, યા કટિખંડ, સમય સામુદ્રીય છે;
તે અમૃતિ માંદિલા તું બાગા લ્હાડી કામનું,
દા! જરૂર ત્યાગીશ તંદા તો ન મુકિત હર છે.
હર હારે નિંદ્રે યાંચે, યેળ મનુષ્યો કરે,
છગર મુરતે, આંખ ચોળે, કમ કિન્તુ ગદિ વળે;
યા સકળ દુશિઆર-નિર્ભય ઘણ વિરલ તું દેકને
જેનીજ લ્હાડી કામને બધું ત્યાગ ચાન્દન દળે.
[" કમરીન. "]

પોરબંદર]

અખિત હિંદ ૨૭ મું વૈધ સંમેલન નાગપુર

સ્વાગત સચિતિતા મંત્રીજી અગ્રણે પ્રગટ કરવા કમળાંય છે કે ઉપરોક્ત સંમેલન હરદરની રમણીયામાં આવતી તા ૧૫-૧૬-૧૭ તથા ૧૮ મી અગિસ, ૧૯૩૮ ના તીરથોમાં નાગપુર મુકામે અનુક્રમણશે.

અખાપક અને કાર્ગરી સંમેલન ઉપરાંત આયુર્વેદીક શિક્ષણ આપવાની આધુનીક પ્રયા ઉપર વિચારનું ચલાવવા માટે વૈવજ્ઞાન્ય શ્રી પુરોહિતજી રાખાવાય શાસ્ત્રી લીરલેકરના પ્રમુખપણા નીચે જોકે " પદ્ય પરિપત્તિ " પણ ત્યાં ભરણે ચર્ચને લગત યથા નિયંત્રણ છે. સંપાદક.

‘પ્રકાશ’ ના નિયમો

1. ‘પ્રકાશ’ દર માસની ૧૫ મી તારીખે પ્રગટ થાય છે, તેનું વર્ષ લુધાખથી લુન સુધીનું છે.
2. તેનું વાર્ષિક લવાઈમ દેશને માટે રૂ. ૧૫ એક તથા પરદેશ માટે રૂ. ૨૦ જે અથવા ત્રણ શીશીંગ છે જે અગાઉથીજ વસુલ લેવામાં આવે છે.
3. લેખકોએ પોતાના લેખો પ્રસક્ત કાગળ પર દારીએ પાડી અનંતાં સુધી શાકીયી ફક્ત એક આનુપરત સાક અક્ષરે લખી મોકલવા.
4. લેખકો તથા ચર્ચાપત્રોએ પોતાનું નામ તથા સરનામું અમારી તબુ માટે જણાવવું પડશે. પોતાનું નામ તથા ફેક્ટલું તબુર ન કરવું હોય તો તેની રીતનું અમેને લખી જણાવવું.
5. નાનિને લગતા ગમાઆર તી. મોડામાં મોડા દર માસની તા. ૧૦ મીની અંદર અમેને લખી મોકલવાયી તેજ અંકમાં પ્રગટ થઈ શકશે.
6. આ નિયમને અનુમરીને આવેલા લેખો પરજ નેલી મોડાના મુલખ તેજે અમલ થશે.
7. કોમપિલુ જાગતમાં ખાસ તથા નાજારે જવાખ મન્નજનારે જરૂર પડતી ટપાલની રીમીટો ખીડી.

૫

૫

PRAKASHA

If not delivered please return to:-

Karjadasa

59/63, Durgadevi Road,

BOMBAY No. 4.

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

:૧૫:
૩ જી
:૨૫:૪:
૧૦-૧૧

સાધનામી આશ્રમ આગસ્ટ

ત્રીજા વર્ષના નોંધાવ્યાલો : ગ્રાહકો

આ. નં.	નામ :	અટક :	રચણ :
૧૭૭	શ્રી. હરેશચંદ્રભાઈ રવળગલ	કાદીયા	ચોરણદર
૧૭૮	" બીમજીભાઈ મેસેર	ગોલ્દીસ	"
૧૭૯	" અરજીભાઈ કાનજી	શીંગડીયા	"
૧૮૦	" બીમજીભાઈ લક્ષ્મણ	ગોલ્દીસ	"
૧૮૧	" કે.વરદી નારંગજી	મીસી	મુંબઈ
૧૮૨	" દરજીભાઈ ભગવાન	જેડલા (મુંબઈ)	ધારાલી
૧૮૩	" કરસનભાઈ નરૈયભાઈ	લોક	મુંબઈ
૧૮૪	" ચરાસચંદ્રાઈ દરેજી	લોક	ઉના
૧૮૫	" લીરજીભાઈ જેસાભાઈ	ગોલ્દીસ (આફ્રિકા)	નાનરોલી
૧૮૬	" કચરાસાઈ કાળાભાઈ	ગોલ્દીસ	શીશ
૧૮૭	" માંજીભાઈ ધનજી	તરીયા (આફ્રિકા)	કરખાસા
૧૮૮	" રીદાભાઈ દેવરી	ચક્રકુળ (")	મેરી
૧૮૯	" ગીરજીભાઈ કાનજી	ફાલ્ગુણીયા (")	"
૧૯૦	" ગ્રેમજીભાઈ અરંદરજી	ગાંધી (")	"
૧૯૧	" તરેશજીભાઈ કાલ્યાભાઈ	જેડલા	વંદરજી
૧૯૨	" મુંબજીભાઈ ભાગીભાઈ	વકુર	"
૧૯૩	" ચીલાભાઈ નારંગભાઈ	દેવળીયા	"
૧૯૪	" બીજાભાઈ મૈત્રજીભાઈ	ગીસાચીયા	"
૧૯૫	" ગાંધીજીભાઈ વાલજી	વાડેર (આફ્રિકા)	ફોર્ટ-નંદ
૧૯૬	" સરમજીભાઈ અરંદરી	"	મુંબઈ
૧૯૭	" બીમજીભાઈ વાલજી	કસાવડ	વંદરજી સોરઠ

૧૮૮ મીરની કાનજીભાઈ રામજી ગોળા માળોવરદર
 ૧૮૯ શ્રી બીમજીભાઈ મુંબજી કુરસા
 ૧૯૦ " મીનજીભાઈ માલજી વડકર
 [વધુ નામો આવના અંકમાં]

૪ આપી ગીજાનીવાળા બંધુજો ત્રીજા વર્ષની કાલક થયા છે.

ચીન વર્ષના ગ્રાહક

૨૮૫ શ્રી ગોજીભાઈ દરજી ફાલ્ગુણીયા (આફ્રિકા) નાનુરી

સા આ ર સ્તિ કા ર

" પ્રકાશ " સહાયક ફંડ

ઉપરોક્ત ફંડમાં નીચે જણાવેલી વધુ રકમો એટલે નરી મળી છે જેનો સાંવાર સિદ્ધાર કરીએ છીએ:-

૨. નં. આગળનો સરવાળો રૂ. ૬૫૮-૮-૦
- ૧૦૫ શ્રી માધવજી વાલજી વાડેર ફોર્ટ-નંદ " ૨-૦-૦
- ૧૦૬ " તરુચાજીભાઈ નરંગી ફાલ્ગુણીયા કીચ " ૨-૧-૦
- ૧૦૭ " નાથાસાચ કાળાભાઈ પ્રભાતનિ કમ્પાન " ૧-૫-૦
- ૧૦૮ શ્રીમતિ કરનુરજીભાઈ લખચાજી પરસાઈ મોગેડીસ ફ-૮-૦
- [લખચાજીભાઈ ત્યાં પૂર્વ જ-મની પ્રથાવીમાં]
- ૧૦૯ શ્રી દેવરીભાઈ રામજીભાઈ ગોલા કરવાજી ૧-૦-૦

ટોટલ રૂ. ૬૭૪-૦-૦

શીખો

મારાર

"કમરીન"

[પોરબંદર]

અય ! પ્રજાપતિ બંધુઓ,
સાતિક દયા ધરતાં શીખો;
રહેમ લાવી દીન પર,
હુબ સંકટો હરતાં શીખો.-૧

સમલાવ શખી સર્વ પર,
નીતિ ન્યાયને ધારણ કરો;
રહેશે અમીરી ના જીવનભર,
શુભ કર્મ આચરતાં શીખો. અય !-૨

નવ માર્ગ અનીતિને ગૃહો,
બની અધ માયાને વિશે;
સજુ એકમાં પરકર્મ જશે,
અન્યાયથી ડરતાં શીખો. અય !-૩

રહેશે ન કો દિ રહી નથી,
અવિચલ અમીરી કોઈની;
ફરતો ભડસો લાવિતો,
એ ધ્યાનમાં ધરતાં શીખો. અય !-૪

સમજી જીવનના સારને,
"કમરીન" પથે વિચરવા;
દીન દુઃખીઓને દુઃખથી,
તારી અને તરતાં શીખો. અય !-૫

: કાવ્યોત્સવ :

: વ્યવસ્થાપક :

: વાર્ષિક લેવાનું :

પદ/કપ, દુર્ગાદેવી રોડ,
મુ.અમ. નં. ૪.

હીરજી જેરામ વીસાવાડીયા
મેયજી જ્ઞાનાલાલ ચાંગંગા

દેશમાં : એક રૂપીઓ
પરદેશમાં : ત્રણ શીલીંગ

આપણી અજ્ઞાનતા અને કેળવણી

પૂર્વે જ્ઞાતિબંધારણોને સુસ્તપણે વળગી રહી તે મુજબ વર્તવામાં પોતાની આગાહી આપણા ભાષ્યોમાં માનતા હતા. જ્ઞાતિ ધોરણથી વિરૂદ્ધ વર્તન કરવા કોઈ દિલ્લે નહોતું કરતા નહીં. અને કદાચ કોઈ સ્વાર્થ શુદ્ધિથી જ્ઞાતિ રીવાજનું ખંડન કરે તો સખ્ત પગલાંઓ તેવા સામે લઈ જ્ઞાતિ આગેવાનો ધાપ ભેગા હતા હતા. તેથી થાતો અનેક વખત વડીજાના મુળે સાંકળીએ છીએ. એકાગ્રીન સગપણથી જોડાયા પછી ઇવનપર્વત નભાવવતી સદ્-ભાવના દરેકને હતી. એક સંગ્રહ તોડવામાં મદદ પાપ, અને એકદારી માનતા હતા. એ સમય આજે રહ્યો નથી. એક નહીં આગત-મર આજે સગપણ તોડી નાખવામાં આપણા ભાષ્યો શૈર્ષતા દાખવે છે. ડગલે ને પગલે આપા અસંગ્રહ ક્રોસ્માઓ આપણી ન્યાતમાં બને છે. તેમને નતો કોઈ જ્ઞાતિ આગેવાનો આટકાની સંકે છે, કે નતો કોઈ જ્ઞાતિના પ્રતિબંધો આપા આવે છે. આ સ્થિતિ એક-સ્પષ્ટ છે, કાંતો સગપણ જોડતાં પહેલાં કાયમ નભાવી શકીશું કે કેમ? તે પ્રથમ વિચારવું જોઈએ. અને એમાં સગપણથી જોડાયા પછી મરણાન્તે પણ નભાવવા દરેકે કાળજી રાખવી જોઈએ તેમાંજ આપણું દિલ અને ગૌરવ સમાજોમાં છે. આજે આપણામાં જ્ઞાતિ ધોરણથી વધારે દેહ-દાખાંઓ સેવાં ઉપરાંત ખુટામણી કરી સામા પાસેથી વધારે રકમો દળાવીને પડાવવી છતાં કલેશ-કંકાસો તો ડગલે ને પગલે

ઉમાજ હોય આ વર્તણૂક આગરને કાતી પહેંચાડવા સાથે આપણું સર્વસ્વ ફના કરનારી છે તે આપણા ભાષ્યો ક્યારે સમજશે? આ સર્વતું કારણ અગેને તો શિક્ષણનો અભાવજ લાગે છે, જે આપણા બાળકોને પુરતું શિક્ષણ આપવામાં આવે તો કેળવણી પામેલાં એ બચ્ચાંઓ આવી જગતી પ્રયાથી જરૂર જવશે. જ્યાં ભણવાનું સાધન હોય ત્યાંના ભાષ્યોએ પોતાના બાળકોને યથાશક્તિ અભ્યાસ કરાવવો જોઈએ. સાધારણ ચાર-પાંચ મુજરાની સુધીનું પણ શિક્ષણ આપવામાં તો એ શિક્ષણના મીઠાં ફોજો લગીબમાં આપવા આપણુ ભાવપ્રાણી યશું. એકલુંજ નહીં પણ અમારી માન્યતા એ પણ છે કે જે જ્ઞાતિ-બંધારણમાં એક એવી કલમનો વધારો કરવામાં આવે કે ભણેલાં બાળકોને સગપણમાં પણ ચાન્સ આપવામાં આવશે જેમકે અમુક ધોરણ સુધી ભણેલાને દેઝ પોગેરની રકમો દળવી કરવામાં આવે તેમ ભણેલી કન્યા માટે પણ એવોજ કોઈ ભાગ વિચારવામાં આવે તો કેળવણી તરફ દરેકનું લક્ષ જોવાશે. વળી આજે સગપણ કરતી વખત ઘણાં માખાપો પોતાની પુત્રીને કુંવારને નહીં પણ સુતાર કામ, નોકરી, દરજીકામ વીગેરે કરનારને આપવા પ્રથમ વિચારે છે તેના બદલે ભણેલા છાત્રા-નેજ કન્યા આપવાની ભાવના દરેકને ધાપ તો અવસ્ય અત્યારની આપણી જ્ઞાતિની દુર્દશા દુર થઈ, અનેક બહીઓ નબ્ત થાય અને

સરળતાથી સાતિતંત્ર આવી શકે. ઉપરની લખાણેલાં આ લેખનું હું સાર્થક માનીશ મારી નમ્ર વિનંતી લક્ષમાં લઇ તે સુજન અસ્તુ. લી. સાતિસેવક,
વર્તવા દરેક પ્રેરણા તો મારી અપ્યયુક્તિથી શીલગંદર માસ્તર કચરા કાળાલાઇ ગોહેલ

સત્યયુગ આવે છે-કલિક અવતાર થયો છે

વિક્રમ સંવત ૧૯૮૧ ના વૈશાખ શુદ્ધ બીજને સોમવારે ભગવાનનો કલ્કી અવતાર થયો છે. એમનો જન્મ બ્રહ્મણ્ય કુલજૂથપણ્ય પંડિત વિષ્ણુવશીષ્ઠને ઘેર મુમતિતા પેટ સંભવ ગત્યમાં થયો છે. બ્રહ્માની આજ્ઞા પ્રમાણે ભગવાનને પદમુરામણ મહેન્દ્ર પર્વત ઉપર લઈ ગયા છે. ત્યાં કોઈપણ જઈ શકે એમ નથી. સંવત ૧૯૪૪ માં બંધા પ્રાચીન રૂપિ. મહર્ષિઓને સાથે લઈ ભગવાન કલ્કી સૌથી પહેલાં બંગાળના પ્રદેશમાં પ્રગટ થશે. અને તે પછી મેઘધ, ગિહાર, હરદ્વાર, દીલ્લી અને મથુરા જશે. થોડો વખત મથુરામાં રહ્યા પછી તેઓ મારીએ દુનિયામાં ભ્રમણ કરશે. તેઓ ધરાન યજ્ઞને પશ્ચિમના મુલકોમાં જશે. વિક્રમ સંવત ૨૦૦૦ થી સંતયુગની રચાવના થશે.

કલિક ભગવાનનો રંગ ભગવાન કૃષ્ણ જેવો છે, તેમના અશ્વનું નામ દેવદત્ત છે તે હંસ જેવો શ્વેત છે. એ અશ્વ અત્યંત જલિષ્ઠ અને આકાશમાં પજુ ચિઝરી શકે છે. સંભવ કે ત્યાં ભગવાનનો જન્મ થયો છે તે સ્થળ ચીનની ઉત્તરમાં ત્યાં ગોળીનું પ્રસિદ્ધ રણ છે, જેની નીચે ખાડીવિખાઉટંગ છે. જેની પૂર્વમાં કોરિયા છે અને પૂર્વમાં તેમજ ઉત્તરમાં મન્ચુરિયા છે, ત્યાં આવેલું

છે. આ સ્થળે ભગવાનનો જન્મ થઈ ચુક્યો છે. આ સ્થળે પહેલાં ચારે પાણી સમુદ્ર અને પહાડો હતા. પણ હાલમાં ત્યાં રેતી છે. આ રેતીના પહાડો હવાથી હીડીને આમ તેમ ખસતા રહે છે એટલે ત્યાં કોઈ જઈ શકતું નથી. સ્થળની દક્ષિણે ચીન દેશ આવેલો છે.

વર્તમાન સાતમા મન્વન્તરના પ્રથમ સતયુગમાં વૈવસ્વત મનુજે આ સંભવ વસાવ્યું હતું. ડો. એની ખેસન્ટે આ સંબંધમાં વિસ્તારથી લખેલું છે. બ્રહ્માના પુત્ર સનંક સનન્દન, સનતકુમાર અને સતાતન આજ સ્થળે રહે છે. વર્તમાન વૈવસ્વત મનુ, દેવાપિ, મર અને મહર્ષિ જૂગુ અને બીજા બધાં રૂપિ મુનિઓ આ સ્થળે નિવાસ કરી રહ્યા છે. દર સાત વર્ષે આ બધા એકત્ર થાય છે અને ત્યારે શ્રી. સનતકુમાર ઉપદેશ આપે છે. સ્વીડનના રહીશ શર સુએન હેડીન ઇ. સ. ૧૮૪૬ માં ત્યાં ગયા હતા તે પછી ત્યાં કોઈ ગયું નથી. તેમના બધા સાથીઓ રેતીના તોફાનમાં માર્યા ગયા હતા. તેમણે છવતા પાછા ફરી એક પુસ્તક લખ્યું છે જે મળી શકે એમ છે.

વિક્રમ સંવત ૨૦૦૦ થી સતયુગ આવશે અને ભગવાનનો અવતાર થશે એ વાતનું સમર્થન હિંદુ સિવાયના બીજા ધર્મનાં

પુસ્તકાલયો પશુ મળી આવે છે. ‘મકસુમ બુખારી’માં લખ્યું છે કે ચક્રદેવી સદી દિગ્વિજીતી બીજી તિલાંછમાં કયામત આવશે અને હજરત યદદી પ્રગટ થશે. ૧૦૦ વર્ષની તિલાંછ ૩૬ વર્ષ ને ચાર માસ છે, બીજી તિલાંછ ૬૬ વર્ષ ને આઠ માસની થઈ. વિક્રમ સંવત ૨૦૦૦ ના આવણ મહિનાની અમાવાસ્યાને દિને દિગ્વિજીતી સન ૧૩૩૬ રજબ માસ અને ૨૮ તારીખ છે એટલે કે ચક્રદેવી સદીની બીજી તિલાંછ થશે. એ રીતે જોતાં કયામત અને સતયુગનો દિસાખ મળતો આવે છે.

અક્ષીકા જામારે પોતાના પુસ્તક જામાસ્નામામાં આ જાખન ઉપર જણાવ્યું છે કે “એક પ્રચંડ શરીરધારી મહાત્મા આ પૃથ્વી ઉપર આવશે, તે જગનભરમાં ન્યાય અને આનંદનું સામ્રાજ્ય ફેલાવશે. લોકો પાપકર્મો છોડશે. તે વખતે સૂર્ય ચંદ્ર અને ગુરુસ્પર્ધિ કક્ષી રાશિમાં આવશે, અને લગવાન ધરાનમાં પણ આવશે.”

શેખ સનૌરીએ ‘નાયકતાલ’માં કયામતની પરિસ્થિતિ વર્ણવતાં જણાવ્યું છે કે ‘એ દિને જ્યારે આખી દુનિયા રડી રડી હશે ત્યારે તમે પદાથી નીચે ઉતરનારા લોકોનો એક અવાજ સાંભળશો, તેઓ તમને આશ્વાસન આપશે, તેમનો સરદાર પ્રચંડ કાયાનાજો હશે. તમે બધા તેને પ્રેમ ને આદરથી મળજો, કારણ કે ખુદાની ગરજ એવી છે.”

આમ ઘણી જગ્યાએ કહિકે અવતારને મળતાં વર્ણનો જોતામાં આવે છે અને તેથી એની સત્યતા વિષે ખાતરી થાય છે. શ્રી.

અરવિંદ ધોષે “યે ગ એન્ડ મટર ઓળખેક્ટસ” નામના તેમના પુસ્તકમાં લખ્યું છે કે “હિંદુયુગની સમાપ્તિ થઈ ગઈ છે, પ્રાચીન જ્ઞાન અને સમ્પત્તિનો નાશ થઈ ચૂક્યો છે. હવે એવો સમય આવ્યો છે કે જ્યારે ઉન્નત સ્થાન લઈ જનારાં કાર્યોનો આરંભ કરવો પડે છે. આજે આવી રહેલા સતયુગ માટે તૈયારીઓ કરવાનો વખત છે.”

૧૯૩૬ ની આખરમાં વિશ્વયુદ્ધ થયો, તે પછી દુનીયામાં મેકારી, બૂખમરો અને રોગચાળો થયો. સને ૧૯૩૬ એટલે સંવત ૧૯૯૬ થી ૧૯૯૮ સુધી દુનીયાની દશા ખરાબ રહેશે અને સંવત ૧૯૬૬ ના વૈશાખ મહિનામાં કહિકે લગવાન પ્રગટ થશે. તે પછીના બીજા વર્ષમાં એટલે સંવત ૨૦૦૦ માં હિંદુયુગની સમાપ્તિ થઈ સતયુગ મંડારો.

હજરત મસીહની લખીખવાણી પણ આ કયાનું સમર્થન કરે છે કે ૨૦૦૦ ના આવણ માસની અમાસે જ્યારે કક્ષીયુગ સમાપ્ત થઈ સતયુગ એમણે ત્યારે એવું ભારે સૂચક અહણ થવાનું છે કે જેથી ભયંકર અંધકાર વ્યાપી જશે. એ અહણ હિંદુયુગની અંતિમ ઘડી સુધી રહેશે અને ફરીથી સર્વનો ઉદય સતયુગના આરંભ કાળમાં થશે—આ ઉપરાંત એજ આવણની પૂતળે ‘મોહ’ ચંદ્ર અહણ પણ થશે.

આ ઉપરાંત મકકાના હેમીદીયા પુસ્તકાલયમાં “અલકશ્ફ વફકત્તમ શી માર્ફત” નામનું અરબી પુસ્તક છે તેમાં પણ નવા અવતારનું આવુંજ વર્ણન છે અને તેમાં અવતારનો સમય પણ આજ જનારો છે, હસાઇઓના

પેગમ્બર દાનિયાસની પ્રસિદ્ધ ભવિષ્યવાણી પણ આ કથનનું સમર્થન કરે છે.

પ્રસિદ્ધ બહત સુરતસચળા નીચેના ભજનમાંથી પણ એ વાતને સંપૂર્ણ રીતે ટેકા મળે છે:—

અરે મન ધીરજ ક્યો ન ધરે.
મેધનાદ રાવણકા બેટા સો પુનિ જન્મ ધરે,
પૂર્વ પશ્ચિમ દક્ષિણ ઉત્તર ચહોં રિશ કાલ ધરે.
અઝાલસ્યુ જગ માંહી વ્યાપે પ્રજા બહુત મરે,
કુષ્ટ દુષ્ટ કે ઐસા કાટે નેસે છોટ જરે.
એક સદસ્ત્ર નીસો એ ઉપર ઐસા યોગ ધરે,
સહસ્ત્ર વર્ષ તક સત્પુણ ગીતે ધર્મકા બેલ બરે,
રવણકુલ પૃથ્વી પર ફૂલે પુનિ જગ દશા ફિરે,
મુશ્કાસ વહ હરિકી લીલા ટાળી નહિ ટરે.

આ ભજનમાં “એક સદસ્ત્ર નીસો એ ઉપર” લખ્યું છે એટલે ૧૯૦૦ સંવત

ગનાન. અને એ સમય દમણમાં વ્યતીન થઇ રહ્યો છે-એ પૂરો ચંતાં સત્પુણ મંડાશે.

કલિયુગની સમાપ્તિ સાથે જગતમાં બારે પરિવર્તન થવાનું છે. કેટલાંક રચના પાણીમાં ફૂલી જશે, વિશ્વયુદ્ધ થશે. સખ્યા ઘટશે અને સાગર જલો અવશેષ રહેશે. ભગવાન કલિક જગતમાં ફરીને પાછા ભારતમાં આવશે અને તેમનાં લગ્ન શ્રી પદમાવત સાથે થશે.

છેવટે મારે એટલુંજ કહેવાનું છે કે કલિયુગ પૂરો થઈ સત્પુણ આવે છે. એ પહેલાં જગત પર અનેક આપત્તિઓ આવશે. તેથી જ્યાં એ દુઃખો પાર કરી સત્પુણનો દહાવો તે તે માટે દમણાંથી જ સૌ સંપૂર્ણ શાંતિ રાખે, વૈરભાવ છોડે અને જ્યાં ધર્મોનાગણ પોતપોતાના ધર્મનાં ફરમાનો મુજબ પોતાના માલીકને યાદ કરે. નવપ્રકાશમાંથી.

અંતઃકરણની શુદ્ધતા

આ સૃષ્ટિમાં જગતનિર્ણયતા પરમાત્માએ અસંખ્ય પ્રાણીઓ ઉત્પન્ન કર્યા છે, તેમાં મનુષ્ય એ સર્વેથી શ્રેષ્ઠ છે કેમકે હજારે તેને વિચારશક્તિ અને બુદ્ધિ એ બે વિશેષ ગુણો મળેલાં છે, તે વડે તે એ અનેકવિધ કાર્યો કરે છે.

મન શુદ્ધ હોય તો બુદ્ધિ પણ સારી થાય કેમકે મનની સાથે બુદ્ધિને સંબંધ રહેલો છે, અને મનુષ્યની કિંમત તેની બુદ્ધિમાં છે માટે પ્રથમ દરજ્જે મનને શુદ્ધ કરવાની આવશ્યકતા છે. જેમ મલીન કપડાંને સાબુ લગાડવાથી

તેમાંનો મેલ જતો રહી નિર્મળ બને છે, તેનીજ રીતે મનનો મેલ ધોવા માટે સત્સંગ, સત્પ્રવાણી, સમદ્રષ્ટિ, સદાચાર અને સદ્વાચન રિજોરેની જરૂર છે.

કહેવન છે કે ‘પોતાના અપવંશજનને પારકી આજીવ ઇળા-સાડાતાં નથી;’ માટે આપણામાં શું અપવંશજ છે તેની ખાતરી કરી લેવી જોઈએ; તેને માટે આપણા રોહી કે આપણા શુભેચ્છકોનાં સલાહ લઈ તેને જે આપણામાં દેવ કે ખામીઓ જોવામાં આવે તે તેની પાસેથી નાણી લઈ તે દૂર કરવા

પ્રવચન કરવા જોઈએ. દર્પણ ઉપર મેલ ચડી જતાથી તેમાં જેમ આપણો ચહેરો દેખાતો નથી તેમ મન ઉપર અભિમાન, અસત્ય, ક્રોધ, મન, કામ, ક્રોધ વિગેરે દુર્ગુણોથી મેલ ચડી જતાથી નેમાં આત્માનો સાક્ષાત્કાર થઈ શકતો નથી, માટે મન ઉપર ચડેલા મેલને ધોવા માટે ઉપર જતા આ મુગ્ધ વર્તણૂક રાખવાથી મન શુદ્ધ થાય છે. અને તેથી જુદા મુદરવાથી મનુષ્ય સારા કામ કરી આત્માનું કલ્યાણ કરી શકે છે.

કેટલાક માણસો આપ ડાહ્યા બની

બીજાના દોષો કાઢવા મંડી જાય છે, પણ પોતાના દોષોનો વિચાર કરતા નથી. માટે પોતાના દોષો જલ્દી લઈ પોતાનું વર્તન સુધાર્યા બાદ બીજાને બોધ આપવાથી સારી અસર થાય છે. ત્યાંસુધી તેની બીજા ઉપર સારી છાપ પડી શકતી નથી. માટે જેમ બને તેમ દરેક માણસે પોતાનું વર્તન સુધારવા માટે બનતો પ્રયાસ કરવો જોઈએ.

નિજાખા માસ્તર માંડણબાઈ રામજી વાણ ઉપસેડા ટાંક

જ્ઞાતિની હાલની પરિસ્થિતિ અને આપણું કર્તવ્ય

આપણી જ્ઞાતિમાં ચાલુ સમયમાં પડેલો તથા ધરાયે પડેલો જ્ઞાતિને કાશુમાં રાખવા તથા જાનિના યુવાનોને પગતળે ચઢી નાખવા જોઈએ. કામ કરી રહ્યા છે તેનો ચિંતાર આ પ્રકારમાં લખવો તે અરથને નહિજ મળ્યા.

પ્રથમ તો પટેલ વા મુળી કોને કદી સંકાપ તે ઉપર આપને વિચારી જોવા પિનનું જુ. સામાન્ય ન્યાયની દૃષ્ટિથી જો આપણે વિચાર કરીશું તો પટેલને અર્થ જાની, ગદાચારી, વડાપણીસ, તથા સમાજને સારે રહેતે રોડી ભુલેથી બચાવી સમાજ કેમ આગળ વધી શકે તથા તેને લાગે જ્ઞાતિની ઉન્નતિમાં કાશો કેમ આપી શકાય તે અમજનારને પટેલ મુળી સંકાપ. જ્યારે આજકાલ પટેલ વા મુળી આપ ખુદ સત્તા વાપરનાર, ખાનગી અમર તો જાહેર અધિકાર બેઠનાર, અંગત

વેર ઝેરના જાહેરો સેનાર અને યુવાનોની પ્રગતિ કુચ્છે દાખી દેનાર સિવાય કાશુકર પવિત્ર આત્મા મળી આવશે. આવા પટેલો પસંદગી આપણને આજે જ્ઞાતિમાં સંપ અને એક દિવસે જલ્દી કમગણ્યા અને વેર ઝેર ભર્યા પ્રશ્નો ઉભા કરી પ્રગતિના માર્ગથી અગળ રાખી નકામી કુચ્છીઓ કરવામાં રોડી રાખવાનું જ્ઞાન મળે છે તે વિશે દરેક દેશમાં રહેના તથા તેવા પટેલોના સહવાસમાં રહેનારાઓને વધારે કહેવાપણું હોવાનું નથી. આવા પટેલોને સ્વયં પણ વિચાર નથી આવતો કે આપણું જગત પ્રગતિને પંથે કુચ્છ કરી રહેલ છે છતાં હજુ પણ આપણે આપણી જુની ખોટી કુદરિઓ શા માટે પકડી રાખીએ? આવા ધરાયે પટેલો નથી તો કાંઈ વાંચી શકતા? શા નો નથી તેમને દેશ પરદેશથી પ્રગતિની માહિતી

કે જેથી કરી તેના મગજમાં ભરેલી ખુમારી હોય તે જરા વાંચનથી નરમ પડે. પરંતુ તે તો વિચાર કુવાના ફેફસાંની માફક અપારામાં રહી અજાતતાને લીધે એક બીજાને જાતિ બદલ મુકવા, તેનો દંડ કરવા અને ગરીબોને હેરાત કરવામાંજ રુચ્યાપરુચ્યા રહે છે. મારે યુવાનોએ તેનો સામનો કરી જતારી ખેંટા વેગરેને સાથ નહીં આપતાં આપણા સમાજ કેમ આગળ વધી શકે તે તરફ ખાતરાથી દામ કર્યું જવાની ખાસ જરૂર છે.

આપણા કાકીવાવાના અમુક શહેરોમાં રહેતા પટેલો તરફથી જે એક તથા શાન્તિ સમાજમાં રહેલી ભ્રમણા તેને બદલે ઉજાડા પક્ષો પાડી જાતિમાં વધારે રિખવાડનું વાતવરણ ફેલાવવામાં આવે છે અથવા જે પક્ષ જળવાન એટલે કે જેના તરફ સગા સંગંધીઓનો સમુદાય વધારે હોય તેને રાજ રાણી એકલવાયા કુટુંબને અન્યાયી રીતે દર વખતે હેરાત કરી પોતાનું મન ઘોઠા સંતોષે છે. તેમ કહ્યા સિવાય ચાલે નહિ. એક હથુ મતા બનાવનાર પટેલોએ વિચાર કરવાની ખાસ જરૂર છે કે હાલના પ્રગતિમય જમાનામાં જે જે બંધુઓ દેશને જાત્રન કરવામાં રાત દીવસ મહેનત કરી રહ્યા છે તેને સહાય આપવાની ખાતર જાતિના અભેદને જે ધારે તો ઘણું કરી શકે તથા હુંકા સમુદાયમાં પણ પોતાથી બને તેટલા મત કેળવી કુદિઓનાં બંધન તોડી એકમ જરૂર માંથી શકે અને તેના કાર્યને અમલમાં મુકનાર વ્યક્તિઓનેજ ખરા પટેલો કે અગ્રગણ્ય જાતિ સેવક કહી શકાય.

જાનિના પટેલોએ બહુ જ ઉડા વિચાર કરી જોવાનું છે કે વાનની વાતમાં નજીવા કે સામાન્ય કારણોને લઈને કોઈ પણ કુટુંબને જાતિ બદલ મુકતા સરમાવું નોંધ્યો. 'જાતિ બદલ' શબ્દ તદન નાબુદ થવો નોંધ્યો કેમકે જાતિ બદલ મુકવાની ડરામણીથી તમો કદી સમાજ સુધારી શકવાના નથી, પરંતુ પ્રેમાળ હૃદય રાખી માથા માથુસનો પ્રેમ મેળવી તમો જરૂર સુધારો કરી શકો. તથા જો તમે ધરતા હો કે જાતિ-વિદ્વેષદારના દયિવારથી જાતિના કે સમાજના પુરકોને સુધારી શકો તો તે મોટામાં મોટી બુદ્ધ ધાય છે કેમકે તે દયિવાર મોલુદ છતાં આપણી જાતિમાં યુવાનોને કે રીનિવાળોને કશો ફાયદો મળેલ નથી. તથા જળીઆના જે ભાગની માફક સાધનમંપન્ન માણસોએ ખેડી છાપ પાડી છે આ બધી ખરેખર ખેડજનક બીના કંઠી શકાય.

છેવટમાં આપ દરેક જાતિમાર્ગ પાસે 'હું' એટલી તો અરજ જરૂર સુગરી શકું કે જો આપને જાતિ વા સમાજ સુધારવાની ખરી ધગરા હોય, આપને આપણી જાતિમાં કેળવણીના પ્રચારની જરૂર લાગતી હોય, તથા આપને હરેશો દીવસો જે એમજ થતું હોય કે આપણી પ્રગતિ આપણો સમાજ અને આપણો દેશ પ્રગતિ કેમ કરી શકે તો તેને મારે કંઈ વધારે મહેનતની જરૂર નથી. તે તો આપ દરેક ભાષના હાથમાં સમાજોત્ર વાત છે કે જેનો અમલ આપ દરેક લાઈ છુટથી કરી શકો છો. ફક્ત થોડી હિંમતની જરૂર છે. પછી જે પ્રમાણે તમારા વિચારો ધરાવો.

તેજ પ્રમાણે તેને અમલમાં મુકતાં શીખો એટલે પ્રગતિને માર્ગે આપણે સહેલાઈથી આગળ વધી શકીશું.

બીજું આપ જે જાળસંબંધ અને જાળ-લગ્નને વળોડના હો તો તમારા બચ્ચાંઓનો કદી નાનપણથી સંબંધ કરશો નહીં.

આપ જે સ્ત્રી-કેળવણીને જરૂરની માનતા હો તો તમારી જાળકાઓને શા માટે પુરું શિક્ષણ આપતા નથી? જે આપણે બલિચારી હોઈશું તો તે કુટુંબ આપણી પ્રજામાં ઉત્તરે મકિ આપણું વર્તન શુદ્ધ રાખી લાવિષ્યની પ્રજાને દાખલો ખેસારવાની આપણી ફરજ છે. આપને જે દારૂ માંસ લેનાર ય. બલિચારી મનુષ્ય ઉપર ધિક્કાર છુટતો હોય અને તેની મુર્ખાઈ ઉપર હસતાં રસ પડે તો તમારે તેની વ્યક્તિ ગ્રાથે તેજો સંબંધ નહીં રાખતાં તેને ખરા શબ્દોમાં તમારા પિત્રાદે જણાવી તે બદીમાંથી મુક્ત કરવા યત્ન કરવો જોઈએ.

પ્રેત ભોજનના વિવાજથી આપ વિદ્ધ હો તો જ્યારે આપણા ઉપર તે સમય આવે ત્યારે તેને રચાત નહિ આપતાં (તથા જુના ફિલ્મરૂત બદલોનો વાતો નહીં સાંભળતો) તેટલાજ પૈસા આપણાં ગરીબ જાંતુઓને કેળવણીમાં કે ગમે તે મદદ આપવામાં અચ્છી

તેમનો આશીર્વાદ મેળવી શકો છો.

વિશેષમાં આ સર્વે બીનાથી વાકેફ હોવા જતાં તથા નકામી કલિઓથી કશે ફાયદો નથી. જલકે નુકશાનજ છે તે જાણવા છતાં આપણે તો છાકરા છોકરીઓનાં જાળલગ્ન કરી દેવાં લખ કંગલ પ્રજા બનાવી છે. ખાનગી રીતે વીંકારતીસ અને વીરજી પીવામાં આપણને મગ્ગ પડે છે. પ્રેત ભોજન પછવાડે પૈસાનું નકામું પાણી ફરવું ગમે છે તથા અજ્ઞાનને લખને ગમે તે કામની સ્ત્રી સંગાથે પૈસાના જેરે બલિચાર સેવવાના પિત્રારો આવે છે. તથા છુટ્ટાપામાં યુવાન સ્ત્રીને પરણવાના કાઠ લાગે છે. આમાં વર્તનથી આપણે કદી આગળ વધવાનાં નથી અને મોટેથી હાપણની વાતો કરી સમાજને કદી સુધારા ઉપર લાવી શકવાનાં નથી. માટે જે ભાષાને જે સુધારા કરવા ધગશ હોય તેને માટે જતને પહેલ કરી તે સુધારાઓ અમલમાં મુકી જીવજો ઉપર જાપ પાડવામાં તથા દાખલો ખેસારવામાંજ ખરું હાપણ અને સાચી હીમંમત છે. અને તે લાગના યુવકેના હાથમાં છે.

ઉપરના લખાણથી કામજો બંધબેરની પાછડી પોના ઉપર લેવાની નથી.

શ્રી. નારણભાઈ ભરડવા
પોન્બંદર]

હાલ આફ્રિકા.

બાળ લગ્ન હવે કેદની સજા પામતો ગુન્હો છે

બાળ લગ્ન પ્રતિબંધક કાયદાની સમજણ

“સામાજિક પ્રશ્નોની મનનીય જીજ્ઞાસુ કરતા ‘જ્યોતિર્વર’ પત્રમાં બાળલગ્ન પ્રતિબંધક કાયદામાં છેલ્લા સુધારા થયા પછીનું તેનું સ્વરૂપ સમજાવનારો એક લેખ પ્રગટ થયો છે. એ લેખ નીચે ઉતારામાં આવે છે. બાળલગ્ન કેવી રીતે અટકાવી શકાય, બાળલગ્નના ગુન્હેશરને કેવી રીતે સજા કરાવી શકાય તેની અચ્છી સમજણ તે આપે છે.”

સને ૧૯૨૯ માં બાળલગ્ન પ્રતિબંધક કાયદો કરવામાં આવ્યો હતો. તેને સને ૧૯૨૯ નો ૧૬ મો કાયદો કહેવામાં આવે છે. આ કાયદાને સાધારણ રીતે કોડી સારડા કાયદાને નામે ઓળખે છે. શ્રી. હર્ષદિસાસ સારડા નામના એક મુદ્દસ્તે વડી ધારાસભામાં આ કાયદો રજુ કર્યો હતો. તેથી એનું નામ ‘સારડા કાયદો’ પડ્યું છે. એ કાયદો સને ૧૯૩૦ ના એપ્રિલ માસની પહેલી તારીખથી અમલમાં આવેલો છે. આજુ સાલમાં એ કાયદાની કેટલીક કલમોમાં સુધારા વધારા કરવામાં આવ્યા છે. એ સુધારેલા કાયદાને સને ૧૯૩૮ નો ૭ મો તથા સને ૧૯૨૯ નો ૧૬ મો કાયદો કહેવામાં આવે છે.

બાળલગ્ન કયાં?

સાધારણ માણસોને પણ આ કાયદાની કલમોની બરાબર સમજણ પડે તે માટે એ કાયદાની બધી જરૂરની કલમો અમે કાયદાની

ભાષામાં પણ સાધારણ રીતે વપરાતી ભાષામાં અહિં પ્રગટ કરીએ છીએ. આ કાયદાની મુખ્ય કલમો નીચે મુજબ છે:—

(૧) ચૌદ વર્ષ પુરું ને કન્યાનાં નદિ થયાં હોય, અથવા અરાઠ વર્ષ પુરું ને છોકરાંનાં નદિ થયાં હોય તેનાં ‘લગ્ન તે ‘બાળ લગ્ન’ ગણાશે. આ પ્રમાણેનાં ‘બાળલગ્નો’ તે કાયદા મુજબ ગુન્હો ગણવામાં આવશે.

(૨) આખા ખ્રિસ્તિય દિંદુસ્તાનમાં, ખ્રિસ્તિય બલુચીસ્તાનમાં, સંતાલ પરગણા સહિત આખા ખ્રિસ્તિય હિન્દને આ કાયદો લાગુ પડશે.

(૩) આ કાયદો હિંદુસ્તાનમાં ગમે તે જગ્યાએ વસતા કોઈ પણ ખ્રિસ્તિય રાજ્યના પ્રજાજનને અથવા ખ્રિસ્તિય રાજ્યના નોકરને લાગુ પડશે.

(૪) ખ્રિસ્તિય રાજ્યની રૈયતનો કોઈ પણ માણસ જો તે હિંદુસ્તાનનો વતની હશે અને તે ખ્રિસ્તિય હદની બહાર કોઈ દેશી રાજ્યમાં કે પરરાજ્યમાં જઈને ‘બાળલગ્ન’ કરશે તો તેને પણ આ કાયદો લાગુ પડશે.

(૫) ૧૮ વર્ષની ઉપરનો અને ૨૧ વર્ષથી ઓછી ઉંમરનો કોઈ પુરુષ ‘બાળલગ્ન’ કરશે તો તેને રૂ. ૧૦૦૦ સુધીના દંડની સજા થશે.

જેલની સજાનો પ્રબંધ

(૬) ૨૧ વર્ષથી વધારે ઉંમરનો પુરુષ

‘બાળલગ્ન’ કરશે તેને એક મહિના સુધીની સાદી કેદની અથવા રૂ. ૧૦૦૦ સુધીના દંડની અથવા બંને પ્રકારની સજા થશે.

(૯) જે કોઈ ‘બાળલગ્ન’નો વિધિ કરે અગર કરાવે તો તેને એક મહિના સુધીની સાદી કેદની અથવા રૂ. ૧૦૦૦ સુધીના દંડની સજા થશે, પરંતુ એ લગ્ન ‘બાળલગ્ન’ નથી એમ માનવાનું તેને કારણ હતું. એવું તે સાબીત કરે તો તેને એવી સજા નહિ થાય.

(૮) કોઈ સગીર (અગાઉ વર્ષથી જોડી) ઉંમરની વ્યક્તિ ત્યારે ‘બાળલગ્ન’ કરે ત્યારે એવી વ્યક્તિ જે માણસના કબજામાં માથાપ તરીકે, વાલી તરીકે, અથવા બીજા કોઈ કાયદેસર કે ગેરકાયદે દંડની ફોજ હોય તે માણસ એવું સબ થાય તે માટે કાંઈ પગલાં ન લે, અગર એવા લગ્નનો વિધિ કરવાની પરવાનગી આપે, અથવા એવા લગ્નનો વિધિ થતો અટકાવવા બેદરકારીથી નિષ્ફળ જાય તો તેને એક મહિના સુધીની સાદી કેદની અથવા રૂ. ૧૦૦૦ સુધીના દંડની અથવા બંને પ્રકારની સજા થશે. પરંતુ કોઈ પણ સ્ત્રીને કેદની સજા કરી શકાશે નહિ.

(૯) જ્યાં સુધી ઉલ્લેખ સાબીત ન થાય ત્યાં સુધી એમ માની લેવામાં આવશે કે જે સગીરે ‘બાળલગ્ન’ કર્યું હોય, તો તેને કબજે ધરાવનાર વાલી એ લગ્ન અટકાવવામાં બેદરકારીથી નિષ્ફળ ગયો છે.

(૧૦) આ પ્રકારનાં ‘બાળલગ્ન’ના ગુન્હા ધ્યાનમાં લેવાની, અગર તેમની તપાસ કરવાની સત્તા ઇલાકાના વડા મેજિસ્ટ્રેટ અગર ફરટકલાસ

મેજિસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઈ કોર્ટને રહેશે નહિ.

ફરિયાદ કર્યાં સુધી

(૧૧) આ પ્રકારનાં ‘બાળલગ્ન’ની ફરિયાદ, લગ્ન થયાની તારીખથી એક વર્ષની અંદર નહિ થાય તો તે પછી તે ફરિયાદ કોઈ પણ કોર્ટ ધ્યાનમાં લેશે નહિ.

(૧૨) આ પ્રકારનાં ‘બાળલગ્ન’ ની ફરિયાદ મળેથી, તે ફરિયાદ કરનારની તપાસ લીધા પછી, આરોપીની હાજરી માટેની ફરજ પાડનારે વિધિ કર્યા પછી, ફરિયાદ ખેંચી દેરે તો આરોપીને ગલ્લો આપવાનો ફરિયાદી સામે હુકમ થાય તો તેની ખાતરી તરીકે, રૂ. ૧૦૦ સુધીની રકમનું જમીન સાથેનું અગર જમીન વિનાનું બોન્ડ આપવાની કોર્ટ ફરિયાદીને ફરજ પાડશે.

(૧૩) કોઈ ફરિયાદી તરફથી, અગર બીજી રીતે મળેલી ખબર મુજબ કોર્ટને સતોષપૂર્વક ખાતરી થાય કે ‘બાળલગ્ન’ કરવાની ગોઠવણ કરવામાં આવી છે, અગર તેવી ગોઠવણ થવાની તૈયારી યથા રહી છે, તો તેવું લગ્ન અટકાવવા માટે કોર્ટ મનાઈ હુકમ કાઢી શકશે.

(૧૪) જેની સામે મનાઈ હુકમ કાઢવાનો હોય તેને અગાઉથી કોર્ટ તરફથી નોટીસ આપવામાં આવશે. અને તેને એ મનાઈ હુકમ કાઢવાની વિરુદ્ધ પોતાની દલીલો રજૂ કરવાની તક આપવામાં આવશે. આ પ્રમાણે થયા સિવાય કોર્ટ મનાઈ હુકમ કાઢી શકશે નહિ.

(૧૫) જેની સામે મનાઈ હુકમ કાઢવામાં

આવ્યો હોય તેની અરજ ઉપરથી તથા તેની દલીલની કોર્ટને ખાતરી થશે તો તે મનાઈ દુકમમાં કોર્ટ યોગ્ય ફેરફાર કરી શકશે અથવા તે મનાઈ દુકમ પાછો ખેંચી લેશે.

(૧૬) જેના ઉપર નોટીસ કાઢવામાં આવી હોય તેને જાતે અથવા પોતાના વકીલ મારફત કોર્ટમાં હાજર થવાની જરૂરી તક આપવામાં આવશે. અને તેની અરજ નામંજૂર કરવાનાં લેખીત કારણો કોર્ટ દફતરે નોંધશે.

(૧૭) જે કોર્થ માળુસ ઉપર મુજબનો મનાઈ દુકમ તેના ઉપર કાઢવામાં આવ્યો છે એમ જાણવા છતાં તે મનાઈ દુકમનો લાંબ કરશે, તેને ત્રણ માસ સુધીની સજા અથવા સખત શિક્ષા કરવામાં આવશે અથવા રૂ. ૧૦૦૦ સુધીના દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે અથવા બે પ્રકારની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દેશી રાજ્યનું શું ?

આ પ્રમાણે જે ૧૭ કલમો જણાવી તે ઉપરથી જણાશે કે “બાલજન” ના સુધારેલા કાયદા પ્રમાણે લગ્ન થતું અટકાવવાનું તેમજ સિટીસ હદ છોડી દેશી રાજ્યમાં નાસી જઈ લગ્ન કરનારને શિક્ષા કરવાનું હવે જાની શકે તેમ છે. આ ઉપરાંત હવે “બાલજન” ના કેસની તપાસ કોર્થ પણ ફર્ટ કલાસ મેજસ્ટ્રેટ કરી શકે છે. એટલે તાલુકાનાં મોટાં ગામોમાં મામલતદાર કે પ્રાન્ત ઓફીસર જે ફર્ટ કલાસ મેજસ્ટ્રેટ હોય તો તેને પણ આ કમ ચલાવવાની સત્તા મળી છે. અગાઉ આવા કેસો માત્ર મિલકતના કમેક્કટર એટલે કે રિફ્રીક્ટ

મેજસ્ટ્રેટને ચલાવવાની સત્તા હતી.

પરંતુ મનાઈ દુકમ મેળવતાં અગાઉ આરોપીને નોટીસ આપવાની અને તેના ફગાઈમાં અથવા વકીલ મારફત ખુલાસો આપવાની તેને તક આપવામાં આવશે. એટલે આવાં “બાલજન” અટકાવવા માટે મનાઈદુકમ મેળવવો હોય તો લગ્ન થવાનાં હોય તે પહેલાં ઓછામાં ઓછા બે ત્રણ દિવસ અગાઉ તે અટકાવવા માટે અરજ અપાય તો જ વખતસર લગ્ન અટકાવવાનું જાની શકે એ ધ્યાનમાં રાખવા જેવું છે.

“બાલજન” થઈ ગયાં હોય તો તેને માટેની ફરિયાદ કરવાનું કોર્થ હરકોઈ સખસ કરી શકશે; કોર્ટને જાહેર કરવામાં આવે તો કોર્ટ પોને પણ પગલાં લઈ શકશે, એટલે તે કોર્થ માટે કોઈ સંસ્થાનો આશરો લેવાની ખાસ જરૂર રહેતી નથી.

આવાં બાલજન માટેની ખજાર કોઈ સંસ્થાને આપનારે પોતાનું નામ હામ લગેરે સાચી અને પૂરી હકીકત સંસ્થાની માહિતી માટે જણાવવી જોઈએ. નતામી અરજ ઉપર કોઈ સંસ્થા કે કોર્ટ કદી ધ્યાન આપતી નથી.

ફરિયાદ કરનારે ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે જાંબી માહિતી ખરાબર ખાતરીપૂર્વક એકઠી કરીને પછીજ ફરિયાદ માંડવાનું પગલું લેવું એ સલાહ ભરેલું છે.

સાક્ષીની જરૂર

આ ઉપરાંત જ્યારે “બાલજન” થઈ ગયા પછી ફરિયાદ માંડવાની હોય ત્યારે લગ્ન

નજરે જોનાર એવા એ સારા સાક્ષીઓનાં નામ પણ મેળવી રાખ્યાં જોઈએ અને કોર્ટમાં તે હિંમતથી સાચી સાક્ષી આપશે એવી ખાતરી કરી લેવી જોઈએ.

“જાળસૂઝ” કરનાર પર કે કન્યાની જન્મતારીખ માટે નિશાળમાંથી જન્મતારી-

ખનો દાખલો મેળવ્યા ઉપરાંત ગામમાં મુખી પ્રાસેથી, તાલુકા કચેરીમાં અગર મ્યુનિસિપાલિટીમાંથી જન્મતારીખનો દાખલો મહાસિક્કાવાળો મેળવવો એ જરૂરનું છે.

“નવસૌરાષ્ટ્ર” માંથી

જુનાગઢની મુલાકાતનો ઉવાલ

અમો તા. ૨૭-૨-૩૮ ના રોજ રાત્રે જુનાગઢ પહોંચ્યા. બીજે દિવસ શીવરાત્રીના મેળામાં બંધોરના હીરછભાઈ મળ્યા. તે રાત્રી મેળામાં રહી તા. ૧ લી મંગળવારે જુનાગઢ આવેલ અને બંધોરના જમી ચાર વાગે અમો તથા હીરછભાઈ પટેલશ્રીની મુલાકાતે તેમના ઘેર ગયા જ્યાં તેઓએ આહવાસ્તાવી. થી સ્વાગત કરેલ. ચર્ચાની શરૂઆત કરતાં તેઓએ ત્યાંના એ પક્ષે સંબંધમાં સમાધાની માટે કહેલ. તેમજ આપણા ખાસ કાર્યો કે બંધોરજુના અમલ વી. બાબતો સંબંધમાં જણાવેલ કે રાત્રીના બીજા ભાઈએને બોલાવશું અને તમો પણ આરશો. ફરી અમો રાત્રીના નવ વાગે પટેલને ત્યાં ગયા જ્યારે ત્યાંના આગેવાનો અને બીજા પંદર વીસ લાકડોની હાજરી હતી. જે વખતે ‘પ્રકાશ’ ના હકા અંકમાં ગ્રનથ જુલેયાની સ્ત્રીના દહાડા સંબંધી જાહેરાત બાબત ધણીજ ગરમા ગરમ ચર્ચા થયેલ. અને તે બાબત બગરપત્રીનું નામ જાહેર કરવા તેમની ભાષામાં અમેને દયાલુ થતાં પ્રથમ અમો એમને સમજાવવા શાખા. પરંતુ

જ્યારે તે વખતે હડવાદી જાન્યા ત્યારે અમારે જણાવવું પડ્યું કે એ અમારા અધીકાર જહારની વસ્તુ છે. આપે નામ જાણ્યા કાંતો સંપાદક સાહેબને પુછાવવું અગર કાયદેસર પગલાંઓ લેશે તો ચોખ્ખ સમયે અમો જરૂર પડે નામ આપી શકીએ. તે સીવાય નામ જાણ્યા આપે શ્રમ લેવો બધો નફામો છે. ત્યારે આખરે યાત્રીને એ વાત પડતી મુઠી.

બાદ અમારા અગત્યના પ્રશ્નો સંબંધમાં કાલે બંધોરના જાતિના મંદીરમાં સ્મરન જાતિની સભા બોલાવવા નક્કી કરી એ રાત્રીની બેઠક ખલાસ થઇ અને બીજા દીને કોર્ટવાલ સાથે કહેવા છતાં સામે પક્ષ હાજર ન થાય તો અમારે બોલાવી લાવવા નક્કી થયું.

. બીજા દીને તા. ૨-૩-૩૮ ના રોજ દીવસના ત્રણ વાગે અમો જાતિના મંદીરે ગયા જે વખતે સોએક જાતિલાકડો, પટેલ અને કથાજીવાળા પીતામ્બરદાસ ગોપાલભાઈ લગડવા ત્યાં હાજર હતા. સામે પક્ષ નહીં આવનાથી કબુલાત મુજબ અમો તેમને તેડવા ગયાં. થોડી વારમાં પટેલ મુળછભાઈ રાખ તથા

દામા કાળા ઓંગેરા વી. સામા પક્ષ તરફથી આગ્યા. સવાસો નેટલી સંજવાની હાજરીમાં ૨-૧૦ વાગે સભાનું કામદાન શરૂ થયું, જેમાં પ્રથમ ત્યાંના રચાનીકે એપેક્ષે સમઘમાં ખુબ જ ચર્ચા થઇ અને પરિણામે અમારા સમજવવાથી તેઓનો અટકેશ દુર થયો અને સમાધાની ઉપર આગ્યા. ખાસ તકરારી બાબતો ન હતી પરંતુ નાના પક્ષ પાસે પોત્રવાળા પક્ષ તરફથી મતની ભુજ રકમનું લેણું હતું જે સામા પક્ષે કષ્ટક કર્યું પરંતુ તેમાંના સવલ બાબુ વી. બહારગામ ગએલ તે આગ્યા બાદ વસુલાત માટે જણાવેલ અને એ રીતે ત્યાંના અધકાનો નીકાલ થયો. બાદ રામજી ભુલેયાની વહુના દહાડા સંજથી દક્ષીકન માટે અમેએ રામજી નારણ ભુલેયા અને મરનાર બાહના બાઇ રામજી રાવન એ બંનેનાં એ સમામાં સ્ટેટમેન્ટ લીધાં. જેમાં મુદ્દાની હકીકતો એ છે કે ગુજરાતના બાઇની ઉમર ૩૨ વર્ષની હતી ત્યારે પ્રમટ મએમ લખાણમાં ૫૨૦૦૦ વર્ષની બતાવી છે. વધાશમાં પુછતાં રામજી ભુલેયાએ લખાણુ છે કે મારી એરતનો દહાડો કરવા મને માર્છના તરફથી ફરજ પડી નથી. મેં પોતે પટેલશ્રી તેમજ આગેવાનોને ચિનંતી કરી ત્યારે જમણુવાર નક્કી થયું હતું. વળી બાઇની ઉમર ત્રીસ વર્ષની ઉપરની હતી એટલે અગાઉના યએલ હંનાવો લંગ થયો નથી.

ત્યારબાદ અંધારણના અમલ તેમજ સાતિ તથા શ્રી બાઇની પડતર રકમોની વસુલાત માટે ચર્ચાઓ થતાં એ મુજબ નક્કી કરવામાં

આવેલ કે તમે તમા હીરજીભાઇ અમારા સાથે નીકળો એટલે અહીંથી એ ત્રણ આગેવાનો સાથે નીકળીએ. પરંપર તેવી કથુલાતો ખાસ સમા બરખાસત થઇ હતી. હવે દરેક મહાસોમાં ફરવા ક્યારે અને કેવી રીતે નીકળવું તે ચોજના નક્કી કરવા માત્ર આગેવાનોનીજ એક બેઠક રાત્રીએ પોતેને ત્યાં બોલાવવા નક્કી થયું એ મુજબ અમે રાત્રીએ જમીને જતા નીકળ્યા. વચ્ચે અરજન ઝીણુભાઇ કુકડીયાનાં શ્રી બીમાર હોય તેની ખબર કાઢવા ગયા. જે વખતે તેની માંદગી ગંભીર હતી, અંતકાળ હતી. અમે ત્યાંથી ઉડી દરેક વાગે તેમના ઘરથી બહાર નીકળ્યા હયું ત્યાં તે ગુજરી ગયાં સવારના અમે બાઇની સાથે આજકાલ ગયા અને આમ રાત્રીની બેઠક મુસતવી રહી. તેમ ત્રીજ તારીખે પણ તેમના જીકમણા વગેરેની ધમાલમાં ઘંઘ જ કામકાજ થઇ શક્યું નહીં. હવે ચોથી તારીખે સવારની દ્રેઇનથી મારે રવાના થઇ માંગરોલ પહેંચવાનું હોય અમે સવારના સાતની દ્રેઇનથી રવાના થયા અને બાકી રહેલા કાર્ય માટે મહાસોમાં ફરવા વી. ની ચોજના નામ કરવા શ્રી હીરજીભાઇ ત્યાં ખાસ રોકાયેલ. તેઓએ તા. ૪-૩-૭૮ ના રોજ આગેવાનોની મુલાકાત લીધી દેસે. તેનું પરિણામ આપને હીરજીભાઇ જણાવશે અથર તો અમેને ખબર મંડેથી, લખી જણાવશું.

માંગરોળ:] મેઘજી ભુલેયા સાહેબ

નોંધ-અમારી આ મુલાકાતનું સફળ પરિણામ હજી મેંથી આવી શક્યું નથી. સંપાદક.

સાતિ-શુવાનોને.

(રાગ અઝઘ.)

ભલે સચુ બને પડેશે, તમે ના કાપશો સુખો.
અમી રસ આંગમાં ભરશે, એ ના રોપશે સુખે. ભલે
તમારી સાતિમાં દટી, મરે ત્યાં ત્યાં આવી યુગી;
બને રોહી બધા પડેશે, સદા હૃદયે વસે સુખે. ભલે
કરેા તને આંગને ચાલી, પડેશે સપાળા મરે માની;
મરે વૈદી સી સાતિ, નસેા ના મરેા સુખે. ભલે
આપની વાંક ના જોશે, અમારી બૂધને લલચેા;
અને તો સાતિના સુખે, સુશુદ્ધિ આપને પડેશે. બરે.
કરોહી આપને અપને, સાતિના દિવસે મારે;
ઉતરણું પાર તો તેમાં, સાતિનું શ્રેય કરવામાં. ભલે
હાલ કટ્યાણુ } દેવશી ખતભાઈ ગોશા
(હ. યાણી) } (લીંચુડાવાલા)

સાચાર રિવકાર

નીચે જણાવેલા વસ્તુ બાહ્ય બધું પચાના આંગ અંગોને બદ-
લામાં મળે છે જેનો સાચાર રિવકાર કરીએ છીએ:—

- ૬૭ “દોડાંબુંડ સેવક” (પત્રિકા) સુંબેલ
 - ૬૮ “આપે પ્રકાશ” (અડવાંક) આણુંક
 - ૬૯ “લોહાણા જંગલ” (૨૨) નાગાપર
 - ૭૦ “શ્રી લાડ મંગળપતિ સેવા સાચાર” ગો. સુંબેલ.
- [અમદાવાદ યાત્રિક દીપાદ સને ૧૯૩૬-૩૭]

નકામી છે.

[અઝઘ]

તમે ધનવાનના બેડા, આગર કુળવાનના મન્યા;
ન જુદા સાતિની કાપા, અમારી એ નકામી છે.
વિનયશીળા ભલે રહેતા, શત્રુવારી છીએ કરેતા;
ન સેવા લલપાં સતા, બાહ્ય એ નકામી છે.
ભલે વિદાન કહ્યાઓ, સમાજોમાં વળી જતાઓ;
મેરીઓ સાથ શરણાઓ, પુમારી એ નકામી છે.
તમે શરણા મેદારી, નવને છાં ફર્ડ સેવાની;
વિવધ એમ ગણ્યાની, ગુમારી એ નકામી છે.
લગવેલાં હૃદય રેતાં, રીખાંય સેકડા નાને;
ન દરણું દીમ આપને, ચાંદનલીખના નકામી છે.
ન સાતિસેવા બે કરતાં, બાળી નિર્દય અને રેતા;
નથી ફર્ડ આદા રેતા, (નો) સુચાની એ નાગી છે.
નાજરેખી } નરંણુ કરસન પાણુઆણીઆ.
(કેનીઆ) } (વિચાર્યો)

વચનાચુત

એકનું વાલેનું બીજે લલિ છે, આપણે વાનીએ છીએ.
અને આપણા વંચને ફળા બેાગે છે. આ કહિયન કેદસેક
અરે હીક છે. પરંતુ તે સર્વાશે સ્વયં નથી. જરૂર ઉંડાણથી
જેતાં આપણને જણાશે કે આપણે વધારે શ્રમ લાવે વાચુ
નહિ મારે આપણાં સુખમાં નુસના છે.

484 451

: १५ :
 ३ शु
 : २४ :
 १२

જાન
 : સને :
 ૧૯૩૮

समाप्तः
साध्याभाष्ये आशङ्क्या आवृत्त्या

ત્રીજા વર્ષના મોંઘાએના ગ્રાહકો

આ. નં.	નામ	અવન	રકમ
૧૦૧	શ્રી પેલગજલાલ જીરા	ચિત્રોદય	૨૬૫૦
૧૦૨	" જી. માન ગધધુડ	સાડસ	"
૧૦૩	" ગમગલવાળ જીરામલ	ગરોડ	૨૫૧ કંઠ્યાએ
૧૦૪	શ્રીશી મારજલાલ પેરડ	ચાવડા	ગાનપતર
૧૦૫	શ્રી ભુગલાલ ગોડાલાલ	સાગડીયા	ધાગડી
૧૦૬	" નાગજીવોઈ કાગડમાન	પોરીસ	કગડી
૧૦૭	" લલમજીભાઈ નન્ડી	દેવળી	(આદિકા)ડીકુ
૧૦૮	" ભાયાન વ ડાગાઆઈ	પ્રમદગિ	(,) રાના
૧૦૯	" ગોડગભાઈ હરજી	ફગાળીયા	(,) નાનુકી
૧૧૦	" લખગજીભાઈ રામજી	પરમાન	(,) ચંદેડામ
૧૧૧	ગાનગ શ્રી. દેવળી ગજનાઈ	ગોના	દેવથ
૧૧૨	શ્રી ગોપાળચાઈ દામા	ભરડા	કાન-કંઠ્યાએ
૧૧૩	" ભરુભાઈ રામ	માગડીયા	જુના કુના
૧૧૪	" ગોડગભાઈ લેપ	ગંધા	સુ ાઈ
૧૧૫	" મુજગજીભાઈ લલમજી	દેવળીયા	"
૧૧૬	" મુજગજીભાઈ ગાનગલ	દેવળીયા	"
૧૧૭	" જગજીભાઈ ધનજી	દેવળીયા	અલીપામ
૧૧૮	" ગજનતીન દેવરાન	૧૩	(આદિકા) કથેદે
૧૧૯	" પદ્મજીભાઈ રામજીભાઈ	ભરડા	આળા
૧૨૦	" મુજગજીભાઈ કાનજી	૧૧-૧	ધાટકાપર

સા ભા ર	રિવ કા ર
નીચે જણાવેલા વધુ ભાગના પત્રોના અ ક્રે	અમેને બહલામા મળે છે જેના ગાભાન સિવકાર કુનીએ છીએ.
૬૧ નો સિ ની અવનિ	(આસિન) રાજેસેદ
૬૨ " સમાજ "	" સુ ના
૬૩ " પ્રચારક માગિતો ખાત્ર અક	"
[૧ આનાગમજી રજાન-અક]	રોંગ
૬૪ " પ્રવનિ રિવાયિ આનમ "	"
ગો જોથો વારિક રજાન અતે દિવાન	નરમાડી

વાર્ષિક સંમેલન

“ શ્રી ગુજરાત પ્રતિક પ્રબલપતિ સભા ”

(અમદાવાદ) નુ ઓ સુ સાધિક અમેનન મહેસાળા મુખ્યે
 ગેર નીચન દરમયદેની વાડીયા તા ૨૪/૨૫-૨-૨૦૩૮ના
 દોરણેજો મુખ્ય વિનાસી શ્રીવન પુરોષોત્તમનમ સોગલભાઈ
 ગીચીના પ્રમુખપક્ષા નીચે વગરે તો તે પ્રમજે (ગુજરાત)
 પ્રતભાગના મર્ગ પ્રવનિ બાઈ પડોતે હાજરી અમદા
 અમદાવાદના માર્ગેજો તરંગા વિનની કવચા આરે ક.

વર્ષ : ૩ જી]

જુન, ૧૯૩૮.

[અંક : ૧૨ મો

જ્ઞાતિ-સંતાનને !

છવો તો મદદનને, ન નિર્જાના ભયો છવન;
 દિવાવા જ્ઞાતિના ગૌરવ, હમે દુઃખ દીનનાં હરદમ.
 * * *
 કયા આ કટ્ટની સુણતાં, વહે છે અશ્રની ધારા;
 બચાવો જ્ઞાતિ-બંધુ ને, મદદ આપી તમે પ્યારા.
 * * *
 દિનેચ્છુ આપ જ્ઞાતિના, રક્ષ કંઈ કંઈમાં ભરજો;
 નિરાધારી કુટુંબો ને, નિહાવાને મદદ કરજો.
 * * *
 કુટુંબો આપણ રક્ષજો, મદદ આપ જ્ઞાતિની કરજો;
 રક્ષ કંઈ દિવ ભારીને, વિપત્તી જ્ઞાતિની હરજો.
 * * *

કહો ફરીઆદ કયાં કરવી !

બની દુરમન બધી દુનિયા, કહો ફરીઆદ કયાં કરવી ?
 તકો મિત્રીનતણ જગમાં, કહો જમ વાત કયાં કરવી ?
 અમાલન, શ્રીમંતમા ભજતી, ગરિય છવન ગરિય મણતી;
 હવેની એ દુઃખદ ક્યતી, તણી જઈ દાન કયા કરવી ?
 તવગ ને મળે ન્યાયો, ગરિય અન્યાયમાં મગતા;
 ખુશમતગી ગન્યા કાણ, કહો ફરીઆદ કયાં કરવી ?

ચોરબંદર :]

માસ્તર 'કમરીન'

: સર્વાલય :

: વ્યવસ્થાપકો :

: વાર્ષિક લવાજમ :

પદ/કપ, દુર્ગાદેવી શેડ,
 મુંબઈ. નં. ૪.

હીરજ જેરામ વીસાવાડીયા
 મેધજ બુદ્ધભાઈ આંગેગળા

દેશમાં : એક રૂપીઓ
 પરદેશમાં : ત્રણ રૂપીઓ

'પ્રજાપતિ-પ્રકાશ' ના અવાજના કેટલાક પડઘા

“જનસમાજ આપણને પ્રજાપતિ શબ્દથી સંબોધિ છે તેજ ઉચ્ચતા દર્શક છે. પ્રજાપતિ એટલે ‘અહા’ અને ‘અહાના વંશજ.’”

આહા ઉપરનો કેવો અલંકારિક ભાવ! કેવું સુંદર અને સરસ નામ! પણ એ તો સાપ ગયા ને લીસોટા રહી ગયા જેવું લાગે છે.

આપણી સ્ત્રી શક્તિ કે જેનાં હાથમાં આપણી હાલની પ્રજા અને ભવિષ્યની પ્રજાની ધાર તર ધર્મ રહી છે તેની સામું તો જુઓ! તે ગિચારીનું મુખનું શું કહે છે? તે તો દોલ પગારીને કહે છે કે તેના સુગમ્ય પોપાક સમું અધમતાના ચિન્હોરૂપ ખેડાળ દાગીના સામું, હાહાલી અશુદ્ધ લાગા સામું, અને છુંદણાથી કુરૂપ રૂએલી આમડી સામું નેમ્મને તેને કાણુ અરૂપરૂ ન ગણે? કાણુ મહાજન મહિલાઓ ધર સંકોએ સત્કાર આપે? કાણુ તેને “અહા પતિ” કહે? અરે કાણુ તે ગિચારીને દેખીના હાલ નેમ્મને “કુંભાર” દુર ખસી જા” એમ ન કહે?

વોસનાર સોણીઆ અંધુ વિચાર કરે આપણી સ્ત્રી શક્તિને મહાજન મહિલાઓ કે બીજી સન્નારીઓમાં યોગ્ય રથાન અપાવવા અને તેથી સહેજે આપણે પુરૂષ વર્ગે પણ ઉચ્ચ ને બીજી સંસ્કારી શક્તિઓમાં અભેદ રથાન મેળવવા માટે, સ્ત્રી શક્તિ-માતાઓના રૂપમાં પહેલાં તો શિક્ષકો ઉભા કરવા નેમ્મએ. (આજકાલ પ્રથમ ચુરૂખ મા છે.) અને તે તૈયાર થએલી, સંસ્કારીને કેળવાએલ

માનાઓથી શિક્ષકોદાર આપણે “કુંભાર” પળા માંથી મુક્ત થયું. આપણે ગમે તેવી રીતે “કુંભાર” સંજ્ઞાને છુપારીને “પ્રજાપતિ” કે “અહા” કરેવેડાવવાનો દોલ વળાડ્યું પણ આપણી સ્ત્રીઓના હાલ દવાલ તેથી ઉમડી જાપ પાડે છે. અરે મહાજન એ છે કે ધો માંતાને જાન.

કોઈ માણણો જાહેર ખજરના પૈસા ખરચીને છોંગત મેળવે આપણે તો પૈસા ખરચીને સ્ત્રીઓને દમરો વર્ષ પહેલાં પહેરતો રાજકુદીના વંખતને થેપાડાં, છુટા કપડાંનાં ઓઠણાનો પોપાક અને રૂપાના પતરાથી મહેલા ત્રાંગાના સળીઆવાળાં કડલાં-કાંપી, અકોટા વગેરે જંગલી કોમોએ પણ ત્યાગી દીધેલ કહેવાતા દાગીનાનું પ્રદર્શન કરીને ઉલટું માન લાગતું રથાન શોધીએ છીએ.

મારા અનુભવ પ્રમાણે આપણાંથી ઉચ્ચ કે નીચ વર્ણના ઘણાં માણસ આપણી સ્ત્રીઓને કુંભારણના સેબાસમાં નેમ્મને એક વચનના તોછડા “તું” શબ્દથીજ સહસા તુચ્છકારી કાઢીને અપમાનીત કરે. પછી ભરે તે ગિચારી મોટા મંત્રીની-વેપાર કરતા કુંભારની કે રાજામાં શિક્ષિકાનું કામ કરનારી હોય?

અરે આપણે પુરૂષો સુધરેલા આપણીજ અર્ધાંગનાને સાથે તર્ક જઠારે જતાં પેરણાં (થેપાડાં) નો સેબાસમાં હોતાં આપણીજ પતિ છે એમ કહેતા શરમાલ જતાં બહારનાં માણસોમાં “આ મારી પાડોશણુ કુંભારણુ છે” એમ ઘણી વાર નથી કહેતા?

આપણી પ્રગતિપતિ જ્ઞાતિનું “મૌરવ”
“પ્રતિષ્ઠા”-જુના વખતમાં ગમે તે હોય. કે
“બ્રહ્માના વંશજ” હોવાનું હો કે ગમે તેમ
હો, આપણે તો આજે કેવા ચાવું એજ-ચિંતા
કરવાની છે. આપણે તો પામડે પગને બ્રહ્મ
ઉપદેશની અને રોકડીઆ ધર્મની જરૂર છે તે
એકે DO IT NOW! હમણું આગળીજ
પારકાની પંચાત દાઢમાં લીધા પછેલાં આપ-
ણાજ ધર્મમાં સુધારા કે સુધર્મનો અમલ કરી દેવો
જોઈએ. જેણે પોતાના જ ધર્મમાં સુધારાનો કે સુધ-
ર્મનો અમલ ન કરીધો હોય તેવો ભાઈ ખીજ પાસે
બેસીને ન કહે તેજ ઉત્તમ વાન છે. આપણે
લાંબકાત કેળવણી અને સમ્પત્તા પ્રાપ્ત કર્યું તો
સહેજે લાંબક માન મળશે. જેમ કુતો ને
ગિરસો નામ પાડેલા કાઠના બે છોકરાઓએ
લાંબકાતને બહાદુરી મેળવતાં કુતજુદિન અને
બિદલાશુદિન કહેવાયા હતા તેમ! એકડાં
વગરનાં આવાં ૦ ૦ ૦ ૦ મીડાં કરતાં આવો
૧ એકડો જ સારો અને કહેવા કરતાં કરી
બતાવવું સારું છે.

“મનુષ્ય અને તેની ફરજ” શું છે તે
જાતાવનારાં સાહિત્યો આજે ટેકાણે ટેકાણે છે.
આજ કાલ તો આપણી ખગામે ચડેલી જ્ઞાતિ
મૈયાને મનુષ્યત્વ અને ફરજને અમલમાં
મુકનાર પુત્રેની-સુપુત્રાની-જરૂર છે.

ભાઈઓ હા આ “પ્રગતિમય જમાનો”
ચાસે છે તેમાં આપણે પ્રગતિ કેમ કરવી તેનો
રસ્તો તો શોધવો જોઈએ ના? “હિંદુસ્તાન
આખાના ધર્મનુયાયિઓના નામાં” ની વાત
માટે, “કળીકાળ” ને કાઢવા માટે, “ઈન્ડિયન

નંપાન ઈર્મની અમેરિકા તરફ નગર” કરવા
માટે આપણા જાળ “પ્રગતિપતિ પ્રકાશ”થી
આજે તો... ક્યાંથી પછોંચાય? આપણે તો
આપણી-મુકીબર જ્ઞાતિને જે રાજ કાણું પડ્યો
છે તેની જ વાત કીધા સીવાય બીજું કુર.
અમેરિકા વગેરેની વાતો શું કામ આવે? ત્યાં
કાણું કુરખીનથી નગર ફરે? હું કહું છું કે
કાંઈ ભાઈ બહાર આવીને મિલ્લ કરી આપે કે
ફક્તાણા સુધારાને કે સુધર્મને કે સદાચારને
અમલમાં મુકતાં ફક્તાણી અગવડ કે ફક્તાણો
અર્જુન એ છે આપણે તો ફક્ત વગર પૈસે
આત્મજાળથી જુની કુરડીઓમાંનાં ઉંડાં કૂવાનાં
પગથીઆ ઝાલીને હિંમતથી બહાર નીકળવું
તેમાં કાંઈ નડતર નથી. લોક ચર્ચાનો લાય
એતો અજાનને નળજાણની નીચાળી છે.

“આપણી જ્ઞાતિમાં ૭૪ ટકા ભાઈઓ”
ભણેલા છે? બંધુઓ! ધારે કે તે વાત ખરી
છે તો પણ આપણી જ્ઞાતિ ૨૦૦ વરસ પહેલાં
હની તેમજ કેમ છે? ખરી વાત તો એ છે કે
સ્ત્રી કેળવણી-માતા કેળવણી વગર કાંઈ
નહી બને.

કહે નેપોલીયન દેશને કરવા આજ્ઞાદાન
સરસ રીત તો એ જો કે ઘો માતાને જ્ઞાન. જો
આજે માતા સંસ્કારી હોય ભવિષ્યની પ્રગતને
પ્રાણમય કરશે તો જ ઉદ્ધાર થઈ શકશે.
નહીતો જેમ આપણા પિતાના વારસ આપણે
એકડો નથી થતાં માગતા તેમ આપણી પ્રગ
પણ રહેવાની.

કહેવત છે કે ‘ધરનાં છોકરાં ધંટી આટ,
વાંચેલાં! આપણી જ્ઞાતિનાં ઉપાર માટે

આપણે હજી એકઠો પગ ચર નથી કર્યો તેવામાં અકિતમતિ શ્રીજાઈવાળા જગ્યાએ કુંડ વગેરે બંધાવવા કરતાં તુરંતમાં જ જામી નીકળે તેવું જતિ દિતનું કામ તે 'લીંભાણ' વાળા નીમાએલી કમીટી હાથમાં લીએ તો કેવું સારું ? આશા છે કે બપર બપરથી જાણકાર તરીકે મારી આ સુચના નીખાલસ ભાવે લખાએલી સમગ્રજ એમ મૃત્યુ છું.

'પાડીના પેટમાં દુખે ને પખાલીને કામ' 'સમાજને ગંધાતી ગટરમાં હડસેલવાનો' અંબજશ પશુ ખીચારા શાતિના આગેવાનો ? વાચકો ! આપણે સી જે આગળ આપીને બોલીએ છીએ તે પશુ એક વાને આગેવાનો ખરાજનાં ? ખોચારા પટેસો તે ગટરમાં શું કરે ? અને પેટ્રોલ મોટરકારોમાં આ 'પ્રગતપતિ પ્રકાશ' ને; વાંચનાર દરેક પ્રગતપતિ ભાઈ કે તેનો બાપો જે ભાગ લેવાનું ગાંડી વાળે તો 'ચોમાસા' માં કોણ કાનો દંડ કરે ? વળી ચોમાસામાં શું કંઈ ચમત્કાર થાય છે અને શિયાળા-ઉનાળામાં શામાટે શાંતિ હોય છે ? એ કોઈ સગળવશે ? 'નાત તેડું' ન્યાં ન્યાં થાય ત્યાં સૌ કોઈએ હાજરી આપીને પછી પોદાર કરવો તે વ્યાજબી નહિ. આશા છે કે નાત તેડાના વિચારને અટકાવવા ખોજ સુચ ગાંધુઓ ખનતો પ્રચાર કરશે. હું નથી ધારતો કે 'નાતનેડા' માટે એકસો પટેલ જ દોષિત થાય !

'જીલ્લાના નાયકો નરકથી પ્રાંતિક સભા બોલાવવામાં પશુ હમણાં જે મેમ્બરો દેવાત

છે તે જ હોતાં પટેલને ગણે પ્રમુખ કે પ્રેસીડન્ટની ઉપાધી ઉભી થશે. અરસ રીન તો આપણે જ સુધારાને શરૂ કરીને, Steam Roller થઈને ગતિ કરીએ તો સહેજે સાથ ગળી રહી હાલ જે દેવ સાગવું પ્રાણી છે તે પશુ દેવ થઈને આપણો સાથ પુરાવે અગર રૂઝમ શેઠરને રરતો આપણે.

પ્રિય વાંચક ! આપણું મુખપત્ર "પ્રગતપતિ પ્રકાશ" જ હાલ તો આપણો નવો પટેલ દારકાંથી મુજાઈ મુધીના દેશનો છે. આસો તેને સાંભળીએ-તેની ખાતો સાંભળીએ-અને થોડા મહીના વધુ અરસપરસ પ્રીત બાંધીએ અને પરિણામની વાત શ્રી કૃષ્ણમજવાનને આશ્રયે મુખીએ.

વહાલા વાંચક ગાંધુ ! કપીનીન વગર તાંબ ન જાય. હું તો તારોજ દાસ હોવાથી પ્રેમ-પૂર્વક સદભાવેજ તારી સેવા કરું એજ આ લેખનો હેતુ છે.

અમરાલી: } લી. સેવક,
સા. આફ્રિકા } નવદવજી કાનજી શીંગડીઆ

નોંધ:—ઉપરોક્ત લેખ 'પ્રકાશ' ના પ્રથમ વર્ષમાં અમેને મળેલ, પણ શરતચુકથી એ પ્રગટ થવો રહી ગયેલ. લેખક શ્રી ધણા વર્ષો બાદ દેશમાં આવવાની અમેને જાણ થતાં આ લેખનું અમેને રમરણ થયું અને આ તકે તે પ્રગટ કરતાં અમેને હર્ષ થાય છે. આ અંક પ્રગટ થતાં મુધીમાં તો તેઓશ્રી દિંદેને આરે આવી પણ પહોંચ્યા હશે. આ લેખમાં જાતિ સુધારાના ધણાં ખોજ વેગએકાં

આપણી ફરજ અથવા મનુષ્ય કર્તવ્ય

સરખવડું કે.ઈ. કાન એતો સચણું સહેજ છે; પણ ખત અને ઉમંગીના, જનવું થઈ મુશ્કેલ છે. કાન કાનનો અમલ કરવા, મનુષ્ય નહીં બળવાન છે; મુખદુઃખ જેથી સાંપડે, એ સમયને સન્માન છે.

સુષીપદ પર દ્રષ્ટીપાત કરનાં આપણને વર્તમાન સમયમાં અનેક મહત્વકાંક્ષાઓ ઉત્પન્ન થાય છે. મનુષ્ય માત્ર દુઃખને દુર કરવા અને મુખનું સન્માન કરવા અથાગ પરીશ્રમ ઉઠાવી રહ્યો છે. જેમ જેમ આપણે આપણા સ્વભાવને અનુસરી દુખને દુર કરવાના પ્રયત્નો કરીએ છીએ તેમ તેમ તેમાં વધુ સપડાઈએ છીએ તેનું કારણ શુંદર છે એ જાણવા આપણે આતુર બનીએ છીએ શું ઇશ્વરે આપણને તે માટે સર જેમાં હશે અથવા આપણે પોતેજ તેની સ્થિતિમાં આવવાનાં કૃત્યો કરેલાં હશે કે કરનાં હમણું? એ બે કારણો પૈકી એક તો અવશ્ય હોતું જ નોંધ્યે. ઇશ્વર કે જે સત્ય, ન્યાયી, દયાસિંધુ અને સુધીને નીભાવનાર અને જેની કૃપાવડે આપણી ભુલો, શરીર, વાણી આત્મીક શક્તી, વીચારો આચરણો, માનસીક સ્થિતિ,

અમોને જાણ્યાં છે. પ્રેમક બંધુ યેહા મહિનાઓ દેશમાં શેકારોજ, તો તેઓથી દેશ ખાતે જાતિ મુધારણાનું બીજા રોપણુ પોતાના શુભ હરને કરી જાપ-એમ ઇચ્છીએ છીએ. આજની આપણી પુતક શક્તિને તેઓથી માર્ગદર્શક થશે ખરો?

સંપાદક

તેજ, અને બળ વીગેરે ઉન્નત અને છે અને આ સર્વ સાધનોથી ધર્મ, અર્થ, કામ, અને મોક્ષ મેળવી સજીએ છીએ તેવા પરમદેવાણું પરમાત્મા ઉપર આપણી શ્રદ્ધા અને પ્રેમ નામનોજ હોય છે તેનો ઉપકાર આપણે દરઘડી બુદ્ધી જાણીએ છીએ તેની આરાધનું પાત્રન આપણે કરી શકતા નથી તેના મહાન શુભો જેવા કે પરોપકાર, સત્ય, ન્યાય, નીચમીનતા અને દયા વીગેરેનું આપણે અનુકરણ કરી શકતા નથી. આપણી ખરી ફરજોની બેદરકારીને લીધે જ આપણે આપણી ઉન્નતી આગળ વધતી અટકાવીએ છીએ એટલું જ નહિ પણ તે ઉપરાંત આપણી મહાન ફરજો તરફની આપણી બેદરકારી ભૂલી જઈ સર્વોપરી સત્તાનો દોષ કાઢી દુઃખોમાં પડ્યા રહી ઇશ્વરી સત્તા જ આપણને તેમ કરવાની ફરજ પાડે છે એમ માની લાઈએ છીએ. તદુપરાંત ભુતકાળની સ્થિતિ અને યજ્ઞેથી બુદ્ધિને માટે પ્રજ્ઞાનાપ કરવાનું ચોક્કસ રાખીએ છીએ જેથી પોતાના હૃદયને આજસુ તીરસ્કારી, પરાધ આશ પર અવલંબન કરનાર લાચાર અને નીરાશ બનાવી મુકીએ છીએ. અત્યંત દુઃખો શેકાટનાં વીચારો ખરાં દુઃખો કરતાં મનથી માંની લીધેલાં વધુ દુઃખો અને ભવ વીગેરે તમારી ભુલોને ભુલો બનાવી મુકે છે. તથા તમારી શારીરિક નૈતીક આત્મીક અને આર્થિક શક્તિનો નાશ કરનાર એક મહાન શત્રુવું કામ કરે છે. ચીંતા કરવાથી કંઈપણ

જનવાનું નથી પરંતુ જાગરવાનો જ સંભવ છે. અત્યંત દુષ્કોની નીટની અત્યંત પુરુષાર્થ વડે જ થાય છે. તમેને માત્ર પ્રકાશાર્થ અને તેનાં નિષ્કર્ષો જ્ઞાન હોયું જોઈએ. ભુતકાળમાંથી જે કાંઈ પણ ગૃહસ્થ કરવાનું હોય તે માત્ર એટલું જ છે. કે આપણી યજ્ઞેલી ભુતે ફરીથી થયા ન પામે તે પ્રત્યે કાળજી રાખવી.

આપણો જ્ય કીર્તિ પદાવ્ય સાધનો અને સુચોગો પર આધાર રાખે છે મનુષ્યની વર્ત વર્તણૂક પર ભરિય લટકેલું છે. અમારી ઉત્તમી થોડે અંશે યજ્ઞ તેથી અટકી પડવાનું નથી. સંગાર સ્વપન નથી પણ કર્મક્ષેત્ર છે. દુષ્ટ કર્મો, દુષ્ટ વિચારો, વ્યસનો અને અસત્ય વાણીથી તમારે દૂર રહેવાનું છે એટલું જ નહિ પરંતુ તેથી સંગતને પણ તમારે તથા દેવાની છે. આ ઉપરાંત તમેને ઉન્નતિનાં રસ્તામાં મદદગાર અને સમાધાન આપનાર તથા તમે ઉન્નત બનો એવું પ્રચ્છનાર અને તે માટે પ્રયત્નો કરનાર જે જે હોય તેમને તમારે ભુલી જવાનું નથી. પરંતુ એઓના ઉપકારો યાદ રાખવા જેટલી શુદ્ધિથી તેમના રજુનો ખદ્દો વાળી આપવો એ સત્ય અને ન્યાયી જોવાર ખીના છે અથવા તે તમારી ફરજ છે. તમારી ઉન્નતિને અંગે તમેજે કુટુંબ, પાડોશી વા માત્રી પ્રત્યે અને અનાથ લામ્બઓ તથા મુંગા પ્રત્યે શું શું કર્યું છે એ જાગત પર તમારે તમારા આત્માને સવાલ પુછવો આવશ્યક છે. આપણો આત્મા આપણાં કરેલા કૃત્યોથી થોડે અંશે પણ સંતોષ પામેલ છે વા નહિ થોડે અસંતોષ પામેલ હોય તો

વધુ અંશે તેને સંતોષ કેમ મળે એ જ વિચારથી લક્ષ્યગિંદુ તરફ આપણે ગમન કરવા પ્રયત્નશીલ થવું જોઈએ.

આપણે એશઆરામ ભાગવવામાં યત્નતાન રૂઢીએ અને આપણા અનાથ અને નીરુધાર માની જાંધુઓ કેળવણી અને ધંધા ખીનાના રખડે અને અન્નના પણ સાંગાં હોય છતાં આપણે તેઓ પ્રત્યે શહાનુભુતી ન દરશાવીએ અથવા તેઓના દુઃખો દુર કરવા લેશમાન પણ પરવા ન કરીએ તો તે આપણી સ્વાર્થાધિના જ ગણાય. વળી ધર્મચરના સુધગા જાણકો સરખાં છે અને તેથી જ જનસેવા કર્યા બરાબર છે એ મહાન ધર્મચરી આદર્શો આપણે ભંગ કરીએ છીએ. આપણે ફક્ત જો દુર રહેવાનું છે તો તે નીચેના લોકાથી જ.

સ્વાર્થી લ'પટ લાલચુ. જ્યાં વચન વદનાર, મીઠાચારી ન ચારથી, એજ મુખી સંસાર.

ધર્મચર જે તમને સત્તા આપી છે તેથી જીમ્મોના તમે રક્ષણ કરો, દુઃખીઆના આંમુઓ લુહવાના પ્રયત્નો કરો, બીમ્મોની રક્ષાર્થી તમારી તાકાતનો હીરસો ખરચવા માટે તમારો આત્મા, તમારા વીચાર, વાણી અને કર્મોથી સદા સંતુષ્ટ રહે તેવું વર્તન રાખવું એ તમારું કર્તવ્ય છે. તમારાથી જો તેટલું બીમ્મોના લાકું કરવામાં મશયુક્ત રહો તો પછી તમે તમારા માટે સર્વ સુખો નજરે આવેલા જોઈ શકશો. તમારે પરાધ આશા પર અવલંબન કરવાનું જોઈ રહે જોઈએ. બીજે કોઈ મારે મદદગાર બને તો હું અમુક ઉત્તમ કામ કરી શકું એ એક પ્રકારની

નીર્જનતા છે. અખંડ ઉદ્યોગમાં મગ્ન થઈ રહેનાર અને ઇર્ષ્યા ઉપર સંયમ રાખનાર પુરૂષ સર્વ પ્રશંસના ઈર્મી ઉપરાંત પોતાના માટે પણ ઉન્નત દશા પ્રાપ્ત કરી શકે છે. અજ્ઞાન, અજાણસ, બહેમ, અને લાપ, એ તમારા શત્રુ છે છતાં પણ શત્રુથી તમારે ડરવાનું નથી તમે પોતાને સુધારવાના નીત્ય-વર્ગમાં અગ્ર દેહો તમારી હીમત અખંડ હોવી જોઈએ તમારી ધીરજ અખુટ હોવી જોઈએ. પ્રતીતિ દેશ નહીં અને કદી દેશ તો પુરુષ પાત્રન કરવાની શક્તિ હોવી જોઈએ પોતે જે જાણે તેનો છંદગીમાં અમલ કરનાર એટલે જાણીતેજ ભેસી રહેનાર પણ કદ કાયદો મેળવી શકતો નથી. તમે કોઈ પ્રયત્નોમા નીષ્ફળ બનો તેથી હારી જવાનું નથી. નીષ્ફળતાં પણ તમેને

કંઈને કંઈ જ્ઞાન આપી જશે જેટલો તમારે પરીશ્રમ તેટલોજ તમને વિવિધ મંગલો. ગમે તેટલા વખત નીષ્ફળતાં પ્રાપ્ત થાય પરંતુ મત્યે અને ન્યયને અતે છેવટે સફળતાંજ પ્રાપ્ત થવાની અરી તમારી શ્રદ્ધા ઇશ્વર પર હોવી જોઈએ તમે તમારી બુલોને સુધારો. નીષ્ફળતાનું કારણ શોધી દાદો. શારીરિક માનસિક અને આત્મિક શક્તિને નીચળ કરનારા સર્વ સાધનો અને સચોટથી તમારે દુર રહેવાનું છે. અતેમાં મનુષ્ય કર્તવ્ય માટે એજ સુવ યાદ રાખવાનું છે કે મનુષ્ય જેવો થવા ધારે તેવો થઈ શકે છે. તેની આત્મશ્રદ્ધા તેટલે અંશે બળવાન હોવી જોઈએ.

મુંબઈ:] ગોપાલદાસ વાલજી દેવળીઆ

..... કન્યા વિક્રયને કાળો કેર

હાલના આર્થ-સંક્રાંતિ (હિંદુ સમાજ) રૂપી પરિત્ર ઉદ્યોગમાં જે બ્રહ્મચર્યથી દુર્ગંધ દેશાઈ રહેલ છે. નાની નાની બાલીકાઓના જેમ મદાનોની માફક અપાર આસે છે. જેવી રીતે ભોતેર વર્ષના બુદ્ધ સાથે બાર વર્ષની બાળા. ૭ સાત વર્ષની કન્યા સાથે ૭૦ સીતેર વર્ષના શયતાન. ૮ આઠ વર્ષની બાળા સાથે ૮૦ એસી વર્ષના ઉદ્ધ પર-ણી લાકડે ગાંઠડું વળગાડી મડા સાથે મીઠાળ બાંધી અને બાંધનારા માઆપો દલું પડ્યા છે. સરમરૂપી સાગરને મનનારા માઆપે તથા શરૂએ તે તમામને શુક વેદાં-

તની ઉપમા બરાબર લાગૂ પડે છે. વળી તે સર્વે પુત્રીતા કદા દુઃસ્મન છે. આર્થ બાળ-વૃદ્ધા લક્ષ્મી ઉદભવતા. અંગણિત અબળોના પિતના શુભરી મયેશા આપો, પોકારો માંપણા શ્રુતિદારને છેદી બેદી નાખે છે. સાથેસાથ કોઈ બાળા કુવામાં પડે છે કોઈ બાળા વિષપાન કરે છે તો કોઈ આપધાત કરે છે. તો કોઈ બળાને મરે છે તે પણ સંભળાય છે અને સાંભળીએ છીએ. આ બધા દૃષ્ટિ આપણી નજરે પડે છે. (તે કાના પાપ ? સમાજરૂપી બંધનના પાપ) કન્યાના યમરાજ પિતા તે પોતાના સાતપણીથી કન્યાઓની

કાંધ પર જરી ફેરવે છે તથા ભુક્તમ્ મુગ્ધરી
ભગ્નકલ્પદારનું ભગ્ન કરાવવા માટે કન્યાને
દોરની માફક વેચવા મેદાને પરે છે. આદા-
હાદા શું ગમ્મગની વાન. ક્યાં કન્યાદાનનું
પૂન્ય અને ક્યાં કન્યાવિક્રય! મનુસ્મૃતિ આદી
અથોમાં કન્યાદાનનું ફળ અસ્વમેધ ગૃહ કરતાં
પણુ વિશેષ વર્ણવ્યું છે. તે જાણતનું પ્રમાણ
છે તેનો અનુવાદ નીચે પ્રમાણે છે.

“કાશી ક્ષેત્ર સમે પ્રહણુને, ગૌદાન કાદી કરે.
સો ચાંકાતી કદી મહામકરની, વાસ પ્રગેએ કરે.
પૂજે યજ્ઞ કદી સદશ દશયા, મેરુ સમુદાય વદે.
પણુ તે પૂન્ય ન યાગ કદીએ, થી કન્યાદાનને.”

વળી થી મહા જાગવતમાં પણુ શિશ્યાળ
શિશ્યાળનીએ કન્યાદાન આપ્યા પછી તે દેશનું
અન્ન તથા પાણી તજવાથી આવતા ભવમાં
સંગર રાજ્ય થવા હતા તે વરદાનમાં કન્યા-
દાનના ફળથી આકર્ષાઈને દીકરી માંગના.
સરસ્વતીની આરીથી ૬૦૦૦૦ દીકરાઓ મેળવ્યા
હતાં. તે વાત ઉપરથી પુરવાર થાય છે કે
કન્યાદાનનું ફળ ઓછું નથી. જો કે તેમાં વિરૂદ્ધ
કન્યા વિક્રયનું કોષપણુ અથોમાં લખ્યું નથી
પણુ જ્યાં પૂન્યનો નિર્ણય હોય ત્યાં સારો
પણુ પાપ અનુમાને સમજા હેવું જોઈએ.
કેમકે કન્યાદાનના પૂન્યથી અયોધ્યા નરેશ
સગર થયો. તો પાપ એટલે કે કન્યાવિક્રયથી
નર્કમાં જાય. પણુ પરે તેમ નહીં સમજવું.
વળી કન્યાવિક્રય કરવાનો માથાપોનો દુષ્ક
નથી અને આગળ ઉપર રાજ્યોની કન્યા-
ઓનો સ્વયંવર એટલા માટે જ થયો. (વર
શોધવા જવું તે) કે આગળ દેવતામાં વિખ-

વાદ ન પડે. વળી તે સ્વયંવર વળતે પિતાઓ
કેટલો ખર્ચ કરતાં. એ ઉપરથી પણુ એમ
સમજાય છે. કે કન્યા પ્રત્યે માથાપોનું ફેવું
વડણુ હતું. વળી-કેટલીક જાતિમાં તો દીક-
રીઓને ધોરણુસર ભાગ આપના તથા આપ-
વામાં આવે છે. અને જ્યાં દેશોમાં કન્યા
જનન લખેને નય છે ત્યાં દીકરાઓને
ભાગ ન આપના દીકરાને વારસધર
હરાવે છે અને દરાવાય છે.
કહેવતમાં પણુ દીકરીએ દીવો રહે નહિ,
એથી પણુ દીકરીની કેટલી મહત્તા છે. તે
સમજાય છે. જ્યાં સુધી ભુવાનોમાં કન્યાવિક્રય
તરફ તીવરકાર નહિ આવે ત્યાં સુધી પોતાના
તન-મન-અને ધનથી સર્પણુ કરવા તૈયાર
નહિ થાય. ત્યાં સુધી આર્થા વૃત્તમાંથી સમૂહો
કન્યાવિક્રયનો આપાર જાય નહિ થાય. વળી
ગોરુ એટલે કે ગોરઆપાઓ અગડઅગડ
કરવાવાળા તથા હોબી હશે. જ્યાં કે—
વરમરે કન્યા મરે. પણુ ગોરુ તંત્રલાણુ હશે.
હોતે ફેરા ફેરા. પણુ બ્રાહ્મણ પર કાંઈ દયા ધરે.

આ પ્રમાણે કહેનારા બ્રાહ્મણો. જ્યાં સુધી
નહિ સમજે અથવા સમાજ તેને નહિ સમજવે
જ્યાં આંધરીયા પાંધરીયા યાજ્ઞ યાજરો. “જ્યારે
વાડ ઉડીને ચીઝાડાં ખાય. ત્યારે ચીઝાડાં કંઠી
ફરીયદે જાય. ? આ પ્રમાણે મા આપો. દીકરી
પ્રત્યે સહીયજ્ઞના અને અનહિતકે હિતનો
તમારા નહિ કરે તથા ન્યાય માયાળુતા નહિ
દાખવે ત્યાં સુધી માથાપો પણુ ભલે મોટાઈનો
ફોફો રાખે. પણુ ખરાજા કૃત્ય તથા દુષ્ક તથા
દીકરીના દાગ લેવા તથા દુષ્ક સન્માર્ગે ચાલે

તોજ પોતાનો, જાણિતો, સમાજનો કે દેશનો ઉપદ્રવ થાય, આમ સમગ્ર તમામ બંધુ નિર્મિતે માર્ગે-આસે એવી પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના છે. ત્યારે આપણે વેદ નાશપણનો એનેરી સર્વનો શોભિતો સમય જોઈએ છીએ ત્યારે ભારત માતાના બુધ્ધિ રૂપ પ્લાઠ્ઠણ જ્ઞાનીને દીપાવનાર મહી દેવો વિદેશ વંદી મદા મહેનતે કન્યા દાનમાં યથાસ્થિતિ શકિત પ્રમાણે જે કાંઈ આપી સ્વયંસીરતી કરજી જગતી. ત્રણ મુક્ત ચતાં દેખાતા, જે વિગ્રે દીકરીના દામ લેવામાં શરમાતા એટલુંજ નહિ પરંતુ પુત્રી મૃદનો એક દાણો પણ ન વાપરતા તેઓ જે આજે કન્યા વિક્રય કરી તેના દાપા-ળમાં કાળી ખડી લગાવી ક્રિયા-કર્મ-ધર્મ-ધ્યાન આચાર વિચાર વિદ્યા રહીત ભાસે છે તે આપણી જ્ઞાતિની ખામી યાતો હીનતા બુદ્ધતા જણાય છે. કેમકે સૌથી પૂછે સંતા-પીને સાંભળ 'પાત્રી બંધ,' ધણીના વેચવા મોંઘા પાટોરીનો ભરવો દંડ આ અનુભવે મોઝમાં પડ્યું ખામી જણાય છે. તથા આપણી જ્ઞાતિમાં કેળવણીની ખામી છે. તે ઉપર કાળ-લાલ કહે છે.—કહે નેપોલીયન દેશને કરવા આગાધાન સરસરી તો એજ છે દો માતાને જ્ઞાન—એટલે કે કન્યાને પણ કેળવણીની જરૂર છે. વળી લેજુનર વિના આ યુગમાં પણ આસે નહિ. કારણકે હજી પણ કુંભાર-હજમનો કાજનો અપાય છે. વ્હાકા બંધુઓ જેમ અને તેમ આજકા કેળવણી ઉંચ પામે તેવી સમજણ કરી રહ્યા છે. તેઓને મદદ કરવી તે આપણી કરજ. જે પ્રભુ સૌને સદ્બુદ્ધિ આપે

એવી અવ્યર્થના.

વંચવઃ] ડાહ્યાલાલ મીઠાભાઈ ફટાણીયા.
[વિદ્યાર્થી]

ચ ચા પ ત્ર

જ્ઞાતિ બંધુઓની કરજ

મું. તા. ૧-૨-૧૯૩૮.

તંત્રીશ્રી,

" પ્રજાપતિ પ્રકાશ " મુંબઈ

આ મારો નિચેનો નત્ર લેખ આપની મારીક પત્રિકામાં પ્રસિદ્ધ કરવાને વિનંતિ કરું છું. આપણી જ્ઞાતિને બંધુમંડળને અને તેના દિન અથે મને આજે એક લેખ લખવાની પ્રેરણા થઈ છે અને આવી મારી પ્રેરણાથી હું મારા 'જ્ઞાતિ બંધુઓની કરજ' એ નામક લેખમાં નીચેના શબ્દોદ્ધાર ગોઠવે કરું છું.

દરેક દેશ પ્રગતિના પથે જાય છે. દરેક દેશના માણસો પોતાના દેશને મોખરે લાવવાને ખુબ પ્રયત્નો કરી રહ્યા છે. તેવીજ રીતે દરેક જ્ઞાતિના માણસો પોતાની જ્ઞાતિને મારે અને તેની કારકીર્દી ઉજાગરળ બનાવવાને ખુબ કશીયો કરે છે.

દરેક જ્ઞાતિના પૈસાદાર માણસો ધર્મ શાળાઓ આરોગ્ય ભુવનો, વિદ્યાલય વગેરે બંધાવે છે. અને ગરીબોને શિક્ષણ અપાવે છે અને કુટુંબ પોતાની નહિ પણ પોતાની સમસ્ત જ્ઞાતિની આગરનો વધારો કરે છે. તેઓ જ્ઞાતિના આગ્રવાનો પોતાની જ્ઞાતિના કાંઈ પણ માણ-

સને દુઃખી જોવાને રાજી નથી, તેને બુંખથી ટળવળતો જોવાની એમનામાં સહિત નથી. તે ખરાય પથે જાય અને પોતાની જ્ઞાતિની, લાગંતને ડાઘ પડે એમ તેઓ ઇચ્છતા નથી, પણ તેઓ તેને દુઃખમાંથી ઉગારવાને દરેક રીતે યત્ન કરે છે તેને રાજગતી છ'ંદગી અને જુખમુરાથી જથાવવાને તેને તાણાથો અને અન્નથી મદદ કરે છે અને તેને કામ સારા દુન્નરે લગાડી આપે છે. અને આમ તેઓ પોતાની જ્ઞાતિને એક અગત્યની સુશિક્ષિત અને જાહોશ જ્ઞાતિ તરીકે જધાને જાણ કરાવે છે.

જ્યારે આવી રીતે દરેક જ્ઞાતિ પ્રગતિના માર્ગે નરક જાય છે ત્યારે આપણી જ્ઞાતિએ તેમ જામાટે ન કરવું? જામાટે ઉચ્ચ દરજ્જે ન પહોંચવું? અને જા માટે આપણી જ્ઞાતિ એક સારી કેળવણી પામેલ અને સુશિક્ષિત જ્ઞાતિ તરીકે જગતની (હિંદી) જ્ઞાતિઓમાં માન ન પામે? જા માટે બીજી જ્ઞાતિઓની સાથે દરીકાઈ ન કરી શકે?

આપણી જ્ઞાતિમાં પૈસાદાર માણસો છે ખરા તે શું નથી કરી શકતા? આપણી જ્ઞાતિના કેટલાક માણસો ધરજાર પિનાના ભટકે છે, લોકોના મુઠ્ઠાં અને માર આપ છે, અજ્ઞાન છે, સારી કેળવણી પામેલ હોતા

નથી. અને તેથી જ તેઓને એક મવાલીની માફક ઘેર ઘેર ભટકવું પડે છે. શું આ જ્ઞાતિના માણસો જોઈ શકે છે? આથી આપણી પ્રત્યપતિ જ્ઞાતિને કેટલું નુકશાન પહોંચે છે તે શું તેઓ નથી કહી શકતા? આપણી જ્ઞાતિના આગેવાન અને સુદીદાર માણસો આ જાણુ અનિષ્ટ દુર કરવાને સમર્થ છે. તેઓએ તેને પોતાની મિલકત માંથી નહિ-તો પોતાના જ્ઞાતિના કંઈમાંથી પણ મદદ કરવાને સારી વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ. દરેકે વિધવા સ્ત્રીને માટે, પણ કંઈ થવું જોઈએ. દરેક ગરીબ બાળકને માટે યોગ્ય વિધાં અને કેળવણી માટે પણ પુરતી વ્યવસ્થા થવી જોઈએ.

જ્ઞાતિના દરેક માણસ-પુરુષ તેમજ સ્ત્રી જુવાન તેમજ વૃદ્ધ પોતાની જ્ઞાતિમાં કાંઈપણ ખામી જુએ તો તે ખામીને ઉકેલ આપવા માટે જ્ઞાતિને અગર તો જ્ઞાતિના પુત્રક માફક જ્ઞાતિના મેમ્બરો પામેથી તેનો ઉકેલ કરી શકે તેવો જ હોંજરત થવો જાઈએ.

મારા જ્ઞાતિજંદુઓ જો આ જાણુ આપણી જ્ઞાતિમાં દરેકે તો આપણી જ્ઞાતિ એક “ દક્ષી જ્ઞાતિ ” ના નામેશીખર્ચા નામથી જરૂર મુક્ત થશે અને એક સુશિક્ષિત, અને સારી કેળવણી પામેલ જ્ઞાતિ તરીકે માન પામશે. [સુંગઈ] લી. રામજી નાકજી ઘેઠીયા,

[વિવાદ]

હવે પછીના આશ્ર વર્ષના પ્રથમમાં દીપેન્દ્રસવી અને તરીકે પ્રગટ થશે તો લેખક જંદુઓએ પોતાના લેખ તા: ૫-૧૦-૩૮ સુધીમાં મોકલી આપવાં.

[illegible]

प्रजापति प्रकाश

वर्षः
४ शु
अंकः
१२-३

पुस्तकालय
संस्करण
सं. नं.
१२३८

संपादक

डा. ध्यानाथ आर्य, यावडा

ચોથા વર્ષના નોંધાએલા ગ્રાહકો

૧	શ્રી. નાગજીભાઈ મોંડળ	બરડવા	પોરબંદર
૨	" બીમજી નયુભાઈ	પાણપાણીયા	ઝોઆપોર્ટ
૩	મીત્રી માંવજીભાઈ મેંવજી	ચાંવડા	ભાનગર
૪	શ્રી. લક્ષ્મણભાઈ રામજી	પરમાર (આફ્રિકા)	મોઝોડોસ
૫	" છગનલાલ દેવગર	વરે (")	કેરે
૬	" ડાભીલાલ વેંવજી	રોહિડ	શીંગડા
૭	" મેસુરલાલ નારણ શીંગડીયા		'મુંગલ

[વધુ નામો આપતા અંકમાં]

ત્રીજા વર્ષના નોંધાએલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ	અવકઃ	રથળ:
૧૨૧	શ્રી. દેવજીભાઈ લાખાભાઈ	લાડવા પ્રભાસપાટણ	
૧૨૨	" લવનજી ભેંલભાઈ	મગપતિ	મુંગલ
૧૨૩	ધી હમસ એડવર્ડાધિશ્રીંગ રેલપ ફેક્ટરી		
૧૨૪	(શ્રી: એસ. એમ. એન્ડ શીંગડીયા)	લધર્મ	કુટલા
૧૨૫	શ્રી. વિશ્વામભાઈ રામજી	બરડવા (આફ્રિકા)	કેડેયુ
૧૨૬	" કાનજીભાઈ લાખાભાઈ લલસોડ (")	લુહરી ગાદ	

સાભાર સ્વિકાર

૭૫	" વિશ્વચોતિ "	(મોરિશ)	સુસ્ત
૭૬	" શ્રી લુહર-સુનાર સાતિ હિતેન્દ્રક મંડળ "	તે	
	અંતર ૧૮૬૩-૯૪ તો શીંગડ	મુંગલ	

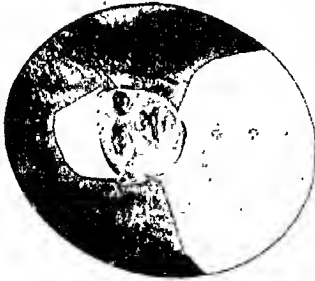
સુધારાની શક્યતા.

તન્ને મિથ્યા જુની વાતો, ન હો એ તત્ત્વ કંઈ જેમાં
 વસાવોતે નવાં માનસ, સુધારો શક્ય તો બનશે.
 તંજી દ્યો પ્રેત ભોજનતે, તન્ને વેચાણુ કેનાની,
 તન્ને ધર્મ અગિમતો, સુધારો શક્ય તો બનશે.
 તન્ને ને આળ લગોતે, વળી છે રાહ જે મિથ્યા,
 તંજી દ્યો. કુરિવાનેતે, સુધારો શક્ય તો બનશે.
 જુના માનસ દગાવીતે, હવે નવજ્ઞા ગ્રહી લેશો,
 તંજી દ્યો ફરીઓ જુની. સુધારો શક્ય તો બનશે.
 વધી ફૂનીઆ બધી આગળ, રેલ્વા શીદ આપણે પાછળ ?
 અપનાવે શુભ વિચારોતે, સુધારો શક્ય કરવાતે.
 પોરબંદર:] "અંગાર"

લવાજમ મોકલશો ?

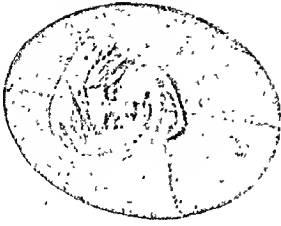
‘પ્રકાશ’ના બીજા વર્ષમાં રૂપ આદેશ નોંધાવા હતાં. તેનું ત્રીજું વર્ષ પૂરું થયું. મળ્યું છતાં ફક્ત ૧૨૫ આદેશો પોતાના લવાજમો અત્યાર સુધીમાં અંગેને મોકલ્યા છે, બ્યારે બાકીના બધાઓએ પોતાના લવાજમો મોકલવામાં ફરજ અખાડાજ કરી જણાય છે. ‘પ્રકાશ’નું નજીવું લવાજમ જેતાં આ પરિસ્થિતિ પરેબર દુઃખદ ગણાય. આ અંક મળતાં તુરંતજ ત્રીજા નવા ચોથા વર્ષનું લવાજમ અંગેને મોકલાવી આપવા એમને ફરી વિનંતી કરીએ છીએ.

અવકશાપકે.

શ્રી દેવાભાઈ શીંગરીયા
કોન-કડયાણ (અ. યાજ્ઞા)

[નેચોશ્રી કડયાણ મ્યુનીસીપાલિટીના
મહાસભાવાદી પદના એક સભ્ય
તરીકે ચુંટાઈ આવ્યા છે.]

શ્રી ડાનજીભાઈ ગોનીંદ ડાંયા
કડયાણ (અ. યાજ્ઞા)

[મુંબઈની ધારાસભાના એક સભ્ય
નેચોશ્રી આપણી હિંદી મહાસભાના
મતિના પત્રપર સહી કરીને મહા-
સભાના પદમાં જોડાયા છે.]

પ્ર • જ • પ • તિ — પ્ર • કા • શ

વર્ષ : ૪ થું]

જુલાઈથી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૩૮.

[અંક : ૧-૨-૩

॥ નવલ વર્ષામિનંદનમ્ ॥

[ભગદીયા કુવાને કાંદડે-એ રાગ]

સખી નુતન વર્ષ અભિનંદન રે,

પ્રેમપરા અર્પે 'પ્રકાશ' રે.....

સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિનેરે.—૨૬

સખી સાલ આગણીસો પંચાલુંગી રે,

સુખમય નીચડે સદાયરે.—સોરઠીયા—૧

સખી વિદ્યા ત્રિ વે ક વીથારણારે,

દિન પ્રતીતિન સળગ ધાયરે.—સોરઠીયા—૨

સખી ક જા કૌશલ્યતણી ઉ મીં રે,

નીત નીત ઉરમાં ઉભારાયરે.—સોરઠીયા—૩

સખી ધામ ધરાને ધન ધાન્યનીરે,

રહે નહી ઉલ્લુપ લગારરે.—સોરઠીયા—૪

સખી શુભ આશિષ જોપાળનીરે,

મનનણા મનોરથ પુગાયરે.—સોરઠીયા—૫

સુંગદ :]

જોપાલદાસ વાલજ દેવળીયા

: કાર્યાલય :

: અવસ્થાપેઠા :

: વાર્ષિક લપાજમ :

૫૯/૬૫, દુર્ગાદેવી રોડ,

હીરજી જેરામ વીસાવાડીયા

દેશમાં : એક રૂપીઆ

સુંગદ. નં. ૪૦

મેપજી જુલાઈથી સપ્ટેમ્બર

પરદેશમાં : ત્રણ શીલીંગ

દીવાળી કેમ ઉજવશો?

[નુતન વર્ષનું લક્ષ્ય]

આજે ઘેર ઘેર દિવાળી છે. દિવાળી એ દિવસોનો મોટો તહેવાર ગણાય છે. દિવાળીનો અર્થ કોઈનાથી અગ્રણ્ય હોયજ નહિ. તે દિવસે ઘેર ઘેર આનંદ હોય, ઠેર ઠેર હર્ષની રેલમ છેલ્લ જવાઈ રહી હોય, વળી આંગણમાં શુભ સ્મિત સુચવતા શાથીયાઓ સ્વચ્છતાનું ભાન કરાવી શોભામાં વૃંદિ કરી રહ્યા હોય, પરોપકાર અર્થે જીવન અતિત કરી તીમીર દુર કરી કાર્ય સંરળ કરી આપનાર દીપકના ઝગઝગાટથી અન્ય જનો ઉપર ઉપકાર કરવા સુચની રહ્યો હોય છે. પરોપકારી જીવન એજ અર્થ જીવન છે પરમાત્મા પણ પરોપકારી જન્મે તે તમામ જાતની સહાય કરી ફતેહ આપી રહ્યો હોય છે. પરોપકારની ભાવના કરનારના હૃદયમાં જ્ઞાનદીપ પ્રગટે એ હેતુથી તેની પુજા આદી કરવામાં આવે છે અને ઘેર ઘેર રોસની કરવામાં આવે છે. પણ એ જ્ઞાનદીપ એની મેજે પ્રગટે નહી. એ જ્ઞાનદીપ પ્રગટાવવા સારદા માતાજીની મહાપૂજા જરૂર છે અને એજ કારણથી સારદા તથા લક્ષ્મી પૂજન કરવામાં આવે છે. માતા સારદા અને લક્ષ્મી બંને બહેનો છે અને તે એકી સાથેજ સહાય કરે છે. સરસ્વતી માતાની સહાય વગર પણ જ્ઞાનદીપ પ્રગટે નહિ અને લક્ષ્મી પણ દુર રહે. એની સહાય વગર સર્વ નકામુંજ. સારદા અને લક્ષ્મી પૂજન પછી દાન. અપાય છે તથા રોઢી સંગ્રહી અને વડીલો પીગરે

એક મહાન કર્મમાં ફતેહ મેળવવાથી જેટલો આનંદ અને ઉત્સાહ આવે છે તેટલો આનંદ ઉત્સાહથી એક પીગમની ભુક્તિને માટે મરી આપતા હોય તેમ પ્રેમથી બેરી માતૃ ભાવમાં વૃદ્ધિ કરી રહ્યા હોય છે, અંકુશના અને રમેલના કીરણો ફેંકી રહ્યા હોય છે.

મારા બ્હાણ વાંચકો તેમજ જ્ઞાનિષ્ઠુઓ. તમે શું કરશો? આપણે કંઈ પણ કરીએ એ પહેલાં આપણી સ્થિતિનો વિચાર કરવો પડે. આપણમાં કેટલી અંકુશતા છે, જાતૃભાવ છે તેનું માપ કાઢવું પડે, જન સમાજમાં આપણું સ્થાન ક્યાં છે? આપણી જ્ઞાનિમાં મહાન પુરુષો જનમ્યા તેના શુભગાન તેમજ આરાધનાઓ પણ કરતા આવ્યા, તેઓ ધર્મના સંભાલ રૂપ બની જમત તેમજ કોમને આદર્શ જીવન શીખવી ગયા આપણે તેનાજ સંતાનો તેનાજ અનુયાયીઓ, અફસોસ વળી આપણીજ અધોગતી! તેના મુખ કાઢવું તેનું આપણે પોતેજ. ભાઈઓ આપણી અજ્ઞાનતા સરસ્વતી માતાથી દુર રહી આપણે ધર્મ અને કર્મ જે જાલુએ રાખી અંકુશના અને સંપત્તી કીર્મન પણ આંકી નહિ. તેનું એજ કળ. માટે જ આપણે પુનઃ એ રીતીઓ પહોંચવું હોય, ગણુસ તરીકે જીવવું હોય તો ભાવી પ્રજાને અધિકારમાં ન સંપત્તિ વડીલ તરીકેની દ્રષ્ટિ અદા કરવી હોય તો તમારા જાળોકોને સરસ્વતી માતાને ખોળે મુકજો અને પ્રાર્થના કરજો, કે હે માતા! આ જાળોકોનો હાથ મદદ કરી જ્ઞાનદીપકે પ્રગટાવ અને તું રસ્તે દોર, અમને અધોગતીમાંથી બચાવ, જાતૃભા-

નનું ભાન કરાતી ઠેર ઠેર ઐક્યતા અને સંપત્તી
પૃથ્વી કરે, સ્વધર્મ અને સ્વમાનનું ભાન કરા-
વજે. માતા સરસ્વતીની મહેર થઈ એટલે
લક્ષ્મીની મહેર થઈ સમગ્રની. આમ કર્યાથી
ઠેર ઠેર જ્ઞાનદીપ પ્રગટશે અને બાપી પ્રગ્ન
સુધરી આશિષ આપશે.

આ આશિષ
મેળવવા કંઈ
'ધર્મ' તો કર-
વું જ થયે.
પૂજન પછી.
ય યા શક્તિ
દાન પણ
પણ અપાય
છે, ને દાન
તમે ક્યાં
કરશો ?
ભાઈઓ
'અરે' દાન
તો વિદ્યા
દાન છે,
આ પછી

આળોકને પૂરું પહેરવા કેઓદવા ન મળતું
હોય ત્યારે બીજાઓને દાન આપવાથી શું
'વળવાતું' ! પરમાત્માએ જે જીવોનું રક્ષણ
કરવા, બંરણ પોષણ કરી સુખી જનાવવા
તમને મોકલ્યા છે તે આત્માને મનુષ્ય જનારી
સૂચ સંતોષ આપી સુખી જનાવવા એજ
આપણી સદુચી પહેલી ફરજ છે, પણ આપ-
ણુંજ આળોકને અજ્ઞાન રાખી જન સમાજમાં

પછાત રાખી બીજાઓને વીચાર વગર દાન
આપવું એ તો દેખીતી અંધશ્રદ્ધા છે. તેથીજ
પહેલાં ધર સુધારી આપણે આગળ વધવું
જોઈએ.

આજે આપણી કામમાં મનઘટી આવી
રહી છે, ગુજરાત, ઢાકીઆવાડ અને આફ્રિકામાં

ઢેકાણે ઢેકાણે
ઉન્નતિ અર્થે
કાંઈ થઈ
રહેલ છે. વળી
મુંબઈમાં તો
આ પછી
'કામના સેવા'
લાવી જાવું.
આજે પ્રચાર
અર્થે 'પ્રગ્ન
પતિ પ્રકાશ'
યત્ન બહાર
પાડી કામમાં
આવું. ભાવ,
ઐક્યતા અને
ઉન્નતિનું ધ્યેય

ત્રયિ-ત્રધાળિન્દ

મીજલસ અમારી છે, આજ સહુ આવળે,
મોજ કરવા નવસ-વર્ષ કેરું બન્યું પ્રવેશ
આપનું 'પ્રકાશ' તો, એ શુભદિન
મંગલનો આવળે ઉજવવા.

આહિં નથી સ્વાગત, ખાન-પ નકે ચાહું કેરું,
મળાયે: સ્નેહી સહુને દયાદાન
ધર્માભિમાન-સ્વજ્ઞાતિ આભાદાન
કેળાં, ઉપહાર મંગે અનેરાં.

મીજલસ અમારી છે, આજ
સહુ આવળે મોજ કરવા

પોરબંદર:]

"કમરીન"

હૃદયમાં રાખી કામની સેવા કરી રહેલ છે.
આવા કામના દીવ્ય 'દીપક' 'પ્રકાશ'
પ્રત્યે સર્વેની સહાનુભૂતિ - હોતી જોઈએ.
વળી એ ફરજ અદા કરવા સર અવસરે તેને
બુદ્ધિનું જોઈએ નહિ. કામના આવા પ્રચારક
પત્રો આદી મંડળોને સ્થાવી જનાવવા દરેક
ભાઈઓએ તૈયાર રહેવું જોઈએ. આ કર્તવ્ય
સમજી તન, મન અને ધનની તેને સદાપ

આપવી થયે.

પ્રિય વાંચકો! બેસતા વર્ષના મારા અભિ-
નંદન સ્ત્રીકારી મારી બુદ્ધને માટે મને
મારી આપને. જાનિમાં ઝોકવતા સ્થાપના વેરઝેર
બુદ્ધી જ્યાં સંકુચિત બાવના તથા દમ સરસ્વતી
માનની મહાપત્રી ઉભાનિ પંથે જતા તોયાર
થવ્તે. હે પરમદૃષ્ટાણું પરમેશ્વર અમને સરભુદ્ધિ
આપી અમારુ દુર કરી અમીશ્રષ્ટિ કરવ્તે એમ
કહેજો.

નાયદોષી: } એવક,
(આક્રિષ્ઠ: } હીરચ્છમાર્થ જેસા મોહીલ

શુણ્યનો (Merit) મહિમા

[સુભાષિત]

જ્ઞાના પુષ્પાર્ધાનં શુણિયુ મય સિયં મય વયઃ ॥

શુણી જનમાં શુણ્ય પૂજ્યા યોગ્ય છે.

ની જલિ કે વય નદિ. જેમ કે—

શંકરણિ ત્રિપુણી મુર્ગમરીવાન્

ન તુ વપુરિય મહત્ત્રતિદ્ધાઃ ।

મનિયિ મુવ્વમાય પુમં

નતુ શુણ્યાવિ વિલા વિલાયંદ્રુઃ ॥

સાથે જનબુદ્ધિ નાની વયનો યોગ્ય પજ્ય

મોરી ઉમરના માણસ કરનાં સ્ત્રીદ માટે શ્રેષ્ઠ

જનબુદ્ધિ. સરીરથી મોટે માણસ મોટી પ્રતિ-

ષ્ઠાએ મળવો નથી. જેમ મળી જાય જેવો

નાનો જનાં પજ્ય મનુષ્યોને જુવજુવ થાય છે,

પજ્ય મોટી સિદ્ધા વિલાસનું કારણ થતી નથી.

અર્થાત્ શુણ્યકે જ મોટાઈ મળે છે. માટે

કર્મભક્તિ જ્ઞાના પુષ્પાર્ધવા નાતિદુકે નદિ ।

ન જાગ્યા ન પુરંનેર મેલ્લં પ્રતિવર્ષ ॥

કર્મ શીલ અને શુણ્ય પૂજ્યા લાયક

છે, જલિ કે કુળ નદિ. જલિ કે કુળી

શ્રેષ્ઠપણુ આપતુ નથી. એક કવી કહે છે—

સ્તં વપુરં ચ વિલોચન દારી સ્તં

ન ધોત્રયોઃ મુસદ્વારિત કદાપિ ।

જ્યં ન સાધુ મદિ કાચિદિદં ચ માપુ

શુચ્ચે મતિઃ કરમદોષ પ્ર મતિં ચ તે વદ ॥

હું ઉંટ! તારું મોટું સરીર તથા રૂપ

આંખને ન મમે તેનાં છે. તારું અંગઃપુ કાનને

કોર લાગે તેવું છે. આમ તારામાં કાંઈ વખા-

ખ્યા જેવુ નથી, પણ તું કાંટા વગેરે તુચ્છ

વસ્તુઓ ખાવામાં સતોય માને છે અને તારી

મનિ ધણી ઉતાવળી છે. તેજ (શુણ) વખાખ્યા

લાયક છે. (તાર્પર્થક—કે કાંઈ પણ માણસમાં

રૂપ-રંગ રીક ન હોય, પણ તેવામાં શુણ દોષ

તે: તેજ વખાખ્યા જ્ઞેમ્) માટે તે ॥ પ્રતે

નીરકારના નમ્મે જેવું નદી, જેમ.

દાંરમણિ શુણવતિજને રજવા શુણવણિજો ન સિયં

પ્રીર્યવ શક્તિ પતિતં વચ્ચતિ સંકઃ કલંકમણિ ॥

શુણ્યાન માણસમાં કેઈ દોષ પણ દોષ,

પરંતુ તેથી શુણને આદનાશઓ ખેર પામવા

નથી. જેમ ચંદ્રની ઉપર કાળા કાથ છે. તેને

પજ્ય લોકો પ્રેમથી બુદ્ધી છે. માટે

શુણે રજ્જ્વાળ: ક્યાત ન રસંનયુતો જનઃ ।

સૌમન્વયવચ્ચં નાચ્ચં પુષ્પં કાતમણિ વચ્ચિર ॥

શુણ્યાનની સૌ રજ્જા દરે છે. રૂપાળાની

નહી. કેમકે સુગંધ પિત્તનું પુષ્પ સુરેર લેવા

તો પણ તેને કાંઈ મદન કરતું નથી.

મુખ્યઃ] (મંબાદકઃ)

૧૧. ખાંડુભાઈ કેસવજી કાશ્યાપકાર

જોઈએ છે ('કમરીન')

'જોઈએ છે'—પ્રગ્નપતિ બંધુઓને જાણત હરનાર જો મોઢ કેન્દ્ર હોય તે ને માત્ર 'પ્રગ્નપતિ—પ્રકાશ' જ. તે માસિકપત્રના તમે આદક છો ? નહિતો ચાર્લિસ લક્ષ્મણ શ. માત્ર એક ૧) ભરીને આજે જ આદક બનો. જેમ સદકાર વધુ તેમ માસિક—પત્રનો પ્રચાર વધુ, જેમ પ્રચાર વધુ તેમ 'પ્રકાશ' નું કાર્ય સરળ અને સંગીન.

જ્ઞાતિની અંદર શું શું જાની રચું છે, વિશેષ આરા માડા શમાચાર, તેમજ લેખ-કાવ્યો, જ્ઞાન વર્ધક સાહિત્ય સામગ્રિનો રસચાળ પિરસતું દર મહિને નિયમીત પ્રકટ થતું 'પ્રગ્નપતિ—પ્રકાશ' આપનો સન્નિવર છે.

જ્ઞાતિની ઉત્તરિ આદનાર બંધુઓ સંપૂર્ણ વિચાર કરી 'પ્રકાશ' ના કાર્યને અધિક સરળ કરવા પહેલી જ તકે આદક બની પ્રગ્નપતિ તરિકેની પોતાની દરજ્જા જાળવવા નહિ ચુકે.

શાણી-સમજી અને ખાંડિયા વિચારશીલ બંધુઓને માસિક પત્રના ક્ષેત્રને વિસ્તૃત કરવા માટે કાર્ય કરવાની ખાસ જરૂર છે. ત્યારે દરેક જ્ઞાતિ-બંધુઓમાં જ્ઞાતિ-ગૈવાની સેવા કરવાની તમજા ઉત્પન્ન થશે ત્યારે જ ભવિ ઉત્તરિનાં શીખર દાર ખુલાં થશે.

• જાણ્યો ! માસિક—પત્ર જોડાથી અગર

મહિના લેખ-કાવ્યો વાંચી જવાથી કાંઈ દહાડો વખતો નથી. જ્ઞાતિ ગૈવાને આજે વાતોડિયા ઉપાસકો નથી જોડતા; મોટી મોટી વાતો કરનાર ડોળ-ઘાણુ છુપા વિદોહી પડેલો નથી જોડતા.

'જોઈએ છે'—શુદ્ધ અંતકરણની સદ્દ જ્ઞાતિ મેરકા તેમજ ધગશવાળા સભ્ય પડેલો જે તન, મન અને ધન જોડાવર કરી જ્ઞાતિ ગૈવાના કુસંપ નિવારણ યત્નમાં પોતાની કુરજાની કરવા તત્પર હોય.

આ-પાન-ગીડી-તમાકુના વ્યસન માહી બંધુઓ ! તેમજ હોકાના ધુમાડા કાઢનાર જિરાદો ! પોતાના જ ચહેરામાં કે પરમામમાં એક સ્વચ્છતિય 'યુવક મંડળ' રચાવો; માસિક—પત્ર મંગાવો. અધિકારની બીયણુ-ફુપિત અર્તામાં સજડતા ખીજ જ્ઞાતિ બંધુ-ઓને વંચાવો, તેમજ કામની સેવા કરવા જાગૃત કરો.

કેટલાક જાણ્યો, એમ સમજો છે કે—આપણે મુખી છીએ, આપણી ઉન્નતિ તો થઈ ગઈ છે. તો આ તેમની ભયંકર ભૂલ છે. કોન્સુ ! ત્યાં સુધી સમજ 'જ્ઞાતિ—બંધુઓ' જાગૃત થઈ અંકપતાનો જીવંત અવાજ નહિ કાઢે, ત્યાં સુધી સંગઠન નહિ સાધે ત્યાં સુધી ઉન્નતિ ન જ અણાય. [પોરબંદર]

.....પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ મૈયાની ઉત્પત્તિ ધમ્મતા યુવકોને હાકલ.....

પ્રજાપતિ યુવક જાણ્યો તમને શું જોઈએ
મે વસ્તુ છે. પક્ષદ કરી લો. એક વિલાસ અને
ખીલું કર્તવ્ય, એક ગભ્યું સાદર જેવું. તો
ખીલું કંઈ એર જેવું. તમને કર્તવ્ય પક્ષદ
હોય તો સાંભળો જ્ઞાતિ માતા તરફ દ્રષ્ટિ કરો.
હૃદય હશે, હૃદિ હશે, તો તરત સમજી જશે,
આજે લાખો, વૃદ્ધ, યુવક, સ્ત્રી, અને બાળા-
ઓની માતા, અસહાય અને પરાધીન બની
ગઈ છે. ક્યાં ગયા પીરમદં પ્રજાપતિઓ કે
જેની કંડી નિષાધી બીમસેન જેવા જુએ રીજાતા
રાજવીઓ આશર માથે કુધા શાંત કરના.

બકતવર સમાજ શિરોમણી કુંબો સંત
પુરોહિતમ, એ મદંધીરોની તું માતા. શું
નેમના જગ્યાથી માતા પ્રુત વિનતની થઈ ગઈ.
અરે યુવાનો જાગો. તમે હોવા છતાં આ
માતાની આ દશા? જાણતા છતાં શા માટે
અજાણ્યા બનો છો? જાગતા છતાં શા માટે
હિંમો છો? નિંદામાં પડેલા યુવાનો જાગો, અને
જુઓ, મનમાં ખરી ધગશ હોય, અંતરમાં
હિંમો વેદના હોય તો ઉઠો ફક્ત માતાને ઉત્તન
કરવાનાં સ્વપ્નાં સેવશો, તો કંઈ નહિ કરી
શકો, ફક્ત રક્ષાથી જ્ઞાતિ મૈયાને બંધનમુક્ત
નહિ કરી શકો, આંસુની ને કિંમત હોય તો
ઉઠો. દુઃખથી પીડાતા આપણા જ્ઞાતિજીવોના
આશીર્વાદ મેળવો, હજારો જ્ઞાતિજીવોએ કંગાલ
લાલતમાં પડેલા છે તેમની પાસે આવવો અજ
નથી, પડેલાને વાજ નથી, રહેલાને ધર નથી,

બ્યાંસુધી આવા મનુષ્યોથી સમાજ બરુર છે
ત્યાંસુધી વિલાસની વાંચના કેમ કરી શકો?
આપણે તો કર્તવ્ય પંચનેજ ગ્રહણ કરવો પડે.
હું શું કરી શકું તેવા વિચાર છોડી દો તમે
બધુંજ કરી શકો તેમ છો. હિંમત ધરો ને
આગળ વધો; ઇશ્વર પર ભરોસો રાખો, જાનિ-
મૈયા પ્રત્યે આઝાદ લાગણી રાખો.

તમે ધારો તો એકમા દાથે 'પણ જ્ઞાતિમૈયા
માટે બધું કરી શકશો. જ્ઞાતિમૈયા તમારી
સેવાની રાહ જોઈ રહ્યાં છે તેમને નિરાશ ન
કરો. જ્ઞાતિમૈયાએ. આપણે માટે કેવાં કુખો
સદન કર્યાં છે.

તેજ આપણાં વહાલાં જ્ઞાતિમૈયા ખોર ખોર
જેવડાં અશ્રુ વરસાવે છે, તો આપણે આમોદ
પ્રમોદમાં મશગુલ રહેવું જોઈએ? ના. તો
હવે હવે-થઈ આ વિલાસિતાને તિશ્નજલી
આપો. કર્તવ્યને ધારણ કરો, ધણા વર્ગો મુખી
હોવા. જગત તમારા સ્વાગત માટે આતુર
નયને મીઠ માંડીને જ્ઞાતિમૈયાની આઝાદી બેચા
રાહ જોઈ રહ્યું. છે પરમકૃપાળુ પરમાત્મા તમારી
સમીપ છે તો ખીકં શા માટે? ઉઠો સત્વર ઉઠો,
જાવો સમય ફરી નહિ મળે, જ્ઞાતિમૈયાનો
આશીર્વાદ મેળવી કૃતાર્થ થાય એજ.

લી. તામેદાર પ્રજાપતિ જ્ઞાતિજાળ,
મનુભાઈ તુલસીદાસ પ્રજાપતિ (દલપાટી)
પી. એફ.
કરમસદ:-તા. આબુદ ડી. ખેડ

..... ' પ્રકાશને ' સહર્ષે વધાવશો

[એક ઉદ્દગાર]

હાહા મુરખીઓ ! તથા બંધુઓ ! આપણે
વર્તમાન સમયમાં કેટલો વળત અધિકારમાં
રહ્યા ? દરેક જ્ઞાતિના સમુદાયે જગતિમાં આવતા
લાગ્યા, અને હજુ આપણી જ્ઞાતિની આ દયા-
નનક રિયતિ જોઈ મુંઝવેના શ્રીમાન ડાહ્યાલાઈ
તથા હીરજીભાઈ ' પ્રકાશ ' ના વ્યવસ્થાપકોએ
આપણી જ્ઞાતિને જગતિમાં લાવતા કેટલીક
મુશ્કેલીઓ સાથે કમરે કરી પ્રયત્ન શરૂ કર્યો
છે, અને આપણે ધેરધેર જગતિમાં લાવવું,
દેશપરદેશના ખજાને પ્રસારવવું ' પ્રકાશ ' ગદાર
પાડ્યું છે.

' પ્રકાશ ' ને બદલે પડ્યાને આજે ત્રણ
વર્ષ પુરા થયા છે. પહેલા તથા બીજા વર્ષના
ગ્રાહકોની સંખ્યા આશરે ૨૭૫ જેટલી આવી
છે. હવે ' પ્રકાશ ' ની દર માસે અત્યારે ૬૦૦
પ્રતો છપાય છે તેમાંથી માત્ર દેશપરદેશના
આપણા ૨૭૫ બંધુઓના લવાજમ સિવાય
બાકીના આશરે ૩૦૦ કે ૩૨૫ બંધુઓના
લવાજમો આવતા નથી જેથી ' પ્રકાશ ' ને
બહુ આથી મુશ્કેલી ભોગવવી પડે છે તે આ
ઉપરથી આપણે સહજ સમજી શકીએ છીએ.

શ્રીમદ્ ભાગવત, ગરૂડપુરાણ ઇત્યાદી
ધર્મશાસ્ત્રો વંચાય છે ત્યાં જાણે છીએ તો
આપણને જોણવામાં આવે છે કે પ્રથમ પુરાણને
નમસ્કાર કર્યાબાદ અંદન, અક્ષત, પુષ્પ તથા
નૈરેધ અને દક્ષિણા (બેટ) ધરાય છે. તો આપણે

પણ આપણા આ જ્ઞાતિમૈયાના અવતરો ખજાને
આપવાવાળા, સાધારણ નાના એવા (જ્ઞાતિ
પુરાણ) ' પ્રકાશ ' ને પણ સહર્ષે વધાવી,
દર વર્ષે રૂ. ૧ લવાજમ મોકલી આપવું તે
સુરજબંધુઓથી અડતાત નજ હોવું જોઈએ.

' પ્રકાશ ' નું લવાજમ દરવર્ષે માત્ર રૂ. ૧
રાખવામાં આવ્યું છે તે આપણે અનેક વ્યવહાર-
રૂપે અર્થ કરીએ તેમ આ અર્થ પૂરતો. પણ
ભાગ આપણે આપણે જોઈએ કેટલાક બંધુઓ
તરફથી એવા ઉદ્દગાર સંભળાય છે કે અમોને
' પ્રકાશ ' શા માટે મોકલે છે ? તો લાઇબ્રેરી
આવું અધરીન વાંચ્ય આપના પવિત્ર મુંખમાં
નજ શોભે. જો કે કેટલાક અશક્ત બંધુઓ
તરફથી લવાજમ મોકલવેલું આવે તે ઠીક છે
પરંતુ કેટલાક અશક્ત બંધુઓ તરફથી તેની
આગ્રહથી અથવા લવાજમ મોકલવાની મુઝ-
વણ ઇત્યાદીથી લવાજમ ટાળીને ન મોકલવામાં
આવે તો કોઈ સમજદાર બંધુ મોરક્ષત તે
વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ. ' પ્રકાશ ' ની પૂરે
પૂરો મોકલવામાં જાર માલે ? આનાં તો
પોરટના અર્થનાં જાણ, બાકીના ૧૩ આનાંમાં
' છપામણી તથા કાગળનો અર્થ ' પણ પુરા ન
થાય. છતાં વીરિક લવાજમ અર્થ રૂ. ૧
રાખી ' પ્રકાશ ' આજુ રાખવાની યોજના કર-
વામાં આવી છે. આપણે ત્યાં સગંરનેહીઓના
પત્ર આવે છે તેને પણ સમયસર જવાબ લખી

રાકના નથી તો આ કામમાં તો ૧૦૦ પ્રતો મોકલવી તેને છપાવવી, દેશ-પરદેશના બહુ-એના લેખો, પત્રો આવે તેને જવાબ આપવા હત્યાદી તનતોડ સેવા મુત્ત કાર્યકર્તાઓ જાનવી રહ્યા છે તો તેમની કદર કરવાને બદલે આપણે દલકા શબ્દો વાપરીએ તેથી કેવળ આપણી મૂર્ખતા જ જણાઈ આવે છે.

‘પ્રકાશ’ ના કાર્યકર્તાઓનું આ કાંઈ આટલિશનું સાધન નથી. તેઓતો માત્ર જ્ઞાતિની અલભેલી સેવા જાનવી પોતાના તન, મન, અને ધનનો યથાશક્તિ બોગ આપી રહ્યા છે માટે તેઓ ધન્યવાદને પાત્ર છે. તેમ આપણે પણ આપણાં ‘પ્રકાશ’ નો ખર્ચ ઉપાડી લેવો તે આપણી દુરુદ્દ જાનવી જ્ઞાતિને જોગદાર પડે ન થાય એવા મારા નમ્રપુરુષ કલ્પને માન્ય કરી જેમ બને તેમ

ગુરત જ પોતાનું સવાજમ મોકલી મારક તરિક્કેની પોતાની દુરુદ્દ અથવા દુરુદ્દી નોંધીએ. ઉચિત્તા હોયને પાણી પાવાથી મોટો ધાવ તેમ આપણે પણ ‘પ્રકાશ’ ને પેલપણ આપણું નોંધીએ.

... થોડા મહિનાઓ પછેકાં મારા સાંભળવામાં આવ્યું હતું કે લુનાઈના પટેલ તથા તે સાથે ચાર આંગેવાંઓ પોતાને ત્યાં ‘પ્રકાશ’ મોકલવા નાં લખી જણાવી હતી. તો બાવા મુરખીઓ ! આપે તો ‘પ્રકાશ’ ને મદદરતો થવું જોઈએ અથવા તેને કેટલીક મુશીબતોમાં મદાયના અર્પવાને બદલે તદ્દન બંધ કરવું એ આપ જેવાને માટે કેટલું બધું અપેક્ષાજનક ? માટે ઉપયુક્ત મના રહી રહી મદદરતી ‘પ્રકાશ’ ને વધારી લેવા આ નમ્ર અરજ જરા ધ્યાનમાં લેમાં. એજ વિનંતિ લુનાઈ :] જ્ઞાતિ સેવાશિલાપિ બંધુ

તું જામે કરે પણ હું તો ચોતરફ લુપ્ત
અત્યાચાર, અને ધર્મનું ખંડન થાતું જ લાગુ
હું. બુદ્ધો તાજેતરમાં મહાસત્યાગ્રહી પ્રધાન
મંડળોના હાથમાં ધારા સભાનું સુકન આવ્યું
અને હરીજન-હિરેલ પ્રવેશના જેવા ખરડાઓ
પાસ થવા માંડ્યાં. બુદ્ધો કે તેની સાથે આજુબા
સંનંતની જાપડાઓએ ખુબજ ઉદ્ધાપોદ મચાવે
છે. પણ એ બધાં વિનાશના માર્ગો દેખાતા નથી ?

એ રીતે ધર્મનું ખંડન થાતું હોય તો
સનાતની ખીરાદરોને મારી સલાહ છે કે જામે
જામ તેનો વિરોધ દર્શાવવા મલાઓ ભરી એવી
મનજાળના ઠરાવોની નકલ વાવરસેસ મારફત
મહેન્દ્ર પર્વત ઉપર ખીરાજનના શ્રોવિષ્ણુભરનાથ
ઉપર મેક્ષથી જોઈએ તો જરૂર તે દયાળુ
પરમાત્માની સહાયતા મેળવી શકાય.

વળી આપણી માનિતા પંચ, પટેલ, ચોવ-
દીવાઓએ પણ સમજવું જોઈએ કે હવે સાચ
સત્ય યુગનો આવે છે. એટલે લાગે સમય
તમારી લુપ્ત જહાંગીરીઓ તથા ક્યંડાની પ્રજા
તરીકે કાઢી રહી નહીં શકે. તમારા આપ
ખુદ સાક્ષતો નાશ કરનારી દૈન્ય શક્તિનું
ભારત વર્ષમાં આબ્દાન-યથ રહ્યું છે. એ
લુપ્તનું ન જોઈએ કે સત્તાની ખેદી ખુમારીમાં
અંધ જની શક્તિ પ્રતિ અક્ષાવેશ એન્કર્સલુંક
નો જવાબ દેવા માટે ખુદ થવું પડે પ્રત્યક્ષ
પરમાત્માની ઇન્સાફી કોર્ટમાં, જેતો અને હજી
પણ તમારા હાથમાં રહી સહી તકને જળી
નહીં કરતાં જાતિને ઉન્નત દશાએ પહોંચાડ-
વાની તમારી ફરજ ન થુકા.

[ધૈન્યશ્રી સપ્તમ સ્વપ્ન સમાપ્ત]

વચનામૃત

સાગરમાં અને પૃથ્વીમાં જાણુ ફેર નથી,
શ્રમ અને પ્રેમ બે સાથે હોય એટલે સ્વર્ગ
યથ રહે. જો બે જુદા પડે એટલે પૃથ્વી બને.

મને બે ધીંગલ સૌથી વડાલી છે, શ્રમ
અને દુઃખ. દુઃખ વિના હૃદય નિર્મળ થતું
નથી, શ્રમ વિના મનુષ્ય સમજાતું નથી.

અંકુરનું ખીજ દંડનાની ભૂમિ માગે છે,
પ્રેરણાનું જળ માગે છે અને મુશ્કેલીભર્યું
મેદાન માગે છે.

અશક્યતાના ખડક ઉપર સત્યની ખાતર
ભૂકેભૂકે અર્થ જવું એનું નામજ પુરુષાર્થઃ
હવનઃ મનુષ્યતઃ

પરાજયનો ડંખ અને વિજયનો ગર્વઃ જેના
હૃદયમાં આ બે પરતુઓ છે તે કદી પણ સાચો
યોધો કે સાચો મનુષ્ય બની શકતો નથી.

આત્માને વિશુદ્ધ કરવા માટે વાસનાની
તૃપ્તિની જરૂર છે ને વાસનાની તૃપ્તિ પછી
દેહશુદ્ધિ કરવા માટે આત્માની જરૂર છે.

હૃદયમાં રોહતા તારોને યૂંચવા કરતાં હવે
તો સંહનશીલતા અને પ્રગતિ તેમજ સંવેગના
આદર્શો કેમવવા મને તો કીક લાગે છે.

ના-ચુક્રી (આક્રિશ)] . મધુકર (અંકુરિત)

નૂતન વર્ષની જયોત

દિવાળી એટલે સર્વત્ર આનંદનો મદિગા. સર્વ કોઈ કચરો, પુંજે આદિ સાફસુફ કરી, સર્વત્ર નવિનતા રૂપે દેખાવ કરશે. કોઈ પેટીયા સંરચા કે સમાજ વર્ષ આખરેનું નફા તોટાનું સરવૈયું કાઢવામાં રોકાયેલ દશે, એમાંજ સર્વ કોઈની અધિરાદની અવધિ દશે.

માફે પણ એમજ છે. આપણી સમાજમાં ક્યાં ક્યાં કચરો, પુંજે દશે, તે સર્વના આંતરને ખજાર. આપણું ધ્યેય તો એવા કચરા પુંગ્વ ઝાડમુઠથી સાફ કરી નાખવામાં ગમાયેલું છે અને તે એજ કે દાક્ષના કુરૂડીના અંધન. સમાજમાં આથી વિશેષ ભયંકર કચરો બીજો કયો હોઈ શકે. દરેક સમાજ પોતાનાં કાર્યકરો પાસે આતુર નવને સરવૈયું જોવાં અંધીરો જાગ્યો દશે. નિષ્ક્રિય જાણના કાર્યકરો અંધેડી તે જગ્યાએ નિરુદ્યાર સેવાભાવિ કાર્યકર્તાઓ નિગવા એ તો દાક્ષના દરેક સમાજનું પુવાન હૃદય ઝંખતા કરે છે. એ પ્રત્યે આંખ વિચારમણી કોઈ પણ નિર્જળ સમાજ યુવક સાંખી નહીજ શકે.

વિચિત્ર સરવૈયું

રંગનાર:—હીરાલાલ પરમાણુ દેવળીયા

વાત જાણે એમ બની કે એક કચરો બેઠો દત્તો, વાર્તાઓ ચાલી હતી. સાદ અકબર અને બીરજલની વાત નીકળી. તેમાં એક વખત સાદ અકબરે બીરજલની શુદ્ધિ પધ્ધતિ માટે

આપણી સમાજમાં શું અધેર છે કે નહિ. સરવૈયું ક્યાં છે, અંધાર ક્યારે નીકળશે તે તો હાથર જાણે. દરકોઈનો આત્મા સમાજનાં સરવૈયા જોવાં અંધીરો દશે, પણ હાથર તેની ધ્રુજા ક્યારે પરિપૂર્ણ કરશે, એ હાથરને હાથ છે.

અધેર કારભારના કારણો કયાંય જોવાં પડે તેમ નથી. પ્રથમ તો એ કે નૈતિક હિંમત નથી, કે જે માથુ ઉચું કરી પુછી શકે, કારણ કે મુડી વલોના ભાર તળે દયાયેક ગરીબ સમાજ વગે તેમાં વધારા તરિકે નિરહરના એ તો દાદજ વાલ્યો કહેવાય. સાર અમારની સમજણ વગરના આપણી રાતિને કહેવડતા આવા જાગૃતનાથના આપને હાથે કુસંપના બીજા જાગૃતદાર છે. (આ આપને હું માનતો નથી) તો આવા કુસંપ ધટાડી સદકાર સાધવા દરેક યુવાનોને પરસ્પર પ્રેરણા આ નૂતન વર્ષે યાચ એવું હું પ્રશ્ન પ્રત્યે માગી લઉં છું અને ધ્રુવું છું કે સમાજ સુધારણાની ગમતભેરી ધોપણા સર્વના—એકેએકના દિલમાં નૂતન જ્યોત માફક જાગૃત રહે એજ પ્રાર્થના.

મુખે:] હીરાલાલ પરમાણુ દેવળીયા

નાચેનું કામ તેને સોંપ્યું. બીરજલ, બગરમાં જાગ્યો, અને સાથે આ ૨૦૦ ઘેટાં લઈ જાગ્યો, અને એજ ઘેટા પાછા તથા રૂપિયા કમાઈને લાવો, તેમાં ઘેટાં પાસે કંઈ મજુરી કરાવવી નહી, તેમજ તમારે પણ વગર પિંમે, કોઈની નોકરી કર્યા વગર રૂપિયા કમાઈને લાવવા. બીરજલે તરતજ ૨૦૦ ઘેટાં લઈ, બગરમાં

જન્મ તેના ઉપરનું હિન વેચી, રૂપિયા તેમજ તેજ ઘેરાં આદરણ પામે રહ્યું કીધા. ત્યારે એક મારી મશ્કરી કરી 'વગર ચોપડે મારી જાતિયું' સરગૈયું આવક ભવક કારી આપ

શ્રી વકરા ખસે જમા:

- ૧ વેર-ઝેર
- ૨ કુરૂડીના વધના જતાં અંધનો
- ૩ ગેર-મ-સાફ
- ૪ બાળ લગ્નની હોંશ.
- ૫ કન્યા વિક્રય તેમજ વર વિક્રય
- ૬ અજાનતા
- ૭ લક્ષ્મિ-અભિમાન

શ્રી નફા ખાતે જમા

કુલ ઉધરાણીજ

કુળ ઉધરાણી ધણી છે.

- ૧ ચોપડા કે સરગૈયાના અભાવે સીલક માંડીવાળી છે.
- ૨ પ્રકાશના લવાજમના અખાડા
- ૩ વિદ્યાદાનનો અભાવ
- ૪ જ્ઞાનના અંડરે:

સરગૈયું

ત્રોગણેશની { થાપણ:
મેદરગાની { શ્રી પુરાંન જજીસે જમા

'આશાઓ' (કે અરક્યામન !)

૧. ચોપડાઓને ઉદ્ધમ ખાધ મધ હોવાથી, આવક ભવકનો કંઈ મેજ ન મળવાથી દાસ હેજુ ઉભું રાખેલ છે.

૨. જ્ઞાતિમાં આવતિ અગ્નિ પુવાનોની

તોજ મારી કલ્પમ ખરી.' આ કાયડો ઉકેલવા બદ્ધમ પીરતા ખાધને ખેસો તો પણ અને નહિ, આખરે મેં મગજમારી કરી. જે સરગૈયું મેજનયું. છે તે આપ સમક્ષ રજુ કરું છું.

શ્રી ખરચ ખાતે ઉધાર

- ૧ સંપત્તો નાશ.
- ૨ હોરામાંનું નાકુ પકડી રાખે તેવી પહાત રૂડીઓનું જડ ઘાલી ખેડેલુ માનસ.
- ૩ ધર્મરાજના વખતમાં સતયુગ હતો. એટલે અદલ ન્યાય મળતો. પણ દાસ તો કળિ-યુગ છે, એટલે જ્યાં બીજનો ચાંદ દેખાય ત્યાં તરતજ વળે. એટલે ધર્મરાજ ક્યાં જોતવાં.
- ૪ કુમળાં બાળકોની કમાણી ઉપર આશા રાખતા દાસના મા-બાપો.
- ૫ બાપદાદા ભણ્યા એટલે બમ. એમણે કમાયેલું વાપરીએ કે ભણવા જઈએ ?
- ૬ પ્રેત-ભોજન તથા ખોટા જમણવારો
- ૭ શ્રીમંતાઈના એસરનાં પાણી

ધગસ જ્ઞાતિ કેડ-પ્રકાશની ઉત્પત્તિ.

૩. જ્ઞાતિ પરિપદ-ચોર્ણશીનો મેજો !
(કે ચોર્ણશીનો ચાલો !)

૪. પોતાને ગામ જ્ઞાતિ-મેજો ભરી જ્ઞાતિ મંગળા દર્શન દર્શનવારો કોઈ જ્ઞાતિ-પ્રેમી શ્રીમંત-જગશે અભિલાષા.

શ્રીપુરાંત જજીસે ખાટી

લખી મીતી સંવત ૧૯૨૮ ના આશો વદી

૦)) ને રવિવાર તા. ૨૩-૧૦-૧૯૩૮

મળી મોટાઈ તોયે શું ?

—: ગ ઝ લ :—

કર્પુ દેશ્વાણુ શું કાણું, મળી મોટાઈ તોયે શું ?

ધર્મ ના ધર્મનું મૌરવ, મળી મોટાઈ તોયે શું ?
રાખ્યા ના દુઃખ દર્દીના, નથી નરભાસતો જીવો;ધરી નવ દાઝ દુઃખીઆની, મળી મોટાઈ તોયે શું ?
ગણાઈ મારી મોટી, હશે નહિ સ્થાન સેવાનું;ખરા વખતે ખસી જશે, મળી મોટાઈ તોયે શું ?
મળી પડી થયા મોંઘા, ગણાયા ગામમાં મોટા;રાખ્યા ના ગર્વને ગાળી, મળી મોટાઈ તોયે શું ?
મળા મોટાઈમાં માની, સડક સાચી સરી જાયો;જૂલી ભગવંતને જાયો, મળી મોટાઈ તોયે શું ?
મનાવો શંત સાચાને, પ્રપંચી માન પામે છે;કુસો કુસો બોળાને, મળી મોટાઈ તોયે શું ?
નથી શુદ્ધિ અગર સક્તિ, થયા દોષત વડે દંબી;દયાવો દંભથી શને ? મળી મોટાઈ તોયે શું ?
થશે ખોટા મરી મોટા, જશે જ્યારે જગત છોડી;ગળાશે કાઠી કિંમતના, મળી મોટાઈ તોયે શું ?
(નયોત્તરનામાંથી)

ઉત્તમ ધર્મ જ્ઞાતિ સેવા

જ્ઞાતિ સેવા શી કરે, કેને ખબર છે કાલની !

નિદ્રા અને આગસ તન્ને, કેને ખબર છે કાલની !
ઉ જાતિ જાતિ તણી, અઢીનીંશ દીલમાં રાખતે.સમય આવે જૂઝતા ના, કાંઈક સેવા આપતે.
નિર્ભય થયા મન દોષ તો, કૃદ્યાણુનું સાધન કરે;અર્ધ પંચ ન પાછી સાપડે, એ કાળો નિશ્ચય ખરે.
જાનિદિન એ આપણું છે, એજ નહીં ધારતે;એકવાર ને ઉદયના યૌ, આ ધ નો અંભાગતે.
નાયદોળી: (કેનીઆ)] નારણ કરસન પાણ્યાળીઆ (વિદ્યાર્થી)

પ્રાસંગિક નોંધ

નૂતન વર્ષાભિનંદન:—દીપોત્સવિના ટાંકણે ‘પ્રકાશ’નો આ અંક દીપોત્સવિ અને તરિકે પ્રહ્લ્લક જંધુઓના જનમાં સાદર કરતાં અને તે અત્યંત હર્ષ થાય છે. આ અંકથી ‘પ્રકાશ’ ચોથા વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે. છેલ્લા બીજા તથા ત્રીજા વર્ષમાં ‘પ્રકાશ’ ને પ્રગતિ આરંભી તેની સવિરતર હકીકત આ તકે આપવાની અમે અત્યારે જરૂર નોતા નથી. તે હકીકત ‘પ્રકાશ’ ના અંકમાં આપી ગઇ છે. છતાં આપતા અંકમાં ‘પ્રકાશ’ ના હીત્રાજ સાથે તે અમે આપવાના છીએ. આજ સુધીમાં જે જે જંધુઓ એક યાત્રીશરીતે ‘પ્રકાશ’ ને ઉપયોગી નીવડ્યા છે તેનો આ તકે અમે આભાર માનીએ છીએ અને દેશપરદેશના સર્વે જાતિ-જંધુઓને અમારા નૂતન વર્ષના અભિનંદન પાઠવીએ છીએ.

મ્યુનીસીપાલિટીના સભ્ય તરિકે

સૂંટાયા:—કલ્યાણ (૭. યાજ્ઞ)ના રહીશ આપણી જાતિનાં જે યુવાન જાતિ જંધુઓ (૬). શ્રી કળાભાઈ ગોવીંદ છાંયા અને (૨) શ્રી દેવાણુંદ નેકાભાઈ શીંગડીયા કલ્યાણ મ્યુનીસીપાલિટીના સભ્ય તરીકે સૂંટાયા છે એ સમાચાર પ્રગટ કરતાં અમેને અત્યંત હર્ષ થાય છે. શ્રી. કળાભાઈએ તથા શ્રી દેવાણુંદાઈએ અનુક્રમે વેડ નં. ૬ અને નં. ૩ માં પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી હતી. શ્રી કળાભાઈ સ્વતંત્ર પક્ષ તરફથી ઉભા રહ્યા હતા ત્યારે શ્રી દેવાણુંદાઈએ મહાસભાવાદી પક્ષ તરફથી

પોતાની ઉમેદવારી નોંધાવી હતી. અને જાંને જંધુઓ અનુક્રમે ૨૧૦ અને ૬૬૪ મંતો મેળવી પોતપોતાના વાર્ડમાં પ્રથમ નંબરે સૂંટાયા છે એ લશ્ચાજ હાર્ષની વાત છે.

ભાઈ શ્રી કળાભાઈ મ્યુનીસીપાલિટીના જીના સભ્ય છે ત્યારે શ્રી દેવાણુંદાઈએ આ પ્રથમ વારજ આ દિશામાં પ્રવેશ્યું છે. જાંને જંધુઓ યુવાન હોઈને આપણી જાતિ પ્રત્યે મારી લાગણી ધરાવે છે એવી અમારી સમજ છે અને અમે માનીએ છીએ કે જાંને જંધુઓ આપણી મહાસભાનું ધ્યેય લક્ષ્યમાં રાખીને જનતાને અને ખાસ કરીને આપણા જાતિજંધુઓને ઉપયોગી થઈ પડશે. જાંને જંધુઓને અમારા હાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ.

કેંગ્રેસ પક્ષમાં નોકાયા:—આપણી જાતિના

કલ્યાણના રહીશ શ્રીયુત કાનજીભાઈ ગોવિંદ છાંયા કે જેઓ ગઇ સૂંટણીમાં મુંગઈની ધારામલાના એક સભ્ય તરીકે સૂંટાયા હતા. તેઓ અત્યાર સુધી ધારામલાના સ્વતંત્ર પક્ષમાં હતા પણ હાલમાં આપણી મહાસભાના પ્રતિજ્ઞા પત્ર પર સહી કરીને તેઓ મહાસભાના પક્ષમાં આખરે નોકાયા હોવાના મુખાચાર અમેને મળ્યા છે. જો આ સમાચાર સત્ય હોય તો એ જદલ ભાઈ કાનજીભાઈને અમે અમારાં હાર્દિક અભિનંદન પાઠવીએ છીએ. આપણી મહાસભાનું ધ્યેય લક્ષ્યમાં રાખી તેઓશ્રી આમ જનતાને ખાસ કરીને આપણા જાતિજંધુઓને ઉપયોગી નીવડે એ અભિપ્રાય અમે સેવીએ છીએ.

સંપાદક

જ્ઞાતિ-સુધારો

શ્રી સોરઠીયા પ્રત્યપતિ-જ્ઞાતિ લામ્બજો તથા ભગીનીઓ-આપણી જ્ઞાતિનું શ્રેષ્ઠ કરવા માટે પ્રત્યપતિ-પ્રકાશ આજે ત્રણ ત્રણ વર્ષથી નનતોડ પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે અને યોગ્ય વર્ષમાં પ્રવેશ કરે છે. તે સમયમાં ધણા ધણા જ્ઞાતિ બંધુઓના લેખો, લાપણો, ચર્ચાપત્રો અને કવિતાઓ વિ. પ્રકાશમાં ગદાર પડેલ છે. પણ બંધુઓ, કંઈ લેખો લખવાથી કે લાપણો આપવાથી જ્ઞાતિનું શ્રેષ્ઠ થતું નથી. જો આપને જ્ઞાતિનું શ્રેષ્ઠ કરવાને આપણામાં ખરી ધમશ હોય તોજ આપણે આપણી જ્ઞાતિને સુધારી શકીએ.

જ્ઞાતિ સુધારો-એટલે જ્ઞાતિની અંદર રહેલા મદાઓ દુર કરવા અને જ્ઞાતિથી પીડાઓના દુઃખી તથા નિરાધાર કુટુંબને મદદ કરવી. આજકાલ આપણી જ્ઞાતિમાં ધણા કુરિવાજો છે તે દૂર કરવા આપણાથી જનતા કોશિય કરવી અને કુરિવાજો બંધ કરી દેવા તે માટે આપણને મને તેટલું દુઃખ પડે તોપણ તેની દરકાર ન કરવી એવો પડો નિશ્ચય કરી કામ કરીએ તોજ આપણી જ્ઞાતિના આપણે કુરિવાજો દુર કરી શકીએ. જો આપણું દર્તન્ય છે. આપણી જ્ઞાતિમાં બધી ધણી જાગતો સુધારા માગે છે. જેમકે જાગૃત્તવ, પ્રેમભાજન, કન્યાવિકલ વિગેરે જાગતો સુધારા માગે છે. નાનપણથીજ કેટલાંક અજ્ઞાન માત્રાઓ પેતાના પુત્ર-પુત્રીના લગ્ન કરી નામે છે. માત્રાઓ પેતાની પ્રગ્નનું સુખ ન જોતાં પેતાનાજ કોઈ પુત્ર કરે છે.

: ચર્ચાપત્ર :

[નોંધ-ચર્ચાપત્રીઓના લખાણો તેમજ વિચારો સાથે અમો સંમત હોય એમ માની લેવાની શુભ કાંઈએ ન કરવી. સંપાદક]

હરિજન માટે મુંબઈમાં આવેલું જ્ઞાતિનું મંદિર ખુલ્લું મુકવાનો પ્રશ્ન

આપણા સોરઠીયા પ્રત્યપતિ જ્ઞાતિનું મુંબઈમાં કુંભારવાડા ૩૭ ગંદી મંથો જે મંદિર આવેલું છે તે હરિજનોને દર્શન માટે ખુલ્લું મુકવા જાગૃતમાં હરિજન સેવક સંઘ તરફથી મને એ પત્રો મળ્યા છે. ત્યારગાદ મજકુર સંઘના સેક્રેટરી પણ મને ફાઈ ત્રણ ચાર વખત મળ્યા હતા અને જો જાગૃતની ચર્ચો કરી હતી, અને તેઓને મેં મેં મહીના પછી ધરતો જવાબ આપવાનું કહ્યું છે.

આ જાગૃતમાં મુંબઈ સરકાર તરફથી કાયદો પસાર કરવામાં આવ્યો છે અને એની નકલ મને સંઘ તરફથી મળી છે, તેમાં જણાવેલું છે કે જેનાં હાથમાં જે મંદિરનો વલીવટ હોય અગર દરદી હોય તે માંજીસ પોતાને યોગ્ય લાગે તો મજકુર મંદિર નહિર રીતે હરિજનોને દર્શન માટે ખુલ્લું મુકી શકે છે.

કુટુંબીઓમાં અંધ જનતા બંધુઓ પ્રેમ ભાજન પાછળ પેસાનું પાણી કરે છે અને તેમાં આનંદ માને છે, આવા આવા કુરિવાજોને નાખુદ કરવા માટે જ્ઞાતિ સુધારાની ખાસ આવશ્યકતા છે એજ. દસ્તાવેઃ] દેવશી રાજભાઈ ગોલા

જ્ઞાતિ સમાચાર

મુંબઈ-સાગરવાવના એક જાતિ જંધુ નામે કેસર બોણુંદ શામે ભરડવા કામ ધંધાર્થે અહીં આવેલ પણ ધંધાના અભાવે તે નિરાધાર સ્થિતિમાં આવી પડેલ. સાથે જ એક વર્ષની લેલી એક નાની પુત્રી હતી જે પણ માંદો પડી ગઈ હતી. એ જંધુની આવી દેકેડી પરીસ્થિતિ ધ્યાનમાં લઈને અત્રેની આપણી 'શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ સેવા સમાજ'ના કાર્યકર્તા જંધુઓ તરફથી તેને તેના મુકામે રેફર કરીને પાંચે મોકલાવી આપવા માટે તા. ૫-૧૦-૩૮ ના દિને પ્રેમંદ કર-

વાગેરે વીગેરે.

આ જાગૃતમાં મુંબઈના તેમજ સાથી દરેકના આપણા સમગ્ર જ્ઞાતિના બાંધબેનો શું અબીપ્રાય છે તે જાણવાની જરૂર છે, પણ આપણી જ્ઞાતિની મીડીય મળતી ન હોવાથી મીડીગદ્ગદા આતો નિર્બળ લાવી સકાય તેમ નથી. માટે હું સકળ જ્ઞાતિ બાંધબેને આથી અરજ કરું છું કે તેઓએ તા. ૧૫ મી ડીસેમ્બર ૧૯૩૮ મુધીમાં આ વિષયમાં મને પોતાનો અબીપ્રાય લખી મોકલવો. તેવા આવેશ અબીપ્રાયો જે જાણુ વધુ હશે તે મુરજા જરૂર કરવામાં આવશે.

કે. ૧૩૮, કુંભારવાડા

૩ જી ગતી, મુંબઈ. ૪

શ્રી. નારણ મેરામજી ઘેડીઆ શ્રી મુંબઈ સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિની વાડી તથા ગદીરના વહીવટદાર

વામાં આવ્યા હતા.

દર્યાણ-અત્રેના ત્રણ જંધુઓ શ્રીયુત કળાબામ ગેવીંદ છાંવા, શ્રીયુત દેવાણુંદ જોડા-બામ શીંગડોવા તથા શ્રીયુત રામજીભાઈ છાંવા ગોકેડ એમણે દર્યાણ મુનીસીપાલિટીના સભ્ય થવા માટે ઉમેદવારી નોંધાવી હતી તેમાં તા. ૧૫ ૧૦-૩૮ ના દિને ચુંટણી થતાં પ્રથમના બે જંધુઓ વધુ મને ચુંટાઈ મને આવ્યા હતા.

મૃત્યુ સમાચાર

દર્યાણ-(તા. ૧૦-૧૦-૧૯૩૮) અત્રેના એક જાતિ જંધુ શ્રી રામજીભાઈ નરસી દોશનું (ઉ. વ. ૨૫) અસાનક અવસાન થયું. મહુમ પોતાની પાછળ તેમનો રૂદ્ધ માતૃશ્રી, વિધવા પત્નિ તથા એક પુત્ર તેમજ બે જંધુઓને શોક કરતા મુકી ગયા છે.

મુંબઈ-(તા. ૧૮-૧૦-૩૮) અત્રેના એક જંધુ શ્રી માંડજીભાઈ હમીર ધોલનું (ઉ. વ. આશરે ૬૦) હૃદય બંધ પડવાથી અસાનક મૃત્યુ થયું. આથી તેમના વિધવા પત્નિ તથા બે પુત્રો તેમજ અન્ય કુટુંબીજનો શોકમાં આવી પડ્યા છે.

કચ્છ-અને મહુમના અસાનક અવસાનના સમાચાર જાણી અમે ધણાજ ખેદ પામ્યા છીએ. એમના અવસાનથી એમના કુટુંબી જનોને લાગેલ આઘાત પ્રત્યે અમે સહાનુ-ભૂતિ દર્શાવીએ છીએ. મહુમના આત્માને સ્થિર ચિત્ત શાન્તિ બક્ષો. સંપાદક

જ્ઞાતિ બંધુને

[રામ બૌરવી-તાલ ગાગલ]

બંધે જાતિબંધુ માત્ર, તોડે બંધન અધાર,
જરવાદથી ફરેલાં. જિનિ સ્વાર્થથી બરેલાં.-અરે જાતિ-રેક
જળે છર્તા ન ફરે, તોડે છતાં ન તરે,
સમાજને ગણતારાં, તોડે બંધન અધારાં.-અરે જાતિ.
દંતેડાં કરે સ્થાન્ને દલે જાતિબંધુ જાણે,
જન સીમાવતારાં તોડે બંધન અધારાં.-અરે જાતિ.
ધનિ ન પ્રસંગ જાણે, પત્ની નાથ ન પીછાને,
વડીલા કરે છે સાદાં, તોડે બંધન અધારાં.-અરે જાતિ.
વેડે વડીલા બંધે, ચિથુનાં અતેરાં જીવન,
સિધુ બકન જાણે પ્યાર તોડે બંધન અધારાં.-અરે જાતિ.

માત્રી ખાતેલી:] માસ્તર સોમનાથ હર્ષ ક્રીશોર

“ ઉધાને ”

અનેક રંગોથી રંગાયેલી દિગંધીની ગંધા!
નાચી માની ફરતી પ્રજાવતીની તારાગજોતે!
તે રેતી તની છેવટના સદેશ.
તે પાકવળે પ્રિય ભાંધડો,
ફેમફેમ પથરીયો પાતની નવલ ગર્વના અંગલ પ્રગાનની.
નવલ રાણીજી ઉપાભેનને:

કરેન્ને કે કરેન્ને કંઈ અવનવું અવની પરે,
તે ઉધાર ને આપે પુત્ર પુત્રીઓને;

રેડે નવચેતનતા રેડ તે સાધને આસમનીય સૌક્યતા.

સાકલ પ્રત્યેક પ્રત્યક્ષિતાં યુવક યુવતીનેય તે,

શોધો તે ગ્રાંધો “ સ્તેદના ” જે આજાં અરજાં.

તે વદાવો પવન વેગે સ્વર્ગનની હૃદય કપારીઓમાં,

તે ઉડાવો આત્મન કુંવારા લેનાય તે.

કાળો કુસંપની કાળ જવાળા સરખી કાલીમનિય તે,

તે ઉગાડો અમૃતફોળાં જે “ આંખાવાડીયાં ”

તે આંખો સંકેતનાં જે સંભારણાં,

તે ચખાડો અવરનેય તે.

સ્વર્ગન તેય છે ઉપવનના ફુલડાં સરીખડાં,

જો રીંચશે રોહનાં જળ.

તો ફેરસે, કાલસે એય તેને ફુટશે ઉન્નતિનાં ફાળાંય તે,

ગોદર મહાધરો મહાધતા મહાધરો!

ઉદારશે તમ ઉંજરે-ઉંખાં ને !

તે રેતાં (રાજતાં) રાખશે લેનગેનય તે.

શાધશે, જોનાય દિલના દિવાસ,

તે વરસાવશે અમુની અમીધારા !

રેન્ને સંજગનતાના સાય;

ઉજળજે ઉર્મિના ઉદાશી તમ કાડીલાં કામીઓને.

ઉચરતી તી એમ ઉત્તર ગંધા તારા ગજોતે !

રેન્ને શુભ અદેશ ઉજળતી જીવને આ-મારો.

ખાતેલી ગોડી:] માસ્તર અંબુન વીરજીવાઈ કુકડીયા

પરો આટલા મોટા ખર.

દેખે ને પુછે કંઈ. મોટો મુરખાં એવું નામ. છુટાયા દેખી જાહેવાટ. રાણી. કહીએ શાખાટ. દુર્બળ દેખી પુછે દુઃખ. અપવાદોને પુછે ભૂખ. મરતવાને ઘેર પુછે દોક. તેવું નામ ડાહ્યા તે દોક. કોડી જનને પુછે પાપ. પુત્ર ગુણકને પુછે બાપ. ગાંધ આગળ કહે પારસી. અર્ધ આગળ ધરે આરસી. મેરો આગળ વાંદ ગાય. ગુંગાને કંઈ ગાણું ગાય. અઢતાની કીરતી કરે. દેખા દેખી જળમાં તરે. તસકર સાથે કરે વેપાર. અસુરને પુછે આચાર. પંડીત આગળ કરે પાખાંડ. દીવાનને દેવા જય દંડ સોમ સંગાથે હિતે હસે. ઉજડ પોડમાં જઈને વસે. પોહી સંજો સાથે સાથ. રાંઠ તણે જે મહિસલાજ. વ્યભીઆદીને આણે વીધાસ. રાખે વેર જ્યાં વસે વાટ. કોળીને દેખાડે દાસ આગસુને પુછે કામ. હસે નાગને પુછે એર. પીતા હુલ્મરને પુછે વેર. ક્ષય રોગીને પુછે દુઃખ. રાધુને પુછે જે ગુખ. હંકવા હાથે ને કોસાડ કરે. તેનો અર્થ એક ન એર. ગઈ વાત વીમાસણ કરે. જગ પીતા હંકડ હસે. મારગ જતાં આણું બાધ. હથિયારવીનાં જે ઘાટ જંધ. રાંક ઉપર રાખે જે દીસ. શરૂને નમાવે ઘીશ. કરે ખટલઈને લોળા ધાય. શોઠઈ વીધની કરવા જાય. વિધા ભણી આણે અહરંકર. વણા ચીર માથે હે જાર.

લાઈ વિના ગાથે હે દેખ. કહાડી જે પુછે જોશ. મોટા માણસની સાથે વેર. પારસી રાંઠ લઈ આવે વેર. પુનીની વધારે વાત. ભુવે સંન્યાસી કરી જાત. નીંદે જે પોતાની જાત. વપાણુ કરે પોતાની વાત. ગુરે વિના ભણે જે વીધા. નીર્મળ જનની કરે નીંદા. ચીર સાથે મળે જે ચીત. વાવરે ભુલદા અંદિ વીત. દેવ માટે બચે નહિ દાસ. રૂડી રૂળા ભળે નહિ રાસ. વીધા કરીને પુછે વર. ખાણી પાને પુછે ધર. ધરનારીયા કરે મીત. વાલ સાથે રંડની રીત. કરે વગર વિચારે કામ ભૂંઠને જે ધીરે દાસ. છુટાયા પછી પુછે હર. પરો આટલા મોટા ખર. શામળ કાંચઅંધી ગોવિંદજી રામજી ગોહિલ.

શા માટે ?

[જામનગર]

એક અડકડ ધણું ફરંતા, રંડમ ના ફંડમાં ભરતાં તમારા હોમને માટે, નહિ અભિમાન શા માટે ? પડેલો આપ સોલિના જીના દિવાજને વળગી કરીને બાળ-લગ્નો કરી, બનેા કુનવાત. શા માટે ? દુઃખે તમ બંધુઓ રહતાં, વિના અન્ન-વસ્ત્રે ટળવળતાં; કદી તમ કોરમાં આવે, કદો અપમાન શા માટે ? બરે નિજ કોમને માટે, નથા જે લોગાણી દિલમાં પછી જીવી રહી જગમાં, થતાં બદનામ શા માટે ? પોરખંદર]

‘કુમરેશ્વર’

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

: વર્ષ :
: ૪ થી :
: અંક :
: ૪ થી :

અક્ટોબર,
: સને :
૧૯૩૮

સંપાદક

ડા. શ્યામભાઈ આણંદજી આનંડ

શુભિચ્છ !

[અંગની]

તપલાં ચેતન ઉર જગાવી,
જ્ઞાતિ-દિપકને વિકસાવી;
હર ઘર માંહી “ પ્રકાશ ” વસાવી
જ્ઞાતિને અગકાવો,
શુભિચ્છ ! જ્ઞાતિને અગકાવો. [૧]

દૂર ધર્ષા અભિમાન કરિને,
દીન-દુઃખીનાં દુઃખ હરિને;
જ્ઞાતિક મેવા ધ્યાન ધરિને
જ્ઞાતિને અગકાવો,
શુભિચ્છ ! જ્ઞાતિને અગકાવો. [૨]

આપસના કંકાસ મીટાવી,
અંકુશ તણાં શુભ ગાન સુણાવી;
વિશ્વે “ કમરીન ” નામ દિપાવી
જ્ઞાતિને અગકાવો,
શુભિચ્છ ! જ્ઞાતિને અગકાવો. [૩]

પોરબંદર :]

“ કમરીન ”

: કાર્યાલય :

: વ્યવસ્થાપક :

: વાર્ષિક લવાજમ :

પટ/કપ, દુર્ગાદેવી ટ્રેડ,
મુંબઈ. નં. ૪.

હીરજી જોરામ ધીસાવાડીયા
મેધજી જીજીભાઈ ચાંડગળા

દેશમાં : એક રૂપીઆ
પરદેશમાં : ત્રણ શીલીંગ

ઉત્પત્તિ માટે શું કરવું ?

દુનિયામાં ચંદની અને પડતી, લાગ અને દાની, યશ અને અપયશ, સુખ અને દુઃખ એ જોડાં સદાય રહેતાં આવે છે, તો શું માનુષ્યોએ દૈવ ઉપર આધાર રાખી જેટલી રહેવું ? ના. એ તો મૂર્ખાનું લક્ષણ છે. ડાહ્યા પુરુષો દૈવ કરતાં પુરુષાર્થનેજ ઉત્તમ રાખે છે. પુરુષાર્થનું કયું ચોક્કસ હોળ છે, વ્યારે દેવનું કયું સંકલ્પીય હોય છે. શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર પ્રભુએ વ્યભાચ્યું છે કે પુરુષાર્થ વરેજ માનુષ્ય સિદ્ધિ પામે છે. એક જગે અર્થવા અનેક જગે ઉત્પત્તિ પામે છે. આ યુગમાં મદાતમા ગાંધી-જીએ આર્થ પ્રાપ્તને એજ પદ્ધતિ કર્યા છે કે ઉત્પત્તિને પાંચે વળવું હોય તો ઉડો, જંગો અને પુરુષાર્થી બનેા. આર્થ મતિએ તેને અનુસરીને પુરુષાર્થ યત્ન માંડ્યો છે. અને કર્મ માર્ગમાં તેના અંગોને સ્પર્શર મામે છે. આપણે પણ નીચે જતાવ્યા પ્રમાણે ૨૧ ઉત્પત્તિના પ્રયાસે કરી, આપણો મર્મ જાળવવા જોએ.

૧ જાનિની ઉત્પત્તિમાંજ પોતાની ઉત્પત્તિ અમાણેલી છે, માટે દરેક જાનિદિતના કાર્યમાં તબ, મન, મનથી વધાતકિન મદદ આપી જોડોએ.

૨ જાતિ ઉત્પત્તિમાં મદાન કાર્પો માધવ માં એકજ જગતી ફરફ છે, જેને માટે જાનિના

દિતચિન્તકોએ “સૌરાષ્ટ્ર પ્રાંતિક પ્રજાપતિ સભા” સ્થાપવા માટે જમતો પ્રયાસ કરવાની અમલ્ય જાણુય છે. તે સ્થપાવા બાદ દરેક જાનિતએ ‘સભા’ ના સભાસદ થઈ જવું જોઈએ, અને સભાને પોતાની કમાણીમાંથી અમુક દિરંસા આપી પોતાની ફરજ જાળવવી જોઈએ.

૩ જે તમે તમારી જાનિને સર્વ પ્રકારે સુખી જોવા ચાહતા હો, તો તમારાં અંતા-નોને જે અજગવણી અપાવો. દાક્ષના જમાનામાં કન્યાકેળવણીની કેટલી જરૂર છે, તેનો વિચાર કરી અમલમાં મૂકો. જાળસમ અને કન્યા-વિક્રમનાં પાપી. કાર્પો અથ કરો, પેદાજો તોડી એક્ય કરો.

૪ જે તમે અમલ્ય હો, તો પશુ માતિનું માસિક ખરીદવાનું અભિમાન રાખી, તમારા-માંના કાઠ જોડો માનુષ્ય પાસે વંચાવી, તેમાંથી તમે જાન મેળવી, તે પ્રમાણે આપી તમારું વર્તન સુધારવા કાસીય કરો.

૫ આ પ્રગતિમાં જમાનામાં જે તમે ઉંઘજો તો તમે સર્વથી પાછળ રહી દુર્દશા મેળવજો. માટે ઉચ્ચ સ્થિતિએ પડેજવા પતનવેગે પ્રાપ્ત કરો.

નિશાખા: } માંસર મોંડણબાઈ રામજી દાંક.
વાયા-ઉપજેશ

યુવાનોનો રાહ.

શ્રી કૃષ્ણભાઈ ગોવિંદ છાંયા

[સુ કન્યાશ્રુ-૨૭ ચાલુ]

(જેના શ્રી કૃષ્ણભાઈ મ્યુનિસીપાલિટીના એક સભ્ય તરીકે ચુકાયા છે)

(૧) મમાજની રચનાના મગન કર્યાના જે કોઈ સમયનો કોઈ તેજોજ, જેના કે જા, મપ અને પામડીઓ અને જેટલા જાગા દૂર થાય છે, તે પાખડીઓ અને તેજોજ અથવા નમે થાય છે ખુદની શમળેથી દરેકે મનાગ માગસ જેવો ભવાનક નથી તેનાથી ન્યગજો નધારે ભવાનક શુભ્ય ની ચના પનાગ પામડી છે

(૨) ન્યાતમનિ ઓ મમાજના આગામી આજે જે સુખ અને મમૃદ્ધિની હોળી મળગતી દેખાત છે, તેનું એકજ કા જ પાખડીઓ અને પાખડીઓ પોતાના જુઓથી ન્યાતિ નાહો પોતાની ગદી છે ન્યાતિ તેતાઓ તથા સુધારકા ઓ રક્તાઓની જોળી છાપ પડી, જોળી અપના વહાનાઓ કરી, ન્યાતિને કંગનાન નીનિશાઓ મમે ત્યા ન્યાતિના મગન રામા જુઓનો ભાગ ભજવવામાં નજર પડે છે

(૩) ખાત નીના વેશમાં શરતોના દમરેની સખ્યામાં જન્મામ આવે છે જે દિવસે મમા જન્માથી પાખડીઓ નાખુ થશે, પાખડીઓ દુના થઈ જશે, તે દિવસે સમાજ ઉપર દેનાના આશિર્વાદ વગર મે સુખ, અને શાંતિની સગિતા વહેશે

(૪) આજના નવરુસાન વડુઓ જોગ નિનાજે મોગ ખર્ચ, અને પુષ્કારાઓને હવ મચારી કદી ન તિતે મુધાગના ગદ્દ ઉપર દ્વારનાનો મગને જાનજળમાં તોજ તમારી યુવતી ખીનેની પેખાને

(૫) દરેક- યુવાન ભાઈઓ પોતપોતાના આમે યુવક મડો આપી ન્યાતિને મા પી મનાદ આપી મુધાગજોના રાહ પગ વારંગે, તોજ પાખડીઓનું તત નાન પામશે એજ ન્યાતિ મમાજની મા પી ગદ્દ છે અને યુવા મોરી ફરજ છે

(૬) ત્યાં સુધી ન્યાતિ સમાજમાં પાખું, સર્વ પ્રયાસો : આકાશ કુસમવત્, અર્થ
 ડના પડદા છે. ત્યાંસુધી સત્ય પરતુ રિચિતિ મળ્યાશે એજ.
 અંધારામાં રહેશે. અને આપણા ઉન્નતિના બીલીમોરા :] ગોવિંદભાઈ કે. મહેતા

ઉન્નતિનો મુખ્ય મંત્ર શું ?

આપણે જન્મતમાં ઉન્નતિની પ્રવૃત્તિમાં અન્ય કોમો કરતાં પછાત છઈએ એ વાત જરૂર માનવા મોખ્ય છે ! અને ત્યારે જન્મતનાં સર્વ મનુષ્યો પોતાની ભુક્ષો અથવા ભુતકાળની પાગલ પ્રયાઓને દેશ નીકાત કરવા મથે છે ત્યારે આપણે એ સવળું જાણવા છતાં કાળ ભુના કાતીક કરારોમાં અથવા ભુક્ષમી સાંકળથી જકડાતા જઈએ છીએ અને તેમ ચલાનું કારણ શું છે ? તેજ આપણે સમજવાની જરૂર છે. અને તેની સમજ એજ કે લવિષ્યની માતાઓને કેળવેા. 'મહાન નેપોલીયને રીકજ કહ્યું છે, કે જેમ ખેતીમાં સારો પાક ઉતારવો હોય તો સાફ ખાતર અને પુરતું પાણી એ સમયરો મયવાય તો ધારેલો લાભ લઇ શકાય છે. તેવીજ રીતે મનુષ્ય જન્મતનું ઉત્પત્તી પાત્ર સાફ હોય, તોજ અથવા તો નારી જન્મતને આદર્શ કેળવણી મળી હોય તોજ આપણે ધારેલો સુધારો કરી શકીએ. આતુ વર્તમાન યુગમાં જેઓ ઉન્નતિના રાહે ચાલી રહ્યા છે તેઓનો મુખ્ય મંત્ર નારી સુધારણાં છે અને એ તો આપણે સહેજે સમજી શકીએ કે જે પાત્રમાં દુધ રાખવું હોય તે વાસણ જરોબર સાફ હોવું જોઈએ નહીં તો એજ દુધમાંથી કાતીક ઝરૂર અને છે. તો નેજ સીધાંત પ્રાણી

માનને અને તેમાં મનુષ્યને તો અવરજ લાગુ પડે છે. ધારો કે ભુતકાળમાં મહાન જળવાન અને ભુદિમાન પુરુષો થઇ ગયા તે મહા સાગરનાંજ મોતી હતાં. નહીં કે ખાંડા ખાએચીઆંતાં. સ્વાતિ નક્ષત્રમાં વરસેલાં બીંદુ ઝીંજનારી સામીં છીપો હોય તોજ મોતી નીપજે, જાકી શંખલાંથી સિદ્ધિ થવા સંભવ હોયજ નહીં ! આપણે વારંવાર વાતો કરીએ છીએ કે અમુક વર્તણૂક છે, તે કુરીયાંએ છે અથવા લવંકર દુખદદો છે પરંતુ એ જનરેકાં દોરે મદાડવા યા તો નાશુદ કરવાં એ કોઇ રાડો પોડવાથી કે ફરીપાડો. કરવાથી કદી મટનાર નથી. એને માટે તો અમરકારક અને મોક્ષક જન્મતની દવાની જરૂર છે ને તે અસ્યયુક્તી કેળવણી સાફ થઇ શકે તેજ છે. આપણે ધારો કે સુધારાનું સાદિત્ય લખી લખીને કાગળોનો ભાવ વધારી દઈએ, પરંતુ જેને માટે આ જાધું થઇ રહ્યું છે તેના ને સફેદ કાગળોમાં કાળા કાધા નેદને અદખાફ કરે છે ! અથવા તો નિરક્ષર છે ? એ જાધું નો ફીક કારણ કે ઝડતુ સીરાય ફળ પાકેજ નહિ. પરંતુ લવિષ્યનો વીચાર કરતાં ઉવરનો એકજ મંત્ર અકરીર છે. ધારો કે એક કુવાનું પાણી ઝહેરી બની ગયું છે ખજું આપના કુવાનું છે

એટલે પીવામાં આવે નથી એ માન્યતા બૂત્ત
ભરેલી છે. આપણે એમ કંડીશું કે જો તેને
વાણવાની શું જરૂર છે એનો તો દાદ દોટવા
ખતાવના સીંચવાની જરૂર છે ? તો એ પણ
મોટી બુત્ત છે. કારણ કે જ્ઞાન વગરની બનેલી
સ્ત્રોત પણ તુંદરસ્તીને ગમાડનારી થાય છે.
કોઈ કળાદુષ્ટ વૃક્ષને ઘડેજ પાણી સંચિત્વાથી
કળા સાથે થાય છે. નહિ કે ખીસેલા વૃક્ષ
ઉપરજ ખ્યાલ રાખવાથી, પરંતુ જાન્યે જાણ
જોનાનું છે. નારી સીંચણની પ્રથા તો આજ
જુન કાળથીજ ચાલુ હોતી જોઈએ ! નહિ તો
જે મહાન સતી સ્ત્રીઓ યદ્યપ્ત તે કેળવણી
સીંચાય જનનું અશક્ય છે. ધારો કે કોઈ
કોઈ શ્રીમતની મંદીણીઓ યદ્યપ્ત. તો
એ વાત જાણીએ રાગો અને આત્મીય
જાતિમાં યદ્યપ્ત મર્યાદા સતી કે જેને આપણે
શ્રી. બાઈના નામે જાણીએ છીએ તે કંઈ
એક પશુ જીવન જીવનારથી જનનું અસંભવી-
ત્વ જણાય, અને તે જમાનામાં નાર્તકીતાને
પ્રચાર કરનાર હીરણ્યકંશ જેવા મહાન
સમ્રાટના વપ્તમાં અને વળી તેનાજ
પાટવી કુંવર પ્રદંત્રાદને સાંજોય આપીને
મંત્રુગતી શ્રદ્ધાળુ જનારો એ કંઈ સાધા-
રાણુ, વ્યક્તિથી ન જ જતી રહે અથવા
તો સત્ય આદર્શો સીંચાય જનેજ નહીં. કોઈ

એમ કહેશે કે—એ જાણું તો અમરકાંથી મધું
હતું તો તે માન્યતા એક અંધ શ્રદ્ધાળુની છે
કારણ કે કેળવણી સીંચાય મંદાન જનનું અને
શુદ્ધ ધારણ કરવું ને અસંભવી છે તેમજ
કેળવણી સીંચાય જ્ઞાન ના હોય અને જ્ઞાન
વીનાં ભક્તિ ના હોય ને ભક્તિ વીના મહાન
જનનું અશક્ય છે અને અમરકાંની માન્યતા
એના એક અંધશ્રદ્ધાળુ આત્માને મંત્રોપવાની
છે. પરંતુ જીવનનીકાનું સુજાન કલ્પીએ, તો
એ વિદ્યા સીંચાય કંઈ નથી. આપણે એમ
ધારતા હઈશું કે વાણેજી અથવા કેળવણેજ
ધણક દુઃખી જોવામાં આવે છે તેનું શું ?
તો એનો ઉત્તર એજ કે આપણી પોતાની
કંઈક શુભ બૂત્ત હોવી જોઈએ અથવા તો
કુદરતી નિયમ પ્રમાણે જીવનમાં સુખ અને
દુઃખ તો આવેજ છે પરંતુ જેમ કાળધોણું
પારખવાને રથુજ નેજા છે તેમજ સારઅસાર
અથવા નીતિમય જીવન ગુનરવાનો આરગ
જનાવનાર વાને હિતિને ખરે સાદ જતાવનાર
જે છે તે કેળવણીથી જાગ્રત થયેલાં જ્ઞાન
નેજોજ છે અને જો એ નેજોથી આપણે જોઈ
શકતા હોઈએ તો ભવિષ્યમાં ક્યારેક પશુ
ધારેલાં કાર્યો પાર પાડી શકોય અથવા પાર
પડે છે. માંડણ ધનજી ગડીયા
કમ્પાઝા :]. (આક્રિડા)

પ્રેક્ષની અગવડતાને હીધે આ અંક એક અઠવાડીયું મોટો જહાર પડે છે જે
જહલ કામા માચીએ છીએ. આ કારણથી 'પ્રકાશ' ના છેલ્લા બે વર્ષના કામકાજનો
સીપોટ તેમજ હીસાજ વી. બાળતનો આવતા અંક પર આપવાનું સુદતવી રાખવું
પડ્યું છે. 'પ્રકાશ'ના કાર્યકર્તાઓ

સ્વપ્નની રહેલ ગાહ [માણુનાર, ઉંઘણુસી]

મહેરબાનો! જણાવતાં હર્ષ ઉપજે છે કે આપના આં મુક્તીસ મીઠો જમાનાની સાથે આગળ ધપે છે. અમારા પરમ મીત્ર અખી-દાસની સાલદથી એક મકાન બાંહે રાખી ગર્ગમ ઓશીસ નેતું નામ દરખુ છે. અમારી આ ઓશીસનો લાભ દરેક જાતિ લાભજો લઈ શકે એ મરાદાથી દર્ગેશનો એ કલાક તો સંતિકીય અર્થાં માટે ટાળમ મુકકર ક્યો છે. નેતો લાલ ઘણા બાઈજો લે છે અને કાય-દામાં અમિને પણ પારકા ઉંજરા લાંગવાની ઉપાધી ટળી ગઈ છે.

એક રાત્રીએ જાનિની અત્યારની પરિ-રિથતિ વિશે ઉંઘ વિચારમાં અમે ઉભા મીઠો ગુંચાએલ દતા. તેમાંમાં બોધાબાઇ નામના એક જાતિ લાઈએ ગર્ગમ ઓશીસમાં દાખલ થઈ રામ રામ કરી અસન જમાનું. અમારી વિચાર ઓણી અટકી પડી અને સ્વાવનાર વ્યક્તિ તન્ક ઓકી ટશે અમે નાકી રહ્યા. વિચિત્ર ટ્રેસનાં એ માનનીયે બોલણુ સુધીનું પ્રેતીઉં, ઉપર મારીવાપી કેડીયું અને મરકે કેમ જાણે બુદ્ધથી એકના જદરે એ માણુસની પાંચડી માથે જાંધી લાંધી હોય તેવી સુંડલા જેવી પાંચડી અને હાથમાં રૂપેરી દુધા પળી તેના શેઝામાં અભિવૃદ્ધી કરી રહ્યો હતો. પાતળી રાફઆળ દગ્ગાં ને મદદાન જોવી ઉડ્યા.

દોરનો! ખરેખર તમોને ધન્યવાદ થટે છે. નાનતા બક્ષા માટે તમોએ બેળ લાંધી છે.

આપણે પણ સે નગારા જેવા નવરા એટલે મન ધયું કે હાલ જરા ગર્ગમ ઓશીસની મુલાકાત લઉં. હુકાના અંકેક દગમાં રચર્ગનું સુખ અનુભવતા એ મુરંગી. પોનાની વાક્ય આતુરી આગળ વધારી જોતવા લાગ્યા. લાઈસાળ, એ તો હીક પણ આજકાલ જાપાવાંરજો પટેલીઆંજોને સાથે બેળવી નાતમાં સુધારા કરવા માગે છે એ તો હીક નહીં. કારણ કે એ જમાનાના આદેશ પટેલ દેવો કાસા નથી હો! તેમને તો પોતાનો જ કલ્પો દાવો કરંગ છે. તેજો સ્વાર્થી, મરપચી, અને સત્તાની ધુનમાં મરત અનેકા માતેલા સાંઠ જેવા લગભગ હોય છે. નાત્યના લક્ષા શુરાંની તેને કાંઈ પડી નથી. દરેક વાતોમાં હાએ હા કેના-મજો ખેટી રીતે ચગતકાર વીના નમસ્કાર કરે તેવા નથી.

એટલે આપ ધીમાન કમ રીતે કાર્પ યાવ નેમ છન્દો છો! તો હાંબજો! ઇ ગધા ડોળી પડના મુકી ગામે ગામ બુવાન મંડોળની રચાવના થવી જ્ઞેષ્ઠજો અને એ રીતે સંધાય બુવાનો એકત્ર મળી નાનનાં દાંતીકારક રીવાજો નાબુદ કરવા તેવાજો સામે જાંડ જમાનું જ્ઞેષ્ઠજો.

એ ગત્તદ પણ અરથાને નથી મુરંગી, આપમાં જાપાંજો દારા. એ અર્થાં પ્રકાશમાં મુકીયું અને ખોરા મોજશોખ પાછળ મર્યા રહેતા જાનિના પ્રમાદી ચુવાનેને જ્ઞેષ્ઠ કરવા એક વધુ અજાનરા અજમાવી જોઈયું. પડી

જ્ઞાતિની સુધારક સંસ્થામાં શું થવું જોઈએ ?

૧. સંસ્થાના ઉદ્દેશો લક્ષમાં રાખી કાર્યો થાય. સમાજના દિન ખતર અધારણ અને કરાવો ફેરવી શકાય.

૨. સુધરેલી પરેશશાહી ધુરી ગય એવા મોઢમ સ્વરૂપના ફેરવો ન થાય.

૩. પ્રમુખની કે કોમની એકદુશ્ચુ સત્તા એટલે આપખુદી ન આણે; વધુ મતે જાન થાય.

૪. સમયોને ઉંચના રાખી ફેરવો થય નહિ અને પ્રમુખ હોય કે લખાવે એ ફેરવ જાધાએ કબૂલ રાખવો જ પરે એવ હોય નહિ.

૫. કોઈનો દંડ થાય નહિ કે દાનના નામે દંડ લેવાય નહિ.

૬. સંસ્થાના સંઘો એક જીવ તરફ તોડાઈથી નહિ પણ વિવેકમાં વતે; કોઈને આનંદેષાપણું ન લાગે એવા નિષાદગ, પ્રેમાળ દોષે એક જીવને આહે; નાનામોટાપણું ન હોય.

૭. સંસ્થાઓમાં પરસ્પર મિત્રતાન તો અવશ્ય હોય.

૮. કોઈ ને સરમાવીને કે દયાણુ કરીને જાન કે ફજો ન લેવાય.

તો જેની પરબુજાની મરજી.

એ મારગ જરૂર લેજો. અને જે સાધનાઓ દરેક પશુ તમારે નાતો હોય તો લખી ન ખાજો. ધ પરમાણુ કરતાં જે સરીવાઈની કીરણ તો હોઈ શકે. શ્વે. તમારામ કોઈ વખત વળી ફરફટે. મળવું.

‘‘ ઇતી પ્રી અપ્ટમ સ્વપ્ન: સમાપ્ત:’’

૯. કોઈને સરમાવીને કે દયાણુ કરીને સભાસદ કે સંસ્થાના દિનસંજી ન ખનાવાય.

૧૦. પ્રમુખ કે હોદ્દાશરેની વખતોવખત જાદવાની રીત હોય.

૧૧. ફેરવ થી વેળા કોઈનો વિરોધ દયાવનાનો પ્રવલ ન થાય પણ પ્રેમમયો વદ્યિતાદ થાય, મન લેવાય ને ઝઘડો ન થાય.

૧૨. દુર્વ્યસન કે કુરુદિ છોડાવવા કોઈની ઉપર મરમો, દયાણુ, પ્રત્યં કે માંગ પ્રમુખ અગર કોઈથી ન થાય પણ પ્રેમથી વારંવાર સમજ આપવાની ફરજ હોય.

૧૩. સંસ્થાના સુઘો રેવેન્જાથી રહેણી કરણી એક રાખે નો એ વ્યાજખી ગણાય અને તેવા ઉચ્ચ વર્તનથી પોતાના સંજીઓને આકર્ષી શકે કે તે સંજીઓ પણ સંસ્થામાં ભગી સંગઠન વધારે.

૧૪. સંસ્થાની જાહેર સભા સમાજનાને લાભસંધી નીવડે તેવા ઉપદેશનો લોભ આપવા માટે હોય; કાનાકાવા માટે નહિ.

૧૫. મીટીંગ કે મેળાવાઝ (જાહેર સભા) વખતે રસોઈ હોવા છતાં સમાજનાને બૂખે ટગવળતાં ન રખાય.

૧૬. દાનની રકમો સંસ્થાને જે જાતના દાન માટે મળી હોય તેમાં જ તે વપરાય. જીવત કામમાં ખર્ચાય નહિ.

૧૭. ઉપજાખર્ચની તમામ પરોઝો અને વાઙિચર રાખવાની નીતિ હોવી જોઈએ અને હિસાબ તપાસનારે (ઓડીટર) દિશાબ અંગે

શેઠેડી ખામીઓ (ઓડીટનોટ) ધારવાલોના ધ્યાન પર મૂકવાનો વહીવટ હોય.

૧૮. સંસ્થાના સભ્યો, નાણાં અને કેપો માટેનાં દફતરો હોય તે સાથે દફતર અને સામાનનું પાલુ સિસ્ટમ (સ્ટોરર) હોય અને તેમાં વસ્તુઓ જેની પાસે હોય તેની સહી લેવાય.

૧૯. સંસ્થાની જે તે પ્રકારની અવક પ્રમાણે તે તે પ્રકારમાં અર્થ યત્ન લેઈએ, દેણું ન થાય. કદાચ દેણું થાય તો જેણું દેણું હોય તેના નામે રકમ જમા ભરેલ થાય.

૨૦. સ્વમાન જળવાય ને ખોટાં અર્થ ધરે તેવા વિવાદ દાખલ કરવા દરદમેશ પ્રચારકાર્થ થાય.

૨૧. જ્ઞાતિનાં ગણાં છાપાં અને જ્ઞાતિની સંસ્થાઓની તમામ હિમ્મતવાદથી વ્યવસ્થાર રહેવાનો સંચાલકો પ્રયાસ કરતા હોય.

આપણી સુધારક સંસ્થાઓમાં ઉપરના ગિચારો પ્રમાણેનો વહીવટ આવશ્યક હોય તો તેના પાલન માટે લક્ષ આપવાની દરેક સભ્યની ફરજ છે, કે જેથી સુધરેલી પટેલસાહીનો માર્ગ સરળ ન થાય. મારી આ માન્યતામાં કંઈ પ્રત્યાસાને સ્થાન હોય તો તે ગણવા હું આતુર છું.

મહુધા જી મંગનલાલ સોમાલાઈ પ્રજાપતિ
'પ્રજાપતિ' માંથી.

પ્રાસંગિક નોંધ

હાલકે અભિનંદન-સુગાઝી (આફ્રિકા) થી કેટલાક બંધુઓએ તુલન વર્ષની 'પ્રકાશ'

ને ભેટ તરીકે 'સદાયક નિંદમાં' પોતાની વધારાકિન રકમ ભરીને માંડવી આપી છે. અમેને સમાચાર મળે છે તે મુજબ ગઈ દેવ દીવાળીને દીવસે કેટલાક બંધુઓ એકઠા મળ્યા અને પોતાની દરજાથીજ આ ભેટ મોકલી આપી છે એની અત્રે નોંધ લેતાં અમેને હર્ષ થાય છે. 'પ્રકાશ' પ્રત્યે આ બંધુઓએ ખતાવેલ લાડી લાગણીની અમે દરેક કરીએ છીએ.

પરિક્ષામાં પાસ થયા-જુનોગઢના વહીવટ શ્રીમુત મુલશભાઈ રાવજી ચૌહાણે એડવોકેટની બીજી ગ્રેડની પ્રતિક્ષા દાલમાં પસાર કરી છે. એડવોકેટ તરીકેની સંપૂર્ણ પરિક્ષામાં જો બંધુ સફળ નીવડયા છે એની અત્રે નોંધ લેતાં અમેને અત્યંત આનંદ થાય છે. જો બંધુ સુવાન હોઈ દાલમાં બેસાય (વાયા જેતપુર) કાર્ટમાં કામકાજ કરે છે, જો બંધુની ઉત્તરોત્તર સફળતા અમે દરજીએ છીએ. સંપાદક

જ્ઞાતિ સમાચાર

રાણાવાવ-અત્રેના જે જ્ઞાતિ બંધુઓ સી. નાદણભાઈ તથા શ્રી. જેગમભાઈ કરમન સરસોડ તરફથી ગઈ કાલેક શુદી પાને શુક્રવારથી શ્રીમદ્ ભાગવતની સંપાદન પારાવર્ણ્ય એમના સ્વર્ગસ્થ બંધુ ભાઈ નાનજીના પુણ્યાર્થે ખેસાડવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સ્થાનિક બંધુઓ ઉપરાંત આણંપાજીના બંધુઓ તથા ભાઈઓ તથા બહેનોએ ભાગ લીધો હતો. તેની પુણીહૂની ગઈ કરાક-શુક્ર ૧૧ ને દીવસે ધામધુમથી કરવડમાં આવી હતી.

સાધાર સ્વીકાર

‘ પ્રકાશ ’ ને નૂતન વર્ષની લેટ.

લેક્ષતા નવા વર્ષની પ્રજ્ઞાદીપ્તિ નીચે મુજબ વસ્તુવેદના બંધુઓએ ચિંતાની છાંયમાં નીચે મુજબની રચના ‘ પ્રકાશ ’ ની સલામક ફેરવાં આપેને ગોઠવી આપ્યા છે તેની સાધાર વિસ્તાર કરીએ છીએ:—

૨૦ નં. : નામ :

રચના :

- ૧૬૦ શ્રી નારાયણભાઈ ગાંડલ ૭૨૨૫૫ મુખે-૨ શ. ૧-૧૦-૦
- ૧૧૧ ” કચ્છરુદ્રેન લક્ષ્મણ દાસજી ગોપીદાસ ” ૬-૧૦-૦
- ૧૧૨ ” કાનજીભાઈ અરસી ગામડા સુબાક્કા ” ૬-૧૦-૦
- ૧૧૩ ” મનજીભાઈ રાવજી પટનાર ” ૬-૧૦-૦
- ૧૧૪ ” કાનજીભાઈ નારાયણ મણિભાઈ ” ૨-૧૦-૦
- ૧૧૫ ” મોક્ષજીભાઈ ગોળી નં આલ્યા ” ૩-૫-૦
- ૧૧૬ ” જેઠાજીભાઈ રાગલ શીંગડીયા કર્ણાજી ” ૨-૫-૦

પેટલ શ. ૪૮-૬ —

નીચે વસ્તુવેદના પંચોના દીપોગાથિ અંગે અચીને આલ્યા છે તેની સાધાર વિસ્તાર કરીએ છીએ:—

૧. “ અન્નપાતિ-પત્રિકા ” (આરિક) નક્ષત્ર

૨. “ ગાદિયા મુલક ” મુખ

૩. “ ઉન્નતિ ” ”

૪. “ પુષ્પાલ દીપ ” અપાદાવાલ

૫. “ શ્રી અર્ચા-ધર્મ-પત્રિકા ” [શ્રી. રૂબીક] નાનગર

લેહીના લાડુ.

સમગ્ર હતાં રાગવતીને, ‘ લે તે આપારે ધામં છે: ઉદાર કરવા આમને, જગીશુ’ લેહીના લાડુ, વખત રાસે નડારાની, જરા ખંધવાર નહિ કરવાં, ‘કહું’ છે ગાપદાલો, જગીશુ’ લેહીના લાડુ. વધે આગળ તારૂં આજે, શું પાછળ આશે રહેતાં, નથા લેતો સુધારો એ, જગીશુ’ લેહીના લાડુ. ગિઆર આરમ હુખીને, રવળે પથે વળાવવાને, ન લઈશું નકંખાં નથા, જગીને લેહીના લાડુ. વધ્યા ફેરો સુધારના, ભંગોએ નાદિ બદલુ કરશું, અગારા વખત લાગું, નહ તે શીલ આમે દેવું ? પોદળેરે:] ‘ આપારે ’

૧. “ ઉન્નતિયાળ પંથુ ” (દેખાલિક) મુખ

* “ * આગિઆળ લેવી પછી (આરિક) મુખ

૮ “ હરના અંદરી ” રાવળ ૧૮૮૫ નું

૮ “ ગર્વિષ્ઠ લેને પંચાંગ ” રાવળ ૧૮૮૫ નું

૮ “ સમાધર્મ ” પાદોબના પ્રાદેશને લેડ] સંગરોલ

૮ “ સંવત ૧૮૮૫ નું ફેરો રહેનડર [શા. મુખલક્ષ

૮ “ સંવત ૧૮૮૫ નું ફેરો રહેનડર [શા. મુખલક્ષ

૮ “ સંવત ૧૮૮૫ નું ફેરો રહેનડર [શા. મુખલક્ષ

૮ “ સંવત ૧૮૮૫ નું ફેરો રહેનડર [શા. મુખલક્ષ

૮ “ સંવત ૧૮૮૫ નું ફેરો રહેનડર [શા. મુખલક્ષ

With best Compliments
If not delivered, please return to

Karyakarya :

59/65, Durgadevi Road,

BOMBAY No. 4.

: આ હ ક :

નં.

દિગ્ગજિત્વકથ

છે.

આમક ઉપનવિયવકાસિતરીતમ માનનુકલે
વિપ્રાકૃતિ ઉધોમોદોપાયત્વકથાવધાનકદ્વાપર
મંદડાએ લટસાપે પોવેલે પાતે છે. ટેન ટેન
પોલે આમક તાલકુલની તેથી તેથી નથી
પ્રતિક્રીડકલે નીનિલ તરડાએ લટસાપે પોલે
લગણે લાધીમાનને એ તાકાત—તિપલ્લવ.

અન્ય સુને કોશાલના કોશાલ

દિગ્ગજિત્વકથ

ઉપનવિયવકાસિતરીતમ માનનુકલે
વિપ્રાકૃતિ ઉધોમોદોપાયત્વકથાવધાનકદ્વાપર
મંદડાએ લટસાપે પોવેલે પાતે છે. ટેન ટેન
પોલે આમક તાલકુલની તેથી તેથી નથી
પ્રતિક્રીડકલે નીનિલ તરડાએ લટસાપે પોલે
લગણે લાધીમાનને એ તાકાત—તિપલ્લવ.

ગ્રામને વિનંતી

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

વર્ષ :
૪ થી
: અંક :
૫-૬

નવેમ્બર,
ડીસેમ્બર
: સને :
૧૯૩૮

સંપાદક
ડાહ્યાભાઈ આણંદજી ચાવડા

તા. ૧-૭-૧૯૩૬ થી તા. ૩૦-૬-૩૮ સુધીનો 'પ્રકાશ' ના બીજા તથા ત્રીજા
[સં: ૧૬૩૧-૩૭] વર્ષની આવક જાવકનો દ્વિવાર્ષિક હિસાબ [સં: ૧૬૩૭-૩૮]

ઉ

૧૮૧-૧૩-૬ થી પુરાંત જલ્લસ બાકી :

(ગણ પ્રથમ વર્ષની આવકમાં)

૪૩૩-૦-૦ થી લવાજમ પાતે જમા :

રૂા. ૩૦૨ + રૂા. ૧૩૧

-૬ થી રાજાચક્ર ફંડ પાતે જમા :

રૂા. ૧૪૩-૬-૦ + રૂા. ૧૭૬-૧૪-૬

૦૦ થી સંમેલન ફંડ પાતે જમા :

૦૦ થી વ્યાજ પાતે જમા :

સેન્દ્રજ ભેંડના સેરીંગ ખાતાના આવકના :

રૂા. ૧૨-૦-૦ + રૂા. ૨-૧૪-૦

સરવાળો રૂા. ૧૩૫૨-૧૫-૦

૧ અકટોબર સં: ૧૯૩૮

જલ્લાલેલી રકમો અનુસે બીજા અને

ત્રીજા વર્ષની આવકની

૬૪૯-૮-૦ થી કપાગણી અર્થ પાતે ઉધાર :

રૂા. ૪૨૪-૮-૦ + રૂા. ૨૨૪-૦-૦

૨૧૪-૨-૦ થી પોસ્ટલ અર્થ પાતે ઉધાર :

રૂા. ૧૪૦-૩-૬ + રૂા. ૭૩-૧૪-૬

૧૦૬-૨-૬ થી જુનાગઢ મંદિર અર્થ પાતે ઉધાર :

૧૦૯-૭-૬ થી પરચુરલ અર્થ પાતે ઉધાર :

રૂા. ૪૨-૧-૦ + રૂા. ૧૭-૬-૦

૫-૪-૩ થી સેન્દ્રજ ભેંડના સેરીંગ ખાતાના આવકના :

૪-૭-૦ થી સેન્દ્રજ ભેંડના સેરીંગ ખાતાના આવકના :

રૂા. ૧૦૬-૨-૧૪-૬

૨૬૦-૦-૩ થી પુરાંત જલ્લસ બાકી છે :

રૂા. ૨૨૦-૮-૬ સેન્દ્રજ ભેંડના સેરીંગ ખાતાના આવકના

રૂા. ૩૬-૭-૬ રોકડો બાકી

સરવાળો રૂા. ૧૩૫૨-૧૫-૦

હીરજી જેરામ વીસાવાડીયા

મેથલ જુનાભાઈ ચાંડેરખા

ગાવડયાપદે

ઓદમ

નથી કો' કો' ભક્ત પૂજારી ?

[રાગ ભૈરવી ગઝલ]

ઘણાં છે દેવતાં મંદિર ઘણાં છે દેવમુરારી;
ખરે આ જ્ઞાતિ માતાનો નથી કો' ભક્ત પૂજારી ?
નથી કંઈ પ્રેમ અંતરમાં નથી કંઈ દાઝ સાતિની;
કહે મા અમ ગિરારી નથી કો' ભક્ત પૂજારી ?
કમાણી પૂજા કામીને કરે ના સાર્થ સાતિનો;
રહે છે કંઈ નીરાધારી નથી કો' ભક્ત પૂજારી ?
તમારાં જાળકો પ્રાતર તમ ઉધારને માટે;
રહે મા આંખુઓ સારી નથી કો' ભક્ત પૂજારી ?
હજારો આસારે જાંધુ રખડતાં છે ગિરારાઓ;
તળવા એવી બેકારી નથી કો' ભક્ત પૂજારી ?
ખરે ચતુર જંગા'વાને ગિરાર મોખરે પડ્યો;
કહે કીશોર પૂકારી નથી કો' ભક્ત પૂજારી ?

મોટી પ્રાનેલી :]

માસ્તર સોમનાથ કીશોર

: સર્પાલય :

: અવરથાપકો :

: વાર્ષિક લવાનમ :

પટ/કપ, દુર્ગાદેવી દોડ,

હીરજી જેરામં વીસાવાડીયા

દેરામાં : એક રૂપીઓ

શુભ. નં. ૪.

મેમજી ભુલભાઈ ચાંડેગળા

પરદેશમાં : ત્રણ રૂપીઓ

‘પ્રકાશ’નો દ્વિવાર્ષિક વૃત્તાન્ત

[સને : ૧૯૩૬-૩૭ અને ૧૯૩૭-૩૮]

દેશપરદેશના સર્વે જ્ઞાતિ બંધુઓ પ્રત્યે,

સુવિનય નિવેદન કે આપણી સોરઠીયા પ્રજાગણિ જ્ઞાતિના આ પ્રથમ પત્ર ‘પ્રજાપાત’ પોતાના જન્મના બીજા તથા ત્રીજા વર્ષમાં જન્મવૃક્ષ ચરિત્રિય જ્ઞાન સેવાનો હેતુ આપ આ બંધુઓની આગળ મારે અત્રે પ્રગટ કરતાં અમેને અત્યંત આનંદ થાય છે.

આપણી જ્ઞાતિનું ભાવિ સંમેલન

કાકીયાવાડની આપણી સોરઠીયા જ્ઞાતિના સર્વે બંધુઓ એકત્ર મળી જ્ઞાતિ ઉત્થાનના ઉપાયો થાઈ શકે એવા આશયથી જ્ઞાતિનું એક મોટું સંમેલન કાકીયાવાડ ખાતે આયોજવાની આશા તો ‘પ્રકાશ’ પોતાના જન્મથીજ સંપીરતું હતું. આ કાર્યને અગ્રમુખે સાધવાનું સરળ અને એ ખાતર કાકીયાવાડના લુદા લુદા ભાગોની જ્ઞાતિના આગેવાનોની એક પ્રાથમિક પરિષદ લુનાગઢ જેવા કોઈ મધ્યસ્થ સ્થળે આયોજવાનો સતત પ્રયત્ન પ્રથમ, પર્વમાજ અમેએ આદરેલો જેના પરિણામે

‘લુનાગઢની પ્રાથમિક પરિષદ’

૧૯૩૬ થી. ત્રીજા વર્ષની શરૂઆતમાં આ પરિષદ, (તા. ૩૦-૧૧-૩૬ થી તા. ૧-૮-૩૬ સુધી) ભરાઈ જેની સંપૂર્ણ દૃષ્ટિકોણ એ વખતે પ્રગટ અમેમ ‘પ્રકાશ’ના લુનાગઢ પરિષદ અંકમાં પ્રગટ થઈ ચુકેલી છે.

લુનાગઢ જ્ઞાતિનું બંધારણ

લુનાગઢ જ્ઞાતિના અઢાર મહાસેનાની જ્ઞાતિઓના રીતરિવાજોના ધારાધોરણો જે ત્રીસ વર્ષ પહેલાં ઘડાયા હતા, પણ તેનો અગમ તદ્દન અવ્યવસ્થિત થયેલો. દરેક મહાસેનાની જ્ઞાતિ તેમજ દરેક જ્ઞાતિબંધુઓ પોતપોતાના અગમાં આંધ તેમ વર્તતા હતા. આથી આ પરિષદનો સમગ્ર હર્ષને એ લુના રીતરીવાજોના ધોરણોમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો અને દરેક મહાસેનાની જ્ઞાતિનું કાર્ય સરળતાથી ચાલી શકે એ આશયથી એક બંધારણ પણ તૈયાર કરવામાં આવ્યું. એ પછીથી એ ધારાધોરણો તેમજ બંધારણનું અવ્યવસ્થિત રીતે ઘોડવાનો તૈયાર કરવાનું કાર્ય અમેએ સોંપવામાં આવ્યું, એ મુજબ તે તૈયાર કરીને ‘પ્રકાશ’ને અર્થે છપાવવાની રૂબરૂ નકલો દરેક

મહાસભામાં વહેંચવા માટે જુનાગઢના પટેલ શ્રી ઉપર અંતોએ મોકલાવી આપી હતી. આ ઉપરાંત દેશપરંપરાના જાતિ-બંધુઓ આ વસ્તુથી જાત થાય એવા આશયથી એક પાત્ર અંકે 'જુનાગઢ બંધારણ' અંક તરીકે બીજા વર્ષની આખરમાં સભાએ પ્રગટ કર્યાં.

આ બંધારણ પસાર થવાને આગળે એ વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો છે છતાં એને અંગતમાં મુકવા માટે જુનાગઢના પટેલ શ્રી તરફથી કોઈ પણ પગલાં અત્યાર સુધી લેવામાં નથી આવ્યા એ ખરેખર ખેદજનક છે. આ વસ્તુની અમારે અવારનવાર એમને યાદી આપી છતાં એ વિશે એમના તરફથી મૌન સેવવામાં આવે છે એ આશ્ચર્યજનક છે. પટેલશ્રીને તેમજ સામંત વર્ગમાં મહાસભાના જાનિ બાધાઓને જા તરફ વેળાસર લક્ષ આપવા ફરીથી અમે વિનંતી કરીએ છીએ.

શ્રીબાધ'ની જગ્યા તેમજ તેના લાગો

'શ્રી બાધ'ના લાગાની દરેક મહાસભામાં વસુલ લેવાની રકમ મહાસભાના આગેવાનોએ પટેલશ્રી ઉપર મોકલાવી આપવાનું પરિપદ વખતે ક્યુલ કરેલું અને તે મોકલવાની શરૂઆત પણ કેટલાક મહાસભા તરફથી કરવામાં આવેલી. શ્રી બાધના લાગાના આ ફંડની તેમજ તેની જગ્યાની અવસ્થા માટેની એક ચોક્કસ પટેલશ્રીની માગણી ઉપરથી તૈયાર કરીને તેમના ઉપર અમેરે એકલો આપેલી, જેનો સમાવેશ જુનાગઢના બંધારણમાં પણ કરવામાં આવેલો છે. આ છતાં આ વિષયમાં પણ કોઈ પગલાં ન લેતાં પટેલશ્રી તરફથી મૌન સેવવામાં આવે છે એ ખરેખર દુઃખજનક છે. આપણી જાતિની આ ધાર્મિક જગ્યા તેમજ તેના ફંડની ગેર નવસ્થા થતી અટકાવવાનું સામંતવર્ગમાં જાગૃતિ લઈ પણ ક્યારે ધ્યાન પર લેશે?

'પ્રકાશ'નો દ્વિવાર્ષિક હિસાબ

અવસ્થાપકોએ તૈયાર કરેલો 'પ્રકાશ'નો બીજા તથા ત્રીજા વર્ષનો એક જ હિસાબ આપ બંધુઓની આજુ માટે આ અંકમાં અન્યથા પ્રગટ કરવામાં આવ્યો છે. એ ઉપરથી આપ એક શક્ય હશે કે છેલ્લા એ વર્ષમાં 'પ્રકાશ'ની કુલ આવક રૂ. ૧૭૭૧-૧-૬ ની થઈ હતી, જ્યારે ખર્ચ રૂ. ૧૦૬૨-૧૪-૮ નું થયું હતું; અર્થાત્ કે આવક કરતાં રૂ. ૭૦૯-૧૩-૩ નું વધુ ખર્ચ થયું હતું.

આ લખતી વખતે 'પ્રકાશ'ના છેલ્લા ત્રણ વર્ષોની સાહક સંખ્યા નીચે પ્રમાણેની જણાવ છે:—

પ્રથમ વર્ષ : ૨૭૨ સાહકો — ત્રીજું વર્ષ : ૧૪૪ સાહકો

બીજું વર્ષ : ૨૮૬ " — ચોથું વર્ષ : ૩૮ " (ચાલુ)

પ્રથમ વર્ષમાં ૫૦ આદકા જે ફ્રી નોંધાયેલા તે આદ કરતાં એ બંધની આદક સંખ્યા બરી રીતે નોંધેલી નથી. ૨૨૨ નીજ સંખ્યા. બીજા વર્ષમાં આ સંખ્યા વધીને ૨૮૧ થઈ. પહેલી દત્તી, જ્યારે ત્રીજા વર્ષમાં એ ૩૮૧ ને ૧૬૫ સુધી આવી દત્તી. આમાં ૫૫. સમસાધન દરિદ્રાઈવાળા ૨૫ આદકા જે ફ્રી નોંધાયા, ૪૫૫ તે આદ કરતાં બરી આદક સંખ્યા ફક્ત ૬૦ નીજ સંખ્યા એ કહેવાની. આગળ ૧૯૨૨, ૨૨૩, ૨૨૪, ૨૨૫ આદક અંધુઓ પોતાના મવારમાં મોક્ષવામાં જે પ્રમાદ એવે છે તેને આભારી છે એ દેખીતું છે.

પ્રકાશ નો દેશાવે

બીજા વર્ષમાં ૬૨ માં 'પ્રકાશ'ની ૬૦૦ નકલો છપાવી હતી, તેમાંથી ૪૦૦ નકલો આદકોને જતાં બાકીની ૪૦૦ નકલો દેશપરેશના અંધુઓને પ્રચાર અર્થે ફ્રી મોકલાવી હતી. ત્રીજા વર્ષમાં આદક સંખ્યા કમી થતાં આ ફ્રી નકલો મોકલાતી આગળ ન પડે. બંધ કમી પડી હતી. 'પ્રકાશ'ના હિસાબમાં જે અંધુઓના નામો આદક તરીકે લખાયા છે તેમાંથી ૬૨ માં એક રવાના કરવામાં આવે છે. અવારનવાર મુશ્કાળા આપ્યા છતાં આમાંથી ઘણા ઘોડા અંધુઓએ પોતાના ત્રીજા અને ચોથા વર્ષના મવારમાં અગોને મોકલી આપ્યા છે; તે, હવે વેળાસર મોકલી આપવા નેમને આ તક ફ્રી વિનંતી કરીએ છીએ.

'પ્રકાશ'ની સૌમિક નકલો અન્ય જાનિના મારફતેને જદલા તરીકે મોકલવામાં આવે છે. આ વરમાં દરમ્યાન જે જે પત્રોએ અમોને જદલામાં અકો મોકલી અમોને પોતાનો સાથ આપ્યો છે એ જદલ લેખનો આભાર માનીએ છીએ અને આ આશુ વર્ષમાં ૫૫ એ સદાસ નેમો આશુ રાખે એમ હસીએ છીએ. જે જે પત્રોને જદલામાં આગળ અકો જવા છતાં પોતાના અકો જદલામાં નથી મોકલતાં નેમને ૫૫ પોતાનો સાથ આપવા આ તક અમો વિનંતી કરીએ છીએ.

'પ્રકાશ' નું સહાયક ફંડ

બીજા વર્ષમાં આ ફંડ ખાતે દેશ પરેશના ૪૬ અંધુઓ તરફથી રૂ. ૧૪૩-૬-૫ અમોને મળ્યા હતા જ્યારે ત્રીજા વર્ષમાં ૨૪ અંધુઓ તરફથી રૂ. ૧૦૪-૧૪-૬ આવ્યા હતા. જેનો વીરવવાર રિપોર્ટ 'પ્રકાશ'ના અંકમાં થઈ ગયેલો છે. 'પ્રકાશ'ને પોતાના આ ફંડો ને આજાર ન હોય તે ત્રીજા વર્ષમાં તેને પોતાનું પ્રકાશન અંકલી સેવું પડ્યું હોય એ આ તક એના મુખેવડાને બહુવચની આભારી દરજ રમણે છીએ. આ વરસે દરમ્યાન જે જે અંધુઓએ આ ફંડમાં પોતાની વચાસકિત રકમ ભરી 'પ્રકાશ' પ્રત્યે પોતાની સદાનુમતિ તથા વદાવ દર્શાવ્યું છે એની અમો કદર કરીએ છીએ અને

પ્રતિજોષાન પોતાની જાતિના આંખ પર 'પ્રકાશ' ને ન સૂઝતા પ્રત્યેક જંદુઓને અમો આ તક ફરી વિમંતાઈ કરીએ છીએ.

શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ મંડળ (નાયરોમી-આફ્રિકા)

અત્રે એક વસ્તુની ખાસ નોંધ લેવાની અમો અમારી દરજ્જા મુજબ છે. પોતાને દેશ છોડી પ્રધાર્થે પરદેશ ખાતે વસનાર આપણા સોરઠીયા જંદુઓને એકવ કરી તેમના સલાહ સંપર્માં પ્રધારે કરી તેમને ઉન્નત સ્થિતિએ પ્રાપ્તતા ઉદ્દેશથી ઉપરોક્ત જાગની સંસ્થા આફ્રિકા ખાતે વસ્યા વરસોથી રચના છે અને જેની શાખાઓ ને ખંડમાં ભુદે ભુદે કેકાણે પણ પ્રાપ્તવામાં આવી છે. હવેકે માત્ર ઉપરના આ સંસ્થાના કોર્પોરેટોઓની નવેસરથી કરી સુદૃષ્ટિ થઈ છે. જેના રીપોર્ટ 'પ્રકાશ' ના વ્યક્તમાં અગાઉ પ્રગટ થઈ ચૂક્યા છે.) તે સંસ્થાના કાર્યને આગળ ધપાવવા તેમજ પરદેશમાં વસના પ્રત્યેક સોરઠીયા જંદુઓને આપણી આ સંસ્થાના સંજ્ઞા થઈને તેને અન્નવત્તર જનાવવા આમદપુર્વક લેજામણ કરીએ છીએ.

જીવન વર્ષમાં 'પ્રકાશ' ની આર્થિક સ્થિતિની જાણ આપી આ સંસ્થાના કોર્પોરેટોઓને થનાર તેજાએ રૂ. ૧૦૦ એકસોની રકમ સંસ્થાના ફંડમાં 'પ્રકાશ' ની સંદાય અર્થે અમોને મોકલી આપી હતી, જેની આ તક નોંધ લેતાં દર્જ થાય છે. આ જંદુઓએ 'પ્રકાશ' પ્રત્યે જનાવંતી બહી લાગણીની અમો દર કરીએ છીએ.

મુંબઈની સોરઠીયા પ્રજાપતિ જાતિ

મુંબઈ રયાનીકે, સાધ્વી તાલુકો, ચાણા હાલ્કો, કેલાળા હાલ્કો તથા ખાનદેશ હાલ્કામાં વસના લાણજોની એકવ સંસ્થા તે મુંબઈની સમસ્ત જાતિ તરીકે ગણાય છે. હવેકે કેટલાક મદિનાઓથી અદિના કેટલાક જંદુઓ તરફથી હાલમાં આવે છે કે 'પ્રકાશ' માં દેશપરદેશની સર્વાઓ ન આણુ આજ્ઞા કરે છે તેની રીતે અદિની આપણી જાનિની ઉન્નતિની સર્વા કાં ગયી આતવી ? હાલકાઈમાં આતવો અદિની જાતિનો ઝંખડો ગયે વરસે લંવારે પતી ગયો ત્યારે કેટલાક જંદુઓનો આ આક્ષેપ અમારા ખ્યાલમાં નહીં. એથીકે તે અમોએ જો અગાળી સચિસ્તાર દર્શાવતો એક ખાસ અંક ગયે થઈ અમોએ પ્રગટ કર્યો. એટલા માટે કે એથી અદિની આપણી જાનિના આ ઝંખડથી જાનિમાં પ્રવર્તી રહેલી ખરી વસ્તુ સ્થિતિથી આપણા સર્વે લાણજો જાણકાર અને અને એક ખીમતના મનમેદને ખૂલી જઈ જાતિનું સર્વ પ્રાધિકાર્ય દીન મદદમાં બ્રહ્મને આપણી જાનિની-આપણા જાનિમાણજોની ઉન્નતિ આપ એમાં પ્રગણજો લેવા માટે તેઓ પ્રવૃત્ત થાય. 'પ્રકાશ' માં અદિની જાનિની સર્વા કાં નથી આવતી એમ હાલમાં જર્જ ધણે ભાગે યુવતોનોજ અમોને જાણાયો છે. યુવાનોનો આ

વર્ગે નાતિ ઉન્નતિનો આ પ્રશ્ન જો હાથ પર લેશે તો તેમાં આમણી ગતી સદાપ અમે
 શરૂ આપીશું. ગાંધી મોરુ યાત્રા તે પછીનાં યુવાનો આંદોળી રાતિની ઉન્નતિનો
 પ્રશ્ન ધ્યાનમાં લેશે ખરા!

જીનું અને નવું માનસ

આમારા ગ્રાંથ વર્ષના અનુભવથી અમે અનુભવી શકતા છીએ કે આપણી રાતિમાં સર્વ
 સ્વેચ્છે જીનું રૂઢિવાદી માનસ હજી પણ પોતાનું સ્થાન જમાવી બેઠું છે. જમાવો જવારે પુર
 તેજ આગળ તે આગળ દોડશે જ્યાં છે ત્યારે આ રૂઢિવાદી માનસને જીનું તેજસોનું દેખાવ
 છે. ભણે પછી તે કપીર હોય. યુવાનોનું નવું માનસ આ ગાંધી સમજે છે છતાં આ જીનું
 માનસને સમજવી તેમાં પરિવર્તન લાવવાની એમાં હિંમત નથી. એથીજ તો રૂઢિવાદ આ
 નવયુગના જમાનામાં પણ પોતાનું સ્થાન ટકાવી રહેતો જણાય છે. વિશ્વની સર્વે વસ્તુ
 પરિવર્તનશીલ છે તો જીનું ક્યાં સુધી ટકી રહેશે તે સવાલ છે. ના રૂઢિવાદીઓ આ
 જમાનાને ઓગળી પોતાનું માનસ ફેરવે અને નવાને સ્થાન આપે. નવા જીનના આ અનુદીક
 રૂઢિવાદમાં યુવાનો પોતાનું સ્થાન ક્યાં છે એ જાણી શકે અને તે મેળવવા પ્રયત્ન કરે. અસ્તુ.

આખું જગતજ ન્યાં ચઢવી-પડવીના રંગોથી રંગાએનું રહે છે તો પછી “ પ્રકાશ ” તેથી અસ્યું કેમજ રહી શકે ? છેવટે એટલું તો ખાસ લેણુમાં રાખણો કે ન્યાં સુધી “ પ્રકાશ ” ને માટે જાનિતા કોઈ એકાદ જંધુના પુખ્ત હૃદયમાં રચાન હશે ત્યાં સુધી તેનો પ્રકાશ જોસવાશેજ નહિ. “ પ્રકાશ ” અમર છે. ‘ પ્રકાશ ’ અમર રહો ! સુલેણુ કિં વહુના ? અસુ.

મુંબઈ: તા. ૧૫ મી ડીસેમ્બર,
સને ૧૯૩૮

શ્રી. એચ.કા,
‘ પ્રકાશ ’ ના કાર્યકર્તાઓ.

કાર્ય નિષ્ફળતાનું એક કારણ

આજ અમુક અંતરાય આવ્યો અને મારું નિયત કાર્ય જરાજર કરી ન શક્યો. આ પ્રકારના જવાબના શોધનારને એક નહિ પરંતુ અનેક મળી આવે છે. આપણે આપણા વિદાર ક્રમાં આને શી જ પાછા પડીએ છીએ. કામ ન કરવાના અથવા તેમાં આગમી જવાની આ એક પ્રકારની દુર્જાતા છે તેને હવતમાંથી જાન મારી દરેક જાણી દો. નિશ્ચયપૂર્વક જાણુને કે કર્તાવશાળી પુરોગો જ વિજય છે.

જેને-કામ કરવું નથી તેને તો મનના જવાબના એક નહિ પણ અનેક મળી આવશે. અને આ પ્રકારની જેવી વૃત્તિ રહે છે તે હંમેશાં પાછળને પાછળ જ રહે છે.

તમારા હવતો કાર્યક્રમ નહીં હશે. આજે હવતમાં કંઈ કામ થતું તથી એવી તમે ફરિયાદ કરો છો તે કરવાપણું પછી રહેશે નહિ. કાર્યક્રમ અનુસાર સંપૂર્ણપણે તમારું હવત વિતત્વો અને હજારકૃપાથી મદાન પરિવર્તન તમે તમારામાં અનુભવી શકશો.

‘ પ્રકાશ ’ આત્માનું સ્વીકૃત છે અત્માના શુભથી જ તે જોતપ્રોત છે. અને આત્મા સુદિનથી તમને દરેક જાણતમાં નિયમીતતા જાળવવા ઉપદેશ આપે છે તેને પાળવા આ ક્ષણથી જ મંડી જાઓ. વર્ષના અવધિએ આપણે ત્યારે છંદકૃપાથી મળીશું ત્યારે આ સામાન્ય નિયમના પાલનથી પણ શું કાલશે ગેરકાયદો થયો તેનો વિચાર કરીશું.

તમારા હૃદયનો દિવસ આજનો છે. નેને નકામા ચિત્તનો કે પ્રવૃત્તિમાં વેકરી નાંખશો નહિ. કમર કરી એવંતા સાધનો સંપૂર્ણ નિયમીત રીતે સાધવા તૈયાર થાઓ.

મિત્ર આત્મન! કામની વાટ જોઈ એવી રહેશે નહિ કેમકે શતાકાળને માટે તે તો કાલની કાલજ રહેશે કાલ આજ કદી ચવાની નથી. [વિશ્વ જ્યોતિષને આધારે]

ભાવિ પ્રજ્ઞનાં ઘડતર..... [માતર કમરીત પોષણ કરે]

[વિચાર કલિકાઓ]

આગ-લગ્ન, રૂઝ-લગ્ન, કમોડા-લગ્ન, કન્યા વિક્રય ' તદુપરાંત એક સ્ત્રીની લગ્ન-તીમાં બીજી સ્ત્રી કરવી. આવા વરઘાલી બેઠાં યુગ યુગી કુદરિવાન્તેનો એવંતર ઉચ્છેદ કરવા નવયુવાનો વ્યથન કરાવે થશે ?

અમુક પરગણામાં અમુક સાલુસ, નાની વાની. પોતાના ગાસિહના લગ્ન એક રૂઝ પુરૂષ સાથે કરે. (પછી જાણે તે શ્રીમાંત હોવા તો ગરિય) ગિચારી મલક ગાસિહાં, સંસાર સુખ એ શું છે એથી અજાત હેય. દેવગામે સમજણી થતાં, ઉમર લાયક થતાં વૈધવ્યની વેદી પર હોમવાની અણીપદ આવે અને આખરે આગ સમાજ ઉપવંતનું એક જાળુખીયું કુસુમ આકળે કરવાનું-દલિત થવું અમુક પદના લિખનુ ચક્રાવાગ પીરમન.

કામ મનુષ્ય પોતાના નાના ગાસિહના લગ્ન એક એક વર્ષની યુવાવયસને આંગણે પ્રવેશ કરી ચક્રી નવ લીવના ધ્રુવતિ જોડે કરે. (પછી જાણે તેણી જાણેલી કીવા અમજુ હો.) આ પ્રયોગ લિખિયની પ્રગતિ તેમજ સમાજને અવધારની અધારનમ સખગની ખાઇમાં ધકેલવા પડતી ગય છે. સંસ્કૃતમાં આવાં લગ્નોનું

પરિણામ પરણેલાં યુવજનોને સોપાનું કે કોઈ નવું પડે છે. તેના વિચાર ' સોલીની ' (લક્ષ્મી-પૂર્વક) તેમજ લગ્ન કરાવી દેવાનો લેનારાં માન-પિતાઓ કેરેલી ગયા.

આમ લોકો માંકું. વજગાડી સામાજિક ગ્રેમને અંગે જાણ્યાંઓની શારીરિક, માનસિક તેમજ રહેલી સક્રિયોને કોણ કરે છે. તેઓ પોતેજ માંકુંગંતી પ્રગતિ ઉત્પન્ન કરે છે તો પછી આવાં વેપાર લગ્નોથી-ન જાણવાયે લગ્નોથી ઉત્પન્ન થનાર લિખિયની પ્રગતિ કીવા આગા રાખી રાખ્યાં ?

જો આ પ્રયાને નાજુદ કરવા દરેક સહેલ કે હુદામાં ' યુવક મંડળ ' રચાવી, તેના કાર્યકર્તા કેળવણી પામેલા મુવંકેજ અને તેમજ રાષ્ટ્ર કીવા સમાજ ઉન્નતિના આર્થ પેખુ સોનેરી કીરણોનો આભાસ થાય અને લિખિયની પ્રગતિ ' હવન કમારન ' માં અનેક રંગોથી સાંગેપાંગ રંગાય.

આ માટે સંપૂર્ણ વિચાર કરવાનું આગતો યુવકોને સોપીએ છીએ.

હિન્દુ સ્ત્રીના મિલકતી હક્કમાં થએલો ફેરફાર

[લેખક : શ્રી. વકીલ શંકરલાલ ત્રિવેદી]

૧. ૧૯૩૭ ની ૧૪ મી એપ્રિલ પહેલાં હિન્દુ વિધવાને તેનો ધણી પોતાની કમાણીની લાખા ફાળીયાની મિલકત મુદ્દી ગુજરી ગયો હોય અને તેને છોકરાઓ હોય તો તેના છોકરાઓ ને તેના પોતાના હોય તો ફક્ત ૫૫ શેકડાના છોકરા હોય તો તેની દયામાં ને ફક્ત પોતાના ભરણપોષણની જ દકદાર હતી.

૨. જો તે હિન્દુ વિધવાને એક જ દુકુંળમાં તેનો ધણી તેના ભાઈઓ અગર બાપ સાથે રહેતો હોય અને ગુજરી ગયો હોય અને તેની એક જ દુકુંળની મિલકત લાખા ફાળીયાની હોય તો અને જો તેને છોકરાઓ ન હોય તો તેની દયા મુદ્દી જ ખૂરી થતી. કેમકે તેમાં તે તેના ફક્ત ભરણપોષણની જ દકદાર ગણાતી અને તેના ધણી સાથેના એક જ ભાઈઓ અગર બાપ જે તેના ધણીના મૃત્યુ પખતે હયાલ હોય તે તમામ મિલકતના દકદાર જની ખેસતો હતા.

૩. ૧૯૩૭ ના કાયદામાં, ૧૯૩૮ ના ૧૧ મા Women's right to property Act "હિન્દુ સ્ત્રીના મિલકતી હકના કાયદા" થી ફેરફાર થયો છે અને તેને આધારે નીચે મુજબનો હક સ્ત્રીને આપવામાં આવ્યો છે. અને તેને ગવર્નર જનરલની સંમતિ ૧૯૩૮ ની એપ્રિલમાં મળી છે.

૪. અત્યારે હિન્દુઓના રીવાજ ગમે ને હોય અગર હિન્દુ સ્ત્રીને જે કહેવાનાં હોય

તેમાં ગમે તે લખ્યું હોય અને અત્યાર મુદ્દી હિન્દુ સ્ત્રીના હક બાબતના ગમે તે ચૂકાદા થયે અથવા હોય તે આ કાયદાથી ઉચટા હોય તો તે આધારરૂપ ગણાશે નહિ, પરંતુ તા. ૧૪-૪-૩૮ પછી (મુજબ કલકત્તાને લગતા કાયદા વિશેષ અહીં ઉલ્લેખ છે) જે કાર્મ હિન્દુ પોતાની સ્વતંત્ર મિલકત મુદ્દીને વીસ કર્પાં વગર ગુજરી જાય તેની વિધવા અગર તેને એકથી વધારે વિધવા હોય તો તે તમામ મળીને એકીસાથે દુકુંજે તે મરનારના દરેક છોકરાના ભાગ જેટલા ભાગની મરનારની મિલકતમાં ભાગીદાર ગણાશે. અને તેને તે મિલકતની એક ચૂકી કરવાનો હક તે મિલકતના દરેક પુરૂષ ભાગીદાર જેટલોજ હશે.

૫. મરનારે વીસ કર્પાં હોય પણ જો કોઈ પણ કારણસર તે ગેરકાયદેસર હોય તો પણ તે સંબંધોમાં ઉપર મુજબનો મરનારની વિધવાને હક છે. એટલું જ નહિ પણ મરનારનો છોકરો જે તેના પડેલાં ગુજરી ગયો હોય તેની વિધવાને પણ મૂળ માલિક મરનારની વિધવાની માફક તેના મરનાર ધણીને જેટલો હક પ્રાપ્ત થાય તેટલો હક તેને પણ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે પણ દરેક પુરૂષ ભાગીદારના હક મુજબ તે મિલકતની એક ચૂકી કરવાના હકદાર છે. જો તેને પોતાનો છોકરો ન હોય તો પણ તેના છોકરાનો છોકરો હોવાન

હોય તો તે સંનિગોમાં મરનારના ઊકારાનો ઊકારો હોય તો તેવા દરેક ઊકારાના હક જેટલો હક તે મિલકતમાં તેને મળે છે અને તે પણ દરેક પુરૂષ ભાગીદારના હક મુજબ તે મિલકતની બહેંચણી કરાવવા હકદાર છે.

૧ ઉપર જે હક મુજબ મરનાર માલિકના ઊકારાની વિધવાને આપ્યો છે તેવો, હક લગાવી મરનારના ઊકારાના ઊકારાની વિધવાને પણ આપેલો છે. એટલે કે અ નામનો હિંદુ પોતાની રચનંત્ર કમ્પાણીની મિલકત વીસ કર્પા વગરની મૂકીને મરી જાય તો તેના અ નામનો ઊકારો જે તેના પહેલાં ગુજરી ગયો હોય તેનો ક નામનો ઊકારો પણ જે અ ના મરણ અગાઉ ગયો હોય અને ડ નામે વિધવા મૂકી ગયો હોય તો તે ડ નામની વિધવાને પણ ઉપરના જે સંનિગોમાં જે જે હક વિધવાને આપવામાં આવ્યા છે તે મુજબના તમામ હક તેને પણ પ્રાપ્ત થાય છે અને તે પણ ઉપર મુજબ મિલકતની પોતાની ભાગની બહેંચણી કરાવી છુટી છુટી ઉપર મુજબના પોતાના હકની મિલકત ભોગવવાને એ હકદાર ભાગીદાર ગણાય છે.

૨ ઉપરના હકમાં તો મરનાર જ્યારે પોતાની રચનંત્ર છુટી મિલકત મૂકી ગયો હોય તેવા સંનિગોમાં આ હક છે તે જગ્યાએ છે પણ હવે એકત્ર કુટુંબમાં પોતાના ભાઈઓ તથા બાપ સાથે બીજી સારી મિલકત મૂકી ધણી મરી ગયો હોય તો તેવા સંનિગોમાં પણ જે મિલકતના માલિક ધણી સાથેના એકત્ર ભાઈઓ અથવા બાપ તેના ધનીના

મૃત્યુ વખતે હોવાત હોય તે તમામ મિલકતના હકદાર થતી બેસતા હતા તેને જાણે હવે તે વિધવા પણ તે તમામ મિલકતમાં તેના મરનાર ધણીનો જેટલો હક હતો તેટલા હકની ભાગીદાર થાય છે અને તે તમામ મિલકતની બહેંચણી કરાવી છુટી છુટી ઉપર મુજબના હકની મિલકત ભોગવવા હકદાર અને ભાગીદાર થાય છે અને એકત્ર કુટુંબમાંથી છુટી પડી શકે છે એટલે કે જે પહેલાં બીજાના આશ્રયે ભરણપોષણ જે ભોગવવા હકદાર રહેતી તે પોતાના હકપૂર્વક મરનાર ધણીના ભાગ જેટલી ભાગીદાર બને છે.

૮ આ રીતે હક પ્રાપ્ત થાય છે તે તા. ૧૪-૪-૧૭ પહેલાં જે હિંદુના મરણ થયે ગયાં છે તેવાની મિલકતને કાણુ પડતા નથી પણ આ હક તા. ૧૪ ૪ ૧૭ પછી જે ઉપર મુજબની મિલકત મૂકીને ગુજરી ગયાં હોય અને તે વખતે વિધવા હોય તે દરેકને ઉપર જણાવ્યા તેવા હક પ્રાપ્ત થાય છે.

૬ પણ એક મર્યાદા છે તે તો હજુ પણ કાયમ છે જ, કે ઉપર જણાવ્યા મુજબનો જે હક મિલકતમાં વિધવાને મળે છે, તે ફક્ત વિધવા તરીકેનો જે હક છે એટલે કે તે તે મિલકતની રચનંત્ર અને સંપૂર્ણ માલિક થતી નથી પણ વિધવાના હકની મર્યાદા અને અંધન કામદારી કાલ નક્કી કરેલાં છે તેવાજ મર્યાદિત હક તે મિલકત ઉપર રહે છે. જેમકે તેની સ્થાવર મિલકતને વેચાણ, ગીરો કે જાલિસ આપી દેવાનો તે વિધવાને હક નથી. ફક્ત જો તેના ભરણપોષણ માટે અન્યત

જરૂરી ધમ્ પડે કે તેમ ક્યાં સિવાય તેનું ભરખે પચુ કરવાને તે અંદકન હોય નો તેવા ચાંબોગોમાં જ તે ગીરો કે વેચાણ કરી શકે છે. આ જાગતમાં હાલ જે કાયદો છે તે મુજબ જ છે અને તેમાં કંઈ સુધારો નથી.

૧૦ મુંગઈ ઇલાકામાં ખાસ કરીને ગુજરાતીઓ માટે જેમાં મયુખ પદ્ધતિએ આપણી મિલકતના હકનો નિર્ણય થાય છે તેવાઓને માટે એક વાત ધણી અગત્યની એ છે કે હાલ પણ વિધવાને મલેશી જંગમ મિલકત (તમામ રોકડ રૂપીઆ સુધ્ધાંત) ઉપર વિધવાને જીવતાં સ્વતંત્ર રીતે તેનો ઉપયોગ કરી નાણાવાની સંપૂર્ણ માલિકી છે.

૧૧ એટલે કે હાલ મર્યાદાઓ છે તે કાયમ છે તેમાં પણ જંગમ મિલકત ઉપર વિધવાને પોતાની હયાતિમાં તે તમામનો ઉપયોગ પોતાની મરજીમાં આવે તેમ કરી નાણાવાનો હક છે. પણ ફક્ત ચીલ કરીને તેના મરણ થાક તેમાં તે કાપીને હક ઉભો કરી શકેલી નથી. પોતાની હયાતિમાં ગમે તેને આપી દે કે ગ્રહિત કરી દે તે જીવનને નામે ચલાવી દે અને કંઈએ સોંપી દે તો તેમ કરવાનો તેને સંપૂર્ણ અપત્યાર છે. એટલે ત્યાં રોકડ મિલકતનો કાયમ વધારે તેમાં તેને સંપૂર્ણ માલિકી છે—ઉપર મુજબ પોતે પોતાની હયાતિમાં કરી દે તો પરંતુ સ્થાવર મિલકત ઉપરનાં હકમાં જણાવ્યા મુજબની બંધન અને મર્યાદાઓ રહે છે.

૧૨ આ કાયદાનો અમલ થતાં તે મુજબ

સ્ત્રીને મલેશી મિલકતની વારસાઈ જાગત અટપરી ચૂંટો અર્ગ કાયદા ઉભા થશે તો ખસ જ. હાલ જે સુધારો થયો છે તેનો સંપૂર્ણ લાભ હિંદુ વિધવાઓ શ્રેણી એમાં તો શક નથી જ. અને તેટલા પ્રમાણમાં જે વિધવાને મિલકતના હકદાર હોવા છતાં ભરણ-પેલણ માટે ખીનતા રહેમ ઉપર આશ્રય શોધવો પડતો હતો, તેને હવે સ્વહકથી લાભ માગવાનો અધિકાર મળ્યો છે. એક જાગત તે છે જ કે તે પુનર્જન્ન કરે તો તેના મરનાર ધણીની મિલકતમાંથી આ તમામ હક તે ગુમાવે છે. તે જાગત સ્ત્રીઓ કંઈ જાગણી વાંધો ઉઠાવી શકે એમ નથી જ.

('સ્ત્રીશક્તિ' માંથી)

વીધીની વીચીત્રતા

[ગજન-બૈરવી]

કુદરત રૂઠે છે ન્યારે,
અવળું બધું સુઝે છે;
વિધિ હસે છે ન્યારે,
માનવ મહે ચઢે છે.

નયનો રહે છે ન્યારે,
છગરે હસીને ચોંટ;
ચડતી ધનાર ન્યારે,
માનવ સુસંપ સાધે;
પોરજાદર :] છવનગ રણમલ કોરીયા

સામાજિક સુધારાને લગતાં અગત્યના ખરડાઓ

મુંબઈ ધારાસભાની આગામી બેઠકમાં એ બેઠકની મહત્વના સામાજિક સુધારાને લગતા બીજા રજુ થવાના છે.

બેઠક હલ્લામાંથી મુંબઈના શ્રી. ડાબીએ આ બીજા રજુ કરવાની નોટીસ પણ આપી દીધી છે.

એ બે બીજા પદકીનું પદકું બીજા પ્રેમ ભોજન નીચેના સગવડ છે. આ બીજાનો હેતુ કોઈ પણ માણસના મનુષ્ય પાછળ તેની નાતના માણસોને, કોઈ પણ માનવ ભોજન આપવા દેવામાં આવશે નહીં.

આથી માનવ પ્રેમભોજન નહીં આપવા માટે તેને નાત બદલ મુકી લકશે નહીં, અને છતાં પણ જે નાતબદલ મુકવામાં આવે અગર તે હેરાન કરવામાં આવે તે નંને એક મહીના સુધીના આસન કેદની અથવા એ દબર ફીવા સુધીના દંડની અથવા તે જાને પ્રશ-નની સન્દર્શો થશે.

આ બીજામાં પ્રેમભોજન અટકાવવા માટેની નોટીસ બજારવાનો મેઇસ્ટરને દક્ષ આપવામાં આવ્યો છે. અને એવી નોટીસ જાત્યા છતાં

પણ જે પ્રેમભોજન કરવામાં આવે તે પદર દીવમની આસન કેદ અથવા દબર ફીવાના દંડની અથવા બંને પ્રકારની સજા કરવાની પણ નિયમવાદ રાખવામાં આવી છે.

બીજું બીજા પદકણ નીચેના છે.

આ બીજાનો હેતુ જન પ્રસંગે પરણેલાઓ અને આપવાનો જે રીવાજ છે તેને અટકાવવાનો છે.

આ બીજા મુજબ કોઈ પણ માણસ પ્રકંટ રીતે કે મુખ રીતે પરણેલા પેશે તેને પણ માસ સુધીની અથવા તે એ દબર ફીવાના દંડની અથવા જાને પ્રકારની સજા થશે.

અને તેનો બાક સેનાર અથવા ઉત્તેજન આપનારને એક માસ સુધીની આસન કેદની સજા અથવા એક દબરનો દંડ અથવા બંને પ્રકારની સજા થશે.

એમ જણાય છે કે મહાસભાવાદી પક્ષની સભામાં આ બીજા પર વીચારણા ચાલવા માટે ધારાસભાની આગામી બેઠકમાં તે રજુ થશે.

[જનમુખિ તા. ૩-૧૨-૩૮]

શ્રી કેળવણીની ઉપયોગિતા

શ્રી કેળવણી-કેન્દ્રીઓને યોગ્ય વિદ્યાભ્યાસ કરાવી, દુનિઆસરીનાં કાર્ય કરવાને શક્તિમાન, સાધક બનાવવી તેજ શ્રી કેળવણી. સાંસારિક

કામો યોગ્ય રીતે જાનવી ખોતાનાં હવન સુધી તથા ફળીમુત કરવા માટે શ્રી તથા પુણ્ય જાનેને કેળવણીની પુરતી જરૂર છે. માનવ

જગતમાં ત્યાં તથા પુરૂષ જાતે છે, પુરૂષને જોડવા હક છે તેટલાજ જાને પણ; તેમજ પુરૂષની માફક સ્ત્રી પણ કેળવણી તેમજ સ્વ-તંત્રતા હક શકે છે.

આપણી જ્ઞાતિમાં સ્ત્રી કેળવણીને જો કહીએ તો જરાપણ સ્થાન નથી. અફસોસની વાત એ છે કે જ્યાં આપણા પુરૂષ વર્ગમાં પુરતી કેળવણીનો અભાવ છે, તો પછી સ્ત્રી વર્ગમાં કેળવણી ક્યાંથી હોઈ શકે ?

આપણે જોઈ શકીએ છીએ કે જેમ હુન્નથી કાર્યમાં આપણને સ્ત્રીના સહકારની જરૂર છે તેવીજ રીતે આપણી જ્ઞાતિના ઉત્થતિ હિન્દકારી કાર્ય કરવામાં પણ સ્ત્રીના પૂર્ણ સહકારની જરૂર છે. પણ તેઓ ક્યારે સહકાર સાધી શકે ? જ્યારે તેમને યોગ્ય રીતે કેળવણી આપવામાં આવે ત્યારેજ તેઓ સાચો સહકાર, સમાહ તથા પ્રોત્સાહન આપી શકે અને એ અમૂલ્ય મદદથી ધારણ કાર્ય ખર પારી શકીએ.

વળી પુરૂષ તથા સ્ત્રી સમાજની બે આંખો છે અને જેમ જાને આંખોમાં પુરતી રેરાની કરવાની જરૂર છે, તેવીજ બાજત સ્ત્રી તથા પુરૂષમાં છે અને જો મુજબ પુરૂષની માફક સ્ત્રીને કેળવણી લેવાની આવશ્યકતા છે.

ધરસંસારરૂપી રાજ્ય ચલાવવામાં પુરૂષ રાજ્ય અને સ્ત્રી પ્રધાનપદ છે અને તે પ્રધાન પદાનું જોખમભર્યું કાર્ય અજાવવો તેમણે યોગ્ય રીતે કેળવાવું જોઈએ. દાષતિ સારી રીતે કેળવણી હોય તોજ તેમને સંસાર

સુખરૂપે મુક્તરી, બાળગર્યાં વગેરે કેળવણી પામી સુધરી શકે અને જ્યાં કેળવણીથી સર-ખાપણું શોભતું હોય છે ત્યાંજ સ્ત્રી પુરૂષનાં મન એકબીજા સાથે મળે છે.

આપણા કેટલાક અણુસમણ ભાઈઓ ધારતા હશે તેમજ કહેશે કે સ્ત્રી જાન પુરૂષ જાતથી ઉતરતે દરજ્જે છે ને તેની, દાસી છે, અને તેમનામાં કેળવણી લેવાનું સામર્થ્ય નથી અને જો તેઓ કેળવણી લેવામાં વખત પસાર કરશે તો ધરતું કામ ક્યારે શીખશે ? ભણીને શું મદદનો ધંધો કરશે ? કેળવણી લીધાથી તેઓ બગડશે, સ્વતંત્રતાને, સુસ્ત્રી વખાથી અમર્ષાદ ધશે—નકારી ચોંપંડી વાંચી બગડશે—લેખાણની મારફત સહેલથી કુકર્મ કરશે; પણ ભાઈઓ, એ મોનવતા સુઝભરેલી છે, કેળવણી દુરુણ પેદા કરનાર નહિ, પણ દુરુણને તત્કાલ દેનારી છે અને જો એમ હોય તો પુરૂષ પણ તેના લેખી જોઈએ.

હું તો એમ જાણું છું અને કહું છું કે પુરૂષના કરતાં સ્ત્રીનાં મન મજબૂત ધંધોરે કામગીર અને મદલુનીય છે મોટે ભાગે એનાં ઉપર ભણતર તેમજ નીતિની છાપ પડેલેથી પડે તો તે ઘણીજ અમરકારક નીવડે છે અને સ્મૃતિમાંથી તે છાપ કદાપિ ખસતી નથી. જો કેળવણી લીધાથી સ્ત્રીઓ બગડતી હોય તો—ચાચા, છળખાણ, લીલાવંતી, સંસ્કૃતી જેવી પવિત્ર સ્ત્રીઓ, કે જેમણે વિદ્યા સંસ્કૃતીથી શોધી નામનાઓ મેળવી છે, તેમને માટે શું કહેવું ? કેળવણી લીધાથી દુરાચાર

કરશે એ કહેવું નિર્વર્થક તેમજ આપણા મનની હલકાઇ છે.

વારું હું પુછું છું કે જે સ્ત્રીઓ ભણેલી નથી. તેઓ શું કુકર્મો નથી કરતી? કુકર્મો કરવાં એને ભણુતર સાથે જરા પણ સંબંધ નથી; પણ નીતિના બેધથી ખાંધી અને નકારી સંગતિથી કુકર્મો થાય છે એ કહેવું ખરું છે. જે સ્ત્રી નીતિની કેળવણી પામી હશે તે કદાપિ કુકર્મો જશે નહિ અને લગવા વાંચવાથી કાળાં કૃત્ય કરનારી સ્ત્રી કંઈ કેળવણી પ્રાપ્તેલી કહેવાશે નહિ.

સ્ત્રીને કેળવણી આપવાનું મુખ્ય તાર્ત્વ્ય એજ નીકળે છે કે તે શુભન મેળવે, પોતાનો સ્ત્રી જીવનનો ધર્મ સમજે, ઘર રૂઢી રીતે ચલાવે, છોકરાઓને કેળવણી આપે. કેળવાયેલી સ્ત્રી પરમ મિત્રરૂપે સુખ-દુઃખની વાતો કરવાની બહેન તરફ વધારે છે; પોતાના પિયુની સાંકેતી ખારી, પ્રિયારો રસભર્યું સુખ આપે છે, મંદાદર્માં વહર અને કામ કરવા વખતે ચાકર થઈ રહે છે. સુખમાં ગમ્મત, દુઃખમાં દિવ્રાસો આપનાર, પુરુષના ઉપન શુરસાને નરમ પાડનાર, અને દુખિયારા પતિનાં આંસુ લગનાર તેની પોતાની આત્મી ભણેલી સ્ત્રી જેવું કેળવેલું હોય? એક કેળવણેત્રી સુવક, જેને એક અભણ સુવતી આપે સંસાર રાગધર્મી બેઠવામાં આવેલ છે, તે સંસાર સાગરમાં ઝંપલાવતાં પહેલાં તેની સ્ત્રી પાસેથી શું સારી આથા રાખી શકે? જે સ્ત્રી સુખ તથા દુઃખ શું છે તે જાણતી નથી તથા દુનિયાની અંદારો અનુભવ મેળવી શકી નથી, તે તેના પ્રિયનગને શું ઉપયોગી

નીવડે? એ તો આપ સર્વ સમજી શકો છો.

આપણામાં પણ કહે છે કે “ભાઈ, ઘર તો બેરાતું જ”. રહેવું છે. મારે જેમ સ્ત્રી વિના સંસાર ચલે છે, તેમજ કેળવણી રહિત સ્ત્રીથી સંસાર દિશક રાનીઓનું ભયંકર રામ છે અને ભણેલી સ્ત્રીથી સંસાર દીપ્તચરપ લનાકું જ છે.

પુરુષ વિજેતા સમ્રાટ નેરોઝિયન કહે છે કે—

કહે નેરોઝિયન દેશને; કરવા આખાદાન;
અરસ રીત તો એજ કે, દો માતાને જાન:

અને એ મુજબ જે સ્ત્રી કેળવણીના સંસ્કાર પામી હશે, તેનાં સંતાનો તે ઉત્તમ સંસ્કારનાં અમીથી રીંસાશે અને તેમનાં જીવન તર સાદૃશ્ય તથા યથાર્થ જાનાવશે. પછી કેળવાયેલ સ્ત્રી પોતાનો નયરાશનો વખત, અભણ સ્ત્રીની માફક ક્રેધત્રીમાં નદિ ગાળનાં, શ્રીવણ તથા ભરત કામ કરવામાં, મારાં પુરતકા વાંચી જ્ઞાન વધારવામાં, રાયરચીકું સંભાળવામાં કે પોતાની સહિયરો સાથે નીતિવર્ધક વાતો કરવામાં કે પોતાનાં સંતાનોમાં ઉત્તમ સંસ્કારનું રીંચન કરવામાં મુખ્યત્વે ગાળે છે.

ગિરાદરો, આદમું તો ખારા ખાનમાં રાખજે કે “આદર્શ માતા, આદર્શ પતિ, આદર્શ ભગિની, અને આદર્શ બાળા”. સિવાય આપણે ઉધાર ચલે અસંભવિત છે. અને વ્યતરે તેમને ચોગ્ય કેળવણી આપવામાં આવશે ત્યારે તેઓ આદર્શ શીલ જનશે. ઉપરની સર્વ માહિતીથી આપણે સ્ત્રી કેળવણીની

વિશિષ્ટના જોઇ શક્યા છીએ. પણ આપણી નાતિમાં તે પ્રવૃત્તિ પ્રચાર કરે અને મહત્વ દાખવે એજ પ્રયત્ન જોવા છે.

આપણા કેટલાક લાઇઓ સ્ત્રીઓ તરફ ઉમદા વર્તન ન રાખતાં ગરજ તેને શુદ્ધામડી ગણવામાં તથા મારપટાક કરવામાં મોટાઇ માની હુદ્ વર્તન રાખે છે એ નિંદાપાત્ર છે.

છેવટમાં આપણા સ્ત્રી વર્ગ દયામણી તેમજ દાસીપણની હલકી રિયનિમાંથી નીકળી, ધર્મ-શાસ્ત્ર તથા ડોશીશાસ્ત્રની કેટલીક શિક્ષાથી જે હુઃખદાયી અંતરિયાં પહેલાં છે તે તોડી નાખવી

ચાય, પોતાની સુદ્ધિ ખેડવાના અને નીતિ સમજવાના ઉદ્ધમમાં રહી તેમાં વધારો કર્યા કરતી ચાય, પોતાના સ્ત્રી ગતિના હકક સુખ અર્થે વિચાર કરતી ચાય, પોતાનાં સંતાનો મોટાં મોટાં કાર્ય કરે, યશ મેળવે અને સુખ ભોગવે તેને સાફ તેમને કેળવણી આપવી ચાય અને પશ્ચિમના દેશોની સ્ત્રીઓની પંક્તિમાં પોતાનું સ્થાન મેળવવા સદ્ભાગી અને એજ અંતિમ આશા.

પેરજાંદગઃ } રામજી એમ. કુટાણીયાં
[દાસ આક્રિષ્ટ] } [વિદ્યાર્થી]

ગોરા ભક્તનું ચરિત્ર

પૂર્વે આપણી પ્રત્યપતિ કાગમાં પણ મહાન સૂતો યદ્ય ગયા છે અને આજે જન્મ-તંત્રા બીજા ભક્તો સાથે તેમની પણ સરખામણી થાય છે. અને શ્રી પરમકૃપાળુ પરમાત્માનાં અતુલ્ય ભક્ત યદ્ય ભક્તિ કરી હતી. તેમાંના પૂર્વે શ્રી ગોરાભક્ત વિશે થોડુંક ચરિત્ર નીચે મુજબ વર્ણવું છું.

શ્રી જ્ઞાનેશ્વર કાલીન સતોમાં ગદ્યાથી મોટા ગોરા હતા. તેનો જન્મ તેરદોડી સ્થાનમાં સં. ૧૩૨૪ માં થયો હતો. ગામના અધા લોકો લગભગ તેને કાકા કહેતા હતા. તેઓથી મોટા વિરકન, ૬૬ નિશ્ચયી, જાની અને પરમ અંધાળુ ભક્ત હતા. લગવાન ભક્તિમાં તેમની તક્લીનનાં એવી હતી કે એક વખત માટી ખુદતાં ખુદતાં તેમનાં એકના

એક નાના છોકરાને પ્રભુ માટીમાં પગવડે ખુદી નાખ્યો તેનું પણ તેને પણ ભાન રહ્યું નહોતું એવી એમની ચિત્તરૂપિ પરમાત્મા પ્રશંસા હતી. આ વાન ગાનવાળો છે. નરસીંહ ગહે । પણ બપોરે પ્રભુનાં દર્શન કરવા વૈકુંઠમાં ગયા હતા. ત્યારે ત્યાં રાસ થયો હતો તે વખતે નરસીંહ મહેતાને દાયમાં દિવે આંસવા કહ્યું અને રાસ શરૂ થયો. રાસમાં સદુ એકાદ્ર યદ્ય રહ્યા હતા. કોઇને શરીરનું પણ ભાન રહ્યું નહોતું તેમજ નરસીંહ મહેતાનો પણ દાય સળગવા લાગ્યો. ભગવાને તુરંતજ રાસ અંધ કર્યો અને ભક્તની આવી એકાદ્રચીત રિયતિ જોઇ તેમને વરદાન માગવા કહ્યું હતું તેમજ આપણા ગોરા ભક્તનું પણ યદ્ય હતું તેમની સ્ત્રી સંતીએ આવીને પુજી કે છોકરો

ક્યાં છે તો છોકરો મળ્યો નહિ. છેવટે માટીમાંથી છોકરો મરેણો હાથ લાગ્યો. તેને માટે સંતિએ જાદુ કપડા આપનાં કોધે ભરાઈ અને હવે મને કાઢ દિવસ અંગરૂપર કરશે નહિ એવું બોલાઈ જવાયું અને તે ગોરા ભક્તે સ્વીકાર્યું.

આવા અયોગ્ય કાર્યથી સંતીને એક દિવસ પોતાની ભુલ સમગ્રણી અને પોતાના પતિનો વંશ રાખવા તેણે તેની નાની બેન રામી નેડે પોતાના પતિનું લગ્ન કરાવ્યું. લગ્ન થયા પછી તેના સાસરીએ ગોરા ભક્તને કહ્યું કે જેથી રીતે મારી ફિક્કરી સંતીને રાખો છો તેમજ રામીને પણ રાખશો.

તેના સાસરાના આવા શબ્દોથી તેણે નવ પ્રિયાર્હિત રામીને પણ સ્પર્શ ન કરવા નિશ્ચય કરી લીધો. 'જસ થયું! ભાગી પ્રવળ! એમ વિચાર કરી દિવસો નિર્જનન કરવા લાગ્યા.

એક વખત તેની આ જાને સ્ત્રીઓએ મળી સ્પર્શ માટે ગોરા ભક્તના હાથ ઝાડ્યા. જેથી ગોરા ભક્તે પોતાના જાને હાથને કાપી નાખ્યા. હવે આશ્ચર્ય સંજ્ઞાથી તેમને જાદુ ચીન્તા થયા ગાંડી. હાથ વગર કમાઈ ખાવા સંજ્ઞાથી મુંઝવણ ઉભી થઈ. પરંતુ પ્રભુ યરમ કૃપાળુ ભક્તના દુઃખ દૂર કરવા સમર્થ છે. તેમણે ગીતાઈમાં ૯ ગા અધ્યાયના ૨૨ આ શ્લોકમાં કહ્યું છે કે પોતાના ભક્તનું યોગ અને ક્ષેમ પોતે જ વડત કરે છે. તે મુજબ પ્રભુ પોતે લક્ષ્મીઈ સદિત એક મૂળપતિ જની ગોરા ભક્તને ઘેર કામ કરવા આપ્યા અને એક વરસ સુધી ગોરા ભક્તનો બપહાર સારી રીતે

આલે તેટલું દ્રવ્ય બેગું કરી આપ્યું. પ્રભુ પોતે મારે ત્યાંજ કામ કરે છે એવું તેની એકામ વૃત્તિ (મમાધી) માં જણાતાં પોતે પ્રભુની જાદુ જાદુ પ્રાર્થના કરી, અને તેમની અનેક પ્રકારે સ્તુતી કરી, તથા પ્રભુએ પણ તેમને કૃતાર્થ કર્યા; અને પોતાનો અનન્ય ભક્ત જનાઓ.

એક વખત શ્રીંગાનેશ્વર નામદેવ અદિ સંતો કાશીની યાત્રા કરીને ફરતા ફરતા ગોરા ભક્તને ઘેર આવ્યા. ત્યાં તેના ઘરમાં એક યાંત્રી પડેલી હતી તેને જોઈ સંતોમાંથી મુકનાગાઈની નંદર તે યાંત્રી ઉપર પડ્યાં, શ્રી ગોરા ભક્તને પૂછ્યું કે આ શું છે. ગોરા ભક્તે કહ્યું કે આ યાંત્રી છે અને તે વડે કરીને મારીના ધડાળી પરિક્ષા થાય છે એટલે ટીપાઈ છે અને જરાયર ધડો પાકે છે કે કાચો તેની ખાત્રી થાય છે.

એટલે મુકનાગાઈએ કહ્યું કે અમે મનુષ્ય પણ ધડા જેવાં. હોવાંથી તેની કાચા પાકાની પરિક્ષા આ યાંત્રી વડે થાય કે કેમ? ગોરાભક્તે પ્રત્યુત્તરમાં જણાવ્યું કે થાય! એમ કહી યાંત્રી ઉપાડી દરેક આવેલ સંતના માથા ઉપર લગાડ્યા ગાંડી. સૌ આ કૌતુક જોવા લાગ્યા. પણ નામદેવ આથી રોળે ભરાયું અને પોતાનું અપમાન સમજી કોધે ભરાયા, પરંતુ તુરંતજ ગોરા ભક્તે કહ્યું કે આ ઘડો હલુ કાચો છે. અને કહેવા લાગ્યા કે તમે ભગવાનના ભક્ત છો પણ દ્રવ્ય તમારો અદ્ભાવ નાશ નથી પાડ્યો ત્યાંસુધી કાચા જણાવ છો. માટે તમે શ્રી મહામુનના સરણમાં જાઓ.

શ્રી નામદેવ આપી પ્રંદરપુર ગયા અને ત્યાં શ્રી વિદુલ ભગવાન પાસે દ્વાય જોડી પૂજવા લાગ્યા કે ગોરા ભક્તે મને આમ કાચો સામગ્રે કહ્યો ? ત્યારે શ્રી વિદુલ ભગવાને કહ્યું કે હું મહાં તમારી પાસે રહું છું, પણ તમેજો મનુષ્ય દેહ પારી ચરનું ચરણ ચૂંદણ કરી; તેમની પૂજ્ય ભાવથી સેવા કરી તેમનાં ચરણમાં અદ્ભૂતવને મુકી મુકન થયા નથી મોટા ચરનું ચરણ ચૂંદણ કરે (કેમકે મનુષ્ય જમે તેટલું જ્ઞાન મેળવે પણ જ્યાંસુધી તેમને તે મેળવેલાં જ્ઞાનનો પુરેપુરો મહિમા ચુરુ પિના સમજાય નહિ ત્યાંસુધી તે મેળવેલું જ્ઞાન લાભકારી નીપડે નહિ તેમ) તમે મોટા શ્રીંત છો પણ ચુરુ જ્ઞાન જ્ઞાન મેળવી અદ્ભૂતવને તરંગો એટલે તમે તદન પાશ (એક નિષ્ઠ) ભક્ત થશો.

ઉપર પ્રમાણે શ્રી વિદુલ ભગવાનની આજ્ઞા પ્રમાણે પિસોબાને ચુરુ જ્ઞાન આપી તેમની પાસેથી ચુરુ દિક્ષા મેળવી તેમની સેવા કરી પરમ પદ સંપાદન કર્યું. આપણા ગોરા ભક્તનું ચરિત્ર વાંચતાં ખરેખર આપણને આપણું મન ઉપર સારા મંદકાર પાડે છે. આપણા પૂર્વજ જ્યારે ભક્ત થઈ ગયા છે ત્યારે આપણે તેનાં બાળકો (વંશજો) અધમ પ્રિયતિમાં સંપાદવા કરીએ છીએ તો સારા વિચાર, ઉચ્ચ શ્રેણી, પ્રભુ પ્રત્યે પ્રેમભક્તિ, શ્રદ્ધા અને સત્યતાનું પાતન કરવાથી જરૂર આપણી ઉન્નતિ થશે. ઇતિ શિવમ !

જુનાગઢ : સાતિ સેવાકિલ્લાધિ પં. ધુ

સુધારો કોને કહેવો

બાંધણી સુધારો તે કોને પ્રસંદ ન હોય ? સા. કોમને સુધારો જોઈએ છીએ. તેમાં વળી આપણે તો સુધારામાં પહોંચ રહેલાં જાતિને તો ખોટા સુધારાની જરૂર છે. પણ તે સુધારોનો નમુનો લાંબવો કયાંથી ? હું તો ધંધો વગર થયા સુધારાના મંમુતાની જે સંસ્કૃતિમાં હતો. અને તેની ખાસ તપાસની જોખર મને થોડાં દાખલા મંડવા છે તે જુ. આપ જાતિનાં પંથુઓ સમક્ષ મેલું કદ જુ. કોમના એક જાતિજનીમાંથી પનીસે વરસ પડેલાં વેદી પીકા કેમકે થોડાં સુધારાની હોયે સ્વદેશ પ્રેતાના ગામમાં પાછા આવી

કાંઈ એક સારું (મેડી) મકાન બનાવ્યું હવે બીજાં જોનાં સાલી ઘર જોઈ તેને તીરકાર છે કે સા. કેવો જવા છે. દેશી ઘર જાણી મારીની મોટે કરવી પડે. સાચું અકકેસ વગરનાં છે તો કોઈ પ્રેરવાં થયાં ફેરફાર કરીને આવે છે તે પંથુ જામના જાતિજનો તથા કુટુંબીજનો તીરકાર છે કે સા. કોઈ આતી પેરવાય છે-ભરવાઈ જેવો રળારી જેવો સિદ્ધ સા. અકકેસ વગરનાં જંગલી છે. જ્યારે તેનાં આઈ સુધારી પહેલાં તો તેનાં જામમાં તેમ કુટુંબમાં અને તેના તીરકારમાં હોનાં બિ. ભૂલી જઈ છે. કાંઈ માણસ પોતાને સુધારેલાં જાણે છે

તો બીજાને સુધારવા પ્રયત્ન કરતો નથી. કેમ
બાંધે છે તો બીજાને બાંધવાનો પ્રયાસ કરતો
નથી. પોતે પોતાનાં મનથી સુધરેલ સગવડ
બીજાઓને વખોડે છે.

કોઈએ પરદેશ વેડી પૈસા કમોઘ કાંઘક
પણ સુધારે. ક્યાં તે ધૃતિહીન છે. કોઈએ
મંડાનમાં તો કોઈએ પહેરવેશમાં; પણ તે બધું
થયું. ક્યાંથી તે કાંઘ સગવડ. ! કાં તો તે
મોલોગ લાણી હોવો જોઈએ અથવા કારીગર
અથવા શુદ્ધિવાળો હોવો જોઈએ કે કમોઘ
મારી હાનનમાં આગા. પછી કાંઘક સુધારે ક્યાં
તો લાંબાઓ પ્રથમ તો તે તપાસવાનું કે સુધાર-
શોનો પાથો ક્યાં અથવા પહેલું પગથીયું કયું ?
આપણી જાતિમાં શું ખામી છે તેની તપાસ
કરવી જોઈએ. તપાસ કરી તે ખામી માટે
આસ પ્રયાસ કરવો જોઈએ કે જેથી તે ખામી
દૂર થાય.

આપણે જાણીએ છીએ કે આપણા જાતિ
લાંબાઓ અમુક પરદેશવાસી દેશાટન દ્વારા
કાંઘક કમોઘ, દુરવાથી કાંઘક શુદ્ધિમાં ફેલાવે
થયો. બીજી જાતિની દરીદ્રાદ કરતાં શીખી
અને પોતાનામાં કાંઘક સુધારે ક્યાં. હવે અરે
સુધારો તો રથાનીક માટેનોજ છે આપણે તો
ખામી સુધરી ગયા એમ માની લઇએ.

- લાંબે ધધી કરતાં આવડતો ન હોય પણ
ગાયડીને આફ્રિકા સાથે તેડી આવી ચેપાડું
ઉતારી, ધાધરો પેલડું પહેરાવ્યું એટલે
આપણે તો સુધારે ક્યાં. પણ અરે સુધારો
રથાનીક માટેજ કરવો જોઈએ. હવે રથાનીક

કાંઘો લાણી લાણીથી સાફ જ્ઞાન મેળવે.
શિક્ષણ મેળવે. કોઈ માટે ધધી હુનર શીખે
તે દ્વારા તેમાં પણ પરીવર્તન થાય.

આપણી કામમાં પચોતેર ટકા
તદન ગામડામાં સાદું જીવન ગાળનારા
ધાટકામ તથા ખેડુન વર્ગના છે.
તેઓને નાદિ તો તેની ઉગતી પ્રભને
શિક્ષણ મળવું જોઈએ, મેં આગલા લેખમાં
ધાંચું કે આપણી કામમાં પચોતેર ટકા
લાણી છે. પચું મારી દ્રષ્ટીએ તેમાંથી પચો-
તેર લાણી અરે. પણ, ગણી છે. ફક્ત પાંચજ
ટકા જીવામાં આવે છે. એકમાં નક્ષત એટ-
લોજ કે લાણી મોતાના લાણીની ઉડાંડે છે
અરે ગણી. આપણી જાતિની ઉડાંડે છે. તો
લાંબાઓ અત્યારે લાણીમાંથી ગણીવાની જરૂર છે
કે તેની પાછળ દર વરસે એક એ કે પાંચ ગણી
વધે કે જેઓ જાતિ સુધારામાં ગદદર થાય.
ગામડામાં આપણી જાતિના ગરીબ ખેડુનો તથા
ધાટકારીગરના આજકાને તો લાણીનાં પુરતાં
સાધનો પણ મળતાં નથી. અરે સાધન મળે
છે તો નશીબજોગે ગામમાં નિશાળ હોતી નથી.
અને જો ફરિયાગે નિશાળ હોય તો તે જાગના
ચોરામાં તે માસ્તર ઉધે અને છોકરાંઓ પાસે
કાતાં ફેલાવે. તેમાં કદાચ કાંઘ લાણી તો
મળી તો ક્યાંથી શકે ? માટે લાંબાઓ અરે
રસ્તો તો આપણી જાતિની અજ્ઞાનતા માટે
પહેલાં શિક્ષણની સારી સગવડ કરવી જોઈએ.
આપણું પ્રકાશ અત્યારે બીજા કામમાં
કેટલું મુગ્ધ છે તે મને ખબર છે કેટલું કે

કેળવણીની મહત્તા

આપણી કેમ બીજી સાધન કેમો કરનાં ધણીજ પઝાન છે. તેમ તો ગદુ કોઈ કબુલ કર્યા વગર રહેશે નહિ. તેનું કારણ આપણે તપાસીએ તો તેમાં મુખ્ય મુદ્દો કેળવણીનો તરી આવશે અને કેળવણીના અભાવને લીધેજ પ્રથમથીજ આપણું બધું આપણા પ્રકારે કરી શક્યા નથી અને જે જે અધારણો લુપ્ત પુરાણ થએલ છે તે પાત્રો તપાસી નેહ્યે તો તે સુરક્ષિતપણે તો બીજાકુલ નથીજ કારણ કે જ્યાં સો મુખી મળ્યું નહિ આપડે તેવા માણસો. આપણી સમાજના મુખ્ય નેતાઓ અને તેઓ આપણે માટે શું કરી શકે? હવે મુખી માંડવા વચ્ચે અપર પાતોમાં પણ પાંચ વીસ કે છીસ એમ કરી ૧૦૦ અમર એકસો વીસનો ટ્રેડલ પુરો કરે તેવા મુખ્ય તેના પાસે કેમના ઉદારની આશા શું રાખી શકાય? કહેવત છે કે જે વ્યક્તિ પોતાના ખુદમાં સરવાની શક્તિ ન હોય તે બીજાને અગર કેમનો શું ઉધાર કરી

તેને કોઈ આદરમાન દેનાર નથી. કોઈ વાંચનાર મગસે તો, અમરદાર, બધું જોહા કે નેમાં શું લખ્યું છે. માટે જાણ્યો, આપણું પ્રકાશ તે અરેખરજ તેનું નામ પ્રકાશ. પણ તેનો પ્રકાશ, તેના કારણે કેમના પ્રત્યેકજનોના હૃદયમાં ફરી પડે તેવી હું ઇશ્વર પાસે પ્રાર્થના કરું છું.

પુઆવા
(આદિકા) } લીમણ હરિભાઈ લાડવા

શકે? હાલમાં જે નવા બધારણની ચર્ચાઓ 'પ્રકાશ' માં આવે છે તે એકંદરે ધન્ય નીય છે પણ તે બધારણના સંચાલકો ક. બ. ગ. નહિ મળ્યુંતા હોવાને લીધે તેના મગજમાં આ વળી નવી 'ગંદા' ક્વાથી આવી એમ જાગે છે. વળી તેના નેતા એટલે અમળ પડેલા બાક કરીને વૃમાખી હોય છે એટલે પોતાનો કંકો ખરો રાખવા તનનોડ પ્રવાસ કરે છે. એટલે આવા નવા બધારણને અમલમાં પણ આવવા દેતા નથી તેનું કારણ ચરતવિક્ષણે જોઈએ તે તેજ જ જાણાય આવશે કે તેઓ એમજ સમજી બેઠા હોય છે કે આપણે જનાવેલા ધારાધોરણો તેઓ એટલે સમાજસુધારક કારી નાખી પોતાના ધારાધોરણોને વળગી રહે છે. એટલે તે એમ સમજી બેઠા છે કે શું આપણે અક્ષર પ્રગરના છીએ? કે આ ધારાધોરણો નકામા જનાર્યા છે? વળી જુનાં જમાનાનું ભુત તેઓના બેભાંથી ખસતું નથી તે એકે બે આપણે આપણા ગાંધાદાંતી પછાડે (કારજ) દારીપાણી ન કરીએ તો તેઓ સ્વર્ગે નહિ જાય. અધોમતીને પાગશે. તેવાજ બીજા કેટલાક દાખલાઓ છે જેનાં કે મગજમાં કન્યાવિકલ, આગમન, પુનઃજન વિગેરેમાં પોતાનો કંકો ખરો રાખવા માગે છે. અને પોતેજ સમાજને અધોમતીની ગતિમાં ફેંકી દે છે. આતો વાણીઆની કહેવત નેવો તાલ થશે કે નાન માતાપ છે મધુ. મારી બીજી ન. ખસે. સાચાથ' કે તમે ગમે તેટલા

તો બીજાને સુધારવા પ્રયત્ન કરતો નથી કેમ બહુ છે તો બીજાને બાણવાનો પ્રયાસ કરતો નથી. પોતે પોતાનાં મનથી સુધરેલ સગવડ બીજાઓને વખોડે છે.

કાંઈએ પરદેશ વેડી પૈસા કંઠાઈ કાંઈકે પણ સુધારે. ક્યો તે ઈર્ષ્યાંમેગ છે. કાંઈએ મંડાનમાં તો કાંઈએ પરદેશમાં; પણ તે જ્યું થયું ક્યાંથી તે કાંઈ સમર્થન. ? કાં તો તે મોંઘામ ભણેલો હોવો જોઈએ અથવા કારીગર અથવા શુદ્ધિવાળો હોવો જોઈએ કે કંઠાઈ આંદોલનમાં આગા. પછી કાંઈક સુધારે ક્યો તો કાંઈએ પ્રથમ તો તે તપાસવાનું કે સુધારાનો પાથે ક્યો અથવા પહેલું પગથીયું કયું ? આપણી જ્ઞાતિમાં શું ખામી છે તેની તપાસ કરવી જોઈએ. તપાસ કરી તે ખામી માટે ખાસ પ્રયાસ કરવો જોઈએ કે જોઈ તે ખામી દૂર થાય.

આપણે જાણીએ છીએ કે આપણા જ્ઞાતિ બાંધણે અમુક પરદેશવાસી દેસાટન દ્વારા કાંઈકે કંઠાયા. દૂરવાથી કાંઈક શુદ્ધિમાં ફેલાવે થયો. બીજી જ્ઞાતિની દરિદ્રાઈ કરતાં સીખી અને પોતાનામાં કાંઈક સુધારે ક્યો. દેવે ખરે સુધારે તો રથાનીક માટે જોઈ છે આપણે તો અંધા સુધરી ગયા એમ માની લઈએ.

... ભણે ધણે કરતાં આવડતો ન હોય પણ ગાયકીને આક્રીકા સાથે તેડી આવી થેપાડું હિતારી, વાધરો પેલડું પહેરાવ્યું જોટલે આપણે તો સુધારે ક્યો. પણ ખરે સુધારે રથાનીક માટે જોઈ કરવો જોઈએ. દેવે રથાનીક

કાંઈ બહુ બહુમંથી 'સાર' જાન મેળવે. શિક્ષણ મેળવે. કાંઈ સારો ધંધો સુધરે શીખે તે દ્વારા તેમાં પણ પરીવર્તન થાય.

આપણી જાગમાં પંચોતેર દેકા તદન ગામડામાં સાદું જીવન ગાળવારા ધ.ટકામ તથા એકુન વર્ગના છે. તેઓને નહિ તો તેની હિગતી પ્રાપ્તિ શિક્ષણ મળવું જોઈએ, મેં આગલા લેખમાં થોડું કે આપણી કેમમાં પંચોતેર દેકા બહુલા છે. પણ મારી દ્રષ્ટીએ તેમાંથી પંચોતેર બહુલા ખરા. પણ શુભલા. ફક્ત પાંચ દેકા જોવામાં આવે છે. બેઠમાં દેવત એટલો જ કે બહુલો પોતાના બાણાની ઉડાડે છે. બપોરે, ગણેસો. આપણી જ્ઞાતિની ઉડાડે છે. તો બાંધણે અત્યારે બહુલામાંથી ગણેલાની જરૂર છે કે તેની પાછળ દર વર્ષે એક બે કે પાંચ ગણેલા 'વધે કે જો' જ્ઞાતિ સુધારામાં મદદરૂપ થાય. ગામડામાં આપણી જ્ઞાતિના ગરીબ એકુનો તથા ધાટકારીગરના બાળકોને તો બહુલાનાં પુરતાં સાધનો પણ મળતાં નથી. અરે સાધન મળે છે તો નરીગજોગે ગામમાં નિશાળ હોતી નથી. અને જો દેવચોગે નિશાળ હોય તો તે ગામના ચોરામાં તે માસ્તર હોય અને છોકરાંઓ પાસે કાલાં દેવારે તેમાં કદાચ કાંઈ બંધે. તો અણી તો ક્યાંથી શકે ? માટે, બાંધણે; ખરે રસ્તો તો આપણી જ્ઞાતિની અજ્ઞાતાતા માટે પહેલાં શિક્ષણની મારી સગવડ કરવી જોઈએ. આપણું પ્રકાશ અત્યારે બીજાં ગામડાંમાં ફેટકું મુજબ છે તે ગને ખગર છે. કારણ કે

કેળવણીની મહત્તા

આપણી કેળવણીની સાધન કેમો કેનાં ઘણીજ પછાત છે. તેમ તો રાહુ કેમો કલુષ ક્યાં વગર રહેશે નહિ. તેનું કારણ આપણે તપાસીએ તો તેમાં મુખ્ય મુદ્દો કેળવણીનો તરી આવશે અને કેળવણીના અભાવને લીધેના પ્રયત્નથીજ આપણું બધારણુ આપણા પ્રયત્નોએ કરી શક્યા નથી અને જે બધારણુના પુરાણા યજ્ઞ છે તે પણુ તપાસી નેહ્યે તો તે મુરક્ષિતપણે તો બીજકલ નથીજ કારણુ કે ન્યાં મો. મુધી ગણુતા નહિ આવડે તેવા માણુસો. આપણી સમાજના મુખ્ય નેતાઓ અને નેત્રો આપણે માટે શું કરી શકે? હલુ મુધી માંડવા વચ્ચે અખર પાતોમાં પણુ પાંચ થીમુ કે છીમુ એમ કરી ૧૦૦ અખર એકસો થીમનો ટોટલ પુરો કરે તેવા મુખ્ય નેતા પાસે કામના ઉદ્ધારની આજ્ઞા શું રાખી શકાય? કહેવત છે કે જે અકિત પેલના ખુદમાં સરવાની ચકિત ન હોય તે બીજને અગર કામનો શું ઉધાર કરી

તેને કોઈ આદરમાન દેનાર નથી. કોઈ વાંચનાર મળશે તો અમજદાર નહુ. જોહા કે તેમાં શું અખર છે. માટે જાણ્યો, અપણું પ્રકાશ તે અખરને તેનું નામ પ્રકાશ. પણુ નેતા પ્રકાશ તેના કારણે. કેમના પ્રત્યેકજનોના હૃદયમાં કરી વજે તેવી હું ઇશ્વર પાસે પ્રાર્થના કરું છું.

પુઆપના } લીમલું હરિભાઈ લાંડવા
(આદિમાં)

શકે? હાલમાં જે નવા બધારણુની ચર્ચાઓ 'પ્રકાશ' માં આવે છે તે એકંદરે પ્રચ્છનીય છે પણ તે બધારણુના સંચાલકો કે. અ. મ. નહિ ગણુના હોવાને લીધે તેના મગજમાં આ વળી નથી 'બંસા' ક્યાંથી આવી. એમ લાગે છે. વળી તેના નેતા એટલે અમલ પડેતો ખાસ કરીને વૃમાખી હોય છે એટલે પોતાનો કંકો ખરો રાખવા તનતોડ પ્રયાસ કરે છે. એટલે આવા નવા બધારણુને અમલમાં પણ આવવા દેતા નથી તેનું કારણુ વાસ્તવિકપણે એકંદરે તેનેજ અજ્ઞાન આવશે કે તેઓ અમલ સમજ એકા હોય છે કે આપણે ગનાવેલા બધારણુઓ તેઓ એટલે સમાજમુધારક કાઢી નાખી પોતાના બધારણુઓને વળગી રહે છે. એટલે તે એમ સમજ એકા છે કે શું આપણે અમલ પ્રગરના છીએ? કે આ બધારણુઓ નકામા ગનાવ્યા છે? વળી જુનાં જગનાતું ભુત તેઓના ભેંભેમાંથી ખસતું નથી તે એક ને આપણે આપણા ગાંધાદાંની પછાડે (કારણ) દાંડોપણુ ન કરીએ તો તેઓ સ્વર્ગે નહિ જાય. અધોગતીને પામશે તેવાજ બીજા કેટલાક દાખલાઓ છે જેનાં કે સતપણુમાં કન્યાવિકલ, આગમન, પુનર્લગન વિગેરેમાં પોતાનો કંકો ખરો રાખવા માગે છે. અને પોતેજ સમાજને અધોગતીની ગતિમાં ફેંટા દે છે. જાતો વાણીઆની કહેવત : જેને તાલ થયો કે નાત માળાપ છે મણુ મારી ખીમી નાખશે. ભાવાર્થ કે તમે ગમે તેટલા

પ્રધાનશ્રી કરી, મને નેટલી સુધારણી વાતો કરી. પણ અમે તો આગેવાન દર્શી ખરો કરશું. પણ તેઓ પ્રત્યુત્તા નથી કે આજની સમાજ પ્રગતિમાન છે. આપણા આપદાસની પછવાડે કાંઈ (દાહો) કરી અને જે પૌમાનું પાણી કરીએ છીએ તેનો કામચેન્દ્રીનેટલી મધ્ય ખ્યાલ કર્યો નથી. મુઝરી મધ્ય એટલે મધ્ય. પછી તે સ્વર્ગે મધ્ય કે નરકે મધ્ય તેનો આપણી પાસે કોઈ પુરાવો રહેતો નથી. તેમ તેની પાછળ કારણ કર્યા છતાં તે સ્વર્ગે મધ્યે હોય તેવી રીતે પણ આપણને મળતી નથી, અમર નંદકમાં મધ્યે તેની પણ કાંઈ ખાતરી રહેતી નથી.

ત્યારે આજના જાણત હોય ત્યારે તકામા ખર્ચા કરી પાછળનાં માણસોને આર્થિક તકલીફમાં નાખી દેવાનો તો કેવળ મર્જાઈ છે. કેટલેક કેટલેકે તેઓ માણસોની રિયનિ હોય કે ન હોય, છતાં પોતે આપણા દયાળુથી કરવું પડે છે તેણે કામચાંચો મેં નરકે નીકળેલ છે. ત્યારે મરી મધ્ય તેના ચોક્કસ અર્થ તો મારી-મધ્યન યાય-પછી જાણે પાછળના માણસો જાણ મારી, આપણે કે રહેવા ધર રહે કે ન રહે, તેની ચીંતા પ્રદેશ આપણે હોતી નથી. આપણા ખર્ચા-કુખાના ખીન કોઈ દોષમાં નથી અને ત્યારે તકામા ખર્ચા કરતા નથી. ત્યારે જાણત દેશો આજના આવી રહ્યા છે અને આપણા ઉપર સર્વોપરીપણે ભાગવે છે. આપણા ક્રિડાસ્થાનમાં પ્રાચીન ઇતિહાસ કેનો સમજતી ધર્મ કે એટલે જ લમ તથા ખીન

નાનવસના ખર્ચા અવસ્થીન જનાયા છે. દરેક જાણેનાનો સરવાળો કરી તેના એક મુદ્દા તરી આવે છે કે જે કામને મુશ્કેલી જનાવવી હોય અને ખીન લાખખા કેમોની દારમાં ઉભું રહેવું હોય તો આપણી સમાજમાં કેમ નાખીની મધ્ય નરક છે. જે જનસમાજ વિદાન દશે તોજ કામ આજના આવી શકશે. આપણે એક સામાયજ દાખલો લખ્યો કે એક જીન કેમવાલ અને એક કેમવાલેક માણસને કેમ જાણ સમજાવવા માટે નેટલી મુગમતા બલેક માણસને સમાજવવાની પડશે તેટલી મુગમતા બાંધેલ અમણ માણસને સમજાવવાની પડે. તેનું દારણ કક્ત કેમવણી છે. કેમવાલેક માણસમાં વાસ્તવિક રીતે કેમવાલેકી બુદ્ધિ હોય.

કેમવણી વગર સમાજને સુધારવાની વાત બહુ મુશ્કેલ છે. જેનું કે મુદ્દા નર ને સુક લાકડું ભાંગે પણ વળે નહિ. એટલે સમાજ નહિ. મારે દામ દામ કેમવણી પ્રચાર દાવ ઉપાડી, ચેવાની ખાસ નર છે. તે પોલીસ જોનાપાર્ટ જે જે મહાન તર પ્રેતાનાં જીવન ચરીતમાં નજીવી ગયેલ છે કે:-

કે જે પોલીસ દેસને, કરવા આજનાં સરસ રીતિતો એજ કે, દો માતાં માં ન, એટલે કે જે માતા કેમવણેલી હોય તે તેના જમ્યાઓ ઉપર સારી છાંય પડે છે. મનસુખ કે પેતાનાં જાળકાને કરેલ કેમવે ખાસ કરીને આપણી કોમોની કોઈ બોર્ડિંગ પણ નથી તેમજ આપણી કોમ ખાસ કરીને કાંઈવાળાં ગામડાંમાં રહે છે. એટલે

તેઓને કેળવણીની ગદતા સમજવવાની ખાસ જરૂર છે. ન્તે એકપાર તેઓ કેળવણીમાં રસ લેતા રીખશે તો પછી તે કાર્યને બધ કરવું મુશ્કેલ છે એટલે કે પછી તે આસ્વાજ કરશે.

આજકાલ આપણી સમાજની કેટલાક ફેજવાળેલ યુવાન વર્ગ આગળ આવવા ધસે છે પણ પરેસ બાવાઓ આવવાજ શાને હોય? છતાં પણ યુવાન વર્ગને મારી નખાવવાની છે કે નારીવાગ ન થતા નમારા

કાર્યને આગળ ધપાવેજ રાખજો. આગળ જતાં ફોલોનો પિતૃત્વ હશે તમારાજ વાગશે.

છેવટે પરમદૃષ્ટાંત પરમાત્મા પાસે મારી પ્રાર્થના છે કે મારા દેશપ્રુઓને મદદશુદ્ધિ આપે અને કેળવણીની અગત્યને સમજતા થાય. એજ

રાણાવાવ:
(દાસ દુકુદ્ય)
(આફ્રિકા)

વિ. આર. ભરડવા
[મારતર]

સાંભા ૨ સ્વિ ડાર

“કાવ્ય પૂર્ણિમા”

પોરબંદરના રસીશ માસતર ઓ. જૂપનરાવ કરશનજી જોશી તરફથી એમના કેટલાક ખાસ કાવ્યોની જાપેક્ષી એક પુસ્તિકા “કાવ્ય પૂર્ણિમા”ની એક નકલ અભિપ્રાય અર્થે અમેને મળી છે. માસતર ઓને ‘પ્રકાશ’ના વાર્ષિકા “કમરીન”ના નામથી સારી રીતે પીછાનના હોવા જોઈએ. કાવ્ય રસીકોને એમના આ કાવ્યો જરૂર આકર્ષી શકશે એમ અમે માનીએ છીએ. એ આત્મની રુપરૂપી રીપ્રીટો બીડવાથી તેની એક નકલ થેર બેઠા મળી શકશે.

{ ડૉ. બાળગોપીંદ્ર રૂડી, -
{ મુ. પોરબંદર (કાઠીવાવાડ) . સંપાદક

ભારતીય દીવાકર દોશી

સ્વદેશી મનરપતીઓમાંથી ગુનાવેલી આ દોશીનો ડોખો રાજ્ય ગૈર શ્રી રઘુનાથ સર્મા તરફથી અભિપ્રાય અર્થે અમેને મળ્યો છે. એ દોશી અમેએ વાપરી જોઈ છે અને તે અમેને શુશુદ્ધારી જણાઈ છે. મદાના અસની-ઓને પણ વ્યક્તમાંથી હોડાને એવી છે. આ ઉપરાંત એના બીજા પણ શુભો જણાવવામાં આવે છે. એની હુમલી ગુનાથી ગડગુમડાં કે ફેડા પર ત્રણવાથી ને બેસી જાય છે અથવા તો પાકીને મરી જાય છે. એના પ્રાણીથી આંખો ઘેરાથી હુમલી મટે છે. આ ઉપરાંત બીજા પણ શુભો હોવાનું કહેવાય છે. અર્ધા રત્નથી ડાબાની કોમિન રૂ. ૧-૨-૦૦ (પોસ્ટ ખર્ચ સાથે) છે. એ આનાના સ્તામ્પ મોકલવાથી નેમુનો મેંસેલી અંપેશે. --સંપાદક

જ્ઞાતિ સમાચાર

મુંબઈ-દહેલુ નિવાસી શ્રીયુત રામચંદ્રભાઈ દાદાભાઈ શ્રી. એસ. સી; બી. ડી. એમણે વિદ્યાવન બ્રહ્મ કેળવણીની ઉચ્ચ ડીગ્રી (ડીપ્લોમા ઓફ એજ્યુકેશન) પ્રાપ્ત કરવામાં સફળતા મેળવેલી હોવાથી અત્રેની શ્રી લાઠ પ્રજાપતિ સેવાસમાજ, મુંબઈ, તરફથી એમને મક્કા તા. ૨૭-૧૧-૩૮ ના દીને માનપત્ર આગવામાં આવ્યું હતું.

૨૨૬૦૭ જંધુને અમામાં હાર્દિક અભિનંદન.

[અમારા જનરપત્રી તરફથી]

વરવાળા-તા. ૨૫-૧૦-૩૮ ના રોજ

દુ. વરવાળા મુકામે મધેસ ત્યાં હાલમાં “પ્રજાપતિ મંડળ”ની સ્થાપના કરવામાં આવી છે.

ના ઉદ્દેશો તથા કાર્યક્રમ વળતી ટપાલે પ્રગટ થયા માટે મોહનલાલમાં આવશે. બીજું વરવાળાની પ્રજાપતિ જ્ઞાતિના પટેલ શ્રી. નાથાભાઈ ઝમરી કંસારા તા. ૧૫-૧૦-૩૮ ના રોજ શ્રી રામચંદ્રજી પામેસ તેમની દીવા તા. ૨૫-૧૦-૩૮ ના રોજ હતી. જ્ઞાતિને આની પુરંપુરી જોડ બજાવે. સરદાર પટેલની માંદગીને વખતે નાનના દીસાજ કીનાજ તપાસી લેવાની જેલ બાદને કુરંશદ નહિ મળેલી હોવાથી કિયાને દીસે પાંચલ થવા વડી હતી પરંતુ ‘પ્રજાપતિ મંડળ’ની મદદથી કામ પાર પડી ગયું હતું. નાનના દિસાજ જાગતને પ્રજા થોડા દીવસમાં ઉદ્દેશો તે સખી બજાવીશ.

મરદુમ પટેલ તેમની પત્નિ તથા પુત્રો

તથા પુત્રીઓને શોકમાં ગાળી રંગે પ્રિધાવે છે મધદ તેમના આંખોમાં સદૃશની આપો આંખો સંતિને હવે આપું જમાનાનો પટેલ મળે એી હાથર પ્રત્યે પ્રાર્થના છે.

નોંધ:-આ ‘પ્રજાપતિ મંડળ’ની ‘ધુ સ્કીડન લખી મોહનલાલ વિગતે દરીએ છીએ. —સંગદક

મૃત્યુ સમાચાર

મુંબઈ-અત્રેના રૂઢીશ શ્રી નયુભાઈ નારણ ભાડયા (ઉ. વ. ૬૦) નું મૃત્યુ તા. ૧૮-૧૧-૩૮ ના દીને મૃત્યુ થયું જેઓ કેટલાક મદિનાઓથી કે-સરના દર્દથી પીડાતા હતા.

કદમાણુ-અત્રેના રૂઢીશ શ્રી નામ્મુભાઈ જોગાળ ભાડયા (ઉ. વ. ૩૮) નું અચાનક અવસાન મૃત્યુ તા. ૫-૧૨-૩૮ ના દીને થયું.

સુરત-મુંબઈ નિવાસી શ્રીયુત પુરુષોત્તમ મેસારજી મીસ્ત્રીનું (ઉ. વ. ૫૦) અવસાન મૃત્યુ તા. ૨-૧૨-૩૮ ના દીને અર્ધ થયું. એઓ કેટલાક સમયથી બ્રહ્મ પ્રેરના દર્દથી પીડાતા હતા. એઓ શ્રી સુન્દરાન પ્રાનિક પ્રજાપતિ સમા (અમદાવાદ) ના આલુ પર્વના દરીથી સુટાયેલા પ્રમુખ હતા.

* * * ઉપરોક્ત પ્રજા જંધુઓના અવસાનથી એમની પત્નિઓ તથા કુટુંબીઓને લાગેલ આવાન પ્રત્યે અમે શદ્દમુખીનિ દર્શાવીએ છીએ. —સંગદક

ચોથા વર્ષના નોંધાઓલા આહકો.

અ. નં.	સ્તંભ:	અપદક:	સ્થળ:
૨૮	શ્રી લક્ષ્મણભાઈ જેરાગ	ગોલક (આફિકા) નવરોશી	સ્થળ:
૨૯	" મુરોલાત્તા મુળાજી	આગમ	"
૩૦	" ડાહ્યાભાઈ રામજી	ધોડાયા	"
૩૧	" ડાંગાભાઈ ગોણી	પણખાણીયા	"
૩૨	" કંદેશનભાઈ મણી	ભાંધા	મંડેર
૩૩	માસ્તર. શ્રી મોંડલભાઈ રામજી	દાંક	કાંઠ
૩૪	શ્રી રામજીભાઈ દામજી	ગોધા	નિલાખા
૩૫	" દેવશીભાઈ લખાસેણ	ચૌધાણ	કેશદ
૩૬	" કંદેશનભાઈ નરુ	દાંક	મુંગલ
૩૭	" મુળાજીભાઈ રામજી	દેવગીયા	"
૩૮	" શંકરભાઈ જોશીભાઈ પ્રતાપિત	"	"

નોંધ વર્ષના નોંધાઓલા આહકો

અ. નં.	સ્તંભ:	અપદક:	સ્થળ:
૧૩૬	શ્રી મોંડલભાઈ આધવ	મોર	મુંગલ
૧૪૦	" ડાહ્યાભાઈ રામજી	ધોડાયા (આફિકા) નવરોશી	મુંગલ
૧૪૧	" ડાંગાભાઈ ગોણી	પણખાણીયા	મંડેર
૧૪૨	" આધવજીભાઈ દામજી	આગમ	મંડેર
૧૪૩	" ભીમજીભાઈ રામજી	ચૌધાણ	મુંગલ
૧૪૪	" દેવશીભાઈ લખાસેણ	ચૌધાણ	મુંગલ

મળમાં કલેશ ને કહ્યો. (કંચાલી)

મળમાં કલેશ ને કહ્યો, હા જો હાજી જઈ પોહી, લા ગોને આપી કુળવણી, યા દય સમ પાળને હોહી, પે હ તે જન ચડે ઉચ્ચ, લા લન પાકાન વડે ઝાંઝા, તિ મ ઉપચાર આદરજો, લા ગનના દાખલા તાઝા, પ રૂપર મેગ વધવાથી, મિતર દાનથી ધણું લાભ, હે હલા આજર પણ સંજો, હા ને હાને વિચર્ય ખાચા, હા યા આયા નથી કેમની, લા રે હે મૂળ કુસંપણ, હા મને જે સંપ શોક તણી, હા પગલું જોડે હે જંપણ, આ રે બાંધુ સુ સંપ થી, કે જે સ્થાતિ ઉચાતિની, જ અતમાં ને ફરંપથી, દા ધુની મૂલ્યતા હાની, રે હેલા વેગ સ્થાનિ માં, નિ શાની તે નથા રૂડી, આ ને વાંધા વિવિધ રીતે, આ દરવા જો ગઈ મૂળી, મ હા અદિનાત ઉઠાવીને, લે ને શિક્ષણ શિલ્પ પાસે, રે જોના સુ ક તા બાંધવ, રા હતનો રંગ પણ લાવો, રે હે અનંત મળપતિઓ, વ હેલા કેનજો સરંધ, હોં શેથી હિ મ તે સાથે, લા હો પ્રાતા તજ ગરવ.

વંચાણ: | હાયાકાલ નિઠાવાઈ કેદાણીયા

‘મકાશ’ સહાયક કંડનો વિવાદ સ્થળાભાવે આ અર્કમાં આપી શકાયો નથી.

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

:૫૪:
૪ શુ:
:૨૫:
૭ મો.

જાન્યુઆરી
: સને :
૧૯૩૯

સંપાદક
ડાહ્યાબાઈ ચાણદ્યા આવડા

ચોથા વર્ષના નોંધાયેલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ	ગટક	રકમ
૬૯	શ્રી. જોશવાજી ગવરજી	ગાંધી	૬૨૫૦
૭૦	" વેપજીભાઈ છુવા	ચિંચોડ	"
૭૧	" રામજીભાઈ છુવા	ગોહિ (દેવ)	"
૭૨	શ્રીશ્રી માધવજી ભટ્ટ	ચોડાજી	અગત્ય
૭૩	શ્રી. દરજીભાઈ ગાયત્રી	જેડવા (મુંબઈ)	ધારાલી
૭૪	ડૉ. શ્રી અર્જુનજી છ.	જોડવાળીયા	ગાંધી
૭૫	" કમલજી રામજી	ભરડવા	જોડવાડ
૭૬	" કાન્યાજી દેવાજી	સાળખાળીયા (આદિકા)	નરેડે
૭૭	" કમલજી જોશવાજી	રાવત	કોળાજીપોર
૭૮	" વાલજીભાઈ દેવજી	જોડવા	વેરાવળ
૭૯	" નારજીભાઈ કાલ્યાજી	જેડવા	"
૮૦	" ભરવાનજી દેવાજી	જોડવા	"
૮૧	" પ્રેમજીભાઈ પંજીભાઈ	દેવાળીયા	દેવોદ
૮૨	" અંબાજીભાઈ જોશવાજી	વર	"
૮૩	" જોલનજી કાલ્યાજી	અંબા	"
૮૪	" ગુણજીભાઈ વરજી	કાળી	અડીયાત
૮૫	" હીરાજી રામજી	ચોડાજી	ચલ્લા
૮૬	" કમલજી જોશી	મારે	મુંબઈ
૮૭	" નરજીભાઈ જોશવાજી	વેડીયા	"
૮૮	" જોશવાજી બીમજી	રાવત	"

—: ૩૫ નામો અગત્ય અંકમાં :—

ચોથા વર્ષના નોંધાયેલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ	રકમ
૧૨૫	શ્રી. દેવશીભાઈ લખાજી ગરડવા	મુંબઈ
૧૨૬	" વીરજીભાઈ દેવાજી ટાંક	ચાળા
૧૨૭	ડૉ. શ્રી. અર્જુનજી છ.	જોડવાળીયા
૧૨૮	શ્રી. લાધાજી નાથાજી આવડા	"
૧૨૯	" પ્રદેવજી માધવજી વાળા	મુંબઈ
૧૩૦	" ગાંધીજીભાઈ ગાંધીજી મીસ્ત્રો	"
બીજા વર્ષના નોંધાયેલા ગ્રાહકો		
૨૨૧	શ્રી. અર્જુનજી વેળાજી ભટ્ટ	મુંબઈ
૨૨૨	" પ્રદેવજી માધવજી વાળા	"

સાબર સ્વિકાર

‘ પ્રકાશ ’ સહાયક ફંડ

માનકુર ફંડમાં નીચેની રકમો અગત્યે ગણી છે જેથી સાબર સ્વિકાર કરીએ છીએ :—

ર. નં.	નામ	રકમ
૧૧૭	શ્રી. લાલજી રામજી ધોડીયા, દર્બંગા	આગળનો સરવંશી: રૂ. ૪૬- ૬-૦
[પૂન જન્મની ખુશાલીમાં]		
૧૧૮	માનર શ્રી માંજીભાઈ રામજી ટાંક, નિલાયા	" ૨-૧-૦-૦
૧૧૯	જોડવાળીયા નરજી	મુંબઈ " ૧-૮-૦
ટોટલ રૂ. ૫૩-૬-૦		

વર્ષ: ૪ થું]

જાન્યુઆરી, સને : ૧૯૩૬.

[અંક : ૭ મો]

‘જાગૃતિ.’

જુ લો નહિ ધર્મ જાળતને, નિશાનો સત્યના તાકો,
પ છી તમ લેશ પણ કોઈ, કરે ના વાળ પણ વાકો.
ત મારી સત્યતા બેઠ, સદુ પાપી જનો ડરશે,
રા મચંદ્ર જેવા પણ, તમારી સત્યતા શરૂશે.
ય જન્મા ને થવું હોયે, અરે તો સત્યતા લણુને;
ક રી થાકોમ સંઘામે, તમે તમ રિપુને હણુને.
ર હો નિર્મળ સદા મનથી, અહિંસા પણ હૃદય ધરને;
શ તાનક હિન્દતા નીંદ્રીત, તમે તે ‘જાગૃતિ’ કરને.
ન ડરશે લેશ સંઘામે, ખુનો તમ રિપુનાં કરતાં,
જી તો જીત આપની થાયે, લડાઈ સત્યની લડતાં.
ને ઈ પરતંત્ર ભારત ને, તમે તમ દેશ ઉદ્ધારે;
શી વાજએ ઉધાર્યો હિન્દ, તમે પણ તેમ ઉદ્ધારે.

પોરણદર :]

માસ્તર ‘કમરોન’

: પ્રાસંગ :

૫૬/૬૫, દુર્ગાદેવી રોડ,
મુ.અ. નં. ૪.

: અવરચાપક :

હીરજી જેશમ વીરાવાડીયા
મેધજી ભુઠાભાઈ ચાંડેગળા

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં : એક રૂપીઆ
પરદેશમાં : ત્રણ રૂપીઆ

સમાજમાં પ્રજાપતિનું સ્થાન

રાષ્ટ્રના સમાજ તરફ જરાક દ્રષ્ટિ કરવાનો, સમાજનો પ્રશ્ન ઉઠાડો; સમાજ એટલે વિસ્તૃત એવ, સમાજ એટલે રાષ્ટ્રનું મુખ્ય અંગ, સમાજ એટલે સમાનર હક્કયુક્ત સ્થાન, એ વિસ્તૃતએવમાં આપણી પ્રજાપતિની યોગ્યતા શું છે, તેનું સ્થાન કયે કેટલાં છે તેમાં પ્રજાપતિના મનો કેટલા પૂજ્ય છે, તેનું આરીક અવલોકન કરો. સમાજમાં સર્વે કામોને એક સરખો દરજ્જો છે, એકસરખું માન છે જતાં ને દરજ્જો તથા માન કેમ જાળવવા તે પણ સર્વે કામોને હાથ છે. આપણે સમાજ તરફથી કશું માન અથવા દરજ્જો મેળવી શક્યા નથી, તેનું કારણ એજ કે આપણામાં સત્ત્વરથી શુદ્ધિ નથી. તે દરજ્જો તથા માન મેળવવા માટે સત્ત્વરથી શુદ્ધિ કારણ કરવાં જોઈએ. આપણે આપણામાંની પડી રહ્યા છીએ, સમાજ તરફ કશું નામ આપ્યું નથી. સમાજ એક જાતનો સમા છે, તેનું તેજ-પ્રકાશ અદ્યક્ષ હજીની મર્તિને છુટ છે જતાં આપણે તે અદ્યક્ષ કરી શકતા નથી તેનું કારણ શું? તેનું કારણ માત્ર એજ હોય શકે કે આપણી દુકી, દષ્ટિ; દુકી દષ્ટિ ઉત્પન્ન થવાનું કારણ એજ કે આપણી અજ્ઞાનતા તથા અધર્મતા; સમાજમાં આગળ પડતું સ્થાન પ્રાપ્ત કરવા માટે આપણે આપણી અજ્ઞાનતા તથા અધર્મતા નાશ કરવી જોઈએ. સમાજમાં આપણું-પ્રજાપતિનું સ્થાન કયાં રખાવું, તેના ચિન્હો દબા અવ્યક્ત હોય એમ લાગે

છે પણ હવે તે વ્યક્ત બનવાં જોઈએ. સમાજમાં આપણું સ્થાન આગળ તથા સાથન હોય શકે એવી તમન્ના સર્વે જાતિચિંતક પ્રજાપતિ ભાષ્યમાં હોવી જોઈએ. સમાજના વાતાવરણ તથા વ્યવહારમાં આપણી યુગ્મતા-કરં કેટલી છે તે તરફ ધ્યાન આપો. જ્યારે એટલીસ અગર તો ફેક્ટરીમાં કામ કરતો માણસ પોતાના કામમાં જરાક ભૂલ કરે છે, તો તેના ઉપરી તેને “કુભાર” તરીકે સંબોધે છે, તેને “કુભારનું” ઉપનામ આપે છે; આ ઉપરથી એટલુંજ તો સાચીત થઈ ચુક્યું કે આપણે સમાજની દ્રષ્ટિએ છેકળ પછાત તથા ધીનચતુરથી થઈ પડ્યા છીએ. બાંધવો, આપણે કુભાર-પ્રજાપતિ છીએ તે આપણને સાંત્વતું નથી પરંતુ આપણામાં આટલી યોગ્યતા છે, તે આપણને દુઃખે છે. આપણને આવી યોગ્યતા નથી જોઈતી, આવી રીતે સમાજમાં નામ નથી મેળવવું પરંતુ એટલી યોગ્યતા હોવી જોઈએ કે જેથી આપણું નામ સમાજના કાષ્ટકામાં-કામમાં દ્રષ્ટાંત તરીકે નહિ પરંતુ યોગ્ય માન તથા વિનય સહિત પૂજ્ય; એવું યોગ્ય માન મેળવવા માટે આપણે ઉચ્ચ શુદ્ધિ જેવાં કે પરમાર્થ, દ્વિતીયીય, નિરવ્યર્થતા, સેવાભાવ, એક્યતા, નિજાનુસંધ આદિ કારણ કરવાં જોઈએ. પરંતુ આ ઉચ્ચ શુદ્ધિ ક્યારે કારણ થઈ શકે કે જ્યારે દરેક પ્રજાપતિનું શુદ્ધિભાવ તથા શુદ્ધ હૃદયથી સાથન તમન્ના જામત કરે ત્યારેજ ઉપયુક્ત શુદ્ધિ

ઉન્નતિનો માર્ગ સ્ત્રી કેળવણી

આપણે જ્ઞાતિની ઉન્નતિ કરવી હોય, સુખી જનવું હોય, દરિદ્રતા અને કંઠાસીયન દુર કરવી હોય, તો પ્રથમ સ્ત્રી કેળવણીનો પાયો મજબૂત બનાવવો જોઈએ.

કેળવણી એવી હોવી જોઈએ, કે જેથી સ્ત્રીઓ ઉત્તમ ગૃહિણી અને પ્રેમળા મતા બની બાળકોને સંસ્કારી, તેજસ્વી, અને જ્ઞાતિ-અભિમાની બનાવી શકે.

કેટલાક સ્વાર્થી અને અનધક માણસોએ સ્ત્રીને બાણવાની શી બરૂદ છે, અને ક્યાં નોકરી કરવા બધું છે, બાણેલી સ્ત્રીઓ બગડે છે, વિધવા થતાં નોકરી નીવડે છે, એવી

આપણે પ્રાપ્ત કરી શકીએ. જ્ઞાતિ એ સમાજનું એક અંગ મળવું જોઈએ; અને એ દષ્ટિએ “જ્ઞાતિસેવા” અગર તો “જ્ઞાતિસુધારણા” આરંભવી જોઈએ; રાષ્ટ્રની દષ્ટિએ જ્ઞાતિ સુધારવી જોઈએ અને એના રીત-રિવાજો એ રીતે ઘેરો જોઈએ, દરેક પ્રજાપતિ બધુંએ એટલું જ તો અવશ્ય સમજી લેવું જોઈએ કે “જ્ઞાતિહિત તેજ આપણું હિત” છે અને જ્ઞાતિએવાના કરણ કઈપાંત તથા દુરબળનક સ્થિતિ સુધારવા જે પ્રવૃત્તિઓ થાય તે પહેલાં દરેક પ્રજાપતિ બધુંએ તે પ્રવૃત્તિઓમાં મોટે ભાગે ફાળો આપવામાં કેવી રીતે યોગ્ય બને તે મોટે ભાગે જાણી જનવું કરવું જોઈએ.

પ્રેરણદર: } રામજી માધવજી કટાણીયા
(હાલ અંકિકા)

બુદ્ધિ, અરે! ધરમશરી વાતો ફેલાવવાને પ્રવૃત્તિ કરે છે; પણ તેમનાં હૃદયો ‘કુવાળા’ દેહમાં જેવાં સંકુચિત અને દુઃખમાં છે, તેમજ તેઓ પાતાની અજ્ઞાનતાને લીધે શોકાનનક અને કરણ દયા ભોગવી રહ્યા છે. નાનાં ગામનાં કાંઈમાં રહેલી કેટલીક ગણેનેને પુરં સો સુધી ગળુનાં પ્રણ આપવું નથી; ધરનું કાંમકાન કરી પડોડણો અને સાસુ નણુદો સાથે તકવાર કરી, પુરુષને સંતાપવામાં જીવનનો આનંદ માને છે, અને એવા એવા અનેક કલહોમાં એ ગણેનો મચી રહે છે. તો તેમને સન્નારીઓ કહી શકશો વારં

પ્રાચીન કાળમાં સ્ત્રીતા, દમયન્તિ; સાવિત્રી પછે સન્નારીઓએ જે વિરતા, ધીરતા બતાવી; અને જે ઉત્તમવળ કર્તવ્યો કર્યાં છે, તે ઉંચા શિક્ષણના પ્રતાપે નથી, એમ કાણ કહી શકશો?

જેમ શરીરે યોગ્ય કસરત, નિયમસર કામો કાન તથા આહારથી ચકિતવાળું, આરામવાળું અને સુંદર થાય છે, તેજ પ્રમાણે મનને ઉન્નત વિચારશીલ અને સંયુક્ત કરવાને ઉચ્ચ કેળવણીની ખાસ બરૂદ છે. સંસારમાં શારીરિક બરુદકિત કરતાં મનોબળ-સુધિવાળા સ્ત્રી પુરુષોનાં વધુ સારાં કામો કરી શકે છે, અને સંસાર તથા જ્ઞાતિને ઉંચે લઈ જઈ શકે છે. વેળા મનની કેળવણીનો અર્થ એવો કરવામાં ન આવવો જોઈએ કે, જેવો કેટલીક ગણેનોએ કર્યો છે, અર્થાત-કેળવણી-લેવા

એટલે શુદ્ધ કાર્ય ન થાય, હંમેશા શરીર સાથે ન રહે, અને શૃંગાર પૂર્ણ નોવેસાડાં વ્યવચારમાં બેઠનું દહીં થાય, અને અમૃત્ય પચન બરાબર નેકામો જાય. એવી કેળવણી દેખાતી જ દાનિ કરે છે. કેળવણીથી એવી કામો જનવા મેળેએ કે, પનિને આનંદ મળે, માતાપિતાને સંતોષ મળે, અને જાગરોને આદર્શ નરનારીઓ જનાની ઉભય કુળની કીર્તિને ઉત્તરવચ્ચ કરી શકાય.

આપણાં સાસ્રોમાં ગતુ ભગવાને સ્ત્રીઓની ગણુના ઉત્તમ દેવી જેવા કરી છે. 'ધરના શીશારણ, પુત્રા, પ્રત્યર્થે ગંગામંદા, સ્ત્રી અને લક્ષ્મીદેવી એ બેમાં કશે ભેદ નથી.' શુદ્ધયાશ્રમનો મુખ્ય આધાર સ્ત્રી ઉપર છે, તો જાગાઓને કેળવવા માટે સર્વદા કળંક શેખની, કે મોટપણે તેઓ ઉત્તમમાં ઉત્તમ કુલિતા, ઉત્તમમાં ઉત્તમ ગણિની અને ઉત્તમમાં

ઉત્તમ સન્નારીઓ બની, ઉત્તમમાં ઉત્તમ ગાનાં થવા પામે.

દરેક માતાએ પોતાની બાકી કન્યાને જે કંઈએ જાળવવાનું છે, અને જેની સાથે આખી જીંદગી સ્થનિત કરવાની છે. તેને આનંદ મળે, અને જીવન એક વેડ રૂપ નહિ; પણ સ્વર્ગની કૂલવાડી જેવું લાગે. એવી તન મનની ઉચ્ચ કેળવણી આપવાની જોનાની પ્રથમ ફરજ જાતની જોઇએ, અને શુદ્ધસારમાં જોવાની અંયોગ્ય ઉતાવળ ન કરતાં, પોતાની કન્યાને ગદ્યોમિત કેળવણી, રાસાંગિક, નૈતિક અને ધાર્મિક મળી મહે. તે માટે પૂર્ણ વચન અને અનુકૂળતા આપવાં જોઇએ, કે જેથી શુદ્ધિ પ્રમાણે જ્ઞાન મેળવી, કન્યાઓ પુત્ર માતાઓ અને અને તેમનાં સંસાર શાંત અને આનંદ મય બની રહે.

મોટા-પાનેલી:] માસ્તર કીશોર સોમનાથ

બાળ લગન

મનુ ભગવાન કહે છે કે:—

ઋતુસ્નાતા, તુ ચો માર્યા સન્નિધી નિષ્પગ્ચ્છતિ ।

ધોરાયાં ધૂળહૃત્યાયાં પચ્યતે નામ્ર સંસયઃ ॥

જે પુરૂષ ઋતુસ્નાતા સ્ત્રી પાસે જતો નથી

તે કાચકર જાગદત્યામાં પચે છે. આમાં

સંસય નથી. માટે રજેદર્શન કાળ એજ

સ્ત્રીઓનો સંભાળાનો કાળ છે માટે તે પ્રદે-

સાંગ વિવાહ થવાની જરૂર છે. એમ સાસ્રોથી

અને લૌકિક ઉદાહરણથી સિદ્ધ થાય છે.

જો વિવાહ રજેદર્શન પહેલાં કરવામાં

આવે નહિ તો ધર્મશાસ્ત્રના વચન પ્રમાણે

દેવ પ્રાપ્ત થાય છે એટલું જ નહિ પણ

જીન્ને ધણે અનર્થ થવાનો સંભાવ છે. લગન

રજેદર્શન કાળ કે જેમાં કામરૂતિ ઉદ્ભવે છે:

તે પહેલાંજ કરવામાં આવે નહિ તો એ

કામરૂતિ મનુષ્યને પશુવત્ સ્વચંદ્રિયારી

જનાની ઉન્માર્ગમાં પ્રવૃત કરે છે, અને તેથી

ઉન્માર્ગ પ્રવૃત્તિ રૂઢે પ્રજનમાં આપતિ, અધર્મ

વર્ણસંકરતા અને અનેક ગુણ દોષોનો ફેલાવો

થવાનો સંભાવ છે કે જેને અટકાવવા આપણી

પાસે કાંઈ પણ સાધનો નથી. સુરેષ જેવા સુપરેક્ષા દેશોમાં પણ મોટી ઉમરે જન્મ થવાથી તથા અધિવાહિન હાંદગી ગુજરાતાનાં કારણથી થણી દાનીન (લગ્ન પહેલાં યનારી) પ્રગ્ન ઉત્પન્ન થાય છે. આપણા દેશમાં પણ કેટલાએક આગેવાન સુધારકોને કન્યાનાં મોટી ઉમરે સુધી લગ્ન નહિ કરવાથી શું દોષ પ્રાપ્ત થાય છે તેનો સારો અનુભવ થયો છે અને થતો જાય છે. મારે રમેદર્શન પહેલાંજ લગ્ન કરવાં જોઈએ, એવું જે પ્રાચીન ધર્મ-શાસ્ત્રકારોનું કહેવું છે તે અત્યંત આદરણીય છે. કેટલાએકનું કહેવું એવું છે કે નાની ઉમરમાં લગ્ન કરવાથી પ્રગ્ન નજાળી થતી જાય છે અને તેથી ક્ષય જેવા રોગોની ઉત્પત્તિ થઈ પ્રમાણમાં વધતી જવાથી પ્રગ્ન અદ્યા-યુષ્કાળી થતી જાય છે. પરંતુ તે માનવું

બુદ્ધિમંદું છે. અદ્યાયુષ્કાળ, અનારોગ્ય અને અશક્તિ, એ કાંઈ નાની ઉમરમાં લગ્ન થવાથી થતું નથી અને થયું પણ નથી. કારણ કે ધણીએક ૮૦-૯૦ વર્ષનાં જુદા કે જેમના લગ્ન નાની વયમાં થયાં છે. એવાએક નીરાગી હાંદગી ભોગવતાં લેવાની ધરાવે છે. મારે જાળવજન કરવાથી હાંદગી દુઝી થાય છે તે કહેવું બુદ્ધિમંદું છે. પરંતુ રંગુદર્શન પહેલાં સંયોગથી તથા અતિ સંયોગથી ક્ષય જેવા દરેક કાષ્ઠ થાય છે તેમ. હાંદગી દુઝી થાય છે એમ કહેવું. સુક્ષિપ્તસુક્ત અને પ્રમાણ સિદ્ધ છે. મારે નાની વયમાં લગ્ન થવાથી પ્રગ્ન જળકીન અને દુઝી આયુષ્કાળી થાય છે તે માનવું જોઈએ. 'લગ્ન નિષધમાંથી' દારકાઃ] ગોવીંદજી કામજી ગોહિલ

ગુણીયલ ગુરુ

થાને બા... પુ

[“કાષ્ઠએ પણ અધઃભોગની બાધથી

કે રોગી પહેરી સેવાની નથી”

દીન પ્રતિદીન બેઠારીની સંખ્યા જેમ વધતી જાય છે તેની માથે બાપુ નામની સંખ્યામાં પણ વધારો થતો જાય છે. આપણા પ્રજાપતિ સમાજમાં પણ અઞ્ચ-સ્થાને દરેક માણસને એક બાપુ (ગુરુ) તેમજ માતાજી અવશ્ય હોવાનું જોઈએ કારણ કે ગુરુ પિતાની સાથેજ નુગરો કહેવાય છે અને તેનું સંવારમાં મોં જોવામાં પણ મદદ પાપ છે એમ સમાજનું માનવું છે અને આવશેજ

ગુરુ જનારી સકાય છે એમ આપણો સમાજ માને છે. ગુરુ થનાર બાવો કદા નાત જનતો છે તેમજ તણે શું કેળવણી લીધી છે અને તેનાં ચરીત્રો કેવાં છે તે વિશે કશું જોવાનું નથી પરંતુ દેખાવમાં બાવો હોવો જોઈએ તેને ગુરુ કરવાથી સંસારરૂપી સમુદ્રને તરીને સામે કાઢે પહોંચી જવાય છે એમ ધણાં કુળદુષ્ટ જોવા એવું માનવું છે અને તેવાં કીરસા આપણી

પ્રત્યક્ષ પતિ કામમાં લગભગ સંપૂર્ણ રચે
ચાલુ છે.

શુદ્ધ ચનારના મંરકારેમાં તો તે કેટલેક સુરે
લક્ષને (કરી લે સંતતી યાત્રી સુધી જમડી
છે તારી) એવાં જે આર રાગડાનાં લેખનીયાં
ગામ જાણતો હોય એજ તેના માટે જામ છે.
શા કારણથી શુદ્ધ પોતાની અસત્ત્વ જન
છેડીને બાપા થયા છે તે જરા લાંબી નજરે
જોઈશું. તો તેમની એકાદી ઓરત મરી અજોલ
હોય તેમજ બીજી વખતની ઓરતનું લખણ
થમ ગયું હોય અગર છેડીને આસી ગમ્મ હોય
ખેડી ભાષાને જ્યારે કમાવવાનું કે કામ કરવાનું
સુઝતું ન હોય ત્યારે બાવો જાતી અંધ શ્રદ્ધાળુ
ઓના શુદ્ધી, મહાન ઉપાધી ધારણ કરે છે.

જાણુ થયા પછી એકાદી (રામકી)
ઓરત કરે છે અને તે ઓરત સગામમાં
ગાતા તરીકે મનાય છે. માતા પણ કર્મ નાન
જાતનાં છે અને તેને આ બાપુ સહીત કેટલાય
વર મેંડાયું છે તે કાંઈ પુછતું નથી. પરંતુ
માતા કહેને યજમાનો તેના પગમાં પડે છે
તે જોવા જેવું છે.

કોઈ જૂત ઉપવાસ કે એક ટાણા, અગર
તેનાં પારણા કરવાના દિવસોમાં દરેક યજમાને
શુદ્ધ તેમજ માતાને જગાડવાં જોઈએ અને
સોના નાણાં અમાવે રૂપા નાણાંનું કે લુગ-
ડાનું દાન પણ આપવું જોઈએ. તેમ ન યાગ
તો ઉપરની મહેનત અક્ષય ગમ્મ છે એમ અંધ
શ્રદ્ધાળુ બહોતો માને છે.

કોઈ માસની અમાસના દિવસે અગર કેઈ
આડે દહાડે (પુશીનાં દિવસોમાં) જન્મજાન

કાર ચારી કરે છે તે દહાડે શુદ્ધ તથા માતાજી
તથા પતિનાં માંડેનાં વગેરે વાજાંનો વગાં
ડીને લાંબે રાગડે અક્ષતીનાં લખનીયાં આમ
સમાજ પાસેથી પૈસા મુકાવે છે તેવાં લખનોમાં
પણ ક્યારેય ઉપજતું પોતે કે યજમાને અંતઃ
કરણથી લખનું કરીને પ્રજુના-ગુણ માયા હોય
તેવું આવતું નથી તો પછી તેનાં કુળની
આશા પણ નકામી છે.

દરેક બાવાને જે આર અગર તેથી વધારે
ઓરતો ચરીજ જોઈએ (અગાઉ અરખસતા-
નમાં પણ ધર્મ શુદ્ધિ માટે આજીવ રીવાજ
હતો.) અને તે ઓરતો કરાવવાનો કે તેમનું
લખણ કરવાનો યા દાડોપાણી કરવાનો કે તેમનાં
ચર્ચે જામ જામ્યાને પરજાવવાનો ખર્ચો પણ
તેના યજમાનોએ જ ભોગવવા પડે છે.

આવી રીતે બાપા શુદ્ધિને પૈસા લુગડાં
કે દરકાષ્ટ પરતુનું દાન યા દક્ષીણા આપવાથી
આપનાર રાગાર સાગર તરીકે બેકુંકની-લગ-
ભમ નેહકમાં પહેંચી જાય છે એજ આપણા
અમાજનું માનવું છે.

આપા શુદ્ધિને પણ એ આંખો હોય છે,
પરંતુ તે બેઉ આંખો અંગાઉના શુદ્ધિ પેટે
સરખી હોતી નથી. દેખની આંખોનો પૈસાદાર
તરફ અને જાડી આંખોનો મરીઓ તરફ ઉપ-
યોગ થાય છે.

તેવાંજોને કમાવવા માટે કંઈ ધર્મો કર-
વાનું કહેવામાં આવે તો અમારે કાંઈ ધર્મો
કરવાનો હોય તો સાધુનો મહાન અંતરાર સા
માટે આવે એમ જવાબ આપે છે.

આ કુનીયાદારીના પહેલેથી છેલ્લે સુધીનાં

તમામ કાર્યો આપની સલાહ કે દાખરી વિના ચલેમાન કરી શકે નહિ, એટલે તમામ કામોમાં ગુરુ-માતાનો સાથો તેમને મળવોજ જોઈએ એમ તેમનું માનવું હોય છે.

દરેક માણસ તેનાં પહેરેથી જેટલે મુંઝી આવા ખોટા ખર્ચાઓનો દિસાગ કરે તો તેને અવકાશ પોતાની ભુક્ષ જાણી આપશે અને આવી અધશ્રદ્ધા મુકીને ખરો રસ્તો ચૂકવું કરશે એ દેખીતું છે.

આવા ગુરુ તેમજ માતાજી આપણા પ્રજા-

પતિ સમોજમાં લગભગ સર્વથા જોવામાં આવે છે. અને તેઓ સમાજને યોગદાન છે અને તે સરો અપણી જાતીમાં ધુસી ગયે છે તે દુર કરવાની દરેક ભાધની કરજ છે.

આવા અનેક સડાઓ આપણી જાતિમાંથી નાશ કરી આપણા પ્રજાપતિ ભાઈઓને ચુકવું છુદ્ધિ આપી નીતિનો મોઢા પાડવે એવી પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા પ્રત્યે મારી પ્રાર્થના છે. આમનું

જુનાગઢ
દીવાની અદાલતમાં
બેલીક

છવાસાઈ વેલછગોહિલ
(શીવવાળા)

પ્રા સંગિ ક નોંધ

એ આંતરપ્રાંતિય લગ્નો

આપણી પ્રજાપતિ કેમમાં જેને આંતર પ્રાંતિય કહી શકાય એવા જે લગ્નો મળ્યા માસમાં જામનગર, મુકામે કૌટુંબિક વિધિથી થઈ ગયા. શ્રીયુત બાણજીભાઈ દેવજી ઓઝા (ઓઝીક) ની જે પુત્રીઓ (૧) બહેન હરજીકુમારીનું લગ્ન અંકીયાગવાળા શ્રીયુત હીરજીભાઈ ધનજી દેવજીવાળી સાથે અને (૨) બહેન લક્ષ્મીકુમારીનું લગ્ન મુંગધના શ્રીયુત ખંડુભાઈ કેશવજી કુશળકારની સાથે, શ્રીયુત બાણજીભાઈ ગુજરાત પ્રજાપતિ છે અને આર્થસમાજ હોઈને જ્ઞાતિ ભેદમાં બીલકુલ માનવા નથી. એમની પાંચે પુત્રીઓ પણ મુશિક્ષિત છે.

શ્રીયુત હીરજીભાઈ આપણા સોરઠીયા પ્રજાપતિ છે અને જ્યેષ્ઠ એટલે યજ્ઞેશ હોઈને કોલાખા છલમાં કોલકટરની એરીસમાં કેપુટી ચીટનીસના પદ પર છે. જ્યારે

શ્રીયુત ખંડુભાઈ લાડ પ્રજાપતિ છે અને હોળીઓપથી ડોકટરની પદવી ધરાવે છે.

આપણી પ્રજાપતિ કેમમાં ગુજરાત, લાડ, સોરઠીયા, વરીયા અને વાટલીયા ઇત્યાદિ ભુદા ભુદા પ્રાંતિય ગ્રામ્ય બેસે છે અને તેના વચ્ચે જ્ઞાતિના રિવાજને લીધે આંતરવિવાહ ભાગ્યેજ થાય છે; -શરેકે થતાંજ નથી એમ કહો તો ચાલે-છતાં આ ગણુઓએ આ રિવાજને તિલાંજલી આપીને આંતરવિવાહ કરવાનું જે હિંમતભર્યું પગલું ભર્યું છે એને અમે આરકારપાત્ર લેખીએ છીએ અને એ જો શરદા એમને અમારા હાર્દિક અભિનંદન અર્પીએ છીએ. દેશભરમાં જ્ઞાતિઓના આવા આવા કંઠમાં જોવો દેશકાળાનુસાર જ્યારે તુરંતાં અથ છે ત્યારે આ ગણુઓનું આ પગલું ભરીખમાં આપણી જ્ઞાતિમાં જરૂર દ્રષ્ટોતરે નીચડે એમ અમે માનીએ છીએ.

હિન્દી મહાસભાના પ્રતિનિધિ

કલ્યાણના રહીશ આપણી જ્ઞાતિના એક બંધુ શ્રી 'કાનજીભાઈ ગોવીંદ' છાંયા આવતા માર્ચ માસમાં ત્રિપુરી મુકામે ભરાનાર હિન્દી મહાસભાના આગામી અધિવેશન માટે એક પ્રતિનિધિ તરીકે ચાણા જીલ્લા તરફથી 'સુટાં' ધને આવ્યા છે તે સમાચાર અને પ્રગટ કરતાં અમેને અત્યંત હર્ષ થાય છે.

એઓ શ્રી મુંબઈની હાલની ધારાસભાના મહાસભાવાદી પક્ષના એક ચાલુ સભ્ય છે અને ગયાજ મહિનામાં તેઓ ચાણા જીલ્લા સ્કુલ બોર્ડના વાઇસ-ચેરમેન તરીકે ચુંટાયા હતા; અને હવે તેઓશ્રી આગામી મહાસભાના એક પ્રતિનિધિ તરીકે ચુંટાયા છે. આ બંધુની ઉત્તમોત્તર સફળતા માટે એમને અમારાં હાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ.

એક ભાવિ કળેડું લગ્ન

ધારાની (માટુંગા મુંબઈ) ના કુંભારવાડામાં વસ્તા આશરે ૪૫ વરસનાં એક વૃદ્ધ જ્ઞાતિ-બંધુ નામે પરજતભાઈ ચિત્રોડા (દેવલીવાલા) કે જેની એક પત્નિ હૈયાન હોઇને હાલમાં તેના ધરમાંજ છે છતાં ત્યાંના ખીજ એક બંધુ શ્રી ભુટાભાઈ ગોંડા વાગડીયાની હાજરમાં રાંડાએલી ૧૪-૧૫ વર્ષની એક યુવાન પુત્રી સાથે તેઓ પુનર્લગ્ન કરતા તત્પર થયા હોવાનું અમારા સાંભળવામાં આવે છે અને ભુટાભાઈ એ પણ તેમને છેતરી જતાની હોવાનું જાણી અમારું ધણું ખેદ થાય છે. આ બંધુ કળેડું લગ્ન કરી પોતાની

યુવાન દીકરીનો લગ્ન ન થવાડવા ભુટાભાઈને અગોવિનંતી કરીએ છીએ. ત્યાંના આગેવાનો તથા યુવાન ભાઈઓ આ કલેડું લગ્ન તુરંત અટકાવશે ખરે? સંપાદક

ટુંકા સમાચાર

કલ્યાણ-અત્રેના રહીશ આપણી જ્ઞાતિના એક બંધુશ્રી કાનજીભાઈ ગોવીંદ છાંયા ગઈ તા. ૩-૧૨-૩૮ ના દીવસે મહાસભાવાદી પક્ષ તરફથી ચાણા જીલ્લા સ્કુલ બોર્ડના એક સભ્ય તરીકે ચુંટાઈ આવ્યા હતા.

બાદ ગઈ તા. ૧૪-૧૨-૩૮ ના દીને મળકુર સ્કુલ બોર્ડ પાર્ટીના એક 'ડેપુટી લીડર' તરીકે ચુંટાનાં તેઓશ્રી સ્કુલ બોર્ડના ઉપાધ્યક્ષ (વાઇસ-ચેરમેન) ના પદે પણ સ્થાપના થયા હતા.

જામનગર-અત્રેના રહીશ શ્રીયુત ભાણજી ભાઈ દેવજી ઝોઝા (ગોહીલ) ની ત્રણે પુત્રીઓ (૧) શ્રી ઇચ્છાકુમારી (૨) શ્રી આનંદાદેવી અને (૩) શ્રી લલિતાકુમારીના લગ્નો અત્યંત (૧) શ્રી હીરજીભાઈ ધનજી દેવળીયા (અલીપાંચ) (૨) શ્રી પોપટલાલ પ્રાગજીભાઈ ચૌહાણ (રાજકોટ) તથા (૩) ડૉ. શ્રી ખંડુભાઈ કેશવજી કુશળકર (મુંબઈ) સાથે ગઈ તા. ૨૧-૧૨-૩૮ ના દીને વૈદિક વિધીથી થયા હતા.

મૃત્યુ સમાચાર

મુંબઈ-અત્રેના એક જ્ઞાતિબંધુશ્રી ગોપાલદાસ વાલજી દેવળીયાની ત્રણે વર્ષની એક નાની પુત્રી જસોદાનું ગઈ તા. ૧૪-૧-૩૯ નાં દીને મૃત્યુ થયું. ૨૫- પુત્રીના મૃત્યુથી એમને તથા એમના કુટુંબીજનોને લાગેલ આઘાત પ્રત્યે અમે અમારી સહાનુભૂતિ પ્રગટ કરીએ છીએ. સંપાદક

ਸੰਪਾਦਕ :

With best Compliments:

If not delivered please return to:-

Karvalaya :

59/65, Durgadevi Road,

BOMBAY No. 4.

PRAJAPATI
RAKASHA

: आ ह क :

न.

।दि।।हन्वय

यययय

आनासूनेनाइहाआनाक्षीआ
आ. पोस्टल नं. ७. पोस्टल नं. ७. पोस्टल नं. ७.
आ. पोस्टल नं. ७. पोस्टल नं. ७. पोस्टल नं. ७.

आहुइनेविनंती
देश परदेशना नं. ७. देश परदेशना नं. ७. देश परदेशना नं. ७.
आहुइनेविनंती. देश परदेशना नं. ७. देश परदेशना नं. ७. देश परदेशना नं. ७.

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

સાલગ્રામી

: વપ :
: યુ :
: અદ :
: મો :

દેવુ આરી
: મને :
૧૯૩૯

સમાદ

સાધ્યામાદી આણદી આવડા

ચોથા વર્ષના નોંધાએલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ :	સ્થળ :
૫૯	શ્રી. મેધલ્લાલ કંચન	પોરબંદર
૬૦	" જીવરાજભાઈ રામભાઈ	"
૬૧	" અંબાલાલ રાજપી	"
૬૨	" ભીમદલભાઈ રામ	"
૬૩	" જીવનભાઈ રામજી	"
૬૪	" વસરામભાઈ જેઠાભાઈ	"
૬૫	" વીરજીભાઈ રામભાઈ	દેવળીયા (આફ્રિકા) દારૂસત્રામ
૬૬	" ભોમનભાઈ રેસનભાઈ	ભરડયા (")
૬૭	" માસદેભાઈ મુળજીભાઈ	અડોરા (")
૬૮	" રાણાભાઈ રેસનભાઈ	ભરડયા (")
૬૯	" જેઠાભાઈ પુનરભાઈ	ગોલીસ (")
૭૦	" મુળજીભાઈ રાજાભાઈ	દેવળીયા
૭૧	" અર્જુનભાઈ રેસનભાઈ	ઝોજા
૭૨	" ભીમજીભાઈ ખેનરડી	ઝોજા
૭૩	" હિરદાસ ભવરામદાસ	મગપતિ
૭૪	" આસાસ મ ગોપિંદજી	ફરડીયા
૭૫	" ભંચનભાઈ વસરામ	ફરડીયા (આફ્રિકા) મેળવસામ
૭૬	" ભીમજીભાઈ વ્યાજંદજી	ચીંચડીયા
૭૭	" નયુભાઈ નરંગી	પાળખાડીયા
૭૮	" મોહનભાઈ ધનજી	ગડીયા

—: ૧૬ નામો આવતા અંકમાં :—

ત્રીજા વર્ષના નોંધાએલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ :	સ્થળ :
૧૫૧	શ્રી. જીવનભાઈ રામજી	ગોલીસ
૧૫૨	" વસરામભાઈ જેઠાભાઈ	પાળખાડીયા
૧૫૩	" ભોમનભાઈ રેસનભાઈ	ભરડયા (આફ્રિકા) દારૂસત્રામ
૧૫૪	" માસદેભાઈ મુળજીભાઈ	અડોરા (")
૧૫૫	" મુળજીભાઈ રાજાભાઈ	દેવળીયા
૧૫૬	" અરજુનભાઈ મેસુર	ઝરતીયા
૧૫૭	" ભવ નંગાલ વસરામ	ફરડીયા
૧૫૮	" ભીમજીભાઈ મુળજી	મારે
૧૫૯	" નયુભાઈ નરંગી	પાળખાડીયા
૧૬૦	" ભીમજીભાઈ મુળજી	ફરડીયા
૧૬૧	" મીંદલભાઈ રામજી	ફરડીયા
૧૬૨	" રામજીભાઈ ખરડોતમ	ઝાંયા

બીજા વર્ષના નોંધાએલા ગ્રાહકો

અ. નં.	નામ :	સ્થળ :
૨૮૯	શ્રી. ભોમનભાઈ રેસનભાઈ	ભરડયા (આફ્રિકા) દારૂસત્રામ

ફેરફાર અનિવાર્ય કારણે તે હીંચે આ અંક બેઠે માસ મોટા બહાર પડે છે એ બદલ શ્રીમા અહીંએ હીંચે આવતાં અંક એ માસનો સંયુક્ત બહાર પડશે.

આજ કાલકે ધનવાન.

(તેરે પૂજનકો લગમન-એ રાહ)

હય ગફલતમે' ગુસ્તાન, ખનાતે બિદીંગ આલિશાન...હેક

કોન બનામ સળકી કાયા

કોન બનાઈ જગકી માયા;

ઉન ખાતો સે અબ્બન, ખનાતે બિદીંગ આલિશાન...હય.

સાર્ત મે દીનતા-દાવાનળ,

અરે, ઘેરાં હે વિપત્ત-વાદળ;

શીર લી વો અજ્ઞાન, ખનાતે બિદીંગ આલિશાન...હય.

દેશ-વિદેશ મીટી ગો ભરીને,

"ખોટા ખરચા" બંધ કહીને;

ખુદ સાર્ત આગેવાન, ખનાતે બિદીંગ આલિશાન...હય.

સળ દો દિનકે મહેમાન, ખનાતે બિદીંગ આલિશાન

પોરખંદર:]....." કમરીન "

સહતંત્રી: ડૉ. ખંડુભાઈ કેશવજી કુશળકાર.

: કાર્યાલય :

પદ્/કપ, દુર્ગાદેવી રોડ,

મુંબઈ. નં. ૪.

: વ્યવસ્થાપકો :

મધજી બુઠાભાઈ ચાંડેગળા

ગોપાળદાસ વાલજી દેવળીયા

: વાર્ષિક લવાજમ :

દેશમાં: એક રૂપીઆ

પરદેશમાં: ત્રણ શીલીંગ

જુનાગઢ જ્ઞાતિનું વસ્તીપત્રક

કેવળ પશુ દેશનું વસ્તીપત્રક એ દેશના લોકોની સામાજિક પરિસ્થિતિ તપાસવાનું દર્શક છે. આજ કારણથી વસ્તીગણતરીના આ કાર્યને દુનીયાના પ્રત્યેક મુખરેજા દેશોએ મુધારણાના એક અંગ તરીકે માનેલું છે.

આપણે આ ભારતખંડ નાની ગોટી અસંખ્ય જ્ઞાતિઓથી ભરપૂર હોય તેમાંની ઘણી ખરી આગેવાન ગણતરી જ્ઞાતિઓએ જ્ઞાતિના વસ્તીપત્રકનું આ મહત્વ સ્વીકાર્યું છે અને ને મુજબ પ્રત્યેક જ્ઞાતિ પોતાનું વસ્તીપત્રક યથાસમયે-પાંચ દશ કે વીસ વરસે-તૈયાર કરી પોતાની જ્ઞાતિની પરિસ્થિતિ તપાસતી રહે છે.

આ દ્રષ્ટિ મુજબમાં રાષ્ટ્રી અને ૧૯૩૬ માં જુનાગઢના મહાસેની જ્ઞાતિઓનું જંધારણ તથા ધારાધોરણ અંગેએ તૈયાર કર્યું ત્યારે તેમાં જ્ઞાતિનું વસ્તીપત્રક યથાસમયે તૈયાર કરવાની કસમ અમેએ દાખલ કરેલી. આ જંધારણ જુનાગઢના પટેલશ્રી એ અમલમાં મુક્યું કે નહીં તે દમ્મ સુધી અમે જાણી શક્યા નથી. મરુકર જંધારણની કસમ નં. ૧૯ અનુસાર જુનાગઢમાં વસ્તી આપણા સોરઠીયા બંધુઓનું વીગતવાર વસ્તીપત્રક ત્યાંના એક બંધુ શ્રી દરજીભાઈ ટીકાભાઈ બરદાજ એમણે તૈયાર કરીને અમારા ઉપર મોકલવાની આપ્યું છે. એ મુજબ ત્યાં આપણા સોરઠીયા બંધુઓના ધર ૧૧૩ છે અને કુલ વસ્તી ૪૪૬ જણની બનાવેલી છે, જેમાં ૧૩૪ બહેન છે.

દરેક ઘરના મુખ્ય ધણીનું નામ, તથા સાખ, તેની ઉંમર તથા ધંધો તથા દરેક ઘરના ગણતરીની કુલ સંખ્યા અને તેમાં કેટલા બહેન છે તે સર્વ વસ્તુ વીગતવાર રીતે બનાવવામાં આવી છે. ધંધાની વીગત અમે હવે પછીના અંકમાં આપીશું.

આ ઉપરાંત ભાઈશ્રી દરજીભાઈ પોતાના પત્રમાં સોરઠીયા પ્રજ્ઞપતિ સિરાપના જુનાગઢના વીગત પ્રજ્ઞપતિ ભાઈઓની વીગત પણ નીચે મુજબ લખ્યું છે જે જાણવાનેગ હોય આ નીચે આપીએ છીએ:-

ધર:	વસ્તી સંખ્યા:
લાલચડીયા વરીયા: ૧૭૫	૧૦૦
વરીયા: ૭૨	૨૨૫
વાટલીયા: ૧૫	૧૦
ગુર્જર: ૪૦	૧૫૦
ગુર્જર કડીયા: ૨૦૦	૧૦૦૦

જે સંજ્ઞાબરી કીલુપટથી આ વસ્તી પત્રક તૈયાર કરવામાં ભાઈશ્રી દરજીભાઈએ મહેનત લીધી છે તે બદલ એમને અમે ધન્યવાદ આપીએ છીએ અને જ્ઞાતિ પ્રત્યે એમણે જે સેવાભાવ બતાવ્યો છે તેની અમે કદર કરીએ છીએ. આવીજ રીતે જુનાગઢના વીગત મહાસેનું તેમજ તેની આજુબાજુના ગામમાં જોનું વસ્તીપત્રક તે તે સ્થળે રહેતા સેવાભાવિ જ્ઞાતિબાંધુઓ જે તૈયાર કરીને અમેને મોકલી આપશે તે તેની વીગત 'પ્રકાશ' માં અમે જરૂર ખુશીથી પ્રગટ કરીશું.

‘પ્રકાશ’ના કાર્યાલયમાંથી વ્યવસ્થાપકનું રાજીનામું

‘પ્રકાશ’ના એક વ્યવસ્થાપક બંધુ શ્રી. હીરજીભાઈ તરફથી રાજીનામાનો પત્ર અમોને મળેલો છે જેનો ઉતારો નીચે આપીએ છીએ:-

મુંબઈ તા. ૨૩-૨-૬૬

તંત્રીશ્રી: ‘પ્રજ્ઞપતિ પ્રકાશ’ મુંબઈ,

સવિનય નિવેદન કે ‘પ્રકાશ’ની શરૂઆતથી-સને ૧૯૩૫ ના જુલાઈથી-હું તેના એક વ્યવસ્થાપક તરીકેના હોદ્દા પર છું. છેલ્લાં કેટલાક વખતથી મારી કેટલીક અંગત તેમજ જીન-અંગત પ્રવૃત્તિઓને લીધે વ્યવસ્થાપક તરીકેની ફરજો જાળવવા હું અશક્ત થયો છું, તેથી આપ મને એ પદ પરથી છુટા કરશો તો આપનો હું ધણો આભારી થઈશ હું છુટો થવા છતાં પણ ‘પ્રકાશ’ પ્રત્યેની મારી સદાનુભૂતિ ભરી લાગણી સતત આજે રહેશે તે બદલ આપ નિશ્ચિત રહેશોજ. આપ માફ રાજીનામું સ્વીકારી આભારી કરશેજ.

શ્રી. આપનો,

(મહી) હીરજી નેશમ વીસાવાડીયા

જે સેવા ભાવિ બંધુઓ આ કાર્ય કરવા બહાર આવશે અને તે મુજબ અમોને જાણવશે તો તેની વીગતનું ફારમ નેમના ઉપર અમો તૈયાર કરીને મોકલાવી આપશું. દરેક સેવાભાવિ બંધુને આ કાર્ય ઉપાડી લેવા અમો આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરીએ છીએ. અરજ સંપાદક

અમના રાજીનામાનો અમોએ આપેલો જવાબ નીચે પ્રમાણે છે:-

મુંબઈ તા. ૧-૩-૬૬

બાઈશ્રી હીરજીભાઈ નેશમ વીસાવાડીયા નેમ, સવિનય નિવેદન કે ‘પ્રકાશ’ના એક વ્યવસ્થાપક તરીકેના આપના રાજીનામાનો તા. ૨૨-૨-૧૯૬૬ નો પત્ર મળ્યો. છેલ્લા કેટલાક વખતથી આપની કેટલીક અંગત નેમજ જીન-અંગત પ્રવૃત્તિઓને લીધે વ્યવસ્થાપક તરીકેની આપની ફરજો જાળવવા આપ અશક્ત હોઈ આ રાજીનામું આપ આપે છે એ જાણી ખેદ પાડ્યો છું. આપની અન્ય કેટલીક જીન-અંગત પ્રવૃત્તિઓની માફક ‘પ્રકાશ’ પણ આપની સેવા આજે મેળવવા ભાગ્યશાળી થકું હોત, પણ.....આપનું રાજીનામું સ્વીકારવા બગર છુટકોજ નથી.

અત્રે આપને જણાવવું નિર્ધારક નહિ જણાય કે આપની ખાલી પડતી જગ્યાએ આપણા એક બંધુ શ્રી. ગોપાળદાસ પાલજ દેવળીયાને વ્યવસ્થાપક તરીકે નીમવામાં આવ્યા છે. તદુપરાંત સહતંત્રી તરીકે લાડ પ્રજ્ઞપતિ બંધુ શ્રી. ડોક્ટર બંધુભાઈને નીમવામાં આવ્યા છે, જન્ને બંધુઓએ પોતાની ફરજો જાળવી લેવાનું કચ્છકું છે, તેમજ ઉપરોક્ત બંને નીમણુંક આપની પણ પસંદગી મેળવી શકે છે એ ખુશી થવા જેવું છે.

‘પ્રકાશ’ પ્રત્યેની આપની સદાનુભૂતિ-ભરી લાગણી સતત આજેજ રહેશે એવી

આપની ખાત્રી બદલ આપનો આભાર. ગંત્રીપદ ઉપર પણ તેઓ હતા. એએક વર્ષથી સંસ્થાએ સંસ્થા 'શ્રી લડ પ્રજાગતિ સમાજ' ના પ્રથમ વર્ષના ગંત્રી તરીકે પણ તેમણે કામકાજ કરેલું હતું.

લી. આપનો.

સંપાદક: " પ્રજાપતિ—પ્રકાશ "

વ્યવસ્થાપકની નીમણુંક

સરસ્વાતથી અત્યાર મુંઝી જે સહકારની ભાવનાથી હિન્દુભાઈએ અમેને સાથ આપ્યો છે એ બદલ અમારે એમનો ઉપકાર જાનવો હતો. એમની જગ્યાએ વ્યવસ્થાપક તરીકે આપનાર બંધુ શ્રી. ગોપાળભાઈનો ટુંક પરિચય અત્રે આપના જરૂરી છે. એઓશ્રી એક સેવાભાવિ બંધુ હોઈ કેટલાક વર્ષોથી " શ્રી રામનાથ ભાગળ ગંડગ " જ્ઞાતિના કેટલાક યુવકોના સહકારથી ચલાવી રહ્યા છે. સને ૧૯૩૩ માં " શ્રી સોદકીના પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ સેવાસમાજ " નામની અહિંની સંસ્થાની સ્થાપનાના મુખ્ય પ્રેરક પણ તેઓજ હતા.

સહતંત્રીની નીમણુંક

છેલ્લા કેટલાક વખતથી ' પ્રકાશ ' ની અનિયમિતતાને લીધે તંત્રીજાનામાં એકાદ વ્યક્તિની મદદની જરૂરીઆત અમેને જણાતી હતી. ડૉક્ટર શ્રી. ખંડુભાઈ કેશવજી કુશળ-કારની ' પ્રકાશ ' ના સહતંત્રી તરીકેની નીમણુંકથી અમારી એ જરૂરીઆત આખરે પાર પડે છે. એ જગ્યાવાતાં અમેને અત્યંત હર્ષ થાય છે. ડૉક્ટર શ્રી. ખંડુભાઈ સાથે લાક પ્રજાપતિ છે અને અમદાવાદની " શ્રી ગુજરાત પ્રાંતિક પ્રજાપતિ સમાજ " ના જુના ચાલુ કાર્યકર્તા હોઈ ગયા વર્ષમાં ' રાજા ' ના

ગંત્રીપદ ઉપર પણ તેઓ હતા. એએક વર્ષથી સંસ્થાએ સંસ્થા 'શ્રી લડ પ્રજાગતિ સમાજ' ના પ્રથમ વર્ષના ગંત્રી તરીકે પણ તેમણે કામકાજ કરેલું હતું.

ઉપરોક્ત બંને બંધુઓની નીમણુંક તા. ૧-૩-૩૯ થી કરવામાં આવી છે. ડૉક્ટર શ્રી. ખંડુભાઈ જેવા અનુભવિ અને સુશિક્ષિત બંધુને તેમજ ભાઈશ્રી ગોપાળ ભાઈ જેવા સેવાભાવિ બંધુને સહકાર ' પ્રકાશ ' ને મળે છે એને અમે ' પ્રકાશ ' ની પ્રગતિના સૂચક તરીકે લેખીએ છીએ. ધૃષ્ટ અમારી એ આશા ફળીભૂત કરે એ પ્રાર્થના અરવુ.

સન્ધ્યા

(ઉપજાતિ હંદ)

નતો ઉપા, વા, ન મધ્યાન્હ રમે;
મહેને રચતિજ સુરમ્ય સન્ધ્યા.

x x x x x

પુરી. રંગોળા ખ વિશેજ સન્ધ્યા,
સિંચેઈ ભાવો જગે ઐક્ય કેન્દ્ર;
વળી નિમત્રે ઉગવા વિધુને,
યજ્ઞ પ્રજા જેદની વિશ્વ મહાત્મે.

x x x x

એથી રચતિજ સુરમ્ય સન્ધ્યા;

x x x

નતો ઉપા, વા ન મધ્યાન્હ રમે;

મહેને રચતિજ સુરમ્ય સન્ધ્યા.

x

પોદ્ગંદર..... " કમરીન "

આપણું અમારું ગમન

એ સમય ભુતકાળને હતો જ્યારે આપણા પુર્વજોની પરિવ્રજા કરી પર્વતોની યોગે પહોંચે તેવી ચડીયાતી હતી, આપણી પિદતા પાલુસમી વેગવાન હતી, આપણો સાસ્ત્રાભ્યાસ અને શુદ્ધ ચારિત્રો સર્વ શ્રેષ્ઠ હતાં. એકંદરે સુખી હતાં, સમૃદ્ધ હતા, અન્યને ધર્મ ઉપાનંદ તેવા આપણામાં સદૃશ્યો હતાં. આપણામાં સ્વચ્છતા અભિમાન હતું. પરંતુ સમય બદલાતાં કળના એક શયનાની પંજમાં આપણું એ ગુમાની ગૌરવ આપણું ગુમાવી બેઠા, આપણી એ ગર્વિય કીર્તિ પાતાળમાં જઈ બેઠી. આપણાં સુખ સમૃદ્ધિઓને સમયના પ્રદારે ચુરા કર્યા અને આજે એ દીવસો પાદ કરવાનેજ ફક્ત બાકી રહ્યા. આજે તો આપણા સ્વમાનની સજામતીઓ મારે બેરકાદ જાળ્યા, આપણા કાષ્ઠ દુઃખી. ગાંધવાના દુઃખદર્દી સાંભળવા આપણા કંતો બહેર થયા અને પરિણામે અધોગતિના એક ગાંઠ અંધકાર નીચે દબાઈ ગયા. આપણી અવદશાના અનેક કારણોમાં દુઃસ્વપ્ન એ પર્ણ એક મુખ્ય કારણ છે. કેટલાએક આપણાં ભાઈઓ દારૂ જેવા રાક્ષસી વ્યસનોનો ભોગ બની પોતાની કીર્તિ અને પૈસાનું પાણી કરી રહ્યા છે. જે દુષ્ટ દારૂએ મહાન રાત્રીના પાયા કચાગયાવા છે, બાહ્ય

ભાઈમાં કુમંચ ઉપજાવી સાંજનાં પણ કંપારી છુટે તેવા કીરસા દારૂનીજ ઉલ્લેખા પ્રતિદાસમાં વાંચીએ છીએ. અનેકની બેદરજાનિ દારૂમાંથી થાય છે. આપણી પ્રગતિનાં સાધનોને આગળ જતાં અટકાવવામાં દારૂ એ પણ એક કારણભૂત છે. એકંદરે દારૂ આપણી આર્થિક, માનસીક, શારિરીક અને બાહ્યારીક વિગેરે સ્થિતિને તો સ્થિત-ઘાતક છે. આવા અને તેવા જેવા બીજાં દુર્ગુણોને ધરીના પણ વિશ્વના વિના દફનાવી શકિત ભાઈઓ પોતાનું જીવન એક પ્રગતિમય જીવન બનાવવા પ્રેરણા તેમજ આવા દુઃદામાં ફસાએલા પોતાના અન્ય માતિ ભાઈઓને પણ તેવા દુર્ગુણોમાંથી બચાવવા પોતાના દરેક પ્રયાસો કરશે તો જરૂર આપણી પ્રેમની પ્રગતિ સામે અણતી અનેક દીવાસો આવા ભાઈઓના એક પ્રજાગથી જમીનનોસ્ત થશે અને આપણે જાનિતકલ્પમાંથી મુક્ત થવા ગણાઈએ.

આશા રાખું છું કે અમારા ભાઈઓ ઉપર મુજબ વર્તેલાને અમલમાં મુદ્રી શક્તિના ઉદ્દારાર્થે આપણાં ગમેતે નજાં પાડતાં સાધનો રૂપ દારૂ જેવાં દુર્ગુણોને તિલાંજલી આપી પોતાનાં જીવનને સંકેત બનાવશે. [ગાંધરાગ] મેઘજી જુહાભાઈ આંડેગળા

શ્રાવકોને વિનંતિ:-દેશ પરદેશના જે જે બંધુઓએ પોતાનું ચાલુ ચાયા વર્ષનું લંબાનું તેમજ બીજા કે ત્રીજા વર્ષનું લવાનું હજી મુદ્રી મોકલ્યું ન હોય તેમને આ અંક મળેથી તુરત મોકલાવી આપવા આથી આગ્રહપૂર્વક ફરીથી વિનંતી કરીએ છીએ. અંશાનક બંધુઓએ પોતાનું લવાનું કાર્યાલયે મોકલાવી આપવા વિનંતી.

જ્ઞાતિ સંમાચાર

લાયબ્રેરી ખોલી

પોરબંદરથી બાહ્ય શ્રી ડાહ્યાભાઈ દેવા
ખાણખાણીયા નીચે મુજબ જણાવે છે:—

‘અમેએ અદિઆ ચાર થી છ જણા-
ઓએ મળીને એક લાયબ્રેરી તા. ૧૫-૧-૧૯૩૯
થી ચાલુ કરી છે જેમાં ૫૦ બંધુઓએ પોતાના
નામો સભ્ય તરીકે નોંધાવ્યા છે. મેમ્બર શ્રી
માસીક ફક્ત બે આના રાખવામાં આવી છે.
‘પ્રજાપતિ મિત્ર મંડળ લાયબ્રેરી’ એ નામ
રાખ્યું છે. પોતાની પાસેના જુના ચગર નવા
પુસ્તકો બેટ તરીકે મોકલી આપવા પ્રજાપતિ
બંધુઓને વિનંતી કરીએ છીએ.’

પ્રજાપતિ વિદ્યાર્થી ગૃહ

‘પ્રજાપતિ નવયુવક મંડળ’ પાટણના
મંત્રીશ્રી અમયાજ્ઞાત્ર મીકમભાઈ ગાંધી
નીચે મુજબ સમાચાર લખી જણાવે છે:—

‘અમારા મંડળ તરફથી પાટણમાં (ઉ.
ગુજરાત) એક વિદ્યાર્થી ગૃહ જંધાવવાના
પ્રયત્નો આસે છે તેમાં ઉદાર ઋણરચો, તરફથી
આર્થિક સહાય થાવ છે. છટો તેમજ માટી
મક્ત મળે એમ છે. પરંતુ જમીન ખરીદવા
દાસ. પુરતા પૈસા નથી. આને માટે અત્રેના
બાઈશ્રી હવજીસાહ જળીસદાસ આતિયા,
એન્જનીયર. સાહેબે રૂ. ૧૦ આપ્યા છે.
તેવીજ રીતે અન્ય પ્રજાપતિ બંધુઓને પોતાની
‘યથાશક્તિ’ મદદ આપવા માટે આમદ પૂર્વક
વિનંતી કરવામાં આવે છે.’

કુંડા સમાચાર

કુંડાણ (જી. ચાણા):—ગઈ તા. ૨૬ મી
જન-મુઆરી, ૧૯૩૨ ના સ્વાતંત્ર્ય દીને અત્રે
એક ‘ખાદી ભંડાર’ ખુલ્લો મુકવાની ક્રિયા
શ્રીયુત કાનજીભાઈ ગેતીદ છાંયા (એમ. એસ.
એ.) ના શુભ દરતે કરવામાં આવી હતી.

પુતા—અત્રે જાંધવામાં આવના કોંગ્રેસ
હાઉસના ફંડમાં કંડાણના આપણા જ્ઞાતિ
બંધુશ્રી કાનજીભાઈ નરફથી રૂ. ૧૦૦ ની
રકમ બેટ આપવામાં આવી હતી.

*** કાનજીભાઈની આ ઉદારતા જલ્દ
એમને અમારા હાર્દિક અભિનંદન, સ્વચ્છાનિતા
ધર્મદાય કાર્યો પ્રત્યે નજર દોડારી કાનજીભાઈ
પોતાનો ઉદાર દરત દવે કપારે જંગાવે છે
તેનીજ અમે તો માર્ગપ્રતીક્ષા કરી રહ્યા
છીએ. તેઓ પોતાની જ્ઞાતિ તરફ જરા
નજર નાંખશે ખરા ?

કોનગામ (કલ્યાણ):—અત્રેના એક
સાનિજંધુ શ્રી દેવાણુંદભાઈ જેઠાભાઈ શીંગડીયા
‘ચાણા છલ્લા મદારાલા મમિતિ’ ના એક
ખજાનથી તરીકે સુંદાયા છે.

મુંળઈ:—‘પ્રકાશ’નાં એક વ્યવસ્થાપક
બંધુ શ્રી હીરજીભાઈ જેઠામ વીઘાવાડીયા
મુંળઈની મ્યુનીસીપાલિટીની ગઈ સુંદણી માટે
નીમવામાં આવેલી ‘સી’ વોડ કોંગ્રેસ મ્યુની-
સીપલ સુંદણી પ્રચાર સમિતિ ના એક મંત્રી
તરીકે નીમવાયા હતા. તેમજ આપણી જ્ઞાતિના
કેટલાક યુવકોએ પણ મજકૂર સુંદણી માટે
સ્વયંસેવક તરીકે નામ નોંધાવી પોતાની સેવા

અર્પણ કરી હતી.

*** દેશની આ મહાન સંસ્થાને પોતાની યત્નશીલ સેવા આપવા શક્તિ લાભથી હીજી-ભાષાને તેમજ અન્ય યુવકોને અમગ દાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ.

જન્મ

નાથરોળી (આક્રોડા)-અત્રેના એક જંધુ શ્રી પુરુષોત્તમ મુળજીભાઈ આપડ.ને ત્યાં ગઈ તા. ૧૫-૨-૩૯ (સંવત ૧૯૯૫ ના મહા વદી ૧૨) ને જીવવારના દીને સવારના ૭-૧૫ વાગ્યે પુત્રીનો જન્મ થયો જેનું નામ ગૈદિક ત્રિવિધ મુળજી "કાન્તાબાઈ" રાખવામાં આવ્યું છે.

મરણ

માંગરોળ-ગઈ પોશ સુદ ૧૨ ને મંગળવાર તા. ૩-૧-૩૯ ના રોજ અત્રેની જ્ઞાતિના એક આગેવાન થી જેરામભાઈ અરજી આડેગળાનું ૭૫ વર્ષની ઉંમરે અવસાન થયું છે.

શીલ (જુનાગઢ):-ગઈ પોશ સુદ ૧૫ ને ગુરવાર તા. ૫-૧-૩૯ ના દીને શીલ મહાલના પટેલ શ્રી કાળાભાઈ જેરામ ગોહીલનું ૮૦ વર્ષની ઉંમરે મૃત્યુ થયું છે.

***માંગરોળની જ્ઞાતિમાં લાંબા સમયથી કંકાસ હોવા છતાં સ્વ. શ્રી જેરામભાઈની અંતિમ ક્રિયા વખતે સમસ્ત જ્ઞાતિ લાઘવો આભડવા-ગમેલા એ ખાસ નોંધને પાત્ર છે. ઉપરોક્ત જન્મે આગેવાનોના મૃત્યુથી ત્યાંની જ્ઞાતિને સમગ્રદાર આગેવાનોની સંપૂર્ણ ખોટ પડી છે. મરનારના કુટુંબીજનો પ્રત્યે સહાનુભૂતિ પ્રગટ કરીએ છીએ.

શીંગડા (પોરબંદર):-અત્રેના એક જંધુ

તરફથી નીચે મુજબના સમાચાર મળ્યા છે:-

"અત્રેના એક જ્ઞાતિજંધુ શ્રી કાલાલાલ વેલજી રહેઠાડનો દેહાંત તા. ૨૩-૨-૩૯ ના દીને ૨૨ વર્ષની યુવાન ઉમરે થયો. તેઓ દરજીનું કામ કરના અને કેટલાક જ્ઞાતિજંધુઓને પણ આ કામ શીખવાડના અને પારંગત થનાંજ તેમને સ્વતંત્ર ધધે પણ લગાડી દેતા. પ્રમાણિકપણાથી તેમજ નિરભિમાન ધાર્મિક વૃત્તિથી મરનારે આજીજીજીના સર્વે આજીજીજીઓનાં દાસ છતી સીધાં હતો."

કરમસદ (છ. ખેડા):-જંધુભાનના એક જ્ઞાતિજંધુ શ્રી મગનલાલ સો. પ્રજનપતિ લખી જણાવે છે:-

"મુંજીની જીવદયા મંડળીની સંસ્થામાં કેટલોક વખત પ્રચારકનું કાર્ય કરી જાણીના થયેલા અને હેઠલા સમયથી જ્ઞાતિ સેવાને પીછાણનાર કરમસદના શ્રીમાન મનુભાઈ તુલસીદાસ જીમેજકરના નાના જંધુ શ્રી ત્રિભોવનદાસ ન્યુમેનીઆના દર્દથી એકાએક તા. ૨૫-૨-૩૯ ની રાત્રિએ સ્વર્ગવાસી થયાં. સ્વર્ગસ્થ ઉગતા યુવાનને 'પ્રજનપતિ-પ્રકાશ'ના વાંચનથી જ્ઞાતિ ઉત્તિની પ્રવૃત્તિમાં શામ લેવાની ધન્ય જન્મી હતી.

*** ઉપરોક્ત જન્મે યુવાન જંધુઓના અકાળ અવસાનના સમાચાર જાણી અમે ધણા દીલગીર થયા છીએ. જન્મેના મૃત્યુથી તેમના કુટુંબીજનોને લાગેલ આઘાત પ્રત્યે અમારી સહાનુભૂતિ પ્રદર્શિત કરીએ છીએ.

અધારામાં અટકાએલી જ્ઞાતિને

આ અજ્ઞાતાનાં સપડાએલી અને ગુલામીમાં મજબુત થેલીઓમાં કંઈક ગેલી પ્રજ્ઞપતિ સમાવેલ જાગ, જાગ, જો આપણે શું નાં કરી વાતો વચ્ચેમાં ઉઠેલી, ગદગદની ગાદ નિંદ્રામાં મુતેલી જો સમાજ, જાગ અને જો, કે જાગત, ક્યાં ક્યાં કદમ કરી રહ્યું છે. મુસીબતો, સુધ્ધિ, સુધ્ધિ અને અપમાન સેવ્ય. ત્હારી પ્રજ્ઞત મદનસીલના અને ઉદાત્તા નાથ થયા પછી તારા નામ જગતમાં ગદગદ થયું હતાં પછી ઉદાત્ત કરશે? સાબળ, સાંભળ ત્હારો મૃત્યુ પંદર સવાળાઈ રહ્યો છે. ચેતી જા, પ્રજ્ઞપતિ સમાજ, ચેતી જા, ત્હારા પધની વધુ કરે તોયારીઓ થઈ રહી છે. પૂરેલી પદ પરથી તુરતાગ નાથુદ થયાની ને જાન ગડમડે છે. તારા અંતર અને નિંદાધાર જાગેકા ફેણાખીની આજોગ જગતની અન્ય પ્રજ્ઞઓની કાંઈકે-પ્રાપ્તિ રહ્યા છે. તારી નિંદાધાર પુત્રીઓ અને આગળ પેટની ખાતર કિલ્લા માગી રહી છે. અને જાગતા-જાગે તારા વિદ્યાસી અને દોષનમંદ પુત્રા ઉપર મદમ આંસુઓ પાડી રહી છે. જગત, જગત ને નિંદાધાર જાગેકાને અજ્ઞાતાની ગજલુત થેલીઓમાંની ગુલામીમાં પ્રવેશ મુજબાઓથી અને અજ્ઞાતાનાં કાંઈકે આપણેથી દુર્યાન કરે જાન. જો આપ તારી છંદોથી, તારી દોષન અને તારા આત્માને તારા જાગેકાને ઉત્તરિ પદ લોપ્યા, આજે જગતની અન્ય પ્રજ્ઞ-ઓમાં સમાવતાનું-સ્થાન મેળવવા તત્પર

થાઓ અને જો પ્રજ્ઞપતિ નવયુવકો, અમારી આજા વાંકીના અંગર પુણ્યો, તમારા અને કરણમાં જ્ઞાતિ સેવા અને જગતની કંઈકે જીન મારીઓ જાગ્યા હોય તો બહાર આવો. મદને પડે અને પિનાંશની ખીચુ તરફ આજગ વધતી ગુલામીની જગતમાં જાગતી જ્ઞાતિપર દુર્યાન થ-જો. જોગ આપો. આપણી આપો. તો કેજવણીનો સારો અને સાચો પ્રચાર થઈ શકશે. સંસ્થા પોતે પ્રજ્ઞ ઉત્તર દશમાં રહી શકશે અને આજે આપણી જ્ઞાતિની અવરજા થયા પછી જે તેની અવરજાથી લખિયમાં આપણી જ્ઞાતિ જગી શકશે. કેજેદ:] પ્રજ્ઞપતિ વાલજી ભગવાનજી

કન્નેડુ લગ્ન અટકે છે

ધારાવી (મુંબઈ):—અત્રેના એક પ્રદ અંધુથી પરગતલાઈ ચિત્રોમાં એક પતિ દેવાન હોવા છતાં જીલ્લું કન્નેડુ લગ્ન કરવા તૈયાર થયેલા પત્નિ 'પ્રકાશ' ના ગયા અંકમાં સમયસર પ્રગટ થયેલી અમારી નોંધ પરથી એમની સગમન નક્કી થયેલી પાટાપાટ પંડી ભાગેલી. ત્યાર પછીથી એ અંધુથી જીલ્લું પ્રવેશ કરવા માટે દેશમાં ગયા હિત્તાના ગમા-ચાર અંગોને મળ્યા છે. જીલ્લું લગ્ન કેન્નેડુ ન કરે તો સારું.

News Item

[Cheap Edition]

The Indian Printer & Stationer.

At Lanchand Dossabhusan Editor and Proprietor
 of the Indian Printer & Stationer, a most useful and
 informative magazine for the printing, bookbinding paper,
 Stationery and allied trades in India, published from Rangoon,
 (India) has announced that a cheap edition of this magazine
 will be published from March and supplied at a low sub-
 scription rate per copy only including postage.
 All those interested may ask him for a free specimen copy.

PUBLISHED
 IN
 INDIA

११ ६ ५ :
 ११ ६ ५ :
 ११ ६ ५ :

Lanchand

59/65 Durgadevi Road

BOMBAY No 4

With Best Compliments
 If not delivered please return to --

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

: વર્ષ :
: ૪ થુ :
: અંક :
૯-૧૦

માર્ચ,
એપ્રિલ,
: મને :
૧૯૩૯

: તંત્રી :
ડાહ્યાભાઈ આણંદજી ચાવડા

વાચો અને આપના એહી વર્ગને વંચાવો

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

શ્રી સારડીયા પ્રજાપતિ બાળમિત્ર ભગ્ન મંડળની

શ્રી સત્યનારાયણની મહા પૂજા

મુનિ મહારાજ,

મરિનય નિનતી કરામા આવે કે કે અમાના ઉપરોક્ત મહા નન્દી
શ્રી સત્યનારાયણની મહાપૂજા મ ૧૯૨૫ ના ગૈશાળ ના ૧૧ ને ગનીરા
ના ૨૬-૧-૨૬ ની બીધામણી ગત (૨૬ ટા) ૮-૦ નર રાગે શ્રી ગમચક્રના
મદીન્ના મશે, તો તે ગુણ પ્રગમે દર્શનનો લાભ લેવા, કયા શ્રવણ કરી, અને
તીર્થ પ્રવાસે, આપ આપના મિત્ર મહા સપ્તિ પસારસ ક્રા કૃતી મધ્યાને
આવાની કરોજી

શ્રી મેરડા

મેઘજી મુવજી ભરડવા

(રામચાપક)

રામજી દામોદર દેવળીયા

ગુલા કરમન નથુ ટાંક

કેડાણુ —

-ભાગસા ૮ થી મત,

શ્રી રામજી મદી

વીજી રાણા પરમા

મુજી ઝીણા ધોકીયા

કાયા ગોવીંદ માળવીયા

લાણુજી રાજી ચીકાણુ

વેલજી નારણુ ભરડવા

શ્રી મેરડીયા પ્રજાપતિ બાળમિત્ર ભગ્ન
મંડળના મેરખરા

કા

શ

“પ્રભુ વિણ કોણ જાણે છે?”

[ગાય ભૈરવી]

હૃદય માનવ તણાં દેવાં, પ્રભુ વિણ કોણ જાણે છે?
પડેલા ઘા છગરમાંના, પ્રભુ વિણ કોણ જાણે છે?
શ્રીમતોએ જગતભરની, વધારી હાથ! બેઠારી,
ગરીબની એ વ્યથા ભારી, પ્રભુ વિણ કોણ જાણે છે?
કીમ્મત કુખેરની આજે, મળેલા દાસ છે એના,
અરે! એનાં કંઈક કાળે, પ્રભુ વિણ કોણ જાણે છે?
ગરીબી છે ગુન્હો મોટો, ગુન્હાગીરી કરામત છે,
ખલકના ખેત્ર એ છુપા, પ્રભુ વિણ કોણ જાણે છે?
જગતમાં -વાયં કે નીતિ, ‘વધે કોણ? લક્ષ્મી? કે ભાવી?
કંઈ કીશોર એ લેદો, પ્રભુ વિણ કોણ જાણે છે?

મોટી ખાતેલી :].....માસ્તર કીશોર સંભળનાથ

સહકર્ત્રી : ડા. ખડુભાઈ કેશવજી કેશવજીકાર.

પ્રકાશક :

વ્યવસ્થાપક :

વાર્ષિક લવાજમ :

પદ/કપ, હુમદિવી રોડ,

મેઘજી બુઢાભાઈ ચાંદેગળા

દેશમાં : એક રૂપીઆ

મુ.અર્થ. નં. ૪.

ગોપાળદાસ વાલજી દેવળીયા

પરદેશમાં : ત્રણ શીલીંગ

પ્રજાપતિ કોમ અને વેડનો પ્રશ્ન

આપણી પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ ઉપર વેડનું એક અમાનુષિ ચક્ર વર્ષો થયાં ફર્યાગ કરે છે. એ સીનમની ચક્કીનો ભોગ બની આપણી ગરીબ જ્ઞાતિ વર્ષો થયાં તેમાં પિસાતી આવી છે અને પિસાઇ રહી છે. આ બધું કેમ આવે છે? તેનો સંચાલક કોણ છે? શા માટે આપણે તે નલાતી લઇએ છીએ? વીગેરે કદબના કરતી પણ અશક્ય થઇ પડે છે. વેડનો એક સાધારણ દેખાતો છતાં તે ચુદ અને મહત્વનો પ્રશ્ન છે. તેનો વહેણમાં વહેલી તકે અંત આવવેજ ધટે. વેડને માટે આપણા ભાઇઓમાં જુદી જુદી માન્યતાઓ હશે. પરંતુ અમારા માનવા મુજબ પુર્વે કોઇ સ્વાર્થ લોહુપન કુર હૃદયના રાજ્ય કર્મચારીઓ આપણી કોમ ઉપર કોઈ ખેસડેઝ ધુસરી છે. એ ધુસરીને દૂર ફેંકવા આપણે અસમર્થ બનીએ તો એક માનવી તરીકે આપણે જીવવાને પણ લાયક નથી. વેડ એ ન્યાયથી પણ વિરૂદ્ધ છે. કાયદો પણ જેનું સમર્થન નથી કરેલો. કોઈ સમજદાર રાજનિતિષ પુરૂષ પણ તેને ઇચ્છે નહિ. પરંતુ કેટલાક નાના વર્ગના તોડરીઆનેએ અપણી ગરીબાઈનો ક્ષામ લઇ મનરથી રીતે ઠોકી ખેસાડેઝ ધોરણ છે. એક અન્યાય યુગરનાર અન્યાય કરવા બદલ દોષને ખાત છે તેટલોજ જવાબદાર અન્યાયને નલાતી લેનાર છે એ વાક્યાનુસાર આપણી કોમના એ કલંક રૂપ વેડના ધારાને જડમુળથી ઉખેડીને એવા આપણે જધારણ પુર્વકના કોઇ પગલા નજ લઇએ તે: આપણે

જ્ઞાતિ દ્રોહી બની એક યુવાગી જીવનજ છવી આપણા વંશજોને તે પણ વારસામાં સોંપેલું એક કલંકજ ગણાશે.

વેડ સંબંધમાં એક આશ્ચર્ય ઉપજવનારી બીના તો એ છે કે કેટલાએક રાજ્યકર્તા કે તેમના ઉપરના અધીકારીઓને પણ આ વાતની ખબર હોતી નથી તેમજ આપણા ઉપર મુજબતા વેડના એ સીતમોની ફરીવાર પણ કરી શકતા નથી અને આગેસે ચક્કી આતી હથ મગજ તેને નલાતીજ લઇએ છીએ. આ તકે એક યાદી આપવી ઉચિત ધાર છું કે—

નામદાર જીનાગઢ નવાજ સાહેબનો વર્ણના બે ત્રણ મહીના ચોરવાડ ગામે મુકામ રહે છે. ચોરવાડમાં આપણા પ્રજાપતિ ભાઈઓના ત્રીસેક ઘરો છે. જ્યારે નામદારનવાજ સાહેબનો મુકામ ચોરવાડ આવે ત્યારે તેના આખા કમ્પમાં પાણી પુર પાડવાની ફરજ આપણા ભાઈઓ ઉપરજ રહેતી અને દરરોજ દસ ભાઇઓ પાણી ભરવા જાય અને એક દીવસ અને રાત્રી ત્યાંજ રહે. એ મુજબ વર્ષો સુધી ચાલ્યું. આરતે આરતે એ ત્રાસ, એટલો વધવા લાગ્યો અને પરિણામે એક સુયોગ પ્રાપ્ત થતાં ના. નવાજ સાહેબને ઉપરના દુ:ખની કથની રજુ કરી. સાચા દીક્રના એ રાજ્ય કર્તાએ તેજ દીવસથી આપણું ભાઈઓને વેડના ત્રાસથી મુક્ત કરી એવું ફરમાન કર્યું જે કમ્પમાં પાણી ભરવા આવનાર મંજુરને પુરે પુરી મંજુરી મળતી જોઈએ. વળી તે કામ પ્રજાપતિજ

સોરઠીયા પ્રજાપતિ વિદ્યા ફંડની આવશ્યકતા

આપણી જાતીમાં વિદ્યાનો પ્રચાર જનુજ થકો છે તે તો આનંદાચ સર્વે ભાઈઓ સારી રીતે જાણે છે. તેમાં પણ ખીમ્મ જાણેલા ભાઈઓએ તેના ઉપર ચર્ચાપણ કરેલ છે પણ હજી તેના તરફ આપણું લક્ષ ખીમ્મકુલ દોરાઈ નથી તો ભાઈઓ આપણું ધ્યાન આ તરફ ખેંચી નીચેની દલીલોનું ધ્યાનમાં રાખીશો.

વિદ્યા એ એક મહાન તત્ત્વ છે કે જે મનુષ્યના જીવનને ઉંચામાં ઉંચી પટ્ટી ઉપર પહોંચાડી શકે છે પણ જે મનુષ્યમાં વિદ્યાનો અભાવો હોય તો તેને પશુથી પણ નીચે ગણવામાં આવે છે.

દાખલા તરીકે જ્યારે આપણે ખીમાર હાથએ ત્યારે ગૈલ અગર ડોક્ટરની દવા ખીમારી

કરે તેમ નહિ પરંતુ ગમે તે કોમના માણસને જોજ્ઞાથી તેને પુરી મજુરી આપવા વ્યવસ્થા કરવી.

આમ ચોરવાડના ભાઈઓએ પોતાની હીમ્મત એકઠી કરી દાદ માંગી અને તેઓ સદાને માટે વેડના એ લુહ્મી પંચમાંથી મુક્ત બન્યા પરંતુ તેનું અનુકરણ કરી જાતિના દરેક ભાઈએ વેડ નાણુદ થવાના દરેક ઉપાયો અગલમાં લેવા જોઈએ અગર તેવા પમણાં લેનારને પોતાનો પુત્રો સાથે આપવો જોઈએ તો ઘડીના પણ પિત્રજ પિતા આપણે વેડના કમ્કને દૂર કરી શકીએ.

માંરોજ:] મેધજી જુડાભાઈ ચાંડેગા

દૂર કરવા લેવી પડે છે. અગર જે તેના આંખતા ઉપાય ન થાય તો તે ખીમારી ભાંડર રૂપ ધારણ કરે છે ને જીવસેણુ નીવડે છે. તેમજ આપણામાં હાલ જે વિદ્યાની અભાવા રૂપી ખીમારીએ પોતાનું પુરતું સ્થાન જમાવ્યું છે તેને જે આપણે ફંડ રૂપી ડોક્ટર અગર ખીમ્મ કોઈ પણ ઉપાયથી નાશ નહી કરીએ તો આપણી જાતીનું સ્થાન તદ્દન પશુનીજ ગણવાનીમાંજ રહેશે.

ખીલું વિદ્યા ફંડથી ઘણા ફાયદા છે. જેવા કે કોઈ ગરીબ માથાપના છોકરાંએને ભણવાની ઇચ્છા હોય અને પોતાની આર્થિક સ્થિતિ સારી ન હોય તો તેમનાં છોકરાંએ એલેક આપણી ભરીખની પ્રજાને તે ફંડમાંથી ફી ચોપડીએ વીગેરેની મદદ થાય.

આપણામાં હાલમાં સદાચક ફંડ તથા સંમેલન ફંડ તથા વિદ્યા ફંડ ઉપર ઉપર ચર્ચાથી કોઈપણ માણસે તેથી લડકી જવાનું નથી કે આ ગધો ફંડ ઉપરની આપણને લુહું સગવળી ફંડમાં ફાવવા માગે છે કારણ આ પ્રજા જનુજ વિચાર કરવા જેવો છે. મારા પોતાનાજ અનુભવથી હું કહું છું કે આ વિચાર આપણી જાતીમાં ત્યાં ફંડ માગવા જશું ત્યાં તરતજ આવશે પણ તે વારતે ગધાએ નિશ્ચિંતજ રહેવાનું છે. તેની વ્યવસ્થા જનુજ સારી રીતે પ્રતિષ્ઠિત ચક્રસ્થાના હાથથી થવા પામશે. મોટે જેમ જતે તેમ હાથ છુટ્ટી લંગાવવા સર્વ પ્રજાપતિ ભાઈઓને નમ્ર

વિનંતી છે.

આપણે હજી વિદ્યાર્થી અજ્ઞાન હોઈ જીવન-
કુશલ ન્યુન. પેગસ વાંચતાજ નથી કે હાલની
દુનીયામાં 'શું' શું થઈ રહ્યું છે. ખીલું આપ-
ણને નથી રાજદારી જ્ઞાન, નથી સ્વદેશનું
જ્ઞાન, નથી ધંધાદારીનું જ્ઞાન કે નથી પ્રાથમિક
જ્ઞાન. આ બધું વિદ્યા ન હોવાનું કારણ છે.
વિદ્યા હોય તો શું શું થઈ શકે છે તેનો એક
દાખલો આપું છું. કે ૧૯૧૪માં વિશ્વયુદ્ધ

પહેલાં જાપાન નૂન-કુન આટલું સુધરેલું કે
આગળ પડતું કારણ વિદ્યાનો અભાવ હતો.
મણ ત્યારનાં તેણે વિદ્યા ગ્રહણ કરવા
માંડી અને તેનું ફળ આજે આપણે બધા
જોઈએ છીએ કે તે આજ વિદ્યાના બળથી
સર્વ જંગતની સામે એકલુંજ ટક્કર લેવા તૈયાર
છે. માટે ભારતીયો, વિદ્યા લેવા તૈયાર થાઓ
ચાઓ અને વિદ્યા ફરતે મદદ કરો એજ વિનંતી
નાપરોળી. કુરંજી-રામજી મળેવડીયા

“રચનાત્મક

વહાલા જ્ઞાતિજન્યુઓ, આપની સગસ્ટ હું
જે એક નમ્ર સુચનો રજૂ કરવા રજા લઉં છું.
બંધુઓ, વીસમી સદીના (પ્રગતિના) આ
જગાનામાં કોઈ પણ કોમમાં પછાતમાં પછાત
કોમ હોય તો તે માત્ર આપણીજ કોમ છે
તેથી મારી નમ્ર માન્યતા છે. ચોતરફ આપણી
જ્ઞાતિમાં અજ્ઞાનતા; અધેર, કુકુદી, કુરિવાળો,
તડાં, દેશી, પરદેશી, લાગણ અને એવાં
બીજાં અનેક આવરણોએ આપણી જ્ઞાતિને
અકલ્પ્ય રીતે ઘેરી લીધી છે. જુના દેશી
રાક્ષોએ. આપણા દેશો હજી મુક્યો નથી.
દ્વીસુરતતાન: પુર હજી ધીમા પડ્યાં નથી.
આપણા અભ્યાસિત, બેસુમાર, અર્થહીન
અધોગ્ય અને સત્વશીલક રિવાજો અને ખર્ચાઓ
હજી જેવા ને તેવા ચાલુ રહ્યા છે. એ જાને
તો અજ્ઞાનબળીમાં ગરકાય કરી મુકે છે. અલગત
ભૂતકાળ ઉપર નજર કરવા માટે હું જરાપણ
નમોડે ધ્યાન ખેંચવા માગતો નથી. વર્તમાન

કાર્ય કરો”

નની વાતો. પ્રત્યેજ હું તમારું નમ્ર ધ્યાન
ખેંચવાનો આમલ માપું છું. કુશલની તીવ્ર
ધોરતા આપણી કોમના અધ્યક્ષ દ્વીપુત્રકોને
જગાડવાનો જગાનો હવે આવી પહોંચ્યો છે.
તેઓ શ્રીમાનોને વધુ વળત મત્રક આપવાનું
તમને માન્ય નથી એવી કલ્પના હું કરી
લઉં તો મારી દૃષ્ટીએ મેં તો કશુંજે અથો-
ગ્ય કપું હોય એમ માનતો નથી. દહાડે ને
દિવસે અજ્ઞાનતાની ઉંડી ને ઉંડી ખીલમાં
અપારાબેર મગડી પડતી આપણી ગરીબ
જાતીએવાને તેમાંથી જરાવવા સમર્થ શક્તિ-
શાળી અને એવાજિહોપીઓ કમર કરી અપા-
રાબેર રચનાત્મક કાર્ય શરૂ કરી હવે એ
લખાણો, કાળો, કવિતાઓ વિગેરે લખવા
અને વાંચવા કરતાં વધારે હાટ અને હજી
નીજ હોય એવો મારો નમ્ર અંશિપ્રાય છે.
અજ્ઞાનતાના અધારા ઉમેચવા વધુ વળત
હવે કોઈ તૈયાર નથી. વિસમી સદીનું જાતી-

કારી ખુલ્લુ જોના શરિરમાં અહર્નિશ પરિ-
ભ્રમણ કરી રહ્યું છે એવો યુવાનવર્ગ અંધ રૂઢી
ચિંતાની અળખામણી, અર્થહીન માનવતાનો
નાશ કરનારી મેસી વાનો સાંભળવા હવે
કોઈ પણ સંજોગમાં જરાએ તૈયાર નથી.
જાતિભેદવાનું મૂકે દેહન તેઓના કર્ણપટ પર
કથારનું એ અચકાઈ પડ્યા પાડી રહ્યું છે એ
રિચતી વધુ વખત જોવા, સદન કરવા હવે
એનું મન સાફ ના પાડી રહ્યું છે. એક
હથ્થુ સત્તાના શોષીનો અને ખટપટની ટુગડુ
પ્રતિમા રાગા પુત્ય વડીલોની હવે વધુ વખત
તેઓને જરાએ આવશ્યકતા હોવાનું જણાતું
નથી; બંધુઓ આપી દયામય હાસ્યની આપણી
જાતિની રિચતી ઉપર તમારે અમુક સમયનો

ભેગ આપી વિચાર કરો. જગન. આજે
અમે ને પગલે પ્રગતી પાંથે કૃત્ય કરી રહ્યું
છે ત્યારે આપણે હાથ જોડી ખેસી રહીએ તો
આપણી વર્તમાન રિચતી માટે કેટલું જવાબ-
દાર છે તે વિચાર કરવાનું હું તમારા ઉપર કોહ
હું; અજાનતાના ઘોર અંધકારની ગોવા મુકી
દઈ અગદળતા "પ્રકાશ" માં આવવા- આજે
ને આજે કટિબદ્ધ પોનો લાંબા વખત થયા
વણજાએલા પ્રત્યે છેડી તેનો તાલકાલીક
નીકલ લાવવાની યોજના હાથ ધરો. રચના-
ત્મક કાર્યને પ્રાધાન્ય રચાન આવવા માટે
તમોને મારી આપીક છે. પરમકૃપાળુ પરમાત્મા
આપણું સર્વને એવી સદ્ગુદ્ધિ અર્પે.
પોરબંદર:] "જાતિબંધુ"

જીનાગઢના મહાલીનું બંધારણ

તેનો અમલ કયારે થશે ?

ભાગ્યે આપણો ગમાગત અત્યારે
ક્યાં જમાનામાં બહુજ પહોંચે છે. અને
જમાનો જેમ જેમ આગળ વધે છે તેમ
તેમ આપણા નવયુવકો નયા વીચારકો
તથા ગહેનો પાછળ હટી જાય છે. આપણે
સુધારાનાં બધાં કુંકયાથી આપણું કાંઈ પણ
હી. યવાનું નથી ને હીત થશે પણ નહિ.
પરંતુ આપણી જાતિને ઉચ્ચ કક્ષાએ પહોંચાડી
હોય તો યુવક આગામી દરેક જાતિબંધુઓ
હોય અને જરૂરી જાતિમાં સુધારા કરી જમા-
નાને અનુસરી રીતરીવાજ, રહેણીકરણમાં
ફેરફાર કરી જાતી હીત સાધી શકે જરી આગળ

યાઓ. તોજ આપણી જાતીનું બહુ ધણે
અને આપણી પ્રજા અને મદાનકેષક ગણ્યાની
જાતીમાં ગણાશે પરંતુ જમાનાને અનુસરી
કાર્ય-દાયમાં નહિ લાઈએ અને ખોટા-સેખ
નયા ગણમાં કુંકયા કરશું તો જો આપણી
અધોગતિ છે તેનાથી નવધારે અધોગતિ
થવાનો જરૂર સંભવ છે અને યુવાનો
જમાના પ્રમાણે વર્તવું તે દરેક જાતી
બાઈઓની ફરજ છે અને જગન પ્રગતીને
માર્ગ ઉપર ચઢવા તનતોડ મહેનત
કરે છે ત્યારે આપણે શું કુંકલાઈની નીંદ્રામાં
ઉંચક કરશું ? નો જરૂર આપણી જાતી ઉંચે

રસ્તે જવાનાં સ્વપ્નાં સેવવાને બદલે પાછળે
ગણાની કામોથી પણ પાછળ રહી જશે.
લાઈઓ, આપણા વડીલો શ્રીબાઈ તથા ગોરેં
કુંભાર તથા રંકાવંકા એ પણ કુંભાર હતો
પરંતુ તે લોકો અગર નામના મેળવી ગયા છે
તે! લાઈઓ આપણે તેનાંજ બાળકો છીએ
અને આપણે પછાત રહેશું તો શરમતી વાત
છે. માટે જમાનાને અનુસરી ને ઉતાવળ કરી
સંપ સાધી જાનીલીન કરવામાં તનતોડ મહેનત
લઈ આગળ યાગ્યા અને પછી જોઈ લ્યે
આપણા સુધારા આપોઆપ તેની મેળે ચાલ્યા
આવે છે કે નહિ? લાઈઓ, જમાનાને અનુસરી
વર્તવું તે દરેક લાઈઓ બહેનો આ બાલ
જૂઠું યુવક દરેકની ખાસ ફરજ છે.
જુનાગઢ એ કાઠીઆવાડનું મુખ્ય શહેર છે
આપણી સોરઠી સતીનું મુખ્ય સ્થળ છે.
અને જુનાગઢના લાઈઓને ખાસ વીનંતી
સાથે લખું છું કે આજસુધી આપ લોકોએ
આપણી જાતીમાં શુભ કાર્યમાં દરેક ઠેકાણે

આપનું નામ જોડેલું જુનાગઢનું નામ મેળવે
રાખ્યું છે તો અત્યારે જમાનાને અનુસરી જુના-
ગઢ નવીન વિચારમાં પણ મેળવે રહેશે.
જરૂર રહેશે જુનાગઢ આગળ જમાનાની
અગ્રણ્ય ભોગવતું આપ્યું છે અને દશર
કૃપાથી હજી પણ સંમય અનુસાર જરૂર
ભોગવશે. નવિન વિચારમાં પણ જુનાગઢે
સંમેલન લખ્યું તે પણ કાર્ય જાતીલીનનું
જુનાગઢને કાળે મળ્યું છે. પોદજંદર પ્રગણ
કરતાં જુનાગઢના રિતરીવાજે ધારાધારણ વધારે
સારા છે એમ કું કહું છું અને એટલું તો
ચોક્કસ કહું છું કે જે જુનાગઢે સંમેલન
ભરી ધારાધારણ કર્યા તે જુનાગઢે ફરીથી
પણ તેનાથી ઉચ્ચકક્ષાએ જશે. જરૂર તે
જમાના પ્રમાણે વર્તવા તૈયાર થશે.

જુનાગઢ મહાસ તંથા જુનાગઢના તંમામ
મહાસો જરૂર જમાનાને અનુસરી સંપ કરી
આગળ વધશે.

જુનાગઢ:] ડાયાલાલ જેઠા ફટાણીયા

..... પ્રજાપતિ કોમની મહત્તા

આદી નારાયણની ત્યારે સુધી ઉત્પન્ન
કરવામાં ફરજી થઈ ત્યારે આજ પુરમે દેવજી
ફરી શક્તિને ઉત્પન્ન કરીને શક્તિને ત્રણ પ્રત્ય
આપીને કંઈ કં તમે આનાથી સુધી રચો.
ત્રણ પ્રત્યના નામ જગ જગદેર છે અહા, વિષ્ણુ
અને મહેશ. ત્યાર પછી અહાને પ્રજા ઉત્પન્ન
કરવાનો હુકમ થયો, વીષ્ણુને તેનું પાઠણ પોષણ
કરવું અને શંકરે તેનો સંહાર કરવો. અહાએ

પ્રથમ પાંચ તત્વ લઈને ઘટ નામ શરીરનું છે
તથા ઘટનામ ધરાવું પણ છે તે ફરી કુંભ
અહાએ બનાવ્યો. અને તે બનાવતીને શક્તિને
આપ્યો ત્યારે શક્તિએ તેમાં પોતાની ત્રીચુણી
માયાં મુદ્રો પણ એકથી માયાથી કાંઈ ન બન્યું
ત્યારે ત્રણ દેવ તથા શક્તિ મળી આદી નારા-
યણને તેમજા. આદી નારાયણ પધાર્યા એટલે
અહાએ પોતાનો ઘડેલો જે કુંભ હતો તે તેની

આગળ ધર્મો. તેનો ઘાટ જોઈને આદી નારાયણે કહ્યું કે વાહ કુંભકાર એટલે કુંભના ઘડનાર ! ત્યારે બ્રહ્માએ કહ્યું કે કુંભ તો અન્યો પણ અંદર :કાર' નથી ત્યારે આદી નારાયણે પોતાના અંશથી શ્વાસ અને ઉશ્વાસરૂપી બે વચન પેદા કર્યા ને તે તેની અંદર મુક્યાં એટલે તે વંદે-વારમાં જ્ઞેડાયાં અને તેથી સર્વે કીયા થયા હામી. ત્યારે બ્રહ્માએ એક એવો અક્ષર કાઢીને પોતાનું નામ કુંભકારમાંથી ક જનના કુંભાર થયું તે નામ પેતે રાખ્યું માટે બ્રહ્મને કાળ ખાતો નથી કેમકે પેતે પોતાના રૂપને જાણી લીધું. હવે એ વાન આગળ અજ્ઞાનવાથી જન્માણુ થાય તેમ છે માટે દુઃકામાં પતાવવું જોઈએ.

કુંભારનો જાવાય કુંભાર, કુંભ નામઘટ અથવા દેહરૂપી માયા થઈ, ૧૨ ને આગળ કાનો કરો એટલે ૨૧ થયો. માયાનો મ થયો બેઉ અક્ષર બેગા થયા એટલે ૩૨, મ, રા, મરા એવો શબ્દ થયો અને તેજ શબ્દ રાખે રૂપીએએ એ વાલીવા બીજને જપ કરવાનું કહ્યું હતું અને તે જપના પ્રતાપથી વાદિમક રૂપી થઈ ગયા કે જેણે રાખેકોટી રામાયણ રૂપી મરા મરા એવો જપ કરવાથી રામ રામ એવો શબ્દ ઉડે છે. તો પેલા કુંભાર પછી આર વળું થીવા એટલે આજ રણુ બ્રહ્મણો કુંભારનું ધર પુછીને ઉતારો કરે છે. માટે કુંભાર એ નામ શુદ્ધ છે અને સર્વેને શુદ્ધ કરનાર છે. પણ અંદર ખામી લક્ષણની છે અને જો તે લક્ષણ આપણે અજાણ પાળીએ અને તે પ્રમાણે વરતીએ તો આપણે ખરા

કુંભાર કહેવાઈએ. કેમ કે બ્રહ્મ બ્રહ્મમાં રામાય એટલે તેજ તેજમાં બળે પણ આપણને બ્રહ્મને જલસે લરમ થઈ ગીયો છં ન ખોટો છે અને ખોટા લરમને લઈને અનેક જન્મથી આ સંસારમાં ગોથાં ખાઈએ છીએ. પણ આજ દીવસ મુખી આપણે આપણું મુળ તપાસી ન શક્યા તથા હું કોણ છું એવો વીચાર તો કેઈ દીવસ કર્યોજ નહિ અને આડા અવળા દોડીને અનેક જન્મ મુમાર્યા, તો હવે મુશ્વરે આપણને મનુષ્ય દેહ આપ્યો છે તો મનુષ્ય દેહ એ મોક્ષનો દ્વારો છે માટે મનુષ્ય દેહથી જે કરવા ધારે તે થઈ શકે છે તો આપણી જ્ઞાનિ એવું ધારે છે કે આપણે બીજી જ્ઞાતિથી પછાત રહ્યા છીએ તો આપણે આજગ કેમ વધીએ તો આજગ વધવામાં આપણે કેટલાક શુભ આચરણો પાળ્યાં જોઈશે. બીજું જ્ઞાતીના કેટલાક ધર્મો તથા નિયમો પણ આપણે રાખવા પડશે. એક હામમાં બે વરતુ નહિ રહી શકે, માટે જે હામમાં કન્યાવિક્રયરૂપી અધર્મ ભર્યો છે તે ખાસી કરીને તેમાં કન્યાદાનરૂપી મુધર્મ ભરો અને આપણા કેટલાક ભાગમાં એવા એવા નિયમો છે કે કોઈ પણ બાઈ તથા બાઈનું ગરબણ ચાતું હોય અથવા કોઈ લગન પ્રસંગ હોય તો કહેરો કે દારૂ ગંગાવો. તે તો પેહેરો જોઈશે, પણ બીજું બધું થાશે. માટે તેવા કદગા રિવાજ કાઢીને આપણી જ્ઞાતીને કેમ ઉત્તેજન મળે તથા આગળ વધીએ તેવી વાતોરૂપી અમૃતનું પાન કરો ને જ્ઞાતીના અજેવાનોને મદદ કરો કે તે આગળ વધીને આપણી જ્ઞાતીમાં સુધારો કરે અને બાળ કેળવણીના કેટલાક રસ્તાઓ

શોધીને લુપ્તા પડેલાઓને રસ્તે ચઢાવવા માટે અમારા જ્ઞાતીના આગેવાનોને પ્રભુ રાહબુદ્ધિ આપો એવી પ્રભુ પ્રત્યે અમારી પ્રાર્થના છે.

બીજું જે આપણી જ્ઞાતીનું વસ્તીપત્રક થાય તો વધારે સાડે કેમકે વસ્તીપત્રકથી જ્ઞાતીને તથા જ્ઞાતીના આગેવાનોને ઘણો લાભ થાય તેમ છે અને સુધારે પણ જલદીથી મળી શકે તથા વસ્તીપત્રકથી દરેક જ્ઞાતી બંધુને ખબર પડે કે આપણી જ્ઞાતીના અમુક માણસો છે

તેથી તેમાં અમુક છોકરાઓ તથા અમુક કન્યાઓ કેટલી છે તે તથા કયા ગામમાં કેટલાં ઘર છે તથા તે શું ધંધો રોજગાર કરે છે તે સર્વ જ્ઞાતીનાં ઘેર બેઠાં દરેક બંધુઓને ખબર પડે. માટે જે વસ્તીપત્રક થાય તો વધારે સાડે.

રહીજ માંગરોળ } દેવળ નરમી કોરીયા

જુનાગઢ જ્ઞાતિના સંભાચાર

[અમારા ખબરપત્રી બંધુ તરફથી]

મહાસાક્ષમાં તા. ૧૧-૫-૩૮ ને રાજ્ય એક એવા સેખીત હરાય થયો હતો કે ‘અજ રાજ’ જ્ઞાતિની ખટપટનું સમાધાન કરતાં હવંથી પટેલ કે અગ્રેસર કોઈ નથી. પટેલ કે અગ્રેસર જ્ઞાત છે.’ (નીચે ૩૦ થી ૪૦ બંધુની સહીઓ પ્રેષામાં આવી હતી. શ્રી દરજી ડીડી પી. ૩-૪ જણાએ સહી કરી નહોતી.) ઉપરોક્ત હરાય થયા પછી ઉચ્ચ જ્ઞાતિ તંત્ર નજંવા જેવું થઈ ગયું હોવાથી તા. ૫-૭-૬-૧-૩૬ ની રાત્રે જ્ઞાતિ મંદીરમાં મોટા તડાવાળા બંધુઓની મીટીંગ થઈ હતી અને ૧૩ મેંગરોળી કમીટી સુટાઈ હતી જેમાંનાં નામો (૧) ડાયા જેડા કુટુંબીયા. (૨) અંબજી ઝીણી કુટુંબીયા. (૩) જેડા કરસન કુટુંબીયા. (૪) ધના લખાણ જોગીયાં. (૫) નાનજી મુળજી ગડીયા. (૬) મુળજી પુત્ર જોગીયાં. (૭) દામાડાંગા કુટુંબીયા. (૮) રામજી

નારજી રાયત (૬) ડાયા વરનાં ગઢવાળાં (૧૦) કરસન જીવા ઝાંયા (૧૧) નારજી હીરાં ગઢવા (૧૨) જોતીદં મેષજી આપડા. (૧૩) નૃપુ કુડાણીયાં આ પ્રમાણે બંધુઓની કમીટી થઈ છે.

ત્યાર પછી દલીલો થઈ કે જુનાગઢના મહાલોમાં તેમજ જુનાગઢમાં ‘જંધારણ’ મુળમ કુટુંબીયાં બંધુઓ વર્તતા નથી નથી અગ્રેસરોને બોલાવી એક સભા ભરી, અને ‘જંધારણ’ મુળમ વર્તવા કરજ પાડવી તથા ‘જંધારણ’ માં અમુક સુધારો વધારો કરવો, ગેરકાયદેસર વર્તનારાંનાં સજામાં અમુક ફરીવારો સાંભળવી, તેના નામ ચુકવવાં તથા એક એવી પણ અકથા ચાલી હતી કે પટેલની વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે તેની જગ્યાએ તેમાંના મોટા દીકરા ડાયા જેડાની નીમણુંક કરવી, ઉપરનાં કારણોને લીધે આ અગ્રેસરોની પરિપદ ભરવા આમ ત્રણ પત્રો

કાઓ મોકલવામાં આવી હતી.

પરંતુ જુનાગઢ રાજ્યમાં ચળવળ ઉપડવાથી આ કાર્ય હાલમાં મુજબની રાજ્યમાં આવ્યું હતું.

આ પરીવહ ભરવા માટે મીટીંગ ચર્ચ ત્યારે જીભ તડાપાળાઓને મીટીંગમાં બોલાવી મત લેવામાં આવ્યો નહોતો. અત્રે એ જણાવવું જરૂરનું છે કે તીમએસી કમિટીના પહેલા પાંચ મેમ્બરોનું જ ધાધું ચાલુ છે.

તા. ૨૦-૧-૩૬ ને રાજ રાત્રે મીટીંગ થતાં વેરાવળના જંધુ શ્રીયુત કાળા ભગા લીલાવાડીયાનાં ધર્મપતિન આઠ મનુષ્યે એક લેખીન અરજી આપી હતી. પરંતુ તેને ને અરજીનો ઘટતો કાર્કષણ ઉત્તર અપાયો નહોતો. આં મીટીંગમાં અમુક મેમ્બર બકિન તરફથી અંકેશોરે રાધે પ્રત્યેક્ષર થયા હતા કે તમેએ શી. હરજી દીડનો ૨-૩ વખત લીલા કમુરે માત્ર અંગત તકરારથી વ્યવહાર બધ કર્યો. તથા ફરી પાછે ચાલુ કર્યો. માટે તેમ કરવાનું કારણ શું હતું? જવાબમાં શ્રી અરજી બીજાએ જણાવ્યું હતું કે 'નાનની મરજી' વધુમાં 'આવતી કાસે વંધારે ખુલાસો કરશું.' એમ પ્લી સક્ષા બંધ કરવામાં આવી હતી.

તા. ૨૧-૩-૩૬ ને રાજ રાત્રે મોટા તડાપાળાં જંધુએની ફરી મીટીંગ ચર્ચ હતી જેમાં મોખમ રીતે દરાર બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો કે 'જાતિ વિરૂધ્ધ જંધુની રાધે આપણે વ્યવહાર રાખવો નહિ. અને જે વ્યવહાર કાંપસે તેને જાતિ ગ્રન્થેગાર દરારવામાં આવશે. ત્યાર બાદ પરિપક્વા કાળાનું બાકી રહેલું

ઉપરાણું ચર્ચ હતું.

દરેક મેમ્બર દીડ ૩. ૪ લેવામાં આવ્યા હતા. તથા અન્ય જંધુઓ પાસેથી ઘરદીડ ૩. ૧ એકેક લેવામાં આવ્યો હતો.

૩. ૧૫ શ્રીયુત રામજી નાદણ કુકડીયા પાસેથી તેના દીકરાની વહુની ફારગતી આપવાથી લેવામાં આવ્યા હતા.

૩. ૧૦ શ્રીયુત પ્રેમજી ગેઝલ ફરાણીયાએ જમ સાલ પોતાનાં લગ્ન વખતે નાતને ન જમાડવાથી લેવામાં આવ્યા હતા તેમાં રોકડા ૩. ૫ આપ્યા અને ૩. ૫ દરને આપવાનું હતું હતું.

૩. ૧૦ શ્રીયુત નરસી જીવા ચાંડેગયાનો જાપ અમુક ૪-૫ વરસ પહેલાં ગુજરી ગયેલા તેનો દા'ડો ન જમાડવાથી નાતના ધાંચે મુજબ લેવા ઉપરાણી ધધ હતી.

૩. ૦-૪-૦ મોડા આવનાર દરેક જંધુઓને દંડ કરવામાં આવ્યો હતો. મિલકુલ નદિ આવનારો ૩. ૦-૮-૦ દંડ વસુલ કરવાનું દરાવ્યું હતું.

જુનાગઢમાં પાંચ કન્યાનાં લગ્ન ધંધાં હોવાથી જન લઈ આવનાર જંધુ પાસેથી નાતના ધાંચા મુજબ ૩. ૧ નાતનો તથા ૩. ૧ શ્રીયાદનો એમ દરેક પાસેથી વસુલ કર્યા હતા. તેમજ શ્રીયુત રામજી નાદણ કુકડીયાએ પોતાની દીકરીનું દેજ ૩. ૧૫૦ લેતાં તેનો ૩. ૧૦ દંડ કરવામાં આવ્યો હતો તથા જામ જીરી એ પેનાની દીકરીના દેજનાં ૩. ૧૩૦ લીધા તેં માટે તેનો ૩. ૫ દંડ કરવામાં આવ્યો હતો.

પ્રા સંગિક નાંધ

: સેવા સમાજનો વૃત્તાન્ત :

આપણી મુંઝાઈની યાત્રિની એક સંસ્થા 'શ્રી સોરઠીયા પ્રજ્ઞપતિ યાત્રિ સેવા સમાજ' નો ગૃહ દીવાળી સુધીનો પાંચ વર્ષનો હીસાજ તથા કામકાજનો વીગતવાર રીપોર્ટ તેના કાર્યકર્તાઓ તરફથી હાલમાં બહાર પાડવામાં આવ્યો છે જે 'પ્રકાશ' ના આ અંક સાથે સર્વે અંધુઓને સોંપી દેવામાં આવ્યો છે. આથી પહેલાં ઉપર કાંઈ પણ અભિપ્રાય પ્રગટ કરવાની જરૂર અમો જોતા નથી; પણ 'સમાજ' ના કાર્યક્રમ વિશે અમો જે બોલ જરૂર કરીશું. નવ માસના કાર્યક્રમમાં 'સમાજ' માસિક રૂ. ૫૦ થી વધુની સરેરાસ આવક ઉભી કરી હતી. સંજોગોને બાંધીને યદ્યપિ હાલ ન થતાં એજ કાર્યક્રમ કાર્યકર્તાઓએ આશ્ચર્ય સમીપે હોત તો આજે નિદાન આપી પાંચ લાખની મોટી રકમ 'સમાજ' ઉભી કરી હોત અને તેની નિરનિરાળી પ્રવૃત્તિઓએ પણ વિશાળ સ્વરૂપ ધારણ કર્યું હોત; પણ ગતિ ન લોચ-નોંચ. સમાજના કાર્યકર્તા અંધુઓને પિનંતી કરીએ કે તેઓ જગ્યા ત્યાંથીજ સવાર ગણીને હવે 'સવા' નો કાર્યક્રમ કરીથી ચાલુ કરે અને તે કાર્યક્રમ કેવળ મુંઝાઈ પુરતોજ ન રાખતાં અહિંની આપણી યાત્રિનો જ્યાં સુધી સમાવેશ થતો હોય ત્યાં સુધી તે જાણે, સમાજના સમાસરો વધારી કાર્યક્રમને વિશાળ બનાવે, તો અમોને ખાતરી છે કે જે સંસ્થા

કેવળ સામાજિક કાર્યોને માટે જન્મ પામી છે તેને અહિંના તેમજ સાપ્તીના યાત્રિઅંધુઓ પણ અવરજવધાવી લેશે. 'સમાજ'ના કાર્યકર્તા અંધુઓ અમારી આ પિનંતી ખ્યાતમાં લેશે ખરા ?

'પ્રજ્ઞપતિ સેનેટોરીઅમ' અંધાબુ

શ્રી વજરેશ્વરી ખાતે આપણા સોરઠીયા અંધુઓને માટે એક સેનેટોરીઅમ (આરોગ્ય ભુવન) હાલમાં અંધાબાના સમાચાર આજ અંકમાં અન્યત્ર પ્રગટ થયા છે. કલ્યાણ (૭, યાજ્ઞ) થી 'લગભગ' ખાસીકે માત્ર દુર એક માસ આવેલું છે જ્યાં શ્રી વજરેશ્વરી ગાંતાઈનું પ્રખ્યાત ગંદીર આવેલું છે અને દર મૈત્ર વદ ૧)) ને દહાડે મોરો મેળો ભરાય છે અને બીજો દીવસે ગાંતાઈની પાકખી નીકળે છે. આથી વિશેષ આ સ્થળે ગરમ પાણીના કેટલાક ઝરાઓ છે જેમાં સ્નાન કરવાથી કેદ દીવાદી આગીના દર્દો નાશ પામે છે. તેમજ અહિંના હવ:પાણી પણ દર્દીઓને માટે આરોગ્યદાયક ગણાય છે. આ કારણથી આ સ્થળે રહેવાની સગવડ અર્થે ભુદી ભુદી કેમોના અંધુઓ તરફથી અંગત અંધાતા હોઈ દીવસાનુ દીવસ આ જગ્યાનું મહત્વ વધતું જાય છે. આવા સંજોગોમાં આપણા સોરઠીયા પ્રજ્ઞપતિ અંધુઓને માટે અંધાબામાં આવેલું આ સેનેટોરીઅમ એક આશીર્વાદ સમાન થઈ પડશે એમ અમો માનીએ છીએ.

આ મકાનનું નામ “શ્રી સોરઠિયા પ્રજા-
પતિ સેનેટરી-બમ” રાજવામાં આવ્યું છે
અને તે કોનગમ કદનાથના સ્વીસ શ્રીયુત
જેડાભાઈ રાજભાઈ શીંગડીયા એમણે બંધાવ્યું
છે. એઓ શ્રી J. H. K. માર્કની પેટન્ટ
છેડા બનાવવાનું કારખાનું ધરાવે છે. અને
અહિંની આપણી જ્ઞાતિના એક પ્રતિષ્ઠિત
તેમજ આગેવાન બંધુ ગણાય છે. વૃદ્ધાવસ્થાને
હીંધે એઓ શ્રી હાલમાં નિવૃત્તિમય જીવન
ગાળતા હોઈ એમના ત્રણ પુત્રાન પુત્રો શ્રી
વેંકટભાઈ (બીખાભાઈ) સવજભાઈ તથા દેવા-
ભાઈ પેતાનો ધંધો અગણ ધરાવી રહ્યા
છે. જ્ઞાતિભાઈઓની મગયડ મારે આ મકાન
ખાંધવા ગદમ શ્રીયુત જેડાભાઈને નેમજ
તેમના ત્રણ પુત્રોને આમાદા હાર્દિક અભિનંદન
પાઠાઈએ છીએ.

: સોરઠિયા પ્રજાપતિ વિદ્યાકુંડ :

આપણી જ્ઞાતિમાં વિદ્યા કુંડની જરૂરી-
આત વિશે જુનાગઢના એક “બીરાદર”
બંધુને લેખ સને, ૧૯૩૭ ના યોગરટ-નવેમ્બર-
ના અંકમાં પ્રગટ કરેલો અને તે વિષે અગારો
અભિપ્રાય પણ તેજ અંકમાં અમેએ પ્રગટ
કરેલો. આ વસ્તુને આજ લગભગ દોઢ વર્ષ
થરા આવ્યું છતાં પણ એ સંબંધી કાંઈ પણ
પગલાં કાઢીયાવાડના બંધુઓ તરફથી લેવામાં
આવેલા જણાતા નથી એ ઘણું બેદરજાક છે.
નાપરોખીના એક ઉત્સાહી જ્ઞાતિયુવક શ્રી.
કુરુભાઈ મગજ મજબૂતી તરફથી ત્રણ
વર્ષપર જણાવવામાં આવેલું કે વિદ્યાકુંડ આજ

કરવા મારે તેમાં તેઓ પોતાના તરફથી શી.
૧૦૭ ભરે છે. આ વસ્તુની આંકડો મૂચના
પણ “પ્રકાશ” માં એ પ્રતીતી અમેએ પ્રગટ
કરેલી, છતાં આજમુખીમાં કાઢીયાવાડના મોટા-
રાઓએ કે જ્ઞાતિના યુવકોએ એ વિશે કાંઈ
પણ દરકાર કરી જણાતી નથી. આરા સંજો-
ગમાં ભાઈશ્રી કુરુભાઈને લેખ જે ત્રણ
વર્ષપર અમેને મળેલો તે અત્યારે પ્રગટ
કરીએ છીએ; અને અમેને ખાતો છે કે જો
આ કુંડ આજ કંવામાં આવશે તો દેશપરદેશના
લગભગ બધાજ બંધુઓ તરફથી આ દાવાને
સારો ટેકો મળશે. આ સંબંધી દેશપરદેશના
બંધુઓ પોતાપોતાના વિચાર, અમેને લખી
જણાવશે તો ને માર્ગદર્શક થશે. જુનાગઢના
“બિરાંચર” બંધુ આ પ્રકર દેવે ક્યારે દાય
ધરે છે તેની અમે શદ્દ જોઈ રહ્યા છીએ.

: જુનાગઢનું બંધારણ :

જુનાગઢના મહાસેનાનું બેએક વર્ષપર તૈયાર
થએલું બંધારણ અમલમાં મુકવામાં મારે
જુનાગઢના પંચેલશ્રી જેડાભાઈ, પગલાં ત્રણ
રહ્યા છે એવા સમાચાર ગયા મનુષ્યઆરીમાં
અમેએ સાંભળેલા ત્યારે અમે ઘણાજ ખુશ
થએલા. હાલમાં ત્યાંના એક ખગરપત્રી બંધુ
તરફથી ત્યાંના સમાચારને વીગતવાર પણ
અમેને મળેલો છે ને અન્યત્ર પ્રગટ કરેલો છે,
એ ઉપરથી જુનાગઢના બંધારણને અમલ
પંચેલશ્રી ફરી રીતે કરી રહ્યા છે એ જોઈ
અમે ખરેખર આનંદ થવા છીએ. બંધાર-
ણમાં મરજી પાછળનો તાડો કરવાનું જવારે

મરણઆત દરવેળું છે ત્યારે ચારપાંચ વર્ષ પર એના પિતાશ્રીની પાછળ દા'ડો ન કરવા અદ્વ અત્યારે ત્યાંના એક બંધુ પાસેથી રૂ. ૧૦૦ દંડના વસુલ કરવામાં આવે છે. કાંઈ બંધુ કે બહેન સતિ પાસે ફરીવાદ કરે છે તો તેમને ઉડાઉ જવાબ દેવામાં આવે છે. અમે પુછીએ છીએ કે પટેલશ્રી આ બંધુ કયા બંધારણ મુજબ કરી રહ્યા છે? આગેવાનોજ ન્યારે બંધારણથી વિરુદ્ધ વર્તન કરે છે ત્યારે તેના નિયમોના પાલનની આશા બીજા બંધુઓ પાસેથી એઓ કેમજ રાખી શકે?

ત્યાંની હાલમાં ચુ'ટાએલી નવી કમિટીમાં પટેલશ્રીના મોટા પુત્ર ભાઈ ડાહ્યાભાઈનું નામ જોતાં અમોને લગે છે કે પટેલશ્રી પોતાની વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે કદાચ નિવૃત્ત યથા પોતાની ફરજોને જોએ એમના સુવાનપુત્ર શ્રી ડાહ્યાભાઈના માથે લાદવા ઇચ્છતા હશે. પટેલનો પુત્ર પટેલજી યવો જોડેએ જો સિદ્ધાન્તમાં

એ કે અમે બીજાકુલ માનતાજ નથી છતાં પટેલ પદના 'સોનાનો કાગણ' એમના માથે કદાચ ચણવશમાં આવે તો તેનો અમે વિરોધ ફરીશું નહિ. એમનો અંગત પરિચય અમોને નહિ જોવાજ છે. છતાં એમના અચર નવાર પ્રગટ થએલા સેઓ ઉપરથી જણાય છે કે તેઓ સુપરક વિચારના હોષ સંનિ પ્રથે સારી લાગણી ધરાવે છે. પણ અમોને પ્રશ્ન થાય છે કે તેઓ જુનાગઢના બંધારણને અમલમાં મુકી શકશે ખરા? પ્રશ્ન થએલું જુનાગઢનું બંધારણ તેમને ફરીથી વિચારીને વાંચી જવા વિનંતી કરીએ છીએ અને જરૂર પડશે તો અમારી થોડા સલાહ પણ એ સંબંધી આપવા અમે ખાત્રી આપીએ છીએ. હુમ્મીએ હંમે કે ભાઈશ્રી ડાહ્યાભાઈ જુનાગઢના બંધારણને અમલમાં મુકવા પોતાનો જાતો અપૂર્ણ તુરતજ ચાલુ કરે.

તત્રી

..... રૂા તિ સ મા ચાર

કોનગામ (૧૬થાણ):—અત્રેના 'શ્રી જ્ઞાનકી હર્ષન રામમંદિર' નો રામનવમીનો વાર્ષિકોત્સવ ગઈ ચૌથ શુદ્ધ ૬ ને સુધવાર તા. ૨૬-૩-૩૯ ના દિને ઉજવાયો હતો, જે પ્રસંગે ત્યાં એક મોટો મેળો ભરાયો હતો. આ મંદિર તેમજ તેની પાસે બાંધવામાં આવેલ વાડી અહિંના ચાર પ્રતિષ્ઠિત બંધુઓએ પેનાના તરફથીજ ફંડ ઉભું કરીને ત્રણચાર વર્ષ ઉપર બંધાવેલું હતું.

શ્રી લજ્જેશ્વરી (જી. થ. ણુ):—કોનગામ કલ્યાણના રહીશ આપણી રાત્રીના એક પ્રતિષ્ઠિત રાત્રિજી બંધુ શ્રી. જેકાભાઈ રામ શીંગડીયા એમણે "શ્રી સોરડીયા પ્રગતિ સેનેટોરીઅમ" નું મકાન અહિં હાલમાં ત્રણ બંધારણ તેનું વારસુમુહુર્ત ગઈ તા. ૩૦-૩-૧૯૩૬ ના દિને કરવામાં આવ્યું હતું. જે પ્રસંગે રાત્રિના ભાઈઓ તથા બહેનો ઉપરાંત બીજા કેમના ભાઈઓએ પણ હાજરી આપી હતી. વરતુની

પૂત્ર એમના મહોદઃ પુત્ર ભાષાશ્રી વેલજીભાઈ (ભાખાભાઈ) ના હસ્તે કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે ત્રણચાર વ્યક્તિઓ તરફથી શ્રીયુત નેદાલાખને પાંચડીઓ બંધાવીને એમનું બહુ-મન કરવામાં આવ્યું હતું.

શ્રી વલ્લભદરી:-આપણી જ્ઞાતીના એક પ્રતિષ્ઠિત જ્ઞાતિમધુ કલ્યાણના રહીશ સ્વ. શ્રી. ગોપીંદ કરસન ઝાંઘા જેમણે એક ધર્મશાળાનું ચક્રાવર્તિ જ્ઞાતિભાઈઓના ઉપયોગ અર્થે ત્રીસ-પાંત્રીસ વર્ષ પહેલાં બાંધી બંધાવેલું. તેનો જીર્ણોદ્ધાર કરી નવેસરથી બંધાવવાનું કાર્ય તેમના પુત્રો શ્રી. કાનજીભાઈ તથા શ્રી. કલ્યાણભાઈ તરફથી હાથમાં આવ્યું કરવામાં આવ્યું છે. જેએક માસમાં આ કાર્ય પૂરું થવાનો સંભવ રહે છે.

મુંબઈ:-અત્રેના "શ્રી સોરઠીયા પ્રત્યક્ષ પતિ બાળમિત્ર મંડળ" ના વ્યવસ્થાપકો તરફથી શ્રી સત્યનારાયણની વાર્ષિક મહા પૂજાનો ઉત્સવ ગ્રંથ તા. ૮-૪-૧૯૩૬ ના દીને રાત્રિના કુંભારવાડા ચોથી મહલીના શ્રી રામજી મંદિરમાં કરવામાં આવ્યો હતો; આ ગૃહ પ્રસંગે શ્રી હરિદ્રીનંદન તેમજ લજ્જનનોડાંબલ પ્રોચામ ગૃખવામાં આવ્યો હતો. સાદાદશથી ચાર સુધી શ્રીયુત ત્રિપુષ્પત પાગનીસે પોતાના મધુર કંઠથી તુંકારાગના કેટલાક અર્ચનો તથા લજ્જનો ગાંધ જતાવ્યા હતા. ત્યારબાદ ચારથી અઢી વાગ્યા સુધી સાંધુવર્ષ શ્રી. લાલદાસજી મંદાનજી લક્ષ્મણજી નરસિંહ મહેતાનો રાત્ર મંડલીક સાથેનો જીવનપ્રસંગ એમની લાલિત્યમય સુમધુર

વાણીથી સંગીત સાથે હાજર રહેલા લોકો સમક્ષ ક્ષી જતાવ્યો હતો. આ પ્રસંગે લાઉડ સ્પીકરોના ગોઠવણ કરવામાં આવ્યાથી કુંભારવાડા લતાના હજારો ભાઈબહેનોએ એનો લાભ ઉઠાવ્યો હતો.

* * * આ બદલ મંડળના વ્યવસ્થાપકોને અમારા હાર્દિક અભિનંદન આપીએ છીએ.

દારજીથી બાળત જાહેર સભા

આ પ્રસંગનો લાભ લઈ રાષ્ટ્રિય સંપાદક પ્રસંગે શ્રી બ્રહ્મચર જીજ્ઞા મહાસભા સમિતિના અધ્યક્ષ એક જાહેર સભા તા. ૮-૪-૩૬ ના દીને રાત્રિના ૨૪. ૮. ૬-૦-૦૦ ના વાગે કુંભારવાડા ચોથી મહલીમાં મુંબઈ સંગ્રહરત્ના એક સાહજ તથા તંદુરસ્તી ખાતાના ના. પ્રધાન ડૉ. એમ. એમ. ગીરકરના પ્રમુખપણા હેઠળ મળી હતી જે વખતે મુંબઈ સંગ્રહરત્ના કરેલા ધારેલી 'દારજીથી' ના વિષય ઉપર પ્રમુખશ્રી તથા મી. પાટીલ, મી. નગીનદાસ મારતંડ તેમજ અન્ય વક્તાઓએ પ્રવચન કર્યું હતું. 'શ્રી સોરઠીયા પ્રત્યક્ષ પતિ બાળમિત્ર મંડળ' ના વ્યવસ્થાપકો વતીથી ભાષાશ્રી હીરજી જેરામ વિસાવાડીયા એ પ્રમુખશ્રીને હારતોરા એનાયત કર્યા હતા. અંતમાં આ જાહેર સભા ચોખ્ખા બદલ શ્રી હીરજીભાઈ તેમજ મંડળના અન્ય વ્યવસ્થાપક બંધુઓનો પ્રમુખશ્રી એ સમિતિની વતીથી આભાર માન્યા બાદ સમાનું કામકાજ ખતમ કરવામાં આવ્યું હતું.

શીંગડા:-અત્રેથી એક બંધુ સખી જણાવે છે કે સ્વ. શ્રી. કાલ્યાણ વેલજી. રાહોડનો દેહાંત તા. ૨૩-૨-૩૬ ના થયા બાદ એક મહિના

પછી મરનારના પત્નિ આઠ ગંઝાને તેનો પિતા
કુંભાગ દુઠા આંદેગળા રે. મોદવાડવાળા શીર-
ભેરીથી તેડી ગયો. આઘને એ દીકરીઓ-એકની
ઉં. વ. ૩ અને બીજીની ઉં. માં ૩ ની
હોવા છતાં તાની બાલપ્રાને મુખી તે સાચી મઠ.

[નોંધ:-આઘનો પિતા આઘને આમ શા
માટે તેડી ગયો તેનું કારણ સખનાગ બધું
જણાવતા નથી. આઘને તેની માસુ તરફથી
દુઃખ દેવામાં આવતું હતું એ બીના શું માયી
ઉં ? તેમજ બધું ખુશમાં કરશે ખગ ? તંત્રી]

કરો તુમ જ્ઞાતિ સેવા

(ભીમપલાસ)

કરો તુમ જ્ઞાતિ સેવા હૃદયમે ॥૧॥

અપને બધું દૈ નિર્ગે,

જેમે પડે હું મમ અચનમે,

ઉત્તે જમાવો પ્રેમકે જોઈમે ॥૨॥

મમ સંભારી થોટે દીકરા;

કરો આપગળ સાર છવનકા,

દિવ્ય કરો તુમ આપ છવનકા. ॥૩॥

કરો તુમ જ્ઞાતિ સેવા હૃદયમે.

મુંબઈ: } રામચંદ્ર કે. કુશળકર

શ્રી સત્યનારાયણની પુજાનું આમંત્રણ

શ્રી સોગડીયા પ્રજ્ઞપતિ આચાર્ય મંડળના
વ્યવસ્થાપક બધું અમેને જાણાવે છે કે
તા. ૨૬-૪-૬૮ ના દિને શ્રી સત્યનારાયણના
પુજન બાદ બ્રહ્મવર્ષ શ્રી સાધનામથ મહાગ-
રનું હરિદિર્નન થશે તેા તેના લાભ લેવા મર્વે
બધુંઓને આમંત્રણ આપવામાં આવે છે.

મૃત્યુ સમાચાર

મુંબઈ:-અત્રેના એક બધું શ્રી અર્જુન
ભુલાઈ મેસર, જમતીયાનું પેટના દર્દથી મઠ
તા. ૧૫-૩-૬૮ ના દિને મૃત્યુ થયું. અત્રેની
'શ્રી સોગડીયા પ્રજ્ઞપતિ જ્ઞાતિ સંવા મેમાન'ના
એઓ એક આંડીટર તરીકે નીમાએલા હતા.

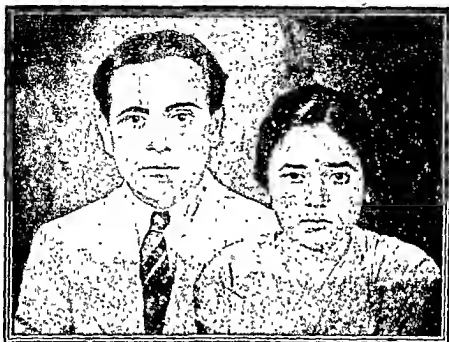
જુનાગઢ:-આલીધગના એક બધું શ્રી
વીગજ હીગજ આવડાનું પેટના દુખાવા માટે
અત્રેની ધર્મિપનાંવમાં તા. ૧૭-૧-૬૮ ના દિને
આપરેશન દર્શાવતાં સાઃ વરણી ઉમરે
અવસાન થયું હતું. જુનાગઢવાગી મધુ બધુંઓ
(મોટા તડાવાળા) આગડવા ગા હતા.

પોરબંદર:-અત્રેના એક શ્રી રવજી
ગાંડજી શીગડીયાનું મૃત્યુ મઠ તા. ૧૮-૨-૬૮
ને દિને લગભગ પાંચ વર્ષની ઉમરે થયું.

—અત્રેના બીજા એક બધું મીત્રી
સમજી રવજી પગારનું અવસાન મિના
તા. ૨૮-૩-૬૮ ની મર્વે મડા મગીઆર
બગે થયું. ત્રણે મદિનાથી એઓ બીમાર
હતા. આ બંને બધુંઓ આદિની જ્ઞાતિના
આમેશન હતા.

*** ઉપરેશન બધુંઓના અવસાન બદલ
એક પ્રદર્શિત કરી મરનારના કુટુંબીઓને
લાભેય આપાન પ્રત્યે સદાનુભૂતિ દર્શાવીએ
છીએ. ધ્રુવર ઝોમના આગાને ગિરઃશાન્તિ
અર્પો.

તંત્રી

ડૉ. ખંડુભાઈ કેશવજી કુશલકર શ્રીમતિ લલિતા કુમારી [૩]
મ. મુંબઈ

શ્રી. હીરજી જેશભ
વિસ્તારાડીયા
મ. મુંબઈ

[જેઓશ્રી શરૂઆતથી
'પ્રકાશ'ના એક બાવ-
સ્થાપક બંધુ હતા અને
હાલમાં જો ફરજમાંથી
જેઓ મુક્ત થયા છે.]

શ્રી. કાનજીભાઈ ગોવીંદ છાંયા
મુ. કલ્યાણી] [એમ. એલ. એ.

[શ્રી. વજ્રેશ્વરી ખાતે એમના પિતાશ્રીએ
ખંધાવેલ ધર્મશાળાના અર્થોદ્ધારનું કાર્ય
હાલમાં જેમણે ચાલુ કર્યું છે.]

શ્રી. કુરુજીભાઈ રામજી મજેવડીયા
મુ. નાયરોળી (આફ્રીકા)

[એફડીયા પ્રજાપતિ વિદ્યા કંડે ચાલુ કર-
વામાં આવે તો શ્રી. ૧૦૧ ની રકમ પાતાના
તરફથી ભરવાનું જેમણે કમુલ કર્યું છે.]

‘ પ્રકાશ ’ નો વધારો

શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ સેવા સમાજ
સંવત ૧૯૮૯ ના શ્રાવણ શુદ્ધ ૧૨ થી સંવત ૧૯૯૪ ના
આસો વદ ૦૧) સુધીનો

[તારીખ : ૩-૮-૧૯૩૩ થી તારીખ : ૨૩-૧૦-૧૯૩૮ સુધી]

પંચવાર્ષિક વૃત્તાન્ત

તથા

આવક જાવકનો હીસાબ

: વ્યવસ્થાપક કમિટી તરફથી પ્રગટ કરનાર :

પ્રહલાદભાઈ આણંદજી ચાવડા

માનનીય મંત્રી

મુળજી રાજ દેવળીયા

અધ્યક્ષ મંત્રી

: મુખ્ય કાર્યાલય :

૫૯-૬૫, હુર્ગાદેવી ગેડ,

મુંબઈ

સને : ૧૯૩૯]

* * *

[સંવત : ૧૯૯૫

નિ • વે • દ • ન

આપણી આ સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિની સંસ્થાનો ગંધ દીવાળી સુધીનો પંચ વાર્ષિક વૃત્તાન્ત તથા હીસાળ સર્વે ભાઈઓની જાણ માટે વ્યવસ્થાપક કમિટીની વતીથી અત્રે પ્રગટ કરતાં અમોને આનંદ થાય છે.

‘સમાજ’ નો આ વૃત્તાન્ત વાંચવાથી દરેક જાંધુ જોઈ શકશે કે આપણી આ સંસ્થાનો ઉદ્દેશ જ્ઞાતિભાઈઓની સેવા કરવા સિવાય બીજો કાંઈ નથી. જ્ઞાતિના તંત્રથી કે કોઈ પણ જ્ઞાતિજાતિની અંગત જાળોથી એને કાંઈ નિસ્ખલ નથી. એનો વિવિધ પ્રકારનો કાર્યક્રમ પણ એ દ્રષ્ટિથી જ ચોક્કસ છે. શરૂઆતના દરેક મહિના આ કાર્યક્રમ ઘણી સરળતાથી ચાલે; અને સંજોગવશાત એને હરકત ન નકી હોત તો સમાજ આજ સુધીમાં કેટલા મોટા પાયા ઉપર પ્રગતિ કરી હોત તે રીપોર્ટ અને હીસાળ જોવાથી ભાઈઓને તેનો ખ્યાલ આવી શકશે. ‘સમાજ’નો વિકાસ થતાં ભાઈઓ પણ પોતાની ઉત્તતિ સાધી શક્યા હોત.

જો કે એકઠા થએલા ફંડમાંથી યથાપ્રસંગે મદદ અપાતી રહે છે, છતાં ‘સમાજ’ના અટકી પડેલા કાર્યક્રમને કરીથી ચાલુ કરવાની જરૂરીયાત કેવળ અનિવાર્ય છે. પુરતા ફંડ વગર ‘સમાજ’ નું સંચાલન ન જ થઈ શકે એ હેખીતી બીના છે.

‘સમાજ’ નો આ વૃત્તાન્ત છપાવવાનું નક્કી થતાં એક જાંધુએ કટાક્ષમય પ્રશ્ન પુછેલો કે: વૃત્તાન્ત છપાવવાનો આ જર્જર કરવામાં આવે છે તે ‘સમાજ’ની ‘અંતિમક્રિયા’ માટે કે બીજા કાંઈ માટે? તેનો અમોએ તરત જવાબ આપેલો કે ‘અંતિમક્રિયા’ માટે નહિ પણ સમાજના ‘પુનર્જનન’ માટે આ જર્જર કરવામાં આવે છે. કટાક્ષનો ચોચ જવાબ આપવાનું અમો સર્વે જ્ઞાતિજાતિઓ ઉપર જ છોડીએ છીએ. અમો તો ઈચ્છીએ છીએ કે કટાક્ષનો આ જવાબ સમાજના પુનર્જનનથી જ આપવામાં આવે. જાંધુઓ તેમજ કાર્યકર્તાઓ એ માટે જગૃત થશે ખરા?

: કાર્યાલય :
૫૬-૬૫, દુર્ગાદેવી રોડ,
મુંબઈ નં. ૪.
તા. ૧૫-૪-૧૯૩૬.

લીં સેવક,
રાજાભાઈ આણંદજી આવડા
આનનીય મંત્રી.

કામચલાઉ કમિટીના સભ્યો [સંવત ૧૯૮૬]

: પ્રમુખ :

શ્રી હીરજી જેરામ વિસાવાડીયા

: માનનીય મંત્રી :

શ્રી. ડાહ્યાભાઈ આણુંદેજી ચાવડા

: સહાયક મંત્રી :

શ્રી. મુળજી રામ દેવળીયા

: સભાસદો :

શ્રી. નારણ મેરામણ ઘેડીયા

શ્રી. અરસી પરમાણુંદ શીંગડીયા

.. લખમણ નયુભાઈ માર

.. રામભાઈ નારણ ચાંવડા

.. પરસોત્તમ મુળજી પાણુભાણીયા

.. મેઘજી જેઠાભાઈ જાંવા

.. ગોપાળદાસ વાસજી દેવળીયા

.. માવજી મેઘજી દેવળીયા

શ્રી. હીરાલાલ પરમાણુંદ દેવળીયા

સંવત ૧૯૮૦ ની વ્યવસ્થાપક કમિટીના સભ્યો

: પ્રમુખ તથા પ્રજ્ઞાનચી :

શ્રી. હીરજી જેરામ વિસાવાડીયા

: માનનીય મંત્રી :

શ્રી. ડાહ્યાભાઈ આણુંદેજી ચાવડા

: સહાયક મંત્રી :

: ઓડીટર :

શ્રી. મુળજી રામ દેવળીયા

શ્રી. દામોદર જેઠાભાઈ રાવર્ત

: સભાસદો :

નારણ મેરામણ ઘેડીયા

શ્રી. માવજી મેઘજી દેવળીયા

લખમણ નયુભાઈ માર

* .. લાખાભાઈ અરસી જાદવ

* શ્રી હીરાલાલ પરમાણુંદ દેવળીયા

* કો-ઓર્ડિનેટી. ચુડાએલા સભ્યો

શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ સેવા સમાજ

સંવત ૧૯૮૯ ના શ્રાવણ શુદ્ધ ૧૨ થી સંવત ૧૯૯૪ ના
આસો વદ ૦૧ મુખીનો

[તારીખ : ૩-૮-૧૯૩૩ થી તારીખ : ૨૩-૧૦-૧૯૩૮ મુખી]

===== પંચ વાર્ષિક વૃત્તાન્ત =====

: સંસ્થાનું નામ :

આપણી જ્ઞાતિની આ સંસ્થાનું નામ 'શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ સેવા સમાજ' રાખવામાં આવ્યું છે. તેની શરૂઆત સંવત ૧૯૮૯ ના શ્રવણ શુદ્ધ ૧૨ ના દિને કરવામાં આવી હતી, પણ તેની સ્થાપનાનું વર્ષ સંવત ૧૯૮૦ ના કારતક સુદ ૧ થી ગણવામાં આવ્યું હતું.

: સંસ્થાનો ઉદ્દેશ :

'સમાજ' ના પસાર થએલ બંધારણમાં નોંધે ઉદ્દેશ તથા તેની પ્રવૃત્તિઓ નીચે મુજબ જણાવવામાં આવી છે:—

'જ્ઞાતિની જનની સેવા કરી તેની ઉન્નતિ સાધવી એ આ સમાજનો મૂળ ઉદ્દેશ રહેશે. જ્ઞાતિના પરીવર્તથી અગર કોઈ જ્ઞાતિ બંધુની અંગત જાળનથી આ 'સમાજ' અત્યંત રહેશે. સમાજના મજબૂત ઉદ્દેશને પાર પાડવા માટે નીચે દર્શાવેલી કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ 'સમાજ'.

તરફથી સમય અને સંસ્થાનું સાર કાપ કરવામાં આવશે:—

[૧] 'જ્ઞાતિબંધુઓમાં પરસ્પર પ્રેમ, સંપ તથા સહાનુભૂતિની જાળના ખીલથી અન્યોઅન્ય સહાયક બુદ્ધિ પ્રેરવા યોગ્ય પ્રયાસો કરવા.'

[૨] "આપણા સર્વ જ્ઞાતિજાતિઓની સામાજિક, આર્થિક, શૈક્ષણિક, નૈતિક, ઔદ્યોગિક, શારીરિક તથા કેળવણી વ્યવસ્થા પરિચિતિની યોગ્ય ખીલવણી તથા સુધારણા માટે જનતા પ્રયાસો કરવા."

[૩] "જ્ઞાતિ અને જ્ઞાતિબંધુઓને લગતા પ્રશ્નોને અંગે લોકમત કેળવવા માટે વ્યાખ્યાનો તથા પત્રિકાઓ આદિ રાખવાના દ્વારા જ્ઞાતિમાં કેળવણીનો વધુ અને વધુ પ્રચાર કરવો.

[૪] "જ્ઞાતિજાતિઓની વિધિવિધિ મુરકેલીઓને ટાળવા માટે તેમજ જ્ઞાતિની ઉચ્ચતા તથા સુધારણા માટે જરૂરી એવા દરેક જનતા

પ્રયત્નો કરવા.”

∴ ‘સમાજ’ ની સ્થાપના :

આપણી જ્ઞાતિમાં પ્રવર્તી રહેલી આપણા જાતિય બુદ્ધિની અસ્તવ્યસ્ત પરિસ્થિતિ ઉપર વિચાર ચલાવી તે બાજત-ચેડપ પગલાં લેવાના શુભ આશયથી જ્ઞાતિના કેટલાક બંધુઓની એક સાધારણ મુલાકાતિવાર તા. ૨૬-૭-૧૯૩૩ ના દિને સાંજના ૨૪૦. ટા. ૬-૦ વાગે કુંભારવાડા ત્રીજી મસ્જી મધ્યે આવેલ “શ્રી નરસીંગરાવની અંધ ઉદ્યોગશાળા” ના મકાનમાં લાઇથી નારણ મેદાગણુ ધેડીયાના પ્રમુખપણા નીચે મળી હતી; જેમાં કેટલાક પ્રાથમિક વિવેચનો થયા બાદ મજકુર ‘સમાજ’ની સ્થાપના કરવાનો કંરાવ સર્વાનુ-મતે પસાર થયો હતો. મજકુર ‘સમાજ’ના ધારણારંભોને ખરડો તોયાર કરવા માટે તેમજ તેના સંચાલન માટે બાર બંધુઓની એક કામચલાઉ કમિટી નીમવામાં આવી હતી જેના નામોનું લીસ્ટ વૃત્તાન્તની શરૂઆતમાં આપવામાં આવ્યું છે.

‘પૈસાફંડ’ ની શરૂઆત

મજકુર સમાજના કાર્યો પ્રત્યે સર્વ લાઇઓ તથા બહેનોની સહાનુભૂતિ તથા સહકાર હોવા છતાં એ કાર્યોને અમલમાં લાવવા માટે ‘સમાજ’ પાસે પ્રવૃત્તા નાણું હોવા જીજ્ઞાસુ અને વેપાર ધંધાના આવા મંદીનો વખતમાં દરેક જ્ઞાતિય બંધુ પાસેથી ફંડ માટે અપારનવાર ઉચ્ચારણી કરતી એ પણ કીક નહિ, અત્રી

મંડીય કે તવંગર કોઇને પણ બોરે ન પડે અને સૌ રાજબુશાથી આવી સંકે એ વસ્તુ ધ્યાનમાં લઇ “પૈસાફંડ” નામનું એક ફંડ ‘સમાજ’ તરફથી બોલ્યું અને જ્ઞાતિના દરેક લાઇઓને ત્યાંથી રાજનો એક ફંડ પૈસો-ઉચ્ચાર-વવાનું નક્કી કર્યું હતું. ‘પૈસાફંડ’ ની શુભ શરૂઆત તરીકે કામચલાઉ કમિટીના સભ્યો વચ્ચે ઉચ્ચારણુ થતાં તેમાં રૂ. ૧૦-૧-૬ લગાવા હતા, જેની વીગત પરિશિષ્ટ નં. ૪ માં આપવામાં આવી છે.

મજકુર ‘સમાજ’ની સ્થાપનાની, તેમજ તેના ઉદ્દેશ તથા તેના કાર્યક્રમની સર્વ બંધુઓને જાણ થાય એ આશયથી તેની વીગત દર્શાવતી પત્રિકા નં. ૧ છપાવીને સર્વ લાઇઓ વચ્ચે વહેંચવામાં આવી હતી.

મજકુર “પૈસાફંડ” ઉદ્ધારવવાનું કાર્ય કામચલાઉ કમિટીના ઉત્સાહી એક બંધુ શ્રી. ગોપાળદાસ વાલજી દેવળીયા એમણે ‘રાજબુ-શીથી સ્વીકારતાં ફંડની સીલબંધ પેટી તા. ૩ જી ઓગસ્ટ, ૧૯૩૩ થી સર્વ લાઇઓને ત્યાં દરરોજ ફેરવવામાં આવી હતી. એકાદ મહિના બાદ લાઇથી ગોપાળલાઇને ધંધાને અંગે બહારગામ રહેવાનું થતાં આ કાર્ય કામચલાઉ કમિટીના સભ્યોએ અનુક્રમે ગાયે લીધું હતું. ત્રણેક મહિના બાદ દરરોજ ઉચ્ચારવવાનું આ કાર્ય મુશ્કેલ તેમજ અગવડતા ભર્યું જણાવાયી ‘પૈસા ફંડ’ માટેના ન્દાનાં ગણાંઓ બનાવી તેને નંજરો આપી જ્ઞાતિના પ્રત્યેક લાઇઓ તેમજ બહેનોને ત્યાં સંપત ૧૯૬૦

ના માગસર સુદ ૧૧ ને દીને મુકવામાં આવ્યા અને તેમાં દરરોજનો એકેક પસો નાખતા રહેવા તેમને વિનંતી કરવામાં આવી હતી. આવા ગદલાઓ ૧૦૭ સ્થળે મુકવામાં આવ્યા હતા. દર માસની અમાસે આ ગદલાંઓ ખોલી ફેંડી રૂઝમ એકઠી કરવાનું નક્કી થયું હતું. અમેને જણાવતાં હર્ષ થાય છે કે અમારા આ કાર્યમાં સાતિના સર્વે ભાઈઓ તેમજ બહેનોએ પોતાની સદાનુભૂતિ દર્શાવી હતી અને રાહજીવશીથી પુરતો સાથ આપ્યો હતો. આવી રીતે ગદલાંઓ ખોલવાનું માસિક કાર્ય સરભગ પાંચેક મહિના આશુ હતું.

‘પ્રાસંગિક ફેંડ’ ની શરૂઆત

આ ઉપરાંત ‘પ્રાસંગિક ફેંડ’ ની પણ શરૂઆત કરવામાં આવી હતી જેમાં પોતાને ત્યાં આવતા શુભાશુભ પ્રસંગે આ ફેંડમાં પોતાનો યથાશક્તિ ફાળો આપવા ભાઈઓને વિનંતી કરવામાં આવી હતી. આ મુજબ કુલ જાવીસ ભાઈઓ તરફથી રૂ. ૧૫-૧-૮ ભરાયા હતા. જેની વીગત પરિશિષ્ટ નં. ૨ માં આપવામાં આવી છે. અમેને જણાવતાં આનંદ થાય છે કે સર્વે ભાઈઓએ આ ફેંડને પણ આવકાર સાથે વધાવી લીધું હતું.

જનરલ મીટીંગો

સમાજના કાર્યકર્તાઓ તરફથી સર્વે જાંધુઓની જનરલ મીટીંગો ભાઈ શ્રી હીરજી જેરામ પિસાવાડીવાના પ્રમુખપણા નીચે ત્રણ વખત બોલાવવામાં આવી હતી જેમાં નીચે મુજબનું

કાગકાજ થયું હતું:—

[સુધવાર તા. ૮-૧૧-૧૯૩૩]

[સ્થળ: ‘શ્રી વાસી માતાજીનું મંદિર’]

[૧] સમાજના ત્રિમાસિક કાગકાજનો હેતુ નીચે પ્રમાણે રજૂ થયો:—

પૈસા ફેંડના નાના ગદલાઓ રાખવા બાજન તેનાં દિસાજની વ્યવસ્થા-પૈસા ફેંડ તથા પ્રાસંગિક ફેંડનો દિસાજ-સભાસદ થવા મારેના અરજી પત્રકો-નિરાધારને મદદ તથા શાળામાં પુસ્તકો તથા શીની મદદ વી. વી.

[તા. ૮-૧-૧૯૩૪]

[સ્થળ: આપણી તાતિનું મંદિર]

[૧] સમાજના ધારાધોરણોનો અરજો મંજૂર રાખ્યો.

[૨] સમાજનો દિસાજ તથા કાગકાજનો રિપોર્ટ રજૂ થયો.

[તા. ૨૬-૨-૧૯૩૪]

[સ્થળ: આપણી તાતિનું મંદિર]

[૧] ધરતીકંપ શંકટ નિવારણ ફેંડનો દિસાજ રજૂ કર્યો.

[૨] સમાજનો ૭ માસિક દિસાજ મંજૂર રાખ્યો.

[૩] વ્યવસ્થાપક કમિટીના સભ્યોની સુટબ્લી બેઠકથી દરવામાં આવી.

[૪] સમાજના ઓડીટરની નીમણૂંક કરવામાં આવી.

વ્યવસ્થાપક કમિટીની સુટણી

સમાજના ધારાધીરણ અનુસાર સંવત ૧૯૯૦ ની વ્યવસ્થાપક કમિટીની બેઠકો માટે નીચે દર્શાવેલા ૧૧ બંધુઓએ પોતાની ઉમેરવારી નોંધાવી હતી:-

- ૧ શ્રી હીરજી જેરામ પીસારડીયા
- ૨ „ ડાહ્યાભાઈ આણંદજી આવડા
- ૩ „ મુળજી રામ દેવળીયા
- ૪ „ ભાવજી મેધજી દેવળીયા
- ૫ „ નારણ મેરામણ ધેડીયા
- ૬ „ લખમણ નયુભાઈ માર્
- ૭ „ દામોદર જેઠાભાઈ રાવત
- ૮ „ ગોપાળદાસ વાઘજી દેવળીયા
- ૯ „ સાખાભાઈ અરસી મદવ
- ૧૦ „ હીરાભાઈ પરમાણુદ દેવળીયા
- ૧૧ „ માધવજી ડાહ્યાભાઈ દેવળીયા

આદ તા. ૨૧-૨-૧૯૬૪ ની જનરલ મીટીંગમાં બેઠકટથી સુટણી થતાં વધુ મતો મેળવનાર પ્રથમના સાત ઉમેરવારોને કમિટીના સભ્યો તરીકે સુટાએલા મહેર કરવામાં આવ્યા હતા. મજકુર કમિટીએ ત્યાર પછી ધોરણાનુસાર બે સભ્યોનાં કો-ઓર્ડિનેશનથી સુટવા બાદ અધિકારીઓની સુટણી બેઠકટથી કરી હતી. મજકુર સુટાએલી વ્યવસ્થાપક કમિટીનું હીરજી વૃત્તાન્તની શરૂઆતમાં આપવામાં આવ્યું છે.

ઑડીટરોની નિમણૂક

સમાજનો દિસાગ તપાસવા માટે ધારાધોરણાનુસાર શ્રી અરજણભાઈ મેસુર જગનીયા તથા શ્રી દામોદર જેઠાભાઈ રાવત એ બંનેને

ઑડીટરો તરીકે નીમવામાં આવ્યા હતા. જેઓએ સંવત ૧૯૯૦ ના આસો વદ ૦)) સુધીને સમાજનો દિસાગ તપાસી આપ્યો હતો. આદ એક ઑડીટર શ્રી અરજણ ભાઈ દાવમાં શુજરી જવાથી સંવત ૧૯૬૪ ના આસો વદ ૦)) સુધીનો દિસાગ ભાઈ શ્રી દામોદર તપાસી આપ્યો હતો.

‘સમાજ’ના સભાસદો

સમાજના ધારાધોરણાનુસાર ૮૬ બંધુઓએ અરજી પત્રક બરીને તેમજ દાખલ શી તથા સત્તાજનમ આપીને સમાજના સભાસદ તરીકે પોતાના નામો નોંધાવ્યા હતા જેનું હીરજી પરિશદ નં. ૧ માં આપવામાં આવ્યું છે.

‘સમાજ’ના ફંડની વ્યવસ્થા

સમાજનું સરવાળામાં એકું થએલું ફંડ કામચલાકિ વ્યવસ્થાપક કમિટી નક્કી પ્રથમ બે બંધુઓ શ્રી ડાહ્યાભાઈ આણંદજી આવડા તથા શ્રી હીરજી જેરામ પીસારડીયા એમને અંગન રીને મેંપવામાં આવ્યું હતું જે રકમ તેઓએ પોતાના નામથી બેંકમાં મુકી હતી. આદ વ્યવસ્થાપક કમિટીની સુટણી થતાં જ એ રકમ તેઓએ કમિટીને વાજ સાથે પાછી સોંપી હતી.

મજકુર સોંપાએલી રકમ ત્યાર આદ સમાજના સેક્રેટરી તથા ખજાનચી એ બંનેના નામથી ધી ઇમ્પીરીઅલ બેંક (સેન્ડહર્સ્ટ રોડ શાખા) ના સેરીંગ ખાતામાં મુકવાનું કમિટીએ દર્શાવ્યું હતું.

‘સમાજ’ ની આવક જવક .

‘સમાજ’ ની કુલ આવક રૂ. ૫૪૧-૩-૦ ની થઇ હતી, ત્યારે ખર્ચ રૂ. ૩૯૭-૭-૬ નું થયું હતું જેથી વધારો રૂ. ૧૪૩-૧૧-૬ નો રહ્યો છે.

ધરતીકંપ સંકટનિવારણ ફંડ

સને ૧૯૩૮ ની શરૂઆતમાં ગિહાર તથા એરીસના પ્રાંતોમાં ધરતીકંપ થવાથી ત્યાંના આપણા દેશગંધુઓ સંકટમાં ચપકાઇ ગયા હતા. તેમને સહાય કરવા અર્થે ફંડ રૂપે ઉદ્યોગવાની પ્રવૃત્તિ આખા દેશભરમાં જ્ઞેશ-ભેર ચાલુ થઇ હતી. એ મુજબ આપણા જાતિગંધુઓ તરફથી પણ એક ફંડ ઉદ્યોગવાની શરૂઆત સમાજના કેટલાક કાર્યકર્તા ગંધુઓ તરફથી કરવામાં આવતાં તેમાં રૂ. ૧૯૨-૮-૦ ભરાયા હતા; જે “મુંબઇ સમાચાર” પત્રની મારફતે પટણા ખાતે રાજેન્દ્ર-ગાંધીની ધી સેન્ટ્રલ રીલીફ કમિટી પર મોકલાવી આપ્યા હતા. મજકુર ફંડનું વીરતવાર લીસ્ટ પરિશિષ્ટ નં. ૩ માં આપવામાં આવ્યું છે.

કાર્યક્રમને લાગેલો પક્ષાઘાત.

૧૯૨૫૨ સહાનુભૂતિભર્યો અને ઉત્સાહપેરક એવો ‘સમાજ’ નો આ કાર્યક્રમ શરૂઆતના લગભગ નવેક માસ સુધી ઘણીજ સરજતાથી ચાલ્યો હતો, ત્યાં આપણી અદિની જાતિમાં એક એવો અનીચ્છનીય અંગ દુઃખદ ખનાવ ખનવા પામ્યો કે જેથી કરી કાર્યકર્તાઓનો ઉત્સાહ મંદ થયો અને લાઇઓની પણ ૧૯૨૫૨ વક્રદિ

થવા લાગી. ૧૯૨૫૨ વહેમનું વાતાવરણ ઝાઝ રહ્યું અને તેના અસર આપણી જાતિની આ ‘સેવાસમાજ’ ને પણ પહોંચી. જાતિગંધુઓમાં, ૧૯૨૫૨ પ્રેમ, સંપ તથા સહાનુભૂતિની ભાવના ખીસરી અન્યોઅન્ય સહાયક શુદ્ધિ પ્રેરવાના આશયથી જે આ સંસ્થા રચાપવામાં આવી હતી તેના સાત કાર્યક્રમને આમ અચાનક પક્ષાઘાત લાગુ પડ્યો અને તેનું જીવન એકજવાબુ અને નીરસ બન્યું.

જતાં પ્રથમના નવ માસના સતત પ્રયાસથી જે આર્થિક પણ ‘સમાજ’ એકદુ કંપુ હતું તે એ પછીથી આજ સુધી તે યથા પ્રસંગે ખરચતી આરી છે તેમજ ખર્ચી રહી છે જે નીચેની ટીગનથી જણી શકશે. આર્થિક મદદને માટે નીચેની ખાગતો કમિટીના ધ્યાન પર લાવવામાં આવતાં કમિટીએ તે પર યોગ્ય નિર્ણય કર્યો હતો:—

નિરાધારને આર્થિક મદદ

[૧] સને ૧૯૩૬ માં શહેરમાં હિન્દુ-મુસ્લીમ દુલ્લહ ફાટી નીકળતાં આપણી જાતિના કેટલાક ગરીબ કુટુંબો નિરાધાર અને કંદેડી રિયતિમાં મુકાઇ ગયેલા. આપા યોદેક કુટુંબોને દાણા પાણીની તેમજ રોકડી મદદ આપવામાં આવી.

[૨] જાતિની એક ખાદ્ય જીવનાર્થ નાણા યોદાણુ પોતાની વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે નિરાધાર રિયતિમાં આવી. પડી. તેને માસિક રૂ. ૫ પ્રાપ્તની રોકડી મદદ તેની દેવાતિ સુધી આપવામાં આવી.

[૩] - જાનિને એક બાઇ ડરસન માધવ ડાબી પોતાની રાતન ગાંઠીને લીધે પોતાનો છવન નિર્વાહ ચલાવવા તદ્દન અચક્ક જન્મે. તેની આ સ્થિતિ ખ્યાનમાં સર્પ તેને દર અઠવાડીયાના રૂ. ૧૫ સયા રૂપીઆ લેખેની રોકડો મદદ આપવામાં આવી.

[૪] - રાણાવાવનો એક મરીય જાતિ-અધુ નામે ફેરાવ અ.લુ.ક સામે ભરડા નોકરી ધંધા માંડે પોતાની નાની જાગણી માથે અર્ધિ આવી અરેસ પશું નોકરી ધંધાને અભાવે ફેરાવી સ્થિતિમાં આવી પડેલ. તેની આવી અમહાય સ્થિતિ ખ્યાનમાં સર્પ તેને રેશ ભાડા ત્રીગેરેની ટીકોટ કદાવી આપી અને તેને તેમજ તેની નાની જાગણીને રેશમાં પાછા પડેલાંચડાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી.

પાઠય પુસ્તકોની મદદ

આ ઉપરાંત દુર્ગાદેવી રોક પર આવેલી શ્રી જ્યેષ્ઠાદામ પ્રેમજી શુભરતી રકુલ તથા કન્યાશાળામાં ભણતી આપણી જાતિના કેટલાક છોકરા તેમજ છોકરીઓને પાઠ્ય પુસ્તકોની મદદ અને ૧૯૮૫ થી આપવામાં આવે છે. શાળાના હેડ માસ્ટર તરફથી ઉમેદવાર છોકરા તેમજ છોકરીઓના નામોનું તેમજ તેમને જરૂરી પુસ્તકો વી. પું લીસ્ટ મળતાંજ દર વર્ષે નિયમિત રીતે પુસ્તકોની આ મદદ અપાતી રહે છે.

આભાર દર્શન

અંતમાં કામચલાઉ કમિટી તેમજ વ્યવસ્થાપક કમિટીના સભ્યો ઉપરાંત ખીજ જે જે વ્યક્તિઓ 'સમાજ'ને પોતાની સેવા અર્પાવે સદાવચન બની છે તેની જો અને નોંધ ન લેવાય તો અમારું આ નિવેદન અધુરું જણાય.

સુનારકામ મજુનાર એવા વચુ ચાર અધુઓએ 'પૈસાફંડ' ના નાના મહેલો કેવળ સેવાભાવે જનારી આપ્યા હતા જે જદલ એમનો આભાર માનીએ છીએ.

તારાગદ રવ. ભાઈશી રમજી પરસોત્તમ ખરડા એમણે મહેલોને પોલીસ કરી તે પર 'સમાજ' ના નાગ તથા નંબર એમ્પ્લોયેન્સથી લખી આપ્યા હતા. પરમકૃપાળુ પરમાત્મા રવ. રામજીભાઈના આત્માને ચિરંશાન્તિ જણો.

અંતમાં જે જે અધુઓએ તથા બહેનોએ આપણી સમાજના 'પૈસાફંડ' તેમજ 'પ્રાસંગિક ફંડ' માં યથાપ્રસંગે નાણાં ભરીને પોતાનો યથાશક્તિ ફાળો નોંધાવ્યો છે તે જદલ તેમજ જે ભાઈઓએ 'સમાજ' નો સલાસદો તરીકે નામ નોંધાવી 'સમાજ' પ્રત્યે પોતાની સદાનુભૂતિ જનારી છે એ જદલ એ સર્વોનો આભાર માનવાની આ તક સમજે છીએ. અને એવીજ સદાનુભૂતિમયી લાગણી ભવિષ્યમાં પણ તેઓ જનાવશે એવી અમે આશા રાખીએ તો તે અસ્થાને તદિંગ લેખાય. અરનુ

“ સોરઠીયા પ્રજા પંતિ જ્ઞાતિ સેવા સમાજ ” (મુંબઈ)

संवत् १८८८ ना आनर्थ शुद्ध १२ थी संवत् १८८४ ना आसो वद ०)) सुध्रीनो

[तारीख : ३-८-१९३३ श्री तारीख : २३-१०-१९३८ सुश्री]

આનંદ જવકનો હિસાબ

W

જા. ૪૦૦-૮-૬ થો પૈમા ફંડના ગઢદા પાતં જમા.

४५- १-० श्री रामगिरि कंड पाते जभा.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

૨૨-૪-૭ શ્રી દામ્બલ-પી ખતે જમા.

આર. આના પ્રભાણે કૃષ્ણ રૂઢ બાપજી
તરફની આગ્ય.

૩૪- ૧-૩ શ્રી મામિક લવાજમ ખાતે જગા.

૩૧-૧૦-૦૦ શ્રી રમેશનરી પાર્ક પાતે જમા

૧૦-૪-૦૦ આ ખાતે થયેલ ભાષણો તરફથી આપ્યાં.

૧-૧-૦ રજીસ્ટરની પ્રતી ભુક : ૫.૬૫
વેળી તેના આધારે તે.

૨૭-૧-૭૭, શ્રી વ્યાજ-પાતે જમા.

૫-૫-૦૦ દેહની રક્ષા એ ભાગ્યો પામે
અનામન ગંધર્ભ તેમના તરફથી
ગાજના આદ્ય-તે.

૩૬૧-૬-૧ શ્રી મહદ જાતે ઉધાર.

૧૧૩-૬૦૦ દુદ્ધગુર્મા દાળાની મદદ.

1966-67

१०१ :- ६ दक्षिण भारत

ମାଲ୍ୟାଳି ମିଶ୍ର ୦-୦-୦୬ ନାରାୟଣ

... ୧୫-୧-୦୦ ଡିଡ଼େଣ୍ଡନ ମାଧ୍ୟମ ଡାଲୀନେ.

૧૧-૪-૯ ગાંધીવાવના નેશન આર્જન્ટ મરકટાગે

ग्राहीलगा . वागिरेना .

શ્રી પ્રામાણ્ય અને સાધક ઉપદેશ

ॐ श्री गुरुभ्यो नमः । श्री. ज्ञानदासजी ।

यज्ञोक्तं अर्थः

શ્રી કુંજીચર ખાતે ઉધાર.

ધિસાર્થેના મહત્તાઓઃ અનાનવાના થયોત્તં દ્વિ

7129

૨૨-૫-૦ ધી હમીરીયાલ એકના સેની ગ
આતાના વાજના આવ્યા તે.

રૂા. ૫૪૧-૩-૦

વીગેરેના ખર્ચના.

૧-૦ ૦ શ્રી પરચુટલુ ખર્ચ ખાતે ઉધાર,
ગાડીબાડું, દામભાડું વીગેરેના.

૩૯૭-૭ ૬

૧૪૩-૧૧-૬ શ્રી પુરાંત રોકડ બાકી.

૧૪૧-૮-૬ ધી હમીરીયાલ એકના (સેન્ડલ્સ્ટ)
રોકડ શાખાના) સેવીંગ ખાતામાં જમા.
૧-૩-૦ રોકડા દાથ પર બાકી.

રૂા. ૫૪૧-૩-૦

(સહી) દામોદર જેઠા રાવત

હીસાબ તપાસનાર

મુબારક: તા. ૩૦ મી માર્ચ સને ૧૯૩૯

શ્રી. સે. પ્ર. રા. સેવાસમાજ તરફથી:
(સહી) દાદ્યાભાઈ આણંદજી ચાવડા

માનનીય મંત્રી

(મહી) હીરજી જેરામ વિસાવાડીયા

માનનીય ખજાનચી

સાતિની આ એકની એક સેવાબાવી સંસ્થાને, તેના સભ્ય તરીકે
નામ નોંધાવીને તેમજે યથા પ્રસંગે તેના "સેવા ફંડ" માં તથા 'ગ્રાસ-
ગિક' ફંડમાં રકમ બરીને મદદ કરી રાખાય છે. સાતિના દરેક બંધુની એ
કરેલ છે; અને તે ફરજ તેઓ જરૂર બતાવે.

પરિશિષ્ટ નંબર : ૧

‘ સમાજ ’ ના સભાસદોનું પત્રક

કુંભારવાડા ૧ લી ગલી

: અ. નં. :	: નામ :	: અટક :
૧ શ્રી. રામજી કરસન	વીસાવાડીયા	
૨ „ માવજી ભીમજી	ધોક્ક	
૩ „ ધનજી વશગામ	ધોક્ક	
૪ „ ભીમજી મુક્તજી	માર	

કુંભારવાડા ૨ જી ગલી

૧ શ્રી. દેવસી પરજત	મારદીવા
૨ „ લાખા ભાણુ	શીંગડીયા
૩ „ દેવાણુંદ હમીર	ગોલા
૪ „ ગોવીંદ વાધા	મારળીયા
૫ „ દામા ગોવિંદ	વડુકર
૬ „ માંડણુ રાન	ટાંક
૭ „ રામજી સવજી	ગોલા
૮ „ માધવજી ગોવીંદ	દેવળીયા
૯ „ ધનજી ભીમજી	દેવળીયા
૧૦ „ કેશવ વેલા	માર
૧૧ „ દેવાણુંદ ભીમા	શીંગડીયા
૧૨ „ કરસન કેશવ	ધોક્ક
૧૩ „ કાનજી દેવા	ચૌહાણ
૧૪ „ આણુંદ દામા	કંસારા
૧૫ „ કાનજી પુન	ધોક્ક
૧૬ „ રામજી ખીમજી	ધોક્ક
૧૭ „ કાનજી નયુભાઇ	ટાંક
૧૮ „ નારણુ માધવ	ધોક્ક

: અ. નં. :	: નામ :	: અટક :
૧૯ „	હીરજી ભીમજી	ભરડવા
૨૦ „	ખીમજી માંડણુ	વીસાવાડીયા
૨૧ શ્રી.	લાખાભાઇ અરસી	બદલ
૨૨ „	નારણુ પરસોતમ	ભરડવા
૨૩ „	કરસન નયુ	ગોલા
૨૪ „	અરસી વેલા	ધાણુખાણીયા
૨૫ „	અરજણુ મેસુર	જગતીયા
૨૬ „	ડાલાભાઇ આણુંદજી	ચાવડા
૨૭ „	ગોપાલદાસ વાલજી	દેવળીયા
૨૮ „	નરસી વેલા	માર
૨૯ „	વેંગણુંદ પરજત	ચૌહાણુ
૩૦ „	રામજી પરસોતમ	ભરડવા
૩૧ „	નયુ રામ	માળવીયા
૩૨ „	દેવસી વીરા	વડુકર

કુંભારવાડા ૩ જી ગલી

૧ શ્રી. પીનામ્બર લખમજી	દેવળીયા
૨ „ કરસન ભાણુ	શીંગડીયા
૩ „ પરસોતમ હરીદાસ	લાડવા
૪ „ જગજીવન નરસી	ગોલા
૫ „ નારણુ મેગમજી	ધેડીયા
૬ „ વેલજી નારણુ	ભરડવા
૭ „ પરસોતમ મુજી	ધાણુખાણીયા
૮ „ આમંજી રામજી	વીસાવાડીયા
૯ „ બાણુજી વેલજી	દેવળીયા

અ. નં. :	નામ :	અટક :	અ. નં. :	નામ :	અટક :
૧૧	બીમજી ગોરીફ	ગાન	૧૫	વરમન પુત્ર	ટાક
૧૨	માધવ ભાણુ	પગમા	૧૬	નાયસી નાગજી	ભરડવા
૧૩	દેવાજી નન્સી	ગનદા	૧૭	હીરાવાન પગમાજી	દેવળીયા
૧૪	રામ નારજી	ચાવડા	૧૮	વખમજી નથુભાઈ	માર
૧૫	પીતામ્ભ નાગજી	ચાવડા	૧૯	ગોરીફ શીના	ફટાણીયા
૧૬	નાનીનદામ નારજી	ભરડવા	૨૦	પીમજી ડાયા	દેવળીયા
૧૭	મુળજી ચાનજી	ગોલ	૨૧	ગણ નરસી	ગોલા
૧૮	માજી હમીર	ગોલ	૨૨	માવજી મેરજી	દેવળીયા
૧૯	પામ ભાઈ પુત્ર	ભવમોડ	૨૩	માધવજી ઝાપાભાઈ	દેવળીયા

કુભારવાડા ૪ થી ગણી

૧	શ્રી મુળજીભાઈ નામ	દેવળીયા
૨	મેસુર દેવાજી	ભરડવા
૩	માનજી કનમન	જગતીયા
૪	મુળજી ડાયા	દેવળીયા
૫	કાનજી રાવજી	ચૌહાણ
૬	નથુભાઈ નાગજી	ભરડવા
૭	ડાયા ગમજી	વાડવા
૮	અગજી નન્સી	ગાન
૯	હીરજી જોગમ	શીમાસાડીયા
૧૦	નાગજી ડાયા	દેવળીયા
૧૧	કેશવ ગમજી	ભરડવા
૧૨	ગમજી મેસુર	શીમાસાડીયા
૧૩	દામોદર જોડા	ગાન
૧૪	અગજી ગધવ	જગતીયા

કુભારવાડા ૫ થી ગણી

૧	શ્રી દેવસી લખમજી	ચૌહાણ
૨	ગનજી બીમા	ભરડવા
૩	મુળજી મનજી	વીમાવડીયા

જોડા વીભાગ

૧	શ્રી જોડાભાઈ જગજીવન	ગોડોડ
૨	ગમજી નાગજી	ગોડોડ
૩	લાખામામ વીનજી	માર
૪	પરસોતમ મધવ	ધાકીયા
૫	પરસોતમ જગજીવન	ગોડોડ

કોટ વીભાગ

૧	શ્રી ગમજી વેનજી	ચાડેગળા
૨	મેરજી જુધાભાઈ	ચાડેગળા

પરિશિષ્ટ નંબર : ૨.

‘પ્રાસંગિક ફંદ’ માં તાણાં ભરનારનું પત્રક

: રકમ :	: આપનાર ધણીનું નામ :	: પ્રસંગની વીગત :
૧-૨-૮	શ્રી. દેવાણુંદ નરસી જ્ઞાન	તેમની પુત્રીનાં સગપણ વખતે.
૬-૪-૦	,, હરજી કાનજી દેવળીયા	તેમનાં પુત્રનાં સગપણ વખતે.
૧-૪-૦	,, માયજી કરસન જગનીયા	શ્રી સત્યનારાયણની પૂજાનીમિત્તે.
૫-૪-૦	ધારાવી (માદુંગા) ના દેસી અંધુઓ	સપ્તાહનું પારવણ. ધધું તે તીમિ-ને.
૧-૪-૦	શ્રી. દેસી લખમણ ચૌહાણ	શ્રી સત્યનારાયણના પૂજા નીમિત્તે.
૬-૪-૦	,, નયુભાઈ રોહડા (ધારાવી)	જ્ઞાતિનું જમણુ કથું તે પ્રસંગે.
૧-૪-૦	,, કાનજી ભીમજી ભરડવા	શ્રી સત્યનારાયણની પૂજા નીમિત્તે.
૧-૪-૦	,, મુગજી કાનજી જ્ઞાન	તેમના પુત્રના સગપણ નીમિત્તે.
૧-૪-૦	,, ગે.વિંદ લાણજી ફટાણીયા	તેમના ભાઈગા સગપણ વખતે.
૧-૪-૦	,, શવજીલજી કચરા ધોઢીયા	તેમની પુત્રીના સગપણ વખતે.
૧-૪-૦	,, હીરજી જોરામ વિસાવાડીયા	શ્રી સત્યનારાયણની પૂજા નીમિત્તે.
૧-૪-૦	,, નારણ મેરામણ ઘેડીયા	સદર
૧-૪-૦	,, નયુભાઈ નારણ ભરડવા	સદર
૧-૪-૦	,, લક્ષ્મણ નયુભાઈ રાંધ	સદર
૧-૪-૦	,, અરસી પરમાણુંદ શીંગડીયા	મણિગ્રોત્સવ વખતે શ્રી સત્યનારાયણની પૂજા નીમિત્તે
૧-૪-૦	,, માધવભાઈ હમીર ભરડવા	તેમના પુત્રના લગ્ન વખતે.
૧-૪-૦	,, ખીમજીભાઈ મેસુર ભરડવા	તેમના પુત્રના સગપણ વખતે.
૧-૪-૦	,, મેસુર નારણ શીંગડીયા	સદર
૧-૪-૦	,, મેસુર નારણ શીંગડીયા	તેમના પુત્રના લગ્ન વખતે.
૫-૪-૦	,, જોડાભાઈ ભીમજી રાવત	સદર
૫-૪-૦	,, દામા કરસન શીંગડીયા	દેસરીભાઈ તથા આણુંદભાઈની પુત્રીઓના લગ્ન વખતે
૧-૪-૦	,, મુગજી કાનજી જ્ઞાન	તેમના ભત્રીજાના લગ્ન વખતે.

રૂા ૪૫-૧-૦ કુલ સંખ્યાઓ

પરિશિષ્ટ નં. ૩

ધરતીકંપ સંકટનિવારણ ફંડનું ખનક

: રૂપીઆ : : નામ : : અટક :

૨૫	શ્રી. જ્ઞેશભાઈ બીમજી	રાવન
૨૫	„ ડાહ્યા ભાઈ આણંદજી	ચવડા
૨૫	„ જ્ઞેરામ ભાણા	ચીમાવાડીયા
૧૦	„ લખમજી નથુ	માડ
૧૦	„ નારણ મેગમાજી	ઘેડીયા
૧૦	„ એક બહેન તરફથી	
૧૦	શ્રી. માવજી કમન	જમનીયા
૭	„ રાજાભાઈ નારણ	દેવળીયા
૫	„ પંચાભાઈ મુન્ન	ભાલભાડ
૫	„ અંગી પરમાણંદ	શીમડીયા
૫	„ ગાયત્રી નાનજી	ભાડવા
૫	„ ગોપાલદાસ વાલજી	દેવળીયા
૫	„ અજીજી નરસી	ચવડ
૫	„ બીમજી મુલજી	માડ
૩૩	„ બીમજી ગોપાંદ	ગવન
૩	„ ડાહ્યા ગમજી	લાડવા
૩	„ માંડળ દમીર	ચોલ
૨	„ ગમજી મેસુર	શીમડીયા
૨	„ કેશવ રામજી	બરડવા
૨	„ પરસોત્તમ માંડળ	દેવળીયા
૨	„ કમન નથુભાઈ	ટાંક
૨	„ નથુભાઈ નાનજી	ભાડવા
૨	„ છવાનાન ડાયા	દેવળીયા
૨	„ પરસોત્તમ દમીરામ	લાડવા
૨	„ વીરજી વાવજી	કટાખીયા
૧૧	„ દેવગી લખમજી	ભાડવા

: રૂપીઆ : : નામ : : અટક :

૧	„ મોડજી રાવન	ટાંક
૧	„ શાહ મહુભાઈ ખનજી	વડુકર
૧	„ શ્રી. લાખાભાઈ અરગી	ગવન
૧	„ દેવજીંદ પરજન	માવડીયા

રૂ. ૧૬૨૫ કુલ સરવાળો

નોંધ :- આ પદ્ધતી ભાઈ દેવશી લખમજી સોદાણુનો ડા. ૧ એક આવેલો જે પાછળથી ગોડલી આપેલો હતો.

પરિશિષ્ટ : નં. ૪

કામચલાઉ કમિટિના સભ્યો તરફથી 'પૈસા ફંડ' માં ભરાએલા ફંડનું ખનક

૫	શ્રી. હીંજી જ્ઞેરામ	વિસાવાડીયા
૫	„ નારણ મેગમાજી	ઘેડીયા
૫	„ ડાહ્યાભાઈ આણંદજી	ચાવડા
૫	„ પરસોત્તમ મુન્નજી	ખાણખાણીયા
૫	„ મુવજી ગવન	દેવળીયા
૫	„ મેરજી જ્ઞેશભાઈ	જાંયા
૧	„ ગોપાલદાસ વાલજી	દેવળીયા
૧	„ લખમજી નથુભાઈ	માડ
૧	„ અંગી પરમાણંદ	શીમડીયા
૧	„ લીંગવાન પરમાણંદ	દેવળીયા
૧	„ રાજાભાઈ નારણ	ચાવડા
૧	„ માવજી મેરજી	દેવળીયા

રૂ. ૪૦-૨-૬ કુલ મરવાળો

‘શ્રી સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિ સેવાસમાજ’

તમારે આ સંસ્થાને શા માટે મદદ આપવી જોઈએ ?

કારણ કે:

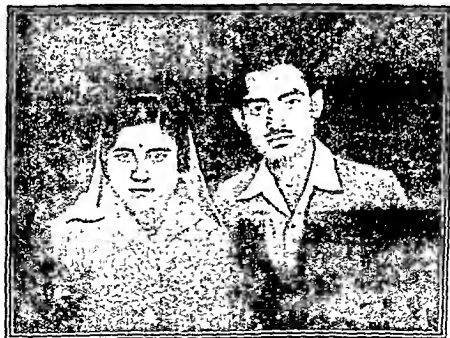
- * શ્રી સેવાસમાજ છ વર્ષથી જ્ઞાતિની સેવા કરી રહેલ છે. ‘સેવા-સમાજ’ ની સેવા જ્ઞાતિમાં સર્વત્ર બાણીતી છે.
- * શ્રી સેવાસમાજ એ આપણી સોરઠીયા પ્રજાપતિ જ્ઞાતિની એકની એક સેવાભાવિ સંસ્થા છે. જ્ઞાતિની કેળવણીનો, જ્ઞાતિના સામાજિક વિષયોનો અને જ્ઞાતિની આર્થિક ઉન્નતિનો ‘સમાજ’ હરહંમેશ વિચાર કરે છે.
- * શ્રી સેવાસમાજ જ્ઞાતિના અનાથ ભાઈ બહેનોને આર્થિક મદદ કરે છે.
- * શ્રી સેવાસમાજ જ્ઞાતિના વિદ્યાર્થીઓ તેમજ વિદ્યાર્થીનીઓને પાઠ્ય પુસ્તકોની તેમજ શ્રીની પણ મદદ આપે છે.

આ રીતે આ ‘સમાજ’ અનેક રીતે સેવા કાર્ય કરી રહેલ છે. સમાજનાં એ સેવાકાર્યને આગળ ધપાવવા માટે આપ એના સભ્ય થઈ શકો છો. એના ‘પૈસાકુંડ’ માં ગમે તે રકમ આપી શકો છો. તેમજ આપને ત્યાં આવતા શુભાશુભ પ્રસંગે તેના ‘પ્રાસંગિક ફંડ’ માં પણ યથાશક્તિ રૂકમ ભરી શકો છો.

શ્રી સેવા સમાજ એ તમારીજ સંસ્થા છે. તેના વિકાસમાં જ્ઞાતિ બાંધઓનીજ ઉન્નતિ રહેલી છે.

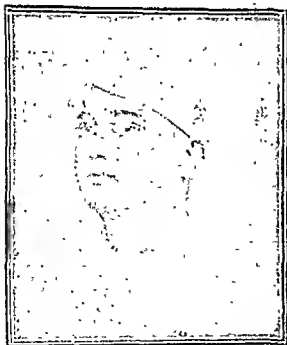
[૧] શ્રીમતિ હરદા કુમારી શ્રી. હીરજીભાઈ ધનજી દેવળીયા
મુ. અલીબાગ

[૨] શ્રીમતિ આનંદાદેવી શ્રી. પાપટલાલ આગળ ચૌડાજી
મુ. ગાંધી

ડૉ. જાંડુભાઈ દેશવલ્લ કુશલકર શ્રીમતિ લલિતા કુમારી [૩]
મ. મુંબઈ

શ્રી. હીરજી નેરામ
વિભાવાડીયા
મ. મુંબઈ

[જેઓશ્રી શરૂઆતથી
'પ્રકાશ'ના ચોક્ક વ્યવ-
સ્થાપક જાંધુ હતા અને
હાલમાં જો કુશલમાંથી
જેઓ મુક્ત થયા છે.]

તમે કારે નીંદરમાં સુવો ?

: આખી :

પ્રથમ સમયે પ્રજાપતિ દેવને, વળી નીજ જ્ઞાતીને કાચુ પાપછ,
સુષુપ્તિ આપજે અમને, આવા કુદા રીવાજને દુર થાય.

(ગા) જંગોને આજ્ઞાની લેકો, કારે નીંદરમાં સુવો ?

જંગોની પ્રજાપતિ જાંધુ, કારે નીંદરમાં સુવો, ભાષ કારે નીંદરમાં સુવો.

આપણી જ્ઞાતિમાંના ખેટા રીવાજને દુર તમે કરજો ભાષ—કારે ? ૧
જ્યાંસુધી છ'યો દુર નથી તમે કરતા ભાષ, દુર નથી તમે કરતા,

ત્યાંસુધી આપણી જ્ઞાતીને ઉધાર નથી થવાનો ભાષ, કારે નીંદરમાં સુવો ? ૨
આપણી જ્ઞાતીમાં કંઈક આમજોને મદીરઃ પીના નથી આવડુ, ભાષ મદીરો પીના નથી,

દાથે કરીને કાચા જગાડે પછી આજડુ થાયે લીલામ, ભાષ કારે નીંદરમાં સુવો ? ૩
આરે મદીરાના પ્રતાપથી કંઈક કુટુંબો પરમાસ થયા ભાષ, કંઈક કુટુંબો પરમાસ થયા,

એક તો પેસાની અરગાદી ને પછી થાયે ફરેની, તમે કારે નીંદરમાં સુવો ? ૪
કન્યાતીકપની દુરતા કરે એવા જગનને અટકાવજો ભાષ, એ લગનને અટકાવજો,

તન, મન, ધનથી એવા રીવાજે નાખુદ કરી નાખજો ભાષ, તમે કારે નીંદરમાં સુવો ? ૫
વીઘા વયે જગદીન બળને પ્રેમથી પરભાવં, ભાષ પ્રેમથી પરભાવે,

મુરખ માતપીતા નીજ સુનનો આખરે ભવ જગાડે, તમે કારે નીંદરમાં સુવો ? ૬
પેસા તજો અદેખાષ ને જીજો તજો કુંકુપ, ભાષ જીજ તજો કુંકુપ,

ત્રીજો તજો અગિમાનને ત્યારે જ્ઞાતીનો યાદો ઉદ્ધાર, તમે કારે નીંદરમાં સુવો ? ૭
પરમદુષણ પરમાસમા મુજ રાંકની અરજ સુજજો, મુજ રાંકની અરજ સુજજો,

દરેક જ્ઞાતીના કુદા રીવાજને નેડવાની સકતી પ્રજા આપજો, તમે કારે નીંદરમાં સુવો ? ૮
આવા રીવાજને તન, મન, ધનથી ઉખેડી તમે નાખજો ભાષ, ઉખેડી તમે નાખજો,

હલે મેધછામાં દેવ કરજોડી, સંગેથી તમે ચાલજો ભાષ, કારે નીંદરમાં સુવો ૯
: યોર :

હંમે પીયારો પ્રજાપતિ જાંધુએ કંઈ થવા પામ્યાસછ,

મદીરા તણા પરતાપથી લાખો થયા અરગાદછ.

મામો લાણેજ ખેડે મગજુ, મદીરા તણા પરતાપથી,

રંડાપો રાણદેવીને એ દુષ્ટ મદીરાના પાનથી.

ખરા જાંતથી લેખ મારે પાંચજો ખ્યાન દહ,

આ સેવકની લાજ પ્રજા તમે રાખજો જ્ઞાતિ મદિં.

કહે મેધછ સુણો ભાષએ, નીજ જ્ઞાતીનુ જાલુ કરશેછ,

તન, મન અને ધનથી દીર મનુ નામ તમે લેજોછ.

મુ'બહ :

મેધછ મુજા અરડવા

EAST & WEST TRADE DEVELOPER

FORD'S WRITINGS

Mr. Henry Ford, the world famous Industrialist, has granted permission to the 'East & West Trade Developer' a commercial monthly published from Rajkot since 1921, to reproduce his most interesting writings, which, today when India has awakened to the sense of developing her trade and industry will be found most valuable and informative and serve as a guide to many as in these practical experience and achievements. Mr. Ford also gives ways to prosperity from which our people will be able to know something new.

With best Compliments:
If not delivered please return to:-

Taratalaja :

59/65, Durgadevi Road,

BOMBAY No. 4.

RAJA PATEL
RAKASHAN

॥ ६ ३ :

१.

પ્રજાપતિ પ્રકાશ

: વર્ષ :
૪ થુ :
: અંક :
૧૧ ગો

ગ્રા :
: સને :
૧૯૩૯

: ત્રી :

સાધ્યાબાઈ આણંદજી ચાવડા

અનુભવમાં અમે સમજ્યા

(ગણત)

થવા ઉત્તમ સદા સંપત્તિ, અમે સમજી સુધરવાના;
વિના બાળે છતી આંખે, ગાંધાર પથે ન જવાના.
દિશંતી નાતિ રીજાતી, અનીનિ રચાર્થ વધવાથી;
દણાણું ચિત્ત નાતિનું, જોતો જોતું ન ખમવાના.
અનુભવમાં અમે સમજ્યા, પ્રપંચે રચાર્થ કરતા ને;
કસાવે બીન ચસીલાને, દોસે ના દાઝ ધરનારા.
અભાગ્ય છે ચંદ્રી નાતિ, ચૂસે ધા લાલ શગવળી;
ઉઘા પદથી ડગલીને, છેવટ ગુલામ કરનારા.
યુરકો યુગ સમજે છે, નદિ જોયી ફસાવાના;
નંયા નેગે અરે! હેડું, સદા ગુલામ રહેવાના.

* * *
વિક્રમ કન્યાનો કરતા ને, ખીરમાં ભરતાં દલાલીથી;
નથી તે પાપની શ્રુતિ, ભડે ધનવાન રહે નતા.
કર ને ગાળકરતો ને, મરણ મિષ્ટાન્ન ખાનારા;
ગાળકરના ભવ જગાડે છે, જતાં ક્રાંતિ ન ધરવાના.
કરી દૂટો રોડે ગાંધાર, મૂંઝવે પાછું નવ મગશે;
ગંગા નિર્જનર થતાં રોગી, ગરજ નિમિત્ત દૂટનારાં.
પેડો જવ ફોવાનાં, બનેસો દારૂ પીનારાં;
શ્યાં પુત્રર હવે સમજો, ધડો આચાર કંઈ સારા.
કલા કુંભાર ક્યોંથી કામ, જતાં પાણી બરોડાં વેદ;
મકેન વાસણ કરી છો છા, રહેા ના એવ કરનારા.

લવાજમ મોકલવા વિનંતી

ભાઈશ્રી,

‘પ્રકાશ’નું આપનું લવાજમ નીચે સુઝળ બાટી
લેણું રહે છે તો તે તેમજ આવતા પાંચમા નવા
વર્ષના લવાજમ સાથે આ અંક મળેથી તુરત
મોકલાવી આપવા આપને આવજી પૂર્વક વિનંતી
કરીએ છીએ.

બાટી લવાજમ વર્ષ: રૂ. છે.

લી. વ્યવસ્થાપકો.

લવાજમોનો તેમજ સહાયક ફંડનો સ્વીકાર સ્થળ
મોકલને લીધે આ અંકમાં આપી શકાયો નથી. કેટ-
લાક અનિવાર્ય કારણોસર આ અંક મોકલો બહાર
પડ્યો છે તે બદલ શમા આહીએ છીએ.

ખરાબે માટી ને કોડાં, લેવાનું કાપદાંથી છે;
ગુલેબારો કરે કાટું, પરાણે વેડું લેનારા.
કુસપે પાપગાલી ધરા, અમે તો સંપ ચાલીશું;
ભણી સૌ ગધુમાં ગાયે, સેવા ધર્મે વિચરનારા.
સુધરવા નાતિનું ભાવિ, જનો ભાસિક પહનારા;
‘પ્રકાશ’ ને સ્વાય આપીને, કોડાં ધારા અતિ સારા.
મફદમાં - મગનલોલ સો. પ્રગતપતિ

કા.
શ.

કોને પડી છે કોની ?

[કૌસ્વી ગઝલ]

(ચરખા ચઢા ચઢાકિ-એ રાગ)

સહુને સહુની લાગી, કોને પડી છે કોની ?
ત્યાં ત્યાં બુઝો ઉપાધી, કોને પડી છે કોની ? ટેક
આવ્યો અજળ જમાનો, શુભ લાગણી વીનાનો,
ગયો વળત પુરાણો, કોને પડી છે કોની ?
કંપી શકાય ન તેવાં, જનતાં જનાવો એવાં,
કોઈને લેવા ન દેવા, કોને પડી છે કોની ?
કોઈ તો ધન્ય સુધારા, કોઈ તો બેકાર ખીચારા,
કોઈ તો હીસે નોંધારા, કોને પડી છે કોની ?
હુઃખીયા હુઃખોને રોતાં, અલુભાલ આંસુ ખોતાં,
સુખીયા ન સામું જોતાં, કોને પડી છે કોની ?
ગાયે ગોપાળ શાને, કોઈનું ન કોઈ માને,
વાંચો 'પ્રકાશ'ને પાને, કોને પડી છે કોની ?

સુંબઃ :]

ગોપાળદાસ વાલજી દેવળીયા

સહુતંત્રી : ડૉ. ખંડુભાઈ કેશવજી કુંશળકાર.

: દાર્પણ :

: વ્યવસ્થાપક :

: વાર્ષિક લવાજમ :

૫૯/કપ, દુર્ગાદેવી રોડ,

મેમજી બુદ્ધભાઈ ચાંડેગળા

દેશમાં : એક રૂપીઆ

સુંબઃ. નં. ૪.

ગોપાળદાસ વાલજી દેવળીયા

પરદેશમાં : ત્રણ રૂપીઆ

પ્રજાપતિ જ્ઞાતિની સમસ્યાઓ

પુર્વ આફ્રિકા સાથે આપણી જાતિનો સંબંધ લગભગ એક સૈકાનો જુનો છે. એ એક સૈકા દરમ્યાન આપણી જ્ઞાતિ દાક્ષિણીના જંગલમાળમાં કથું રચાન ભોગવે છે તેનો રહેજ ચિત્તાર આપણા યથા સંસ્કૃતિ પ્રવર્તન દરીસા.

સાહ્યાત્રમાં આવેલ ભાષાઓ માત્ર મજુરી દરી પેટ ભરાઇ કરવા અને એ પછગા રણી દેશ ભેગા કરવાની આશાએ અહીં આવેલ. વખાના બહેણ સાથે એ ભાષાના જુસાવા માંડી અને અહીંના રચાયી વનની જનાવવાની ભાવના રહુરી, અજ્ઞાત આ ભાષાના આર્થિક અને રાજકીય પ્રક્રિયાએ ધણી મદત્ત ધરાવે છે પરંતુ રાજકીય કારણ સાથેના સંબંધને જાણ કરી માત્ર આર્થિક સામાજિક ઉન્નતીનું પરવૈયું કાઢીએ તો નિરાશાજ નજીવ છે.

કદી મજુરી દરી જે પછગા જયવી ૪-૫ વર્ષને અંતરે એક માનુસ દેશ જાય છે ત્યાં એનો ઉદ્દેશ જીવે કાંઈ પણ ન હોવાનાં માત્ર પોતાના સગા કુટુંબને મળવાનો હોય છે. સગાં રનેદિઓમાં મળવું એ મનુષ્યને આવશ્યક છે; પરંતુ તે ત્યારેજ યોગ્ય નજીવ કે જ્યારે માથેથી પશુ એટલાજ પ્રેમથી સત્કાર થવા વધી હોય. પરંતુ તેમ ન થતાં તેથી ઉદ્દેશ અનુભવ થાય છે. સર્વ સગાં રનેદિઓ થોડા દહાડાં સારો ભાવ દેખાડી પછી એ મજુર-મુસાફરને-પોતાના જ્ઞાતિ ભાષાને-કુટુંબ તથા વાય છે. પરિણામે ૪-૫

વર્ષ દુઃખ વેડી જે ૪ પ્રેસા જયવેલ હોય છે તેનું એકાદ વર્ષમાં પાણી થઈ, જન છે અને જયારાને જયન નિર્વાહ માટે પાણું નિરાશાય ભાવી સન્મુખ ધસડાવું પડે છે. આ સ્થિતિ લગભગ અર્ધ વરતા આપણા ભાષાઓમાંથી ૯૯% ની છે. દુઃખમાં એટલુંજ કહેવું જસ થશે કે આટલા લાંબા માળામાં નથી. તો તેઓએ પોતાની આર્થિક સ્થિતિ સુધારી કે નથી તે સુધારવા કાંઈએ પ્રવર્તન કર્યો. હજીએ એ દિશામાં આગળ વધવા આપણા ભાષાઓની તદ્દપારી આછીજ નજીવ છે.

હવે લખએ સામાજિક સ્થિતિ. આ દિશામાં આપણા ભાષાઓએ જિતકૂલ પ્રગતિ કરી નથી. જે હાલુન અને અપમાનીત રચાને સમાજે આપણને દેશમાં રાખ્યા હતા તેજ હાલુન અને અપમાનીત રચાને અર્ધ પશુ આપણે સ્વેચ્છાપુર્વક વળગી રહ્યા છીએ. થોડા કેળવણે, ભાષાઓ આમાં અપવાદ રૂપ મળાય.

અર્ધનું વાતાવરણ આપણા દેશ કરતાં ઘણુંજ સારું છે. પરસ્પર પ્રેમ અને ભાષા-ચારો જેટલો આ દેશમાં માઢી રીતે મડાય છે તેટલો દેશમાં ભાષાજ-કર્ષાઇક જેવા મળે અને એ પણ ઉપર. હાલો. અહીંના આવા ઉદાર વાતાવરણમાં પસરા જનાં આપણા ભાષાઓમાંથી પ્રાંતિક અનુદારતા હુન થઇ નથી અને ભવિષ્યમાં ક્યારે થશે તે દાક્ષિણીય દરેક સકાય તેમ પશુ નથી. પ્રાંતિક

ઉપરાંત પેટા ભેદો ગહુજ અગ્રસ્થાન ધરાવે છે. આ પેટાભેદોને જો આગળી નાંખી એક નકરે માત્ર રચનામાં આવે તો આપણે જે છેલ્લા એક સમકામાં ઉન્નતિ નથી સુધી શક્યા તે માત્ર ૧૦ વર્ષના કુટુંબ ગણામાં સાધી શકીએ.

દોટી વ્યવહાર:-આ ગાળતમાં તો કોઈ પણ માતિના માણસને કાંઈ પણ કહેવા પછી નથી. વસ્તુએ કુટુંબિકમ જેવી પ્રથા ખાન-પાન સંબંધમાં અહિં પ્રયત્ન છે. ગમે તે કોમ કે જાતનો માણસ ગમે તે કોમ કે જાતના માણસ સાથે ભોજન વ્યવહારમાં સમાન દેખે જાણી શકે છે. દેશમાં તે પોતાની માતિ બહારના માણસ સાથેના ભોજન વ્યવહાર કોઈ વખતે સારી માતિ તરફથી બહિષ્કારમાં પરિણમે છે ત્યારે અહિં એ જાળ-તના ડરથી અને રાત્રે મૂકત છીએ.

બેટી વ્યવહાર:-આજ એક મહાન ગૃહ અને અટપટો પ્રશ્ન છે કે જે લગભગ દરેક સમજી લાઇને મુઝાંતી રહ્યો છે. અને જ્યાં સુધી આ દિશામાં કાંઈએ પ્રગતિ નહિં થાય ત્યાં સુધી આર્થિક જાળતમાં આપણે પછાતજ રહેવાના છીએ. આ પ્રશ્નનું નિરાકરણ લાવતાં અભ્યાસ પેટા ભેદો જાળન કર્તા થઇ પડે છે. અને એ પેટા ભેદોના જાળનને અંગેજ આજે આપણી માતિ આટલે દૂર અહીં આજ્યા પછીયે ગરીબીના ગર્તામાં સંપડી રહી છે. આ સ્થિતિ માત્ર આપણી માતિની જ નહિં પરંતુ મહાન હિંદુ જાતિના સંભારણ ગણ્યત દરેક દરેક માતિઓની છે. અલગત અમૂક માતિ

સમજી જવાથી આજે સારે દરજે પહોંચી છે. અને તેમાં લોહણના કોમને અગ્રસ્થાન આપી શકાય.

આટલે દેશને આપણી માતિની સ્થિતિને ચિતરે રહ્યું કર્યા પછી પુર્વ આફ્રિકામાં વસતા આપણા માતિજીઓને-પછી તે ગમે તે પ્રાંત કે પેટા વિભાગના હોય-માત્ર એટલી જ અપીલ કરે છું કે તેમાંના સમજી અને અગ્રણી ગણતા લાઇએ જુદે જુદે ઠેકાણેના માતિની પ્રતિનિધિઓનું એક સંમેલન કોઈ પણ મધ્યસ્થ રેંચે બોલાવે અને આ જાળત ઉપર મંબીર વિચાર ચલાવી તેના તોડ કાઢવા માટે દરેક દરેક શક્ય ઉપાયો અજમાવે.

લાઇમાં આપણા જે લાઇએ અહિં સહ કુટુંબ રહે છે અને જેમની આર્થિક સ્થિતિ સારી નથી એમનાં જમ્યાને લાખખમાં ઠેકાણે પાડવાનો વિચાર એમને ધણીજ મુઝાંતે છે. જસગ આર્થિક સ્થિતિમાં આપણે કુટુંબને લઇ દેશ જવું અને ત્યાં જાળ તાર મંદિના બેસી જોતરફ તપાસ કરી પોતાના જાળકોને વસાવવાં એ અતિ મુશ્કેલ છે. જે લાઇએ આટલી સારી સ્થિતિવાળા ન હોય એમને પોતાનાં જાળાં જાળકોને આંધળીયાં કરી લાકડે માંકડું વળગાડવા જેવું કરવું પડે છે એ નિર્વાહ છે. પરિણામે એ લોખી જોડું સુખી થવાને બદલે દુઃખી વધારે થાય છે.

અહિં જન્મેલ જાળકોને દેશના પાતાવ-શ્ય તેમ જિજ્ઞાસેના પુરો પરિચય હોતા નથી. દીકરી જે દેશમાં આપેલ હોય તો તેની સ્થિતિ બહુજ વિષમ થઈ પડે છે. એ દીકરીએ અહિં

કામ કરેલ નથી હોતું જ્યારે દેશમાં પરણ્યા પછી જે કામનો તેને સ્વપ્ને પણ ખ્યાલ ન આવ્યો હોય એવું કામ કરતાં તેને આકાશ પાતાળ એક થતાં લાગે છે. પરિણામે અસં-તોષ અને વૈગનરૂપ હિમા થાય છે અને છયન દુઃખગય થતી જાય છે.

અહિં જન્મેલી છોકરી ભવિષ્યમાં પોતાના પતિની ગૃહરમણી તથા સુયોગ્ય અર્ધાંગના થવાના કોડ સેવતી હોય છે જ્યારે દેશમાં જન્મેલ નિર્દોષ બાળકી આબુખાલુનું વાતાવરણ જોતાં અને તેમાંજ ઉછરતાં “કાટલ ખાસડા” જેવી સ્થિતિએ પહોંચવા સમર્થેલી હોય છે.

વળી અહિંજ જન્મેલી અને ઉછરેલી પ્રજાનો અરસપરસ મુંદર મુમેળ એસી શકે કારણ કે સામાજિક વાતાવરણને લીધે અરસપરસનાં મન ઉકેલવા જેટલી શુદ્ધિ એગનામાં હોય એ સ્વાભાવીક છે.

દેશમાં જન્મેલ અને ઉછરેલ તથા પૂખ્ત વયે અહીં આવી લાંબો કાળ વસેલ માણસ જે દેશ પાછો જાય તો ત્યાંનું વાતાવરણ તેને

ઝેરી તથા દોષિતું જરૂર જણાય છે. વળી પુરતી ઝોળખાણ ન હોવાથી તે ગિભરાતી રિથિતિ. જેમ કોઈ એક ગુંહેગારને પકડી લાયકર પેરાન જગ્યામાં એકસો મુકવામાં આવે તેના જેવીજ થાય છે. દેશમાં જન્મેલાનીજ અમુક વખતે આ દશા થાય છે તો પછી જેમણે દેશ જરૂરે પણ ન હોય અને ત્યાંના વાતાવરણથી તદ્દનજ અપરિચિત એવાં પ્રભુ-તામાં પ્રવેશીએ ભરંતાં યુવાન કન્યા, કુમારો ને કેટલી મુંઝવણ, કેટલું દુઃખ અને કેટલો આધાન પહોંચેલો હશે તેનો ખ્યાલ મુજ અંધુઓ કરે.

અંતમાં મારી આવીશ ઉપર જ્ઞે અને વસતા જાતિશંકુઓ યોગ્ય લક્ષ આપી કંઈ સંગીન કાર્ય કરશે તો આપણને, આપણી જાતિને તથા આપણાં ભાવિ સંતાનોને તેથી કેટલો ફાયદો થશે તેની ત્રિશશી તેઓ સ્વયં કરી લેશે.

દારેસલામ:

(આફ્રિકા).

લીમછ કે. ઓઝા

..... આપણી સામાજિક મુશ્કેલીઓ

પ્રાચીન સમયમાં દિંદુર્ગાં શાસ્ત્રકારોએ જ્યારે દિંદુ સમાજનું અધારણ ધડ્યું ત્યારે માત્ર ચાર વર્ણોજ કરાવ્યા હતા. એ ચારે વર્ણોમાં પરસ્પર રોટીઅવહાર તો હતોજ, બેટીઅવહાર પણ અમુક નિયમેને અનુસરી કરી શકતો હતો. વળતા જતાં એ રચનામાં ફેરફાર થતો

ગયો, અને આપણા જનસમાજે પ્રાચીન અંધા-રણનું હેઠન કરી તેને દેકણે જાતિઓ અને તેમાંથી ઉદ્ભવતી પેગજાતિઓના નાના નાના વાણાં ગાંધી લીધા. આવી રીતના વાણાંએને લીધે નાની નાની પેટાજાતિઓની વ્યક્તિઓને કેટલું દુઃખ અને અગવડો મહન કરવી પડે

છે તે દરેક જ્ઞાતિના વિચારવાન અને સમજી
માણસ જાણે છે અને જોઈ શકે છે. ગાંધી
જેમના હૃદય જડ અને વિચારવિહીન થઈ
ગયેલ હોવાથી તેમની ઉપર એ દુઃખ અને
અગવડોની અસર થતી નથી.

જ્ઞાતિપ્રધારણા જેટલા ઉપયોગી છે, તેટ-
લાજ પ્રમાણમાં હાનીકર્તા પણ છે. હાલના
સંસ્કૃતિને અનુસરીને જોવા અંધારણામાં
ફેરફાર કરવામાં આવે તો દુઃખ અને અગવડ
ઓછાં થાય એટલું જ નહિ પણ સુખ અને
રાગવડ. વધે અને જ્ઞાતિના માણસો વધારે
આનંદથી જીવન ગાળી શકે. પરંતુ જ્ઞાતિઓમાં
કહેવાતા મોરેરો અગર પડેલા એમની
જડતાને કારણે જે ગંધકાનું પૂજન પકડીને બેઠા
છે તે નજીક જોવાની હક જણાવી અકલ્પનું
પ્રદર્શન કરી રહ્યા છે. આ રીતની અગવડો
ખાસ કરીને લગ્નની યાત્રામાં વધુ પ્રમાણમાં
હોય છે. જ્ઞાતિઓ ધીમે ધીમે એટલી નાની
ને સાંકડી થઈ રહી હોય છે કે યોગ અને
સુશિક્ષિત કન્યાને યોગ્ય પતિ મેળવવો વા
યોગ્ય અને સુશિક્ષિત યુવાનોને યોગ્ય પત્ની
મેળવવી એ બહુજ મુશ્કેલીભર્યું કામ થઈ પડે
છે. એકજ પેઠાજ્ઞાતિની કન્યા એજ જ્ઞાતિના
બીજા પેઠાવિભાગમાં વા બીજા શહેરમાં વસતાં
એજ જ્ઞાતિમાં ન આપી શકાય, પરિણામે
પસંદગીનું ક્ષેત્ર બહુ સાંકડું બની ગયું, અને
જ્ઞાતિ બંધે એકની એક હોય પણ શહેર વા
વાડા જુદા હોય તો કન્યા લઈ દઈ શકાય નહિ.
જો કોઈ દિગ્મત કરે અને રિવાજ વિરૂદ્ધ વર્તે
તો તરતજ જ્ઞાતિનો કાપ તેના ઉપર ઉતરે

અને તેને જ્ઞાતિ ગહાર થતું પડે અને એના
કારણથી પોતાના નિર્દોષ યાજ્ઞિકના જીવનનું
જ્ઞાતિની વેડી ઉપર અલિહાન આપતું પડે છે.

અસલી ફેલીઓ અયોગ્ય અને અગવડવારેલી
હોવા છતાં આપણા પૂર્વજોએ એક વા બીજા
કારણે પરત્વે રીકારેલી, અને તેનું મુળ-કારણ
એક શહેરની કન્યા બીજા શહેરમાં નહિ
આપવાનો રિવાજ શા કારણે પડ્યો હતો તે
તપાસવું જોઈએ, પહેલાનાં વખતમાં. જ્યારે
મુસાફરી મોટે રેલ્વેનાં સાધનો ન હતાં ત્યારે
એક મામથી બીજે ગામ મુસાફરી ગાડા દ્વારા
અગર બીજા વાહનો દ્વારા થતી. લાંબો પટ
હોય ત્યારે આવી મુસાફરી કરતાં મોટી અગ-
વડો વેંકરી પડતી, તેમજ યોગ, હુંદારા અને
કાકુઓનો પણ વધુ તામ સહન કરવો પડતો.
અને નેમ છતાં ધારેલા સ્થળે વેળામર પહોંચાતું
ન હતું. એવા સંયોગોમાં દરેક માણસ પોતાના-
લાડીલા યાજ્ઞિકને ૨૦૦-૫૦૦ માઈલના જેટ-
કોઈ ગામ કે શહેરમાં પરજાવી આપી છુંદગી
મુધી લઈ કે અગવડ વેંકવાનું કોઈને પણ રૂચતું
ન હતું. પરિણામે એવા સંયોગો પોતાનાજ
કે આસપાસના નજીકના ગામોમાં અગર
શહેરમાં જંધાના અને લાય તથા અગવડથી
મુક્ત રહેવાનો પ્રયત્ન કરતા. એ રિવાજ ધીમે
ધીમે જડ-ઘાલી બેઠો, અને અત્યારે રેલ્વેનું
પુરતું સાધન હોવા છતાં, તેમજ સેડીસ્ટ્રાગ-
લીથી થોડાક કક્ષામાં ૨૦૦-૫૦૦ માઈલની
મુસાફરી કરી શકાતી હોવા છતાં આપના અગ્ર-
ચાલનાર જ્ઞાતિના જડભરતો એના ઉપર વિચાર
સરખો પણ કરતાં નથી.

આવા સિવાજનું એક ખીલું પશુ કારણ હોઈ શકે. મુસાફરી વિગેરેની અગવડોને લીધે દૂર-દૂર વસનાં એકજ જાતિના માણસો એક ખીલત સાથે ચાલુ રાંસાઈ રાખી શકતાં નહિ, અને તેને લીધે એકખીલતના આચારવિચારમાં તેમજ રીતરિવાજમાં મેટો ફરક પડી જતો. એક પ્રકારના વાતાવરણમાં ઉછરેલી કન્યા તેથી લુદાજ પ્રકારના વાતાવરણમાં જાય તો તેને ફેટલીકે અગવડો ટાળવા માટે પોતાનાજ જોગમાં કન્યા લેવાદેવાનું પૂર્વજ્ઞેએ પસંદ કરેલું. પરંતુ તે વખત દાસના સંજ્ઞેગોને લીધે અને કેળવણીના લીધે અત્યારે પાંચસો માઇત્ર દૂરના એકજ જાતિના માણસોમાં જોશું તો આચારવિચાર તેમજ રહેણી કરણી વિગેરે શરખા કેળાઈ આવે છે, ત્યારે જોડી અગવડો સદન કરી લેવાનો માર્ગજ રહેતો નથી.

પેટા જાનિઓમાં જ્યારે જ્યારે કેંઈ પશુ માણસ પોતાની પુત્રીનું દિન વિચારી જદાર ગામમાં ફાઇ યોગ્ય વર પોતાનીજ જાતિનો શોધી પરણાવે છે વા પોતાના પુત્રને માટે યોગ્ય કન્યા પરગામથી લાવે છે ત્યારે ત્યારે નિર્જનોના રોપનો રોપણો એવા માણસો ઉપર પડે છે, તેનું આ દાર્ષ જાનિ ગુન્દા તરીકે કેમ લેખતી હશે તેજ સમજી શકાયું નથી. તેમની દલીલ કદાચ એવી, પશુ હોઈ શકે કે જ્ઞે, જાનિની કન્યા પરગામમાં જાય તો જાનિના હોઠના કુંવારા રહી જાય, અથવા હોઠનાએ પરગામથી કન્યા લાવે તો હોઠની કુંવારી રહી જાય, અથવા આવી જોડી દલીલ તેમની પુત્રીનું માથે સારી રીતે

જતાવે છે. છોકરામાં લગ્ન કરી કુટુંબના કારણ પોષણની જવાબદારી સાથે લેવાની જોમનામાં આવડત કે યોગ્યતા ન હોય તેને પરણવાનો શું દક્ક હોઈ શકે! એક એવી લાવડાત ધરાવનાર છોકરાઓ કુંવારા રહે એજ ઉત્તમ માર્ગ છે.

જ્ઞે જાતિમાં પોતાનાજ શહેરમાં અથવા ગામમાં પોતાની કન્યા વા પુત્ર માટે યોગ્ય વર વા કન્યા ગણી શકનાં હોય એવા મા આપને પરગામનો આશ્રય લેવાની જરૂર ન રહે, પશુ જાતિ એવા યોગ્ય વર વા કન્યા પૂરાં ન પાડી શકે તો જાતિને એવા માથાપોના વર્તન વિરૂધ્ધ માથાં ઊચકવાનો ખીલકદ અધિકાર નથી. શું મરીગ વા તપનજ મા આપને પોતાની પુત્રી માટે પરગામમાં ચે.ગ પાત્ર શોધવાનો દક્ક નથી? તેમણે શા માટે જાનિની જરૂરતાની વેદીપર પોતાની જદાલી કન્યાનું જમિદાન આપવું જોઈએ? વારત્તિક રીતે ઘણી કન્યાઓ આવા અયોગ્ય જવારજોને લાઇને નાસાયક જ્ઞેડે પટકાતી હશે. અને અકાળે પ્રજુતા દરજારમાં જાનિ વિરૂદ્ધ ફરિયાદ કરવા જતી હશે, અને જ્ઞે છે. માટે સુચિક્ષિતો જાતિ જાંધનો તરફ જે પોતાનો તિરસ્કાર વ્યક્ત કરે છે એનું મુળ કારણજ જાતિઓમાં પસંદ વિચારદીન, માણસો પોતાની મુર્ખતાનો ખ્યાલ કરવાને જરૂર સામાને કન્યમત કરવામાં જ પોતાની મોટાઈ અને જદાદુરી સમજે છે. ખરી રીતે જાનિઓમાં કાવદાં કાનુનો જોવું તો કશું હોવું જ નથી, જાનિનું પંચ અથવા જાનિ

મારફત પુતળા જેવા કાયમ કરવામાં આવેલા પટ્ટો અગર જાનિ સાથે ભળી સમાજને નામે દાગ કરનારાઓ જે પ્રસંગે જે કરાવ પાસ કરે તે જ કાપદો મોટે ભાગે એવા કાયદાઓ કરનારી વ્યક્તિઓ ઇર્ષ્યા અગર દ્રોહ બુધ્ધિથી જ પોતાના બેલુકમી કરાવેથી સામાને કનડગન કરવામાં જ મોટાઇ સગજ છે.

પ્રજ્ઞ સત્તાના પ્રિધાંતપર રચાયેલી જ્ઞાતિઓને બે લાંબો વખત ટકવું હોય તો એકજ ઉપાય છે, અને તે એ કે જ્ઞાતિમાં ચાલી રહેલ રીત વિવાદો હાલનાં સંલોચાને અનુસરીને

ફેરફાર કરવા અને જ્ઞાતિજનોને ચેત્ત્ય છુટકાટ આપવી. આવી છુટ આપવામાં જ જ્ઞાતિનું શ્રેય સમાયતું રહેશે. એવા સુધારા વંધારા કરનાર જ્ઞાતિ જ શિવિષ્યમાં લાંબો સમય ટકી રહે અને નિર્દોષ બાળકોની હાથ લેવાને બદલે તેમના શુભ આશીર્વાદ મેળવે, એમાં જ જ્ઞાતિનું સમાજનું અને જ્ઞાતિજનોનું શ્રેય સમાયતું છે. નહિ કે દુરાચર જડના ઇર્ષ્યા દ્રોહ અને અનાયમાં!

લી. સેવક

મુંબઈ] ડૉ. ખંડુભાઈ કેશવજી કુશળકાર

સુધારણાનો મર્મ

‘સુધારો’ શબ્દ તો સૌ કોઇ બંને છે પણ તેને વર્તનમાં મૂકવા કોઇ તૈયાર નથી. પ્રકૃતિનો એ નિયમ છે કે કોઇ પણ વસ્તુના યથા મુલ્યે જાણવા છતાં જ્યાં સુધી તેનો ઉપયોગ નહિ કરવામાં આવે ત્યાં સુધી તેની અસર નહિ થાય. સાફર ગળી હોય છે તે તો સૌ કોઇ જાણે છે પણ માત્ર હાથમાં પકડી રાખવાથી જ તેની મીઠાશ આવતી નથી, જો તેને મોઢામાં મુકશું તો જ ગળી લાગશે. તેની જ રીતે સુધારાની વાતો કરવાથી, કે બંધારણો ઘડવાથી સુધારો થઈ જવાતો નથી, પણ સુધારો થું છે તે સમજી લઈ તેને વ્યવહારમાં મુકશું ત્યારે જ ખરો સુધારો થશે. એ એક વર્ષ પહેલાં લુનાગઢના મહાસેનાનું નવું બંધારણ તૈયાર કરી લુના બંધારણમાં સુધારો કર્યો (માત્ર બંધારણ જાણીને જ)

પરંતુ અત્યારે આપણે જેમ સદીએ છીએ કે તે બંધારણનો કેવો અમલ થાય છે. તે બંધારણનો અમલ ન થવાનું કારણ સ્વાર્થ અને કુસંપ હોય તેમ જાણાય છે, તો જ્યાં સુધી આપણામાં નિસ્વાર્થપણે કામ કરવાની ઈચ્છા નહિ થાય ત્યાં સુધી કદી પણ ન તો એક સંપે થશે કે ન તો કોઇ પણ કાર્ય સફળતાપુર્વક સાધી શકીશું. જ્યારે આપણે અમુક ગામ કે મહાસમાં પણ સુધારો કરી શકતા નથી ત્યારે હજી તો આવી પ્રજ્ઞપતિ કોમને સુધારી બીજી આગળ પડતી જ્ઞાતિઓની હારમાં સ્થાન લેવું છે તે કેવી રીતે લઈ શકશું! આપણે પેલેજ કહીએ છીએ કે બીજી જ્ઞાતિઓ કરતાં આપણી જ્ઞાતિ ધણીજ વજીત છે અને કલાણા સુધારા કરીએ તો અમુક રીતે-ઉન્નતિ સાધી શકીએ, પણ આ

મા તૃ-પ્રે મ

સંસારમાં એવો કોણ મૂઠ અને અત્યંત છે, કે સ્વમાતાને પ્રેમપૂર્વક નહિ વ્હાતો હોય! એવો કોણ નિમકદરામી અભાગી છે કે પેતાની જનેનાની આજ્ઞાનું ઉદ્વેગન કરે! માતા, અરે વ્હાલીમાતા! ત્હારા નિર્ગળ પ્રેમ માટે આ ત્હારો પુત્ર કગર કરીને ત્હારી સેવામાં તત્પર છે, અને સર્વ વ્યાગકેને સાધ્યાંગ પ્રણામ કરી પિનંતી કરે છે, “મારી માતાની સેવા કરવા મને નિર્ગળ કરી, અહર્નીશ શકિન આપ” ત્હારો નિર્ગળ પ્રેમ, ત્હારી શુદ્ધિ, ક્ષમા, પૌર્ણતા, ત્હારી પ્રત્ય સેવા વગેરે પ્રશંસનીય સદ્ગુણો નિહાળતાં હો માતા! મારી કલમ રથબી જાય છે ત્હારી કદરૂપતા કાતી સાથે સરખાવી શકું! અરે માતા! હું ત્યારે બાલ્યાવસ્થામાં હતો, ત્યારે તું મને રતનપાન કરાવવાની પુત્તી સંજોગ રાખતી. કંઈ દર્દ થતું તો પાતાળમાંથી આવી ત્હારી પુર્ણ પરદામ કરતી હતી. અરે ઇશ્વર! માતાને આટલો જયો પ્રેમ! પ્રશંસા

જય ઉપાચો જાણુચા જનાં તેનો અમલ કરવાની ધમશ ક્યાં છે? આપણે તો ફક્ત લેણો લખી અને જાંધાણો હાવી લેણીમાં વાદનાદ બોલાવી આવ. વાતોમાં જ મુધારો કરવો છે. આપણા જાતી ભાઈઓ એક સંપર્થી દરેક કાર્યને વ્યવહારમાં મુખી કરી જતાં એ જ પ્રભુ પ્રાર્થના.

(ઈડિટ આફ્રીકા)

લી. સાતિગધુ

કરતાં ચલુમાં પ્રેમ વહે છે. ત્યારે પાંચ વર્ષનો હતો ત્યારે જાનુભવ પ્રાપ્ત. ફરવામાં શાળામાં મુક્યો. ત્હારા પુત્ર માટે સ્વાદિષ્ટ બોજન પણ તુંજ કરતી. ત્યારે દસ વર્ષનો થયો ત્યારે તારો પ્રેમ વધતો ગયો. વ્હાલી મોડો આવું તો તુંજ પુત્રનું રતન કરતી હતી. અને ત્હારો પુત્ર કેમ નહિ આપ્યો હોય? એવા તદંતરથી માળા પણ કામકામમાં ફેરવતી હતી. તુંજ મને હેનથી બોલાવતી. તેં મને સંસારમાં મુક્યો. સંસારના કાર પુકા કરી તે તારી ફજ પુરી કરી. તું મને પત્રકગર પણ બહાર નહોતી જવા દેતી. ત્હારા શુણો જરેજર અચૂર્ણનીય છે. ત્યારે પિતાથી મને કદી પણ મારતા ત્યારે તું કન્ધે આપીને તેમને રામજવતી અને મને તેમાંથી ઉગારતી. ત્યારે તું પડી જતો ત્યારે તુંજ મને તારો પ્રેમાળ હાથ મારા ઉપર ફેરવતી અને મારી ગરદાસ રાખતી. માતાની સેવામાં હાજર રહેવું એ તો દરેક પુત્રની ફજ છે. ઉપકારને જાહેર અપકાર કરના તે તો વિશ્વાસપાતીનું કામ છે. ભણે પુત્ર દુષ્ટગારી હોય પણ માતા કુમાતા ન મરવતી. ભણે પુત્ર વક્રીક હોય, કે ડોકટર હોય પણ માતા કહેવાળી કે કેમ બેરા આપ્યો? ધન્ય છે માતા તારી અમૃત વાણીને! તારા વિશાગથી પુત્રને કેવો સખત થા ગયો છે! પિતાના ગરજ કરતા જનનીનું મરણ જરેજર વસતું છે.

ને આ જગતમાંથી શુદ્ધ માનુષ્ય એકો

જ્ઞાતિ બંધુઓને

ત્રિવ પાંચક જ્ઞાતિ બંધુઓ પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ આપણી દુર્દશા દુર કરવા માટે ઘેર બેઠાં દેશ પરદેશમાં વસના દરેક બંધુઓને સંદેશ પહોંચાડે છે તો દરેક જ્ઞાતિ બંધુએ પાંચી બીચારી આપણી દુર્દશા સુધરવા બનતો પ્રયાસ કરવો જોઈએ. આપણી જ્ઞાતિ પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ બદ્ધાર પડવા પછી કંઈક બચ્ચ-તિમાં આવવા સાગી છે એવું પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ દ્વારા, અનુયાન થાય છે. બંધુઓ, દાક્ષિણ જમાનો પ્રગતિનો છે તે પ્રમાણે અનુસરી પ્રત્યેક બંધુએ યોગ્ય સુધારો કરવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ. જ્ઞાતિની અંદર ધર કરી રહેલી દુર્દશા દુર નહિ કરીએ ત્યાં સુધી આપણી જ્ઞાતિ યા સમાજ સુધરવાની નથી. દાક્ષિણ યુવકો કમર કરી ચાંચક કરવડો પ્રયત્ન કરે છે પણ ધરાઈ પડેલા આગળ તેમનું કંઈ સાધનું જણાતું નથી. આડે આવતા પડેલાં તેમને દાક્ષિણ જમાનો અનુસરી યુવકોને જ્ઞાતિ સુધારા તરફ મદદ કરવી જોઈએ. જ્ઞાતિ આગેવાનોની પહેલી ફરજ છે. દાક્ષિણ જમા-

નામાં દરેક કામ સુધરે માગે છે તો પછી આપણે ક્યાં સુધી દુર્દશામાં પડી રહીશું? કામ બંધુ સુધારા તરફ પ્રયત્ન કરે તો અણસાણુ બંધુઓ તેમો સુધારો નાણુ કરી નાખવા તરફ તેમનું લક્ષ્ય ખેંચાવે છે ને સુધરેલા બંધુને પણ પોતાના જેવાજ કરવા માગે છે. તેવા બંધુએ સમજવું જોઈએ કે તે બંધુએ સુધારો કર્યો તો તેના જેવાજ આપણે યવું જોઈએ ને બીજાને સુધારવા માટે પણ સારો બોધ આપવો જોઈએ, એમ એક બીજાની મદદથી આખો સમાજ સુધરવા પામે છે, તો દરેક બંધુએ દુર્દશાને દુર કરી સુધારા તરફ પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

જ્ઞાતિ અમેસરો તથા બંધુઓ આપણે આપણી દુર્દશા સુધારવી હોય અને આપણી સમજી જ્ઞાતિએ દાક્ષિણ જમાનો જ્ઞાતિઓની બરાબર કરવી હોય તો આ દુર્દશાના ઉંડા મુળ આપણી જ્ઞાતિમાં ધર કરી રહેલ છે તેને જડ મુળથી દુર કરવા જોઈએ. તે દરેક જ્ઞાતિ બંધુઓની પહેલી ફરજ છે. યુવકો, આ કુંભકર્ણની ધોર નિદ્રામાંથી જાગે અને બરાબર દુર્દશાને સુધારો.

દરેક જ્ઞાતિબંધુ પાસે મારી એટલી નસ વિનંતી છે કે આપને જ્ઞાતિ યા સમાજ સુધારવાની અપણામાં ખરી ધમક હોય તો પ્રજ્ઞપતિ-પ્રકાશ દ્વારા ચર્ચા કરી બરાબર ચર્ચેલી દુર્દશાને સુધારવા પ્રયત્ન કરો એમ.

દાક્ષિણ
કંઠાણુ

લી. માર્સર
દેવશી રાજભાઈ ગોલા
(લીંબુવાલા)

એક અસોપ થાય, તો શું નજે?

માતા અગણ હોય કે પછી બહેની હોય પણ પુત્રના પ્રેમની તો સીમા નથી. જતાં જમન તને 'તુ' કરીને બોલાવે' છે? પણ તેજ શબ્દમાં જેટલી મધુરતા, જેટલો પ્રેમ રહેલા છે તેટલા તમે શબ્દમાં નથી.

છગનલાલ.

મુ'અમ:]

એક વિજ્ઞપ્તિ.

જ્ઞાતિ સમાચાર.

કેષ પદ જમાનામાં લાયબેરીની ઉપયોગીતા વિશે એ મત હોઈ શકે જ નહિ, તેમાં પણ આધુનીક જમાનામાં અજાનરૂપી અંધ કાગનો નાશ કરવાને લાયબેરી એજ જ્ઞાનરૂપી પ્રકાશ પૂરો પાડનારી અગત્યની સંસ્થા ગણાવી હોવાથી, તે પ્રકાશની સામગ્રીઓ ત્રિપુત્રીતે એકઠી કરવામાં, પ્રત્યેક સત્તજન હિતસ્વીએ પોતા તરફનો વધારાકિત ફાળો આપવાને દર્શેશા કટિબદ્ધ રહેવું જોઈએ. લાયબેરી એ દુનિયાની મહાન આરસીરૂપ હોવાથી તેમાં દુનિયાનું પ્રતિબિંબ પાડી શકાય છે. 'કમકે ચર્યાનથી તે સાપ્રતકાળ સુધી દુનિયાનું સ્વરૂપ નિરખવા માટે મુળ ભાષા ઉપરથી મંચન થઈને પદ્મ ભાષા સ્થિત બનેલાં વેદાંતાં અને ઐતિહાસિક પુસ્તકો તથા સાંપ્રત કાળમાં સામાજિક, ધાર્મિક, હુન્નર ઉદ્યોગ અને વૈજ્ઞાનિક પ્રસિદ્ધ યતા જતા પુસ્તકો અને અમર દુનિયાની ખગર પુરી પાડનારાં પ્રગટ થતા વર્તમાનપત્રો માગિકો, વિજેરેનો સંગ્રહ એકઠો કરવામાં દરેક વખતે નાણાનીજ આવશ્યકતા રહેલી છે. જેના વગર લાયબેરીનું અસ્તિત્વ મંભાવે નહી. તેમાવળી આ લાયબેરીને ગ્રામિક ફંડ, બીસકુલ ન હોવાથી તેના નિભાવ પર્ચનો મંથળો આધાર ફક્ત ઉચ્ચ શીક્ષણસ્થાનોની ઉદારતા ભરેલી મહાવત્તા ઉપર રહેલાં હોવાથી અમે પ્રગતપતિ જ્ઞાતિના હિતચિંતકો સર્વે બંધુઓને આ લાયબેરીને કાવગળી વધારી શકિન મદદ આપવા જાહેર વિનંતી

મેટ્રીકની પરિક્ષા પસાર કરી

મુળદર્શિ-અત્રેના એક યુવાનબંધુ શ્રી. રમણ નાગજી ધેડીવાળે (ઉ. વ. ૧૯) મેટ્રીકની પરિક્ષા પસાર કરી છે.

જામનગર:-અત્રેના પ્રગતપતિ બંધુ શ્રી દેવજીભાઈ ઝોઝાની એક પુત્રી શ્રીમતિ આનંદાકુંભારીએ મેટ્રીકની પરીક્ષા પસાર કરી છે.

* * * એ બદલ બંનેને અમાનુદાર્થિક અભિનંદન પાડીએ છીએ. એવાજ ઉત્સાહથી પોતાનો અવધાન બંનેજણા આગળ વધારે એમ ઇચ્છીએ છીએ.

વાર્ષિક સંમેલન

કરજીગામ:-શ્રી પ્રગતપતિ વિધાર્થી આશ્રમ (નવમરી) પાંચમું વાર્ષિક સંમેલન અત્રે (તા. પલસાણ) વેરગાનિયાસી મીઠુત ખુશાલભાઈ સુખાભાઈ મિસ્ત્રીના પ્રમુખપણા ને ગૃહ તથા ૭/૮ થી. મે સને ૧૯૩૯ ના દીને મળ્યું હતું જે વખતે ઘણા લાઈઓએ દાજરી આપી હતી. આશ્રમના કામકાજ ઉપગત બીજા મનોરંજક કાર્યક્રમ પણ જોડવામાં આવ્યો હતો.

કરીએ છીએ અને અમે ઉમેદ રાખીએ છીએ. કે આથી દરેક ભાઈ યોગ્ય મદદ આપવાનું કર્તવ્ય થયાર્થ રીતે પરિશિષ્ટ જનતાએ એજ પ્રાર્થના.

પોરબંદર: લી. રાહાભાઈ દેવા પાણીયા
" પ્રગતપતિ મિત્રમંડળ લાયબેરી "